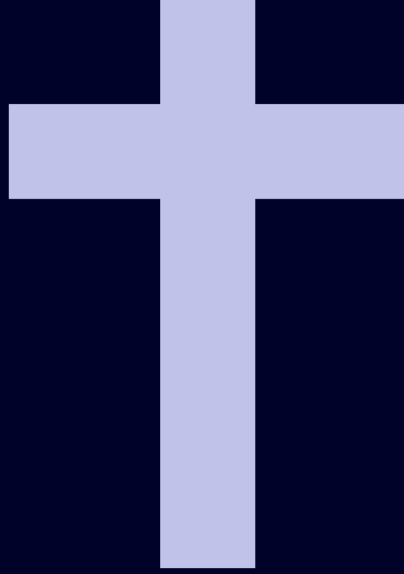

Yesu Kerisoné So
Whı̄ Tao Sere Kisi
Fo Wisi

The New Testament in the Falopa Language of Papua New Guinea

Yesu Kerisoné So Whi Tao Sere Kisi Fo Wisi
The New Testament in the Falopa Language of Papua New Guinea

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Folopa)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-10-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
0102a9df-173c-5a64-b766-14ab67a86105

Contents

Matyu	1
Mark	67
Luk	106
Jon	170
Aposel	219
Rom	282
1 Korin	311
2 Korin	339
Kalesia	357
Efesus	368
Filipai	378
Kolosi	385
1 Tesalonaika	392
2 Tesalonaika	398
1 Timoti	402
2 Timoti	411
Taitus	417
Filimon	421
Hibru	423
Jems	444
1 Pita	452
2 Pita	461
1 Jon	466
2 Jon	473
3 Jon	474
Jud	475
Hakearaletēi	478

Matyu

¹ Ita, Yesu Keriso deyaairaaalu, deté wale wh̄rapené doirape aseyóló muló beterapó. Abraham-né deale naalené mepaae wh̄i deté fóló, Depit dealepó. Depit-né deale naalené mepaae wh̄i deté fóló, Yesu Keriso dealepó.

² Ai wh̄rapené doirapeta i ape. Abraham-né Aisak dealepó. Aisak-né Jekop dealepó. Jekop-né ti Judaró ama nomarapetamo dealepó.

³ Judané Peres-ró Seratamo dealepó. Atimaamoné hamata, Tamar-pó. Kale wh̄i Peres-né Hesron dealepó. Hesron-né Ram dealepó.

⁴ Ram-né Aminadab dealepó. Aminadab-né Nason dealepó. Nason-né Salmon dealepó.

⁵ Salmon-né Boas dealepó. Boas-né ama hamata, Rahab-pó. Boas-né Obed dealepó. Obed-né ama hama ti Rut-pó. Obed-né Jesi dealepó.

⁶ Jesiné ti kale t̄eteróló kaae tare doasi topo wh̄i Depit dealepó. Depit-né Solomon dealepó. Solomon-né hamata, Uria-né dokale so wulia betepa, kale doasi topo wh̄i Depit-né dokalepó.

⁷ Solomon-né Rehoboam dealepó. Rehoboam-né Abaija dealepó. Abaijané Asa dealepó.

⁸ Asané Jehosapat dealepó. Jehosapat-né Joram dealepó. Joram-né Usia dealepó.

⁹ Usiané Jotam dealepó. Jotam-né Ahas dealepó. Ahas-né Hesekia dealepó.

¹⁰ Hesekiané Manase dealepó. Manasené Amon dealepó. Amon-né Josaia dealepó.

¹¹ Josaiané Jekoniaró ama nomarapetamo dealepó. Ai wh̄rapeta, kale Israel fake so wh̄i b́oe

wh̄rapené Babilon hae kwia-paae wae sóró faaitere alimó dealepó.

¹² Atéró, atima u Babilon hae kwia-paae wae sóró fele sisópaae

Jekoniané Sealtiel dealepó. Sealtiel-né Serubabel dealepó.

¹³ Serubabel-né Abiud dealepó. Abiud-né Eliakim dealepó. Eliakim-né Asor dealepó.

¹⁴ Asor-né Sadok dealepó. Sadok-né Akim dealepó. Akim-né Eliud dealepó.

¹⁵ Eliud-né Eliasar dealepó. Eliasar-né Matan dealepó. Matan-né Jekop dealepó.

¹⁶ Jekop-né Maria dokale wh̄i Josep dealepó. Mariané ti Yesu dealepó. Ai sek̄eta, so wh̄i feané Kerisopó du betere wh̄ipó.

¹⁷ Atéró, i doi mole wh̄rape deté wale wh̄i Abraham-mó kaae sóró bitiré wóló, Depit betale alimó sókó wale wh̄rapené doirape fea touróturaalu, 14 wh̄rapepó. Téró, Depit betale alimó kaae sóró bitiré wóló, kale b́oe wh̄rapené atima u Babilon hae kwia-paae wae sóró bitiré fele alimó sókó wale wh̄rapené doirape fea touróturaalu, 14 wh̄rapepó. Téró, u kale Babilon hae kwia-paae wae sóró fele alimó kaae sóró bitiré wóló, Kótóné so wh̄i t̄eteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere wh̄i Keriso betale alimó sókó wale wh̄rapené doirape fea touróturaalu, 14 wh̄rapepó.

*Yesu Keriso deale fo
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Yesu Keriso etéró dealepó. Ama hama Maria ̄ dokaai tukóló beteró betere wh̄i Josep-tamo kuni h̄ale betepatei, D̄ei Kepe Wisiné naale eró betepa kelalepó.

¹⁹ Atépa, kale so dokaai yale wh̄i Josep ̄ me dowi alakélé ini, mo donoi wh̄i wisinaale betereteiné so wh̄i feané erateremó, kale so ̄ hale yaosóró, kikiti tok̄o daalaai kisipa mualepó.

²⁰ Atei kisipa mutu betepa, noke-narótei Talené *ensel*-né Josep-paae

duraalu, “Depit-né deté wale whĭné naalema Josep-ó, Mariané ai ere naaleta, kale Dęi Kepe Wisinétei eró betepa ya haleni, naao sopa dokaai dapesó fae.

²¹ Ama ai ere naale detepata, ti so whĭ feané du betere dowi alamó saaire kwia tokóló kemeróló tao saalopóló, ama doi Yesu mulae,” yalepó.

²² Ai alarape feata, hãle kaayóló ini, Talené fo eratere kóló whĭné mo taketi asęyóló muló betere fo dokonóturaalu, yalepó.

²³ Ai fo i ape.
“Betã so seimale whĭ metamo kuni-patei, naale yaalopó.

Ai naale deyóló betepa so whĭ feané ă kilituraalu, ita Emanuel-pó yaalo ai ape,” erapó.

Ai fo bete feteyóló Kótó dãtamo betepapó.

²⁴ Atéró, kale whĭ Josep ă turukó horóló, Talené *ensel*-né nokenaró ăpaae yae yale alatóró sya fóló, kale so Maria dokaai ama bepaae dape salepó.

²⁵ Téyaletei, ama somatamo kotere ala ini, hãle bitiré fóló kale so naale detepa, Josep-né ai naalené doi Yesu mulalepó. Atéyale kĭlipaae ti atimaamo kwęalepó.

2

Suka hoterepaae betere whĭrapené Yesu deóló betere kelale fo

¹⁻² Judia hae kwiamó tęne Betelehem be huluamó, Yesu deyale kĭlipaae etęyalepó. Jerusalem bemó Herot ă doasi topo whĭ betale sukamó, kale hęrené dere ala bete kisipare whĭrape atima suka hotereró wóló, ai be huluamó betó mole so whĭpaae woseturaalu, “Kale Juda fake so whĭ tęteróló kaae tawaaire topo whĭ-a, momó deyóló betere? Ti noatepae, dã suka hotereró bitu, ă deyóló betereitei kisipa yóppóló, ó sãmó daale hęre dę yó tapa kolóló, ă aqmó bitu ama doi hale sóró horaai dã i wale ape,” yalepó.

³ Tétepa, doasi topo whĭ Herot-né ai fo woseturaalu, ama kisipa feléni, ă doasi whaaliatu betalepó. Atétepa, kale Jerusalem be huluamó betó mole so whĭkélé ama mutere kisipa kaaetóró mutu betalepó.

⁴ Kale doasi topo whĭ Herot-né so whĭmó Talepaae momaratere topo whĭraperó Moses-né yóló muló betere fo yó matere whĭrapetamopaae ape yóló woseturaalu, “Kótóné so whĭ fea tęteróló kaae tanóppóló, sóró beteró betere doasi topo whĭ Keriso-a, mé bemó deyaalopóló asęmó yóló muló betere?” yalepó.

⁵ Ti fo depa, atimané tokó mótu duraalu, Judia hae kwiamó tęne Betelehem be huluamó deyaalopóló, mo taketi Kótóné ama kóló whĭné asęyóló muló betere fo i ape.

⁶ “Juda haemó tęne Betelehem be huluamó betó mole so whĭ diaaę kisipané-a, Juda fake so whĭ tęteróló kaae tare topo whĭrape kuamó, dãkó doi munipó fo du bitu de? Meipó.

Kótóné so whĭ tęteróló kaae tawaaire topo whĭ betã dĭ tuãmótei, sókó waalo ai ape.

Ai sekéné amata, *sipsip* hupurape tęteróló kaae taru dere kaae, yãlo Israel fake so whĭ tęteróló kaae tawaalopó erapó,” yalepó.

⁷ Téró, Herot-né kale hęrené dere ala bete kolóló kisipare whĭrapepaae ape, fo kikití yó faralepó. Atéró kale whĭrape wapa, atimasisi bitu duraalu, “Diaaę kelalepó dere hęre-a, noa sukamó kelaleé?” yóló wosetepa, atimané ăpaae mo i be demótóróti kelalepóló, yalepó.

⁸ Ama atima Betelehem be hulupaae dotonaaia duraalu, “Kale naale momó sóró betereró kelaasepóló, mo wisiyóló kekãe. Atéró kekenalemó, sóró betere tiki keletepa, ti mo hapale tętítóró ępaae ene ape. Ti ękélé ă aqmó sinóló bitu, ama doi hale sóró horaairaaalu, fenérápó,” yalepó.

⁹ Atéró, kale doasi topo wh̄i Herot-né atimapaee yae yale fotóró wosóló, atima faai wale tikipaae furaalu, atima take suka hoteréro bitu kelale h̄oretóró ó sámó h̄ale fu betepa kelalepó. Atétepa, atimakélé ai h̄ore foletéi kelené kaae sóró felemó, kale naale deyóló betere tikimótóró kejyóló daane felepó.

¹⁰ Ai h̄orené dere ala kilituraalu, atimakélé mo doasi h̄ekesené sinalepó.

¹¹ Atima ai bemó sókó felemó, kale naalero hama Mariatamo betepa kólóló, atima bukutiri teyaró bitu, Doa Tale-ó yóló, ą h̄ale sóró horalepó. Atéró, atimané kale naalemó h̄ale melaairaaalu sóró wale wisi wisi ɔlarape *kold kapakélé*, si keletómó bilitepa, felé k̄laa wale ɔlakélé, *mur wel* weikélé, teyóló melalepó.

¹² Tale Kótóné kale wh̄irapepaae nokenaró atimané hae kwiapaae momó fesaae furaalu, Herot betereró faose yale fo kisiparu, Herot betere turó feni kae tumó felepó.

Josep-ró Mariatamoné Yesu Isip hae kwiapaae dapesó fele fo

¹³ Atéró, atima fi sisópaae Talené *ensel* Josep noke firepaae wóló, nokenarótei duraalu, “Herot-né ai naale daairaalu kek̄aalo ai ape. Térapa, ȳalo yapaae ape dere alimó waasepóló, ȳa turukó holóló ai naalero hamatamo dape sóró u Isip hae kwiapaae botokó fae,” yalepó.

¹⁴ Ai fo woseturaalu, kale wh̄i ą mo dikitamotei turukó holóló, kale naalero hamatamo dapesó u Isip hae kwiapaae faairaalu, felepó.

¹⁵ Atéró, kale wh̄i Herot suk̄i tikimó waairaalu, atimaamo u Isip hae kwiamó bitiré felepó. Mo take Talené ama kóló wh̄iné aseýóló muló betere foné duraalu,

“Ȳalo naale u Isip hae kwiamó betepa, ai hae kwia taaróló ape,” yalepó.

Ai fo dokonóturaalu, motóró yalepó.

¹⁶ Kale topo wh̄i Herot-né ama yaaire ala kikití hiróló kale h̄orené dere ala kisipare wh̄irape dilik̄aletei,

atimané kilirapóló ą mo doakale fopaae bualepó. Tétu, ama diki tare wh̄irapepaae yóló mulótu duraalu, Betelehem be huluaró ai hae kwiamó te mole ipu betamomó mióti teó sóró betó mole naalerapemó kaae sóró dilé fóló, ba fo tamo kemeyóló betó mole naalerapekélé mo fea dóló kemerae yóló doteyalepó. Ti aita h̄ale meipó. Kale h̄orené dere ala bete kisipare wh̄irapepaae wosetepa, atimané ąpaae yó melale be de tué muluraalu, atéró dóló kemerae yóló doteyalepó.

¹⁷ Ti aita h̄ale tuamó kaayóló inipó. Kótóné ama kóló wh̄i Jeremaiané i fo aseýóló muló betepapó.

¹⁸ “Rama bemó betere so Resel-né dekené suk̄i moló doasi du betepa, mepaae so wh̄iné ą kisipa felératere fo yalemó, mo wosenipó.

Ti noatepae, ama naale senaale fea sisiraae feleteinépó.”

Ti ai naalerape dele alata, kale yóló muló betere fo mo dokonóturaalu yalepó.

Nasaret be huluapaae momó fesaae fele fo

¹⁹ Téró etéyalepó. Kale doasi topo wh̄i Herot suk̄itikimó, kale wh̄i Josep Isip hae kwiamó betepa, nokenaró Talené *ensel*-né duraalu, “Josep-ó, ai kale naale daairaalu du betale wh̄irapeta, ai suk̄ale ape.

²⁰ Térapa, ȳa turukó horóló, ai naalero hamatamo dape sóró u Israel hae kwiapaae tokó fae,” yalepó.

²¹ Tétepa, Josep ą turukó horóló, kale naalero hamatamo dapesó Israel hae kwiapaae felepó.

²² Atéró Josep ą Judia hae kwiapaae bit̄i faai yaletéi, ai hae kwia kale doasi topo wh̄i Herot betale sirimó, naalema Akelausiné tetéroló kaae tarapó dere fo wosóló, witepa taaralepó. Talené ąpaae nokenaró Judia hae kwiapaae bit̄i faose yale fo kisipa iruraalu, Kaleli hae kwiamó tepe Nasaret be huluapaae tokó felepó.

²³ Atéró feleteita, mo taketi Kótóné ama kóló wh̄rapené ašemó duraalu, “So wh̄i feané ą Nasaret be hulua wh̄ikópó yaalo ai ape,” ere fo mo dokonóturaalu, atima Nasaret be huluapaae tokó felepó.

3

Jon-né Yesu waaire tų alerótu be-tale fo

(Mak 1:2-8, Luk 3:1-18, Jon 1:19-28)

¹⁻² Atéró bitiré wóló etéyalepó. Kale w̄ei tópuratere wh̄ikó Jon ą Judia hae kwia tuámó so wh̄ikélé bitini, h̄ale kópu k̄aae fi tikimó sókó wóló beterepó. ą aimó betepa, mepaae ą beterepaae wuatere so wh̄ipaae Kótóné fo wisi yó mótu duraalu, “Tale Kótóné ama hepen bemó t̄eteróló kaae tare ala mió mo felekemó walapa, dīané du betere dowi ala taaróló, kisipa tiki feteyóló betae,” du betalepó.

³ Ti ąta, me kae mei, mo take Kótóné ama kóló wh̄i Aisaiané waalopóló, bope du betale wh̄ipó. Aisaiané ama aseyóló muló betere fo i ape.

“So wh̄i bitini h̄ale kópu k̄aae fi tikimó, bet̄a wh̄i wóló daalu, fo fakeyóló duraalu,

‘Tale waaire tų donoróló aleyae,’ ” erapó.

⁴ Jon-né ama derótua yale kutita, *kamel* hupu nikiné aleyale kuti derótua yóo, ama sua yale tokélé hupu sekašené aleale to sua yóo, yalepó. Ama nukua yale ọlakélé meke w̄eiró ero nusutamo maaté nukua yalepó.

⁵ Jerusalem be hulua taaróló wua yale so wh̄ikélé, Judia hae kwiamó betó mole so wh̄ikélé, kale Jordan w̄ei felekemó betó mole so wh̄ikélé, mo fea ą beterepaae wua yalepó.

⁶ Atimané dowi ala fea h̄akeamó yó mótua depa, Jon-né atima Jordan fole w̄eimó tópurótua yalepó.

⁷ Téyaletei, Farisi wh̄iraperó Sadyusi wh̄irapetamo so wh̄i w̄ei tópurótu betere tikipaae wua depa, ama atimapaae duraalu, “Dīa dowi wuli kaae so wh̄i dilikitu betere

wh̄irape-ó, Kótóné dīatamo fopaae buturaalu kwia melaqsóró, botokó fae fo né yaleé?

⁸ Diaaọ ai du betere dowi ala taaróló, motóró kisipa feteyóló wapa, ti diaaọ du betere alakélé mo kisipa tiki fetere wh̄iné dere ala kaaetóró yae.

⁹ Dīata, Abraham-né deté wale naale senaale betereiteiné dīapaae me ala eraalomeipóló kisipa muaqsé. Yalo dīapaae mo i dere ape. I muó mole kaporapetei, Kótóné ama mo sumó Abraham-né naale senaale aleyóló beteranérápó.

¹⁰ Mepaae nirapetamo naaire du wisi olenitepa, ti diyóló si duku betere dolopaae taae der-aalopó. Atéyaaairaaalu, kutó talené ai ni baalemó k̄awei ai bukó tare ape.

¹¹ Yalo dīa w̄ei tópurótu betereiteita, diaaọ dere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló wópóló tópurótu beterapó. Tétu betepatei, yalo k̄ilipaae waaire wh̄i bet̄ata ę kaae meipó. ą mo doasi fotokó bole wh̄i betepa, ę naale belek̄amale kaae, ą aqmó beterapó. ą atei kaae doasi fotokó bole wh̄i bitu, dīa w̄ei tópuróturaalu, ti kale Dēi Kepe Wisiró sitamoné tópuraalopó.

¹² Ama naasené ti kale *wh̄it* o fumi beséné só f̄ópóló, k̄ayóló taae fótua dere ekepé fake tarapó. Kale *wh̄it* duné fumirape ama fuóló taae faróló, mo *wh̄it* ke maaté ti mulótua dere be dolopaae mulaalopó. Atéró fumi-rapeta, ti sukókélé feni h̄ale dótóró tare si dolopaae fesekeké deraalo ai ape,” yalepó.

Yesu w̄ei tópurale fo

(Mak 1:9-11, Luk 3:21-22)

¹³ Téró, Yesu ą Jordan w̄eimó Jon-né w̄ei tópurópóló, Kaleli hae kwia taaróló, Jon beterepaae walepó.

¹⁴ Tétepa, Jon-né Yesupaae ȳa w̄ei tópuraalo meipóló seséyóló duraalu, “Naaọ ępaae ȳa w̄ei tópurae dera, ę wh̄i wisi betepa ȳa tópuraró de? Naaotei ę w̄ei tópuraasepólópo,” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Aita mo deretei, mió d̄amoné

i dere alané Talené ama so whi dono-raaitere ala mo dokonópólópa, naao ę wei tópurae,” depa, Jon-né wisirapóló ą wei tópuralepó.

¹⁶ Atéró, Yesu ą wei tópuóló tétitóró hae taopaae taae hotepa kelalemó, ó hepen be tu tukwe fóló, Kótóné Deį Kepe Wisi ba hókóse kaae, ama tikimó bitı dorowalepó.

¹⁷ Atéró, ó hepen bemó fo tekerótu duraalu, “Aąa, ęalo yaala sókó fóló mo hosaa mole Naale ai ape. Ama dere ala fea ęalo kilitu, ę mo doasi hękesené sinitu beterapó,” yalepó.

4

Yesu dée nópóló Satan-né su sale ala

(Mak 1:12-13, Luk 4:1-13)

¹ Téró etéyalepó. Satan-né Yesu ą su sóró dée nalópóló, so whikélé bitini kópu kaae fi tikipaae Deį Kepe wisinéteį ąlısóró felepó.

² ą aimó be deęereró dikiteretamo whi siki tamo bitu, ęla mo sawakélé néni wote siri hąle betaletikimó, ą mo wotené sinalepó.

³ Atéró betepa, dowi ala yópóló su sóró dée nalatere seké wóló ąpaae duraalu, “Yątamo Kótóné Naalemapata, ti i kanerapepaae *bred* o alée fae yae,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Yesuné ąpaae tokó mótu duraalu, “I fo aseýóló muló beterapó.

‘Whi betere beteta, mo ęla noko-leteiné maaté bitini,

Kótóné ama dere fo fea wosetu-raalu bitiré fenérapó,’” yalepó.

⁵ Téró, kale dowi Satan-né Yesu ą Kótóné mo kae tęno betere doasi be huluapaae dapesó fóló, aimó tęne momatere be mo ó huluata tó mó daalalepó.

⁶ Atéró daaróló ąpaae duraalu, “Yątamo Kótóné Naalemapata, ti naaoteį ęa haepaae tuwó derepae. Ti i fo aseýóló muló beterapó.

‘Yą a haepaae muni durupuraalu, kaponé kotóo sóró doalé yaąsóró,

Kótóné ama *ensel*-rapené naase tó mó muni dorowópóló, ęa tao sae yaalopó,’” yalepó.

⁷ Ai fo depa, Yesuné ąpaae tokó mótu duraalu, “Ti i fokélé aseýóló muló beterapó.

‘Betą whinékélé ą tęteróló kaae tare Tale Kótóné noa alakó déro kaae kelaai dapóló su saęse,’ erapó,” yalepó.

⁸⁻⁹ Atéró kale dere kaae, momó dowi Satan-né ą mo doasi sokore hasi fosópaae dapesó holóló, i hae kwia feamó kae kae doasi whırapené tęteróló kaae tare alaraperó ai ala tuámó mole mepaae doasi wisi wisi alarapetamo yó mótu duraalu, “Yąlo i dere fotamo naao mo betą wosóló, ęa ę aómó bukutiri teąró bitu, doa whi-ó yóló ępaae moma depa, ti ai ęla ęla fea naao tęteróló kaae tanópóló, ęalo ęapaae melaalopó,” yalepó.

¹⁰ Ti fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Satan-ó, ęa ę taaróló fae. Ti i aseýóló muló betere fo wosae.

‘Naao Tale Kótópaae betą doasi-ó, yóló ą aómó bitu, ama alatóró erótu betae,’” yalepó.

¹¹ Atétepa, kale dowi Satan-né Yesu taaróló foletamo, Kótóné ama *ensel*-rape wóló, ą tao salepó.

Yesuné fo yó melaai kaae sale fo

(Mak 1:14-15, Luk 4:14-15)

¹² Atéró Jon *dıpula* beteralepó dere fo Yesuné ama wosóló, ą Kaleli hae kwiapaae momó fesaayóló felepó.

¹³ Atéró ą betere Nasaret be huluataaróló, Kaleli wei kęla felekemó tęne Kapeneam be huluapaae tokó fóló betalepó. Ai be huluata, Sepulun hae kwiaró Naptali hae kwiatamo tuámó tęnapó.

¹⁴ Atéyaleteita, Kótóné ama kóló whi Aisaiané yóló muló betere fo dokonóturaalu yalepó.

¹⁵ Ai fo i ape.

“Sepulun fakeró Naptali faketamoné hae tikita, u kale Jordan fole weıró Kaleli wei kęlatamo molepaae eróló erapó. Ai hae tikita, Sepulun fakeró Naptali

faketamoné haetei, Juda meire fake tokó fóló, atimané hae aleróló betó molepó.

16 Ai hae tikimó betó mole so whi atima diliki dolomó beteretei, mió mo doasi de wisinaale kolóló betó mulapó. Mepaae so whita, sinitere alané dilikiró betepatei, mo dei suka sókó huturaalu deró betepa, ai de tuamó betó mulapó,” fo aseýóló muló beterapó.

17 Atéyale sukamó kaae sóró, Yesuné ama fo so whi feapaae hakeamó yó mótu duraalu, “Kótóné hepen bemó teteróló kaae tare ala mió mo felekemó ai walapa, diaa de dowa ala taaróló kisipa tiki feteyae,” yalepó.

Yesuné yó matere whirape kaae sóró saletei
(Mak 1:16-20, Luk 5:1-11)

18 Atéró, Yesu a kale Kaleli wei kela fóku seseke durupu bitu kelalemó, Saimon doi mupatei, Pitapó du betere whiró ama noma Andrutamo haleke wa wei kulu tuapaae derótu beterepó. Ti atimaamota, ya siré kotere whi tamopó.

19 Tétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamo ai ya su dere kaae, so whi atéró siré kweyaasepóló, da fea betamó kuturaalu, yalo diaamopaae yó melaalopa e sya ape,” yalepó.

20 Ai fo depa, atimaamoné haleke warape mulópóló taaróló, mo hapale tétitóró a sya felepó.

21-22 Atéró a tumó fu betalemó, me whiró nomatamokélé daapa kelalepó. Ai whi tamota, Sebediné naalema Jems-ró Jon-tamopó. Atimaamoné alimakélé atima fea wei nukumó bituraalu, atimané haleke warape tukó faletei, wisi wisiyóló numutu betepa kelalepó. Atétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamokélé e sya ape,” depa, kale whi tamo mo hapale tétitóró turukó holóló, atimaamoné wei nukukélé,

alimakélé betepatei taaróló, a sya felepó.

Yesuné kisi daae mole so whi wisir-ale fo

(Luk 6:17-19)

23 Atéró, Yesu a ai Kaleli hae kwia tuamó kuturaalu, Kótóné teteróló kaae tare aomó mole kisi fo wisi so whi feané wosópóló, atimané fo wosetere be dokó yó maté kweyalepó. Atéturaalu, ai so whi kuamó dowi hepo daae mole so whiró mepaae tiki momaare so whitamokélé wisiraté kutu betalepó.

24 Ama so whi fea atéró wisirótu beterapó deté kotere fo Siria hae kwiamó betó mole so whiné woseturaalu, kae kae dowi kisi daae so whikélé, doasi dele su betere so whikélé, dowi kepe tepeyóló betó mole so whikélé, mepaae kae kae kisiné kele olopa olopa yóló sinaaitu betere so whikélé, mepaae momaayóló betere so whikélé, mo fea a beterepaae dapesó wua depa, ama wisirótua yalepó.

25 Atéró, kale Kaleli hae kwia taaróló wale so whikélé, Dekapolis hae kwia taaróló wale so whikélé, Jerusalem be hulua taaróló wale so whikélé, Judia hae kwiaró, Jordan wei fóku uté tétó betó mole so fea a beterepaae wóló, ama dere ala kelaai dapóló Yesutamo touyóló kutu betalepó.

5

Du sokoremó Yesuné so whipaae yó mótu betale fo

(Luk 6:20-23)

1-2 Tétó Yesuné kelalemó, so whi mo hale ɔla kaae wóló touró betepa, a sokore du aopaae holóló beterepó. Atéró beterepó, ama yó matere whirape a beterepaae walepó. Atéró wóló betó mupa, ama atimapaae yó mótu duraalu,

3 “Mepaae so whi dené yalo kepe bete tuamó me wisi alakélé muni, mo yayarapó du betepa,

- ti Kótóné wisiró beterapóló hajiné sukutu betae.
Ti noatepa meipó. Ai so wh̄ita, Kótóné hepen bemó t̄eteróló kaae tare ala sóró ai tare ape.
- 4 Mepaae atima dekené sukutu wole du betere so wh̄ita, Kótóné wisiró beterapóló hajiné sukutu betae.
Ti noatepa meipó. Mió dekené sukóló wole du betteretei, take Kótóné atima tué tiki feléraalo ai ape.
- 5 Mepaae naame yóló mo dua betere so wh̄i ti Kótóné wisiró beterapóló, hajiné sinitu betae.
Ti noatepa meipó. Kótóné hae tiki mo turó atimamó matepa saalopó.
- 6 Mepaae so wh̄i de woteró w̄ei nokoletamo du dere kaae, Kótóné mo donoi ala wisi eraairaalu ek̄ele du betepa, ti Kótóné wisiró beterapóló hajiné sukutu betae.
Ti noatepae, atétere so wh̄ipaaeta Talené ama donoi ala mo ti s̄uraalo ai ape.
- 7 Mepaae so wh̄i denétamo mené ̄apaae me dowi ala eratepa me ̄la meipóló hale kemeróo, me wh̄i sek̄ei ala tuámó betepa k̄olené sukutu tao sóo du betepa,
ti atétere so wh̄i Kótóné k̄olené sukutu tao sóró, atimané dowi alakélé ama kemeró betterapa, hajiné sukutu beterópóló yae.
- 8 Mepaae so wh̄i atimané hosaa tuámó me alatamo hosek̄eni, mo wisi alatóró erótu betepa, ti hajiné sukutu betae.
Ti noatepae, atétere so wh̄iné ti Kótó mo kelaalopó.
- 9 H̄ole sere ala ó b̄oe dele ala taalae yóló, filitere so wh̄ita ti Kótóné wisiró beterapóló hajiné sukutu betae.
Ti noatepae, atétere so wh̄i kilituraalu, ita Kótóné ama naale senaale beterapó yaalo ai ape.
- 10 Mepaae so wh̄itamo Kótóné mo donoi alamaaté erótu beteremó, kae kae sek̄ei alané só derótu betepa, ti Kótóné wisiró beterapóló hajiné sukutu betae.
Ti atétere so wh̄iné Kótóné hepen bemó t̄eteróló kaae tare ala sóró ai tare ape.
- 11 Dīa ȳalo ala erótu beteremó, mepaae so wh̄iné dīapaae kae kae sek̄ei ala eratepa, ó so wh̄i feané keletómó kapala fo yóló faletepa, ó kae kae eratere fo yóló dīa só deratepakélé, Kótóné wisiró beterapóló hajiné sukutu betae.
- 12 Ti noatepa meipó. Take Kótóné ama k̄oló wh̄irapepaaekélé mió dīapaae ai erótu betere sek̄ei ala kaae, erótu bitipakalepó.
Atérapa ó hepen bemó mole doasi dupu saireteimó, mo k̄ee yóló hajiné sukutu betae,”
- Keriso so wh̄i i haemó kóró d̄etamo kaae beterapóló yale fo (Mak 9:50, Luk 14:34-35)*
- 13 “Dīata, i haemó betó mole so wh̄itamo kó felé kaae yóló ai betere ape. Téretei, kóné felé kemetepa, ti momó kae netéró felé bulaaloé? Mo meipó. Atéró felé initere kó me ala enénipó. Atétere kó taae faróló hae tikimó beseké yóló mupa, so wh̄iné t̄eiya t̄eiya yaalo ai ape.
- 14 Dīata, i haemó betó mole so wh̄itamo mo d̄e kaae beterapó. Doasi sokore hae du tómó mo h̄akeamó t̄e mole be hulua b̄oe wh̄iné kelaosóró, me ̄lané kinanénipó.
- 15 Atére kaae, mepaae wh̄iné *lamp* s̄a d̄eróló doasi ni fake aomó kinóló mulótimipó. Ti noa yopóló meipó. Be tuámó betó mole so wh̄i fea d̄emó beterópóló kisipa mutu, s̄a d̄eróló mulatere ni fake tómótóró h̄akeamó mulótua dapó.
- 16 Atétu dere kaae, dīa tuámó ere d̄e so wh̄i feané kolópóló, h̄akeamó d̄eró betae. Atépa, so wh̄iné kilituraalu, ó hepen bemó betere diaā Ayané

doi sóró horótu beterópóló, wisi ala hakeamó erótu betae.”

Kótóné tukóló muló betere foné erae ere ala dokonale fo

17 “E waleteita, Moses-né yóló muló betere foró Kótóné ama kóló whirapené yó melale fotamo tokóló aluraai wénitei, ai ašemó yóló muló betere fo dokonaairaalú wóló i betere ape.

18 Yalo diapaae mo i dere ape. Ó sáró i haetamo kemeyaaí teópa, Moses-né yóló muló betere fo kwia mo sawakélé aluyaalomeipó. Atéyaalopóló muló betere fo fea hasókó feni, dokonóló motóróti eraaló ai ape.

19 Whi me dené i aseyóló muló betere fo mo sawakélétamó tikitepa, ó me whipaaekélé ai ala tukóló yae yóló yó matepa, ti atétere so whi Kótóné teteróló kaae tare hepen be tuamó doikélé mo muaalomeipó. Téyaalotei, mepaae so whi dené kale yae yóló muló betere fo wosóló eróo, mepaae so whipaaekélé i fo sya fóló erae yóló yó melóo, du betere so whita, hepen bemó Kótóné teteróló kaae tare aqmó doasi doi muaalo ai ape.

20 Yalo diapaae mo i dere ape. Diané dere mo donoi ala wisi-naalené kale Moses-né ašemó ere fo yó mótu betere whiraperó, Farisi whirapetamoné du betere donoi ala teteró bitinipa, ti ó hepen bemó betere Kótóné teteróló kaae tare aqmó mo sókókélé faalomeipó.”

Dei tué muóló fopaae buturaalu whi daqse yale fo
(Luk 12:57-59)

21 “Mo take diaaq noutererapepaae yóló mulale fo i ape. Me whi mo ti dóló sukunaqse. Atétepa, ti ai whi a kwia moleteiné taleyóló só deraalo ai ape.

22 Atépatei, yalo diapaae dere fo i ape. Whi me dené ama no hamomatamo me bete munipatei, hale fopaae depa, ti atétere whi a kwia moleteiné taleyóló só deraalopó. Atétere kaae, whi me dené me whi hamoma

eraterere fo depa, ti atétere whi fo taletere whirape beterepaae dapesó faalopó. Téyaalotei, whi me dené ama no hamomapaae duraalu, ya topo doyóló kisipa tikikélé okokoi-ó depa, ti atétere so whi doasi kwia moleteiné mo hale dótóro tare dowi sipaae faai ai du betere ape.

23-24 Térapa, naao me ọla Kótópaae hale melaai dapóló, kale momatere tikipaae sóró fenalemótamo, naao noné yátamo sekerapó depa, ti Kótópaae hale melaaire ọla melaaiti folosóro, naao notamo mole sekepi teraayóló wisirae. Atéro nalo ti naao hale melaaire ọla Kótópaae melae.

25 Whi me dené yátamo fo tokótamo yaai ya dapesó fupa, ti diaamo tu tuamó furaalutei a kisipa wisi mulóló, hapale donora. Até initepa, ti ya taletere whi beterepaae dapesó fóló, fo tokótamo yóló, ai whinémo *dipula* be teteróló kaae tare whirapené doasi topo whiné naase tuamó mulaalopó. Ai whiné amamo ya *dipula* beteraqsóro kisipa mutu dapó.

26 Yalo diapaae mo i dere ape. Ya *dipula* betereitei sokópóló, dale mulale kwia belekamale sonaai *monikélé* mo turó kemeróló menitepa, ti ya *dipula* hale bitiré fóló, kemeróló duputere sukamó sokaalo ai ape. Meitepa, ti ya *dipula* hale betó tawaalopó.”

Nópu naqse yale fo

27 “I dere fota, diaaq taketi woseté wou beterao. ‘So ó whi nópu naqse,’ erapó.

28 Ai fo epatei, yalo diapaae mo i dere ape. Whi me denétamo me so kelené kólóló kisipa tikiné au nukupa, ti atétere whiné ama hosaa tuamó nópu mo ai nale ape.

29 Naao turu kelenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere kele sokóló taae falae. Ti noatepae, naao tiki turó dowi si duku beterepaae faqsóro, ya atéro dée nalatere tiki kwia tukóló taae faróló, wisi tikipaae fupa mo wisirapó.

³⁰ Naao turu naasenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti ai naase tukóló taae falatepa mo wisirapó. Ti noatepae, ya dée nalatere naase tukóló taae farénitepa, naao tiki turó dowi si duku beterepaae faqsóró dapó.”

Whiné so tokó fateremó yale fo
(*Mat 19:9, Mak 10:11-12, Luk 16:18*)

³¹ “Upulé i fo aseýóló muló betereitei diaaḡ ai tuére ape. ‘Whi me dené ama sotamo tokó falaai depa, ti tokó fatere ase sóró fópóló sopaae melae,’ erapó.

³² Ai fota mo epatei, yaḡo diḡpaae i dere ape. Whi me dené ama so me whitamó nópu nénipatei haḡe tokó fatepa, ti soma amatei nópu nalatapó. Atéro tokó fatere so me whinémo dokotepa, ti ai whi akélé nópu nukulapó.”

Talené doi yóló malo yaḡse yale fo

³³ Yesuné atimapaee duraalu, “Take bitiré wale so whipaae yóló mulale fo me i ape. ‘Naao Talepaae i ala mo yaalopóló, malo yale fo tikini, motóró eró tawae,’ erapó.

³⁴ Tépatei, yaḡo diḡpaae mo dirii fo i dapa wosae. Malo dere alakélé momókó yaḡse. Naao dere fo diriróturaalu, hepen be doi yóló malo momókó yaḡse. Ti noatepae, ó hepen beta, fea ala fea teteróló kaae tare Kótó betere tikipó.

³⁵ Ó diaaḡ dere fo diriróturaalu, i haekélé doi yóló malo momókó yaḡse. Ti i haeta, Kótóné ama hó dée daaló betere tiki ai ape. Jerusalem be hulua doi yólókélé momókó malo yaḡse. Ti noatepae, ai be huluata, fea ala fea teteróló kaae tare doasi topo whi betere tikipó.

³⁶ Diaaḡ dere fo diriróturaalu, naase horóló kutiri teketerere alakélé momókó yaḡse. Ti noatepae, naao topo niki mo betakélé de niki ó diliki niki biliranénipó.

³⁷ Diḡané me ala mo ipa, ti épó yalepótóro yae. Inipa, ti mo inipótóro yae. Naao ai dere fo mopó yópóló,

mepaae kae kae hoḡo fotamo touróló dereteita, ti dowi Satan-né yae yóló tenatepa dapó.”

Mené seḡei ala eratepa tokó melaḡse yale fo
(*Luk 6:29-30*)

³⁸ “Mo take yóló muló betepa, diaaḡ woseté wou betere fo i ape. ‘Whi menétamo me whi kele doratepa, ti menémo ama kelekélé dorae. Me whinétamó me whi sereke dukutepa, ti menémo ama serekekélé dukae,’ erapó.

³⁹ Ai fo mo epatei, yaḡo diḡpaae i dere fo wosae. Me whinétamó diḡpaae me dowi ala eratepa, ti diaaḡmo atimapaee momó tokó matere ala yaḡse. Me whinétamó ya faamumó okolope deké supa, ti me tikiró faamumókélé dópóló yó melae.

⁴⁰ Mepaae whiné yaḡtamó fo tokótamo yóló, naao deró betere kuti sokotepa, ti me foḡoi kutikélé sópóló sókó melae.

⁴¹ Mepaae whinétamó, yaḡpaae 1 kilomitamó ama ḡla ḡla beleróló fae yóló seḡepa, ti naaomó me beleróló, 2 kilomita alerae.

⁴² Whi menétamo yaḡpaae me ḡlakó kematepa, ti ama ai kematerere ḡla melae. Me whinétamó naao me ḡlakó kapala asiri saai dapóló yaḡpaae wosetepa, melaalomeipóló ama dere fo sisópaae eraḡse.”

Bóe whipaae yaala sókó fae ere fo
(*Luk 6:27-28, 6:32-36*)

⁴³ “Taketi yóló muló betepa, diaaḡ woseté wou betere fo i ape. ‘Naao be whi so whipaae yaala sókó furaalu, bóe whi hóróló bóe du betae,’ erapó.

⁴⁴ Tépatei, yaḡo diḡpaae i dere ape. Diaaḡ bóe whirape hekesené sinóló yaala sókó furaalu, wisi ala erótu betae. Mepaae whinétamó diḡpaae seḡei ala eratepa, atétere whi Tale Kótóné tao sóró, kisipa tiki wisi mulópóló momarae.

⁴⁵ Atétepa, ti diḡ ó hepen bemó betere diaaḡ Ayané naale senaaletóro betaalo ai ape. Talené suka deḡótu betereiteita, dowi ala

dere so whípaaekélé, wisi ala dere so whípaaekélé erótu beterapó. Ama hali anatare alakélé, dowi ala du betere so whíró donoi ala du betere so whítamo wusurópaae anótua dapó.

⁴⁶ Diánétamo, mepaae diá hēsekené sukóló yaala sókó fole so whípaae maaté yaala sókó fu beteretei doasi alapakó, Kótóné diámó dupu melaalopóló de? Ti kale *takis moni* siré kotere whírapenékélé atei kaae ala dua dapó.

⁴⁷ Diaaḡ mo no ne apupaae maaté naamei fo yóló, kḡleó du betere-a, ai doasi alaé? Ti mepaae Kótó tué inire so whínékélé ai ala dua dapó. Tépatēi, hāle mo so whípaaekélé naameiné kḡleó du betēpa, ti mo doasi ala ai ape.

⁴⁸ Térapa, ó hepen bemó betere diaaḡ Aya ḡ me wisi ala yaḡani, mo ti sḡru ere kaae, diákélé wisi alatóró eraté fóló, Talené ama ala mo ti sḡre whí betae.”

6

Mepaae yaḡare so whí tao sae ere fo

¹ “Diaaḡ du betere wisi ala so whíné kolóló dukirópóló, momókó yaḡse. Diaaḡ dere wisi ala tamo kolóló dukirópóló du betēpa, ti ó hepen bemó betere diaaḡ Ayané melaaitere dupu saalomei ai ape.

² Até yaḡsórópa, diáné mole ḡla ḡlarape mepaae yaḡare so whímó hāle melaai depa, ti tiki tuḡpaae dorutei tó tikiné hāle sikílitere whírapené wisi ala dapó yópóló, du betere ala kaae mo yaḡse. Ti ai whírapenéta, fo wosetere berapemókélé, tu tómókélé, so whíné atima doi hale sóró horópóló kisipa mutu, touró betere so whíné keletómó dua dapó. Yaḡlo diḡpaae mo i dere ape. Atétere whírape atima me dupu kaae saalomei, mo sḡmótóró ai sóró tare ape.

³ Térapa, naao ḡla ḡla mepaae yaḡare so whímó hāle melóló, yaḡlo etei kaae ḡla melalepóló kisipa yó tani, mo keterae.

⁴ Diaaḡ mepaae ḡla ḡla yaḡare so whímó materetei so whí feané kelaḡsóró kikiti melae. Ti atéro kikiti dere ala keletere Aya Talené amatóró diaaḡ ai dere alamó dupu melaalopó.”

Yesuné moma etéro yae yóló yó maletei

(Luk 11:2-4)

⁵ “Téyaalopa, diaaḡ Talepaae momaturaalu, tuḡpaae dorutei wisire nisiyóló hāle sikílitu betere whírapené dere moma kaae mo yaḡse. Ti atimané momaturaalu, fo wosetere berapemókélé, doasi tu tómókélé, so whí feané dukirópóló dua dapó. Yaḡlo diḡpaae mo i dere ape. Atétere so whíné duputa me kae muni, mo sḡmótóró ai sere ape.

⁶ Tēni, Talepaae moma yaairaalu, naao be dolopaae fóló tu kinóló bitu, kelené kilinire diaaḡ Aya Talepaae betḡ momayae. Atétepa, ti kikiti kinóló dere ala keletere Ayané diámó dupu melaalo ai ape.

⁷ Diaaḡ Talepaae momaturaalu, Kótóné ala kisipa inire whírapené bete munire forape hāle hḡko deté fu dere kaae yaḡse. Ti atimané atéro fḡlo sḡyóló dere momata, Talené wosaalopóló kisipa muóló dua dapó.

⁸ Térapa, atimané ai dere ala kaae diaaḡkélé yaḡse. Ti noatepae, diaaḡ yaḡare ḡla ḡpaae wosaai teópatei, diaaḡ Ayané ama mo kisiparapó.

⁹ Térapa, diaaḡ Talepaae momaturaalu etéro yae.

‘Hepen bemó betere ḡané Aya-ó, Yaḡa dowi ala mo betḡkélé muniruraalu, naao ere ala mo kaepó. Téreteiné yaḡa, fea alané bete Tale betēpa, so whíné naao doi hale sóró horóló, mo doasi doi mulópóló yae.

¹⁰ Naao tēteróló kaae tare aḡmó mole ala wisinaale wópóló yae. Naao kisipa mole ala ai hepen bemó irure kaae, i haemókélé atérópóló yae.

¹¹ ḡané mió i be ḡemó naaire ḡlakélé naao sḡmó ḡlae.

- 12 Mepaae wh̄rapené d̄apaae erale dowi ala kwia d̄ané tani, me ɔla meipóló h̄ale kemerótu yale kaae, d̄ané dowi ala kwiakélé naao h̄ale kemerae.
- 13 D̄a me dowi ala yóló dée naaire tikipaae ɔlisóró faqsóró, naao seséyóló t̄u wisitei yó mótu betae. Téturaalu, d̄a dowi ala yópóló sesemeratere bóe wh̄iné só deraqsórópa, ai t̄u naao seséyóló d̄a tao sae, yóló dua yae.
- 14 Ti mepaae wh̄rapené d̄apaae erale dowi alatamo, me ɔla meipóló h̄ale kemeratepa, ti ó hepen bemó betere diaaɔ Ayané d̄ané yale dowi alakélé, h̄ale kemeraalo ai ape.
- 15 Téyaalotei, mepaae wh̄rapené erale dowi ala me ɔla meipóló, diaaɔtamo h̄ale kemerénitepa, ti ó hepen bemó betere Ayané diaaɔ dowi alakélé, h̄ale kemeraalomeipó.”

Yesuné ɔla weyóló h̄ale betere alamó yale fo

16 “Diaaɔ Talepaae momayaairaaalu, ɔla weyóló h̄ale betere sukamó, tuapaae dorutei tó tikiné sik̄ilitere wh̄rapené dere ala s̄uróló yaɔse. Ti so wh̄iné atima mo wisirapó yópóló kisipa mutu, ɔla weyóló atimané kelepaa h̄umula yóló bitua dapó. Yalo d̄apaae mo i dere ape. Ai wh̄rape atimané duputa, me kae saalomei, mo s̄umó ai sere ape.

17 Tépatei, d̄īa moma yaai ɔla weyóló bituraalu, diaaɔ topo nikimó *wel* w̄ei dilóo, diaaɔ kelepaakélé fokóo du betae.

18 Ti noa yaqsóró meipó. Mepaae wh̄rapené d̄īa ɔla weyóló beterapóló kisipa yaqsóró dapó. Diaaɔ kelené keleneire Ayané ama beta d̄īa ai kikití dere ala kelerapó. Atére Aya Talené amatóró d̄iamó dupu wisi melaalo ai ape.”

I haemó wisi wisi ɔla betapaae huatu betaɔse yóló yale fo

(Luk 12:33-34)

19 “D̄īa i haemó bituraalu, ek̄ele yóló ita yalo ɔlapóló, betapaae huatu

betaɔse. Ti noatepae, i haemóta hoti dakóló ó dowi ero siné turukóló ó ɔlémi nokole wh̄rapenékélé kikití be fulukóló sua dapó.

20 Aténi, diaaɔ wisi wisi ɔla ó hepen bemó betapaaeróló mulaté holópóló yae. Ti ai bemóta ero sinékélé, hotinékélé doréni, ɔlémi nokole wh̄rapenékélé be fulukóló ɔlémi saalomeipó.

21 Ti naao wisi wisi ɔla mole tikimótóró naao hosaakélé mo turó ai mole ape.

22 Naao keleta, ti tiki turó d̄eró betere *lamp* s̄a s̄u ai ape. Naao kele tamo wusuró wisipa, ti tiki turó d̄eyó falapó.

23 Tényi, naao keletamo dilikipa, ti tikikélé turó dilikirapó. Naao tiki tuamó ere d̄etamo aluróló dilikipa, ti naao betere betekélé mo turó diliki yó falapó.

24 Beta kutó diratere wh̄inétei t̄eteróló kaae tare wh̄i tamóné kutó diranénipó. Ti me wh̄iné du, i kutó dirae, me wh̄inékélé i kutó dirae depa, atimaamo wusuróné kutó beta wh̄iné diraire mo s̄unipó. Ti noatepae, me wh̄i h̄oróló me wh̄ipaaemo h̄ekesené sinóló yaala sókó fole ala yaalo ai ape. Ó me wh̄ipaaemo doasi h̄ekesené sinóló yaala sókó fóo, me wh̄imo h̄oróló sisópaae eróo yaalopó. Tétereteiné beta wh̄itei Kótóné ala eratere wh̄i betóo, *moni* d̄īa t̄eteróló kaae tare wh̄i aqróló, *moniné* kutó diratere wh̄ikélé betóo, enénipó.”

Nokole ɔla ó deraaire kutimó whaalía yaɔse ere fo

(Luk 12:22-31)

25 “Térapa, yalo d̄apaae i dere ape. D̄īa betere beteta diaaɔ naaire ɔla ó w̄ei nisiyóló ɛ noa naaloé? ó kuti noa deraaloé? yóló, whaalía du betaɔse. Ti ai ɔla ɔla-a, doasi ɔlapa whaalía du betere? Yá betere beteta, ti mo doasi topo ɔla ai ape. Naao deró betere kuti-a doasi topo ɔlapa, whaalía du betere? Naao tikita, ti mo doasi topo ɔla ai ape.

26 Barapepaae eratere ala diñé kisipa muae. Atimané naaire ɔla wae bilitere ala ó ɔla sóró bepaae mulatere ala dua de? Tétumitei, ó hepen bemó betere diaaɔ Ayané atimané naaire ɔla sumó mótua dapó. Ti ai barapeta doasi ɔla meitei, ama tao sua dapó. Ti diɔ so whíta, mo doasi ɔla beterepa, ama kisipa keteraalopóló de?

27 Me whiné ama whaalia dere alané a bitiré faaire be de ama sumó hikili faranére? Mo meipó.

28 Diɔ kuti noa deraaloé yóló, whaalia du betere-a, kale hɔko yó mole nerape kisipa muae. Ti atima kémi bisikóló kuti nomotere ala dumipó. Mo meipó.

29 Tépatei, yało diɔpaae i dere ape. Mió i yó mole nerapené ere au wisiné kale doasi topo whi Solomon-né sua yale kuti wisinaalené ere aukélé mo teraae falapó.

30 Diɔ tué tiki tiratere ala tómó dakeró betere whirape-ó, i haemó yó mole nerapeta, mió betɔ yóló dóta, doyaaire ɔlatei, Kótóné ama mo wisiyóló aurótua dapó. Ti Talené ai ne aurótu dere kaae, diaaɔ saaire kuti diámó sumó melaalomeipóló du bitu de?

31 Atérapa, ɔlaró weıtamo noa naaloé? ó kuti ɛ noa saaloé? yóló, whaalia du betaɔse.

32 Ti noatepae, hałe hɔko betó mole so whirapené ai ɔla ɔlarape saaitapóló doasi ketekę butu beterepó. Tépatei, diñé ai yaɔa du betere ɔla ɔlata, ó hepen bemó betere diaaɔ Ayané ama mo kisiparapó.

33 Téraapa, folosóró Kótóné ama tetéroló kaae tare alaró, mo donoi ala wisinaaletamota, mo doasi bete mole alapa, ketekę buóló erótu betae. Atétepa, ti mepaae yaɔatere ɔla ɔlakélé fea Talené ama mo sumó melaalo ai ape.

34 Atérapa, dó be demó noa ala yaaloé yóló whaalia du betaɔse. Ti dó be demó yaaire alata, ai be demótóró erópóló yae. Upaae bitiré faaire be demó yaaire sekęi ala, mió i be demó

dere alatamo touraɔse.”

7

Mepaae so whiné dere ala taleyóló só deraɔse ere fo

(Luk 6:37-38, 6:41-42)

1 “Diɔ Tale aɔyóló mepaae no ne hamomané dere ala taleyóló só deraɔse. Ai ala deremó, Talené diɔkélé taleyóló só deraɔsórópa taalae.

2 Ti noatepa meipó. Mepaae so whipaae diñé me noa kaae ala eróló tale itikimó, ti naao me whipaae ai erale ala mo sutoró Talené yapaaekélé eraalo ai ape. Naao me noa kaae ala me whi hamomapaae erélipa, ti ai erale sutoró Talené yapaaekélé eraalopó.

3 Naao kele dolomó doasi ni fake bupatei bunire aɔyóló, naao no hamomané kele dolomó sawatamo bole mome kolóló, no-ó, naao kelemó ai bole mome sokaalopa maé dere fo-a, noatepa du betere?

4 Naao kele dolomó bole doasi ni fake-a, sokoni hałe bupatei, me no hamomapaae naao kele dolomó bole mome sokotapa maé fo-a, noatepa du betere?

5 Tó tikiné wisire nisiyóló hałe sikili du betere whirape-ó, folosóró naao kele dolomó bole doasi ni fakepi sokae. Atéro naao kele feléyóló, ɔla ɔla diriyóló kilituraalu, ti naao noné kele dolomó bole mome wisiyóló sokonérapó.

6 Kótóné ama mo kaae tukóló muló betere ɔla haɔrape nópóló melaɔse. Meleke wisinaale hupurape daae mole tikipaae fesekée falaɔse. Diñétamo ai ala depa, ti hupurapené hóné teiya teiya yóló, momó fesaae wouraalu diɔtei dósuyóló naalo ai ape.”

Kótópaae me ɔla wosetere fo

(Luk 11:9-13)

7 “Diɔ yaɔatere ɔla Kótópaae wosetepa, ti diaaɔ ai wosetere ɔla ama mo melaalopó. Me ɔlakó saai dapóló keketepa, ti diaaɔ keketere ɔla mo kolóló saalopó. Diaaɔ tu

tukiyae yóló tų dupa, ti ama tų tukjaalo ai ape.

⁸ Mepaae so whi atima yayatepa, wosetere ęla mo sua dapó. Whi me dené senée yóló keketere ęla ti mo sua dapó. Tų tukiyae yóló, tų du betere so whi fea be dolopaae wópóló, tų tukjtua dapó.

⁹⁻¹⁰ Dię ai betó mole whi betęné naalemané alimapaae aya-ó, okó ęmaletamo ęlae depa ai kematere ęla taaróló, kapó fake nae yóló melaaloé? ó yakó ęlae depa, ai kematere ęla meni whi tukó nokole dowi wuli betepatei, nae yóló melaaloé? Meipó.

¹¹ Dię i haemó dowi ala du betere whirape bitutei, dięné naale senaalemó wisi wisi ęla hale matere ala ti dię mo asarapó. Atére kaae, ó hepen bemó betere diaaę Ayanéta, mepaae whi dené ępaae kematere wisi wisi ęla mo hamokoróló melatere alané, i haemó betere ayané matere ala mo ti bosene falapó.

¹² Térapa, Kótóné ama kóló whirapené ere foró Moses-né yóló muló betere fotamo fea touróturaalu, ere fo beteta me kaae mei ai ape. Kae kae ala yaairaalu, mepaae whirapené yapaae eranée dere alatóró mepaae so whipaaekélé erótua yae.”

Doasi fakere tųró betekęne tųtamo

¹³ “Dię sawatamo betekęne tų serekemó sókó fae. Mo ti aluyaaitere tikipaae faai fole tų fake yóo, mo tųkélé doasi fake yóo erapó. Ti mo dekéró so whita, ai fakere tųtóróti sya fu beterapó.

¹⁴ Téretei, mo ti betó tawaaire tikipaae fole tųta, so whi feané kilini, betę betę so whiné maaté ai betekęne tų kekóló sya fu beterapó.”

Ni du oletere kilituraalu etei kaae nipóló tuę dere ala

(Luk 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵ “Dię kópaae fópóló, dilikaai Kótóné ama kóló whi aqyóló waalopa, mo hotowaró kaae tawae. Atima atéró wouraalu, kale sip-sip hupu niki kaae bilipa mo hti

nisiyaalotei, atimané tiki tuępaaeta, ti whi dóló nokole dowi bete haęné tiki daalapó.

¹⁶ Ti atima noa kaae whi beterémóló, folosóró atimané dere alapi kaae kolóló tuę yae. Ti noatepae, so whiné besęae teketuraalu, hale hoko kępimó olopa tekaaloé? Nose dukélé hale hoko nimó olopa tekaaloé? Mo meipó.

¹⁷ Atétu dere kaae, wisi niné ti wisi du oleyóo, dowi niné ti dowi dutóró oleyóo, dua dapó.

¹⁸ Wisi nimó ti dowi ni du oleyóo, dowi nimó wisi ni du oleyóo, dumipó.

¹⁹ Mepaae du wisiyóló woleneitere nirape feata, ti diyóló sipaae taae derótu beterapó.

²⁰ Térapa, ai kale whirapené du betere ala mo wisiyóló kaae keletapa, ti atima etei kaae whirape beterapóló, mo diriyóló kisipa yaalo ai ape.

²¹ So whi mo feané atima hepenpaae faalopóló kisipa muturaalu, ęalo doi yóló Tale-ó, Tale-ó, du betepatei, ai so whi mo fea faalomeipó. Ai tuęmóte, mepaae so whi de ó hepen bemó betere ęalo Ayané ama kisipa mole ala sya fóló, erótu betere so whi betę mo sumó fenérapó.

²² Taletere be demó, mepaae so whiné ęalo doi yóló Tale-ó, Tale-ó, da naao kóló whi bitu, so whipaae Kótóné fo i ape yóló yó melóo, naao doimó ęané mepaae dowi keperape so whi tuęmó beteretei dóló hokó falóo, mepaae kelemei alarapekélé eróo, du betalepó, yaalopó.

²³ Ai fo depa, ęalo atimapaae haęeamó teraae faróló duraalu, ‘Dię dowi ala du betale so whi-ó, dię ę mo tuękélé inipa taae fae,’ yaalopó.”

Be mo kekemeyóló tętere whiró hoko tętere whitamó

(Luk 6:47-49)

²⁴ “Tépatei, mepaae whi dené ęalo fo mo wisiyóló wosóló, sya fóló eró tapa, ti kisipa tiki fosó fosóre whiné ama be tęyaairaalu mo hae kęayóló

taae faróló, kapo tómó t̄etu dere kaae dapó.

²⁵ Atépa, doasi hali tiki wóo, w̄ei milikélé wóo, doasi bes̄é tikikélé wóo duraalu, ai bemó hairaletei tokó fenipó. Ti noatepae, ai be kapo tómó t̄eyaletéiné mo dirirapó.

²⁶ Tépatei, mepaae wh̄irapené yało fo wisiyóló wosólótei sya fóló erénitepa, ti kale kolea koleare wh̄iné w̄ei atik̄a tómótei be h̄oko t̄etu dere kaae dapó.

²⁷ Atépa, doasi hali tiki wóo, w̄ei mili wóo, doasi bes̄é tiki wóo duraalu, ai kale bemó hairale tikimó, mo ti kolokó felepó,” yalepó.

²⁸ Téro, Yesuné ai forape yóló keme-tepa, aimó wóló touró betere so wh̄i mo feané ama yó mótu betale fomó haió! yóló, siratu betalepó.

²⁹ Ti noatepa meipó. Ama atéro yó mótu betale fota, Moses-né yóló muló betere fo yó matere wh̄irapené dere kaae yó meni, me doasi t̄eteróló kaae tare wh̄iné sóró beteratepa yó matere fo kaae, mo bete tokóló yó matapó du betalepó.

8

Yesuné bet̄a dowi humu fulu der̄le wh̄i wisiraletéi

(Mak 1:40-44, Luk 5:12-14)

¹ Ai ala yóló kemetepa, Yesu ̄a ai du sokore aomó betereitei taaróló, dorowou betalemó, so wh̄i mo feané ̄a sya wou betalepó.

² ̄A atéro daalemó, dowi humu fuluné tiki dore wh̄i ̄a beterepaae wóló, bukutiri teyaró bitu ̄apaae wosetu-raalu, “Tale-ó, naao fotokóné ̄e wisir-aaí kisipa mutepa, ti mo sumó wisir-anérápó,” yalepó.

³ Atéro, Yesuné kale wh̄iné tikimó naase mulóló duraalu, “Naao tiki doreitei mió yało wisiraaí dapa, mo ti wisi yae,” yalepó. Ai fo deretamo, ama tiki mo turó wisiyalepó.

⁴ Téro, Yesuné ̄apaae duraalu, “Wosae, mió naao tiki ai wisi yalepa, h̄ale mo so wh̄ipaae i ala yalepó fo momókó yaose. Téní ya fóló, Talepaae momaratere wh̄iné maaté naao tiki

fopeyópóló, yó melae. Téro, mo take Moses-né yóló muló betere fo sya furaalu, naao tiki wisirateremó Talepaae melae ere ̄la melae. Atimané ai ala kilituraalu, ita Talené eró beteropó fo yópóló dapó,” yalepó.

Bet̄a topo dikitare wh̄iné Yesupaae tué tiki tirale ala

(Luk 7:1-10)

⁵⁻⁶ Atéro, Yesu ̄a Kapeneam be hu-luamó sókó felemó, 100 Rom diki tare wh̄irape t̄eteróló kaae tare topo wh̄i bet̄a wóló ̄apaae duraalu, “Tale-ó, yało kutó diratere wh̄i bet̄a doasi hepo daalu ama tikikélé mo d̄amu sókó fóló, bemótóró h̄ale fió mulapó. T̄eruraalu, doasi dele su beterepa naao ̄e tao saaloé?” yalepó.

⁷ Ti fo depa, Yesuné ̄apaae duraalu, “Yało ̄a wisiraaí faalopó,” yalepó.

⁸ Ti fo depa, kale topo wh̄iné ̄apaae tokó mótu duraalu, “Tale-ó, ̄e wh̄i wisi bitupakó ya yało bepaae ape yaalomeipa, imó naao fonémaaté ama kisi bete wisiyae depa, sumó wisiyaalopó.

⁹ Ti noatepa meipó. ̄Ekélé ̄e t̄eteróló kaae tare wh̄irape betepa, atima aomó beteropó. At̄eruraalu, yałokélé mepaae diki tare wh̄irape t̄eteróló kaae tarapó. Ai wh̄irapekó bet̄apaae yało fae depa ̄a fóo, ape depa wóo dua dapó. Yało kutó diratere wh̄ipaae i kutó diyae depa, ama ai alatóró dua dapó,” yalepó.

¹⁰ Yesuné ai wh̄iné dere fo wosóló, haió yóló siratu, ̄a sya wou betere so wh̄ipaae duraalu, “Yało dīapaae mo i dere ape, i wh̄iné doasi kisipa tiki tiró betere kaae ere wh̄i Israel hae kwiamó betepa, yało mo kilinipó.

¹¹ Yało dīapaae i dere fo wosae. Suka hoterepaae betere so wh̄ikélé, suka doropolepaae betere so wh̄ikélé, atimané be taaróló ̄la d̄ere tikipaae wóló, atima beteropóló tukóló muló betere tikimó ̄la naai betaalopó. Atima atéro touróló, Abraham, Aisak, Jekop-sépitamo hepen bemó betere Kótóné t̄eteróló kaae tare tuamó bituraalu, ai doasi

detere ɔla atima fea betamó nuku betaalopó.

¹² Téyaalotei, mepaae so whi Kótóné tɛteróló kaae tare aomó ama naale senaale beterópóló yóló mulaletei, diliki tuamó beterópóló, belapaae hókó deraalopó. Aimó doasi dele su bituraalu, atimatei yale alamópóló dekené sukóló wole du betaalo ai ape,” yalepó.

¹³ Téró, Yesuné kale doasi topo whipaae duraalu, “Naa kisipa tiki tiratere alatóró yało yapaae mo eraalopa, fae,” yalepó. Mo ai fo dere-motóró kale whiné ama kutó diratere whiné kisi bete wisi ipakalepó.

Yesuné mepaae so whiné kisi wisirótua yale fo

(Mak 1:29-31, Luk 4:38-39)

¹⁴ Téró, Yesu ɔ Pitáné bepaae sókó felemó, Pitáné ama somané hama sere tiki suputere kisiné sinóló mupa kelalepó.

¹⁵ Atépa kolóló, kale soné naasemó ama wolaa yó salemó, ama tiki supu du betale kisi bete wisitepa, kale so ɔ turukó holóló, Yesumó ɔla kaae sóró biliralepó.

¹⁶ Atéró, be dikiteretamo dowi kepe tepeyóló betó mole so whi mo turó ɔ beterepaae dapesó wua depa, dowi keperape foné sua yalemó, sókó fua yóo, atima so whi feané hepo betekélé mo ti wisitua yóo, yalepó.

¹⁷ Ai alata hale inipó. Kótóné ama kóló whi Aisaiané yóló muló betere fo dokonóturaalu yalepó. Ai fo i ape.

“Dané momaare tikiró kisi betetamo fea ama tikimó sóró tokóló aluraai walepó,” erapó.

Yesu ɔ so whiné sya kotopa yale fo

(Mak 1:32-34, Luk 4:40-41)

¹⁸ Atéró kelalemó, so whi mo hale ɔla kaae ɔ boperale wapa, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Dɔ wɛi kɛla tɛyóló uté tɛró faalopa fiépe,” yalepó.

¹⁹ Atétepa, Moses-né yóló muló betere fo yó matere whi betɔ ɔ beterepaae wóló duraalu, “Yó matere

whi-ó, ya mopaae fupa, ti ɛkélé ya sya waalopó,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, Yesuné ɔpaae tokó mótu duraalu, “Kale haɔnaraperó barapetamota, atima fitere tiki ai ere ape. Téretei, kale whiné Naalema ɔ betɔ ama topo beleróló fitere tiki meipó,” yalepó.

²¹ Ti fo depa, ama yó matere whi betɔné duraalu, “Tale-ó, folosóró yało ayapi dourale faaipa, naao ɛpaae fae fo enére?” yalepó.

²² Ai fo depa, Yesuné ɔpaae duraalu, “Sinale whirapeta, ti sinale whirapenétóró dourópólópa, ya ɛ sya ape,” yalepó.

Yesuné doasi besé tikiró wɛi asy-atamo béraletei

(Mak 4:36-41, Luk 8:22-25)

²³ Atéró, ɔ kale wɛi nukupaae bitɔ hotopa, ama yó matere whirapekélé ɔtamo betɔ nukupaae bitɔ holalepó.

²⁴ Atéró, atima wɛi tuamó fu betalemó, mo doakale hali tikiró besé tikitamo kilitainé hapale sókó walapó duraalu, wɛi asya wóló atima betere nuku dolopaae wɛi bosené horóló, kale nuku buó deraai depatei, Yesu ɔ noke hale fió molepó.

²⁵ Yesu atéró fipa, ama yó matere whirapené ɔ turukuróló duraalu, “Tale-ó, dɔ felekemó wɛiné aluraai dapa, naao dɔ tao sae,” yalepó.

²⁶ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Diɔ noatepa wi du bitu de? Diaaɔ kisipa tiki tiró betere ala tómó ai ererapó,” yalepó. Tétepa, ɔ turukó holóló, kale wɛi asyaró besé tikitamopaae tikae yóló foné salepó. Atéyalemó, kale wɛi asyaró besé tikitamo tukóló ama ere kaae mo dono felepó.

²⁷ Atétepa, kale whirape atimasitei duraalu, “Haió! i whita, noa kaae whirópó. Kale wɛi asyaró besé tikitamonékélé mo whiné dere kaae, ama dere fo mo betátóró wosóló, erótua dapó,” yalepó.

Kepe tepeyóló betere whi tamo wisirale fo

(Mak 5:1-17, Luk 8:26-37)

²⁸ Atéro, Yesu a uté tēro tē fóló Kadarin hae kwiamó sókó felepó. Aimó dowi kepe tepeyóló betere whi tamo whi dourótua dere tikimó biti, atamo hokolaa yaai dapóló walepó. Ai whi tamo dowi kepené sesemeratepa doasi fopaae butu, sereke fisikó sóró whi daai du betepa, so whi fea wituraalu ai tumó fua inipó.

²⁹ Até du betere whi tamoné fo fakeyóló duraalu, “Kótóné Naalemaó, naao damopaae noa alakó eraai waleé? Tukóló mulale suka teópatei, ya ipaae damo susupuraai waleé?” yalepó.

³⁰ Téró, mepaae hupurape mo hale ɔla kae mo umó kimimó daae molepó.

³¹ Kale dowi keperape atima witepa Yesupaae kema duraalu, “Naaotamo da dóló hokonaai depata, ti u hupurapené depe tuapaae dotonaaepe,” yalepó.

³² Atéro, ama kale keperapepaae duraalu, “Diɔ whi tuamó betereitei taaróló sókó fae,” depa, atima kale whiné depe tuamó betaitei taaróló, hupurape tiki tuapaae tepeyóló biti fupa, kale hupurape fea botokó furaalu, kula dolomó derepeletikimó, weiné sorokó fóló kale hupurape sisiraae felepó.

³³ Atétepa, ai hupu kaae tare whirape atima ai ala kilitu, mo hapale doasi be huluapaae fóló, i kale whi tamopaae erale alaró mepaae eratepa kelale alatamo so whi feapaae yalepó.

³⁴ Atétepa, ai be huluamó betó mole so whi fea Yesu kelaai dapóló walepó. Atéro walemó Yesu betepa kilitu, atimané apaae ya i hae kwia taaróló fae, yóló setu betalepó.

9

Yesuné tiki damui whi wisirale fo (Mak 2:1-12, Luk 5:17-26)

¹ Atéro, Yesu a weí nukupaae biti holóló, ai weí kela teyóló a betere be huluapaae felepó.

² Atéro a aimó betepa, mepaae whirapené beta tiki damui whi beseketamo turó Yesu beterepaae beleyóló walepó. Atétepa atima kisipa tiki tiróló wale ala Yesuné kolóló, kale tiki damui whipaae duraalu, “Ti naale-ó, naao dowi ala kwia mió yalo i kemeratapa whaaliala ini, naao hosaa diriyóló dua betae,” yalepó.

³ Ai fo depa, mepaae Moses-né ere fo yó mótu betere whirape atima kisi-paneitei duraalu, “I whiné a Kótó kaae beterepóló du betere foné, Kótóné doi doróló faletu beterepó,” yalepó.

⁴ Yesuné atimané atéro mutere kisipa kolóló duraalu, “Diaaɔ atei kaae dowi kisipa noatepa mutu bitu de?”

⁵ Fo tamo mulapa, so whiné taleyóló mé fo diaaɔ enére? Naao dowi alamó saaire kwia yalo aluratapó fo enérepé, ya turukó horóló naao beseké sóró fae fo enére? Diɔ tué tekeyóló kisipa yae.

⁶ Atérené i haemó betó mole so whiné dowi ala kwia tokóló aluraaire fotokɔ Whiné Naalemané sumó bulapóló, kisipa muópólópa,” kale whipaae, “Ya turukó horóló naao beseké sóró bepaae fae,” yalepó.

⁷ Ti fo depa, kale whi turukó holóló ama beseké sóró bepaae felepó.

⁸ Atétere ala aimó betó mole so whi feané kolóló, atima doasi hokomó sókó furaalu sira yalepó. Mo whiné etei kaae ala yópóló Kótónéitei sóró betero beterepóló, ama doi hale sóró horalepó.

Yesuné Matyupaae a sya ape yale fo

(Mak 2:13-17, Luk 5:27-32)

⁹ Atéro Yesu a ai hae tiki taaróló fu betaalemó, *takis moni* siré kotere whi Matyu *takis moni* saairaaalu, tene furu bemó betepa kelalepó. Atépa ama apaae duraalu, “Ya ɛ sya ape,” depa, kale seké a turukó horóló Yesu sya felepó.

¹⁰ Atéro, Yesu a kale whi Matyuné bemó betepa, *takis moni* siré kotere whiraperó mepaae dowi ala dere whirapetamo mo turó wóló, Yesuró

ama yó matere wh̄rapetamo fea touyóló ɔla nuku beterepó.

¹¹ Atéró ɔla nuku betepa, mepaae Farisi wh̄rapené kolóló ama yó matere wh̄rapepaae duraalu, “Diã yó matere wh̄-a, *takis moni* siré kotere wh̄raperó dowi ala dere wh̄rapetamotei, noatepa ɔla betamó nuku bitu de?” yalepó.

¹² Ai fo wosóló Yesuné duraalu, “Kisi daanire so wh̄i *dokta* beterepaae fumi, kisi daale so wh̄imaaté fua dapó.

¹³ Kótóné aseýóló muló betere fo i ape. ‘Simó sukulaa dalóló h̄ale matere ala Kótóné ̄ saai doasi h̄keseni, k̄olené sinóló h̄ale tao sere ala depa, ti ̄ mo doasi h̄keserapó, erapó. Térapa diã fóló, ai ere fo bete wosóló kisipa tekeyae. Ti ̄ waletaita, donoi ala dere so wh̄paae ape yaai anitei dowi ala dere so wh̄paae ape yaai walepó,” yalepó.

ɔla weyóló h̄ale betere ala
(Mak 2:18-22, Luk 5:33-39)

¹⁴ Téró, Jon-né yó matere wh̄rape Yesu beterepaae wóló ̄paae wose-turaalu, “D̄aró Farisi wh̄rapetamota me sukamó ɔla weyóló h̄ale bitua depatei, naao yó matere wh̄rapemo ɔla weyóló h̄ale bitinitere-a, noatepa de?” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Kale so dokaaire wh̄i ̄ ama fulumu wh̄rapetamo h̄ale betepatei, ama fulumu wh̄rape dek̄etu molómó betaaloé? T̄eni, nalo kale so dokore wh̄i mené dapesó fupa, ti ama fulumu wh̄rape atima ɔla weyóló h̄ale betaalo ai ape.

¹⁶ Mo wh̄i bet̄anékélé, kisi kuti kwia sóró si kutitamo nomotumipó. Ti noatepae, kisi kuti kwia sóró deraakele kutitamo dakoróló nomonalemó, momó bis̄aae fóló mo ti fake yaalopó.

¹⁷ Wh̄i bet̄anékélé, kisi *wain* wēi tepeturaalu, upulé moi hupu sekāené nomóló mole wutimó tepetumipó. Atéró tepetepa, ti kale moi hupu sekāémó tepeyale *wain* wēi tóputuraalu, fulukó fóló wēi sunée

faalopó. Atéyāqsóró, atima kisi *wain* wēi tepeturaalu, ti kisi hupu sekāené aleale wutimótóróti tepetua dapó. Atétepa, ti kale wutiró wēitamo wusuró mo wisiyóló muó tawaalo ai ape,” yalepó.

Yesuné folosóró bet̄a so wisiró, senaale kepaaróo yale ala
(Mak 5:22-43, Luk 8:41-56)

¹⁸ Atéró ama fo teó du betepatei, bet̄a doasi topo wh̄i wóló ̄ daalemó bukutiri teýaró bitu duraalu, “Doa wh̄i-ó, yālo senaale mo miótóróti sinalepó. Téyaletai, yā wóló ama tikimótamo naao naase mulatepata, ti ̄ mo kepaanérápó,” yalepó.

¹⁹ Atétepa Yesu ̄ turukó horóló kale wh̄itamo fupa, ama yó matere wh̄rapekélé felepó.

²⁰ Até deretamo, bet̄a so wéliéné du betepatei, 12 ba fo kemere so Yesuné sisóró sókó wóló, ama deró betere kuti salemó wolaayalepó.

²¹ Kale soné ama i kisipa mualepó. “Yālotamo ama kuti salemó wolaatepa, ti yālo kisi bete s̄umó wisiyaalopó.”

²² Tétepa, Yesu ̄ fetée fóló kale sopaae duraalu, “Ti senaale-ó, naao kisipa tiki tirale alané naao kisi bete wisiralepa, hosaa tuamó sek̄eni, diriyóló dua fae,” yalepó. Ai fo deremótóró kale soné kisi bete mo ti wisiyalepó.

²³ Atéró, Yesu ̄ kale doasi topo wh̄iné be dolopaae sókó felemó, so wh̄i fea fo tiki whaa du bitu, fó wuti hale yóló moló-u du betepa kelalepó.

²⁴ Até du betepa, Yesuné atima foné sóró duraalu, “Ai senaaleta sukuni, ̄ noke firapa diã taae fae,” deremó atimané ̄ d̄o nalalepó.

²⁵ Atéró, ai touró betere so wh̄i fea belapaae h̄okó deróló, Yesu ̄ kale senaale mole be dolopaae fóló, kale senaalené naasemó tao salemó, ̄ mo ti suk̄aletei momó kepaayalepó.

²⁶ Atéró, Yesuné i ala yalepóló, ai be hulua feapaae deté kweýóló fak-eralepó.

Kele dilikire whi tamoro kolo nomone whitamowisirale fo

²⁷ Atéro Yesu ai be taaroló fu be-talemó, kele dilikire whi tamoné a sya wou fo fakeyóló duraalu, “Depitné deté yale whiné Naalema-ó, nao dāmo kolené sukutu tao sae,” yalepó.

²⁸ Atétepa, Yesu a be tuāpaae sókó fi tikimó nalo kale kele dilikire whi tamo a beterepaae wapa, atimaamopaae woseturaalu, “Yalo diaamo sumó wisiranérapóló kisipa mute?” depa, atimaamoné duraalu, “Tale-ó, nao fotokóné dāmo mo sumó wisiranérapó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, ama kale whitamóné kelemó wolaa yóló duraalu, “Diaamoné kisipa tiki tiró betereiteiné i wisiraterere ape,” yalepó.

³⁰ Ai fo yalemó, kale whitamóné kele fisāae fóló wisitepa Yesuné atimaamopaae fo mulóló duraalu, “Yalo diaamopaae i erale ala so whipaae momókó deté kwēyaōse,” yalepó.

³¹ Téyaletei, atimaamo be hulua feapaae fóló, Yesuné i ala yalepóló deté kwēyóló fakeralepó.

³² Atéro kale whitamowisira fi tikimó, dowi kepe tepeyóló bituraalu kolo nomóló fokélé initere whi betā Yesu beterepaae dapesó walepó.

³³ Atétepa, Yesuné kale dowi kepe dóló hōkonaletikimó, kale kolo nomóló betale whitei, fo kaae sóró yalepó. Atéteremó, so whi feané kolóló siraturaalu, “Take bitiré wale alimó etei kaae ala Israel hae kwiamó depa mo kolókélé inipó,” yalepó.

³⁴ Ai fo depa, kale Farisi whirapené duraalu, “Ai dowi keperape dóló hōkonaleteita, dowi keperapené doasi topo whiné fotokōratepa, dóló hōkonótua dapó,” yalepó.

Kótóné kutómó ɔla dekéro ɔlumépaitei saaire whi meipó

³⁵ Atéro etéyalepó. Yesu a doasi be huluapaaekélé, sawa be huluapaaekélé, ai be huluamó tē mole fo wosetere berapemókélé, Kótóné tēteróló kaae tare aomó mole ala i ape yóló, kale mió wosetere kisi fo wisi yó melaté kwēyóo, mepaae

tiki momaare whiraperó hepo daale whirapetamokélé wisiraté kwēyóo yalepó.

³⁶ Téro, so whi mo hale ɔla kaae betó mupa kelalemó, atima tao saaire whikélé meiruraalu, bokonaale sip-sip hupurape aoyóló betó mupa, Yesu kolené sukutu ama hosaamó salepó.

³⁷ Atépa ama yó matere whirapepaae duraalu, “Kutómó ere ɔlata, mo dekéro ɔluméretei ɔla saaire whi betā doaló meipó.

³⁸ Térapa, ai kutómó ɔlumére ɔla saaire whirape dotonópóló, ai kutó Talepaae wosae,” yalepó.

10

Yesuné 12 whirape doteyale fo (Mak 3:13-19, Luk 6:12-16)

¹ Atéro, Yesuné ama yó matepa wosetere 12 whirape a beterepaae ape yalepó. Mepaae so whi tuámó betere dowi kepe hōkó falóo, mepaae kae kae hepo daale so whiró tiki momaare so whitamowisiróo yópóló, atima fotokō mo sumó bulóló sóró beterepalepó.

²⁻⁴ Ama ai sóró betereale 12 aposel whiné doirape i ape. Folosóro sale whita, Saimon doi mupatei, Pitapó du betere whiró ama noma Andrutamo yóo, Sebediné naalema tamo Jems-ró noma Jon-tamo yóo, Filip-ró Batolomiu-tamo yóo, Tomas-ró takis moni siré kotere whi Matyutamo yóo, Alpias-né naalema Jems-ró Tadeus-tamo yóo, kalo kaloi whi Saimon-ró Iskariot be whikó Yesu dópóló eleké deyale whi Judas-tamo yóo yóló, atima atérópó.

⁵ Yesuné ama dosāyóló sóró betero betere 12 whirape doton-airaalu, folosóro atimapaae i fo yalepó.

⁶ “Juda fake mei, kae fakené be hularó Samaria whirapené be huluatamopaae feni, sipsip hupu kaae fókó fale Israel fake beterepaae fae.

⁷ Diā furaalu, i fo so whi feapaae hākeamó yó maté kwēyae. Hepen bemó betere Kótóné tēteróló kaae

tare aqomó mole ala wóló, mió mo felekemó i mole ape.

⁸ Mepaae kisi daae mole so whi wisiróo, sinale so whirape kepaaróo, mepaae humu fuluné tiki dore so whi wisiróo, tiki tuamóbetere dowi kepe doló hokónóo, yae. Ai ala yaaire fotokó diaaq *moniné* dupuyóló sini, yalo diappaee hãle melalepó. Táyalepa, diaaqmo me dupu sini, so whi hãle tao sóró wisiraté kweyae.

⁹ Diã atéro furaalu, *kold ó silpa ó kopa moni* sóró faqse.

¹⁰ Naao wa ó tómó deró betere kuti, ó horó betere hó be, ó dotó tikikélé tawóló faqse. Ti noatepae, ai kutó diratere whirape atimané naaire olakélé, ó fiyaaire bekélé ti ai be talenétóro melatepa ti mo wisirapó.

¹¹ Diã mé doasi be huluamó ó sawa be huluamó sókó fupa, ti mo wisi kisipa mole whikó aimó beterémóló kelenaalemó betepa, ti mo ai whitamotóro bitiré fóló, diã me bepaae furaalu, ti ai be taalae.

¹² Diã ai whiné ama bemó sókó huturaalu, atimapaee kóleó, Talené diã wisiró betepa, hosaa muni deyóló dua betae fo yae.

¹³ Ai be talerape wisi kisipa mole whitamó betepa, ti diãné hosaa muni deyóló mo dua betae dere foné atima sumó tao sóró wisiraalopó. Atima wisi tué mole whitamó bitinipa, ti diãné hosaa muni deyóló dua betere ala wisinaale hãle besekeréni, diappaee momó fesaae wópóló yae.

¹⁴ Mepaae whiné tamo diã wisiyóló dape sini yóo, diaaq yó matere fokélé wisiyóló woseni yóo depa, ti diã ai betere be, ó doasi be hulua taaróló faairaalu, atimané ai be hae diaaq hómó dakepatei faqsóro, aimó terepée deróló fae.

¹⁵ Yalo diappaee mo i dere ape. Kótóné taleyóló kwia melaaire sukamó, diã wisiyóló dape sinitere be huluamó betó mole so whipaae eraaire sekei alata, Komoraró Sodom be huluatamomó betó muale so whipaae eraaire sekei bosenóló, mo

doakale dowi sekei melaalo ai ape.

¹⁶ Diãta, kale bete haq betó mole tuappaee *sipsip* hupu kaae yalo i dotonaterere ape. Térapa, diã wuliné kisipa kaae fosó fosó irutei, diã me dowi ala muniru, kale ba hokóserape kaae, naame yóló mo dua betae.

¹⁷ Ti noatepae, mepaae whirapené kae kae sekei ala diappaee mo eraalopa, diã mo hotowayóló kaae tawae. Téturaalu, atimané diã fo tokótamo yóló taletere whirapené naase tuappaee mulóo, atimané fo wosetere berape tuamókélé diã susupuróló fokosói ala yóo yaalo ai ape.

¹⁸ Diã yalo doi erótu beterémó, tetéroló kaae tare *Gavman* whiraperó doasi topo whirapetamo beterepaae fo tokótamo yaai dapesó faalopó. Atéro, fo tokólo dere ala Juda meire so whiné kélé wosóló kisipa yaalopó.

¹⁹ Táyaalotei, atimané diã *dipula* beteraai dapesó fupa, diã noa fo yaaloé ó fo neyóló yaaloé yóló, whaalia yaqse. Atéro fo teketerere be demótóro ti diaaq yaaire fo Tale Kótóné ama yó melaalo ai ape.

²⁰ Ti atéro yaaitere fo diãné kisi-pane yaalomeitei, diaaq Ayané ama Kepe Wisiné i fo yae yóló yó mótu betepa, yaalo ai ape.

²¹ Me whiné ama nomatei me whiné dópóló eleké deyaalo ai ape. Betã whiné ama naale senaale me whiné mo ti dóló sukunópóló eleké deyaalo ai ape. Naale senaalené hama alimatamo bóe dóló só deróló, mepaae whiné dópóló melaalopó.

²² Diã yalo ala eraterémó, so whi feané diã hóróló, bóe du betaalo ai ape. Tétu betepatei, whi me detamo ai sekei ala hãle beleté fóló kemetere kwiappaee sókó fupa, ti atétere so whi aluyaqsóro, yalo tao saalopó.

²³ Diã ai be huluamó sókó fələalemó, ai be hulua so whiné diãtamo bóe dóló diappaee susupui ala eratepa, ti ai be taaróló me be huluappaee botokó fae. Yalo diappaee mo i dere ape. Ai Israel fakené be huluarape dokó fea kweyóló kemeréni teó kutu betepatei,

kale Whinė Naalema sókó waalo ai ape.

²⁴ Beta *skul* naalené ą yó matere whi ama teteranénipó. Atétere kaae, kutó diratere whínékélé ą teteróló kaae tare whi ama teteranénipó.

²⁵ Kale *skul* naale ą kisipa siré fóló, ama kisipare alakélé ą yó matere whiné kisipare alatamo beta sų yóo, kale kutó diratere whiné dere alakélé ą kaae tare whiné dere alatamo beta sų yóo epata, ti mo wisirapó. Mo so whiné be tale kilituraalu, ąta dowi keperapené doasi topo kepe Belsebul-pó du betepa, ti ama be whi so whipaaekélé beta kaae eratere fotóro yaalo ai ape.

²⁶ Atérapa, atima ai whirape kolóló wiyaqse. Ti noatepae, mió kinóló mole ąla ąlarape fea take hakearatepa kelaalopó. Kinóló mole ala ó fo so whi feané kisipa yaalo ai ape.

²⁷ Yalo diąpaae dilikitamo yó mótu betere fota, ti be dętamo hakeamó yae. Diaaq kikiti woséli dolomó du betere fo ti so whi feané wosópóló, siki bemó daalu hakeamó yó melae.

²⁸ Ti diaaq kepe bete doréni, mo tó tikimaaté sukópóló dele mo whirape koróló, dią wiyaqse. Tényi, naao tikiró kepe betetamo wusuró dowi si duku beterepaae taae deranére Talepaae beta wiyae.

²⁹ Whirapené ba male tamo duputuraalu, sonaai *moni* kené dupu dua dapó. Téretei, diaaq Aya Kótóné ama kisipané ai ba belekqamale haepaae derepae initepa, ti haepaae derepenénipó.

³⁰ Diaaq topomó bilire niki feata, Tale Kótóné ama dosayóló mo tuęrapó.

³¹ Atérapa, dią whaalia yóló wiyaqse. Ti i haemó betó mole ba belekqatiki kolósu, dią kolósu depa, diąta mo doasi ąla ereteiné Kótóné ama dią kisipa keteraalopóló de? Mo meipó.

³² Mepaae whi denétamo amatei, so whi feané keletómó, ęta Keriso whi beterapó depata, ti atétere whi

ó hepen bemó betere yalo Ayané keletómó ita yalo ne nopó yaalo ai ape.

³³ Téyaalotei, mepaae whi dené so whi feané keletómó, ęta Keriso whi meipó depa, ti yalokélé hepen bemó betere yalo Ayané keletómó ą yalo ala eratere whi meipó yaalopó.

³⁴ Ę i haepaae waleteita, ti i haemó betó mole so whi fea bóe dele ala taaróló, dua beterópóló wale nisiyaqse. Tényi, i haemó betó mole so whi tuámó tekeróló me fake kae beteróo, me fake kae beteróo yaairaalu walepó.

³⁵ Ę wóló betere bete i ape.

‘Naaleró alimatamo tuámó tekeróló bóe delóo, senaaleró hamatamo betere alakélé tuámó tekeróló bóe delóo, whiné dokore soné ama hyama seretamo bóe dóo, yaalopó.

³⁶ Whi mené ama fake so whi ó ątamo betámó betere so whinétei, ątamo bóe daalo ai ape, erapó.

³⁷ Mepaae whi dené ę sisópaae eróló, ama alima ó hamapaae doasi hękesené sukóló yaala sókó fu betepa, ti atétere so whi ętamo betámó betaaire sųnipó. Mepaae whi dené ama naale ó senaalepaae yaala sókó furaalu, ę sisópaae eratepa ti atétere so whi ętamo betámó betaaire sųnipó.

³⁸ Mepaae whi dené ą sukąaire filipaa ni amatei beleyóló ę sya ąnitepa, ti ai so whi yalo fo wosetere so whi betaaire sųnipó.

³⁹ Mepaae whi dené ama betere bete me ala yaqsórópóló, amatei hotowayóló kaae tapa, ti atétere whiné ama betere bete aluyaalo ai ape. Mepaae whi dené yalo ala eraairaalu, ama betere bete me ąla meipóló aluratepa, ti atétere whiné ama betere bete aluni, hąle muó tawaalo ai ape.

⁴⁰ Whi me dené dią wisiyóló dape sóró kaae tatepa, ti ętei wisiyóló dape sirapó. Mepaae whi dené ę wisiyóló dape supata, ti ę dotęyale sekę yalo Ayatei wisiyóló dape sirapó.

⁴¹ Whi me dené mepaae whi kilituraalu, Kótóné ama fo eratere kóló whípóló, mo wisiyóló dape supa, ti atétere whiné Kótóné ama kóló whiné sere dupu sutoróti saalopó. Whi me dené mepaae whi kilituraalu, ata mo donoi ala dere whípóló mo wisiyóló dape supa, ti atétere whiné kale mo donoi ala dere whiné sere dupu sutoróti saalo ai ape.

⁴² Yalo diapaae mo i dere ape. Whi me denétamo mo belei sokótei betere whi yalo ala erótu betere whípóló siri wei nae yóló melatepa, ti ai ala deremó dupu hasókó feni, motóro saalopó,” yalepó.

11

Yesuro wei tópuratere whi Jon-tamo (Luk 7:18-35)

¹ Atéror, Yesuné yó matere 12 whirapepaae fo yó melóló kemetepa, ai betere tiki taaróló, a Kaleli hae kwiamó te mole be huluapaae felepó. Atéror fóló, hale mo betó mole so whipaae kale kisi fo wisi yó melóo, ama fo wosetu betere so whipaaekélé yó melaté kweyóo yaairaalu felepó.

²⁻³ Kale Jon dipula bitu, Yesu Kerisoné i ala du beterapóló deté kotere fo wosóló, ama yó matere whirapepaae I fo wasae yóló doteyalepó. “Yata kale waalopóló bope du betale whi hitipé, whi me kae wópóló kaae tawaaloé yóló wosene fae,” yalepó. Atétepa, kale Jon-né dotonale whirape fóló, Yesupaae wosalepó.

⁴ Tétepa Yesuné atimapaee duraalu, “Diá Jon beterepaae fóló, diaaq wosale foró kelale alatamo apaae yó móturaalu, i fo yae.

⁵ Kale kele diliki yóló betale whirape wisiróo, hó doyóló betale whirape wisiróló falóo, mepaae dowi humu fulu dorowóló betale whirape wisiróo, woséli kine so whi tukwe falóo, mepaae mo ti sinale so whitei kepaaróo, yoleale yóló betere so whipaae kale kisi fo wisi yó mótu betóo, du beterapó ene fae.

⁶ Mepaae whitamo yalo du betere ala kolóló, e sya waleteti hóturaalu, dee nénitere whi ti Kótóné wisir-atepa, hainé sukutu beterópóló yae,” yalepó.

⁷ Atéror, kale Jon-né ama yó matere whirape fi kinipaae, Yesuné Jon-né du betere alamó tué muturaalu, aimó betó mole so whipaae yó melaai duraalu, “So whikélé bitinire hale kópu kaae fi hae tikipaae fua yaletei-a, noakó kele fua yaleé? Beséné féporótu betere kape kelaai fua yaleé? Mo meipó.

⁸ Diá upaae noakó kelaai fua yaleé? Whi betá mo kuti wisinaale deróló betepa kele fua yaleé? Meipó. Atei kaae kuti wisinaale deró betere whita, ti kale doasi topo whirape bitua dere tiki dokélé ini, mo sisi yóló sorokqi be wisinaalemó bitua dapó.

⁹ Téretei, diá noakó kele fua yaleé? Kótóné ama kóló whi kelaai dapóló fua ipa, ti atóroti mo hiti ai ape. Yalo diapaae mo i dere ape. Kótóné ama kóló whirape fea betereitei, ai whiné ama ditere kutóné mepaae kóló whirapéné ditere kutó mo bosene falapó.

¹⁰ Ai sekémó kisipa mutu, Kótóné asemó i fo erapó.

‘Ya waai teópa yalo fo eraaire whi folosóro api wópóló doteyaalopó.

Ai whiné amata, ya waaire tu donoróló wisiraalopó,’ erapó.

¹¹ Yalo diapaae mo i dere ape. I haemó betó mole sorapéné deyale whirapekélé fea betó moleitei, kale wei tópuratere whikó Jon-né atima fea tetéroló bosene falapó. Tépateti, Kótóné tetéroló kaae tare aqmó belei sókó deóló betere whiné ti kale wei tópuratere whi Jon tetéroló beterapó.

¹² Kale wei tópuratere whi Jon betale alimó kaae sóro, hepen bemó betere Kótóné tetéroló kaae tare aqmó mole ala mo doasi fotokotamo wouraalu, fakeraté wou beterapó. Ai ala saairaalu, keteké buóló bóe du betere whirapéné ai ala kekeparó fasó sua dapó.

13 Kótóné ama fo eratere kóló wh̄iraperó Moses-né asere fotamoné Kótóné i ala yaalopóló yó maté wóló, kale w̄ei tópuratere wh̄ikó Jon betale alimó sókó walepó.

14 Téréne diaaḡ kisipanétamo waalopóló kale bopetu betale wh̄i Elaijata Jon ątóróti h̄tipóló kisipa mutupa, ti mo wisirapó.

15 So wh̄i de wos̄eli daapa i dere fo mo wisiyóló wosóló kisipa muae.

16 Mió i alimó betó mole so wh̄i etérápóló bete kisipa yópóló, yało noa ala s̄uróló yaaloé? Atimata, etei kaae naale senaale kaaené kelerapó. So wh̄i touraleta dere tikimó bituraalu, mepaae naale senaalené mepaae naale senaalepaae melaa yaalopa ape yóló etei fo dapó.

17 ‘Dané fó wutiné haleratepa, diąné mepaae wole forape yóló sama kilini yóo,
dané mepaae wole forape depa diaaḡ moló ini yóo yaleteti-a,
noatepa hałe daae mualeé?’
dua dapó.

Ai kale keteirapené dere ala kaaetóróti diaaḡkélé ai du betere ape.

18 Kale w̄ei tópuratere wh̄i Jon wóló beteretei ɔlakélé, *wain* w̄eikélé nénitere ala mepaae so wh̄iné kolóló, ama depe tuąmó dowi kepe bituraalu dapó dua yalepó.

19 Kale Wh̄iné Naalema wóló bitu, ɔlaró w̄eitamo nokole kilitu, so wh̄i feané ai wh̄ita, ɔlakélé *wain* w̄eikélé dekéro nuku betere wh̄ipó. Aḡa, kale *takis moni* siré kotere wh̄iraperó dowi ala dere wh̄irapetamoné fulumu wh̄ipó, ai du betere ape. Tétu beteretei, mepaae wh̄iné ama dere ala kaae kolóló, ai wh̄ita Kótóné mo dotoróḡ fale kisipa muluraalu dapó yaalo ai ape,” yalepó.

Mepaae dowi ala taaróló kisipa fetenire be huluamó ere fo

(Luk 10:13-15)

20 Téro, Yesuné ama kae kae kelemei alarape erale be huluarapemó betó mole so wh̄i dowi ala taaróló,

Talepaae kisipa tiki feteyóló bitini yalemó, ai so wh̄i só deraai yalepó.

21 Atéro ama duraalu, “Korasin be huluaró Betsaida be hulua so wh̄irapetamo-ó, dią tuąpaae mo dowi sekei ala waalo ai ape. Yało dią tuąpaae erótua yale kelemei alarape kaaetamo, Tair be huluaró Saidon be huluatamomó eróluasóro, ti atimané dowi ala mo taketitei taaróló, tuḡ tiki feteyóló kili diyóló yei kutitamo bituąpó.

22 Yało diąpaae mo i dere ape. Tale Kótóné taleyóló kwia matere sukamó, Kótóné i haemó betó mole so wh̄ipaae kwia matere alata, ti kale Tair be huluaró Saidon be huluatamopaae melaaire kwia mo bosene faalo ai ape.

23 Dią Kapeneam be huluamó betó mole so wh̄i-ó, dią ó saḡpaae ho-laalopóló kisipa mute? Mo meipó. Diąta, mo apaae derepale dolopaae Kótóné sóro deraalo ai ape. Dią ai Kapeneam be hulua tuąmó erale kelemei alarape kaae, Sodom be hulua tuąmó eróluasóro, ti ai be hulua doróluameipó. Miókélé hałe t̄ tawuąpó.

24 Térétei, yało diąpaae i dere ape. Tale Kótóné Sodom so wh̄i taletere sukamó doasi kwia melaalotei, diąpaae eraaire sekei alata, ti bosenóló mo doasi ala eraalopó,” yalepó.

Fóturu depa saḡa nólo dua betere ala melaalopóló dere fo
(Luk 10:21-22)

25 Atéyale sukamó, Yesuné ama Alima Kótóné doi hale sóro horóló duraalu, “Saḡó i haetamo t̄eteróló betere Aya Tale-ó, naao mió i alimó yó mótu betere alarape feata, doasi kisipa sóro betó mole wh̄irapené kelaḡsóro hyó mulóló, i naale belekaḡatikiné maaté kolópóló, haḡeamó yó melaletiné yaḡpaae mo kée dapó.

26 Aya-ó, mo dapó. Ti ai alata, mo naao kisipa mole alatóróti ai ape,” yalepó.

27 “Fea alata, yało teteróló kaae tanópóló, yało Ayané epaae meló beterapó. Mo whi betanékélé Naalema kisipa initei, Alimané ama betą kisiparapó. Térure kaae, mo whi betanékélé Alima kisipa initei, Naalemané betą ama Alima kisi-parapó. Naalemané ama kisipa mole so whipaae yało Ayata, etei kaae Tale beterapóló, yó matere so whinė maaté tué yaalopó.

28 Dią mepaae whi sekei ọla beleyaletikimó, fóturuyóló bétu betere so whi-ó, dią saa nóló mo dua betaaire ala yało melaalopa, ẹ beterepaae ape.

29 Yało hulúmó belere ni fake beleyóló, dąmo wusóro furaalu, yało dere ala kolóló kisipa sae. Ti noatepae, yało hosaa tuamó mole naamei ala wisi diaaq kisipa yaasepóló, yó melaalopa, ape. Até depata, ti diaaq hosaa muni deyóló mo dua betaalopó.

30 Ti noatepae, yało kutó ditere alaró beleyóló fole ọlatamo sekeni, mo esepelérápó,” yalepó.

12

Yesu ąta sąa nópóló tukóló muló betere be de tale

(Mak 2:23-28, Luk 6:1-5)

1 Atéyale sukamó, Yesuró ama yó matere whirapetamo *whit* kutó tuamó kutu betalepó. Téyalemó, ama yó matere whirape wotetepa sąa nópóló dąle muló betere sukamótei, kale ai kutómó yó mole *whit* du kaaesu yóló nukulé fu betalepó.

2 Atei ala depa, Farisi whirapené kolóló Yesupaae duraalu, “Naao yó matere whirapené sąa nóló beterópóló tukóló muló betere be demótei, kale yóló muló betere fo tukóló, ọla ai su betere ape,” yalepó.

3 Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Depit-ró ama fulumu whirapetamo atima wotetepa yale ala diaaq dosąayóló, kisipa muni airapó.

4 ą Kótóné be tuapaae holóló bituraalu, mo kae muló betere *bred* o Depit-ró ama fulumu whirapetamo atima wotepa sóro nalepó. Ti ai ota, Kótópaae melaletei, mo hąle whirapené naosóro fo mupa, Kótópaae momaratere whirapené maaté nukua dapó.

5 Moses-né yóló muló betere fo sya furaalu, momatere be kaae tare whirape kale dąle muló betere sukamótei atimané ditere kutó diyaai be dolopaae fua dapóló, ere fo diaaq dosąayóló kisipa muni airapó. Ti kale yóló muló betere fota, mo tikitu betepatei, me dowi ala yalepóló inipó.

6 Yało diapaae mo i dere ape. Kótóné ama momatere beta, doasi ọlapatei, Kótóné ama ala erótu betere sekéro, mió ama erótu betere alatamoné ai momatere be teteróló teraae falapó. Atére sekéta, mió diątamo betamó i betere ape.

7 Tale Kótóné i fo asęyóló muló beterapó.

‘Kale *sipsip* hupu ó me ọla simó sukulaa daróló momaratere alata, ti yało hekesere ala meipó. Me whi kolené sinóló tao sere alata, ti yało hekesere alapó,’ erapó.

Ai fotamo diąné tué uasóro, ti dowi ala munire whirape só deróluameipó.

8 Ti noa betené meipó. Kale Whinė Naalemata sąa nóló beterópóló, dąle muló betere be de teteróló kaae tare Tale beterapó,” yalepó.

9-10 Téró Yesu ą aimó betaleteti taaróló, atimané fo wosetere be tuapaae sókó felemó, aimó betą naase dowi whi betepa kelalepó. Atima mepaae so whiné ą dowi ala yale whipóló só deraaire bete kikitu Yesupaae woseturaalu, “Sąa nóló beterópóló dąle muló betere sukamótei, whi wisiraterere ala depa fo mulepé meié?” yalepó.

11 Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Diąkó whi me denétamo, kale sąa nóló beterópóló tukóló muló betere sukamó betą *sipsip* hupu

nóku dolomó doropóló mupa, tao saalomeié?

¹² Téplatei, wh̄ita ti mo doasi bete mole ɔla ereteiné wh̄i tao sere alané *sipsip* hupu tao sere ala bosene falapó. Atérené s̄aa nóló beterópóló d̄ale mulale sukamó wisi ala depa, fo munipó,” yalepó.

¹³ Téró ai fo yóló kemetepa, kale naase dore wh̄ipaae duraalu, “Naoo naase teréɛ falae,” depa, kale wh̄iné ama dore naase teréɛ faralemó, me tikiró wisire naase kaae yó felepó.

¹⁴ Atétepa, kale Farisi wh̄irape atima belapaae tóɛ fóló, Yesu netéro daaloé yóló fo dokalepó.

Kótóné ama kutó dirópóló sókó sere wh̄i

¹⁵ Até yaaire ala Yesuné ama kisipa yóló, ɔ betale tiki taaróló felepó. Atétepa, kisi daae mole so wh̄i feané ɔ s̄ya wou betepa, ama wisirótua yalepó.

¹⁶ Atéro, ama atimapaae fo mulótu duraalu, “Ȳalo i dere ala kolóló ɛ etei kaae wh̄i beterapóló mepaae so wh̄ipaae momókó yaɔse,” yalepó.

¹⁷ Yesuné ai du betale alata, mo take Kótóné ama kóló wh̄i Aisaiané aseýóló muló betere fo motóro dokonóturaalu yalepó.

¹⁸ Ama ai ere fo i ape.

“Ȳalo kutó dirópóló, sókó sóro kaae beteró betere wh̄i i betere ape.

Ama dere alamó, ɛ h̄ainé sukutu ɔpaae yaala sókó fóló, mo hosaa mulapó.

Atérené ȳalo kepe bete ɔ tuɔpaae beteratepa, amamo Talené mo donotóro taleyóló kwia melaaire fo i h̄ae kwiamó kaae kaae tiki daae mole so wh̄ipaae h̄akearóló yó melaalo ai ape.

¹⁹ Téró ȳalo kutó diratere wh̄i h̄ole sere alaró h̄ole fotamo ini dereteiné, ai be belamó ó t̄umó fua wua dere so wh̄iné mo wosókélé yaalomeipó.

²⁰ Kale kape siki k̄aae faairaalu, bitik̄ine tikimó ama mo ti k̄aayaalomeipó.

Téturaalu, kale wisiyóló dó tanire s̄akélé ama hapale sukunéni, h̄ale dó tanópóló kaae taté faalopó.

I haemó du betere k̄ae k̄ae dowi alamó, mo donotóro taleyóló kwia melaaire alané h̄oko taletere ala aluraté fóló, mo donoyóló taletere alané t̄eteróló kaae tawaalopó.

²¹ Atéturaalu, h̄ae kwia feamó betóló fale so wh̄iné ɔpaae kisipa tiki tiróló h̄ainé sukutu bitu, i sekénéta, d̄a mo tao saalopó du betaalo ai ape,” erapó.

Yesu ɔ topo kepe Belsebul-né fotok̄ratepa dapóló yale fo

(Mak 3:20-30, Luk 11:14-23, 12:10)

²² Téró, bet̄a wh̄i dowi kepe tepeyóló bituraalu, kele diliki yóo, kólókélé nomóo ere wh̄i Yesu beterepaae dapesó wapa, ama wisiralepó. Atéro wisiratepa fo yóo, kelené ɔla ɔlakélé wisiyóló kolóo, yalepó.

²³ So wh̄i feané ai ala kolóló sirayóló duraalu, “Ai wh̄ita Depitné deté wale fake tuamó, waalopóló bopetu betale wh̄i h̄iti irurapó,” yalepó.

²⁴ Ai fo kale Farisi wh̄irapené wosóló duraalu, “Meipó. Ai wh̄ita, doasi keperapené topo kepe Belsebul-né fotok̄ratepa, dowi kepe ai dóló h̄okonótu betere ape,” yalepó.

²⁵ Atéro, atimané mutere kisipa tiki Yesuné kolóló atimapaae duraalu, “Mepaae h̄ae kwia t̄eteróló kaae tare doasi topo wh̄irape atimasisitei bóe dupa, ti atimané t̄eteróló kaae tare ala mo doraalo ai ape. Atéturaalu, doasi be hulua ó bet̄a bemó betere so wh̄i atimasisitei bóe dupa, ti mo wisiyóló bitini, mo doyaalo ai ape.

²⁶ Satan-né ama fake wh̄itamotei bóe dóló h̄okó fatepa, ti ama t̄eteróló kaae tare ala amatei teketepa, ti netéro fotok̄ buóló daayaaloé?

²⁷ Atére kaae diaaɔ duraalu, i sekénéta kale dowi kepené doasi topo kepe Belsebul-né fotok̄ratepa dóló h̄okonalepó dere-a, diaaɔ be wh̄iné

dowi kepe dóló hõkonótua deteretei né fotokõratepa, du betere? Atétepa, ti atimantei diatamo fo tokõtamo yóló, taletere sukamó diã só deraalo ai ape.

²⁸Téretei, Tale Kótóné Dõi Kepe Wisiné ẽ fotokõrótu betereteiné, dowi kepetamo yało dóló hõkonótu betepa, ti kale Kótóné tẽteróló kaae tare aõmó mole ala diã tuãpaae wóló mulapóló kisipa yaalo ai ape.

²⁹Whi mené mo doasi fotokõ bole whiné õla õla õlémi saairaalu, noa alapi yaaloé? Folosóró kale seképi diriĩ képiné dokóló mulóló, nalo ama bemó muó mole õla õla sóró fenérapó.

³⁰Ëtamo betamó bitinire whiné ti bóe dóló ẽ só derótu beterapó. Mepaae whiné ama õla õla ẽtamo mulénitepa, ti atétere whiné ama õla õla hõko besekérótu beterapó.

³¹Atétu betereteiné yało diãpaae mo i dere ape. Mepaae kae kae dowi alaró Kótó faletere fotamo yólótei, nalo Talepaae kemerae depa, ti Tale Kótóné me õla meipóló hãle kemeraalopó. Tépatei, kale Dõi Kepe Wisiné erótu betere alatamo faletepa, ti Tale Kótóné me õla meipóló kemeraalomeipó.

³²Atére kaae, mepaae whinétamó kale whiné Naalema falatepa, ti ama ai dowi ala kwia me õla meipóló hãle kemeraalotei, mepaae whi dené kale Dõi Kepe Wisiné erótu betere alatamo faletepa, ti mió i betere alimókélé ó take nalo waaire alimókélé, ama ai dowi ala kwia kemeréni, hãle muó tawaalopó.

³³Ni wisi daapa, ti ama dukélé wisi oleyaalopóló kisipa muóo, Dowi niné ama dukélé ti mo dowitóró oleyaalopóló kisipa muóo, yae. Ti noatepae, so whiné olere du kilituraalu etei kaae nipóló kisipanérápó.

³⁴Diã whi tukó nokole dowi wulirape-ó, diã dowi alané fãanuraalu wisi fo noayóló yaaloé? Ti noatepae, so whi feané hosaa tuãmó fãayóló mole alatóróti kólónékélé foparóló hãkeamó dua dapó.

³⁵Whi wisiné ama hosaa tuãmó ti wisi alatóró fãayóló muluraalu, ama dere fokélé wisi fotóróti dua dapó. Dowi whiné ama hosaa tuãmó ti dowi alatóró fãayóló muluraalu, dowi fotóróti dua dapó.

³⁶Térapa, yało diãpaae mo i dere ape. Diaaõ dere fotamo, kisipa tekeyóló ini, hapale hõko depa, ti take taletere sukamó diãpaae etei kaae hõko fo noatepa yaleé yaalopó.

³⁷Ti noatepae, taleyaaire sukamó diaaõ yale wisi fonétei diã hãle fõpóló eróo, mepaae yale dowi fonétei diã só deróló kwia melóo, yaalo ai ape,” yalepó.

So whiné tuẽ yõpóló Talené Jonapaae erale kelemei ala

(Mak 8:11-12, Luk 11:29-32)

³⁸Téró, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asẽre fo yó matere whirapetamoné apaae duraalu, “Yó matere whi-ó, Talenétei eratapóló ðané kisipa yaai dapa, kelemei alakó erótumié?” yalepó.

³⁹Ai fo depa ama atimapaee duraaalu, “Diã nópu nokole alaró mepaae sonaalei dowi alatamo du betere whirape-ó, Talenétei eratapóló sira yaaire ala erae yóló, wosó maaté tarapó. Me sira yaaire alakó yó melaalomeitei, Kótóné ama kóló whi Jonapaae erale ala kaae betã eratepa kelaalo ai ape.

⁴⁰Ti noatepae, kale whi Jona be ðe sore yóo, diki sore yóo yóló, doasi yané depe dolomó bitu yale kaae, kale Whiné Naalemakélé, be ðe sore yóo, diki sore yóo yóló, dou dolomó hãle muaalopó.

⁴¹Téyaalotei, take nalo kale Ninipa be hulua whirape taletere be ðemó mió i alimó betó mole so whi mo só deraalopó. Ti noatepae, atima Jonané yó mótu betale fo wosóló, dowi ala taaróló kisipa tiki feteyalepó. Téyaleteti, Jonakélé tẽteróló bosene fale whi i betepatei, kisipa tiki tirénitere-a, noatepa de?

⁴²Taléné taletere be ðe sókó wapa, betã Saut-paae mole hae kwiamó

betere doasi *kwin* so  turukó holóló daalu, di mió i alimó betó mole so whi só deratere fo yaalopó. Ti noatepae, ai sota, mo saletópaae betale sotei, kisipa tiki dotoróę fóló mole whi Solomon-né yó matere fo wosaai dapóló weipakalepó. Téyaletai, Solomon-né kisipa tiki fosó fosóre alakélé teteróló bosenée fale whi i betere ape.

⁴³ Kale dowi keperape whiné depe tuamó beteretei taaróló furaalu, i ala dua dapó.  kópu kae fi tikimó mo wisiyóló betaai dapóló kekai fełalemó, betaaire tiki kilinitepa momó fesaae wóló duraalu, ‘Ylo taaróló wale bepaae, ę momó biti faaitapó,’ dua dapó.

⁴⁴ Atéró,  fóló keleralemótamo whi mekelé bitini kale be fuóló taae faróló la la fea hotowaró betpaaeró betepa, keletapó.

⁴⁵ Atépa kale dowi kepe  momó fesaae fóló, mepaae doasi dowi alamaaté du betere weikeró keperape dapesó wóló, kale whi tuamó bití walapó. Atétepa, ai whi  take folosóró betale ala sawa doretei, mió kale weikeró dowi keperape bití waletuiné, kale whiné betere bete mo ti doratapó. Atétere kaae, mió i alimó dowi ala du betere so whipaaekélé eraalo ai ape,” yalepó.

*Yesuné hamaró nomarapetamo
(Mak 3:31-35, Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Yesuné ai touró betere so whipaae fo hle du betepatei, ama hamaró nomarapetamoné tamo fo yaairaaalu, wóló belamó daae molepó.

⁴⁷ Tépa whi betné duraalu, “Naao haeró norapetamoné ytamo fo yaai wóló belamó daae mulapó,” yalepó.

⁴⁸ Ti fo depa Yesuné duraalu, “Ylo haeró norapetamo-a, deé?” yalepó.

⁴⁹ Ti fo yóló, ama yó matere whirape beterepaae naasené yóló duraalu, “Ylo haeró norapetamota, ti i betó mole ape.

⁵⁰ Ti mepaae so whi denétamo hepen bemó betere ylo Aya Kótóné ama kisipa mole ala erótu betepata,

ti ylo no ne ó haetóró ai betere ape,” yalepó.

13

*Yesuné whit ke biliterepaae dó
faróló yale fo*

(Mak 4:1-9, Luk 8:4-8)

¹ Atéyale be demótóró Yesu  ai be tuamó yó mótu betaletai taaróló, kale doasi weí kla fókupaae bití derepelepó.

² Atéró, ai weí fókumó so whi mo hle la kaae bopéróló daae moleteiné  daayaaire te munipa, nuku tupaae daane horalepó.

³ Atéru, so whipaae du betale fo fea ti fo sale maaté yóló duraalu, “Whi betné la wae kerape ama kutómó terepété kweyaai sóró felepó.

⁴ Atéró, kale whiné ama la wae kutómó terepeté kuturaalu, mepaae ke ti tu tómó sókóta yóló mupa, barapéné nalepó.

⁵ Mepaae kerape ti kane tómó dakere haepaae taae durupua yalepó. Atéyale la waeta, mo haepaae derepéni, kane tómó dakere haemó taae derepeletuiné, kale la wae mo hapale holalepó.

⁶ Téyaletai, mo dirii sukané kale la mo hapale botokole yó salepó. Ti noatepae, ama feleke mo apaae derepénireteinépó.

⁷ Mepaae kerape, ti kale mu daai ne tuamó taae durupua yalepó. Téturaalu, kale la wae dowi mu daai netamo betmó holale tikimó, ai kale dowi nené kale mo la bopée sóró aluralepó.

⁸ Mepaae kerape ti mo hae wisimó taae durupua yalepó. Atéyale la ti mo wisiyóló holóló, du wisinaale woleyalepó. la wae bili furaalu, yo bet sóró feletei, la lumétepa suraalu ti 100 yorape mepaae 60 yorape ó 30 yorape faanóló sóró walepó.

⁹ Mepaae whi de woséli daapa, ti i dere fo bete wisiyóló wosóló kisipa muae,” yalepó.

10 Atéró, ama yó matere wh̄rape wóló ɸpaae woseturaalu, “So wh̄paae naao fo salené maaté du betere-a, noatepa de?” yalepó.

11 Ai fo depa ama tokó mótu duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné ama t̄eteróló kaae tare tuɸmó kinóló mole kisipa tiki wisinaale diɸpaaeta meló betereitei, atimapaee ti meló bitini ai ape.

12 Mepaae wh̄i dené kale fo wisitamo sóró tapa, ti ai tómó mepaae kae beleróló melaalopó. Téturaalu, ai wh̄i ɸ mo dekéró muaalo ai ape. Mepaae wh̄i dené kale fo wisi sóró tanitepa, ti ama sawatamo tareteikélé fasó saalo ai ape.

13 Yálo atimapaee fo salené maaté i yó mótu betereitea, h̄ale meipó. I ere fo dokonóturaalu, erapó.

‘Atimané kelené mo kilirutei, me ɸla wisiyóló koló fumipó.

Atimané wos̄linékélé wosetu bitutei, bete wisiyóló kisipa mutumipó.’

14 Ai so wh̄i tuɸmó ere alata, Aisiaané aseýóló muló betere fo dokonóturaalu dapó. Ai as̄ere fo i ape.

‘Diaaɸ wosóta yaalotei, fo bete wisiyóló kisipa muaalomeipó.

Diaaɸ kelenée yaalotei, wisiyóló kelaalomeipó.

15 Ti noatepa meipó. Ai so wh̄iné hosaa t̄aróo, kelekélé dilikiróo, atimané wos̄likélé kinóo erapó.

Ti noa yaɸsóró meipó. Atimané kelené mo bete kolóo, wos̄liné wosóló bete kisipa yóo, yaɸsóró erapó.

Ai ala ere so wh̄i atima ɸ beterepaae momó feteóló wapa, ti yálo atima s̄umó wisiranérapó,’ erapó.

16 Téreitei, diaaɸ kelenékélé mo wisiyóló kolóo, wos̄linékélé fo wisiyóló wosóo yaletéiné, Kótóné diɸ wisiró beterepóló, h̄ainé ai sukutu betere ape.

17 Yálo diɸpaae mo i dere ape. Mo take Kótóné ama koló wh̄raperó mo donoi alamaaté dere wh̄rapetamo

feané mió diaaɸ kilitu betere ala atimané kelenée du betaletéi mo kilinipó. Diaaɸ wosetu betere fokélé atima feané wosenée du betaletéi, mo wosókélé inipó.

18 I kale ɸla wae ke terepeté kw̄eyale wh̄iné yale fo sale fo bete i dapa, diaaɸ mo wisiyóló wosae.

19 Mepaae wh̄i de Kótóné t̄eteróló kaae tare aɸmó mole fo wisi wosóló, bete wisiyóló kisipa initere so wh̄ita, ti kale ɸla wae ke t̄u tuɸmó sókóta yóló mupa, barapené nale kaaeta, ti kale dowi Satan-né atima hosaa tuɸmó muló betere fo wisi tokó sua du betereapó.

20 Kale kane tómó dakere haemó taae derepele ɸla waeta, ti mepaae so wh̄i dené kale fo wisi hapale wosóló, h̄ekesetu dere kaaepó.

21 Tépatei kale fo wisi wosóló, ama feleke mo apaae derepéniruraalu, sawa h̄aleke sukamó betero, s̄usere ala ó me sek̄ei ala wapa, ti kale sek̄e hapale t̄éitei dée nóló Talené ama fo wisi erateretei mo ti taalatua dapó.

22 Kale dowi mu daai ne tuɸ dolomó taae durupu yale kaaeta, ti wh̄i me de Kótóné fo wosólóte, i haemó doasi *moni* sóró néli wh̄i betenée dere alaró whaaliané sukutere alatamota, mo doasi bete mole nisiyóló sya furaalu, Kótóné fo aluróló du wisiyóló ulutimipó.

23 Kale hae wisi bolemó taae derepele ɸla wae kaaeta, ti wh̄i me de Kótóné fo wisiyóló wosóló, kisipa mutere so wh̄i ai ape. Atétere wh̄ita, kale ɸla ɸlumétepa, mepaae 100 mepaae 60 mepaae 30 yorape deyóló ɸanótu dere kaaepó,” yalepó.

Dowi neró wisi ɸlatamopaae dó faróló dere fo

24 Atéró, Yesuné so wh̄paae fo sale fo me kae yóló duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné t̄eteróló kaae tare aɸmó mole alata, i ala dere kaaepó. Wh̄i betané ama kutómó ɸla wae wisi biliyalepó.

25 Atéró biliyóló, so wh̄i fea noke firepaae ama bóe wh̄i wóló, kale ɸla

wae ke biliyó mole tikimó dowi nené kekélé terepée daalóló, felepó.

²⁶ Kale ɔla wae holóló du woleyaaire alimó, kale dowi netamo wusuró betamó hopa kelalepó.

²⁷ Atépa, kale kutó diratere whirapené ai kutó talepaae duraalu, ‘Doa whi-ó, naao kutómó mo wisi ɔla wae ke maaté biliyaletéi, dowi nemo noayóló sokaléé?’ yalepó.

²⁸ Ti fo depa kale kutó talené tokó mótu duraalu, ‘Aita, bóe whiné du yalepó,’ depa ama kutó diratere whirapené apaae duraalu, ‘Dá fóló ai dowi ne tokó farópé nearóé?’ yalepó.

²⁹ Ai fo depa ama duraalu, ‘Meipó. Diaaɔ kale dowi ne tekɛturaalu *whit*-tamotei tokó falaɔsórópa, ama erópóló taalae.

³⁰ Kale *whit*-tamo wusuró enópóló kaae tawóló, ɔla ɔlumétepa sere sukamó yaasepólópó. Atéro ɔla sere sukamóta, ti kale ɔla sere whirapepaae siré kwɛyae depa, dowi nerapepi tokóló si biliraai betapaae eróló mulaalópó. Téró kale mo naaire *whit* maaté siré kwɛyóló betapaae yóló, mulatere bepaae mulaalo ai ape,’ ” yalepó.

Yesuné mastard ni keró yist-tamopaae dó faróló yale fo (Mak 4:30-32, Luk 13:18-19)

³¹ Atéro, ama atimapaae fo sale fo me yóló duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné tɛteróló kaae tare aɔmó mole alata, ti betá whiné kale *mastard* niné ke ama kutómó biliyale kaaepó.

³² Ai kale *mastard* niné keta, mepaae i yó mole niné ke kaae meipó. I niné keta mo belekamaletéi huturaalu, ti mepaae kutómó ere nirape fea tɛteróló mo doakale ni ami daatua dapó. Atépa, ai ni tɛirapemó barape daaneta dua dapó,” yalepó.

³³ Atéro ama kale dere kaae, fo sale fo me yóló duraalu, “Hepen bemó betere Kótóné tɛteróló kaae tare aɔmó mole alata, betá soné *flawa* o bula duraalu tópuópóló bulatere sawa ɔla *yist* kaaepó. Ai sawa

ɔlanétei *flawa* o bula doasi tóputua dapó,” yalepó.

³⁴ Atéro, Yesuné so whi feapaae yó matere dokó fo saletamo touróló yó du betalepó.

³⁵ Ama ai ala du betaletéita, ti Kótóné kóló whirapené yóló muló betere fo dokonóturaalu, du betalepó. Kale fo i ape.

“Take i hae kwia fea kaaraaipatei, kinóló mulaté wóló, mió i alimókélé hɛle kinóló mole forape fea, ti yaɔ fo sale fonétóro yó melaalo ai ape,” yalepó.

Kale dowi nepaae dó faróló yale fo bete hɛkearale fo

³⁶ Téró, ai touró betere so whi fea betó mupatei taaróló, ɔ be dolopaae felepó. Atétepa, ama yó matere whirape ɔ beterepaae wóló duraalu, “Kutó tuamó dowi ne botokorapó dere fo salené bete dapaae yó ɔlae,” yalepó.

³⁷ Ai fo depa, ama atimapaae tokó mótu duraalu, “Wisi ɔla wae ke fe-seketé kotere whita, ti kale Whiné Naalema ai ape.

³⁸ Kale kutóta, ti so whi fea betó mole hae tiki ai ape. Kale ɔla wae ke wisita, ti Kótóné tɛteróló kaae tare aɔmó betó mole so whi ai ape. Kale dowi neta, ti dowi Satan-né naale senaale ai ape.

³⁹ Kale dowi ne du biliyale bóe whita, ti dowi Satan-pó. Kale kutómó ere ɔla ɔlumétepa saaitere sukata, ti kale kemeyaaitere be depó. Kutómó ere ɔla ɔlumétepa sere whirapeta, ti kale *ensel*-rape ai ape.

⁴⁰ Kale dowi nerape tokóló sipaae taae fatu dere kaae, take kemetere sukamó atéyaalo ai ape.

⁴¹ Atéro, kale Whiné Naalemané ama *ensel*-rape dotonóló, Kótóné tɛteróló kaae tare aɔmó betó mole so whiró dowi ala dere so whitamó hoseké yóló betaɔsóró, ama *ensel*-rapené tokósu deté kwɛyaalópó.

⁴² Atéro, me whi dowi ala yópóló dée nalatere so whiró dowi ala du

betere so wh̄itamo si duku betere dolopaae taae deraalopó. Aimó siné duku bitu, doasi wole yóló kaketu-raalu, atima serekené atimatei tukó nuku betaalo ai ape.

⁴³ Atima atéró k̄lipaae ti mo donoyóló betere so wh̄i atimané Aya Kótóné t̄eteróló kaae tare aqmó, suka wisi duraalu d̄ tekée fu dere kaae, d̄ tekée fi so wh̄i betaalopó. Wh̄i me de wos̄eli daapata, ti i dere fo wosóló bete mo wisiyóló kisipa muae,” yalepó.

Doasi moni sere wisi wisi ɔlapaae dó faróló yale fo

⁴⁴ Atéró, Yesuné duraalu, “Hepen bemó betere Kótóné t̄eteróló kaae tare aqmó mole alata, ti etei ala dere kaaepó. Wh̄i bet̄ané ama hae kwiamó doasi *moni* sere wisi wisi ɔla bupa kikitikolóló salepó. Atéró kale ɔla hyó muóló, a bepaae h̄kesetamo felepó. Atéró fóló, ama bemó muó mole ɔla ɔla fea mepaae wh̄itamo dotonóló *moni* sóró, kale wisi wisi ɔla mole hae tiki ama dupu yalepó.

⁴⁵ Atére kaae, hepen bemó betere Kótóné t̄eteróló kaae tare aqmó mole alata, ti meleke kaae dui ɔla ɔla wisi kekóló keletapa, dotonóló *moni* sere wh̄iné dere kaaepó.

⁴⁶ Ai kale meleke kaae dui ɔla wisi mupa kolóló sóró fóló, ama tare ɔla ɔla mo fea dotonóló, ai kale ɔla wisinaale dupu yalepó.”

Ya sere h̄leke wapaae dó faróló yale fo

⁴⁷ “Fo sale fo me i ape. Ó hepen bemó betere Tale Kótóné ama t̄eteróló kaae tare aqmó mole alata, mepaae ya siré kotere wh̄irapené ya saairaalu, atimané h̄leke wa w̄ei kulupaae deróló, kae kae yarape suture kaaepó.

⁴⁸ Atéró, kale h̄leke wamó dere yarape taleyaaairaalu, h̄leke wa tukó sóró w̄ei fókumó turukw̄e mulóló, taleyóló wisire ya yopaae derótua yóo, doretei ti taae fatua yóo, yalepó.

⁴⁹⁻⁵⁰ Atétu dere kaae, take kemeterere sukamókélé, ai ala yaalo ai ape.

Kótóné ama *ensel*-rape wóló, wisi ala du betere so wh̄i taleyóló kaepaae beteróo, dowi ala du betere so wh̄i kaepaae beteróo, yaalopó. Atéró bukótamo yóló, dowi ala du betere so wh̄ita, si duku beterepaae taae deraalopó. Aimó siné duku bitu, atimanétei yale dowi alamópóló doasi wole yóló serekené tukó nuku betaalo ai ape,” yalepó.

⁵¹ Téró Yesuné atimapaee duraalu, “Ai yale forape fea diaaɔ wosóló bete wisiyóló kisipa yaleé?” depa, atimané duraalu, “Épó,” yalepó.

⁵² Tétepa Yesuné duraalu, “Mosesné aseýóló muló betere fo yó mótu betere wh̄irapepaae, Kótóné hepen bemó t̄eteróló kaae tare aqmó mole ala i ape yóló, mené yó matepa kisi-pare wh̄ita, ti be tale kaaepó. Bet̄a be talené ama wisi wisi ɔla muó mole tikimó mió sale kisi ɔlakélé, mo take mole ɔlatamo touróló, Talené ala erótu beterapó,” yalepó.

Kótóné ɔlóló wh̄i a ama turuku bemó doi munipóló yale fo (Mak 6:1-6, Luk 4:16-30)

⁵³ Yesuné ai fo sale forape yó melóló k̄lipaae a ai be hulua taaróló felepó.

⁵⁴ Atéró, ama turuku bemó sókó fóló bituraalu, atimané fo wosetere bemó fo kaae sóró yó mótu betalepó. Ama atéró yó matere fomó sirayóló duraalu, “Ai wh̄iné kisipa tiki dotoróe fale alaró kae kae er̄atere kelemei alarapetamo-a, né yó matepa du bitutérópó,” yalepó.

⁵⁵ I naaleta, kale be t̄etere wh̄iné naalema h̄iti meié? Ama hamata Maria ai ape. Kale Jems, Josep, Saimon, Judas, ai wh̄irapeta, ti ama nomarape ai ape.

⁵⁶ Ama nemarapekélé, d̄atamo i betere ape. Ama doa ai du betere ala feata, momó sóró du bitu dérópóló, ātamo dei tué mualepó.

⁵⁷ Atéró, Yesuné ātamo dei kisipa mutere ala kolóló, ama atimapaee duraalu, “Be hulua feamóta Kótóné ama ɔlóló wh̄iné doi doasi moletei, ama turuku be hulua so wh̄iró ama

fake so whıtamo tuamó, ti doasi doi muni ai ape,” yalepó.

⁵⁸ Atimané ama dere fo wosóló kisipa tiki tirénireteiné ai be hulua tuamó, ama kae kae doasi fotokoi kelemei alarape mo dekéro eréni, tóróti eralepó.

14

Kale wẹi tópurale whı Jon dale ala (Mak 6:14-29, Luk 3:19-20, 9:7-9)

¹ Atéyale sukamó, kale Kaleli hae kwia teteróló kaae tare whı Herot-né Yesuné i alarape du beterapó dere fo wosalepó.

² Ai fo wosóló ama kutó diratere whırapepaae duraalu, “Aita, kale wẹi tópuratere whı Jon kepaayóló biturapó. Atéru, mo kae kae doasi kelemei alarape ai erótu betere ape,” yalepó.

³⁻⁴ Ai fota, hãle inipó. Herot-né Yesuné i alarape du beterapó dere fo wosaai bitutei, i ala yalepó. Jon-né Herot-paae duraalu, “Naao no Filip-né so Herodias-tei noatepa tokóló dokaleé?” yale fomótei, kale Herot-né Jon *dipula* beteralépó.

⁵ Ai fo deremó, kale Herot-né Jon *dipula* beteróló daai yaleteti so whı kolóló ą wituraalu, *dipula* bemó hãle beterópóló taaralepó. Ti noatepae, Jon-ta, Kótóné ama kóló whıpóló, so whı feané kisiparapó.

⁶⁻⁷ Kale doasi topo whı Herot-né ama hamané ą deyale be de wapa, doasi ąla deyóló nuku betalepó. Até du betepa, kale so Herodias-né senaalema wóló, ąla nuku betere so whırapené keletómó kilitu betalepó. Atéro kilitu betepa, Herot ą mo doa hękesené sukutepa kale so seimalepaae duraalu, “Naao ępaae noa ąlakó kematepa, ti naao ai kematere ąlatóróti yało yamó melaalopóló,” doasi dirii fo yóló mulalepó.

⁸ Ai fo depa, kale so Herotasiné senaalepaae ya fóló, kale wẹi tópuratere whı Jon-né topo tukóló ąlae fo ene fae depa, kale senaale ą fóló Herot-paae duraalu, “Wẹi tópuratere

whı Jon-né topo betą tukóló nuku tómó beleróló ąlae,” yalepó.

⁹⁻¹⁰ Kale doasi topo whı Herot-né ai fo wosetu ą mo doasi fomoné sukaletei, ama ąla naai wale so whıné keletómó i ala mo yaalopó yóló mulale fo tikinépa, ama diki tare whırapepaae Jon-né depa tikae yóló, dotonalepó. Atétepa atima fóló, Jon *dipula* bemó betepa, depa tukóló ama topo nuku mó beleróló sóró walepó.

¹¹ Atéro, kale whıné topo du nuku tómó beleróló kale senaalepaae melatepa, ama sóró fóló, hamapaae melalepó.

¹² Atétepa, Jon-né ama yó matere whırape wóló, kale sekéné ama tupuló tiki sóró fóló douralepó. Téro atima fóló, Yesupaae i alarape yalepóló ene felepó.

Yesuné 5000 whımó ąla melale fo (Mak 6:31-44, Luk 9:10-17, Jon 6:1-13)

¹³ Atei ala yalepó dere fo Yesuné wosetu, ai so whı betó mole tiki taaróló, ama yó matere whırape atimanale maaté wẹi nuku sóró so whı bitinire tikipaae felepó. Aimó betó muale so whı feané Yesu upaae felepó dere fo wosóló, atima betere doasi be huluarape taaróló, ątamo hokolaa yaai dapóló atima hae tumó felepó.

¹⁴ Atéro, Yesu ą hae tópaae taae fóló kelalemó, so whı mo hãle ąla kaae wóló betó mupa kolóló, ama hosaa tuamó mo doasi kolené sukutepa, atimané hepo beterape wisiralepó.

¹⁵ Atéro, be felekemó diki yaaiteretamo, ama yó matere whırape ą beterepaae wóló duraalu, “Da so whıkélé bitini hãle tuą tikimó betepatei be dikiyalepa, felekemó te mole be huluarapepaae atimané naaire ąlakó dupuyaai fópóló, dotonae,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Imó dané menanénipa, atima dupune fópóló de? Diaaętei, atimané naaire ąla melótumié,” yalepó.

17-18 Ti fo depa, ama yó matere whi betané duraalu, “Dané imó moleteita, *bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló betá i mole ape,” depa, ama duraalu, “Ai ɔlarape ɛpaae sóró ape,” yalepó.

19 Atéró, ama so whi feapaae ai ne tómó betae yóló atima fea betó mupa, ama kale *bred* o bula aporó sóo, ya tamo sóo yóló taruraalu, hepen-paae kese horóló Tale Kótópaae mo kée yóló, terekéeraalu yalepó. Atéró ama yó matere whirapepaae melatapa, atimamo so whimó melaté kwalepó.

20 Atéró, so whi mo fea nóló sɔtapa, buki muni feletei kale yó matere whirapené betápaae yóló, 12 yorape deyóló faanalapó.

21 Atéró, ai kale ɔla nale so whirapeta, soraperó naale senaaletamo dosani, whirape maaté dosayóló touróturaalu, 5000 whirapepó.

*Yesu wei tómó daaté fele fo
(Mak 6:45-52, Jon 6:16-21)*

22 Atéró Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Eta, i betó mole so whi atimané be séle sélepaae fópóló dotonóló walapa, wei tɛ utéró betaai diapi ai nukutamo fae,” yalepó.

23 Téró, so whi fea fópóló dotonóló kilipaae Yesu ɔ ama wotoró du sokore aqmó momayaairaaalu holalepó. A aimó wotoró betepatei, be dikiyalepó.

24 Aimó betepatei, kale wei nuku wei kulu tuamó hale fu betepa doasi wei asyaró besé tikitamo atima faaire tikiró waletiné, kale nuku hapale feni, dua wóputé fu betalepó.

25 Felekemó be deyo holaai dere-tamo, Yesu ama yó matere whirape beterepaae waairaaalu, wei tómó daaté wou betalepó.

26 A atéró daaté wou betepa atimané ɔ kolóló, mo doasi witu diri furu furu yóló duraalu, “Kepe ai wale ape,” yalepó.

27 Atéteretamo Yesuné atimapaee duraalu, “Ita ɛpa diɔ wini, hosaa diriyóló mo dua betae,” yalepó.

28 Tétepa Pitané Yesupaae duraalu, “Tale-ó yapata, ti ɛkélé yatamo hokola yaai wei tómó daaté waaitapa, ape yae,” depa ama duraalu “Ape,” yalepó.

29 Ti fo depa, Pita wei nuku taaróló wei tópaae taae doropóló, Yesu walepaae daaté felepó.

30 Téyaletei, doakale besé tiki wale kolóló wituraalu, wei dolopaae buo deyaai depa ama fo fakeyóló duraalu, “Tale-ó, weiné ɛ felekemó aluraai dapa, tao sae,” yalepó.

31 Atéteretamotóró, Yesuné ama naasemó taosu duraalu, “Naao kisipa tiki mo ti tiró bitini airapó. Noatapa kisipa tiki tamo dekaaporóló mualeé?” yalepó.

32 Atéró, atimaamo wei nukupaae bití holalemó, kale besé tiki tikalepó.

33 Tétepa, kale ai nuku tuamó betó mole whirape Yesu aqmó sukóló bitu, ama doi hale sóró horótu duraalu, “Yata so whi fea tetéróló kaae tare Tale Kótóné Naalematóró mo hitipó,” yalepó.

34 Atéró, atima ai wei daala tɛyóló, Kenesaret hae utéró sókó felepó.

35 Ai be huluamó betó mole so whiné ɔ kolóló ita, kale Yesu airapó yóló kisipa mutu ai hae kwiamó betó mole be hulua so whipaae Yesu wóló i betere ape, yó faralepó. Atétepa, kale kisi daae mole so whirape atimané ɔ beterepaae dapesó wua yalepó.

36 Atéró wóló betó mulu, whirapené apaae woseturaalu, i kisi daae mole so whiné naao kuti salemómaaté wolaa yópóló yae yalemó, téyae depa ɔ wolaatua yale so whiné kisi beterafe fea wisitua yalepó.

15

*Farisi whirape atimané mara mole
ala dorapóló yale fo*

(Mak 7:1-13)

1-2 Téró, kale mepaae Farisi whiraperó Moses-né yóló muló betere fo yó matere whirapetamo,

Jerusalem be huluamó biti wóló, Yesu beterepaae fóló woseturaalu, “Naao yó matere wh̄rapené d̄ané ayarapené mara mole ala noatepa tikitu bitu de? Atimané ɔla naairaalu, folosóro naase fukunipatei ɔla nuku betere-a, noatepa de?” yalepó.

³ Ti fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Mo diaaɔtóro d̄ané ayarapené mara mole ala sya fu bituraalu, Kótóné yae yóló muló betere fo noatepa tikitu betere?”

⁴ Ti noatepae, Kótóné duraalu, ‘Naao hae aya wisi doi muópoló hale sóro horótu betae,’ fo erapó.

‘Mepaae wh̄nétamo ama hama alimané doi doróló, dowi tekani fo depata, ti sinópoló,’ mo ti daae erapó,” yalepó.

⁵ “Ai fo aseýóló mupatei, diaaɔ etei fo dua dapó. Wh̄i bet̄ané ama mole ɔla ó *monikó* alimaró hamatamo tao sóro melóluɔte, ita Kótópaae melaaipó yaletiné, diaamo melanénipó dua dapó.

⁶ Atéturaalu, hamaró alimatamo aomó bitu, atimaamoné doi hale sóro horatere ala iniyóló alurótu betera. Diaaɔ ayarapené mara mole ala sya fóló du betereiteiné, Kótóné fo hale ɔla kaae aoróló alurótu betera.

⁷ Dīa tiki tūapaae dorutei, h̄ale sik̄ili du betere wh̄rape-ó, diaaɔ ai du betere alamó Kótóné ama kóló wh̄i Aisaiané asere fota, ti mo dīapaaetóro erapó.

⁸ Ai asere fo i ape.

‘I so wh̄iné h̄ale kólónemaaté yaalo doi hale sóro horótu bitu, atimané ɛ hosaa tūamó muló bitini, kisipa keteróló mo sisópaae eró betera.’

⁹ Atimané epaae, “Aya Tale doa wh̄i-ó,” du betereitei ti mo h̄ale du betera. Atéro yó mótu betere fota, ti mo wh̄iné tūéné kekeme nóló i ala yae yóló, yó matere fotei yó mótu betera,’ erapó,” yalepó.

¹⁰ Yesuné aimó daae mole so wh̄i feapaae ape yóló duraalu, “I dere

fo bete d̄ané wisiyóló wosóló kisipa muae.

¹¹ Wh̄i betere bete doratereteita, mo nokole ɔlané dorótimatei, wh̄iné tiki tūamó kaayóló kólómó sókó wale foné bet̄a Kótóné keletómó ai wh̄iné betere bete mo dorótua dapó,” yalepó.

¹² Tétepa, ama yó matere wh̄rape ɔ beterepaae wóló duraalu, “Ai Farisi wh̄rapené naao ai du betere fo woseturaalu, atima dei kisipa mutu betereitei naao kelere?” yalepó.

¹³ Ti fo depa ama duraalu, “Ó hepen bemó betere yaalo Ayané ama biliniyale ɔlarapeta, ti ama feleketamo turó tokó saalo ai ape.

¹⁴ Ti ai wh̄rape atimata, kele dilikirutei mepaae wh̄rape ai ɔlisóro fu betera, atima atétóro du beterepoló taalae. Me kele dilikire wh̄iné me kele dilikire wh̄ipaae tū i mole ape yóló ɔlisóro fupa, ti atimaamo wusurótóro dée nóló, kulu dolopaae derepaalo ai ape,” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa Pitané duraalu, “Tale-ó, naao nokole ɔlané wh̄i dorótumipó, yale fo salené bete d̄apaae h̄akearóló yó ɔlae,” yalepó.

¹⁶ Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Dīakélé yaalo ai yale fo bete wisiyóló kisipa muni, diaaɔ kuterikélé hapólu ai ere ape.

¹⁷ Wh̄iné kólómó nóló, depepaae bit̄i doropole ɔlané wh̄iné tiki dorótumipó. Ai ɔlata, depepaae bit̄i doropóló nalo, di alée fua deretei diaaɔ kisipanié?

¹⁸ Téretei hosaa tūamó kaayóló, wh̄iné kólómó sókó wale foné bet̄a ti wh̄i dorótua dapó,” yalepó.

¹⁹ “Wh̄iné hosaa tūamó kaayóló wouraalu, wh̄i doratere alarape ti i ape. Doi ala yaai mutere dei tūékélé, wh̄i dele alakélé, wh̄iné dokore so ó so dokore wh̄itamó nópu nokole alakélé, kokopei ó seimalené kae kae nópu nokole alakélé, kikiti ɔla ɔlémi sere alakélé, wh̄i me dilikóló ama ɔla ɔla sere alakélé, fo tokóló taleturaalu kapala fo dere alakélé, me wh̄i eratere alakélé, ai alarape feané so wh̄i dorótua dapó.

20 Whi doratereteita, naase fukuni bólutamo ɔla nokole alané dorótimpó,” yalepó.

Kenan soné Talepaae tué tiki tirale fo
(Mak 7:24-30)

21 Atéro Yesu a ai kale Juda so whiné hae tiki taaróló, Tair-ró Saidon be huluatamo felekemó mole hae kwiapaae felepó.

22 Téyalemó, ai Juda meire be hu-luamó betere Kenan fake so betá Yesu beterepaae wóló, fo fakeyóló duraalu, “Depit-né deté yale whiné Naalema Tale-ó, ya lo senaale dowi kepe tepeyóló bitu, mo sonaalei dowi ala eróló, ama tiki doasi susupu su beterapa, naao ɛ kɔletu tao sae,” yalepó.

23 Ai fo deté wou betepatei, Yesuné kale sopaae me fo tokó menitepa, ama yó matere whirapené apaae duraalu, “Ai soné da sya wouraalu dotopoi fo deté wou beterapa, fópóló hókó falótumié?” yóló seyalepó.

24 Ai fo depa ama kale sopaae tokó mótu duraalu, “Éta, Israel fake so whi tuamó fokó fóló betó mole hupurape tao sópóló, dotonatepa wóló i betere ape,” yalepó.

25 Tétepa, kale so Yesu daalemó bukutiri tearó bitu duraalu, “Tale-ó, ɛ naao tao sae,” yalepó.

26 Ti fo depa ama kale sopaae duraalu, “Kale naale senaalené nokole ɔlatei yuwirape nópóló melatere-a wisire?” yalepó.

27 Ai fo depa kale sokó duraalu, “Tale-ó, naao dere fota mo deretei, haɔrapenékelé a whaatare whiné bemó, ɔla nokole ni fake tómó beleróló nokole ɔla folope aomó sorokóta deretei nukua dapó,” yalepó.

28 Tétepa, Yesuné kale sopaae tokó mótu duraalu, “Ti so-ó, ya betá mo doasi kisipa tiki tiróló beterapa, naao epaae eraasepé dere ala mió i eratere ape,” yalepó. Ai fo deretamotóróti kale soné senaalemané kisi bete mo ti wisi ipakalepó.

Yesuné 4000 whirape ɔla melale fo

29 Atéro Yesu ai hae kwia taaróló, Kaleli wɛi kɛla fóku seseke fu betero, du sorokó mole apaae holóló beterepó.

30 Atéro beterepó, hɔleke mo-maare so whikélé, keke dilikire so whikélé, tiki dore so whikélé, kɔló nomone so whikélé, mo hɔle ɔla kaae mepaae so whiné beleóló a daalemó mulaleta depa, atimané kisi beterape ama wisirótua yalepó.

31 Kale kɔló nomóló betale so whirapetei fo yóo, hɔleke mo-maayóló betale whirapekelé wisi yóo, bukutiri doyóló betale whirapekelé mo wisi yóo, keke dilikiyóló betale whirapekelé keke wisiyóló kolóo, depa so whi feané sirayóló Israel so whiné Kótóné doi hale sóró horótu betalepó.

32 Atéro, Yesuné ama yó matere whirape a beterepaae ape yóló duraalu, “I so whi mo doa kɔlené sinitapó. Ti noatepae, atima ɔlakélé néni wote siri betepa be de sore kemeyaletiné atima tu tuamó woténé sisiraae faqsóro, dotonaalo meipó,” yalepó.

33 Ti fo depa, ama yó matere whirapené duraalu, “So whikélé bitini, hɔle tuɔ tikimó beterapa, doai betó mole so whiné naaire ɔla momó mupa melaaloé?” yalepó.

34 Ai fo depa Yesuné atimapaee woseturaalu, “Diɔné meteró bred o bularape tare?” depa atimané apaae duraalu, “Wɛikeró o bularape yóo, ya belekaatiki sawa téti yóo yóló betá i tare ape,” yalepó.

35 Ti fo depa, ai betó mole so whi feapaae duraalu, “Ai hae tikimó betó muae,” yalepó.

36 Téró, ama kale wɛikeró o bu-laraperó yarapetamo taruraalu, Tale Kótópaae mo kée yóló, terekée daalu yóló ama yó matere whirapepaae melatapa, atimanémo so whimó aliralepó.

37 Atéro, atima mo fea nóló sɔtepa, buki muni feletei ama yó matere

whirapené betapaae daseté kweyóló 7 yorape deóló faanóló mulalepó.

³⁸ Ai kale ọ́la nale so whita, so-raperó naale senaaletamo dosąani, whirape maaté dosąayóló touróturaalu, 4000 whirapepó.

³⁹ Atéró, Yesuné so whi fea dotonóló nalo ą wẹi nukupaae bitị holóló, Makatan be hulua felekemó ere hae kwiapaae bitị felepó.

16

Yesupaae kelemei alakó kelaalopa erae yale fo

(Mak 8:11-13, Luk 12:54-56)

¹ Téró, kale Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamo Yesu beterepaae wóló, ą kaae kolóló sų saairaalu i fo yalepó. “Kótóné ó hepen bemó mole ala kolóló, ita Talenétei eratapóló sira yaai dere kelemei alakó ọ́amaletamo kelaaitapa, erótumié?” yalepó.

² Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Be kuluka sańo sonaa dere ala kolóló, dóta suka wisi yaalo ai ape dua dapó.

³ Hika be suka sokoteretamokélé sańo dilikiyóló sonaatepa, diaaą i fo dua dapó. Mió doasi hali waai dapó, dua dapó. Sańé dere ala bete diaaą wisiyóló kolóló kisipa irutei, mió i alimó me ala yairemó dere alarape ọ́ańé kolóló kisipa enénipó.

⁴ Dią mió i alimó, dowi ala du betere so whiró nópu nuku betere so whitamónétei Kótó mo beterapóló kisipa muópoló, mo doa yaai dere kelemei alakó eratepa, kelenée yóló ketekę butu beteretei, kelemei ala me kae eraalomeipó. Jonapaae erale ala kaae betą eratepa, diaaą kelaalo ai ape,” yalepó. Atéró, ai whirape atima betó mupatei Yesu ą felepó.

Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamoné yó mótu betere ala

(Mak 8:14-21)

⁵ Atima nukutamo ai wẹi kẹla tẹ fóló, kelalemó ama yó matere whirapené bred o sini, keyó yóló weipakalepó.

⁶ Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamoné bred o tópuratere ọ́la yist-né dią doraosórópa, mo hotowayóló kaae tawae,” yalepó.

⁷ Yesuné ai fo depa, atimasisitei fo kẹlaaróló duraalu, “Ti ama ai dere fota, ọ́ańé bred o sóró anipa du dapó,” yalepó.

⁸ Atimasisi atéró kẹlaarótu betepa, Yesuné kisipa yóló, atimapaae duraalu, “Dią tómó maaté kisipa tiró betere whirape-ó, ọ́ańisitei noatepa fo kẹlaaróló, bred o sóró anipó du bitu de?”

⁹ Diaaą Yalo yale alarape kolóló, wisiyóló kisipa muni airapó. Kale 5000 whirapemó aporó bred o bula terekeyóló melaletai-a, ọ́ańé kisipa keteraleé? Kale buki muni fele bred o diaaą betapaae yóló, metéró yorape faanaleé?

¹⁰ Ó kale wẹikeró bred o bularape terekeyóló, 4000 whirapemó melatepa, nóló buki muni feletei diaaą betapaae yóló, meteró yorape faanóló mulaleé?

¹¹ Yalo take yale fota, bred omó kisipa muóló iniyaletai, diaaą wosóló kisipa munié? Ti ai yale fota, kale Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamoné yist-né dią doraosóró, kisipa mutu yalepó.”

¹² Téró, atimané ai dere fo wosóló, ama yale fota, kale bred o tópuópoló bulatere ọ́la yist-mó initei, Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamoné yó matere foné ọ́a atima doraosóró, hotowaró kaae tawae yóló irapóló kisipa salepó.

Pitané Yesupaae yańa mo Keriso ai ape yale fo

(Mak 8:27-30, Luk 9:18-21)

¹³ Atéró, Yesu Filipainé teale be Sesaria Filipai doi mole hae kwiamó sókó fóló, ama yó matere whirapepaae woseturaalu, “Mo so whiné kale Whiné Naalema-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁴ Ai fo depa atimané ąpaae duraalu, “Mepaae so whinéta, yańa kale

weı tópuratere whıkó Jon-pó du betera-pó. Mepaae so whınémo, ti Elaijapó du betera-pó. Mepaae so whınémo, Jeremaiapó du betera-pó. Tétepa, mepaae so whıné duraalu, Kótóné ama betá kóló whıkó duyalepó, du betera-pó,” yalepó.

¹⁵ Ti fo depa ama atimapaee wose-turaalu, “Ti aita atimané mutere kisipapa, diaağ kisipané ę-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa Saimon Pitané duraalu, “Yaata, mo haıle betótóro tare Kótóné Naalema so whı fea tetérolo kaae tanópóló, sóro betero betere whı Keriso ai ape,” yalepó.

¹⁷ Tétepa Yesuné ąpaee duraalu, “Jonané naalema Saimon-ó, ya betá Kótóné wisiro betereiteiné mo haıne sinitu betere whı ai ape. Ti noatepae, naao ai yale fota, mo whıne ąpaee yó menitei, ó hepen bemó betere ąalo Ayané yó matepa dapó.

¹⁸ Tétepa, ąalo ąpaee i dere ape. Yaata Pitapó. I doasi kapo fake tómó be tetu dere kaae, ąalo so whı doasi fake firaalo ai ape. Atéro tetýóló betepa, sukutere alané bole fotokóné bóe daalotei, ąalo tetu betere be fisikóló mo doraalomeipó.

¹⁹ Téyaalomeitei, ó hepen bemó tetérolo kaae tare tuąpaee faaire be tu tukıyaaire kirape ąalo ya melaalo ai ape. Diaağ i haemó dowi ala deretei dokóló mulatepa, ti Kótóné hepen bemókélé dokóló muló betera-pó. I haemó diaağ teraayóló haıeamó mulatepa, ti Kótóné ó hepen bemókélé, teraayóló haıeamó muló betera-pó,” yalepó.

²⁰ Téró, Yesuné ama yó matere whırapepaee dirii fo yóló mulótu duraalu, “Ęta, Kótóné so whı fea tetérolo kaae tanópóló sóro betero betere whı Kerisopó fo mepaae so whıpaee momókó ąaąse,” yalepó.

Yesu Kerisoné ą sukąalopóló yale fo

(Mak 8:31-9:1, Luk 9:22-27)

²¹ Mo ai be demó kaae sóro, Yesuné ama yó matere whırapepaee

duraalu, “Ę Jerusalem be huluamó fóló betepa, kale whı disiraperó mo so whımó Talepaee momaratere topo whırapenekéle, Moses-né yóló muló betere fo yó matere whırapenekéle ępaee kae kae susupui ala eróló, ę mo ti sukópóló daalopó. Atéro sukóló sore be de kemetepa, ę momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

²² Ti fo depa, Pitané ą tu deąpaee dapesó fóló duraalu, “Tale-ó, mené ąpaee atei kaae ala mo yaalomeipó,” yalepó.

²³ Ai fo depa Yesuné Pitapaee duraalu, “Satan-ó, ya taae fae! Ę faai dere tu wisi naao ai dere alané sesé dapó. Naao ai dere alata, Kótóné kisipa mole ala mei, mo whıne kisipa mole ala ai dere ape,” yalepó.

²⁴ Téró Yesuné ama yó matere whırapepaee duraalu, “Whı me detamo ę sya waai kisipa mutepata, ti ama yaai kisipa mole ala taaróló, ą dóló oloraaire filipaa ni, amatei beleyóló wópóló yae.

²⁵ Ti noatepa meipó. Mepaae whı dené ama kisipané ą betere bete me ala ąaąsórópóló, amatei hotowayóló kaae tapata, ti ai whıne ama betere bete aluyaalo ai ape. Téyaalotei, mepaae whı dené ąalo erae dere ala sya fóló eróturaalu, ama betere bete me ąla meipóló ą sinitepata, ti atétere whıne ama betere bete aluni, mo ti betó tawaalopó.

²⁶ I haemó yó mole wisi wisi ąla fea whı betane amatórotipóló tawóló beteralemó, ai whıne ama betere bete alutepa, ti me noa ąlatamo dupu yóló ama betere bete momó saaloé? Ama betere bete mo ti aluyaalo ai ape.

²⁷ Ti noatepae, kale Whıne Naalema ama Alimané ere au wisinaaletamo ama *ensel*-rapetamo wouraalu, so whı dokọ feané yale alarape sumótóroti dupu melaalopó.

²⁸ ąalo diąpaee mo i dere ape. Dią i betó mole whırape mepaae sukuni haıle betepatei, kale Whıne Naalema ama tetérolo kaae tare alatamo wapa, kelaalo ai ape,” yalepó.

17

*Yesuné ama tiki kae daane wale fo
(Mak 9:2-13, Luk 9:28-36)*

¹ Naase apomiró be de kemetepa, Yesuné atamo faairaalu, Pita, Jems-ró noma Jon-tamo atimanale mo doasi hasi fosópaae holalepó.

² Atéro holóló bituraalu, atimané kele tómótei Yesuné tiki mo kae daane wóló, ama kelepaaekélé, sukané de kae yó felepó. Atéturaalu, ama deró betere kutikélé fea mo de tekée felepó.

³ Atima atéro daae mupa, Moses-ró Elaijatamo sókó wóló Yesutamo fo du betepa kelalepó.

⁴ Atétu betepa, Pitané Yesupaae duraalu, “Tale-ó, da fea imó betepa mo wisirapó. Naa kisipanétamo furu be sore epaae teyae depa, ti me ya betóo, me Ilaija betóo, me Moses betóo yaairetei, yalo tēnaalopó,” yalepó.

⁵ Ama ai fo hale du betepatei, mo dei sákoné atima husurale dorowóló ai sáko dolomó i fo depa atimané wosalepó. “I whita, yalo mo doasi hosaa muóló yaala sókó fóló mole naalepó. Ama dere ala yalo kilitu, e mo doasi hekeserapó. Atérapa, diaa ama dere fotóro mo wisiyóló wosae,” yalepó.

⁶ Ama ai dere fo woseturaalu, atima mo doasi winé sinitu, haemó deraapisa fóló muó molepó.

⁷ Atépa, Yesu a wóló, atima tikimó olaayóló duraalu, “Diā wiyaose, turukó holóló betó muae,” yalepó.

⁸ Ai fo depa atimané kelalemó, whi me daale kilini, Yesu betā ama wotoró daapa kelalepó.

⁹ Atéro, atima hasi fosómó dorowou bitu, Yesuné kale whirapepaae fo mulótu duraalu, “Kale Whiné Naalema mo ti dóló momó kepaayóló betaaire suka teópatei, i ala depa kelalepóló, mepaae so whipaae momókó yaose,” yalepó.

¹⁰ Tétepa, ama yó matere whirapené apaae duraalu, “Ti Moses-né ere fo yó matere whirapené Elaijapi folosóro waalopó du betere-a, noa betené du bitu de?” yalepó.

¹¹ Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ti aita mo dapó. Ilaija a wouta, take folosóro wisiyóló mole ɔla ɔla fea dopa, ama momó wisiróló mulaalo ape.

¹² Ai alata mo yaalotei, yalo diapaae i dere ape. Elaijata, ti mo walepó. Téyaletei, ita Elaijapóló kisipa muni, atimané apaae eraai kisipa mole ala fea mo erótua yalepó. Atéyale kaae, ai whirapené kale Whiné Naalemapaaekélé kae kae sekei alarape eraalo ai ape,” yalepó.

¹³ Ai fo depa, ama yó matere whirapené kale wei tópuratere whikó Jon-mó dapóló kisipa yalepó.

*Yesuné dowi kepe tepeyóló betere
naale wisirale fo*

(Mak 9:14-29, Luk 9:37-42)

¹⁴⁻¹⁵ Atéro, atima so whi fea betó mole tuapaae sókó walemó, whi betā Yesu daalepaae wóló, a daalemó bukutiri tearó bitu duraalu, “Tale-ó, yalo naale topo doturaalu, hó naase kotokó yó sóro, si dolopaae ó wei dolopaae biliyó sua du beterapa, naao kolené sukuturaalu tao saaloé?

¹⁶ Naa yó matere whirape beterepaae dapesó waletei, atimané wisiraairetei sunipó,” yalepó.

¹⁷ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Diā mió i alimó betó mole so whita, Kótópaae kisipa tiki tiróló betaaire tu wisi mupatei, kisipa tiréni, dowaae fóló kópaae ai fu betere ai ape. Diā tu wisipaae fópóló kisipa mutu, e diātamo betale sumó hóné sukutapa, ai naale e beterepaae dapesó ape,” yalepó.

¹⁸ Atéro, kale naale Yesu beterepaae dapesó wapa, Yesuné foné seremó, dowi kepe sókó felepó. Mo ai be demótóróti kale naale topo doretei, mo ti wisiyalepó.

¹⁹ Téro, ama yó matere whirape Yesu beterepaae wóló, atimasisi bitu apaae woseturaalu, “Dané ai kale dowi kepe dóló hokonalemó, sókó feniyaitei, noa betené yalerópó,” yalepó.

20 Ti fo depa, ama atimapaae duraalu, “Diaaḡ kisipa tiki tiró betere ala tómó ereteiné ai yale ape. Yalo diḡpaae mo i dere ape. Diaaḡ kisipa tiki tiró betere alata, sawatamo *mas-tard* ni ke kaae bulu, diaaḡ i ulupaae duraalu, ‘Hiliki fóló tumó daayae,’ depa ai ulu mo hiliki fóló daane faalo ai ape. Diaaḡ kisipa tikitamo mo ti tiró betepa, ti fea ala fea sumó enérapó,” yalepó.

22 Téró, ama yó matere whirape atima Kaleli haemó tourale wóló bitu, ama atimapaae duraalu, “Kale Whiné Naalema dópóló mené eleké deyóló, mepaae whirapené naase tuḡpaae mulaalo ai ape.

23 Atéro atimané ḡ mo ti doló sukunaalotei, tamo be demó maaté doumó muóló, sore be dené ti ḡ momó kepaayaalo ai ape,” depa, ama yó matere whirape atima dekené sukutu betalepó.

Momatere be kaae tawaaire moni derale fo

24 Atéro, nalo Yesuné ama yó matere whirapetamo Kapeneam bemó sókó felemó, kale momatere bemó *takis moni* siré kotere whirape Pita beterepaae wóló woseturaalu, “Diḡ yó matere whiné momatere bemó *takis moni* mótua dépé meié?” yalepó.

25 Ai fo depa, ama tokó mótu duraalu, “Épó. Mótua dapó,” yalepó. Atéro, Pita ḡ be tuḡpaae sókó holalemó, folosóró Yesunépi Pitapaae woseturaalu, “Saimon-ó, naao noa kisipa mute? Naao kisiapané i haemó betó mole doasi topo whirapené kae kae ḡla ḡlamó *moni* suatere alaró *takis moni* siré kotere alatamo, mo atimané naalerapepaaekélé ḡlae dua dépé, mo whirapepaae maaté ḡlae yóló, sua de?” yalepó.

26 Ti fo depa, Pitané ḡpaae tokó móturaalu, “Mepaae mo whirapepaae maaté ḡlae yóló sua dapó,” depa, Yesuné duraalu, “Atétepa, ti doasi whirapené naalerapepaae ḡlae yóló sinitu dapó.

27 Tépateti, damotamo atima dei tué muaḡsórópa, yḡ naao kemei sóró weipaae derane fae. Atéro deralemó ya supa, ti ai folosóró sere yané ḡló dḡayóló kelenaalemótamo, 4 *drakima moni* ke bupa kelaalo ai ape. Ai *moni* sóró fóló, damo wusuróné *takis* mulae,” yalepó.

18

Kótóné tetteróló kaae tare hepen be tuḡmó doasi doi mole whi déé yale fo (Mak 9:33-37, Luk 9:46-48)

1 Atéyale sukamó, Yesuné ama yó matere whirape ḡ beterepaae wóló woseturaalu, “Hepen bemó Kótóné tetteróló kaae tare aḡmó whi fea betó moletei, mo doasi topo betere whi-a, de?” yalepó.

2-3 Ai fo depa, ama beta naale beleḡamale dape sóró atima betó mole tuḡmó daaló bitu duraalu, “Yalo diḡpaae mo i dere ape. Diḡ kisipa tiki feteyóló, etei naale ketei kaae bitinitepa, ti Kótóné tetteróló kaae tare aḡpaae mo sókó faalomeipó.

4 Térapa, mepaae so whi detamo amatei deróló i naale male kaae mo dua betepa, ti ó hepen bemó betere Kótóné tetteróló kaae tare aḡmó topo whi ai betere ape.

5 Mepaae whi dené etei kaae naale male yalo doimó, mo wisiyóló dape supa, ti etei wisiyóló dape sirapó.

6 Téretei, mepaae whi denétamo mepaae doi muni, ḡpaae kisipa tiki tiróló betere belei sókó dei so whi dowi ala yópóló me ala eratepa, ti atétere whiné depamó mo doakale kane fake duwóló weḡ ḡla tuḡpaae taae faluḡsóró mo wisi wuḡpó.

7 Mepaae i haemó betó mole so whiné mepaae so whi dowi ala yóló dée nópóló, mepaae alarape mo er-aalo ai ape. Atétere whi etei mo dowi kwia saaireteimó, doasi wiyópóló yae! Ai alarape mo yaalotei, u kale whi dowi ala yóló, dée naaitere tué muaḡsóró yae. Me whi atéro dowi ala yópóló, te mulatere whi ti doakale dowi kwia saaireteimó wió yae!

⁸ Naao naase ó hóné yá dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere naase ó hó tukóló taae falae. Ti noatepae, naao naase ó hó betá daayóló, mo ti betó tawaaire be tuapaae sókó fupa wisirapó. Naao hó ó naase tamo daayóló beterale tikimó, Talené mo ti dó tare si dolopaae taae deratepa mo dorapó.

⁹ Naao kelenétamo yá dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere kele sokóló taae falae. Ti noatepae, betá keletamó bitu, mo ti betere be tuapaae sókó fupa wisirapó. Naao kele tamo daayóló betepa, mo ti dó tare dowi sipaae Talené yá taae deraqsóró dapó.”

Fokó fole sipsip hupupaae dó faróló yale fo

¹⁰ “Yálo diapaae mo i dere ape. I betó mole naale momale mo doi muni belei sokótei betepa, diá teteirapepóló teteraose. Ti noatepae, atima kaae tare *ensel-rape* ó hepen bemó betere yálo Aya Kótóné kelepa koló tarapó.

¹² I dere fo wosóló, diaaḡ noa kisipa mute? Whi betané ama 100 *sipsip* hupurape whaanalemó, betá hupu alutepa, ama neté yaaloé? Kale 99 hupurape du sokoremó betó mupatei taaróló, kale betá aluyale hupu kekene faalo ai ape.

¹³ Yálo diapaae mo i dere ape. Kale whiné ai aluyale hupu keletepa, ti á mo hajné sinóló betaalo ai ape. Ti noatepae, betó mole 99 *sipsip* hupurape kilitu hajtu betepatei, kale aluyale *sipsip* hupu keletepa, dere hajné mo teraae falapó.

¹⁴ Atére kaae, i kale doi muni belei sokótei so whi betákélé aluyaqsóró, ó hepen bemó betere diaaḡ Ayané doasi kisipa mutu beterapó,” yalepó.

Yapaae eratere dowi ala donora yóló dere fo

¹⁵ “Naao noné yapaae me dowi ala eratepa, ti yá á beterepaae fóló, diaamosisi betámó bitu no-ó, naao epaae etei kaae dowi ala eralepóló yó melae. Ama naao dere fotamo

wosóló, hapale donoratepa, ti di-aamo tuámó muale seke kemeyóló, betámó wisiyóló ai betere ape.

¹⁶ Aténi, naao dere fotamo woseni hóróló dowaae fupa, ti kale asemó yóló muló betere fo sya furaalu, fea ala fea mo yalepóló, kelale whi tamo ó sore dapesó fóló, diá fea bituraalu, teraayóló ai seke wisirae.

¹⁷ Amatamo diané dere fokélé wosenitepa, ti touró betere Keriso fake so whiné keletómó hakeamó yó melópóló yae. Atéramókélé, Keriso so whiné dere ma fo woseni hórâtepa, ti á Keriso doi muni, hale mo whi kaae ó *takis moni* sere whi kaae beterópóló yae.

¹⁸ Yálo diapaae mo i dere ape. Naao me whi hamopaae erale dowi ala, mo yalepóló teraayóló kemeréni hale muó tapa, ti Kótóné ó hepen bemókélé dokóló ai muló betere ai ape. Naotamo me whi hamopaae erale dowi ala mo yalepóló teratepa, ti Tale Kótóné ó hepen bemókélé, teraayóló muló beterapó.

¹⁹ Yálo diapaae i dere ape. Atétere kaae, diákó whi tamo mo betá kisipa muóló ó hepen bemó betere yálo Aya Talepaae momaturaalu, me olakó wosetepa, ti ai wosetere ɔla ama mo melaalo ai ape.

²⁰ Ti noatepae, yálo doi hale sóró horaairaaalu, whi tamo ó sorekélé touróló betepa, ti atima tuámó ekélé beterapó,” yalepó.

Mené erale dowi kwia hale kemer- atere fo sale fo

²¹ Tétepa, Pita Yesu beterepaae wóló apaae woseturaalu, “Tale-ó, yálo noné epaae erale dowi ala hale kemeraalopóló meteró fapo enére? Wei keró fapomó maaté yóló supóló taaranére?” yalepó.

²² Ai fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Yálo yapaae mo i dere ape. Weikeró félimó maaté deretei sunipa, deté fu beteró 77 félimó, ama dowi ala kemerale wópóló yae.

²³ Atéro kale ó hepen bemó betere Talené teteróló kaae tare aqmó mole

alata, etei ala dere kaaepó. Betá doasi topo whiné ama *moni* kwia mulóló saletei, ama kutó diratere whirapené meteró saleró taleyaai ą beterepaae ape yalepó.

²⁴ Atéró, kaae sóró taletu betašemó, betá 10,000 *kold kapa* sekę ąale sóró, kwia mulóló sale whi kale doasi topo whi beterepaae dapesó walepó.

²⁵ Ai whiné ama kwia mulóló sale *moni* tokó melairetei sumó tanipa, ama doasiné mepaae kutó diratere whipaae duraalu, ai whikélé, ama somakélé, naale senaalekélé, mené wae sóró dupu yópóló dotonóo, ama ąla ąlakélé mo fea me whiné dupu yópóló dotonóo, yae. Téró, ai *moniné* ti ama mole kwia kemeraairaalu, sóró ape yóló mulalepó.

²⁶ Ai ala yaaitepa, kale whi ą ama doasi daale felekemó bukutiri teąró bitu dua naamei fo yóló duraalu, ‘Yąlo yą betemó kwia mulóló sale ąla ąla fea tokó melaalopa, sawa kaae tawae,’ du betašemó.

²⁷ Kale kutó diratere whiné fo depa, ama doasiné ą kelalemó, ą kolené sukuturaalu, kwia mole *moni* me ąla meipóló, kale whi ą hąle fópóló dotonalepó.

²⁸ Téyaleteti, ai kale whi ąmo furaalu, ama 100 *denarias moni* kwia mulóló sale whi kęle felepó. Ti ai whita, atimaamo betá kutó ditere whipóló kisipa muni, ama depamó botokó sóró taru, mo deteraayóló duraalu, ‘Yąlo 100 *denarias moni* yąpaae kwia mulapa, mo miótitei, hapale tokó ąlae’ yalepó.

²⁹ Ai fo depa, kale whi ą bukutiri teąane doropóló, mo dua naameiné ąpaae duraalu, ‘Yąlo tokó melaalopa, sawa kaae tawae,’ yalepó.

³⁰ Téyaleteti, kale whiné kaae tawaalomeipóló, *dipula* be kaae tare whipaae duraalu, ‘Ama kale kwia sale *moni* tokó melatere sukamó ti ą sókó daalaasepólópa, hąle beterópóló yae,’ depa, kale whi *dipula* beteralepó.

³¹ Atétepa, mepaae atima betá kutó ditere whirapené ai ala kolóló,

atimakélé dei tuę muóló sekętepa, atimané doasi topo whipaae i ala yalepóló ąpaae yalepó.

³² Atéró ene wale fo wosóló, kale doasiné ai ala yale whipaae ape yóló, ąpaae duraalu, ‘Yąta mo dowi ala yó tare kutó diratere whi ai ape. Naao ępaae mo dua naamei fo depa, yąlo yąpaae doasi kwia moletei, me ąla meipóló taaralepó.

³³ Térapa, yąlo yą kolené sukóló taalótu yale kaae, naakélé di-aamo betá kutó ditere no hamoma kęleturaalu, ai ala iniyólópa,’ yalepó.

³⁴ Atéró, kale doasi topo whi ą fopaae buóló, u kale *dipula* be kaae tare whipaae duraalu, ‘Ama kwia mole *moni* momó tokó melópólópa, ą *dipula* beteróló, susupuróló fokosóí ala deté fu betae,’ ” yalepó.

³⁵ Ai fo deté fóló kemetepa, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Naao no hamomané yąpaae erale dowi ala me ąlameipóló, mo hosaa turóné kemerénitepa, ti ó hepen bemó betere yąlo Ayané dią dokó feapaaekélé ai kaae alatóro eraalo ai ape,” yalepó.

19

Soró whitamó dokoretei tekęteremó yale fo

¹ Atéró, Yesuné ai forape yóló kemetepa, ai Kaleli hae taaróló Judia hae kwiamó fole Jordan weí teyóló uté fakeró felepó.

² Atéró fóló beteremó, so whi feané ą sya wou betepa, atimané kisi beterepe wisirótua yalepó.

³ Atéró, mepaae Farisi whirape Yesu beterepaae wóló ą hąsókó fuléró kąae kelaai woseturaalu, “Kale yóló muló betere foné betá whiné ama so sawa hąsókó fole ala, ó mepaae kae kae doasi dowi ala depakélé tokó falatepa Kótóné fo mulepé munié?” yalepó.

⁴ Ti fo depa, Yesuné ama tokó mótu duraalu, “Ašemó yóló muló betere fo dosąayóló diaaą kisipa munié? Take

keké nale alimó so whi aleturaalu, whi kae aleyóo, so kae aleyóo erapó.

⁵ Atére betené betá whi á so dokoturaalu, ama alimaró hamatamo taaróló, ama somatamo mo betá tikitóro daayóló betaalo ai ape,” yalepó.

⁶ “Atimaamo tamotei, Kótóné dekaaporóló mo betá tikitóro alée faló beteretei, mo whiné tekeyaqsóro yae,” yalepó.

⁷ Ai fo depa, kale Farisi whirapené apaae duraalu, “Ti ai fo epateimo, Moses-né yóló muló betere foné duraalu, whi betané ama soma tokó falaai depata, ti so tokó falatere asé ai soné sóro fópóló, melae ere fomo, hāle noatepa yaleé?” yalepó.

⁸ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Moses-né ai ere fota, diaaq dowāae fóló du betere alamó, so tokó falaai depa, hāle hōko tokó feni, asé sóro fópóló melae yóló ai ere ape. Ti atéro so tokó fatu betere alata, take keké nale alimó, Talené atei ala yae yóló inipó.

⁹ Yālo diāpaae mo i dere ape. Mepaae whiné ama soma me nōpu nēnipatei, hāle tokó faróló, ai whi á me kae sotamo dokotepa, ti atétere whi á dowi ala yóló mo ti folokoleratapó,” yalepó.

¹⁰ Ti fo depa, ama yó matere whirapené apaae duraalu, “So dokóló betere ala doasi hapólu ereteiné dā so dokoni hāle betepakélé, mo wisirapóló kisipa mutapó,” yalepó.

¹¹ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Whi fea so dokoni, hāle betenēnitei, atei ala yópóló Talené ama tukóló muló betere whiné betá mo sumó enérapó.

¹² Ti noatepae, take mepaae whirape hamané deyale sukamótei, nóluku fopei deyóo, mepaae whirape ti mo whinétei nóluku sokóo, mepaae whirape ti Kótóné ó hepen be tuamó tēteróló kaae tare aqmó mole ala eraairaalu, so dokotere ala taaróló, Talené kutó betá diróo dua dapó. Mepaae whirapené i dere fo sya fóló,

yā naao wotoró bitu Talené ala mo sumó eranérapóló kisipa mutepata, ti téyópóló yae,” yalepó.

Yesuró belekaatiki naale senaale-tamo

(Mak 10:13-16, Luk 18:15-17)

¹³ Téró, so whi atimané naale senaale Yesuné naase mulóló momarópóló dapesó walepó. Téyaletei, ama yó matere whirapené ai kale naale senaale dapesó wale so whi foné sóro seséyalepó.

¹⁴ Atétepa, Yesuné duraalu, “Mepaae so whitamo i naale senaale kaae betepa, ti Kótóné tēteróló kaae tare hepen bemó mole alarape saalo ai ape. Térapa, ai naale senaale atima é beterepaae wópólópa, sesé yaqse,” yalepó.

¹⁵ Atéro, ama atimané tikimó naase mulóló momayóló kemetepa, atima ai betere tiki taaróló felepó.

Yesuró betá kokopei néli whitamo

(Mak 10:17-31, Luk 18:18-30)

¹⁶ Téró, whi betá Yesu beterepaae wóló woseturaalu, “Yó matere whi-ó, mo ti betó tare bete saairaalu, noa wisi alakó yaaloé?” yalepó.

¹⁷ Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Noa wisi alakó yaaloé? yóló, epaae wosetere-a, noatepa de? Ti wisi ala erótu betere Tale betá beterapa, ai ti betere bete saaitepa, ti ama yae yóló muló betere fo betá wisiyóló sya fóló eró tawae,” yalepó.

¹⁸ Ai fo depa, kale whiné duraalu, “Noa ala maaté?” depa, Yesuné apaae tokó móturaalu, “Whi me ti dóló sukunaqse, so nōpu naqse, q̄la q̄lémi saqse, me whi dilikóló só deraairaalu, kapala fo yaqse erapó.

¹⁹ Naa dere alaró dere fotamoné naao hae aya wisi doi muópóló hae aya aqmó naameyóló mo dua betae. Téturaalu, naotei yā yaala sókó fu dere kaae, naao be whi so whipaaekélé, atéro yaala sókó fu betae,” yalepó.

²⁰ Tétepa, kale kokopei whiné duraalu, “Ai yae yóló muló betere alarape betakókélé yālo tikini, betere dokó fea yālo sya fóló eró tarapa, me

noa alakómo hasókó fóló yalo inire?" yalepó.

²¹ Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, "Naao kisipanétamo mo betá alakókélé hasókó feni, mo turó sya fóló eratere whi betaai kisipa mutepa, ti ya fóló, naao tare ɔla ɔlarape fea dotonóló *moni* sóró yoleale yóló betere whirapemó hale melae. Atétepa, ti naao saaire ɔla ɔla ó hepen bemó mo doasi horóló mupa, saalo ai ape. Atéro melólóta, ya ɛ sya ape," yalepó.

²² Téró, kale kokopei whiné ai dere fo wosóló furaalu, a ɔla ɔla fea tare néli whi betereteiné, a fomoné sinité felepó.

²³ Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, "Yalo diapaae mo i dere ape. Fea ɔla ɔla mole néli whi Kótóné tetéroló kaae tare hepen be tuapaae sókó faairetei mo dirirapó.

²⁴ Yalo diapaae momó i dapa wosae. *Kamel* hupuné ketéli dolomó sókó fenéretei, ɔla ɔla fea tare néli whi Kótóné tetéroló kaae tare hepen be tuapaae sókó faairetei mo doasi dirirapó," yalepó.

²⁵ Tétepa, ama yó matere whirapené ai dere fo wosóló atima fomo depa, apaae woseturaalu, "Noa kaae whimo aluyaqsóro, tao saaloé?" yalepó.

²⁶ Ai fo depa, Yesu atima beterepaae fetée fóló duraalu, "Atei ala fea mo whiné enénitei, Kótóné ama betá fea ala fea mo sumó enérapó," yalepó.

²⁷ Ti fo depa, Pitané apaae duraalu, "Tale-ó, mióta dané tare ɔla ɔla fea taaróló, ya sya walapa, naao dapaae noa ɔlakó melaaloé?" yalepó.

²⁸ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, "Yalo diapaae mo i dere ape. Take i haeró satamo ó ɔla ɔla fea momó kae kisi aleyóló mulatere sukamóta, kale Whiné Naalema tetéroló kaae tare doasi betere tikimó ama mo kae ere au wisinaale yóló betepa, kelaalopó. Téró, diá ɛ sya

wale whirapekélé ai kale 12 doasi topo whi betere tikimó bituraalu, 12 Israel fakerape taleyaalo ai ape.

²⁹ Mepaae whi dené ama be ó noma ó nema ó hama alima ó ama naale senaale ó ama kutó ó hae tikikélé fea taaróló, yalo ala eraairaalu fupa, ti ai taaróló wale ɔla ɔlamó Talené beleróló, 100 félimó melaalo ai ape. Téturaalu, ai tó mó mo ti betó tare betekélé matepa saalo ai ape.

³⁰ Téyaalotei, mepaae mió mo doasi doi mole so whirape take nalo atima doi munire whi kaae betaalopó. Mió mepaae doasi doi muni, hale hoko sókó deyóló betere so whi, ti take nalo mo doasi doi mole topo whi kaae betaalo ai ape," yalepó.

20

Kutó diróló dupu serepaae dó faróló yale fo

¹ "Ó hepen bemó Kótóné tetéroló kaae tare alata, etei ala kaaepó. Betá hae tale mo hikati ama *wain* kutó dirópóló, whirape sóró beteraai dapóló felepó.

² Atéro, kale kutó talené mepaae whirape sóró atimapaee duraalu, 'Betá be demó ditere kutómó *denarias moni* betá melaalopa, yalo *wain* kutó dirane faaloé?' yóló wosalemó, téyaalopó depa, dini fópóló dotonalepó.

³ Atéro, hika 9 kilok sukakelemó, kale kutó tale a momó fóló kelalemó, mepaae whirape so whi fea touratere tikimó hale daae mupa kelalepó.

⁴⁻⁵ Atépa, ama atimapaee duraalu, 'Diaaɔ ditere kutó sutóroti diakélé yalo dupu yaalopa, yalo *wain* kutó dirane fae,' depa, atima felepó. Atéro, 12 kilok sukakelemókélé, mepaae whirape hale daae mupa kale dere fo kaae yóló dotonóo, kuluka 3 kilok-mókélé, atéro dotonóo yalepó.

⁶ Mo kuluka 5 kilok-mó a momó fóló kelalemó, kale dere kaae mepaae whirape hale daae mupa kolóló, duraalu, 'Diá imó hale noatepa daae mulu de?' yalepó.

⁷ Ai fo depa, atimané duraalu, ‘Me whiné dā ama kutó dirópóló sinitepa hāle i daae mole ape,’ depa, kale whiné duraalu, ‘Diākélé, yālo kutó dirane fae,’ yalepó.

⁸ Atéró, be diki deretamo kale kutó talené ama kutó diratere whīrape kaae tare whīpaae duraalu, ‘Ai kutó diratere whīrapepaae ape yóló, atimané dupu mótu, nalo ki dini wale whīrapemó kaae sóró melaté fóló, folosóró wale whīrapepaae kemerāle fae,’ yalepó.

⁹ Téró, kuluka 5 kilok-mó kaae sóró kutó diyale whīrapekélé fea *denarias moni* betātóró matepa sua yalepó.

¹⁰ Atérótóró maté fóló kemetepa, kale folosóró hīkati kutó dini fele whīrape atimané *moni* horóló melaalo nisi yalemó, kale nalo wale whī melale *denarias monitóró* atima fea betā betā yóló matepa, sua yalepó.

¹¹ Atéró *moni* sóró kemetepa, kale kutó taletamo dei tuē muturaalu, *monimó dokó dokó* dere ala kaae sóró du betalepó.

¹² Atima mo hīkati kaae sóró kutó dirale whīrapené kale kutó talepaae duraalu, ‘Dāta, doasi suka suputamokélé, mo depe tukó wei kutó ditu betalepó. Téyaletei, kuluka mo betā sukakelemó kutó dirane wale whīrapekélé, dā melale sūtóróti ai melale ape,’ yóló, kale kutó taletamo fo tokótamo du betalepó.

¹³ Tétepa, ama atimakó whī betāpaae duraalu, ‘No-ó, yālo naao *moni* tukóló menéni, mo donotóróti i matere ape. Take hīkati dāmo fo dokoturaalu, yāpaae *denarias moni* betātóró melaalopó fo yāpaae inié?’

¹⁴ Térāpa, mió naao *moni* sóró fae. Nalo yālo kutó dirane wale whīrapekélé, diā melale kaaetóró, atimakélé melaai kisipa mutapó.

¹⁵ Yālo *moniné* me ala enépa, ti yālo mo sūmó enérápó. Yālo hamokoturaalu me whīpaae eratere alamó naao etamo noatepa dei kisipa mutu de?’ yalepó.

¹⁶ Ai ala du dere kaae, nalo wale whī folosóró fóo, folosóró fele whī ti nalo wóo yaalo ai ape,” yalepó.

Yesuné ā sukāalopóló sore dakoróló momó yale fo
(Mak 10:32-34, Luk 18:31-33)

¹⁷⁻¹⁸ Téró, Yesu ā Jerusalem be hu-luapaae holaaairaaalu, ama yó matepa wosetere 12 whīrape atimasisi fu bitu tu dēpaae dapesó fóló, atimapaee duraalu, “Mióta dā Jerusalem be huluapaae holaa i fole ape. Téteretei, kale whiné Naalema mepaae whiné eleké deyóló, so whīmó Talepaae momaratere whīraperó Moses-né asere fo yó matere whīrapetamoné naase tuāmó mulale faalopó. Ai whīrapenémó atamo fo tokótamo yóló, ā só deróló, mo ti sinópóló, daairaaalu fo dokaalopó.

¹⁹ Atéró, ai whīrapenémó ti Juda mei, kaae fakené naase tuāpaae mulatēpa, atimané ā faleyóló doka doka yóo, fokosói ala yóló susupuróo, fili-paa ni tómó oleróló dóo yaalo ai ape. Atéró mo ti sukāalotei, sore be demó ti Talené ā momó kepaaróló beter-aalo ai ape,” yalepó.

Jems-ró Jon-tamomó hamané Yesupaae woserale fo
(Mak 10:35-45)

²⁰ Téró, kale Sebediné naalema tamo hamané Yesu beterepaae dapesó walepó. Atéró, wóló kale so ā bukutiri tēane doropóló bitu duraalu, “Yālo i eraasepé yóló yāpaae wosetere ala wisinaalekó naao er-aaloé?” yóló wosalepó.

²¹ Tétepa, ama āpaae duraalu, “Yālo yāmó noa alakó erópóló kisipa mute?” depa, kale soné duraalu, “Naao tēteróló kaae tare be tuāmó, yālo i naale tamokó me naale naao turu naase demó beteróo, me naale naao fē naase demó beteróo, yaasepóló dapó” yalepó.

²² Ai fo depa, Yesuné kale whī tamopaae duraalu, “Diaamoné epaae ai wosetere fo beteta, diaamo kisipa inipó. Dowi ala kwia tokóló aluraairaaalu, susupu sóró sinaaire ala,

diaamonékélé sùmó senére?” depa, atimaamoné duraalu, “Damonékélé sùmó senérapó,” yalepó.

²³ Ai fo depa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Yalo naaire wutimó belere wẹi diaamonékélé sùmó naalotei, turu naase ó fẹ naase demó betaaire alata, ti yalo tẹteróló kaae tanipó. Ai alata, yalo Ayané ama tẹteróló kaae taru, aimó betaaire whi tamokélé, ama mo taketitei tukóló betero betepapó,” yalepó.

²⁴ Tétepa, kale mepaae yó matepa wosetere naase tamo whirapené ai dere fo woseturaalu, u kale whiró nomatamopaae fopaae yóló dei tuẹ mualepó.

²⁵ Atétepa, Yesuné atimapaee tourale ape yóló duraalu, “Juda mei, kaae fake tẹteróló kaae tare topo whirapené mo so whi tẹteróló kaae tawóo, atimané sóró betero betere whirapénékélé mo so whi tẹteróló kaae taru, i ala erae du betereitei diaaq ai kisipare ape.

²⁶ Atétere kaae, diẹ tuamókélé ai ala momókó yaqse. Aténi, diẹ tuamótamo doasi topo whi betaai kisipa mutepa, ti so whi feané kutó diratere whi beteropóló yae.

²⁷ Whi me de doasi doi mole whi betaai kisipa mutepa, ti diané wae sóró kutó diratere whi kaae betae.

²⁸ Kale Whiné Naalema waleteta, ama kutó dirópóló mepaae whirape sóró beteraai wéni, mo whiné kutóte ai diróo, so whiné betere bete aluyaqsóró, ama betere bete hale melóló, dupuróló tao sóo yaairaaalu, walepó,” yalepó.

Yesuné kele dowi whi tamo wisir-ale fo

(Mak 10:46-52, Luk 18:35-43)

²⁹ Atéro, Yesu ẹ ama yó matere whirapetamo ai Jeriko be hulua taaróló fu betaalemó, so whi mo feané atima sya wou betalepó.

³⁰ Atétepa, kale kele dilikire whi tamo tu demó beteremó, Yesu fu betepapó dere fo wosóló, fo fakeyóló duraalu, “Depit-né Naalema Tale doa

whi-ó, damo kolené sukuturaalu, tao sae,” yalepó.

³¹ Ai fo depa, so whi feané kale whitamopaae taalae yóló foné supatei, woseni nisyóló, mo ti fo fakeyóló duraalu, “Depit-né Naalema doa Tale-ó, damo kolené sukuturaalu tao sae,” yalepó.

³² Atétepa, Yesu ẹ aimó kejyóló daalu, kale whi tamopaae ape yóló, atimaamopaae woseturaalu, “Yalo diaamopaae noa alakó erópóló de?” yalepó.

³³ Ai fo depa, atimaamoné duraalu, “Tale-ó, naao damoné kele wisir-aasepóló dapó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Yesuné mo kolené sukuturaalu, atimaamoné kelemó olaa yalepó. Atéro olaa yaletamotoró atimaamoné kele wisitepa, Yesu sya felepó.

21

Yesu doasi topo whi aqyóló Jerusalem be huluapaae sókó fele fo
(Mak 11:1-11, Luk 19:28-40, Jon 12:12-19)

¹⁻² Atéro, atima Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faai, kale *Olip* du sorokó molemó tene Betpas bemó sókó felepó. Aimó Yesuné ama yó matere whitamo dotonaa i duraalu, “Diaamo u be huluapaae fóló ke-nalemó, betẹ *donki* hupu ama maletamo halikané duló betaalo ai ape. Téyaalopa, ai hupu ama maletamo wusuró ẹ beterepaae taayóló sóró ape.

³ Whi menétamo diaamopaae, ai hupu neyaai taayóló só fute? depa, i fo yae. “Talené ama kutó doasi molete, diyóló kemetepa, momó sóró waai, kapala asiri serale fae yale tikimó sóró fulapó, yae,” yalepó.

⁴ Até yaleteta, take Kótóné ama kóló whiné yóló muló betere fo motoró dokonóturaalu yalepó. Ai fo i ape.

⁵ “Jerusalem be hulua so whi-ó, diaaq doasi topo whi ai walapa, ke-lae.

Àta fopaae buni, mo naamei whì teó utu *donki* hupuné sisó tó mó betóló ai walapa, kelere?” erapó.

⁶ Atéró, Yesuné ama yó matere whítamo fóló, atimaamopaae yae yale alatóro yalepó.

⁷ Téró, kale whì tamoné *donki* hupu ama maletamo wusuró dapesó wóló, atima feané kuti sokóló, ai hupuné sisó tó mó whamenóló, ai tó mó Yesu beteralepó.

⁸ Atéró, so whì feané kutirape sokóló tu tó mó whamenaté fóo, mepaae so whìné ti ni teteirape tukóló whamenaté fóo du betalepó.

⁹ Atétepa, mepaae so whì ti àtamo folosóro fóo, mepaae so whì nalo wóo du bitu, fo fakeyóló a dukiróturaalu, “Hosana, Depit-né Naalema doa whì-ó, dà tao sae.”

“Talené doimó wale whì wisinaale Kótóné wisirópóló yae.”

“Mo ó taoró betere Tale Kótóné doi hale sóro horae,” deté fu betalepó.

¹⁰ Atéró, Yesu a Jerusalem be huluapaae sóko felemó, so whì feané fo tiki whaatamo a busuró wou betepa, ai be huluamó betó mole so whìné woseturaalu, “Ai wale whì-a de yaleé?” yalepó.

¹¹ Ti fo depa, a busuró wale so whì feané atimapaee duraalu, “Àta, Kaleli haemó tene Nasaret be hulua whìkó Kótóné fo eratere kóló whì Yesupó,” yalepó.

Yesuné momatere be dolomó hókó farale fo

¹² Atéró, Yesu a momatere be dolopaae sóko holalemó, ai be dolomó whìrape ọla ọla dotonóló duputamó yóló su betepa, atima hókóló taae faralepó. Téró, kae kae be hulua whì atimané kae kae *moni* duputamó du betere whìrape bitua dere ni fakerapekélé, kale ba hókósere dotonóló dupu du betere whìrape bitua dere fọloi ni fakerapekélé fea fesekeyó mepaae

whìrape dóló hókó faróló, fetée deralepó.

¹³ Atéró, ama atimapaee duraalu, “I fo aseýóló muló beteralepó. Yalo i beta moma betá yaairaaalu tẹnapó. Tépateti, diaaọ ai dere alané ọlémi nokole whìrape betere be aqrótu beteralepó,” yalepó.

¹⁴ Téró, mepaae kele dilikire whìraperó hó momaare whìrapetamo, ai momatere be tuapaae wua depa, Yesuné atima wisirótu betalepó.

¹⁵ Téyaletei, ama ai dere ala wisinaale kolóo, ai momatere be tuamó betó mole naale senaalené fo fakeyóló, “Hosana, Depit-né Naalema-ó,” yóló du betere fo kale mo so whimó Talepaae momaratere topo whìraperó Moses-né asere fo yó matere whìrapetamoné wosóo, yóló, atima dei tué muturaalu fopaae bualepó.

¹⁶ Tétepa, atimané apaae woseturaalu, “I naale senaalené du betere fo-a, naao wosere?” depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Épó. Kale aseýóló muló betere fo diaaọ dosayóló kisipa muni airapó. Ketei naale senaaleró tẹnemó teó belere naale senaaletamóné Kótóné doi hale sóro horópólópó yóló, Talenétei tukóló muló beteralepó,” yalepó.

¹⁷ Atéró, atima ai be huluamó betó mupa taaróló, a u Betani be hulua-paae fóló, diki betá fiyalepó.

Yesuné nose sélirale fo (Mak 11:12-14, 11:20-24)

¹⁸ Atéró, a mo hikati u kale be huluapaae momó fesaae yóló fu betalemó, tumó a mo wotené sinalepó.

¹⁹ Atépateti, a fu betalemó, tumó ni nose daapa, nose daale felekepaae fóló kelalemó, dukélé woleni, hale sókumaaté epa kelalepó. Atépa, ai nipaee duraalu, “Du momó kaae woleyaalo mei ai ape,” yalepó. Ai fo yaletamotóro kale ni mo ti séliyó deyalepó.

²⁰ Atéro ama yó matere whirapené ai kale ni sélitere ala kolóló sirat-uraalu, i ni hapale tétitei séliyale-a, neyóló yalerópóló, atimané apaae wosalepó.

²¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaḡ kisipa tiki tamo muni, mo ti tiró bitutamo, yalo nipaae yale kaae, diaaḡkélé ai ulupaae ya daale tiki taaróló, a wei keḡa tómó daane derepae depa, mo téyaalo ai ape.

²² Diaaḡ kisipa tikitamo Talepaae mo ti tiró bitu, moma duraalu, noa ḡlakó wosetepa, ti diaaḡ ai wosetere ḡla mo saalopó,” yalepó.

Yesupaae ya né sóró beteralee yóló wosale fo

(Mak 11:27-33, Luk 20:1-8)

²³ Atéro, Yesu ḡ momatere be tipiné bopéro daaló beterepaae fóló, yó mótu betepa, mo so whimó Talepaae momaraterere whiraperó mepaae whi disirapetamo wóló apaae woseturaalu, “Naao ai alarape du beteropóló, ya né sóró beteralee?” yalepó.

²⁴ Ti fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Yalokélé diapaae betḡ wosetere fo yaalopó. Yalo wosetere fotamo diaaḡ epaae tokó matepa, ti epaae ya né sóró betera-tepa de? yóló wosale fokélé yalo diapaae tokó melaalo ai ape.

²⁵ Take Jon-né so whi wei tópurale ala momó kaayóló waleé? Ó hepen bemó betere Talené yae depa yalepé, haḡe mo whiné yae depa, yaleé?” yalepó. Ai fo depa, atimasisitei fo keḡaaróló duraalu, “Daḡétamo ó hepen bemó Talené yae depa yalepó enalemó, ti dapaae diaaḡ ama dere fo wosóló, apaae kisipa tiki tiréni dere ala noatepa yale? fo yaalopó.

²⁶ Ti mo whiné yae depa yalepó fo uḡtei, Jon ḡ Kótóné ama fo eratere kóló whipóló so whi mo feané kisi-pareteiné, atima da daḡsóró wirapó,” yalepó.

²⁷ Atétepa, atimané Yesupaae duraalu, “Daḡ kisipanipó,” yalepó.

Ti fo depa, ama atimapaee du-raalu, “Mené epaae i alarape yae depa dapóló, yaḡokélé diapaae yó melaalomeipó,” yalepó.

Betḡ whiné naale tamopaae dó faróló yale fo

²⁸⁻²⁹ Atéro atimapaee duraalu, “I dere fo wosóló, diaaḡ noa kisipa muaaloé? Whi betané ama naale tamo beterepó. Tépa, kale whi ḡ ama me naale beterepaae fóló du-raalu, ‘Ti naale-ó, ya yalo wain kutó dirane faasepólópó,’ yalepó. Téyaletai, kale naalené alimapaee naao kutó dirane fole ḡ hḡrapó yaletai, nalomo ama kisipa feteyóló wisirapóló di-rane felepó.

³⁰ Tétepa, kale whi ama me naale beterepaae fóló, me naalepaae yale fo kaaetóró yalemó, ai naalené duraalu, ‘Aya-ó, wisirapó téyaalopó,’ yalepó. Téyaletai ḡ feni, hḡyalepó.

³¹ I kale naale tamokó mé naalené ama alimané kisipa mole ala eraleé?” depa, atimané tokó mótu duraalu, “Folosóró yale naalenépó,” yalepó. Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Kale *takis moni* siré kotere whiraperó nópu nokole sorapetamo Tale Kótóné teteróló kaae tare be tuḡpaae sókó furaalu, folosóró atimapi faalo ai ape.

³² Ti noatepae, kale wei tópuratere whikó Jon waletaita, mo donoi alamaaté yó melaai waletai, diḡané ama dere fo wosóló, kisipa tirénipó. Téyaletai, *takis moni* siré kotere whiraperó nópu nokole sorapeta-moné ti ama dere fo wosóló, mo dapóló kisipa tiralepó. Atéro, atimané du betere alakélé diaaḡ kolólóte, mo dapóló diḡané dowi ala taaróló, kisipa feteyóló, tirénipó,” yalepó.

Wain képi kutópaae dó faróló yale fo
(Mak 12:1-12, Luk 20:9-19)

³³ Atéro, Yesuné duraalu, “Fo sale fo me kae i dapa wosae. Betḡ whiné ama haemó wain kutó diyóló, tipiné bolaayóló atimané wain képi du dḡwóló wei tepeyaairaaalu, kutḡ diri

dukjyóo, kale kutópaae ɔlémi whi wale kelaai kaae tawóló betaaire be fɔlo mo sikipaae horóló tɛyóo yalepó. Atéro kale whi ɔ mepaae uké faairaalu, mepaae kutó diratere whirapepaae ama kutó kaae tawae yóló, atima sóró beteróló ɔ felepó.

³⁴ Atéro, kale *wain* du teketerere ali wapa, ama mepaae kutó diratere whirape u kale kutó kaae tare whirape beterepaae ɔlumétepa sóró muló betere ɔlakó senaale fae yóló, dotonalepó.

³⁵ Téyalemó, ai kale kutó kaae tare whirapené u kutó diratere whirape me whi haɓe fokosói ala yóló susupuróo, me whi mo ti dóló sukunóo, whi me kapo duné siriyóló dóo, yalepó.

³⁶ Até itikimó, momómo kale whiné ama mepaae kutó diratere whirape dotonalemó, ai whirapekélé take folosóro dotɛyale whirapepaae erale ala kaaetóro ipakalepó.

³⁷ Atéro, nalo mo ti kemeróturaalu, kale whiné ama naale so whiné mo wisiyóló dape saalopóló kisipa muóló, dotonalepó.

³⁸ Téyaletei, kale kutó kaae tare whirapené kale whiné naalema wale kolóló, atimasisi fo kɛlaaróló duraalu, ‘Ai naalenéta, ama alima sinitépa, ɔla ɔla fea ama saai du beterapa, ai ɔla ɔla fea ɗané saai ɔkélé daalopa, siépe,’ yalepó.

³⁹ Atéro, atimané kale naale ai kutó alépaee tao sóró taae deróló mo ti dalepó.

⁴⁰ Atépa, ai kale *wain* kutó tale wouraalu ai kutó kaae tare whirapepaae noa alakó eraalóé?” yalepó.

⁴¹ Ti fo depa, atimané ɔpaae tokó mótu duraalu, “Mo sonaalei dowi ala du betere whirape atima mo ti sinópoló ama daalo ai ape. Atéro, ama kale *wain* du ɔlumétepa sóró wisiyóló bukóló atima sóo, kale kutó tale melóo, yópoló mepaae whirapepaae kaae tawae yaalopó,” yalepó.

⁴² Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Kótóné ašemó yóló muló betere fo diaaɔ dosɔayóló kisipani airapó.

‘Kale doakale kane fake be tɛtere whirapené dopa taae farale kapotei, be hulua deyaaire doasi eleké alée felepó.

Ai kelaalo kokɔi ala, Talenétei eró betépa ɗané kilituraalu, sira du beterapó,’ erapó.

⁴³ Térapa, yaɓo diɔpaae i dere ape. Kótóné ama tɛteróló kaae tare ala wisi diɔ tuamó moletei, ama tokó sóró du wisinaale woleraaire so whipaae melaalo ai ape.

⁴⁴ Whi me de ai kane fake tómó dé nukupa, ti ai whiné ama diri derakó faalotei, whi me detamo ai kane fake dorowouraalu tɛiyaratepa, ai whi mo ti derakó fóló muaalo ai ape,” yalepó.

⁴⁵ Atéro, mo so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó Farisi whirapetamoné ai yale fo sale forape woseturaalu, Yesuné ai yale fota, atimapaetóro yalepóló kisipa mualepó

⁴⁶ Atétepa, atimané ɔ daaire tɔ kiku ita betaletai, so whi feané kisipané ɔta haɓe mo whi mei, Kótóné ama fo eratere kóló whipóló kisipareteiné, atima daɔsóro witepa taaralepó.

22

So dokotere be ɗemó ɔla deyóló nokolepaae dó faróló yale fo

(Luk 14:16-24)

¹⁻² Atéro, Yesuné atimapaee fo sale me kae yóló duraalu, “Kótóné ó hepen bemó tɛteróló kaae tare aɔmó mole alata, betɔ doasi topo whiné ama naalemané so dokotere be ɗemó ɔla deraairaalu, donoróló mulatere kaaepó.

³ Kale whiné atéro detere ɔla naai ape yóló ali male so whi dape sene fae yóló, ama kutó diratere whirape dotonaletei, atima hɔyóló waalomeipó yalepó.

⁴ Atétepa, ama mepaae kutó diratere whirapemo dotonótu duraalu, ‘I detere ɔla naai ape yóló ali male so

whipaae i fo yae. Yalo qlata taleyóló mulóló, *bulmakau* hupuró mepaae seraai huputamo dóló turukiyóló mulóo, mepaae qla qlakélé fea mo sumó taleyóló mulóo erapa, yalo naalené so dokotere be demó detere qla naai ape yae,' yalepó.

⁵ Téyaletei, atima ai dere fo woseni nisiyóló, dapo dapo yóló, me whi ama kutópaae fóo, me whi ti ama yaai tué mole alapaae fóo, yalepó.

⁶ Mepaae feni hãle betere whirapené ti ama kutó diratere whirape fokosoi ala yóo, mepaae mo ti dóló sukunóo yalepó.

⁷ Atétepa, kale doasi topo whi a fopaae buóló ama diki tare whirape u kale whirape dale whirape dóló kemeróo, atimané doasi be huluakélé si biliyóló, torokó fale fae depa atima fóló, si biliyóo yalepó.

⁸⁻⁹ Téró, ama kutó diratere whirapepaae duraalu, 'Kale so dokoteremó detere qla sumó taleyóló mulóo betepatei, ai qla naai ape yale whirape atima i detere qla naaire mo sunipa taaróló, diã fóló, doasi bepaae fole tu demó ó sawatamo tumó mepaae so whikó keletépa, ti i detere qla naai faalopóló dape siré kwæae,' yalepó.

¹⁰ Atétepa, ama kutó diratere whirape doasi be huluapaae fóló, tutu so whi keketé kweyóló, wisi so whiró dowi so whitamó hoko dape siré kweyóló, tourale tikimó, be mo ti fãae felepó.

¹¹ Téyaletei, kale doasi topo whi ai qla naai wóló betó mole so whi kua-paae fóló kelalemó, whi betã kale so dokotere be demó qla naairaalu, derótua dere kuti deró bitinipa ke-lalepó.

¹² Atépa, kale doasi topo whiné apaae woseturaalu, 'No-ó, yã so dokotere be demó detere qla naai derótua dere kuti derénire noatépa yaleé?' yóló foné salemó, kale whi haleturaalu, fokélé tekeni, hokomó sókó fi beterepó.

¹³ Tétepa, kale doasi topo whiné ama kutó diratere whipaae duraalu,

'Ai whi belamó diliki dolomó wole du bitu ama serekenétei, a turukóló nuku beterópólópa, hó naase dokóló taae derae,' yalepó.

¹⁴ Ti noatépa, so whi mo turó ape yaletéi, tóróti sokósu yale so whimaaté wóló beterapó," yalepó.

Sisapaae takis moni melae yale fo (Mak 12:13-17, Luk 20:20-26)

¹⁵ Téró, kale Farisi whirape fóló, Yesuné ama dere fomó a só deraai dapóló, fo dokóló mulalepó.

¹⁶ Atéró, atimané yó matere whiraperó Herot-né fo eratere whirapetamo Yesu beterepaae dotonóló, atimané apaae duraalu, "Yó matere whi-ó, yã betã mo formaaté yó mótu bituraalu, Kótóné ama kisipa mole ala ó yóló muló betere fo mo sya fóló erótu betereitei, dané kisiparapó. Ti noatépa, naao fo yó móturaalu doasi doi mole so whi kolóló yã wini, doasi doi mole so whipaaekélé, doi muni belei sókó deóló betere so whipaaekélé, mo betã kaae alatóro erótu beterapó.

¹⁷ Sisapaae *takis moni* matere ala wisirépé, dore? Ti naao noa kisipa mute?" yalepó.

¹⁸ Ai fo yaletéi, atima dowi kisipa muturaalu, Yesuné a só deraai tu kikitu betere ala kolóló, atimapaee duraalu, "Dorutei tó tikiné hãle sikili du betere whirape-ó, noatépa diaaã e só deraai tu kikitu bitu de?

¹⁹⁻²⁰ Tétepa diãné *takis* melótua dere *moni* yalo kelaalopa sóro ape," yalepó. Tétepa, atimané a beterepaae betã *denarias moni* sóro wapa, ama atimapaee woseturaalu, "I asoró i mole doitamo-a, né?" yalepó.

²¹ Ai fo depa, atimané apaae tokó mótu duraalu, "Aita Sisanépó," yalepó. Tétepa, ama atimapaee duraalu, "Sisané qlapa ti Sisapaaetóro melae. Kótóné qlapa, ti Kótópaetóro melae," yalepó.

²² Yesuné atéró dere fo woseturaalu, "Haió!" yóló sirayóló, atima a taaróló felepó.

Kepaayóló betere whĩrape so doko-timipóló yale fo

(Mak 12:18-27, Luk 20:27-40)

²³ Atéyale be dẽtamotóróti mepaae Sadyusi whĩrape Yesupaae betã fo wosaai dapóló walepó. Ti ai Sadyusi whĩrape atima kisipanéta, sukãle so whĩ momó kae kepaayaalo meipó dua dapó.

²⁴ Atétere whĩrapené Yesupaae woseturaalu, “Yó matere whĩ-ó, Moses-né dapaae etei fo yóló muló beterapó. ‘Whĩ betã naale senaale deni, hãle beteró sukutepa, ti so wulia nomané dokóló naalekó detepa, ti noma betale sirimó, ai naale beterópólópó,’ erapó.

²⁵ Téró, wẽikeró nomarape dãtamo betalepó. Tẽru, topo whĩ ą betã so dokaletẽi, naale senaale dini, hãle beteró kale whĩ sinitepa, kale so wulia ama noma me whĩnémo dokalepó.

²⁶ Téyaletei, ai kale whĩkélé naale senaale dini, noma yale kaaetóró hãle sukãlepó. Atétepa, kale so wulia me whĩnémo dokalemó, ai whĩnékélé naale senaale dini, hãle sukãlepó. Mepaae douro nomarapekélé atérótóro sisiraae felepó.

²⁷ Nalo mo kemerótu, kale sokélé sinalepó.

²⁸ Téyalepa, mió kale sinale whĩrape kepaayóló betaaire sukamó, kale wẽikeró nomarapekó mé whĩné ai kale so dokaaloé? Ti noatepae, aita nomarape dokõ feané dokoté wale sopó,” yalepó.

²⁹ Ti fo depa, Yesuné duraalu, “Diaaõ ai mutu betere kisipata, kale ašemó yóló muló betere foró Kótóné doasi bole fotokõtamo wisiyóló kisipani, hãsóko furaalu du beterapó.

³⁰ Kale sinale whĩrape momó kepaayóló betaaire sukamó whĩkélé so dokóo, sokélé whĩtamo fõo ini, ó hepen bemó betere *ensel*-rape kaae betaalo ai ape.

³¹⁻³² Kale sinale whĩrape atéro kepaayóló betaalopóló, Kótóné diãpaae ašemó ere fo dosãayóló kisipanié? Téró ama duraalu, ‘Èta, Abraham, Aisak, Jekop-sépi atimané

Kótópó,’ yalepó. Ti ai sukãle so whĩ mo ti alu wuãsóro ti i dosãayale so whĩrape tẽteróló kaae tare Kótópó fo wuãmeipó. Ti ąta, mió i betó mole so whĩró take sukóló kepaayóló betó mole so whĩtamo tẽteróló kaae tare Kótópó,” yalepó.

³³ Tétepa, so whĩ feané ai dere fo woseturaalu, haió! yóló sirayalepó.

Tale ą waaire be dẽ ó suka kele mené tuẽnipóló yale fo

(Mak 12:28-31, Luk 10:25-28)

³⁴ Téró etéyalepó. Yesuné kale Sadyusi whĩrapené wosetere fo mo donotóro tokõ matepa, kale Farisi whĩrape, atima betãpaae touróló atimasisi fo kęlaaralepó.

³⁵⁻³⁶ Atéro, Moses-né asere fo yó matere kisipa tiki fosó fosóre whĩ betãné ą kaae kelaai sũ sóro woseturaalu, “Yó matere whĩ-ó, kale yóló muló betere foné i ala yae ere doasi topo fo-a, mé foé?” yalepó.

³⁷ Ai fo depa, Yesuné tokõ mótu duraalu, “Naa Talepaae yaala sóko fóló, hękesené sinitere alata, naao hosaa bete turónékélé, naao kepe bete turónékélé, naao kisipa tiki bete turónékélé, yaala sóko fu betae.

³⁸ Ti ai alata, ama folosóro yae yóló muló betere mo doa topo ala ai ape.

³⁹ Ai kılıpaae me tamo dakoróló yae yóló muló betere mo doasi topo fo i ape. Naaotei yã yaala sóko fóló hękesené sukutu dere kaae, naao be whĩ so whĩpaaekélé atéro yaala sóko fu betae.

⁴⁰ Kale yae yóló muló betere forape fearó Kótóné ama fo eratere kóló whĩrapetamoné ere fota, ti i doasi topo fo tamo tómó beleró beterapó,” yalepó.

Keriso ą né naalemaé yóló yale fo

(Mak 12:35-37, Luk 20:41-44)

⁴¹⁻⁴² Atéro, kale Farisi whĩrape betãpaae tourãle wóló betó mupa, Yesuné atimapaee woseturaalu, “Kótóné so whĩ tẽteróló kaae tanópóló, sóro beteró betere whĩ Keriso-a, né naalemaé?” yóló

wosetepa, atimané tokó mótu duraalu, “Depit-né deté wale whiné deale naalepó,” yalepó.

⁴³⁻⁴⁴ Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Kale Dēi Kepe Wisiné Depit fokoratepa, Depit-né apaae Tale-ó ere fo-a, me whiné ama deale naalené deté fele naalepaaetei Tale-ó fo dua de? Té dumitei, Dēi Kepe Wisiné fokoratepa Depit-né apaae Tale-ó fo aseýóló i muló betere ape. Ai fota i ape.

“Talené ę teteróló kaae tare Talepaae duraalu,

“Naao bōe whirape atima yało teteirape aleróló, naao hó aqmó beteraalopa, ya yało turu naase demó bitu kaae tawae,” erapó.

⁴⁵ Ti Depit-né apaae Tale-ó fo du bitipa, momómo ama naale-ó, dere fomo neýóló yaleé?” yalepó.

⁴⁶ Ti fo depa, whi betanékélé Yesuné ai yale fo mené tokókélé menénipó. Ai be demó kaae sóró fóló, mepaae whirapené wosetere fo me kae ini, taaróló felepó.

23

Dowi kwia saalopa kaae tawae yale fo

(Mak 12:38-39, Luk 11:43, 11:46, 20:45-46)

¹⁻² Téró, Yesuné aimó touróló betó mole so whiró ama yó matere whirapetamopaae duraalu, “Moses-né asere fo yó mótu betere whiraperó Farisi whirapetamota, kale doasi whi Moses betale sirimó bituraalu, ama yó matere ala yó tarapó.

³ Atimané yó matere fo diaaq wosóló, sya fóló erótua yae. Tépatēi, atimané ai du betere ala momókó sya fóló yaqse. Ti noatepae, atimané yó mótu betere fota wisiyóló yó mótu bitutei, sya fóló eratere alamo dumipó.

⁴ Atimané doasi sekei ularape whirapené beleyópóló, dokóló atimané hulúmó belerótua dapó. Téteretei, atimanémo ai kale sekei ęla

belere whirape fasóló mo sawa tao sere alakélé dumipó.

⁵ Atimané du betere ala feata, ti so whiné kolóló dukirópóló, dua dapó. Téturaalu, Kótóné fo atimané kutiri tuamó bulapóló, so whiné kolóló aunópóló, aseýóló atimané kutirimó meleke kaae beleyóo, naasemó hę kaae sóo, Kótópaae moma yaaikélé, atima mo ekęlerapó yópóló, deratere fęloi kuti mo ti fęloróló kwiamó, mepaae auratere ęla olerótua yóo dapó.

⁶ Téturaalu, ęla detere be demó mo doasi doi mole whirape bitua dere tikimótóró betaai ekęle yóo, moma dere bemó doasi topo whirape bitua detere tikimó maaté betaai ekęle yóo dua dapó.

⁷ So whi fea touratere tikimó betó mole so whiné atimapaee doasi doi mole yó matere whi wisi kęleó yóló, dukiratere kokómó dua dapó.

⁸ Atétu dere kaae, mepaae whirapené diapaae *Rabai*, yó matere whi-ó, yaqsóró yae. Ti noatepae, dię tuamó doasi topo whi betatóró betepa, dię fea ti mo norapetóró ai betere ape.

⁹ Mepaae i haemó betó mole mo whipaaetei dięné aya-ó, du betaqse. Ti noatepae, dięné Aya mo beta ę hepen bemó beteraapó.

¹⁰ Mepaae whiné dię kilituraalu, diapaae yó matere whi-ó, yaqsóró yae. Ti noatepae, dię yó matere whita, so whi fea teteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró betero betere doasi whi Keriso ę beta beteraapó.

¹¹ I haemó dię tuamó doasi doi mole topo whi betepa, ti ai whi ę dięné kutó diratere whi betaalo ai ape.

¹² Ti noatepae, mepaae whi dené ama doitei hale sóró horótu betepa, ti atétere whiné doi haepaae só deraalopó. Téretei, mepaae whi dené amatei ę deróló dua betepa, ti atétere whiné ama doi doasi muaalo ai ape.

¹³ Dię Moses-né asere fo yó mótu betere whiraperó Farisi whirapetamo-ó, tiki tuapaae dorutei

hale sikili du betepa, Kótóné diã dowi kwia melaalopa, mo doasi witu betae. So whi fea Kótóné teteróló kaae tare bepaee sókó faai fu betepatei, faqsóró ai tu diaaõ dere alanétei seséyóló kinótu beterapó. Ti diãta, ai tumó sókó fumitei, aipaae sókó faai fole so whi ai sesétu betere ape.

15 Diã Moses-né asere fo yó mótu betere whiraperó Farisi whirapetamo-ó, tiki tuãpaae dorutei, tóné hale sikili du betepa, Kótóné doasi dowi kwia melaairetei wió yae. Mepaae whirape diãtamo touróló doasi fake firaai dapóló, wei tómókélé, hae tómókélé, kutu beterapó. Atéró, me whikó diaaõ dere fo wosóló diã fake alene wapa, diaaõ dere ala yó melóló, ai yó matere alanétei diaaõ du betere dowi ala bosenóló, mo dowi si duku beterepaae faai betere whirape kaae beterótua dapó.

16 Diãkélé keke dilikire whirape bitutei, me whipaae tu i mole ape yóló yó matere whi kaae betepa, mo doa dowi kwia saalopa, wió yae. Ti noatepaae, diãné etei fo dua dapó. Whi me dené Tale Kótóné momatere be doi yóló mo dirii malo depa, ti me bete muni, Tale Kótóné momatere be tuãmó mole *kold kapa* doi yóló, Kótópaae mo dirii malo yóló mulatere fo tikitepa, ti mo doasi kwia saalopó dua dapó.

17 Diã keke dilikiyóló tuékélé okokore whirape-ó, doasi topo òla-a, noaé? Momatere beta, doasi topo òla ai ape. Ai *kold kapanéta*, ti momatere be wisiróló kae mulótumipó. Tétumitei, Momatere be tuãmó Kótóné ala eratereteiné, ai be tuãmó mole *kold kapatei* wisiróló, kae mulótua dapó.

18 Meta, diaaõ i fokélé dua dapó. Me whiné ama dere fo diriróturaalu, Talepaae hale matere òla belerótua dere kapo doi yóló, malo depa, ti ai bete munipó. Kale ai kapo tómó sukúlaa dalaai beleraterere òla doi yóló, dirii malo depa, ti mo dirirapó

dua dapó. Ai fotamo tikitepa, mo doasi dowi kwia saalopó du beterapó. Diã keke dilikire whirape-ó, mé òla doasi bete mule? Talepaae hale matere òlapé ai òla beleraterere tiki doasi bete mule? Ti ai hale matere òla beleraterere tiki Kótópaae hale matere òla wisiróló, kae mulótua dapó.

19 Diã kisipa tiki okoko yóló, kelekélé dilikire whirape-ó, mé òla-a, doasi topo òlaé? Kótópaae hale matere òlapé, ai òla mulatere tikié?

20 Térapa, whi me dené ama fo diriróturaalu, hupu ó mepaae òla beleraterere tiki doi yóló malo depata, ti kale sukúlaa dalaai beleraterere òlakélé wusuró doi yóló malo ai dere ape.

21 Whi me dené Kótóné momatere be doi yóló dirii malo depa, ti ai momatere beró ai bemó betere sekétamo wusuróné doi yóló malo ai dere ape.

22 Whi me dené dirii malo duraalu, hepen be doi depa, ti kale doasiné teteróló kaae tare tikiró aimó betere sekétamoné doi yólókélé, du beterapó.

23 Moses-né asere fo yó mótu betere whiraperó Farisi whirapetamo-ó, diã tiki tuãpaae dorutei, hale sikili du betereteiné, doasi dowi kwia saalopa, mo wió yae. Ti noatepaae, diaaõ kutómó ere òla naase tamo epa, betã ti naao Kótópaae hale matapó. Téretei, mo doasi bete mole ala diaaõ kisipa muni, sisópaae eróló, mo keteró beterapó. Ai doasi bete mole ala i ape. Fo tokótamo yóló mo donoyóló taletere alakélé, kolené sinóló tao sere alakélé, Kótópaae kisipa tiki tiróló, ama ala hale eró tareteikélé, fea diaaõ kisipa keteró beterapó. Ti mepaae yóló muló betere doasi bete alarape fea wisiyóló eróturaalu, mepaae sawa alarapekélé kisipa keteréni, fea touróló eróluasóró mo wisi uapó.

24 Diã keke dilikirutei, mepaae whipaae tu i mole ape yóló yó mótu beterapó. Diãné òla nukuraalu,

mo sawa dokɔletamo hɔko naɔsóró, mepaae ɔla ɔla sorokóló nuku beteraó. Tétu bitutei, doasi *kamel* hupumo, ti diáne kiliniyóló ɔlatamo touróló hɔko ai nuku betere ape.

²⁵ Moses-né yóló muló betere fo yó mótu betere whiraperó Farisi whirapetamo-ó, diá tiki tuapaae doruraalutei, haɓe sikili du betereine mo dowi kwia saalo ai ape. Diáne wei nokole wutiró nukutamo tómaaté fukuturaalu, tuapaae fukutumipó. Ti ai tómó maaté fukutu betere so whita, ɔlémi nokole alakélé, ukusi yóló ekele dere alakélé mo faanapó.

²⁶ Kele dilikire Farisi whi-ó, folosóró ti kale wei nokole wutiró ɔla nokole nukutamo tuapaae hotowayóló fokae. Atétepa, ti tóta ama haɓetei fokó faalo ai ape.

²⁷ Moses-né asere fo yó mótu betere whiraperó Farisi whirapetamo-ó, tiki tuapaae doruraalutei tóné haɓe sikili du betereine mo doasi dowi kwia saalo ai ape. Diáta, kale whi dou tómó kale dei ni féné aurale tikimó kelaalo mo kokore kaae erapó. Ti whi dou tóta kelaalo kokoretei, whi mole dou tuá dolopaaeta, sukale whiné diriró kae kae keɓaamilitamo faanapó.

²⁸ Diakélé u tuapaae atei kaae ala epatei, so whi feané diaaɔ tó tiki maaté kilituraalu, mo donoi ala du betere whirape nisi du beteraó. Diaaɔ tiki tuapaaeta, whi dilikitere alaró kae kae mo sonalei dowi alatamoné ai faane ape.

²⁹ Moses-né asere fo yó matere whiraperó Farisi whirapetamo-ó, diá u tuapaae dorutei, tómó haɓe sikili du betepa, mo dowi kwia saaireteimó wió yae. Diáta, Kótóné ama fo erale kóló whirape dourale tikiró, mo take donoi ala yóló sinale whirape dourale tikitamo hotowa yóló be tenóló aurótu beteraó.

³⁰ Atéturaalu, diaaɔ etei kaae fokélé du beteraó. Dátamo, noutererape betale alimó bituásóró, ti Kótóné ama kóló whirape dóló samea sókó fatua wuá meipó dua dapó.

³¹⁻³² Diáta kae whirape meipó. Diaaɔ ai du betere fonétei diá só deróturaalu, Tale Kótóné ama kóló whirape dilé wale whirapené deté wale naalerapeta, diátóró ai ape. Térapa, atimané deté wale dowi ala diaaɔkéle mo ti fakeróló du betae.

³³ Diá whi sinópóló tukó nokole mo dowi wulirape-ó, diátamo fo tokótamo yóló dowi si duku beterepaae só deraairetei noa yóló haśókó faaloé?

³⁴ Térapa, yaɓo diá beterepaae Kótóné ama kóló whirapekéle, kisipa tiki fosó fosóre whirapekéle, Kótóné yóló muló betere fo yó matere whirapekéle, dotonótu beteraó. Tétu betepatei, mepaae whirape ti diaaɔ dóo, mepaae whirape filipaare ni tómó oleróló dóo, mepaae whirape diaaɔ fo wosetere be tuámó fokosói ala yóo, mepaae whirape atima me be huluapaae botokó fupa, diaaɔ daai sya kweyóo yaalo ai ape.

³⁵ Atéyaleteiné, donoi ala du betale whi Abel-né samea sókó feleteimó, kaae sóró dilé wóló, kale Barakayané naalema Sekariaakélé momatere beró Talepaae haɓe matere ɔla sukulaa dalatere tikitamo tuámó diáne dalepó. Ai dilé wale whirapené samea sókó feletei fea touróturaalu, diá mió i alimó betó mole whirapepaae doa kwia melaalopó.

³⁶ Yaɓo mo i dere ape. Take atéro whi dilé walemó dowi ala kwia fea touróturaalu, mió i betó mole so whiné saalopó.

³⁷⁻³⁸ Jerusalem be huluamó, betó mole so whi naao teyae! Kótóné ama kóló whirape diá beterepaae dotonótua depatei, kapo duné siróló dua yale so whi-ó, kale bané ama malerape baase aɔpaae buó su dere kaae, yaɓo diakélé atéro dape saalopóló dua yaleteti, diaaɔteitei hýyóló dowaae fua yalepó. Téyaleteiné mo doasi kóleó, Talené diá taalatepa, mió diaaɔ be hulua ai wópu mutapa, kelere?

³⁹ Térapa, yało diąpaae mo i dere ape. Diaaą ę kilini bitiré fóló, ‘Talené doimó wale whi Kótóné wisiratepa ą hainé sinóló beterópóló yae’ dere sukamó, ti diaaą ę momó kelaalopó,” yalepó.

24

Take kemetere sukamó yaaire ala (Mak 13:1-2, Luk 21:5-6)

¹ Téró, Yesu momatere be taaróló fu betepa, ama yó matere whirape ątamo hokolaane fóló duraalu, “Momatere be wisinaale ai tųyóló muló beterapa, kelere?” deté fu betalepó.

² Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai tų mole berape diaaą kelere? Yało diąpaae mo i dere ape. Ai berape fea fisikó furaalu, kapo fake betąkókélé me kapotamo olokopa kelaalomeitei, mo fea kolokó fóló mupa kelaalo ai ape,” yalepó.

³ Atéró, Yesu ą *Olip* du sorokó molepaae fóló betepa, ama yó matere whirape ą beterepaae wóló atimasisi bitu ąpaae woseturaalu, “Dą mokųleyaa yóló betepa, ya walemó kilita sókó faąsórópa, folosóró noa alapi eratepa kolóló, dąné tuų yaaloé? Keme yaaire be dęró ya waaire be dętamo, dąné kisipa yópóló noa alapi eraaloé?” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Me whiné dią dilikóló kųpaae ąlisóró falaąsóró, mo hotowayóló kaae tawae.

⁵ Ti noatepae, whirape mo feané dią dilikituraalu yało doi yóló, ‘Ęta, so whi fea tųteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró betero betere whi Kerisopó,’ depa, so whi feané mo nisi yóló sya faalo ai ape.

⁶ Me tikipaae bóe du beterapó dere fokélé wosóo, mo felekemó bóe du betere alakélé kolóo duraalu, dią tuų seųyóló wiyaąse. Ti noatepae, ai alarapeta mo yaalopóló tukóló muló betereiteiné ąsókó feni, mo yaalotei, kemeyaaire be dę ti teórapó,” yalepó.

⁷ “Me hae kwiamó betere be hulua whiró me hae kwiamó betere be hulua whitamó bóe doasi daalo ai ape.

Me hae kwia tųteróló kaae tare topo whiró me hae kwia tųteróló kaae tare topo whitamokélé bóe daalo ai ape. Atéturaalu, doasi wote aliró doasi bao dere alatamo hae kwia feapaae wou betaalo ai ape.

⁸ Ai alarape feata, ti kale sorape naale saai sisó kaae sóró nuku dere kaae dapó.

⁹ Téturaalu, dią ę sya wóló, yało ala erótu betere, i hae kwia feamó betó mole so whiné dią hóróló fokosoi ala yóló, mo ti sinópóló daalo ai ape.

¹⁰ Atétere sukamó, so whi mo fea kisipa tiki tiró betere ala taaróló, me whi hóróló atimasisitei bóe daairaalu, eleké deyóló u só derąne, i só derąle, du betaalopó.

¹¹ Atétu betepa, mepaae whirape mo fea Kótóné ama mo kóló whi aųyóló wóló, so whi dilikóló kųpaae faraalo ai ape.

¹² Ti noatepa meipó. I hae kwia feamó betó mole so whiné dowi ala mo ti faketé furaalu, so whi feané yaala sókó fóló ąkesené sukutu betere ala siri buóló, mo ti haepaae derepaalopó.

¹³ Tépateti, mepaae whi de kisipa tiki tiró betere ala mo ti yó taté fóló, kemene fole sukamó sókó fupa, ti ai whi aluni, Tale Kótóné ama mo tao saalopó.

¹⁴ Atéturaalu, Kótóné tųteróló kaae tare aųmó, mió wosetere kisi fo wisi i hae kwia feamó betó mole so whipaae yó maté koteremó, ita Talenétei eratapóló kisipa yaalopó. Ai ala yale kųlipaae, ti mo kemetere be dę sókó waalo ia ape.

¹⁵⁻¹⁶ Atétepa, Kótóné ama kóló whi Daniel-né mo taketi aųemó yóló muló betere foné duraalu, be wópu mulaai, kelaalo mo sonaalei ąla Talené ama kae tukóló muló betere tikimó daapa kilitu, ai aųere fo dosąterere whi diąné wisiyóló kisipa muae. Ai ala kilituraalu, Judia hae kwiamó betó mole so whi du sorokó mole tikipaae botokó fópóló yae.

17 Mo beta whikokélé siki be kemó biti até aqó bemó mole qlakélé sene derepéni, mulópóló taaróló, botokó fae.

18 Whi me kutómó daapatamo ai ala depa, ti momó fesaayóló ama bukaaire kuti sene feni, mulópóló taaróló botokó fae.

19 Atétere sukamó kale naale ere soraperó teó naale tare sorapetamo mo doa qolerapó.

20 Diq botokó faairetei doasi sosóli aliró sa nóló beterópóló, tukóló muló betere be detamo tuamó eraqsóro, Talepaae momatu betae.

21 Ti noatepa meipó. Ai waaire doasi sekei alata, i hae keké nale alimó kaae sóro wóló, mió i betere alimókélé, take nalo betaaire alimókélé ai kaae sekei ala mo kelaalomeipó.

22 Atétere be demó, waaire sekei alarapetamo Kótóné hakekeróló tukóló mulóluameisóro, ti mo beta whikokélé hasókó fóló bituameipó. Até yaqsóro, Kótóné sorokó suyóló sóro beteró betere so whimó kisipa mutu, ai be derape hakekeróló tukóló mulaalo ai ape.

23 Atétere sukamó, mepaae whiné duraalu, Kótóné so whi fea tetaróló kaae tanópóló, sóro beteró betere whi Keriso i wóló beterapa kelae depa, ó u wóló betere ape depa, mo dere nisiyóló wosóló kisipa tiraqse.

24 Ti noatepae meipó. Mepaae dilikitere Kerisoró Kótóné ama koló whipóló, kapala fo yó matere whirapetamo waalo ai ape. Atétu, kae kae ala yairemó eratere doasi alaró kae kae kelemei alarapetamo eróturaalu, Kótóné sorokó suyóló beteró betere so whikélé kópaae falaai, kaae kolóló su saalopó.

25 Ai alarape yaai teópatei yalo diapaae ai yale ape.

26 Téyaalopa, mepaae whiné diapaae duraalu, 'Kale seké a whikélé bitinire tikimó wóló i betere ape,' depa, wosóló mo dapóló kelaai faqse. Ó, 'Be dolomó i betere ape,' depa, mo dere nisiyóló kisipa tiraqse.

27 Ti noatepa meipó. Suka

hotereró dere epéenétei suka doropolepaaekélé deyó fu dere kaae, kale Whiné Naalema atéro mo hakeamó wapa so whi feané kelaalo ai ape.

28 Diqané ó sapaae kese honalemótamo, kale ba dukaarape sé kweyóló bopétu betepa kilitu, sinale na ó hupu mupa dapó kisipa muae.

29 Ai sekei alarape yale kilipaaetóro 'Suka kekélé dilikiróló, wéliékélé mo de yaalomeipó.

Hqerapekélé torokó dorowóló, ó samó ere qla qlakélé fea wore yaalo ai ape,' erapó.

30 Atétere sukamó, kale Whiné Naalema mo felekemó waai dapóló kisipa yópóló, ó samó doasi ala eratepa kelaalopó. Atéro ama doasi ere au wisinaaletamo ó saqomó hakeamó sókó wapa i hae kwiamó betóló fale so whi feané kilitu, doasi moló-u yaalopó. Kale Whiné Naalema ó samó atéro wouraalu, ama bole doasi fotokqro Kótóné ama kae ere ala wisinaaletamo ó saqo dolomó sókó wapa, kelaalo ai ape.

31 Atéturaalu, ama ensel-rapené ukulumó wuti mo doasi fakeyóló hale deté kuturaalu, hae kwia de dokq feamó ama sorokó suyóló kae beteró betere so whi dape siré kweyópóló dotonaalopó.

32 Térapa, mió kale ni nosené dere ala kolóló, wisiyóló kisipa muae. Sóku fóló momó hulu depa kilituraalu, kale ba fo mo felekemó ai sókó wale ape fo dua dapó.

33 Até dere kaae, ai bopeyale alarape diq betere tuapaae wapa kilituraalu, mióta a mo felekemó waairaaalu tu sókó walemó daapa, ai dere ape kisipa muae.

34 Yalo diapaae mo i dere ape. Mió i alimó betó mole so whi fea sukuni hale betó mupatei, ai alarape mo fea yaalo ai ape.

35 Ó saró i haetamota, mo kemeyaalotei, yalo fo beta kemekélé ini, hale muó tawaalopó,' yalepó.

Whinė Naalema waaire be dەرó suka keletamo mené tuénipó

(Mak 13:32-37, Luk 17:26-30, 17:34-36)

³⁶ “Até yaaire be dەرó sukakele-tamota, mo whı betanékélé, hepen bemó betó mole *ensel*-rapekélé, ama Naalemanékélé mo tuénitei, Alimané ama betá tuérápó.

³⁷ Kale whı Noa betale alimó yale ala kisipa muae. Kale Whinė Naalema woukélé, mo ai ala kaaetóro yaalo ai ape.

³⁸ Ti noatepae, atéyale sukamó kale weı doasi alaai teópa, atima mo wisiyóló bitu, ularó weıtamo nóló, whı so dokotere alakélé, so whıtamo dokotere alakélé deté fu beteró, Noasépi nuku tuapaae bitı holale sukamó sókó walepó.

³⁹ Atima betere tuapaae ai ala sókó waairetei kisipani, hale mo kóleaa yóló bitiré wóló, weı doasi anóló, so whı fea aluralepó. Kale Whinė Naalema wale sukamókélé, atétu yale kaaetóro yaalo ai ape.

⁴⁰ Whı tamo kutómó daayaalotei, me whı dapesó furaalu, me whı daalópóló taaróló faalopó.

⁴¹ So tamo *whıt* o derakóló detu betaalotei, me so dapesó furaalu, me so betepa taaróló faalopó.

⁴² Ti noatepa meipó. Diş tetéróló kaae tare Tale waaire suka, diş kisipanipa, mo hotowayóló kaae tawae.

⁴³ I alarapeta mo yaalopa, i dere fo bete wisiyóló wosóló kisipa muae. Betá be talené dilikitamo etei kaae sukakelemó ularémi nokole whiné ama be fulukene waalopóló, kisipa muóló bituşóró, ti ama be fulukóló ıla ıla sóró fıpóló, a noke fıó muni, siki siki yóló bituşapó.

⁴⁴ Térapa, dişkélé donoróló mo siki siki yóló betae. Ti noatepa meipó. Kale Whiné Naalema waalomei nisiyóló, kisipa keteróló betere sukamó, a sókó waalo ai ape.

⁴⁵ Ti i dere fo wosóló, dişkó me whı etei kaae kekemeyóló kutó diratere whı beterémóló, diaaştei kaae kelae. Betá be tale a mepaae uké faairaaalu,

ama dere fo sya fıóló, mo eró tare fosó fosó yóló kekemere whıpaae mepaae kutó diratere so whı naao tetéróló kaae taru, ularékélé mo wisiyóló melae yóló a fulapó.

⁴⁶ Ai kale kutó tale doasi topo whı a momó fesaae wouraaalu keleralemó, a faai bituraalu diyae yale kutórape fea ama şumó dipa, ti ai kutó diratere whı a mo hainé sinaalo ai ape.

⁴⁷ Yalo dişpaae mo i dere ape. Kale be talené ama ıla ıla mo fea ai seképaae naao mo hotowayóló kaae tawae yóló, ama naase tuamó mu-laalopó.

⁴⁸⁻⁵⁰ Tépatei, ai kutó diratere whıtamo dowi tué mole whı betepa, ti i ala dere kaaepó. Kale kutó diratere whiné kisipané ama doasi hapale waalomei nisiyóló, atamo kutó ditere whırapetei fokosói ala yóo, topo dotere weı nokole whırapetamo fulumu yóló hşko bitu, ularó weıtamo mo dekéro nóo du betaalopó. Téturaalu, ama doasi waalomei nisiyóló mokóleyaaró betere tuamó, kale whı sókó wapa kilita sókó faalopó.

⁵¹ Atéro, kale whı ama doasiné fokosoi ala yóló, ama tiki mo turukée fı kale tó tıkiné wisire nisiyóló sikıli du betere whırapetamo betámó beteraalopó. Tétepa, aimó doasi susupu sóró kaketu bitu naao téyae yóló, atima sereke fisikó sóró doasi wole du betaalopó,” yalepó.

25

Naase tamo so seimalepaae dó faróló yale fo

¹ Téro Yesuné duraalu, “Atéyaaire sukamó, ó hepen bemó Kótóné tetéróló kaae tare aşmó mole alata, i ala kaae yaalopó. Kale naasetamo so seimalerape atimané *lamp* şa dirirape sóró so dokotere be demó detere ıla naai kale so dokaaire whıtamo hokolaa yaai felepó.

² Atéro mepaae aporó fele seimale senaalerapeta, ti kisipa fosó fosó yóo,

mepaae aporó so seimale ti kisipa tiki fosó fosó ini yóo erepó.

³ Kale kisipa tiki fosó fosó inire seimale sorape atimané *lamp* sá dirimó wẹi belepa sóró feletei, kemetepa saaitapóló mepaae *wel* wẹi wutimó tepeóló sóró fenipó.

⁴ Téyaletiné, kale kisipa tiki fosó fosó yóló kekemere seimale sorape atimané *lamp* sá kélé wẹi belepa sóró fóo, kemetepa saaire *wel* wẹikélé wutimó tepeyóló sóró fóo yalepó.

⁵ Atéró, kale so dokaaire whi hapale wéni, diki deté fu betepa, atima fea noke kẹletepa noke foposaa yó molepó.

⁶ Atima atéró noke fopesaapa, diliki sụ tuqtamo whi betané fo fakeyóló duraalu, ‘Kale so dokaaire whi i walapa, atamo hokolaayaa faalopa ape,’ yalepó.

⁷ Atétepa, kale so seimalerape turukó holóló, atimané *lamp* sá dirirape wisiyóló dópóló donoralepó.

⁸ Atéró, kale kisipa tiki fosó fosó inire so seimalerapéné kale kisipa tiki fosó fosó yóló, kekemere so seimalerapepaae duraalu, ‘Dané *lamp* sá dirirape *wel* wẹi kemeturaalu, felekemó sukó faai dapa, diané tare *wel* wẹikó damaletamo alae,’ yalepó.

⁹ Ti fo depa, atimané duraalu, ‘Meipó. Dané tare *wel* wẹi di melatepa, ti dané sá dirimó tepyaaire mei yaqsórópa, mepaae *wel* wẹi dotonaterere whirapetamo dupune fae,’ yalepó.

¹⁰ Ai fo depa, atima *wel* wẹi dupune fi tikimó, kale so dokaaire whi sókó walepó. Atétepa, kale donoróló betere so seimalerape kale so dokaaire whitamo so dokoteremó detere ọla naairaa, be dolopaae horóló tų kinalepó.

¹¹⁻¹² Atéró betere, nalomo mepaae kale fele so seimalerape wóló, atimané fo fotokọ yóló duraalu, ‘Doa whi-ó, doa whi-ó, da holaaitapa tų tukiae,’ depa, ama atimapa

duraalu, ‘Yalo diapaae mo i dere ape, di ẹ kisipanipa di deé?’ yalepó.

¹³ Atétepa, diaaọ doasi waaire be deró suka keletamo di kisipanipa, mo hotowaró kaae tawae,” yalepó.

Doasi monipaae dó faróló yale fo (Luk 19:11-27)

¹⁴ “Fo me i ape. Talené teteróló kaae tare alata, whi betá ą me bepaae faairaa, ama kutó diratere whirape ą beterepaae ape yóló, ama ọla ọlarape kaae tawópóló, sóró betere kaaepó.

¹⁵ Téró, ama kutó diratere whirapepaae *moni* melaaairaa, folosó me whiné dere ala kaae kolóló, 5000 melóo, whi mené ama dere alakélé kaae kolóló, 2000 melóo, me whiné ama dere alakélé kaae kolóló 1000 melóo, yóló duraalu, ‘Yalo i *moniné* mepaae kutó dirótu betae,’ yóló, ą felepó.

¹⁶ Atétepa, kale 5000 *moni* sale whiné ai *moniné* mepaae kutó diyóló, ama kale sale 5000 tómó 5000 me beleróló salepó.

¹⁷ Atéró, me kale 2000 *moni* sale whiné kélé mepaae kutó dité fóló, 2000 me beleróló salepó.

¹⁸ Téyaletiné, kale 1000 *moni* sale whi apaae melale *moniné* me kutó dini sóró fóló, hae dukiyóló kiki hyọ mulalepó.

¹⁹ Atéró, kale doasi ą hapale wéni, bitiré fóló me sukamó momó fesaae wóló, ama kutó diratere whirapepaae kale melale *moni* taleyaalopa, ape yalepó.

²⁰ Atétepa, kale 5000 *moni* melale whi wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naao epaae 5000 melale, kutó dité fóló, tómó beleróló saletei me 5000 i ape,’ yalepó.

²¹ Ti fo depa, ama doasiné apaae duraalu, ‘Yalo kutó diratere whi wisinaale-ó, naao fosó fosó alané yalo yapaae yae yale ala naao wisiyóló ereteiné, mepaae ọla ọlakélé fea naaotóro teteróló kaae tawaasepólópa, yá kélé naao doasitamo hẹkese dere ala tuamó betaalopa ape,’ yalepó.

22 Atétepa, kale 2000 *moni* melale whi wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naao epaae 2000 melaletei, kutó dité fóló, tó mó beleróló 2000 me saletei i ape,’ yalepó.

23 Ti fo depa, ama doasiné apaae duraalu, ‘Yalo kutó diratere whi wisinaale-ó, naao fosó fosóre alané yalo yapaae yae yale ala naao mo wisiyóló ereteiné mepaae ɔla ɔlakélé fea naaotóro tetéroló kaae tawaasepólópa, yakélé naao doasitamo hekesere dere ala tuamó be-taalopa ape,’ yalepó.

24 Téró, kale 1000 *moni* melale whikélé wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naao dere alata, yalo tuérápó. Yata mo deteraai whi bituraalu, ɔla wae bilitere alakélé, ɔla wae ke terepetere alakélé dumitei, hale hoko tikimókélé naao ɔla wisi sua dapó.

25 Atérené e wituraalu, naao epaae melale *moni* yalo hae dukiyóló hyo mulaletei, i tarapa sae,’ yalepó.

26 Ti fo depa, ama doasiné apaae duraalu, ‘Yata, kutókélé diyaalo mo dekané sini, kutó diratere whi dowi ai ape. Ti yalo naasené ɔla wae bilini yóo, ɔla kekélé terepeni yóo, dere tikimóte ɔla sua dapó fota, naaotei ai yale ape.

27 Atétere ala naao tuérutei, yalo yapaae melale *moni* tó mó beleróló sópóló, *moni* kaae tare whirapetamo muléliyólópó. Até uasóro ti e fesaae wouraalu, yalo melale *moni* tó mó mepaae beleróló suapó,’ yalepó.

28 Térápa, ama ai tare 1000 *moni* tokó sóro kale 10,000 *moni* tare whipaae melae.

29 Ti noatepae, mepaae whi dené me ɔla tapa, ti Talené tó mó beleróló móturaalu, ai whiné mo dekeró tawaalopó. Mepaae whiné mo sawa tapa, ti ai sawa tareteikélé ama fasó saalo ai ape.

30 Téró, ai kale deka kutó diratere whi mo dilikire tikipaae taae deratepa aimó kaketu bituraalu, amatei yale alamópóló doasi wole du be-taalopó,” yalepó.

Sipsip-ró meme huputamopaae dó faróló dere fo

31 “Kale Whiné Naalema a waaire sukamó, ama mo kae ere de wisi-naaletamo wouraalu, ama *ensel*-rapekélé, mo fea betamó waalopó. Atéro wóló, ama tetéroló kaae tare doasi topo whi betere tikimó bituraalu, ó hepen bemó mo ama kae ere au wisitamo bitu, taleyaalo ai ape.

32 Atéro bituraalu, i hae kwiamó betó mole so whi mo fea a betere tikipaae tourale wóló betepa, kale *sipsip* hupuró *meme* huputamó kaae tare whiné taleyóló, *sipsip* hupurape kaepaae daalóo, *meme* hupu kaepaae daalóo, du dere kaae, so whikélé atéro taleyaalo ai ape.

33 Atéro taleyóló, kale *sipsip* hupu ti ama turu naaseró beteróo, *meme* hupurape ti ama fe naaseró beteróo, yaalopó.

34 Téró, kale doasi topo whiné kale turu naaseró betere so whipaae etei fo yaalopó. ‘Yalo Ayané wisiró betepa hainé sukutu betere so whi-ó, Kótóné tetéroló kaae tare aomó mole ala take saró haetamo aleyaaipatei, diamó melaai dapóló, taleróló muló betere ɔla saai ape.

35-36 Ti noatepae, e wotené sinóló mupa, ɔla melóo, e wei nokoletepa, wei nópóló melóo, e uké whi kaae betepa, diaaɔ bepaae wisiyóló dapesóo yalepó. E bukaaire kutikélé meipa, diaaɔ melóo, e kisiné sukóló mupa, diaaɔ mo hotowayóló kaae tawóo, e *dipula* betepa, wisi kisipa muópóló diané e kekele wua yóo yalepó.’

37 Tétepa, kale mo donoi ala du betere so whiné apaae i fo yaalopó. ‘Tale-ó, ya wotené sinóló mupa, ó wei nokole du betepa, dané yamó metéli melaleé?

38 Tale-ó, ya uké whi kaae betepa, dané dape sóo, ya bukaaire kuti meipa kuti melóo, yalepó dere-a, dané yamó metéli melaleé?

39-40 Ya kisiné sinóló mupa, ó *dipula* betepa kisipa tiki feléyópóló, dané ya metéli kekele waleé?’ depa, kale

topo whjné i fo tokó melaalopó. ‘Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaḡ mepaae wisi ala i doasi doi mole yaḡo norapepaae eróturaalu, mo belei sokótei betere so whjpaækélé erélipa, ti epaaetóro eró beterapó, yaalopó.

⁴¹ Téró kale fẹ naaseró betere so whjpaae i fo yaalopó. ‘Talené só deró betere so whjrape-ó, diḡ ẹ betere tiki taaróló mo sukókélé feni, haḡe dó tare sipaae biḡi fae. Ai sita, mo dowi Satan-ró ama kutó dirópóló doteyale keperapetamo dópóló, tukóló muló betere sipó.

⁴²⁻⁴³ Ti noa betené meipó. Ẹ wote betepa, me ɔlakókélé meni yóo, weḡi nokole depa weḡikélé meni yóo, uké whj kaae betepa, diaaḡ dape sini yóo, bukaaire kuti meitepa kutikó meni yóo, ẹ hepo daróló betepa, ó *dipula* betepa wisiyóló tao sini yóo yalepó, yaalopó.

⁴⁴ Ti fo depa, atimané apaae etei fo yaalopó. ‘Ya wotené sinóló betepa, ó ya weḡi nokole depa, ó uké whj kaae betepa, ó bukaaire kuti meitepa, ó ya kisiné sukóló mupa, ó ya *dipula* betepa, dané ya wisiyóló tao sinipó dere-a, metéli tao sinipóló de?’ yaalopó.

⁴⁵ Ti fo depa, ama atimapaee i fo yaalopó. ‘Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaḡ mepaae wisi alakó i doi mole whjrapepaae erénituraalu, i betó mole belei sokóteipaaekélé erénipa, ti epaaetei erénipó, yaalopó.

⁴⁶ Ai ala du betale so whjta kemekélé ini, mo ti sótoró tawaaire dupu saalopó. Téyaalotei, mo donoi ala du betale so whjta, ti mo titóro betó tawaaire bete saalo ai ape, yalepó.

26

Yesu daairaalu fo dokale ala
(*Mak 14:1-2, Luk 22:1-2, Jon 11:45-53*)

¹⁻² Atéroró, Yesuné ai forape yóló kemetepa, ama yó matere whjrapepaae duraalu, “Kale bosenyóló fele be demó ɔla deyóló naaire

be deḡ sokó waai be deḡ tamo beta haḡe moletei diaaḡ ai kisipare ape. Ai be demó kale Whjné Naalema mepaae whjrapené filipaa ni tómó oleróló dópóló, atimané naase tuámó mulaalo ai ape,” yalepó.

³⁻⁴ Téró, kale so whjmó Talepaae momaratere topo whjrapero mepaae whj disirapetamo, momaratere doasi topo whj Kaiapas-né be wisi-naalepaae touraḡe walepó. Atima atéroró wóló touró bitu, Yesu ḡ tawóló daai kiki fo dokalepó.

⁵ Atima atéroró fo dokóló mulótu duraalu, “I alata, kale ɔla detere sukamó yaalomeipó. Ti noatepae, so whj feané keletómó ai ala depa doasi foya yaḡsóró, me be demó yaalopó,” yalepó.

Beta soné Yesuné topomó felé keḡaa wale wel weḡi suniyale fo
(*Mak 14:3-9, Jon 12:1-8*)

⁶ Téró etéyalepó. Yesu ḡ Betani be huluapaae fóló, kale dowi humu fuluné tiki dopa ama wisirale whj Saimon-né bemó ɔla nuku betalepó.

⁷ Atéroró beteremó, so betané doasi *moniné* duputere felé keḡaa wale *wel weḡi alabasta* kane fakené aleale wutimó belepa tawóló walepó. Téró, kale soné ai *wel weḡi wisinaale wuti faayóló Yesu ḡ tiróló firu ɔla nuku betepa*, ama topomó suniyalepó.

⁸ Atétere ala, ama yó matere whjrapené kolóló, dei kisipa muóló duraalu, “Ai *wel weḡi wisinaale-a*, hḡo noatepa besekéróló suniyaleé?”

⁹ I felé keḡaa wale *wel weḡi wisinaale*, mepaae whjta mo dotonóló doasi *moni* sóroró, haḡe yoleale yóló betó mole so whjmó móluḡsóró mo wisiaapó,” yalepó.

¹⁰ Atimasisi atéroró du betere fo Yesuné tuéyóló, atimapaee duraalu, “Ai soné ama epaae mo kokḡi ala wisinaale eralepa, diaaḡ ama kisipa tiki dorakesé.

¹¹ Kale haḡe yoleale yóló betó mole so whjta, ti betere dokḡ diḡtamo betó tawaalotei, ẹta diḡtamo betó tawaalomei ai ape.

12 Ai soné kale felé kɛlaa wale *wel* wɛi ɣalo tikimó suniyaleteita haɓe meipó. Ɛ sukutepa douratere sukamó felé kɛlaa wópóló ai dilale ape.

13 Ƴalo diɗpaae mo i dere ape. I hae kwiamó betó mole so whɗpaae kale mió i wosetere kisi fo wisi yó maté kuturaalu, i soné ama i yale alakélé yó melaalo ai ape. Téturaalu, i kale soné i ala yalepóló kisipatoró haɓe yó tawaalopó,” yalepó.

*Judas-né Yesu eleké deale fo
(Mak 14:10-11, Luk 22:3-6)*

14-15 Téró, kale yó matepa wosetere 12 whɗrapekó betɗ Iskariot be whɗkó Judas so whɗmó Talepaae momaratere topo whɗrape beterepaae fóló woseturaalu, “Ƴalo i seké diaaɗ naase tuɗpaae mulatepa, diaaɗ ɛmó noa ɔlakó melaaloé?” yalepó. Ai fo depa, atimané 30 *silpa moni* dosɗayóló amó melalepó.

16 Ai sukamó kaae sóró, Judas-né Yesu ɗ mepaae whɗné naase tuamó moolaire tɗ kikitu betalepó.

*Yesuró amayó matere whɗrapetamo
ɔla nale ala*

(Mak 14:12-21, Luk 22:7-14, 22:21-23, Jon 13:21-30)

17 Téró, *yist* buni fopei *bred* o deóló nukuatere be de kaae suraalu i ala yalepó. Yesuné ama yó matere whɗrape ɗ beterepaae wóló woseturaalu, “Kale boseneyóló fele be demó deyóló naaire ɔla-a, mé bemó dané taleróló mularóé?” yalepó.

18 Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Diɗ u doasi be huluapaae fóló, ai bemó me whɗkótamo betepa, ɗpaae i fo yae. ‘Kale yó matere whɗné duraalu, “Aɗpaae me ala eraai tukóló mulale be de felekemó sókó waai depa, kale bosenóló fele be demó, ɣalo yó matere whɗrapetamo naao bemó ɔla deyóló naai dapó,” ene fae,” yalepó.

19 Atétepa, ama yó matere whɗrape fóló, Yesuné atimapaee yae yale alatóróti yóló, kale boseneyóló fele be demó deyóló naaire ɔlarape taleróló mulalepó.

20 Atéróló, be dikiteretamo Yesu ɗ ama yó matepa wosetere 12 whɗrapetamo ɔla nukuatere ni fake tómó tiróló firu ɔla nuku beterepó.

21 Atéro ɔla nuku bitu, ama atimapaee duraalu, “Ƴalo diɗpaae mo i dere ape. Diɗkó betɗ whɗné ɛ mepaae whɗné dópóló eleké deyaalo ai ape,” yalepó.

22 Ai fo depa, atima kisipa tiki formaake yóló, dekené sukutu duraalu, “Tale-ó, ai ala dané mo yaalopóló de?” yóló, atima feané betɗ kaae fotóro deté felepó.

23 Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Aita ɛtamo betamó ɔla nuku betere whɗnéte mepaae whɗné ɛ dópóló eleké deyaalo ai ape.

24 Ti noatepae, whɗné Naalemata, kale ašemó yóló muló betere fo motóróti dokonóturaalu sinaalopó. Téyaalotei, Whɗné Naalema mepaae whɗné dópóló eleké deyaaire whɗi ɣa betɗ doasi kwia saaireteimó mo wió yae. Ai whɗi ɗ hamané dewuɗameisóro, ti mo wisuɗapó,” yalepó.

25 Tétepa, ɗ dópóló eleké deyaaire whɗi Judas-né duraalu, “Yó matere whɗi-ó, ai ala ɣalo yaalopóló de?” depa, Yesuné ɗpaae duraalu, “Épó mo naaotóróti yaalo ai ape,” yalepó.

26 Atima atéro ɔla nuku bituraalu, Yesuné *bred* o bula tao sóró Tale Kótópaae mo kée yóló, terekée daalu yóló ama yó matere whɗrape ɗlirótu duraalu, “Ita, ɣalo tikipa diɗ feané sóró nae,” yalepó.

27 Téró, kale dere kaae wɛi belere wuti tao sóró Kótópaae mo kée yóló, atima melóló duraalu, “Diɗ feané i wɛi nae.

28 Ti i wɛita, so whɗi mo feané yale dowi ala kwia aluraai, Kótóné diɗ tao saalopóló tukóló muló betere fo diriróturaalu, sókó farale ɣalo samepa diɗ feané nae.

29 Ƴalo diɗpaae mo i dere ape. I nokolé képi du wɛi momó kae néni haɓe bitiré fóló, ɣalo Ayané tɛteróló kaae tare aqmó da fea betamó bitu, kisi *wain* wɛi naalopó. Ai be de sókó

waai teópa, ai weí me kaae néni hále bitiré faalopó,” yalepó.

³⁰ Atéro, atima wole fo betá yóló, *Olíp* du sorokó mole tikipaae felepó.

Pitané Yesu ą tuénipóló yale fo
(*Mak 14:27-31, Luk 22:31-34, Jon 13:36-38*)

³¹ Téro, Yesuné atimapaee duraalu, “Mo mió i dikitamotóro atimané ępaee eratere ala kilituraalu, dią fea ę taaróló botokó faalopó. Ti noatepae, até yaaire alata, ašemó i yóló muló betere fo mo dokonóturaalu yaalo ai ape.

‘Kale *sipsip* hupurape kaae tare whi yalo dupa, *sipsip* hupurape dapo dapo yó faalopó,’ erapó.

³² Téyaalotei, ę momó kepaayóló u Kaleli haepaae ępi folosóro fimó dią nalo waalopó,” yalepó.

³³ Ai fo depa, Pitané ąpaee duraalu, “Yąpaetamo mené noa kaae ala eratepa, ti mepaae whirape atima yą taaróló fupa, yalo betá yą mo taaróló faalomeipó,” yalepó.

³⁴ Ti fo depa, Yesuné ąpaee tokó mótu duraalu, “Yalo yąpaee mo i dere ape. Mo mió i dikitamotóro wą *kakaruk* bané hale yaaipatei, naao ę tuénipó fo sore félimó yaalopó,” yalepó.

³⁵ Ai fo yalemó, Pitané ąpaee duraalu, “Ę yątamo betámó sukutepa ti mo wisirapó. Yalo yą tuénipó fo mo yókélé yaalomeipó,” depa, mepaae ama yó matere whirapenekélé ama dere fo kaaetóro yalepó.

Kelaalo kokoi tiki Ketsemanimó yale ala

(*Mak 14:32-42, Luk 22:39-46*)

³⁶ Téro, Yesu ą ama yó matere whirape fea kelaalo kokoi tiki Ketsemanipaae fóló, ama atimapaee duraalu, “Ę upaae momane fulapa dią imó betae,” yalepó.

³⁷ Atima atéro beteróló, Pita kale Sebediné naalema tamo atima fu bitu, ama hosaa tuámó mo doasi dekené sukutere ala kaae sóro, sekei kisipa muté felepó.

³⁸ Atéro ama atimapaee duraalu, “Yalo hosaa tuámó dekené sukuturaalu, ę felekemó sukąai depa upaae momane fulapa, dią imó ę kaae tawóló bitu noke fini, ętamo momatu betae,” yalepó.

³⁹ Téro ama yó matere whirape aimó betó mupa taaróló, ą sawa tu-paae fóló, haemó deraapisa fóló fió mulu momatu duraalu, “Yalo Aya-ó, i sekei ala ępaee waqsóro seséyaaire tu mupa, ti naao sesé yae. Tépatei yalo kisipa mole ala eréni, naao kisipa mole ala betá erópóló yae,” yalepó.

⁴⁰ Téro, ą ama yó matere whirape beterepaae momó fesaae wóló kelalemó, atima fea noke foposaa yó molepó. Atépa, ama Pitapaae duraalu, “Sukakele betámó ę kaae taruraalu, momatu bitinié?

⁴¹ Dią me dowi ala yópóló su sere alané só deraqsóro, hotowayóló kaae taru, momatere ala yó tawae. Kepe betenéta wisi ala eraai mo doasi ketekę bupatei, tó tiki fotokę bunipó,” yalepó.

⁴² Kale yale kaae, ą momó fesaae fóló momatu duraalu, “Yalo Aya-ó, ępaee i eraaire sekei ala waqsóro seséyaaire tu mupa, ti seséyae. Seséyaaire tu munipa, ti naao kisipa mole alatóro ępaee erópóló yae,” yalepó.

⁴³ Atéro, ą momó fesaae wouraalu kelalemó, atima fea kale dere kaae, noke foposaa yó molepó.

⁴⁴ Atima atéro foposaapa taaróló, ą momó sore dakoróló fesaae fóló momaturaalu, kale yale moma kaaetóro ti momó yalepó.

⁴⁵ Téro, ą momayóló fesaae wóló, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Dią sąa nóló bitu noke foposaa yó mole-a, mió da hále betaaire be de dekeró mupa de? Kale Whiné Naalema dowi ala dere whirapené dópóló eleké ai deyale ape.

⁴⁶ Ę dópóló eleké deyale whi ai walapa, dią turukó horóló da faalopa fiépe,” yalepó.

Yesu a tawale fo
(*Mak 14:43-50, Luk 22:47-53, Jon 18:3:12*)

⁴⁷ Yesuné ai fo du betepatei, ama yó matepa wosetere 12 whirapekó Judas sókó walepó. Aṭa, kale momatere be ṭeṭeróló kaae tare whiraperó so whi ṭeṭeróló kaae tare whi disirapetamoné dotonale whirapetamo walepó. Atima atéro wouraaalu, nópuluró bóe dele sepaketamo tao diliki yóló walepó.

⁴⁸ Téró, Yesu mepaae whiné dópóló eleké deyale whiné aṭamo wale whirapetamo fo dokóló duraalu, “Yalotamo kóló tukó nukupa, ti atóro hītipa, tawae,” ipakalepó.

⁴⁹ Atéro, kale Judas a folosóro Yesu daalepaae sókówóló duraalu, “Yó matere whi, kóló,” yóló, apuóló kóló tukó nalepó.

⁵⁰ Ti fo depa, Yesuné aṭaae duraalu, “No-ó, naao yaairaaalu, wale ala téti yae,” yalepó. Tétepa, kale whirape atima hapale sókó woutóro Yesu botokó sóro tawalepó.

⁵¹ Atétepa, Yesuné ama fulumu whirapekó whi betané bóe dele sepake sókó sóro, so whimó Talepaae momaratere doasi topo whiné kutó diratere whiné woséli saae deralepó.

⁵² Tétepa, Yesuné aṭaae duraalu, “Naao ai sepake bulatere be dolomó momó bulae. Ti noatepae, mepaae whi denétamo sepakené whi dupa, ti ai sepakenéte i a mo ti dóló sukunaalo ai ape.

⁵³ Naao kisipané-a, yalo Ayapaae 72,000 *ensel*-rapené e tao sene wópóló dotonae depa, ama dotonaaalomeipóló de?

⁵⁴ Yalotamo ai ala depa, ti kale ašemó yaalopóló muló betere fo netéro dokonaaloé?” yalepó.

⁵⁵ Atéyale sukamó, Yesuné ai so whipaae duraalu, “Diaaḡ kisipané eṭa, *Gavman* whirapetamo bóe dóló atimané ṭeṭeróló kaae tare ala fasó saai, whirape fea alisóro fole whi beteparaalu, e tawóló daai sepakeraperó nópulurapetamo tao diliki yóló

wou de? Betere dokḡ fea diané momatere be tipiné bopéro daaló betere tikimó e fo yó mótu betepa, diaaḡ e tanipó.

⁵⁶ Ténitei ai yale alarape feata, ti Kótóné ama kóló whirapené ašemó yóló muló betere fo motóro dokonóturaalu dapó,” yalepó. Atétepa, ama yó matere whirapené a taaróló, atima fea botokó felepó.

Juda fakené Yesu só deraai fo tokótamo yale fo

(*Mak 14:53-65, Luk 22:54-55, 22:63-71, Jon 18:13-14, 18:19-24*)

⁵⁷ Atétepa, mo so whimó Talepaae momaratere doasi topo whi Kaiapasné bemó touróló betó mupa, Yesu tawale whirapené a dapesó felepó. Aimó kale Moses-né ašere fo yó matere whiraperó so whi ṭeṭeróló kaae tare whi disirapetamo touróló betó molepó.

⁵⁸ Téyaletéi, Pita a Yesu fi tikimó nalo taaeta deté furaalu, so whimó Talepaae momaratere doasi topo whiné be bopéro betere tipi tuapaae doropóló, aimó betó mole diki tare whirapetamo bituraalu, Yesupaae noa alakó eratéro kelaai, kaae tawóló beterepó.

⁵⁹ Atéro, so whimó Talepaae momaratere whiraperó fo tokótamo yóló taleratere whirapetamoné kapala so whi dilikóló Yesu sukópóló, só deróló daaire bete kikitu betalepó.

⁶⁰⁻⁶¹ Atéro, atimané a só deraai dapóló kapala fo yaletéi, ai foné a só deraaire sunipa, nalo whi tamo wóló duraalu, “Ai sekénéta, ‘Kótóné ai momatere be fisikóló sore be demó ama momó ṭeyaalopó,’ depa ḡamoné wosalepó,” yalepó.

⁶² Tétepa, mo so whimó Talepaae momaratere doasi topo whi turukó holóló Yesupaae duraalu, “Ai whirapené ya só deratere fo dapa, naao atimapaae fo mekó tokḡ menitere-a, noatepa de?” yalepó.

⁶³ Téyaletéi, Yesu fo tekeni haḡe daalepó. Atépa, kale momatere be kaae tare topo whiné aṭaae duraalu,

“Mo titóró betó tare Kótóné keletómó yálo yápaae mo dirii fo i dere ape. Yáta mo so whi fea teteróló kaae tanópóló, sóró betero betere whi Kótóné Naalema Kerisopata, ti mió dapaetóró yó álae,” depa Yesuné duraalu, “Épó. Naa mo dono ai dere ape.

⁶⁴ Téretei, yálo diá feapaae i dere ape. Take nalo waaire be demó, kale Whiné Naalema mo doasi fotokó bole Kótóné turu naasemó betepa kolóo, ó hepen be taaróló sako dolomó sóko wapa kolóo, yaalo ai ape,” yalepó.

⁶⁵ Ai fo depa, so whimó Talepaae momaratere doasi topo whiné ama deró betere kuti bisayóló duraalu, “Kótó faleyóló doka doka ai du betere ape. Ti ama hasókó fole ala depa kelalepó yaaire meipapakó kekáaloé? Ti Kótó faleyóló doka doka dere fota, amatei depa diá feané ai wosale ape.

⁶⁶ Térapa, diaaḡ noa kisipa mute?” depa, atimané duraalu, “A sinaaitere fo amatei ai dapa sinópóló yae,” yalepó.

⁶⁷⁻⁶⁸ Téró, atimané ama kele dolomó fesaa apuróló, naase duné dóo, mepaae whiné a okolope deké sóo yóló duraalu, “Kótóné so whi teteróló kaae tare whi Keriso-ó, ya Kótóné ama koló whipata, ti ya dale whi dapaae yó álae,” yalepó.

Pitané Yesu a tuénipó yale fo
(Mak 14:66-72, Luk 22:56-62, Jon 18:15-18, 18:25-27)

⁶⁹ Atéro Pita, ai be bopéro daaló betere tipi bolaa dolomó betepa, kale kutó diratere so seimale beta a beterepaae wóló duraalu, “Yakélé u Kaleli whikó Yesutamo betamó kwéale whi ai ape,” yalepó.

⁷⁰ Ti fo depa, so whi feané keletómó Pitané kale so seimalepaae duraalu, “Naa ai dere fota, noa fo yóló déró e kispipanipó,” yalepó.

⁷¹ Atéro, kale whi a ai be bo-laare dopóku tu serekepaae sóko durupupa, me so seimalené a kolóló ai betó mole so whi feapaae duraalu,

“I whi akélé, Nasaret whikó Yesutamo betamó kutu betale whi ai ape,” yalepó.

⁷² Ti fo depa, Pitané kale dere fo kaae Talené keletómó dirii malo yóló duraalu, “Naa ai bopetere whita e tuénipó,” yalepó.

⁷³ Atéro sawa betale kilipaae, aimó daae mole mepaae whirape Pita beterepaae wóló duraalu, “Yáta atimatamo kutu betale whi mo hiti ai ape. Ti noatepaae, naa dere fo nakomené ya mo hitipóló hakeamó yó matapó,” yalepó.

⁷⁴ Ai fo depa Pitané duraalu, “Yálo diapaae mo i dere ape. Ai whi e mo tuénipó. Yálo kapala fo depata, ti Talené e mo doasi kwia melópólópó,” yalepó. Ai fo deretamotóró wa kakaruk bané hale yalepó.

⁷⁵ Tétepa, Pitané Yesuné apaae kale kakaruk bané hale yaaipatei, naa e tuénipó fo sore félimó yaalopó yale fo kisipa muni walepó. Atétepa, Pita a belapaae sóko doropóló bituraalu, mo doasi dekené sini wole du betalepó.

27

Judas képi wei nale fo
(Mak 15:1, Luk 23:1-2, Jon 18:28-32)

¹ Atéro, so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó so whi teteróló kaae tare whi disirapetamo, mo hikatitei Yesu sukópóló daairaalu, fo taleyóló mulalepó.

² Atimané a halika tikiné naase tamo dokóló, kale doasi Gavman topo whi Pailat beterepaae dapesó fóló, ama naase tuamó mulalepó.

³⁻⁴ Atéro, Yesu mepaae whiné dópóló eleké deale whi Judas-né Yesutamo fo tokótamo yóló só deratere ala kolóló, amatei yale alamó dapóló, mo dowi fomaake kisipa mualepó. Atéro duraalu, mo so whimó Talepaae momaratere whiraperó so whi teteróló kaae tare whi disirapetamoné a melale 30 *silpa kapa moni* u kale whirapepaae

momó melaai felepó. Atéro atimapaee duraalu, “Me hasókó fele alakélé inipatei, a dópóló yálo haleteti eleké deale alané ę doasi dowi ala yalepó,” yalepó. Ai fo depa, atimané ępaee duraalu, “Dępaee noa yaró de? Ai alata, naaotei ai yale ape,” yalepó.

⁵ Atétepa, Judas-né ama sale *moni* ai kale momatere bepaee fesekée faróló, amatei a képi węi nalepó.

⁶ Atétepa, so whimó Talepaae momaratere topo whirapené kale whiné teraae farale *moni* sóró taru duraalu, “I *monita*, whi daai dupuyaletēpa, Kótópaae matere *monitamo* touraęse yóló fo mulapó,” yalepó.

⁷ Téro, atima fo taleyóló duraalu, i *monita* mepaae wale whirape sukutēpa douraire tiki, kale doka haené wuti aletua dere whirapené hae dupu yaai dapóló mulalepó.

⁸ Ai hae tikita, whi dópóló eleké deyalemó, melale *moniné* dupuyaletēiné ai haené doi whiné samea sókó fele haepó, miókélé hāle du betērapó.

⁹⁻¹⁰ Atéyale ala Kótóné kóló whi Jeremaiapaae yó matepa, ama aseyóló muló betere fo motóróti dokonóturaalu yalepó.

“Talené ępaee i ala yae yóló muló betere fo sya furaalu, Israel so whi atimané a dupu yóló melale 30 *silpa moniné* doka haené wuti aletu betere whirapené hae tiki atimanétei dupu yópóló yae,” fo erapó.

Doasi topo whi Pailat-né Yesutamó fo tokótamo yale fo

(Mak 15:2-5, Luk 23:3-5, Jon 18:33-38)

¹¹ Ai ala hāle du betēpa, atimané Yesukélé doasi *Gavman* whiné sóró betēro betere topo whi Pailat-né keletómó daapa, ępaee woseturaalu, “Yā Juda so whi tēteróló kaae tare doasi topo whię?” depa, Yesuné ępaee duraalu, “Naaotóro mo dono ai dere ape,” yalepó.

¹² Ai fo depa, so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó so whi

tēteróló kaae tare whi disirapetamoné kae kae só deratere fo ępaee depatei, ama me fo tokó menipó.

¹³ Tétepa Pailat-né ępaee duraalu, “Atima kae kae forapené yā só derótu betēpatei, yā fo tekeni dere-a noatēpa de?” yalepó.

¹⁴ Ai fo depatei, Yesuné kale Pailat-né dere fo mo sawa tokó matere alakélé inipó. Ai ala kale doasi *Gavman* topo whiné kilituraalu, i whita atimané dere fo tokó matere alakélé mo dumipóló sira yalepó.

¹⁵ Téro, *Gavman* doasi topo whiné ba fo dokó fea atimané dua dere ala sya furaalu, ęla detere sukamó so whi touróló, atimané kisipa mole *dipula* betēro betere whikó betā hāle fópóló dotęyae depa, ti ai whitóro dotonótua dapó.

¹⁶ Atéyale sukamó, dowi ala du betere doi mole whi Barabas *dipula* betēro betērepó.

¹⁷ So whi fea atéro wóló touró betēpa, Pailat-né atimapaee woseturaalu, “Diaaę kisičané-a, mé whi *dipula* sokóló hāle fópóló kisipa mute? Barabas dotęyarópé, so whi feané Kerisopó du betere whi Yesu dotęyaró de?” yalepó.

¹⁸ Ti noatēpa meipó. Kale Juda so whi tēteróló kaae tare whirapené so whi feané Yesuné doi hale sóró horóló, dukirateremó atima dowi kisipa muturaalu, atimané a daai kale Pailat-né a beterepaae dapesó weirapóló kisipa mualepó.

¹⁹ Atéro, kale Pailat a so whitamó fo tokótamo yaai bituatere tikimó betēpa, ama somané fo yó fótu duraalu, “Yālo mió mo dowi noke yaletēiné ę doasi seķę yalepa, ai dowi ala mo betākélé munire whipaae me ala momókó eraęse,” yalepó.

²⁰ Téyaletei, so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó whi disirapetamoné so whipaae duraalu, “Barabas ipaae wópóló dotonóturaalu, Yesu sinópóló oleróló dae yae,” yóló, so whi feapaae sesemeratere fo du betalepó.

21 Tétepa, kale *Gavman* whinė sóró betero betere doasi topo whinė woseturaalu, “I whi tamokó mé whi diá beterepaae wópóló sokóló dotonaróé?” depa, atimané duraalu, “Barabas wópóló dotonae!” yalepó.

22 Tétepa, kale Pailat-né so whipaae woseturaalu, “So whi feané Kerisopó du betere whi Yesu neyaroé?” yóló wosetepa, aimó daae mole so whi feané duraalu, “Ata, filipaa ni tómó olorae!” yalepó.

23 Ai fo depa, Pailat-né atimapaee duraalu, “Ai whita me dowi alakélé inipatei, hãle noatepa daró de?” depa, atimané fo mo ti fakeyóló duraalu, “A filipaae ni tómó olorae!” yalepó.

24 Tétepa, ai yó mole so whi atimané kisipa mutere ala eraqsóro, Pailat-né seséyalemókélé mo sũni, so whiné doasi foya yaaitere ala kolóló, so whi feané keletómó weiné ama naase fukutu duraalu, “I whi delemó Kótóné matere kwiata, yãlo saalomeitei, diaaqtóro saalopó. Atéro sókó fatere samea yãlo naasemó yaqsóro, i fokotapa kelere?” yalepó.

25 Ai fo depa, so whi feané duraalu, “Ai whi dele kwiata, Kótóné ðaró ðané naale senaaletamopaae melópolópó,” yalepó.

26 Téro, so whi atimané Pailat-paae dotonae yale whi Barabas hãle fópóló dotonóturaalu, mepaae diki tare whirapené Yesu fokosói alapi yóló, nalo filipaa ni tómó oleróló daai dapesó fae yóló melalepó.

Diki tare whirapené Yesu faleyale fo
(*Mak 15:16-20, Jon 19:2-3*)

27 Atéro, kale *Gavman* whiné sóró betero betere topo whiné ama diki tare whirape betere tiki wisinaale Pretorium-paae Yesu duwóló sóró felepó. Téyalemó, diki tare whirape feané a boperóló daane walepó.

28-29 Téro, atimané ama deró betere kuti sokóló betã sonaai kuti deralepó. Atéro, mu daai képinétei doasi topo whiné deratere topo taopóló

bopeyóló, ama topomó deralepó. Téro, atimané betã dotó tiki ama turu naasemó taróló, a daalemó bukutiri tãane doropóló duraalu, “Juda so whiné topo whi-ó!” yóló faleyóló doka doka du betalepó.

30 Atéro atimané a fesã apuróló, kale dotó tiki momó fasó sóró, ama topomó momó du momó du betalepó.

31 Atéro, atimané a doka doka du betero, sonaai kuti sókó sóró ama kuti momó deralepó. Téro, a filipaa ni tómó oloraa dapesó felepó.

Yesu filipaa ni tómó sukãle fo
(*Mak 15:21-32, Luk 23:26-43, Jon 19:17-27*)

32 Atéro dapesó fu betoremó, Sairin be hulua whikó Saimon a tumó hokoolaa depa, a fasóló ai filipaa ni apaae naaomo beleyae! yóló seylepó.

33 Atéro, atima betã hae doi Kolkotamó sókó walepó. Ai fo feteyóló whiné topo diri mole tikipó.

34 Aimó atimané Yesumó betã hakesãai weiro mo *wain* weitamó hosekéróló tepeyaletei melalemó neni hõyalepó.

35 Atéro atimané a filipaa ni tómó oleróló, kilipaae ama kuti saairaalu atimané ni kukwia teraae horóló mé whiné ni kukwia mo donotóro muni dorowapa, ti ai whinétóro sua yalepó.

36 Atéro, a teó sukutu betepa, kale diki tare whirape atima kaae tawóló betó molepó.

37 A oleró betere ni topomó i betené dalepóló aseýóló oleralepó. Ai aseýóló olerale fo i ape.

JUDA SO WHI TETERÓLÓ KAAE TARE
TOPO WHI YESU I APE

38 Kale qlémi nuku betale whi tamokélé atamo betámó, me whi ama turu naase ðeró nimó oleróo, me whi fẽ naase ðeró me nimó oleróo yalepó.

39-40 Mepaae ai tumó fua wuatere so whi atimané folópu kelepéyóló faleyóló doka doka duraalu, “Yãta kale momatere be fisikóló, sore be ðemó momó tãyaalopó du betale whiã, naaotei yã tao sae. Yãtamo Kótóné

Naalemapata, ti ai filipaa ni taaróló dere ape,” du betalepó.

41 Atéró kale dere kaae, mo so whimó Talepaae momaraterere topo whirapenékélé, Moses-né asere fo yó matere whirapenékélé, mepaae whi disirapenékélé, faleyóló doka doka duraalu,

42 “Mepaae whirape sukaqsóro ama tao sua yaletai, a sinaqsóro amatei tao sinitupó. Ti ata, Israel fake so whiné doasi topo whi ereteiné filipaa ni taaróló dorowapa, ti da apaae kisipa tiki tiraalopó.

43 Ama duraalutamo, a Kótóné Naalemapóló kisipa tiki tirateremó, Kótóné a tao saai kisipa mutepa, ti tao sópóló yae,” yalepó.

44 Yesutamo kale betamó olerale qlémi nuku betale whi tamonékélé u whirapené dere kaae, a faleyóló doka doka dere forape dekéro du betalepó.

Yesu sukale ala

(Mak 15:33-41, Luk 23:44-49, Jon 19:28-30)

45 Téró suka tuamó 12 kilok sukakelemó kaae sóro fóló, be kuluka derepaae 3-kilok-mó hae kwia mo fea dikiyalepó.

46 Atéró be kuluka 3-kilok sere-tamo, Yesuné doasi fo fakeyóló duraalu, “*Eloi, Eloi, lama sabakatani,*” ai fo feteyóló, “*E tetéroló kaae tare Kótó-ó, E tetéroló kaae tare Kótó-ó, e yalo wotoró beterópóló noatepa taaróló feleé?*” yalepó.

47 Ti fo depa, mepaae aimó daae mole so whirapené ama ai dere fo wosóló duraalu, “Ama Elaijapaae ape yóló ai dere ape,” yalepó.

48 Tétepa, atimakó whi betá mo hapale sururu yóló fóló, kale wépi kaae ɔla sóro séli kélaa kaae ere moi *wain* wéi kale wépi kaae ɔlamó tópuró sóro, kapemó haka sóro Yesu nópóló melaai sóro felepó.

49 Téyaletai, mepaae whirapené duraalu, “*Ilaija wóló tao sene walémóló kelaalopa, atéró olerópóló taalae,*” yalepó.

50 Atéró, Yesuné ama kepe bete sóro furaalu, kale dere kaae doasi fo fake yóló a sinalepó.

51 Atéteretamotóro kale momatere be sataleróló oleró betere kuti óté kaae sóro tereketé doropóló, a salepaae sóro deralepó. Téturaalu, doasi bao yale tikimó kaporapekélé terekeyóló felepó.

52 Atéturaalu, whi dourale tikikélé turukwé fóló, mo take Kótóné ama kae sóro beterale so whi sukutepa douraletei, dou taaróló momó kepaayóló fua yalepó.

53 Yesu atéró kepaayóló fi kílipaae, ai kale kepaayale so whirape mepaae so whiné kolópóló, Kótóné ama kae tenó betere Jerusalem be huluapaae yó male felepó.

54 Atétepa, kale diki tare whirapené topo whiró Yesu me ala yaqsóro, kaae tare diki tare whirapetamoné doasi bao dere alaró mepaae kae kae dere alarapetamo kolóló, atima fea winé sukóló diri furu furu yóló duraalu, “*Haió! i whita, Kótóné Naalematóro mo hitipó,*” yalepó.

55 Téró, Yesu a mepaae ɔla ɔla yayatepa tao sóro mótua yale sorape, Kaleli hae kwia taaróló wóló, Yesupaae eratere ala kelaai mo tumó daae mulu, kese faló beterepó.

56 Atima ai sorape kuamó Maktala be hulua sokó Mariakélé, Jems-ró Josis-tamoné hama Mariakélé, Sebediné naalema tamoné hamakélé, atima atéró daae molepó.

Yesu dourale ala

(Mak 15:42-47, Luk 23:50-55, Jon 19:38-42)

57 Be mo felekemó dikiyaaai dere-tamo, betá Arimatea be whikó néli whi Josep walepó. Ai whi akélé Yesuné yó matere whi betalepó.

58 Kale sekéné Yesuné tiki saai dapóló, kale topo whi Pailat-paae wosene felemó, Pailat-né ama diki tare whirapepaae duraalu, “*I sekéné Yesuné tiki ama sóro faaipó dapa, sóro fópóló melae,*” yalepó.

59-60 Atéró matepa mo de tekée fi *linen* kuti wisinaalené Yesuné tiki

bopeyóló só fóló, mepaae sukále whi dourénire kane dolomó Yesuné tiki mulalepó. Téró kale dou tų kinaai aleyóló mulale kane fake biliraté fóló kinóló ą felepó. Ti ai kane dolota, kale whi Josep ą sukutepa dourópóló, aleyóló muló betere tikipó.

⁶¹ Atétepa, kale Maktala be hulua sokó Mariaró ama yakoma Mariatamo ai kale whi douró betere tiki kese faróló beterepó.

Yesuné tiki me alayaqsóró diki tare whirapené kaae tare ala

⁶²⁻⁶³ Atéyale sisópaae dótóró sęa nóló betaairaalu, ęla ęla taleyóló mulóló, be dętepa i ala yalepó. Kale moma dere be kaae tare topo whiraperó Farisi whirapetamo Pailat beterepaae fóló duraalu, “Doa whi-ó, ai kale so whi dilikité kutu betale whi ą sukai bitu be dę sore kemetepa, ą momó kepaayóló betaalopó depa, dané wosalépó.

⁶⁴ Atéro ai kale sukále whiné ama yó matere whirapené ama tiki ęlémi sóró fóló, mo whipaae ą momó kepaayóló beterapó deté kuturaalu, so whi dilikaalo ai ape. Atéro dilikitere alané ama take folosóró so whi dilikaletai teraae faalopó. Téyaqsórópa, naao diki tare whirapené ai kale whi dourale tiki be dę soremó mo wisiyóló kaae tawópóló yae,” yalepó.

⁶⁵ Ai fo depa, Pailat-né so whi tęteróló kaae tare whirapepaae duraalu, “Whi douró betere tiki mo wisiyóló kaae tawópóló, mepaae diki tare whirape dapesó fóló, etéro kaae tawae yóló yó melae,” yalepó.

⁶⁶ Atétepa atima fóló, kale whi dou mené tukjyalemóló kelaai tų kinale kane fakeró hale daale kane kwiatamo meke eróló, tuamó siri mulóló diki tare whirapepaae kaae tawae yóló sóró daalalepó.

28

Yesu kepaayóló fele fo
(Mak 16:1-10, Luk 24:1-10, Jon 20:1-18)

¹ Téró kale sęa naai tukóló mulale suka kemeyóló *fula* kaae sere be dęmó mo hikaititei, Maktala be hulua so Mariaró yakoma Mariatamo kale whi dou kelaai felepó.

² Atéro, kale so tamo dou tópaee sókó faai teó fu betepatei, betę *ensel* hepen bemó dorowóló, dou kinó betere kane fake tukwę faróló ą tómó beterepó. Ai kane fake tukwę falateremó, mo doakale bao yalepó.

³ Ama tiki mo epée dę kaae iruraalu, ama deró betere kutikélé mo dę tekée fapa kelalepó.

⁴ Ai dou kaae tawóló betó mole diki tare whirapené ą kolóló, winé sukóló diri furu furu duraalu, sukóló mole whirape aoyóló haemó der-aapisa fóló molepó.

⁵ Téró kale so tamo sókó wapa, kale *ensel*-né atimaamopaae duraalu, “Diaamo wiyaqse. Diaamota, filipaa nimó dale whi Yesu kęle waletai yalo tuęrapó.

⁶ Ti ąta imó muni, ą mulale tiki halerapa kelaai ape. Ti take ama yale fotoró dokonóló, ą kepaayóló falapó.

⁷ Atęrapa, diaamo hapale fóló, ama yó matere whirapepaae i fo yae. ą mo ti sukaletei kepaayóló, dię nalo wópóló ąpi Kaleli haepaae furaalu, ątamo aimó hokolaa yóló kelaalopa, ape yale fo yalo diaamopaae i dere ape,” yalepó.

⁸ Atétepa, kale so tamo wirutei mo hajtamo whi dou taaróló, ama yó matere whirapepaae yaai dapóló sururuyóló felepó.

⁹ Atéro fu betepa, Yesu hapale sókó wóló daalu kęleó yalepó. Atétepa, atimaamo ą daalepaae fóló, ama hómó apuó taru Tale-ó du betalepó.

¹⁰ Atétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Wiyaqse! Diaamo fóló, yalo norapepaae diaaq ę u Kaleli haemó kelaasepóló ape yalepó, yaai fae,” yalepó.

Diki tare whirapené i ala kelalepóló yale fo

¹¹ Téró ai kale so tamo fu betepatei, kale mepaae dou kaae tawóló betale

diki tare wh̄irape atima momatere be kaae tare topo wh̄irape beterepaae fóló, atimané kelale alarape fea yó melalepó.

¹² Ti fo depa, mo so wh̄imó Talepaae momatere topo wh̄iraperó mepaae so wh̄i t̄eteróló kaae tare wh̄i disirapetamo bet̄apaae touróló bitu, i ala yaalopóló taleyóló mulalepó.

¹³ Atéró fo deyóló, kale diki tare wh̄irape atimané kelale ala mo so wh̄ipaae yaqsóró fo mulótu duraalu, “Mené dīapaae noa ala yaleé depa i fo yae, ‘D̄a firepaae Yesuné ama yó matere wh̄irape wóló, ama tiki ɔlémi sóró falapó yae,’ ” yóló doasi *moniné* dupuyalepó.

¹⁴ Atéró duraalu, “*Gavman* topo wh̄iné i dere fo wosetepa, dīatamo doasi fopaae buóló me ala eraqsóró dīa seséturaalu, d̄anétei ama kisipa tiki feléraalopó,” yalepó.

¹⁵ Téró, kale diki tare wh̄irape doasi *moni* sóró furaalu, atimapaee yae yale fotóróti deté kw̄eyalepó. Atéró dere fo so wh̄i feané wosóló, fakerale fo mió i alimó betó mole Juda so wh̄inékelé wosóló mo kisiparapó.

Yesuné amayó matere wh̄irapepaae yale fo

(*Mak 16:14-18, Luk 24:36-49, Jon 20:19-23*)

¹⁶ Téró Yesu ̄ suk̄ai bitu, ama yó matepa wosetere 11 wh̄irapepaae, ̄tamó Kaleli haemó daale hasi fosómó hokolaa yaalopó, yale fo tūeru atima felepó.

¹⁷ Atéró fóló, aimó atimané ̄ kolóló, hemée deyóló betó mulu Tale-ó du betalepó. Tétu betaleteti, mepaae wh̄irapené Yesu ̄ h̄iti yale molópoló, kisipa tamo mutu beterepó.

¹⁸⁻¹⁹ Tétepa, Yesu ̄ atima betere felekepaae fóló duraalu, “Ó hepen bemókélé i haemókélé ere ala fea ȳalo t̄eteróló kaae tanópoló, Kótóné ̄ sóró betéró beterapó. Térapa, dīa i hae kwiamó betóló fale so wh̄i beterepaae fóló, atimakélé ȳalo yó matepa wosetere so wh̄i beterópoló, yó maté kw̄eyae. Atéturaalu Alima,

Naalema, D̄ei Kepe Wisi, d̄ané bet̄a doimó w̄ei tópurótua yae.

²⁰ Tétu, ȳalo dīapaae yae yóló mulale ala fea, atimanékélé wosóló sya f̄ópóló yó mótu betae. Ȳalo dīa taaróló feni, d̄a fea bet̄amó bitiré fóló, kemene fole alimó sókó faalopóló i yóló mulatere ape,” yalepó.

Mark

*Jon-né Yesu waaire tų alerale fo
(Mat 3:1-12, Luk 3:1-9, 3:15-17, Jon
1:19-28)*

¹ Kótóné Naalema Yesu Kerisoné kisi fo wisi etéro kaae sirapó.

² Mo take Kótóné ama fo eratere kóló whi Aisaiané aseýóló muló betere fo i ape.

“Yalo fo erale fae yóló dotonaterere whi ya waaire tumó api folosóro fópóló, yalo doteyaalo ai ape.

Ai sekénéta, ya waaire tų aleóló donoraalopó.

³ I whi ata, so whikélé bitinire kópu kaae fi tikimó sókó wóló daalu, fo fake yóló i fo yaalo ai ape.

‘Tale waaire tų donoróló aleyae,’ ” erapó.

⁴ Atéyale fo dokonóturaalu, betá whi Jon walepó. Ata so whikélé bitini kópu kaae fi tikimó sókó wóló duraalu, “Mepaae so whi de atimané yale dowi ala taaróló, tué tiki feteyóló walemó wei tópuratepa, ti Kótóné diaaḡ dowi ala kwia tokóló aluraalopó,” du betalepó.

⁵ Atétere fo woseturaalu, Judia hae kwiamó betó mole so whiró Jerusalem bemó betó mole so whitamó a beterepaae wóló, atimané yale dowi alarape fea haķeamó yó matepa, Jon-né atima Jordan weimó tópurótua yalepó.

⁶ Jon-né ama bukutua yale kutita, ti kale *kamel* hupu nikiné dokóló moletei bukutua yóo, ama tokélé hupu sekaḡné aleyaletei sua yóo, yalepó. Ama nukua yale ęla ti ero nusuró meke weitamopó.

⁷ Atéro ama atimapaee duraalu, “Ęta folosóro wale whi i ape. Nalo yalo kılıpaae, ti mo doa fotokḡ bole seké whi waalo ai ape. Ai seké ata ę kaae mei, mo doasi seké whi betepa, ę a aqmó beleķaamale naale kaae beterapó. Tėru, ama hó bené képi yalo teraayairetei mo sunipó.

⁸ Yalota, diā haķe wei maaté tópurótua beteretei, amata diā Deį Kepe Wisi-tamo tóपुरaalo ai ape,” yalepó.

Yesu wei tóपुरale alaró su sale alatamo

(Mat 3:13-17, Luk 3:21-22)

⁹ Atéyale sukamó, Yesu a Kaleli hae kwiamó tene Nasaret be taaróló wapa, Jon-né a Jordan weimó tóपुरalepó.

¹⁰ Tėró, Yesu a wei tóपुरóló hae taopaae hutu betepa, Jon-né ó saḡaae kese horalemó hepen, be tų kuti tekée fu dere kaae yóló, Deį Kepe Wisi ba hokósere kaae Yesuné ama tikimó biḡ dorowapa kelalepó.

¹¹ Atéro betepa ó samó fo tekerótu duraalu, “Yata, yalo mo yaala sókó fóló, hosaa mole Naalepó. Naao dere ala fea mo wisi alatóro dereteiné ę mo doasi haķné sukutapó,” yalepó.

¹² Téyalemó mo ai fapotóroti, kale Deį Kepe Wisiné Yesu so whikélé bitini, kópu kaae fi tikipaae seýóló falalepó.

¹³ Yesu a atéro fóló betepa, be de whi siki tamo kemeyalepó. Atépa, Yesu a dée nópóló Satan-né aḡaae kae kae su sere alarape erótu betalepó. A aimó syaae ęlatamo betepa, me ala yaḡsóro Kótóné ama *ensel*-rape dorowóló, Yesu tao salepó.

Yesuné ama yó matere whirape a sya ape yale fo

(Mat 4:12-22, Luk 5:1-11)

¹⁴ Jon *dipula* beterale kılıpaae, Yesu a Kaleli hae kwipaae sókó wóló, Kótóné ama kisi fo wisi so whi feapaae yó mótu betalepó.

¹⁵ Atéro yó mótu duraalu, “Talené eraaire ala ama kóló whirapené deté wale fo mió i dokonaterere ape. Tėturaalu, Kótóné teteróló kaae tare alakélé mió sókó wóló i mole ape. Tėrapa diaaḡ du betere dowi ala taaróló, tué tiki feteyóló kale kisi fo wisi wosóló, kisipa tiró betae,” du betalepó.

¹⁶ Atéro, Yesu a ai Kaleli wei fóku seseķe hutu bituraalu kelalemó, Saimon-ró noma Andrutamo haķe

wané ya su beterepó. Atimaamota, suka fea ya siré kotere whi tamopó.

17 Atétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamo ai ya siré koteretei taaróló, ę sya ape. Ti noatepa mei diaamoné ai ya su dere kaae so whikélé siré kweyaasepóló, yało diaamo sóró beteraalopa ape,” yalepó.

18 Ama ai fo deretamotoró atimaamoné kale ya siré kotere hąleke wa taaróló, Yesu sya felepó.

19 Atéró ą sawa fóló, kale dere kaae Sebedi naalema Jems-ró noma Jon-tamo nukumó bituraalu, hąleke warape turukó feletei wisi wisiyóló nomotu betepa kelalepó.

20 Atétu betepa, mo ai fapotóróti Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamo ę sya ape,” yalepó. Tétepa, atimaamoné alima Sebediró ama kutó diratere whirapetamo nukumó betepatei taaróló, atimaamo Yesu sya felepó.

*Yesuné dowi kepe hąkonale fo
(Luk 4:31-37)*

21 Atéró, atima fea touyóló Kape-neam bemó sóró fóló, ai bemó kale ąa nópóló tukóló muló betere sukamó atimané fo wosetere be dolopaae fóló, Yesuné fo yó melaai kaae salepó.

22 Téró, ai kale so whiné ama yó matere fo wosóló duraalu, “I sekéné yó matere fota, doasi kisipare whirapené dere fo kaae dapóló, siratu betalepó. Kale Moses-né asere fo yó matere whirapené ąapaae atéró yó mótumipó,” du betalepó.

23-24 Atétu betalemó, mo ai fapotóróti kale ai fo wosetere be dolomó betą dowi kepe tepeyóló betere whiné fo fakeyóló duraalu, “Nasaret be whikó Yesu-ó, naao ąamopaae noa alakó eraai waleé? ąamo noatepa dóló aluraai waleé? Yaąa, dowi ala mo betąkélé munire whi wisinaale betepa, Kótóné sóró kae beteró betereitei, yało mo kisi-parapó,” yalepó.

25 Tétepa, Yesuné kale dowi kepe foné sóró duraalu, “Fo taaróló, whi tuąmó betereitei sóró fae,” yalepó.

26 Ai fo deremó, kale dowi kepe sóró faairaalu, kale whi tao sóró fesseróló fo fakeyóló keterętamo sóró felepó.

27 Atéteremó, kale so whi atimasisitei u wosene i wosene yóló duraalu, “Ita, noa ala yalerópó. Ama i yó matere kisi fota, mo doasi topo whirapené dere fo kaae dapó. Dowi keperapénékélé, mo whiné dere kaae, ą aąmó sukóló bituraalu, ama yae dere ala motoró dapóló,” siratu betalepó.

28 Atétere ala so whi mo feané kolóló, Yesuné i ala du beterapóló kulu kulu só kotepa, Kaleli hae kwiamó betó mole so whi feané wosalepó.

*Yesuné kisi daae mole so whi wisir-
ale fo*

(Mat 8:14-17, Luk 4:38-41)

29 Atima fo wosetere be taaróló furaalu, Jems-ró Jon-tamokélé dape sóró Saimon-ró noma Andru-tamoné bepaae felepó.

30 Atéró fóló beterepó, kale Saimon somané hamasere tiki supu kisiné sukóló mupa, Yesupaae yalepó.

31 Tétepa, Yesu kale so kisi dalóló molepaae fóló, ama naasemó tao sóró turukó horalemó, kale soné tiki supu du betaleteti tukóló, atimamó ąla kaae sóró biliralepó.

32 Atéyale sukamó, suka doropóló be hoteretamo, mepaae kisi daae mole so whiró dowi kepe tepeyóló betó mole so whitamo, Yesu beterepaae dapesó wóló beteraleta dua yalepó.

33 Ai be hulua feamó betó mole so whi wóló, Yesu betere be tu sóró walemó touróló betó molepó.

34 Atéró betó mupa, mepaae kae kae hepo daae mole so whikélé wisirótua yóo, so whi tuąmó tepeyóló betere dowi keperapekélé hąkonóló sóró fatua yóo, yalepó. Kale dowi keperapené Yesu ą atei kaae whipóló

tuéreteiné mo so whĩpaae fo yaqsóro Yesuné ama seséyalepó.

Yesu ama wotoró bitu momayale fo (Luk 4:42-44)

³⁵ Téró, Yesu ą be deyaai du betere-tamotei turukó holóló ai be taaróló, so whĩkélé mei tikipaae fóló, momatu betalepó.

³⁶ Yesu atéró momatu betepa, Saimon-ró ama fulumu whĩrapetamoné ą kikitu betalepó.

³⁷ Téró, atimané ą kekóló keletepa ąpaae duraalu, “Tale-ó, so whĩ feané yą mopaae felerópóló kikitu betepapó,” yalepó.

³⁸ Ai fo depa ama atimapaae tokó mótu duraalu, “Dą i be taaróló, felekemó tę mole berapepaae kale fo wisi yó melaai faalopa fiépe. Ti noatepae, ęta ai kutó diyaairaaalu i wóló betere ape,” yalepó.

³⁹ Téró, ą ai Kaleli hae kwia tuamó tę mole fo wosetere berapemó, kale fo wisi yó melaté kuturaalu dowi keperapekélé dóló hõkonótua yalepó.

Dowi humu fuluné tiki dore whĩ wisirale fo

(Mat 8:1-4, Luk 5:12-16)

⁴⁰ Atéró dowi humu fuluné tiki dore whĩ betą Yesu beterepaae wóló, bukutiri tearó bitu i fo yalepó. “Yesu-ó, naaotamo ę wisiraa i kisipa mutepa, ti wisiraasepólópó,” yalepó.

⁴¹ Ai fo depa Yesuné kale whĩ ke-lalemó, kolené sukutu ama tikimó naase mulóló duraalu, “Yąlo yą wisir-aa i kisipa mutepa, wisi yae,” yalepó.

⁴² Ai fapotóro kale whĩ dowi humu fuluné tiki doretei mo ti wisiyalepó.

⁴³⁻⁴⁴ Atéró, Yesuné kale whĩ dotonaa i mo dirii fo yóló duraalu, “Yąlo naao tiki wisiralepó fo mo so whĩpaae momókó deté kwęyaqse. Yą fóló, Kótópaae momatere be kaae tare whĩrapepaae maaté naao tiki wisiraletei yó melae. Téró, whĩné tiki wisirateremó, mo take Moses-né melae yóló ere ąla male fae. Ti noatepae, ai whĩrapené naao tiki kilituraalu, ita Talené erapó yópóló, yó melaai fae,” yóló dotonalepó.

⁴⁵ Yesuné kale seképaee ai fo yaletei taaróló, ama tiki wisirale fo so whĩ feapaae hąkeamó yó melaté kwęyalepó. Atéyale tikimó, Yesu ą so whĩ betó mole kuamó konénipa, so whĩ bitinire tikipaae bitĩ fua yalepó. Atétua yalemókélé, kae kae tikimó betó mole so whĩ mo hąle ąla kaae ą beterepaae wuatóro yó tarepó.

2

Yesuné tiki sukóló dąamui whĩ wisirale fo

(Mat 9:1-8, Luk 5:17-26)

¹ Téró nalo me sukamó, Yesu ą momó Kapeneam bepaae wóló beterepó, so whĩ mo feané Yesu ama bemó wóló beterepó dere fo wosalepó.

² Ai fo woseturaalu so whĩ dekéro wale tikimó, be dolokélé, tu sókó walekélé, so whĩ daayaaire tę munipó. Atépa, atimapaae ama kale fo wisi hąkeamó yó mótu betalepó.

³ Yesu ą atéró yó mótu betepa, mepaae douro whĩrapené betą tiki dąamui whĩ Yesu beterepaae beleyóló walepó.

⁴ Téyaletei, so whĩ mo fąanuraalu kale whĩrape atima whĩ sóro faaire tę munipa, siki bepaae holóló, Yesu daale mo donotóro kale siki be keya dolo sokóló tiki dąamui whĩ be-seketamo turó deralepó.

⁵ Atétepa, Yesuné ai kale douro whĩrapené kisipa tiki tiratere ala kolóló, kale tiki dąamui whĩpaae duraalu, “Ti naale-ó, naao yale dowi ala kwia fea mió yąlo tokóló aluratapó,” yalepó.

⁶ Yesuné ai fo depa, kale Moses-né asere fo yó melatere whĩrape atima tué tekitu betalepó.

⁷ “I whĩ ąta, Kótó kaaepó du betere foné Kótó faletu beterepó. Ti dowi ala kwiata, Kótóné betą sumó aluranerapó,” du betalepó.

⁸ Atima atéró mutu betere tué tiki Yesuné kisipanétei mo hapale kolóló, atimapaae duraalu, “I kale yale fomó dią noatepa atei kaae tué mutu bitu de?”

9 Ti diāsisitei taleyae. Mepaae whinė duraalu, naao dowi ala kwia yało aluratapó fo so whi feané enérepé, ya turukó holóló naao beseke sóró fae, fo enére?

10-11 Téretei, i haemó betóló fale so whiné dere dowi ala tokóló aluraaire fotokó Whiné Naalemané sumó bu-lapóló, so whi feané tué yópóló i dapa, ya turukó holóló naao beseke sóró bepaee fae,” yalepó.

12 Mo ai fapotoróti, kale whi atima feané keletómó turukó holóló, ama beseke sóró felepó. Atétere ala kolóló, so whi feané sirayóló, atima Kótóné doi hale sóró horótu duraalu, “Mo take bitiré wale alimókélé, dané etei kaae ala mo kolókélé inipó,” yalepó.

*Lipai-paae a sya ape yale fo
(Mat 9:9-13, Luk 5:27-32)*

13 Téró etéyalepó. Yesu a momó weí fókumó fóló beteremó, so whi mo dekeró a beterepaae wóló betó molepó. Atépa, fo kaae sóró yó melalepó.

14 Atétu beteró, tumó furaalu ke-lalemó, Alpias-né naalema Lipai a *takis moni* saairaalu kapala tene furu bemó betepa, a-paae duraalu, “Ya e sya ape,” depa, kale whi a turukó holóló Yesu sya felepó.

15 Atéro Yesu a Lipainé bemó ọla naai fóló beteremó, mepaae *takis moni* sere whirapekélé, dowi ala dere whirapekélé, Yesuné ama yó matere whirapekélé, ama dere fo wosóló a sya fu betere so whikélé, fea ọla nuku betalepó.

16 Atépa, Farisi whiraperó mepaae Moses-né asere fo yó melatere whirapetamoné Yesu a dowi ala dere whiraperó *takis moni* sere whirapetamo betámó ọla nuku betepa kelalepó. Atépa, Yesuné yó matere whirapepaae woseturaalu, “A *takis moni* siré kotere whiraperó dowi ala dere whirapetamotei noatepa ọla betámó nuku bitu déropó,” yalepó.

17 Atéro dere fo Yesuné wosóló atimapaee duraalu, “Hepo daani hale sesere so whi *dokta* beterepaae

fumitei, hepo daale so whiró tiki dore so whitamo maaté fua dapó. Atétere kaae, e wale alata wisi ala dere so whipaae ape yaai anitei, dowi ala dere so whipaae ape yaai walepó,” yalepó.

*Ọla weteremó Yesupaae wosale fo
(Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)*

18 Téró, Jon-né yó matere whiraperó Farisi whirapetamo atima ai sukamó ọla weyóló hale beterepó. Tépa, mepaae so whi Yesu beterepaae wóló a-paae woseturaalu, “Jon-né yó matere whiraperó Farisi whiné yó matere whirapetamo ọla weyóló bitu dere kaae, Naao yó matere whirapekélé ọla weóló bitini dere noatepa de?” yalepó.

19 Tétepa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Kale nomarape atima so dokore whitamo betámó bituraalu, ọla weyóló hale be-taaloé? So dokore whikélé atima fea betámó betereiteiné ọla weyóló hale betenénipó.

20 Téretei, me sukamó kale so dokore whi atima betámó betepatei, mené a tawóló só fole sukamó, atima ọla weyóló hale betó muaalopó.

21 Mepaae whiné kisi kuti kwia sóró derakele kuti dakoróló nomo-tumipó. Atétepa, ti kale kisi kuti fe sókó fóló kóputuraalu, derakele kuti dotouyó sóró, mo ti bisaae faalopó.

22 Atétere kaae, mepaae whirapené kale kẹlaa wale kisi *wain* weí hupu sekaené aleyale arói wutimó tepetumipó. Até enalemó, kale weí mómu sókó faai tóputuraalu, ai kale hupu sekaené aleyale arói wutikélé fulukó fóló, weikélé hale besekeaalopó. Até yaqsóró, atimané kisi *wain* weí tepeturaalu, ti hupu sekaené aleyale kisi wutimótóro tepetua dapó,” yalepó.

*Yesu a-ta s-a nokole be de Talepó
(Mat 12:1-14, Luk 6:1-11)*

23 Téró etéyalepó. Saa nópóló tukóló muló betere sukamó, a ama yó matere whirapetamo *whit* kutó tuámó kutu betalepó. Atéro kutu

bituraalu, ama yó matere wh̄rapené ai kutómó ere *whit* bokóló nukulé fu betalepó.

²⁴ Atétere ala Farisi wh̄rapené kolóló, ɸpaae duraalu, “S̄a nokole sukamótei, naao yó matere wh̄rapené atei kaae ala noatepa yópoló kaae tare? S̄a nokole sukamó kutó ditepa, mo doasi fo mulapó,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, ama atimapaee tokó mótu duraalu, “Depit-ró ama fulumu wh̄rapetamo wotetepa yale ala ašemó yóló muló beteretei, diaaɸ dos̄ayóló tué muni airapó.

²⁶ Kótópaae momaraterere be Abi-atané t̄eteróló kaae tawale sukamó, Depit ɸ Kótóné be dolopaae sókó fóló, Kótóné keletómó melaairaalu muló betere *bred* otei, ɸ wotetepa sóró nalepó. Téturaalu, ama fulumu wh̄rape atimakélé matepa nalepó. Ti ai ɸlata, mo h̄le wh̄iné nukupa, fo moleteiné kale momaraterere be kaae tare wh̄rapené maaté nukua dapó,” yalepó.

²⁷ Téró, Yesuné atimapaee duraalu, “Kótóné wh̄i aleyaletaite, s̄a naai tukóló muló betere be dē doi sóró horópoló ini, wh̄i tao saai kisipa mutu, ai s̄a nokole be dē tukóló muló beterapó.

²⁸ Atéreteiné Wh̄iné Naalema ɸta, ai s̄a nópóló tukóló muló betere be dē t̄eteróló kaae tare Talepó,” yalepó.

3

¹ Téró me sukamó Yesu ɸ fo wosetere bepaae sókó walemó, naase dowi wh̄i betɸ betepa kelalepó.

² Kale S̄a naai tukóló muló betere sukamótei, naase dowi wh̄i Yesuné wisirátémóló kelaai, mepaae wh̄rapené kele mulóló betó molepó. Aita h̄le mei, kale tukóló muló betere be demótei wh̄i wisiratepa, ɸ só deraai kisipa mutu yalepó.

³ Tépatei, Yesuné naase dowi wh̄ipaae duraalu, “So wh̄i feané kolópolópa, yɸ turukó holóló daayae,” yalepó.

⁴ Atéró ama atimapaee woseturaalu, “S̄a nokole sukamó so wh̄i tao

sere ala depa fo mulepé, dowi ala depa fo mule? Wh̄i sukaɸsóró tao sere ala depa fo mulepé, wh̄i dele ala depa fo mule?” yóló wosalemó, atimané ɸpaae me fokélé tokó menipó.

⁵ Ai wh̄rapené atei kaae dore wh̄ipaae k̄leterere ala ini, dowɸae fu betepa Yesu ɸ doasi sek̄ei kisipa mutu, atimatamo fopaae buóló kale wh̄ipaae duraalu, “Naao naase teréɸ falae,” depa, ama naase teréɸ faralemó, kale dore naase mo wisiyó felepó.

⁶ Atéteremó, kale Farisi wh̄raperó Herot-né dere ala s̄ya fu betere wh̄rapetamo belapaae tóɸ fóló daalu, Yesu netéró daalóé? yóló atimasisi k̄laaróló, fo dokotu betalepó.

Mo turó so wh̄iné Yesu s̄ya fele fo (Luk 6:17-19)

⁷ Téró Yesuró ama yó matere wh̄rapetamo ai be taaróló, w̄ei k̄la molepaae fóló berteremó, Kaleli haemó betó mole so wh̄i mo fea ɸ s̄ya wou betalepó.

⁸ Yesuné ai alarape du beterapó dere fo woseturaalu, mepaae Judia hae kwiamó betó mole so wh̄ikélé, Jerusalem be hulua so wh̄ikélé, Idomia hae kwiamó betó mole so wh̄ikélé, Jordan w̄ei foku uté t̄eró betó mole so wh̄ikélé, Tair be huluaró Saidon be hluatamo felekemó betó mole so wh̄ikélé, mo fea Yesu beterepaae wou betalepó.

⁹ So wh̄i mo dekéró wóló touró betepa, ama yó matere wh̄rapepaae duraalu, “So wh̄i touró betereteiné ɸ daayaaire t̄e munipa, w̄ei nuku belek̄amalekó taleyóló mulae,” yalepó.

¹⁰ Ti noatepaae, mepaae folosóró hepo dalóló betó mole so wh̄i wisirale ala kolóló, atima mepaae hepo daale so wh̄ikélé wisirópoló kisipa mutu, Yesuné tikimó wolaa yaai dapóló, araletamo t̄et̄e t̄et̄e wou betalepó.

¹¹ Téró, mepaae dowi keperapené Yesu keleterere dokó ɸ daale aɸmó draapisa fóló fió mulu, fo fakeyóló du-

raalu, “Yata, Kótóné Naalemapó,” dua yalepó.

12 Ai fo depa, Yesuné kale dowi keperapepaae duraalu, “Ęta, Kótóné Naalemapóló, mo so whıpaee haķeamó momókó deté kweyaqse,” yóló doasi fo mulalepó.

12 aposel whırape sóró beterales fo (Mat 10:1-4, Luk 6:12-16)

13 Téró, Yesu ą du sorokó mole aqpaee horóló bituraalu, ama tuę mole whırape maaté dosayóló ape depa, atima ą beterepaae walepó.

14-15 Atéro wóló, ątamo fulumuyóló betamó betóo, ama fo wisi yó melaté kweyóo, dowi keperape doló hokonoó yópóló, 12 aposel whırape sóró beteralespó.

16 Atima atéro sóró beterales 12 whırapené doi etérópó. Saimon-tei, me doi Yesuné Pita mulalepó.

17 Sebedi naalema tamo Jems-ró noma Jon-tamokélé, Yesuné kisi doi Boanersis mulalepó. Ai doi beteta, Be Sapalaané naalema tamopó.

18 Andru, Filip, Batolomiu, Matyu, Tomas, Alpias naalema Jems, Tadeus, kało kałoi whı Saimon, Iskariot whıké Judas atima atéro whı sóró beteralespó.

19 Kale Iskariot be whıké Judas-ta, Yesu daai eleké deyale whıpó.

Yesu Belsebul-pó yale fo (Mat 12:24-32, Luk 11:14-23, 12:10)

20 Téró, Yesu ą betą be dolopaae wóló beterepó, so whı mo fea momómo tourale tikimó, Yesuró ama yó matere whırapetamo ąla naaitere tękélé munipó.

21 Atétu beteralespó, dere fo Yesuné hamaró nomarapetamoné wosetu ą keyaa fole whı kaae beteralespóló, atima Yesu dape saai wóló betó molepó.

22 Atépa, mepaae Jerusalem be huluamó wale Moses-né asere fo yó matere whırapené duraalu, “Dowi keperapené topo kepe Belsebul Yesu tuamó bitu ą fotokratepa, dowi

keperape hokonońtua du beteralespó,” yalepó.

23 Ai fo du betepa, Yesuné ai kale so whıpaee ą beterepaae ape yóló atimapaee fo sale forape yóló duraalu, “Satan ątamo betą kutó ditere hamoma netéro doló hokonaaloé? Ai kaae ala mo enénipó.

24 Betą doasi topo whıné teteró betere be hulua so whı atimasisitei bóe dupa, atétere be huluarape fotokó buóló betaaloé? Meipó.

25 Betą faketamotei bóe dupa, ti atétere fake fotokó buóló betaaloé? Mo aténénipó.

26 Atétere kaae, Satan-né ama fulumu whırapetamotei bóe dupa, ti ątei tuamó teketapó. Atéturaalu, fotokó buóló betaaire suni, ątei kemeyaalo ai ape.

27 Mepaae whıné doasi fotokó bole whı dokóló munéni, hałe betepatei ama be fulukóló, ąla ąla senénipó. Folosóro kale whı ąpi mo dirii képiné dokó mulóló, nalo ti ama be fulukóló ąla ąla fea sumó sóró fenérapó.

28 Yalo diąpaae mo i dere ape. Kae kae dowi alaró Kótó faletere fotamota, ti Kótóné mo sumó tokóló aluraalopó.

29 Téyaalotei, mepaae whıné kale Deı Kepe Wisi faletepa, atétere so whıné dowi ala kwia mo alukélé eraalomeipó. Ai dowi ala kwia, mo hałe muó tawaalo ai ape,” yalepó.

30 Ai fota Yesuné hałe inipó. Atimané duraalu, “Yesu ą tuamó dowi keperape tepeyóló bituraalu dapó,” depa, ai fo yalepó.

Yesuné hamaró nomarapetamo (Mat 12:46-50, Luk 8:19-21)

31 Ai fo du betepa, Yesuné ama hamaró nomarapetamo wóló be belamó daae mulu, Yesupaae belapaae dere ape yae! yóló yó horalepó.

32 Tétepa, ą boperóló betó mole so whıné ąpaae duraalu, “Naao haeró nonaaorapetamoné ya kełe wóló belamó ó daae mole ape,” yalepó.

³³ Ai fo depa Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Ti yálo hae ó norape-a, de maaté?” yalepó.

³⁴ Ai fo yóló, ą boperóló betó mole so whi kelené dokoyóló duraalu, “Yálo hae ó norapeta, ti diątóróti i betere ape.

³⁵ Ti noatepae, mepaae so whi de Kótóné ama kisipa mole ala erótu betepa, ti yálo no ó ne ó haetóróti ai betere ape,” yalepó.

4

Ọla wae terepetere fo sale (Mat 13:1-23, Luk 8:4-15)

¹ Téro me sukamó ą weı fókupaae momó fóló bitu, kale fo wisi kaae sóró yó melótu betalepó. Atéro, yó melótu betepa so whi mo dekéro waletikimó, ą betekętepa ai so whi weı fókumó betó mupatei, ą weı nukupaae daane holalepó.

² Ama atéro yó matere kae kae forape fea, fo salenétóro du betalepó.

³ Ama atéro yó mótu duraalu, “Yálo i dere fo wosae. Whi betané ama kutópaae ọla wae ke terepeyaairaaalu sóró felepó.

⁴ Atéro só furaalu, mepaae ke tu tuamó sókó deóló muó mupa barapéné dósu yóló nukua yalepó.

⁵ Téro, kale whiné kutómó terepeté kuturaalu, mepaae ke kapo tómó bole haemó terepée durupua yalepó. Até yaleteti, ai hae mo apaae derepéni, kane tómó bole hae ereteiné kale ọla wae mo hapale holalepó. Téyaleteti, feleke hae tuapaae doaló derepénipó.

⁶ Atéro, kale ọla wae holóta yaleteti, mo doasi diri suka wouraalu, kale ọla kapo supuné tukó sóró séli yaairaaalu yalepó. Ti aita, kale ọlané feleke haepaae diriyóló derepénireteinépó.

⁷ Mepaae keta, dowi mu daai ne dolomó terepée durupua yalepó. Atéyale ọla wae holaleteı, dowi nené bopée sóró muluraalu, du wisiyóló wolenipó.

⁸ Mepaae ke ti hae wisimó terepée durupua yalepó. Atéyale ọlata mo wisiyóló holóló, du woleyalepó.

Atéro, betą yo sóró fóló biliyaleteti ọlumétepa suraalumo, 30-yorape ó mepaae 60-yorape ó 100-yorape ọanótua dapó,” yalepó.

⁹ Ai fo sale kemetepa, ama atimapaee duraalu, “Dią so whi detamo woséli daapa, ti i dere fo sale bete mo wisiyóló wosóló tuę munérapó,” yalepó.

¹⁰ Ai fo du betéro, nalo so whi mo fea fi tikimó, ą ama wotoró be dolopaae fóló betepa, ama yó matere 12 whiraperó mepaae ątamo fuluyóló betó mole whirapetamoné apaae woseturaalu, “Naao ti yale fo sale da kóló kólórapa noa betené yaleé?” yóló wosalepó.

¹¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Tale Kótóné so whi mo fea ama teteró kaae tare ala hiróló moleteti, diapaae betą hąkearóló i yó melatere ape. Tétereteı, mepaae hąle mo so whipaaeta, ti fo sale foné maaté du beterapó.

¹² Ti aita, i fo betené erapó. ‘Mió atimané kelené kilitu bituteı, ai ọla mo diriyóló tuę mutumipó. Atimané woséliné wosetu bituteı, mo diriyóló wosóló, bete kisipa mutumipó.

Ai alatamo ini, atimané dowi ala taaróló, kisipa feteyóló Kótó beterepaae wapa, ti atimané yale dowi ala kwia me ọla meipóló, hąle kemeranérapó,’ erapó.

¹³ Téro Yesuné atimapaee duraalu, “I fo sale bete dią tuęni kóló kóló depa, ti mepaae fo sale forapekéle netéro mo tuę yaaloé?

¹⁴ Kale ọla ke terepeté kutu dere kaae, Kótóné ama fo wisi yó mótu beterapó.

¹⁵ Kale ọla wae ke tumó sorokó doropole kaaeta, mepaae whiné Talené fo yó matepa so whiné wosóló, tuę tuamó mulatereı, Satan-né mo hapale tokósu beterapó.

¹⁶ Téro, kale kapo tómó bole haemó terepée derepele ọla wae kaaeta, kale fo wisi wosóló hękesetamo sua dapó.

17 Téretei, ɔla wae feleke haepaae mo ti derepéniru ere kaae, kale fo wisi haŕeke sukamó maaté wosóló taalatapó. Ai kale fo wisi woseteremó, mepaae sekei ala ó doasi delei ala eratepa, atima téti hapaletóro dée nukua dapó.

18 Kale dowi mu daai ne dolomó terepée derale ɔla wae kaaeta, kale fo wisi mo wisiyóló wosóló hekesené sukutere whipó.

19 Téteretei, mió i haemó bitu doasi whaalia du betere alakélé, doasi néli whi betenée yóló, mutere kisipané kópaae faróló dilikitu betere alakélé, mepaae wisi wisi ɔla senée yóló mutere tuékélé a tuamó kaayóló sókó wouraalu, kale fo wisi botokó sóró alurótu betereteiné du wisi oletimipó.

20 Hae wisimó terepée derepele ɔla wae kaaeta, ti kale fo wisi mo wisiyóló wosóló, ama tué tiki tuamó sóró mulótua dapó. Atétere whita, ɔla wae yo betá sóró fóló biliyaletéineitei, ulumétere alimó suraalu mepaae 30 yorape ó 60 yorape mepaae 100 yorape faanótua dere kaae, mepaae so whi tuamó Kótóné fo atéro du oletua dapó,” yalepó.

*Sa dalóló haŕeamó mulatere fo
(Luk 8:16-18)*

21 Téro ama atimapaee duraalu, “Sa deróló nuku aomó ó me ni fake aomó kinóló mulótimipó. Téni, ai sa de so whi feané kolópóló, sa daalatare ni fake tómó fopa haŕeamó mulótua dapó.

22 Ti mió kikiti hiró betere ɔla feata, take nalo haŕeamó mulatere so whiné tué yópóló erapó. Mió kinóló muló betere ɔla fea take nalo haŕeamó mupa, so whi feané kolópóló erapó.

23 Diŕa mepaae so whi woséli daapa, ti i dere fo sale bete mo wisiyóló wosóló tué yópóló yae,” yalepó.

24 Atéro, ama yale fo kaae atimapaee momómo duraalu, “Yalo diŕapaae i dere fota mo wisiyóló wosóló tué muae. Nao meteró ɔla atimamó matepa, ti Kótóné yamókélé

nao ai matere sutóroti móturaalu, mepaae tómó belerólókélé melaalo ai ape.

25 Whi me dené ama tare ɔlatamo tawóló betepa, ti atétere whipaae ama ai tare tómó, Kótóné me kae beleróló melaalopó. Whi me denétamo me ɔlakó tanipa, ti ai sekéné ama mo sawa tareteikélé, Kótóné momó tokó saalo ai ape,” yalepó.

ɔla wae hoterepaae dó faróló yale fo

26 Téro ama kale yale fo kaae momó duraalu, “Kótóné tetéroló kaae tare aomó betere alata, ti betá whiné kutómó ɔla wae ke bilitu dere kaaepó.

27 Atéro biliyale kilipaae detamo ó dilikitamo fipa, ó turukó horóló betepakélé, kale biliyale ɔla wae tumu haemó noaró sokotéropóló, kale whiné ama tué mutumipó.

28 Ere ɔla feata, haenéitei fotokoróló sókó hotapó. Tumupi sókó horóló, sóku woleyóló, nalo ti fua dua dapó. Atéro fua yóló, tuŕa dolomó ti whiné naaire ke butapó.

29 Ai kale ɔla ulumétere alimó, ti kale kutó tale a sepaketamo fóló, ulumére ɔla siré kotapó,” yalepó.

Mastard kepaee dó faróló yale fo sale

(Mat 13:31-35, Luk 13:18-19)

30 Téro, atimapaee kale fo kaae momó duraalu, “Kótóné tetéroló kaae tare aomó mole ala diaaŕa kisipa yópóló, yalo noa ala suróló yó melaaloé? Me noa fo salepaae dó faróló yaaloé?

31-32 Kótóné tetéroló kaae tare aomó mole alata, *mastard* ni ke kaaepó. Ti *mastard* ni keta, mo sawa belekaamaletéi, haemó bilitepa huturaalu, ti kutómó mepaae yó mole ɔla fea tetéroló, teteirape folo fua dapó. Atéru, doasi tei fale sirimó barape daaneta dapó,” yalepó.

33 Yesuné so whipaae fo yó móturaalu, atei kaae fo salenétoró dekéro yó mótu betalepó. Téturaalu, atima so whiné wosóló kisipa

yaaitere sutoró yó melaté fu be-talepó.

³⁴ Ama fo yó matere dokó hãle mo so whĩpaaeta, ti fo sale fonémaaté yó mótua yalepó. Téyaletei, ama yó matere whĩrape atimasisi bituraalu, ti ama yó matere forape fea bete tokóló yó mótua yalepó.

*Yesuné wẽi asya bérale fo
(Mat 8:23-27, Luk 8:22-25)*

³⁵ Atétu beteró, be dikiteretamo ama yó matere whĩrapepaae duraalu, “Dã nukutamo uté tẽ faalopa fiépe,” yalepó.

³⁶ Ai so whĩ atima wẽi fókumó betó mupatei taaróló, Yesu ă nukumó hãle betepa, ama yó matere whĩrape atima maaté felepó. Atéró fupa, mepaae nukurapekélé, atima fea betámó felepó.

³⁷ Téró ai wẽi tuãmó fu betaalemó, doakale besẽ tikiró wẽi asyatamo hapale sókó wouraalu, wẽi nuku dolopaae bosene dorowóló, kale nuku mo felekemó buó deyaai yalepó.

³⁸ Até depatei, Yesu ă nuku sisóratere salemó toró mulóló noke fipa, ama yó matere whĩrapené ă turukuróló duraalu, “Yó matere whĩ-ó, dã wẽiné mió mo felekemó sóró i aluratapa, naao dã kolenié?” yalepó.

³⁹ Atétepa, Yesu ă turukó holóló, kale wẽi asyaró besẽ tikitamo foné sóró duraalu, “Ai whaaui yóló hoteretei taaróló, béyóló dono fae,” yalepó. Téyalemó, kale wẽi asyaró besẽ tikitamo tukóló béyóló dono felepó.

⁴⁰ Ai fo yóló, ama yó matere whĩrapepaae duraalu, “Diã noatepa wiyóló diri furu furu dute? Diã tué tiki tiróló bitini airapó,” yalepó.

⁴¹ Ai fo deremó, winé sukóló atimasisitei duraalu, “Haió! ă noa whĩné dérópó. Kale wẽi asyaró besẽ tikitamonékélé, ama dere fo wosóló, ă aomó sukóló bitupó,” yalepó

5

*Dowi kepe betere whĩ wisirale fo
(Mat 8:28-34, Luk 8:26-39)*

¹ Téró, atima ai wẽi kẽla tẽyóló Kadarin whĩrapené hae kwiamó sókó felepó.

² Atéró fóló, ă nuku taaróló hae taopaae taae felemó, betã dowi keperape tepeyóló betere whĩ, whĩ douratere tikimó biti Yesutamo hokolaayaaui walepó.

³ Ai whĩ ă mo bemó bitini, whĩ dou tómó bitua yalepó. Atére whĩ mené mo képiné ó dirii *sein* képinékélé ă dokonénipó.

⁴ Take suka fea *sein* képiné ama hóró naasetamo dokotua yalemó, ama fotokónétei hãle turukó falatua yalepó. Atéreteiné whĩnékélé ă tawóló dokóló béranénipó.

⁵ Ai whĩ ăta, sukatamokélé, dikitamokélé, be dẽtere dokó fea whĩ dou tómó bituraalukélé, du sorokó mole tikimó bituraalukélé, doasi keteré yóló, amatei ama tiki kapo fosóné tikitua yalepó.

⁶ Atétu betere sekéné Yesu mo umó daapa ă sururu yóló wóló kelalemó, Yesu doa whĩpa kilituraalu, ama hó aomó bukutiri teyãró bitĩ derepelepó.

⁷ Atéró bitu, fo fake yóló Yesupaae duraalu, “Yãta, ó sã taoró tẽteró betere Tale Kótóné Naalemapa, naao ẽpaae noa alakó eraai waleé? Naao ẽ dele seróló susupu eraalomeipóló, Kótóné doi yóló dirii malo dumié?” yalepó.

⁸ Ai fo depa, Yesuné kale whĩpaae duraalu, “Dowi kepe-ó, yã ai whĩ tuãmó beteretei taaróló sókó fae,” yalepó.

⁹ Ti fo fóló, Yesuné ăpaae woseturaalu, “Naao doi deé?” depa, ama tokó mótu duraalu, “Yãlo doita Lisaniópó. Dã mo hãle ɔla kaae i betó mole ape,” yalepó.

¹⁰ Atéró Yesupaae atima betere tiki taaróló fópóló hõkonaõse fo momó du, momó du, du betaalepó.

¹¹ Ai du sokore aqómó, hupurape mo hãle ɔla kaae kimimó daae molepó.

¹² Atépa, kale dowi keperapené Yesupaae duraalu, “Da ai hupurape tuapaae bitị derepaai dapa, naao da dotonaasepe,” yalepó.

¹³ Ti fo deremó, Yesuné atimapaee téyae, depa atima kale whị tuamó betaletai taaróló sorokó furaalu, hupurape tuapaae bitịta yalepó. Atétepa, kale hupurape atima botokó feletikimó, kulamó doropóló wəiné sorokó fóló, mo fea sisiraae felepó. Ai hupurape dokọ sóró touróturaalu, 2000-rópó.

¹⁴ Atétere ala kolóló, kale ai hupurape kaae tare whịrape atima botokó fóló, ipu bemó betó mole whịraperó doasi be huluamó betó mole whịrapetamopaae i ala yalepóló ene felepó. Tétepa, kale so whị atima doasi be hulua tuamó noa alakó du bitu dérópóló, kelaai felepó.

¹⁵ Atéró, atima Yesu betere tikimó sókó wóló kelalemó, dowi keperape mo hãle ɔla kaae tepeyóló betale whịtei kuti wisi deróló mo kisipa wisi mole whị kaae betepa kilitu, atima wiyalepó.

¹⁶ Téró, ai ala depa kelale so whịné mepaae wale so whịpaae i kale whị tuamó betale dowi keperape hokonale alaró hupurapepaae erale alatamo fea yalepó.

¹⁷ Atei fo woseturaalu, so whịné Yesupaae, “Ya atima betere hae kwia taaróló fae,” yóló, sɛtu betalepó.

¹⁸ Ai fo deremó, Yesu a nukupaae bitị derepaai depa, kale dowi kepe tepeyóló betale whịné Yesupaae, “Akélé yátamo fenére?” yóló wosalepó.

¹⁹ Tétepa, ai whị atamo faai waqsóró seséyóló duraalu, “Talené kɔlené sukutu yapaae erale ala naao hae aya, no nerapepaae yó melaai fae,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, kale whị a atéyale tiki taaróló, Dekapolis be hularapepaae fóló, Yesuné apaae erale ala so whị feapaae yó melalepó. Téyalemó, kale

so whị mo feané ai dere fo wosetu-raalu, hai-ó! yóló siratu betalepó.

Sukale senaaleró betą kisi daale so-tamo wisirale fo

(Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)

²¹ Téró, Yesu a nukumó kale wəi momó ipaae tɛ wóló daapa, so whị mo dekéró a beterepaae boperale wóló betó molepó.

²² Yesu a atéró beteremó, Kótóné fo wosetere be kaae tare topo whị Jairus wóló Yesu kelalemó doasi whịpa kilitu, a daale aqómó deraapisa fóló muluraalu, i fo yalepó.

²³ “Doa whị-ó, yało senaale felekemó sukai depa ɛ ya kełe walepa, kisi bete wisi yópóló, ama tikimó naao naase mulaasepóló mo miótóró damo wusuró faalopó,” du betalepó.

²⁴ Ai fo depa, Yesu a kale whítamo wusuró fupa, so whị mo feané atimaamo busuró felepó.

²⁵ Atima atéró fu betepa, 12 ba fo tuamó hepo daalu samea fu betere so betą walepó.

²⁶ *Dokta* whịrape feané kale so wisiraaai dapóló, fea ala fea yalemó wisini, atimané ai yale alané kale soné kisi betetei mo ti fake yalepó. Téturaalu, ama *monikélé* hãle kemeralepó.

²⁷ Yesuné mepaae so whị wisiraté kutu beterapó dere fo kale soné wosóló, a so whị kuamó buté buté wóló, Yesuné kuti salemó wolaayó salepó.

²⁸ Ti noatepae, kale soné ama tuéné Yesuné kutimó maaté wolaa depa, ama tiki tuamó daale kisi bete wisiyaalopó kisipa mutu wolaayalepó.

²⁹ Atéró, wolaa deretamotóró kale so a samea fu betaletai tikituraalu tiki felétepa ama kisi bete mo ti kemeyalepó kisipa mualepó.

³⁰ Até yale tikimó, Yesuné ama fotokọ sókó foletai kisiparu, a so whị kua dolomótei fetée fóló duraalu, “Yało kutimó né wolaa yaleé?” yalepó.

³¹ Tétépa, ama yó matere whirapené apaae tokó mótu duraalu, “Mo turó so whiné ya ai betekini betekini du betepa, ẹ né wolaa yaleé? fo-a, noatepa de?” yalepó.

³² Tétépa, Yesuné ẹ wolaayale whi kelaai kelené dokó du betalepó.

³³ Atétépa, kale soné apaae erale alamó tuẹ muturaalu, ẹ witamo diri furu furu du bitu Yesu daale aomó deraapisa fóló mulu, ama mo yale alatóro fea Yesupaae hakearóló yó melalepó.

³⁴ Tétépa Yesuné kale sopaae duraalu, “Ti senaale-ó, naao tuẹ tiki tiró betale alané ya dele su betale kisi bete ai wisiyalepa, naao hosaa muni deóló dua fae,” yalepó.

³⁵ Kale sotamo ai fo du betepatei, Kótóné fo wosetere be kaae tare whi Jairus-né ama be whirape wóló apaae duraalu, “Naao senaleta mo ti sukalepa, ai yó matere whipaae naao me fo kae ini, ama teópóló taalae,” yalepó.

³⁶ Ti fo depa Yesuné atimané ai dere fo sisópaae eróló, kale fo wosetere be kaae tare whipaae duraalu, “Ya whaalia yóló dei tuẹ muni, tuẹ tiki betá tirae,” yalepó.

³⁷ Mepaae whirape atamo faaitapóló waqsóro seséyóló, Pita, Jems, ama noma Jon atima betá atamo faai dape salepó.

³⁸ Atima atéroró fóló, kale fo wosetere be kaae tare whiné bemó sókó felemó, so whi mo hale ọla kaae kale senaale bopé tómó betó muluraalu, mo dekené sukí moló yóo, mepaae so whi ti atima hosaa tuámó dekené sukuturaalu, wole kaape maaté dorowóo, mepaae so whi ti hale fo tiki whaa yóo, du betepa kelalepó.

³⁹ Atéroró, Yesu ẹ be tuapaae fóló, aimó betó mole so whipaae duraalu, “Diẹ fo tiki whaaró wole-utamo noatepa du bitute? Ai senaleta mo ti sukuni, kapala noke ai fire ape,” yalepó.

⁴⁰ Ama ai fo deremó, kale so whiné ẹ dọ nalalepó. Tétépa, Yesuné mo so whi fea belapaae hokó faróló, atamo

wale whiraperó kale senaalené hamaró alimatamo betá kale senaale mole be dolopaae felepó.

⁴¹ Téró, Yesuné kale senaale naasemó tao sóro duraalu, “*Talita kum*” i fo feteyóló “Ti senaale-ó, yało yapaae dapa turukó holae,” yalepó.

⁴² Ai fo deretamotóro kale senaale turukó horóló kweyalepó. Ai senaale ẹ betale ba fota, 12-rópó. Ai be dolomó atamo daae mole so whiné atétere ala kilituraalu, hai-ó! yóló sir-atu betalepó.

⁴³ Atéroró, Yesuné atimapaae i ala yalepóló mepaae so whipaae momókó deté kweyaqose yóló fo mulóló, kale senaalemó ọlakó melae yalepó.

6

Kótóné ọlọ whi ama bemó doi munire fo

(Mat 13:53-58, Luk 4:16-30)

¹ Téró Yesu ẹ atéyale be taaróló, ama yó matere whirape atima ama turuku be huluapaae felepó.

² Atima atéroró fóló bituraalu, kale sọa nóló beterópóló tukóló muló betere sukamó ẹ fo wosetere be dolopaae fóló, fo kaae sóro yó melalepó. Atéroró yó melalemó, so whi feané ama yó matere fo wosóló sirayóló duraalu, “I whiné ama tuẹ tiki dotoróẹ fóló du betere doasi kelemei alarape-a, momó salerópó?”

³ Ti ata whi me kae mei, kale Mariané naalema be tetere whi meié? Ama nomarapeta, Jems, Joses, Saimon, Judas-sépi atima imó bitinié? Ama nemarapekéle, datamo i betó mole ape,” yóló atimané ẹ hale mo whi nisiyóló dei tuẹ muturaalu faletu betalepó.

⁴ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Kótóné ama ọlọ whi kae be huluapaae fupa ti ai so whiné ẹ dukiróló, ama doi sóro horótu betereitei, ama kekelé so whiró ama turuku be hulua so whitamóné ẹ dukiróló, ama doi mulatere ala dumipó,” yalepó.

⁵ Atéro ą ai bemó bituraalu, mepaae kelemei alarape erénitei, betą betą hepo daae mole so whi maaté ama naase mulóló, wisirótua yalepó.

⁶ Atéro, so whi feané ąpaae tué tiki tirénitere noatepa dérópó kiswa mualepó. Téro, felekemó teté fale be hulua dokọ Yesuné kale fo wisi yó melaté fu betalepó.

*Yesuné 12 whirape doteyale fo
(Mat 10:5-15, Luk 9:1-6)*

⁷ Ama sóró beteró betere 12 whirape ą beterepaae ape yóló, so whi tuámó betere dowi keperape doló hokonópóló, atima fotokọ bulóló sóró beteralepó.

⁸ Atéyale kılıpaae atima tamo tamo yóló dotonaairaaalu, etei ma fo yalepó. “Dią furaalu mepaae nokole ọlakélé, monikélé to dolomó bulóló faąse.

⁹ Tétu, bukaaire kutikélé me dekaa-poróló sóró feni, hẹleke be betą horóló, dotó tiki tawóló fae.

¹⁰ Dią me be huluaamó sókó furaalu, betą whiné bemó fitapa, ti ai bemótóro bitiré fóló, me bepaae furaalu, ai be taalae.

¹¹ Kale dere kaae, dią me be huluaamó sókó fełalemó, dią wisiyóló dape seni yóo, diaaą dere fokélé woseni yóo depa, dią faairaaalu i ala yae. Ai be hulua so whi diaaą atimapaee wisi ala eraai yalemó, atimanétei hótapa taaróló felepóló kiswa yópóló, diaaą hẹleke bemó dakere hae terepée deróló fae,” yalepó.

¹² Atima atéro fóló, kale fo wisi yó mótu duraalu, “Diaaą dowi ala taaróló tué tiki feteyóló betenérápóló,” yó melaté kutu betalepó.

¹³ Atima atéro kuturaalu, mepaae so whi tuámó betere dowi keperape doló hokonótua yóo, mepaae kisi dalóló mole so whi *wel* wei dilóló wisirótua yóo, yalepó.

*Jon depa tikale fo
(Mat 14:1-12, Luk 3:19-20, 9:7-9)*

¹⁴ Yesuné erótu betere kelemei ala so whi feané kolóló duraalu, “Aita,

wei tópuratere whikó Jon mo sukópóló daletei, momó kepaayóló beteraépó. Atére fotokóné ama mepaae doasi kelemei alarape erótu beteraépóló,” so whiné ama doi só kotere fo kale topo whi Herot-né wosalepó.

¹⁵ Atépa mepaae so whiné duraalu, “Aąa Ilaija kepaayóló beteraépó,” depa, mepaae so whinémo duraalu, “Aąa, Kótóné kóló whikó du yalepó,” du betalepó.

¹⁶ Atéro kulu kulu só kotere fo topo whi Herot-né wosóló duraalu, “Ai whita me kae mei, yało depa tukóló dale whi Jon momó kepaatu yalepó,” yalepó.

¹⁷⁻²⁰ Ai alata hałe ini, Filip-né so Herodias noma Herot-né tokóló dokalepó. Atéteremó, Jon-né kale topo whi Herot-paae, “Naaononé sotei tokóló dokotere ala fo mulapó,” yalemótei, Herot-né ama diki tare whirapepaae Jon dapesó fóló, dirii kėpiné dokóló, “*Dipula* beterae,” yalepó. Atéteremó, kale so Herodias ą doasi fopaae buturaalu, Jon daaitere tu kikitu betalepó. Téyaletei, Herot-né Jon ą mo donoi alamaaté yó tapa, Kótóné mo kae beteró betere whi wisipóló kiswa mutu, ama somané yaai dere ala seséyalepó. Ti noatepae, Herot-né Jon-né du betere fo ekele yóló wosetu betaleteti, ai foné bete ama kiswa seni, kóló kóló yalepó.

²¹ Téro, Herodias-né Jon daaire tu keketé fóló, nalo ti etei kaae tu kelalepó. Herot ą deale be de wapa, ama sóró beteró betere doasi whirapemókélé, ama diki tare whirapené topo whirapemókélé, Kaleli haemó betó mole doi mole whi disirapemókélé, mo doasi ọla deralepó.

²² Atima atéro ọla deyóló nuku betaalemó, kale so Herodias-né senaalema sókó wóló, kılıyaleteiné Herot-ró ama ọla naai wóló betó mole so whitamó doasi hẹkeserótu betalepó. Atéteremó ą hẹkeseturaalu, kale topo whiné kale so seimalepaae duraalu, “Ya noa ọlakó saai tué

mute? Naa saai tué mutere ɔla yało melaalopa, ɛpaae yae,” yalepó.

²³ Atéro, Herot-né kale so seimale-tamo mo dirii fo yóló mulótu duraalu, “Yało tɛteróló kaae tare haekélé tuámó tekeyóló, ó mepaae ɔla ɔla kwiapaae ya saai tué mutepa, yało ya melaalopó,” yalepó.

²⁴ Ai fo depa kale so seimale a fóló, hamapaae woseturaalu, “Emó noa ɔlakó melópóló ɔpaae yaróe?” depa, hamané duraalu, “Kale wɛi tópuratere whi Jon depa tukóló, ama topo du betá ɔlae yae,” yalepó.

²⁵ Ti fo depa, kale senaale hamané dere fo wosóló, a kale doasi topo whi Herot beterepaae fóló duraalu, “Kale wɛi tópuratere whi Jon-né topo mo miótóróti tukóló, nuku tómó beleróló ɔlae,” yalepó.

²⁶ Kale senaalené ai fo deremó, Herot a fomo duraalu, kutiri humula yalepó. Téyaletai, ama ɔla naai wóló bétó mole so whi feané keletómó, ama yóló mulale dirii fo tikinépa, téyaalopó yalepó.

²⁷⁻²⁸ Atéro, Herot-né hapale tétitóró kale whi du betere whipaae duraalu, “Ya *dipula* bepaee fóló, Jon depa tukóló ama topo du sóró ape,” yóló dotɛyalepó. Tétepa kale whi fóló, Jon depa tukóló topo nuku tómó beleróló sóró wóló, kale so seimalepaae melatepa, amamo hamapaae male felepó.

²⁹ Jon atéro depa tikalepó dere fo woseturaalu, ama yó matere whirape wóló, ama tupuló tiki betá sóró whi bulatere kane dolomó douralepó.

Yesuné 5000 whi ɔla melale fo (Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Jon 6:1-13)

³⁰ Téro Yesuné dotɛyale, *aposel* whirape atima a beterepaae fesaae wóló Yesu boperóló daalu, atimané yó male foró yale alatamo ɔpaae yalepó.

³¹ Atéro yó mótu betepa, so whi mo fea fua wua du bituraalu atima ɔla naaire tɛkélé munipa, Yesuné

atimapaae duraalu, “Da i betere tiki taaróló, so whi bitinire tikipaae ɔa nóló bitɛ faalopa ape,” yalepó.

³² Atéro, atimasisi so whi bitinire tikipaae betaai wɛi nukumó felepó.

³³ Téyalemó so whi feané atima foletai kolóló, atimatamo hokolaa yaairaaalu, Yesusépi faai dere tikipaae hae tumó so whi atimapi hapale sókó fóló betó molepó.

³⁴ Atéro, Yesusépi atima nuku taaróló, haepaae taae doropóló ke-lalemó, so whi mo hale ɔla kaae wóló betó molepó. Ai so whita kaae tare whi meiyóló, atima kɔleaané betó mole *sipsip* hupurape kaae betepa kilitu, Yesuné atima kɔlené sukalepó. Téturaalu, Yesuné atimapaae bete mole forape fea yó melaai kaae salepó.

³⁵ Atéro yó melaté fu betepatei, be mo ti dikiyalepó. Atétepa, ama yó matere whirape a daalepaae wóló duraalu, “Doai so whi-a, whikélé bitinire tikimó betepatei, be ai diki yale ape.

³⁶ Térapa, ti felekemó tɛ mole beraperó ipu berapetamopaae ɔlakó atimanétei dupuyóló naleta yópóló, dotɛyaasepe,” yalepó.

³⁷ Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Atimané naaire ɔla diaaɔtei melae,” depa, atimané ɔpaae duraalu, “Atima naaire ɔla 200 *denarias moniné* sumó dupunére?” yalepó.

³⁸ Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Ti wisirapa, *bred* o bulakó meteró muléro kele fae,” yalepó. Ai fo depa, atimané kele fóló ɔpaae duraalu, “*Bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló betá mulapó,” yalepó.

³⁹ Atépa ama atimapaae duraalu, “Bukóló kae kae beterae,” yalepó.

⁴⁰ Ai fo depa, ama yó matere whirapené kale so whirape dosayóló, 100 whirape betapaae yóló kae betéroo, mepaae 50 whirape betapaae yóló, kae betéroo, yalepó.

⁴¹ Atéro beteróló, kale *bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló, taru hepen-paae kese horóló momaturaalu, Talepaae mo kée yóló

kemetepa, kolokóraalu yóló, ama yó matere whirapepaae melalepó. Tétepa atimanémo mo so whimó aliralepó.

⁴² Atéro, ai ɔla atima mepaae so whi hasókó dini, mo fea sumó nalepó.

⁴³ Atéro nóló muni fele *bred* oró ya bukitamo ama yó matepa, wosetere whirapené siré kweyóló, 12 yorape deyóló faanalepó.

⁴⁴ Soraperó naale senailetamo dosani, ai ɔla nale whirape maaté dosayóló touróturaalu, 5000 whirapepó.

*Yesu wei tómó daaté fele fo
(Mat 14:22-33, Jon 6:16-21)*

⁴⁵ Atétu beteró, mo ai fapotóróti Yesu ɔ ai touró betere so whipi fópóló kaae taru, ama yó matere whirape atimapi wei nuku sóró Betsaida bepaae fópóló, dotonalepó.

⁴⁶ Atéro, nalo Yesu ɔ ama wotoró bituraalu, so whipaae kɔle-ó yóló fópóló dotonóló, ɔ du sorokó mole aɔpaae moma yaairaaalu felepó.

⁴⁷ Atéro be dikité dorowaletamo, Yesuné ama yó matere whirape atima nukutamo wei kulu tuamó fu betepa, ɔ ama wotoró wei fókumó beterepó.

⁴⁸ Atéro bituraalu kelalemó, ama yó matere whirape atima nuku bisiki fotokoyóló itu betepa kelalepó. Ti noatepae, atima faai fole tikiró besé tiki wouraalu, fotokɔné bisiki tetepa, mo fotokoyóló itu betalepó. Atétu betepa, be mo deyaai du beteretamo Yesu ɔ atima dekeróló faai, wei tómó daaté walepó.

⁴⁹ ɔ wei tómó atéro daaté waletai atima feané kolóló, kepe wale nisiyóló wituraalu atima keteré yalepó.

⁵⁰ Até deretamo Yesu sókó wóló atimapaee duraalu, “Ita ɛpa, wiyaɔse. Diaaɔ hosaa diriyóló dua betae,” yalepó.

⁵¹ Yesu atéro wei tómó daaté wóló, nuku tuapaae taae holalemó, kale wou betale besé tiki tikalepó. Atétere

ala kolóló, kale whirape atima siratu betalepó.

⁵² Atéro ɔla kolokó daalu yóló nale bete atima wisiyóló kisipa muni, atimané tué tiki hapólu ipakalepó.

⁵³ Atéro, atima wei te Kenesaret haeró fóló, kale nuku ai dulalepó.

⁵⁴ Atima atéro, nuku dulóló haepaae taae feletamotoró so whi mo feané Yesu kilitu, ɔ Yesupóló kisipa yalepó.

⁵⁵ Atéro, Yesu kelale so whi mo hapale fóló, ai hae kwiamó te mole be hulua feamó hepo daróló betó mole so whi beleyóló, Yesuné wisirópóló, ɔ kotere tiki dokosó fua yalepó.

⁵⁶ Atéro Yesu ɔ sawa be huluarapepaaekélé, doasi be huluarapepaaekélé, ipu berapepaaekélé, kotopa so whiné ai ala deté kutu betalepó. Atéturaalu, mepaae ai be huluamó hepo dalóló betó mole so whi ɔla dupuneta dere tikimó beteraleta yalepó. Atéro betó mulu, Yesupaae woseturaalu, “Naa kuti salemó maaté dané wolaa yó su yaaitapóló,” dotopoi fo du betalepó. Atéro, Yesuné kuti salemó maaté wolaa yale so whi fea wisitua yalepó.

7

*Bólu inipatei fokotere fo
(Mat 15:1-20)*

¹ Atéro, kale mepaae Farisi whiraperó Moses-né yóló muló betere fo yó melatere whirapekó mepaae whirapetamo atima Jerusalem be taaróló, Yesu beterepaae wóló ɔ bopéróló betó molepó.

² Atima atéro wóló betó mulu, Yesuné yó matere whirape atima naase fokoni, ɔla nuku betepa kelalepó. Atétepa, kale whirapené duraalu, “Dɔ ɔla naai naase fokutu dere kaae atimakélé fokotere noatepa dérópó,” du betalepó.

³ Ti noatepae, kale Farisi whiraperó Judia whirapetamo atima alimrapené mara mole ala sya furaalu, naase bólu epa, ó bólu inipatei naase fokonitepa, ti atima ɔla naalomeipó.

⁴ Atéturaalu, atima ɔla dupuneta dere tikipaae fi wóló, atimané tiki bólu inipakélé wɛi tópunipa, ti atima ɔla nukua dumipó. Téturaalu, atimané alimarapené kae kae mara mole alarapekélé hotowa yóló sya fu dere kaae, atimané ɔla detere wutirape ó wɛi nokole wutirapekélé fea fokóló nukua dapó.

⁵ Atéreteiné kale Farisi whɛraperó Moses-né asɛre fo yó matepa whɛrapetamoné Yesupaae duraalu, “Naao yó matere whɛrapené ɖané ayarapené mara mole ala sya fóló, atimané naase fokonipatei ɔla nukua dere-a, noatepa de?” yalepó.

⁶ Ai fo depa Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Kótóné ama kóló whɛ Aisaiané diɖ tó tikiné sikɛlire whɛrapemó tuɛ muturaalu, i fo mo donotóro aseyóló muló betera-pó.

‘I so whɛ atimané hosaa tuámó ɛ sóro beterenirutei, hale kólóné maaté yało doi hale sóro horótu betera-pó.

⁷ Atimané yó mótu betere fota, bete munipatei mo whɛiné kisipané kekeme nólo i ala yae ó yaɔse du betera-pó.

Atima ɛ aɔmó bitinirutei, hale foné maaté Tale-ó du betera-pó, erapó.

⁸ Ti diaaɔ ayarapené mara mole alatóro hale sya fu bituraalu, Kótóné yae yóló muló betere fo eréni, taaló ai betere ape,” yalepó.

⁹ Téró ama atimapaee duraalu, “Kótóné yae yóló muló betere fo sisópaae eróló, diɖané ayarapené mara mole ala wisirapóló ai sya fu betere ape.

¹⁰ Ti noatepae, Moses-né i fo aseyóló muló betera-pó.

‘Naao ayaró haetamo aɔmó sukóló bituraalu, atimaamoné doi hale sóro horótu betae,’ erapó. Me fo i ape. ‘Mepaae whɛiné ama hamaró alimatamo teker-aterere fo depa, atétere whɛ mo ti sukópóló dae.’ fo aseyóló muló betera-pó.

¹¹ Ai fo epatei, diaaɔ i fo du betera-pó. ‘Mepaae whɛiné ama hamaró alimatamopaae duraalu, “Yało mole ɔla ɔla diaamo tao sóro móluɛtei, Kótópaae melaletéiné diɖamo werapó. Yało mole ɔla feata, Koropani, ai fo feteyóló Kótó melale ɔlapóló mo so whɛiné supa, ti fo mulapó,”’ dua dapó.

¹² Kale mepaae whɛiné ama hamaró alimatamo tao saairetei diaaɔ atétere alané sesétu betera-pó.

¹³ Ti diɖta, diaaɔ ayarapené mo deté wale mara mole ala sya furaalu, Kótóné fo hale ɔla kaae aɔrótu betera-pó. Take ai ala deté wale kaae, mió diaaɔkélé atei kaae alarape hoko ai du betere ape,” yalepó.

¹⁴ Téró, Yesuné kale mo so whɛ ɔ beterepaae momó ape yóló duraalu, “Diɖ feané yało i dere fo mo diriyóló wosóló tuɛ muae.

¹⁵ Mo nokole ɔla whɛiné tiki tuɔpaae durupuraalu whɛ dorótímipó. Téni, whɛiné tiki tuámó kaayóló sóko wale alané betɔ whɛ doratapó,” yalepó.

¹⁷ Atéro, Yesu ɔ ai so whɛ betepa taaróló, fóló bemó betere-mó, ama yó matere whɛrape ɔ beterepaae wóló, ama kale yale fo sale fo noa betené yalerópóló ɔpaae wosalepó.

¹⁸ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Diɖkélé, diaaɔ kisipa tiki hapólu eruraalu, yało ai yale fo bete tuɛni airapó. Mo nokole ɔla whɛiné tiki tuɔpaae doropóló whɛ doréni deretei, diɖ kisipanié?

¹⁹ Ti mo nokole ɔlata, whɛiné hosaa tuɔpaae sóko fumitei, depepaae doropóló, di alée fulapó,” yalepó. Yesuné ai fo ereteiné nokole ɔla fea naaitepa fo munipa, nae erapó.

²⁰ Ai fo tómó olekeyóló atimapaee duraalu, “Whɛiné tiki tuámó kaayóló belapaae sóko wale alané betɔ whɛ doratapó.

²¹⁻²³ Ti whɛiné hosaa tuámó kaayóló wale alarape i ape. Dei tuɛ mutere alakélé, aɔni kae kae hoko nópu nokole alakélé, mené ɔla ɔlémi sere alakélé, whɛ dele alakélé, nópu nokole alakélé, fea ɔlamó ekɛle dere alakélé,

me whıtamo dei tuę mutere alakélé, kapala dilikitere alakélé, mo enénire dowi alakélé, mené ọla senée yóló dei tuę mutere alakélé, me whı eratere fokélé, sekę whıpóló bopé faketerere alakélé, wisi tuę muniru, sonaalei họko du betere dowi alakélé, ai dosąayale alarape fea whı tuámó kaayóló wouraalu, whı dorótua dapó,” yalepó.

*Juda meire soné kisipa tiki tirale fo
(Mat 15:21-28)*

24 Téro Yesu ą ai be taaróló, doasi Tair be hulua bopéróló tę mole berapepaae felepó. Atéro, ą betą whıné be dolomó fóló betepa, mepaae whırapené ą kelaqsóró bope yaose yaletei, ą kinóló betenénipó.

25 ą atéro beterapó dere fo betą dowi kepe tepeyóló betere senaale hamané wosóló, ą Yesu beterepaae hapale sókó walepó. Atéro, ą Yesu daale aqmó deraapisa fóló fıó mualepó.

26 ąta Juda fake mei, Krik so ą hamané Siria haemó tęne be Fónisiamó dealepó. Ai so Yesu daale aqmó fıó mulu duraalu, “Yalo senaale tuámó betere dowi kepe naao hokonaasepé,” du betalepó.

27 Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Folosóró naale senaalené nokole ọla atimapi nópóló melae. Ti noatepae, atima sımó nénipatei, yuwirape nópóló matere ala dorapó,” yalepó.

28 Ti fo depa, kale soné ąpaae tokó mótu duraalu, “Tale-ó, aita mo deretei, kale keteirapené ọla ni fake tómó beleróló nokole folope sorokóta deretei haqrapenékélé nukua dapó,” yalepó.

29 Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao ai dere foné naao senaale tuámó betere dowi kepe sókó felepa, dua fae,” yalepó.

30 Ai fo depa, kale so ą ama bepaae sókó fóló senaalema kelalemó, ama tiki tuámó betere dowi kepe sókó fóló, besekę tómó ą feléyóló fıó molepó.

*Kqlóró wosęlitamo kine whı wisir-
ale fo*

31 Atéro Yesu ą ai Tair hae kwia taaróló, Saidon hae kwia tuámó tęyóló fóló, Kaleli węi fókumó tę mole be Dekapolis hae kwiamó sókó felepó.

32 Yesu atéro sókó fóló beteremó, betą wosęli kiyóló fokélé alure whı Yesuné wolaa yópóló, atimané dapesó wóló beteralepó.

33 Atéro betepa, kale so whı daae mole tiki taaróló, Yesuné depaae dapesó fóló daalu, ama naase dou tamo kale whıné wosęli dolopaae kesekée faróló sókó salepó. Atéro, ama naase doumó fesąa fe eróló, kale whıné hapemó wolaayalepó.

34 Atéro, Yesu ą hepen-paae kese horóló fomo sókó faróló duraalu, “Epapeta” i fo feteyóló, “Kınetei tukwę fae,” yalepó.

35 Ai fo deremó, kale whıné kine wosęli tukwę fıó, ama kqlókéle tukwę fıó duraalu, fo du betere whı kaae, fo kaae sóró yalepó.

36 Atéro, Yesuné atimapaee erale alarape mepaae whıpaae, “Yaose,” yóló fo mulaletei, Yesuné yale ala so whı feapaae deté kwęyóló fak-eralepó.

37 So whı feané atétere fo wosetu, sirayóló duraalu, “I whıné du betere ala feata, mo kokoi ala alamaaté erótua dapó. Wosęli kine whıtei tukwę falóo, kqló nomone whıkélé fo yóo, dapó,” du betalepó.

8

*Yesuné 4000 whı ọla male fo
(Mat 15:32-39)*

1-2 Atéro kale yale kaae, mepaae so whı mo dekéro ą beterepaae tourale wóló betó molepó. Atéro betó mole so whı atima naaire ọla meipa, ama yó matere whırapepaae ape yóló duraalu, “I so whı sore sukamó ętamo bituraalu, ọlakélé néni, hąle betaletiné atima ę mo doasi kqlené sukutapó.

3 Ti atima mepaae so whıta, saletómó waleteiné wote siri hąle

fópóló dotonatepa, tu tuámó wotené sisiraae faqsóró dapó,” yalepó.

⁴ Ti fo depa, ama yó matere whirapené apaae duraalu, “Aita mo deretei, so whikélé meitikimó atimané naaire ɔla-a, momó mupa melaaloé?” yalepó.

⁵ Ai fo depa, Yesuné atimapaee woseturaalu, “Ti dijané *bred* o bulakó meteró mule?” depa, atimané apaae duraalu, “Wɛikeró o bularape beta mulapó,” yalepó.

⁶ Tétepa, Yesuné ai betó mole so whi fea hae tikimó betae yóló, kale *bred* o bularape ama sóró taru, Talepaae mo kée yóló, momayalepó. Atéro momayóló kemetepa, Yesuné kolokó daalu yóló, ama yó matere whirapepaae melae depa, atimanémo, kale so whimó aliróló melaté kweyalepó.

⁷ Téro, ama yó matere whirape atimané toróti mole ya belekatikikélé melatepa, Talepaae mo kée yóló, atimapaee duraalu, “I yarapekélé nópóló, melaté kweyae,” yalepó.

⁸ Atéro, atima nóló sɔturaalu buki muni feletei, ama yó matere whirapené daseté kweyóló, wɛikeró yorape faanalepó.

⁹ Atima ai ɔla nale whirape dokó sóró touróturaalu, felekemó 4000-whirapepó.

¹⁰ Atéro kemetepa, ai betó mole so whi fópóló doteyóló, Yesu a ama yó matere whirape atima Dalmanuta hae kwiapaae nukutamo felepó.

¹¹ Atima atéro fóló betepa, mepaae Farisi whirape Yesu beterepaae wóló, apaae kae kae wosetere fo du betalepó. Aita, a kaae kolóló sɔ suraalu, naao hepen bemó mole kelemei alakó damaletamo kelaai dapa, eranenié? du betalepó.

¹² Atéteremó, Yesu a fomo sókó faróló atimapaee duraalu, “Diɔ mió i alimó betere so whiné me kelemei alakó kelaai erae du betere-a, noatepa de? Talené diapaae kelemei ala me kae eraalo meipóló yaɔ diapaae mo i dere ape,” yalepó.

¹³ Ai fo du betéro kemetepa, kale so whi betó mupatei taaróló, atima nukutamo wɛi fóku utéro momó te felepó.

Yist-paae dó faróló yale fo (Mat 16:5-12)

¹⁴ Atima atéro furaalu, mepaae ɔla uté teró mupatei keóró *bred* o bula beta maaté atima nukumó mupa ke-lalepó.

¹⁵ Téro, Yesuné ama yó matere whirape kisipa mulóló ma duraalu, “Kale Farisi whiraperó Herotamoné *bred* o tópuratere ɔla *yist*-ta mo doropa, wisiyóló kaae tawae,” yalepó.

¹⁶ Ai fo deremó, ama yó matere whirape atimasisitei duraalu, “I dere fota, dané kale *bred* o bularape keyó yóló weimó ai dere ape,” yalepó.

¹⁷ Atimasisitei atéro kɛlaarótu betere fo Yesuné ama tué yóló atimapaee duraalu, “*Bred* o meipóló, diasisitei noatepa fo tiki kɛlaarótu bitu de? Diaaɔ tué tiki hapóluraalu, ai yale alarape dijané kilitu bitutei, diaaɔ tuéni airapó.

¹⁸ Diaaɔ kelenékélé mo kolóo, wosélinékélé mo wosóo yaletai, yaɔ erale alarape diaaɔ kisipani, ai keterélirapó.

¹⁹ Yaɔ aporó *bred* o bula kolokó daalu yóló 5000-whirape atima nalemo sɔtepa, buki daseté kweyóló meteró yorape deyaleé?” depa, atimané duraalu, “12 yorape deyóló faanalepó,” yalepó.

²⁰ “Yaɔ me 4000 whirapemó, wɛikeró *bred* o bularape kolokó daalu yóló melóló, atima nalemo sɔtepa, buki daseté kweyóló meteró yorape deyaleé?” depa, “Wɛikeró yorape faanalepó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ti ai yale alarape fea diaaɔ kolólóte, bete diriyóló tué muni airapó,” yalepó.

Betsaida bemó keke dilikire whi wisirale fo

²² Atétu betéro, atima Betsaida bemó sókó walemó, mepaae

whirapené beta kele dilikire whi Yesupaae a wolaa yae yaairaaalu dapesó walepó.

²³ Atéro wapa, ai be hulua taaroló, depaae Yesuné kale kele dilikire whi naasemó tawóló felepó. Atéro fóló, kale whiné kelemó fesaa apuróló, Yesuné ama tikimó naase mulóló duraalu, “Mió naao kelené me qlakó wisiyóló kelete?” yalepó.

²⁴ Ai fo depa, kale sekéné ama kele fisaae faróló duraalu, “Whirape kotereteita, ni kaae tokóló só kotapó,” yalepó.

²⁵ Ti fo depa, kale dere kaae momó Yesuné naasené kale whiné kelemó wolaayalemó, ama kele mo ti wisituraalu, ɔla ɔla diriyóló kelalepó.

²⁶ Atéro, Yesuné kale whi a ama bepaee fópóló dotonótu duraalu, “Ya doasi be huluapaae feni, mo naao bepaetóro fae,” yalepó.

*Pitané yaɔa Kerisopó yale fo
(Mat 16:13-20, Luk 9:18-21)*

²⁷ Atéro, Yesu a ama yó matere whirapetamo ai be taaróló Sesaria-Filipai be hulua bopéróló te mole be hularape tuamó fu bitu atimapaae woseturaalu, “Mo so whiné e-a, depó du bitute?” yalepó.

²⁸ Ai fo depa, atimané apaae tokó mótu duraalu, “Mepaae so whinéta, ya kale wei tópuratere whi Jon-pó. Mepaae so whiné duraalu, yaɔa Elai-japó, mepaae so whiné duraalu, yaɔa, Kótóné ama qló whipó du beterapó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Diaaɔ tuéné-a, e depó du bitu de?” depa, Pitané apaae tokó mótu duraalu, “Yaɔa, so whi fea tetéróló kaae tanópóló, Kótóné sóro betero betere whi Kerisopó,” yalepó.

³⁰ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Eta, Kerisopóló, mepaae so whipaae momókó bope yaqse,” yalepó.

*Yesuné a sukqalopó yale fo
(Mat 16:21-28, Luk 9:22-27)*

³¹ Ai fo yóló, Yesuné apaae eraaire ala atimapaae kaae sóro yó mótu

duraalu, “Whiné Naalema kae kae sekei ala mo saalopó. Mepaae whi disirapénékélé, kale mo so whimó Talepaae momaratere doasi topo whirapénékélé, Moses-né asere fo yó matere whirapénékélé eta Whiné Naalema meipóló, mo ti só deraalopó. Atétepa, mepaae whirapené a mo ti daalotei, be de sore kemetepa, ti a momó kepaayóló betaalo ai ape,” yalepó.

³² Yesu apaae eraaire ala amatei haqearóló depa, Pitané a tu depaae dapesó fóló, atei fo ekesé yóló, foné salepó.

³³ Ti fo depatei, Yesu a ama yó matere whirape beterepaae fetée anóló Pita foné sóro duraalu, “Satanó, ya ɔalo sisópaae fae. Naao ai mole tuéta, ti Kótóné yaaire alamó kisipa muni, mo whiné yaaire ala maaté kisipa mutu ai dere ape,” yalepó.

³⁴ Atéro, ama yó matere whiraperó ai betó mole so whi featamopaae a beterepaae ape yóló duraalu, “Dia mepaae so whitamó e sya waai kisipa mutupa, ti naao yaaire ala taaróló, sisópaae mulóló, ya sukqaire filipaa ni naaotei beleyóló e sya ape.

³⁵ Whi me dené ama betere bete me ala yaqsóropóló, amatei wisiyóló kaae tapa, ti atétere whi a ama betere betetamo turó aluyaalo ai ape. Téretei, whi me de ɔalo ala eróturaalu, i kale fo wisi erótu betere tuamó ama betere bete kameratepa, ti ai whiné betere bete aluni, mo ti muó tawaalo ai ape.

³⁶ Mepaae whi de i haemó muó mole wisi wisi ɔla dekeró betaapaae du betere tuamó, ama betere bete mo ti alutepa, ti ai wisirapóló kisipa mute? Mo meipó.

³⁷ Ama betere bete alutepa, momó saairaalu, noa qlatamo dupu yaaloé?

³⁸ Mió i alimó dowi alaró nópu nokole alatamo du betere tuamó me whiné duraalu, ‘Yaɔa, Yesu tuéru, ama ala erótu betere whié?’ yóló wosetepa a witu halemó, ai whiró ama fotamo a tuénipó depa, apaae i fo yaalo ai ape. Kale Whiné Naalema

Alimané doasi doi mole de wisi-naaleró ama mo kae betere *ensel-rapetamo* wale sukamó folosóro halemó a tuénipó yale whípaae, Whíné Naalemanékélé ai whí a tuénipó yaalo ai ape,” yalepó.

9

Yesu kae tiki daane wale fo (Mat 17:1-13, Luk 9:28-36)

¹ Téro, Yesuné atimapaee duraalu, “Yalo diápaee mo i dere ape. Diá mió i betó mole so whí mepaae sukuni hãle betepatei, Kótóné ama teteróló betere aqmó mole ala mo doasi fotokotamo wapa kelaalopó,” yalepó.

² Atéro apomiró be de kemetepa, Yesuné Pita, Jems, Jon-sépi atima dape sóró doasi sokore hasi fosópaee holalepó. Atéro horóló beteremó, atimané kele tómótei, Yesuné ama daale tiki taaróló, kae tiki daane walepó.

³ Atéturaalu, ama deró betere kutikélé, mo yako kaae de tekée fi deró betepa kelalepó. I haemó betó mole so whíné deró betere kuti de kaae aleraai fokotepakélé, ai kutiné de kaae alée fenénipó.

⁴ Téro aimó, atimané keletómó kale Moses-ró Elaijatamokélé mo betere whíné tiki kaae daayóló sókó wóló, Yesutamo fo du betalepó.

⁵ Atétere ala kolóló, Pitané Yesupaae duraalu, “Yó matere whí-ó, dá fea etéro betámó beteretei mo wisirapó. Térapa, me ya betóo, me Moses betóo, me Ilaija betóo, yaaire furu be sore dané tēnaalopa, wisire?” yalepó.

⁶ Ai fota hãle ini, atima wituraalu, yaaire fo ketetepa, hoko fotei erapó.

⁷ Atéro daae molemó, kitikiné atima husurãle dorowóló, ai kitiki dolomótei fo fakeyóló duraalu, “Ita, yalo mo hosaa mole naalepa, ama dere fo mo wisiyóló wosae,” yalepó.

⁸ Ai fo deretamotóro atimané kele kele yalemó, kale whí tamo daani, Yesu ama wotoró daapa kelalepó.

⁹ Atétu betero, atima ai hasi fosó taaróló durupu bitu, Yesuné atimapaee duraalu, “I yale alarape mepaae

so whípaae diáné mió folo hapale momókó yaose. Kale Whíné Naalema a dóló mo ti sukunaletei, momó kepaayóló fi tikimó ti yaasepóló, mió hapale bope yaose,” yalepó.

¹⁰ Ama ai yale fo wosóló, atimané mepaae whípaae ini, atimasisitei kēlaaróló duraalu, “Mo ti doló sukunóló momó kepaayóló betaalopó dere fo-a, noa fo betené yalerópó,” du betalepó.

¹¹ Atéro, atimané apaae woseturaalu, “Kale Moses-né asere fo yó matere whirapené Tale waai teópatei, Elaijapi waalopó du betere-a, noa fo betené du bitute?” yalepó.

¹² Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Ti mo dapó. Elaijapi wóló, ɔla ɔla fea ama momó donoróló mulaalopó. Téretei, Kótóné fo asere tuámó i fo erapó. Whíné Naalema, a mo doasi dele su betepa, atimané a faleyóló só deraalopó ere fo-a, metéli yaaireteimó ere?”

¹³ Téretei, yalo diápaee mo i dere ape. Ilaija ata, mo walepó. Tétepa mepaae so whíné kale yóló muló betere fo mo dokonóturaalu, atimané apaae mo eranée yale alarape fea motóroti ai erale ape,” yalepó.

Dowi kepe betere naale wisirale fo (Mat 17:14-21, Luk 9:37-43)

¹⁴ Téro Yesu atamo fele whirape fe-saae walemó, mepaae beteróló fele yó matere whirape mo so whíné bopéróló daae mupa kelalepó. Aita hãle mei, ai whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamo foné u só derótu, i só derótu du betepa, kaae tawóló daae molepó.

¹⁵ Atétu beteremó, Yesu sókó wapa kilitu, so whí feané doasi sirayóló, atamo hokolaa yóló kōleó yaairaalu felepó.

¹⁶ Téro, Yesuné ama yó matere whirapepaae woseturaalu, “Noa fo betemó diá fo tokótamo du bitu de?” yalepó.

¹⁷ Ai fo du betepa, ai wóló daae mole so whí kuamó betã whíné duraalu, “Yó matere whí-ó, yalo

naale dowi kepe bituraalu, ama kóló nomunu fo initeretei naao wisir-aasepóló, yapaee dapesó walepó.

18 Ti noatepae, dowi kepené haepaae taae deróló haeratepa, ama sereke hatua yósóró kólómó dako sókó wua dapó. Téturaalu, ama hó naase, tikikélé fea sosoro falótua depa, naao yó matere whirapepaae hókonaasepé yalemó, atimané hókonaaitere sunipó,” yalepó.

19 Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Mió i alimó tué tiki tiréni hoko betó mole so whirape-ó, diá tué tiki tirópóló meteró sukamó ę diátamo betaaloé? Diaaę hapólure kisipa taaróló, wisi kisipa sópóló ę diátamo meteró sukamó betaaloé? Térapa, ai naale ępaae dapesó ape,” yalepó.

20 Ai fo depa kale naale ę beterepaae dapesó walemó, dowi kepené Yesu kilituraalu, téti kale naale mo fotokoiné tao sóró feseróló haemó haeratepa biliraté feletikimó, kólómó dako sókó walepó.

21 Atétere ala kolóló, Yesuné kale naalené alimapaee woseturaalu, “Naao naale ai ala du betepa, ba fo meteró kemeyaleé?” depa alimané duraalu, “Mo ketemó kaae sóró deté waletéi, miókélé hęle ai yó tare ape.

22 Yalo naale doló sukunaairaaalu, ai dowi kepené sipaaekélé ó weipaaekélé, tao sóró taae falatua yalepó. Térapa, naao dąmo kęleturaalu sumó tao senępa ti tao saasepólópó,” yalepó.

23 Ai fo depa, Yesuné ępaae duraalu, “Naao ępaae sumó tao saaloé? dere-a, mepaae whi dené Talepaae tué tiki tiratepa, ti ai whipaae fea ala fea Talené ama sumó eranęrapó,” yalepó.

24 Ai fo depa kale naale alimané ama ere ala hękearóló duraalu, “Yalo tué tiki tiró betepatei doa meipa, me kwiapaae hęlekeretei naao ę tao saasepé,” yalepó.

25 Yesu ę ai ala du beterepaae so whi fea sururu yóló wapa kolóló, dowi kepe foné sóró duraalu, “Whinė

kólóró wosęlitamo kinó betere dowi kepe-ó, yę ai whi tuąmó betteretei, yęlo i hókonatapa, momó kae biti weni, mo ti fae,” yalepó.

26 Yesuné ai fo deremó, kale naalené tiki tao sóró feseróló kale dowi kepe keterętamo sókó felepó. Atępa, kale naalené tiki mo sukę whi aępa, kolóló so whi feané duraalu, “A mo ti ai sukęle ape,” du betalepó.

27 Atępa, Yesuné kale naale naasemó tao salemó turukó horóló daane holalepó.

28 Atętu beteró, nalo Yesu ę be dolopaae doropóló betepa, ama yó matere whirape atimanalemaaté bitu ępaae duraalu, “I dowi keperape dąné doló hókonatepa, sókó fenitere-a, noatepa dęrópó,” yalepó.

29 Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Moma dere alané betę atei kaae dowi keperape sumó hókonanęrapó,” yalepó.

30 Téró atima ai be taaróló, Kaleli hae tuąmó tęyóló felepó. Ti atéro feleteita, Yesuné ama yó matere whirapepaae maaté kale fo wisi yó melaai kisipa mutu, mo so whinė atima betere tiki tué yaęsóró yalepó.

31 Atima atéro fóló bitu, ama atimapaee duraalu, “Hęle mo whinė kale Whinė Naalema dępóló, whi mené eleké deyaalópó. Atéro, mo ti dóló sukunaalotei, sore be dę kemetepa, ti ę momó kepaayóló betaalo ai ape,” du betalepó.

32 Ama atéro yale fo bete atima tuęnitepa, noa betené yalerópóló, wosaai waletéi, atima wituraalu, taaralepó.

*Doasi topo whi deé? yale fo
(Mat 18:1-5, Luk 9:46-48)*

33 Téró, atima Kapeneam bepaae fóló, atima fiyaaire bemó bitu, ama yó matere whirapepaae woseturaalu, “Dią tu tuąmó alale siré wou betale-a, noa fokó deté wou betaleé?” yalepó.

34 Yesuné ai fo depa tuąmó wou bituraalu, topo whi-a de betere yóló atimasisi alale siré waletiné haletu, Yesupaae tokó matere fokélé inipó.

³⁵ Téro Yesu ą bitį deyóló ama yó matere 12 whırape ą beterepaae ape yóló duraalu, “Whı me detamo topo whı betaai kisipa mutupa, ti belei aoyóló so whı feané kutó diratere whı betae,” yalepó.

³⁶ Atéro, ama betą naale belekaamale dape sóró atima tuąmó daalóló, ama apuó taru duraalu,

³⁷ “Mepaae whı denétamo yało doimó etei kaae naale mo wisiyóló dape supata, ti ętei mo wisiyóló dape sirapó. Atétere whıné ęmaaté dape sumitei, ę dotęyale sekékélé dape sirapó,” yalepó.

Dątamo bóe dinitere whıta dąné be whıpó

(Luk 9:49-50)

³⁸ Téro, Jon-né Yesupaae duraalu, “Yó matere whı-ó, whı betané naao doimó dowi kepe hokutu betepa, ąta dątamo betąmó kotere whı meipóló, dąné seséyalepó,” yalepó.

³⁹ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Atei kaae whıné ama yaaire ala yópóló sesékese. Ti noatepae, mepaae whıné yało doimó mepaae kelemei ala erale kılipaaemo, yało doi doróló faleyaalo meipó.

⁴⁰ Mepaae dątamo bóe dini dere whırapeta, ti dątamo mole whı ai ape.

⁴¹ Yało diąpaae mo i dere ape. Dią Keriso whı bitu, yało ala erótu betere mó, mepaae whıné węi melatepa, atétere whı dupu ąsókó feni, mo saalo ai ape,” yalepó.

Me whı dowi ala yópóló dée nalatere ala

(Mat 18:6-9, Luk 17:1-2)

⁴² “Mepaae whı denétamo ępaae tuę tiki tiró betere doi muni, sókótei sókó dei so whı dowi ala yópóló dée nalatepa, atétere whı mo doasi dowi dupu saalo ai ape. Atei ala dere whı ama depamó mené doasi kane fake dulóló węi kęlapaae taae faluąsóró wisi uąpó.

⁴³ Naao naasenétamo yało dowi ala yópóló dée nalatepa, atétere naase tukóló taae falae. Yało betą naasetamo

bituraalu, mo ti betaaire tikipaae sókó faasepólópó. Naase tamo daayóló beteraletikimó, me naasené naao tiki turó doasi surukókélé feni, ąle dó tare sipaae ąlisóró faąsóró dapó.

⁴⁵ Naao hóné yało dowi ala yópóló dée nalatepa, atétere hó tukóló taae falae. Yało betą hótamo bituraalu, mo ti betaaire tikipaae sókó faasepóló dapó. Ti noatepae, yało hó tamo daayóló beteraletikimó, me hóné naao tiki turó si duku beterepaae ąlisóró faąsóró dapó.

⁴⁷ Naao kelené yało dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere kele sokóló taae falae. Betą keletamo bituraalu, yało mo ti betaaire tikipaae sókó faasepólópó. Ti noatepae, naao kele tamo wusuró buóló betepa, naao tiki turó ąle dó tare sipaae faąsóró dapó. Ti Kótóné tęteróló kaae tare tikimó mole alata, betą keletóró daayóló bituraalu, sene fupa mo wisirapó.

⁴⁸ Ti dowi dele su betaaire tikimó kisipa mutu, ašemó i fo erapó. Aimó betere whırapeta, mokené turukóló nokoletai mo kemekélé ini yóo, sikélé surukó feni ąle dótóró tawóo yaalopó.

⁴⁹ Na ó hupu mi kęlaayaąsóró kó terepetu dere kaae, so whı fea tuąmó mole dore alaró wisire alatamo sinétei biliyóló taleyaalo ai ape.

⁵⁰ Ti kóta, ąla feléróló nokole ąla wisipó. Téretei, kale kóné felé kemetepa, momó kae noayóló felé bulaaloé? Mo meipó. Térapa, ai kó wisinaale diaaą hosaa tuąmó mulóló, so whıtamo hosaa muni deyóló wisi kisipatamo mo dua betó muae,” yalepó.

10

So ó whı tokó fateremó dere fo
(Mat 19:1-12, Luk 16:18)

¹ Téro, Yesu ą ai be taaróló Judia hae kwia tuąmó kutu betero Jordan węi uté fakerókélé felepó. Aimó sókó felemó, so whı mo fea kale duatere kaae tourąle wóló betó mupa, ama

dua dere alatóró yóló yó mótu betalepó.

² Atétu betepa, mepaae Farisi whirape wóló, ą susóró ąpaae woseturaalu, “Mepaae whiné ama soma tokó fatepa fo mulepé meié?” yalepó.

³ Ai fo depa ama atimapaee tokó mótu duraalu, “Diaaọ dosayóló tuę yópóló, Moses-né diąpaae noa ala yae yóló, asęere?” yalepó.

⁴ Ti fo depa atimané ąpaae tokó mótu duraalu, “Mepaae whiné so tokó falaai depa, ti soné asę sóró fópóló melae yóló Moses-né asęrapó,” yalepó.

⁵ Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Ti aita, diaaọ hosaa ąaruraalu dowaae fu betepa, Moses-né ai fo asęyóló muló beterapó.

⁶ Téretei mo take kaarale alimó, ‘Kótóné whiró sotamo alipakalepó.’

⁷ ‘Atéyale betené whiné ama hamaró alimatamo taaróló, sotamo dokóló atimaamo mo betą tikitóro daayaalopó.’

⁸ Atéreteiné atimaamo tamo mei, mo betą tikitóro ti ai daale ape.

⁹ Kótóné atimaamo atéro betą tiki daaróló beteró betereteimó, mo so whiné tekeróló whi kae beteró, so kae beteró, yaqsóro yae,” yalepó.

¹⁰ Ai fo yóló Yesu ą ama yó matere whirape atima fea bemó betó mulu, Yesupaae woseturaalu, “Naao ti yale fo ąakélé kisipa yaai dapa, bete mo ti ąakearóló yae,” yalepó.

¹¹ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Whi me dené ama topo so tokó daalóló so me dokotepa, ai whiné Kótóné fo tukóló topo sotamo betere ala mo ti doratapó.

¹² Atétere kaae sonékélé, oma whi tokó daalóló, whi metamo dokotepa, atétere soné Kótóné fotei tukóló, ama omatamo betere ala mo ti doratapó,” yalepó.

Naale senaale Yesupaae dapesó wale fo

(Mat 19:13-15, Luk 18:15-17)

¹³ Téro etéyalepó. So whiné kale keteirape Yesuné wolaa yópóló, ą

beterepaae dapesó wua yalepó. Atétepa, ama yó matere whirapené kale so whi foné sóro sesétu betalepó.

¹⁴ Yesuné atétere ala kolóló, ama yó matere whirapetamo fopaae buóló duraalu, “Ai naale senaale ę beterepaae wópólópa sesékese. Ti noatepae, atei naale senaale kaae betere so whita, ti Kótóné ąeteróló betere aqmó sókó fóló beterapó.

¹⁵⁻¹⁶ So whi i naale senaale kaae aoyóló bitinitepa, ti Kótóné ąeteróló betere aqmó sókó fenénipó,” yalepó. Ai fo yóló, Yesuné kale naale senaale dokọ apuósu yóló, naase mulóló atima wisiraterere fo dua yalepó.

Doasi néli teó whipaae yale fo
(Mat 19:16-30, Luk 18:18-30)

¹⁷ Téro etéyalepó. Yesu ą ama kisipa mole tikipaae faai fu betalemó, whi betą sururu yóló wóló, Yesu daalemó bukutiri teąro bitu, ąpaae duraalu, “Yó matere whi wisi-ó, ę mo ti betó tawaairaaalu, noa alakó yaaloé?” yóló wosalepó.

¹⁸ Ti fo depa, ama kale whipaae duraalu, “Naao ępaae noatepa whi wisi-ó fo du de? Whi betąkókélé wisi whi bitini, Kótó ą betą mo wisirapó.

¹⁹ Ti Kótóné yae yóló muló betere alarape i ape.

‘Whi daąse, so nópu naąse, ọlémi naąse, kapala fo yóló me whi só deraąse, me whi dilikóló ọla ọla ọlémi saąse.

Naao hae aya wisi doi mulópóló, atimaamo aqmó bitu, wisi ala betą erótu betae yóló, ere fo fea ti naao ai tuęre ape,’” yalepó.

²⁰ Ai fo depa kale whiné ąpaae duraalu, “Yó matere whi-ó, ai alarape feata, ę mo naale beleąamalemó bitutei deté wóló, miókélé ąale yó tarapó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa Yesuné kale whi yaala sókó fóló kelené ą kaae taru duraalu, “Mo betą ala betą ya mei ai ere ape. Térapa ya fóló, naao mole ọla ọla fea dotonóló *moni* sae. Atéro sere *moni* ti ọla ọla meiyóló yolealere so whimó ąliróló melae. Atéro melóló yaąa, ti

ó hepen bemó taleróló muló betere wisi wisi ɔla saasepóló ɔamo faalopa ɛ sya ape,” yalepó.

²² Ai fo depa, kale seké ɔ fea ɔla ɔla mole néli whi ereteiné, ama kelepaa humula yóló fomoné sukuté felepó.

²³ Téró Yesuné ama yó matere whirape kaae taru duraalu, “Doasi néli whirape Kótóné teteróló betere aomó sókó faairetei mo doasi hapólurapó,” yalepó.

²⁴ Ama yó matere whirapéné ai dere fo woseturaalu, atima siratu betalepó. Tétepa, ama atimapaee momó duraalu, “Ti naalrape-ó, Kótóné teteróló betere tikimó sókó faairetei, béni mo doasi hapólurapó.

²⁵ Doasi *kamel* hupu kuti nomotere ketéli dolomó sókó fenénipó. Atére kaae, fea ɔla ɔla tare néli whi Kótóné teteróló betere aomó sókó faairetei mo doasi hapólurapó,” yalepó.

²⁶ Yesuné ai fo deremó, ama yó matere whirape atimasisitei doasi sirayóló duraalu, “Atéró hapólupa, ti noa kaae so whimo mo ti aluyaɔsóró tao saaloé?” yalepó.

²⁷ Ti fo depa, Yesuné atima kaae taru duraalu, “Mo whiné atei kaae ala fea sumó enénipó. Mo whi ere kaae Kótó ɔ aténi, fea ala fea ama mo sumó eranérápó,” yalepó.

²⁸ Ai fo depa, Pitané ɔpaee duraalu, “Dɔ yɔtamo kweyaairaaalu, ɔané ɔla ɔla fea mo ti taaróló i wale ape,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yɔlo ɔiɔpaee mo i dere ape. Whi me detamo yɔlo ala eróturaalu, kale fo wisi yó maté kweyaai, ama be ó no nemarape ó hama alima ó naalemarape ó hae tiki fea taaróló wapa, ti atétere whimó i ala eraalo ai ape.

³⁰ Ama betɔ ɔla taaróló walemótei, nomarapekélé kutórape, nemarapekélé, hamarapekélé, alimara-pekélé, naalemarapekélé, berapekélé 100 tómó beleróló saalo ai ape. Téturaalu, dowi susupui alakélé saalotei, nalo waaire alimó mo ti betó tawaaire bete saalopó.

³¹ Téyaalotei, mió i alimó mepaae doasi doi mole whirape take nalo doi munire whi kaae betaalopó. Mió mepaae doasi doi muni, sókó deyóló betere so whita, take nalo mo doasi doi mole topo whi kaae betaalo ai ape,” yalepó.

Yesu ɔ sukɔairemó yale fo

(Mat 20:17-19, Luk 18:31-34)

³² Atéró, atima Jerusalem bepaee furaalu, Yesu ɔpi fi tikimó, ama yó matere whirape nalo haió! yóló sira deté fu betalepó. Tétepa, mepaae atima sya wou betere so whikélé wiyalepó. Atéró, Yesuné ama yó matere 12 whirape tɔ ɔepaae dapesó fóló daae mulu, ɔpaee eraaire ala fea atimapaee momó yó melalepó.

³³ Atéró, atimapaee duraalu, “Mió ɔ Jerusalem bepaee i fole ape. Tétereitei, kale Whiné Naalema me whiné eleké deyóló mo so whimó Talepaae momaraterere whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné naase tuamó mu-laalopó. Téró fo tokóló só deróló, Juda mei kae fakené ɔ ɔópóló, melaalo ai ape.

³⁴ Atéró, atimané ɔ faleterere alakélé, fesɔa apuraterere alakélé, halika tikiné fokosó sere alakélé, faleyóló haleraterere alakélé erótu beteró, nalo atimané ɔ mo ti sukópóló daalopó. Téyaalotei, be ɔ soremó dou dolomó muóló ɔ momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

Jems-ró Jon-tamoné Yesupaae wosale fo

(Mat 20:20-28)

³⁵ Téró, kale Sebedi naalema tamo Jems-ró Jon-tamo Yesu beterepaae wóló duraalu, “Yó matere whi-ó, ɔamoné yɔpaee wosetere ala naao eraaloé?” yalepó.

³⁶ Ai fo depa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Yɔlo ɔi-aa momó noa alakó eraró de?” yalepó.

³⁷ Tétepa, atimaamoné ɔpaee duraalu, “Take naao mo kae ere ɔ wisinaale hakearaterere sukamó ɔamo

me whikó naao turu naase demó beteróo, me whi fê naase demó beteróo, yaasepóló dapó,” yalepó.

³⁸ Ti fo depa, Yesuné kale whi tamopaae duraalu, “Diaamoné epaae ai wosale fota, Talené tetéroló kaae tare tikimó ere ala diaamo tueni keteruraalu dapó. Dowi ala kwia tokóló aluraai susupu soro sinaaitere ala, diaamonékélé sumó senére? Ó e wêi tópuratere kaae, diaamokélé tópurópóló kisipa mute?” yalepó.

³⁹⁻⁴⁰ Ai fo depa, atimaamoné duraalu, “Dámokélé ai ala sumó enérapó,” yalepó. Ai fo depa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Yalo tikimó doasi susupu soro sinaaire alaró e wêi tópuraaaitere alatamo diaamopaaekélé sumó eraalotei, turu naase ó fê naase demó beteraaire alata, ti yalo tetéroló kaae tanipó. Ai alata, yalo Ayané ama tetéroló kaae taru, aimó betaaire whi tamokélé, ama mo taketitei tukóló beteróo beterapó,” yalepó.

⁴¹ Tétepa, mepaae ama yó matere naase tamo whirapené ai fo woseturaalu, Jon-ró noma Jems-tamopaae doakale fopaae bualepó.

⁴² Atétepa, Yesuné atimapaee tourale ape yóló duraalu, “Juda mei kaae fake tetéroló kaae tare topo whirapené mo so whi tetéroló kaae tawóo, atimané soro beteróo betere whirapénékélé mo so whi tetéroló kaae taru, i ala erae du betereitei diaaḡ ai kisipare ape.

⁴³ Atétere kaae, diḡ tuamókélé ai ala momókó yaḡse. Diḡ tuamótamo beta whikó doasi topo whi betaai kisipa mutepa, ti so whi feané kutó diratere whi betenérápó.

⁴⁴ Whi me de doasi doi mole topo whi betaai depa, ti diḡné wae soro kutó diratere whi kaae betae.

⁴⁵ Ti noatepae, kale Whiné Naalema waletaita, ḡ topo whi bitu mepaae whirapepaae ama kutó dirae yaairaaalu wéni, ḡ mo so whiné kutó diratere whi bitu, atima aluyaḡsoro ama betere bete ḡale melóló, dupuraai walepó,” yalepó.

Kele dilikire whi Batimeus wisirale fo

(Mat 20:29-34, Luk 18:35-43)

⁴⁶ Atéro atima Jeriko bepaee walepó. Atéro, nalo ama yó matere whiraperó mo so whi featamo ai doasi be taaróló fu betalemó, beta kele dilikere whi Timeus naalema Batimeus tu demó bituraalu, monikó ḡlae yóló kematu du beterepó.

⁴⁷ Atétua dere whi ḡ tu demó beteremó, kale Nasaret whikó Yesu walapó dere fo wosóló, fo fakeyóló duraalu, “Depit-né deté fele whiné Naalema Yesu-ó, e kolené sukuturaalu, tao sae,” du betalepó.

⁴⁸ Ai fo du betepa, mepaae so whiné taalae yóló, foné salepó. Tétepatei, kale whiné woseni nisiyóló, fo mo ti fakeyóló duraalu, “Depit-né deté fele whiné Naalema Yesu-ó, naao e kolené sukuturaalu, tao sumié?” yalepó.

⁴⁹ Ai fo deremó, Yesu ḡ keḡyóló daalu, “Ḃpaae ape yae,” yalepó. Tétepa, kale whirapené kale kele dilikire whipaae duraalu, “Mió ḡapaae ape dapa, whaaliani, ḡaitamo turukó horóló fae,” yalepó.

⁵⁰ Tétepa, kale whiné ama bukóló betere kuti ḡae faróló, ḡ Yesu beterepaae hapale tuwó felepó.

⁵¹ Atéro daapa, Yesuné apaae duraalu, “Yalo ḡamó noa alakó eraró de?” yalepó. Ai fo depa, kale kele dilikire whiné duraalu, “Yó matere whi-ó, yalo kelené ḡla ḡla kelené du beterepa, naao wisiraasepé,” yalepó.

⁵² Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Naao tué tiki tiratere alané ḡa wisiralepa dua fae,” yalepó. Ai fo deretamotóro kale whiné ama kele wisitepa, Yesu sya felepó.

11

Yesu doasi topo whi aḡyóló fele fo
(Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Jon 12:12-19)

¹ Atéro atima Jerusalem be hulua-paae felekemó sókó faairaaalu, Olip du sorokó mole aḡmó tene Betpas beró Betani betamomó sókó felepó. Aimó

Yesuné ama yó matere whĩrapekó tamo whĩ dotonaai duraalu,

² “Diaamo fole be huluamó sókó fe-nalemó, whĩ betóló konire utu *donki* hupu duló betepa kelaalo ai ape. Térapa, ai hupu taayóló ipaae dapesó ape.

³ Atéró taanalemó me whĩné du-raalu, ‘Ai hupu neaai só fute?’ depa, apaae i fo yae. ‘Momó hapale sóró waaitei, Talené ama me kutó diyaai, kapala asiri sene fae yale tikimó sóró fulapó,’ yae,” yóló dotonalemó.

⁴⁻⁵ Atétepa atimaamo fóló kelalemó, be bela tu demó tene be tu sókó walemó, kale bopeyale hupu duló beterepó. Atépa, kale hupu taatu be-talemó mepaae aimó daae mole so whĩné atimaamopaae duraalu, “Di-aamoné ai hupu neyaai taatu de?” yalepó.

⁶ Ai fo depa Yesuné atimaamopaae yae yale fotóro yalemó, atimané “Wisirapa sóró fae,” yalepó.

⁷ Atéró, kale hupu dape sóró Yesu beteremó sókó felemó, ama yó matere whĩrapené deró betere kuti sókósu yóló, ai kale *donki* hupuné sisó tómó whamenatepa Yesu a bitĩ holalemó.

⁸ Atéró betóló fupa, mo turó so whĩné atima kuti sorokóló tumó whamenaté fóo, mepaae so whĩné sapo daa ó wolou dārape turukóló whamenaté fóo, deté fu betalemó.

⁹ Yesu a tuamó fupa, mepaae so whĩ folosóro fóo, mepaae so whĩ nalo wóo du bitu fo fakeyóló duraalu,

“Hosana! Talené doimó wale whĩ wisinaale-ó! Talené ya mo wisiró beterapó.

¹⁰ Mo take dāné ayarape deté wale whĩ Depit-né teteróló kaae tawale ala mió da tuamókélé sókó walapó.

Térapa, Talené ya wisirópóló yae! Hosana, ama doi doasi ó sikipaae sóró horópóló, yae!” deté fu betalemó.

¹¹ Téró Yesu a Jerusalem bepaee sókó fóló, momatere be dolopaae felepó. Atéró, ai be dolomó muó mole

qla qla fea kelené dokó du betalemó. Atétepa betalemó, be dikitepa ama yó matere 12 whĩrape atima fea Betani bepaee felepó.

Yesuné momatere bemó hokale fo (Mat 21:12-17, Luk 19:45-48, Jon 2:13-22)

¹² Atéró fiyóló be detepa, hĩka ai Be-tani be taaróló fu betalemó, tu tuamó Yesu a wote yalepó.

¹³ Atétepa, a tumó fu bitu kese falalemó betā nose mo umó daapa kelalemó. Atépa betepaae fóló, dukó olerémóló kelalemó, oleni hale sókumaaté erepó.

¹⁴ Atépa kale nipaae duraalu, “Me sukamó wouraalu whĩ betānekélé naao du momó kae tokóló naalomeipó,” depa ama yó matere whĩrapené wosalemó.

¹⁵ Atéró, atima momó Jerusalem bepaee sókó wóló bituraalu, kale momatere be dolopaae fóló kelalemó, whĩrape ai be dolomó qla qla dotonóló dupu du betepa hókó faralemó. Atéró, be kaepaae wale whĩrape atimané *moni* ai be talené *monitamo* duputamo du betere ni fakeraperó ba hókósere beleróló dotonótu betere fōloi ni fakerapetamo fesekeyóló taae faralemó.

¹⁶ Téró, mepaae whĩné momatere be tuā dolomótei dotonaaire qla qla beleyóló sóró fua wua du betepa, Yesuné ama seséyóló kaae sóró hōkonalemó.

¹⁷ Atéró ama atimapaae yó mótu duraalu, “I aséyóló muló betere fo diaaō dosāyóló tué munié?

‘Yālo beta, i hae kwia feamó betó mole kae kae tiki daae mole so whĩné Talepaae betā moma yōpóló tēno betere bepó, er-apó.’

Ai fo epatei, diaaō du betere alané qlémi nokole whĩrape touróló betere be aqrótu beterapó,” yalepó.

¹⁸ Yesuné atéró yó mótu betere fo mo so whĩné wosóló siratu betere ala, mo so whĩmó Talepaae momaratere topo whĩraperó Moses-né asere fo

yó matere wh̄irapetamoné wosóló atima dei kisipa muturaalu, Yesu daaire tu kikitu betalepó.

¹⁹ Atétu beteró be dikitepa, atima ai doasi be hulua taaróló felepó.

*Yesuné nose sélirale fo
(Mat 21:20-22)*

²⁰ Atéró, atima mo hikati tumó fu bituraalu kelalemó, kale ni nose betekélé mo turó sélipa kelalepó.

²¹ Atépa, Yesuné take kale yale fo Pitané tué muni wapa apaae duraalu, “Yó matere wh̄i-ó, naao foné dorale ni nose ai sélipa kelere!” yalepó.

²² Ti fo depa Yesuné apaae duraalu, “Kótópaae tué tiki tiróló betae.

²³ Yalo diapaae mo i dere ape. Mepaae wh̄i de kisipa tamo muni, Talepaae tué tiki tiróló i ulupaae ya ai daale tiki taaróló w̄ei k̄ela tómó daane derepae depa, mo téyaalo ai ape.

²⁴ Térapa, yalo diapaae i dere fo wosae. Diñané moma duraalu me noa qlakó wosetepa, ti ai wosetere qla naao mo serapóló tué tiki tiratepa, ti diaaq mo saalo ai ape.

²⁵ Diñané moma duraalu, hepen bemó betere Aya Kótóné diaaq yale dowi ala kwia h̄ale kemerópóló, mené diapaae me dowi ala erélipa, ti apaaemo kwia tokó melaai dapóló tao tani, me qla meipóló kisipa keterae,” yalepó.

Yesupaae ya né sóró beterale éyale fo

(Mat 21:23-27, Luk 20:1-8)

²⁷ Téró atima momó Jerusalem bepaee wóló bituraalu, a momatere be tipiné bopéro daaló betere tuamó kutu betalemó, mo so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄irapekélé, Moses-né asere fo yó matere wh̄irapekélé, mepaae wh̄i disirapekélé, fea a beterepaae walepó.

²⁸ Atéró wóló apaae woseturaalu, “Ai alarape du beterópóló ya né sóró beteraleé?” yalepó.

²⁹ Ai fo depa Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Yalokélé diapaae

beta wosetere fo yaalopó. Yalo wosetere fotamo diaaq epaae tokó matepa, ti diaaq wosetere fokélé yalo tokó melaalopó.

³⁰ Ti take Jon-né so wh̄i w̄ei tópurale ala, momó kaayóló waleé? Ó hepen bemó betere Talené yae depa yalepé, mo wh̄iné yae depa yaleé?” yalepó.

³¹ Ai fo depa, kale wh̄irape atimasisitei fo k̄elaaróló duraalu, “Dañé hepen bemó Talené yae depa yalepó enalemó, ti dapaae ama dere fo wosóló apaae tué tiki tirénitere noatepae? yaalopó.

³² Atéyaqsóró, mo wh̄iné yae depa yalepó fo ūatei, Jon a Kótóné fo eraterere k̄óló wh̄ipóló so wh̄i feané kisipareteiné atima kapo duné d̄a siróló daqsóró ai fo yaalo meipó,” yalepó.

³³ Atétepa atimané Yesupaae duraalu, “D̄a tuénipó,” yalepó. Ti fo depa ama atimapaae duraalu, “Mené epaae i alarape yae depa dapóló, yalokélé diapaae yó melaalomeipó,” yalepó.

12

*Kutó tale faai yale fo sale
(Mat 21:33-46, Luk 20:9-19)*

¹ Téró, Yesuné ama kale fo sale forape momó kaae sóró yó melótu duraalu, “Wh̄i betané wain képi wae biliyaa kutó diyóló tipi bopé yalepó. Atéró, kale képi du ulumétepa tokóló f̄e dowaire tiki kaponétei aleyóló mulalepó. Atéró kemetepa, kutó kaae tawóló betaaire be mo sikimó deróló t̄ealepó. Téró ai kutó tale a me bepaee faai kutó kaae tawópóló, mepaae wh̄irape sóró beteróló duraalu, qla ulumétepa sere sukamó d̄a bukaalopa, kutó wisiyóló kaae tawae yóló a felepó.

² Atéró fóló bitu, ama biliale képi du ulumétepa sere alimó bukóló, ama saaire s̄u ti ama kutó diraterere wh̄i betané sene f̄ópóló, kale kutó kaae tare wh̄irape beterepaae dotonalepó.

³ Atéró dotonalemó, atimané a tawóló fokosoi ala du beteró

me ɔlakélé menéni, haɓe fópóló dotonalepó.

⁴ Tétepa, kale whiné ama me kutó diratere whimo dotonalemó, ai whikélé kale dere kaae topomó kapóró dóló haleróló faralepó.

⁵ Atétepa kale dere kaae, me whimo dotonalemó ai whikélé mo ti dalepó. Tétepa, mepaae whirape mo dekeró dotonótua yalepó. Téyalemó, mepaae whirape dóló haɓe susupuróo, mepaae whirape mo ti dóló sukunóo dua yalepó.

⁶ Whirape fea atétu beteró kemeróturaalu, ama hosaa mole naale betá bití felepó. Ai naale dotonaa duraalu, mió atima yaɓo i naale aomó bituraalu, aɓaae mo wisi ala betá eraalopóló kisipa mutu doteyalepó.

⁷ Téyaletei, kale naale wale kilitu, kale kutó kaae tare whirape atimasisi duraalu, ‘I kutó tale sukutepa a betale sirimó betaaire whi ai wale ape. Tétu ai kutó ama saosóró da saairaalu, a daalopa siépe,’ yalepó.

⁸ Atéró, atimané kale sekékélé mo ti dóló sukunóló, ai kutó tipi aɓpaae taae deralepó.

⁹ Atétepa, ai kutó talené ama noa ala yaaloé? Kale kutó tale a wouraalu ai kutó kaae tare whirape fea mo ti dóló aluraalopó. Atéró ai kutó kaae tawópóló, mepaae whirape sóró beteraalopó.

¹⁰ Ti i aseýóló muló betere fo diaaɔ dosayóló tué munié?

‘Kale be tere whirapené dopa taae farale kapo faketei, doasi be hulua deyaaire eleké wisi-naale alée felepó.

¹¹ Ai ere ala wisinaale dané kilitu-raalu, Talené eró beterapóló dukiróló siratu beterapó,’ yalepó.

¹² Yesuné ai yale fo sale beteta, Juda topo whirape atima só deratapóló kisipa mutu, a daaire tu kikitu betalepó. Aimó a tawaai yalemó, ai touró betere so whiné atimapaae me ala eraosóró witepa taaróló felepó.

Sisapaae takis moni matere fo (Mat 22:15-22, Luk 20:20-26)

¹³ Atéró, nalo mepaae Farisi whiraperó Herot-né ama kisipa mole ala erótu betere whirapetamo Yesuné dere fo bete wosóló a só deraairaalu, kaae tawóló beterópóló dotonale whirape walepó.

¹⁴ Atima wóló Yesupaae duraalu, “Yó matere whi-ó, yaɓa mo fomaate dere whi beteretei dané tuérapó. Téruraalu, doasi doi mole so whiró wisi so whitamó maaté tao sóró wisi ala eróturaalu, mepaae belei sóko deyóló betó mole so whi taalitimipó. Téní, kale mo fo bete sya furaalu, Kótóné ama ere ala i ape yóló yó mótu beteretei dané kisiparapó. Térapa, dané topo whi Sisapaae *takis moni matere* ala wisirépe dore?”

¹⁵ Naaɔ kisipané melarópe melaoséroé?” yalepó.

Ti fo depa, Yesuné tiki tuapaae dorutei tó tikiné wisire nisi du betere whirapené kapala dilikitu betere ala bete ama tuépatei duraalu, “Diáne e dópóló só deraai noatepa dilikitu bitu de? Ti ai *denarias moni* yaɓo kelaalopa ipaae sóró ape,” yalepó.

¹⁶ Tétepa, atimané kale *denarias moni* kolópóló sóró wóló matepa, atimapaae woseturaalu, “I ere aséro mole asotamo-a, né?” yóló wosetepa, atimané aɓaae duraalu, “Aita Sisané aséro asotamopó,” yalepó.

¹⁷ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Sisané ɔlata, ti Sisapaae melae. Kótóné ɔla ɔla ti Kótópaae melae,” yalepó. Ama ai dere fo woseturaalu, atimané haió! yóló siratu betalepó.

Kepaayóló bitu so ó whi dokaalomeipóló dere fo

(Mat 22:23-33, Luk 20:27-40)

¹⁸ Atéyale kilipaae etéyalepó. Sukutere so whi momó kae kepaayaalomei, mo ti alutapó du betere Sadyusi whirape Yesu beterepaae wóló i fo wosalepó.

¹⁹ “Yó matere whi-ó, Moses-né i fo aseýóló muló beterapó. ‘Mepaae

whiné so dokaletai naale dini hãle betero sukutepa, ti nomanemo ai so wulia dokolo naale detepa, ti sukãle whi sirimo bituraalu, ama òla òla tetèrolò kaae tanòpòlò yae,' fo erapò.

20 Take wèikerò nomarape beterepò. Atèrò kale topo whi so dokaletai, naale senaalekélè dini hãle sukãlepò.

21 Atèrò sukutepa, ai so wulia noma me whinémo dokalepò. Téyalemò, ai whikélè naale dini hãle sukãlepò. Atétepa, noma me whinémo dokalepò. Téyalemò, ai whi akélè hãle sukãlepò.

22 Atétepa, kale so wulia wèikerò nomarapenè dokoté waletai, kale wèikerò whirape fea naale betakélè dinipò. Térò nalo kemeróturaalu, kale sokélè sukãlepò.

23 Atéyale so take kepaayólò wale sukamò, mé whiné à dokaaloé? Ti noatepae, betà sotei take nomarape feané dokoté waletinépò," yalepò.

24 Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, "Kótóné asèyólò mulò betere forò ama fotokòtamo wisiyólò tuè munireteinè dià fea kòpaae falapò.

25 Ti sukãle so whi momò kepaayólò betere sukamò, so dokotere ala yaalomeipò. Sokélè, whitamo dokotere ala mo yaalo meipò. Hepen bemò betere *enselrape* ere kaae, hãletóro betó tawaalo ai ape.

26 Sukãle whi momò kepaayólò betaalopólò, Moses-né asèyólò mulò betereitei, diaaò dosayólò tuè muni airapò. Hasi fosómò ni sesaape dolomò Kótóné Moses-paae duraalu, 'Èta Abraham, Aisak, Jekop-sépi, tetèrolò kaae tare Kótó i betere ape,' erapò.

27 Ti àta, mo take sukólò aluyale so whi tetèrolò kaae tare Kótó mei, miò i alimò betó mole so whikélè tetèrolò kaae tare Kótópò, erapò. Atépatei dià tuè niru, hòko fo du beterepò," yalepò.

Kótóné yólò mulò betere doasi topo

fo

(Mat 22:34-40, Luk 10:25-28)

28 Atèrò, Sadyusi whirapenè Yesupaae wosetere fo fea ama wisiyólò tokò mótu betepa, Moses-né asère fo yó matere whirapekò betané Yesupaae woseturaalu, "Kótóné yae yólò mulò betere forape tuamò mo doasi bete mole fo-a, méé?" yalepò.

29 Ti fo depa Yesuné duraalu, "Mo doasi bete mole topo fo i ape.

'Israel fake so whi-ò, wosae! Dà tetèrolò kaae tare Tale Kótóta me kae bitini, mo betatòro beterepò.

30 Térapa, Tale Kótópaae yaala sókò fole alata, tuè tiki turónékélè, naao hosaa turónékélè, naao kepe bete turónékélè, naao fotokò turónékélè yaala sókò fu betae.'

31 Tamo dakorólò dere fo me i ape.

'Naaotei yà yaala sókò fu dere kaae, naao be whi so whipaaekélè atèrò yaala sókò fu betae.'

I fo tamoné mepaae yae yólò mulò betere forape fea tetèro beterepò," yalepò.

32 Ai fo depa kale whiné tokò mótu duraalu, "Yó matere whi-ò, Kótó tekeyólò tamo bitini, mo betatòro beterepò dere fota, naao mo dono ai dere ape.

33 Ti naao hosaa turónékélè, naao tuè tiki turónékélè, naao fotokò turónékélè, Talepaae yaala sókò fu betae. Téturaalu, naaotei yà yaala sókò fu dere kaae, naao be whi so whipaaekélè atèrò yaala sókò fu betae. Ai doasi bete mole fo tamota hupu dólò Talepaae simò sukúlaa dalatere alarò mepaae òla òla hãle matere alatamo mo tetèro beterepò," yalepò.

34 Térò, Yesuné ama ai yale fo bete kale whiné mo wisiyólò tokò matepa apaae duraalu, "Yàta, Kótóné tetèrolò kaae tare tikipaae mo felekemò sókò faai dapò," yalepò. Ai fo deremò, me whinékélè apaae wosetere fo kae ini, atima witepa taaralepò.

Keriso né naaleé yale fo
(*Mat 22:41-46, Luk 20:41-44*)

³⁵ Atéroró, Yesu ą momatere be bolaare tuąmó daalu so whıpaae fo yó móturaalu, i fo wosalepó. “Kale Moses-né asęere fo yó matere whırapené duraalu, Kótóné sóró beteró betere whı Kerisota Depitné naalemapó du betere fo-a, noa betené du bitute?”

³⁶ Mo take Deı Kepe Wisiné Depit ą fotokoratapa, ama haķearóló i fo ipakalepó.

“Talené ę tęteróló kaae tare Talepaae duraalu,

“Naao bóe whırape ya aomó beterópóló, yało dóló tęteraalopa ya yało turu naase demótóró betó tawae,” erapó.

³⁷ Depitné ama deyale naalené deyaaire naalepaaetei, ą tęteróló kaae tare Tale-ó du betale-a, neyóló yaleé?” yalepó. Ama atéroró dere fo aimó touró betere mo so whıne hękesetamo wosetu betalepó.

³⁸ Téró, Yesuné so whıpaae fo yó mótu duraalu, “Moses-né asęere fo yó matere whırapené dere alané dią do-raqsóró, mo hotowa yóló kaae tawae. Ti atimata, so whı feané whı wisipó yóló dukiraterere kokómó, so whı touręleta dere tikipaae faairaalu, fıloi kuti wisinaale maaté deróló fua dapó.

³⁹ Téró, Kótóné fo wosetere berapepaae furaalukélé, mo doasi topo whırape bituaterere tikimótóró betaai eķęle yóo, kale ęla detere sukamókélé, doasi doi mole topo whırape bituaterere tikimótóró eķęle yóló betóo, dua dapó.

⁴⁰ Atéturaalu, kale wulia sorapekélé dilikóló atimané muó mole ęla ęlakélé ęlémi sóo, atima dukirópóló momatere alakélé mo fılo sıyóló yóo, dua dapó. Atétere whırapeta take taletere sukamó, mo doakale dowi kwia saalo ai ape,” yalepó.

Wulia soné Talepaae male moni ke
(*Luk 21:1-4*)

⁴¹ Atéroró, me etęyalepó. Momatere bemó so whı atimané tare *moni*

sutóró Talepaae haķe deręleta duraalu mepaae néli so whıne ti doasi *moni* derótua yalepó. Atétu betepa, Yesu ą kaae tawóló daalepó.

⁴² Téyaleteti, betę yolealere wulia soné ama sonaai *moni* ke tamo sóró wóló deralepó. Ai *moni* keta, kale sonaai *moni* ketamo sunipó.

⁴³ Yesuné ai kale wulia soné deręle wale *moni* ke kolóló, ama yó matere whırapepaae ape yóló duraalu, “Yało diąpaae mo i dere ape. I yolealere wulia soné deręle wale *moni* kené so whı feané deręleta yale *moni* fea teraae falapó.

⁴⁴ Ti noatepae, mepaae so whıne ta doasi *moni* mupatei, tómó moletei maaté sóró wóló deręleta yalepó. Téyaleteti, i wulia sonéta ama depe dolo sesé taretei mo ti kemeróló deręle walepó,” yalepó.

13

Mió betere ali kemeteremó yaaire ala
(*Mat 24:1-35, Luk 21:5-33*)

¹ Téró, atima ai momatere be taaróló fu bitu, ama yó matere whırapekó betęné ąpaae duraalu, “Yó matere whı-ó, doakale kapo fak-ené be wisinaale ai tęnapa kelere?” yalepó.

² Ai fo depa Yesuné duraalu, “Ai tę mole doasi be wisinaalerape take fisikó furaalu, mió i ere kaae betę kane fakekélé metamo oleķepa ke-laalomeipó. Mo featóró kolokó fıóló muaalo ai ape,” yalepó.

³⁻⁴ Atéroró, Yesu ai momatere be ópaae tęne fapa, *Olip* du sokoremó Pita, Jems, Jon, Andru atimasisi bitu ąpaae woseturaalu, “Naao mió ti bope yale alarape-a metéli yaaloé? Ai yale fo mo dokonaairaalu noa alapi depa, kolóló dané kisipa yaaloé?” yalepó.

⁵ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Mepaae whıne kapala fo yóló dią dilikaqsóró, mo wisiyóló kaae tawae.

⁶ Mepaae dilikiterere whırape wóló, yało doi yóló duraalu, ‘Ęta diąné wópóló kaae tare whı Keriso i ape,’

yóló, so whi fea kópaae fópóló di-likáalo ai ape.

⁷ Bóe mo du betepa kolóló dere foró, me bemó bóe du betepapóló deté kotere fotamo wosóló, diri furu furu duraalu wiyaqse. Ti ai alarapeta, mo yaalotei kemeyaaire be de sókó waai teórapó.

⁸ Me hae kwiamó betere whiró me hae kwiamó betere whitamó bóe daalo ai ape. Me hae kwia teteróló kaae tare topo whiraperó me hae kwia teteróló kaae tare topo whirapetamo bóe daalopó. Kae kae hae kwiapaae doakale baotere alaró, q̄la sóku alutere alitamo waalo ai ape. Ai alarapeta, sorapené naale saai sisó kaae sóró nukutere kaae dapó. Ai alarape yóló kemetepa, nalo mo doasi sekei ala waalopó.

⁹ Ai sekei alarapeta h̄asókó feni, diapaae mo eraalopa siki sikiyóló betó muae. Ti noatepae, mepaae mo whirapené dī be kaae tare whirapené fo tokóló só derópóló, atima naase tuamó mulóo, mepaae whirapené dī fo wosetere bepaae dapesó fóló fokosói ala yóo, yaalopó. Dī yālo ala erateremó, teteróló kaae tare *Gavman* doasi topo whiraperó atimané sóró beteró betere topo whirapetamoné keletómó sóró daalaalo ai ape. Atétere be demó, Talené diapaae erale alarape atimané wosópóló, diaao yaaire t̄ amatei mulaalo ai ape.

¹⁰ Atéró, kemeyaaire be de sókó waai teópa, folosóro i hae kwia feamó betó mole so whipaae mió wosetere fo wisi yó maté kweyóló s̄uraalopó.

¹¹ Atétepa, mepaae whiné dītamo fo tokótamo yaai dapesó fupa, noa fo yaalorópóló whaalia yaqse. Dīané fo yaai kaae seretamo, diaaq yaaire fo Talené yó melaalo ai ape. Diaaq kisi-pané yaalomeitei, Kótóné ama Dēi Kepe Wisiné yae dere fotóro yaalo ai ape.

¹² Me whiné ama nomatei mené dópóló eleké deyóo, me whiné ama naaletei me whiné dópóló eleké deyóo, naale senaalenékélé hama

alima aqmó betere h̄oróló, mepaae whiné dópóló eleké deyóo, yaalopó.

¹³ Dī yālo ala erótu beteremó, so whi mo feané dītamo dei tū muturaalu, dī h̄oróló bóe daalo ai ape. Téyaalotei, mepaae so whi de epaae kisipa tiki tiróló, diriýóló bitiré fóló kemetere kwiamó sókó fupa, ti atétere so whi aluyaqsóro yālo tao saalopó.

¹⁴ Diaaq keleralemó, Kótóné ama kae bemótei, mo kelaalo sonaalei dowi ala du betepa, Talené doi folokoleróló, be mo wópu mulaalopó. Ai ala enénire tikimótei epa kilitu, i as̄ere fo dos̄atere so whi dīané mo wisiyóló kisipa muae. Ai ala depa, Judia hae kwiamó betó mole so whi hasi fosópaae botokó fópóló yae.

¹⁵ Dī siki be kemó beteralemó i sekei ala wapa kilitu, siki bemó betereitei taaróló, aq̄ró be kemó mole q̄la q̄la sene derepéni taaróló botokó fae.

¹⁶ Mepaae whi kutómó daaralemó ai ala depa, ama d̄aae mulale bukutere kuti momó sene feni, mulópóló taaróló botokó fae.

¹⁷ Atétere sukamó, mepaae naale ere soraperó naale senaale tare sorapetamo botokó faaire s̄uni bipi ereiteiné mo doa k̄lerapó.

¹⁸ Térapa, ai alarape sosóli alimó yaqsóropa, moma bet̄a du betae.

¹⁹ Ti noatepae, Atétere alimó mo doakale dowi sekei waalo ai ape. Mo take Kótóné keké nale alimó kaae sóró bitiré wóló, mió i alimókélé atei kaae dowi sekei ala mo kolókélé inipó. Téro bitiré fóló, nalopaaekélé atei kaae dowi sekei ala momó kae kelaalomeipó.

²⁰ Ai be d̄erape Talené h̄alekeróló tukóló mulóluā meisóro, ti so whi mo bet̄akókélé h̄asókó fūa meipó. Talené ama sorokósu yóló kae beteró betere so whimó kisipa mutu, be d̄erape h̄alekeróló tukóló muló betepapó.

²¹ Ai sukamó whi mené diapaae duraalu, 'Kale sóró beteró betere whi Keriso ai walapa kelae!' Ó u wóló betere ape depa wosóló, mo dapóló

momókó tué tiki tiraqse.

²² Ti noatepae, mepaae Keriso aoyóló dilikitu betere whiraperó Kótóné kóló whipóló kapala fo yó matere whirapetamo waalo ai ape. Atétu, kae kae ala yairemó eratere doasi alaró kae kae kelemei alarapetamo eróturaalu, Kótóné sorokósu yóló kae beteró betere so whikélé kópaae fenéremóló kaae kolóló su saalopó.

²³ Téyaalopa, diá dilikóló kópaae falaqsóró, siki siki yóló bituraalu mo wisiyóló kaae tawae. Ai alarape fea yaai teópatei, yalo diápaae i dere ape.

²⁴⁻²⁵ Ai sekei alarape wale kilipaae ti i asere fo dokonóturaalu, i alarapepi yaalo ai ape.

‘Suka ke aluróló dilikiróo, Wéliékélé de iniyóo, hōrerapekélé i haepaae torokó dorowóo, yaalopó.

Téturaalu, Kótóné ama bole fotokōnétei ó sá woreróturaalu, samó ere ọla ọlakélé fea wore yaalo ai ape,’ erapó.

²⁶ Atétere sukamó, kale Whinė Naalema ą ama fotokōró mo kae ere de wisinaaletamo sako tuamó sókó wapa, so whi feané kelaalo ai ape.

²⁷ Atéro wóló daalu, ama sorokósu yóló kae beteró betere so whi dape siré kwęyópóló, ama *ensel*-rape dotonaalopó. Haeró sá kwiatamo dene fale dokō feamó, betóló fale so whi dape siré kwęyópóló dotonaalopó.

²⁸ Téro fo me i ape. Ni nosepaae dó faróló dere fo diaaq wisiyóló tué yaasepóló, i dapa wosae. Nose sóku fóló, totokō momó beletapa kilituraalu, kale ba fo ali mió felekemó sókó walapó dua dapó.

²⁹ Yalo i bopeyale alarape eratepa kilituraalu, kale Whinė Naalema felekemó waai, tu serekemó daapa dapóló tué muae.

³⁰ Yalo diápaae mo i dere ape. Mió i alimó betó mole so whi fea sukuni hale betepatei, i alarape mo eratepa kelaalo ai ape.

³¹ Ó saró i haetamo kemeyaalotei, yalo fo beta mo kemekélé ini, hale muótóró tawaalopó.

Ą waaire be deró suka keletamo tuénipó yale fo

(Mat 24:36-44)

³² Mo whi betanékélé, hepen bemó betere *ensel*-rapekélé, Naalemanékélé, ai be deró suka keletamo tuénitei, i be demó i alarape yaalopóló, Alimané beta tuérápó.

³³ Térapa, ą waaire be de diá tué inireteiné ali ali yaqsóró, betere dokō siki siki du betae.

³⁴ Kale Whinė Naalema waaireteita, i ala dere kaaepó. Beta whi metikipaae faairaalu, ama kutó diratere whirapepaae kutó beta beta yóló dokōratapó. Atéro, be tu sókó walemó daayaaire whipaaekélé, mo wisiyóló kaae tawae yóló ą fulapó.

³⁵⁻³⁶ Ti be tale fesaae waaire suka diá tuénipa, ai be de kaae tawóló betae. Ti noatepae, suka doropolepaae ó dilikitamo ó be deyaai bané hale deretamo ó diá noke firepaae ó suka sokoterepaae ą hapale sókó walemó, diá ali ali eraqsóró kele diriyóló betaasepóló dapó.

³⁷ Yalo i dere fota, diápaae maaté dumitei, so whi feapaae ą mo waalopa, hotowayóló kaae tawae, yóló i dere ape,” yalepó.

14

Betani bemó Yesu wel węi dilale fo
(Mat 26:1-13, Jon 12:1-8)

¹ Atéro, kale boseneyóló fele be deró fopei *bred* o deyóló nokole be detamo sókó waai, tamo be de hale mupa etéyalepó. Kale so whimó momaratere whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné Yesu tawóló daaire tu kikitu duraalu, “Dané ą neyóló tawóló daalóé?” yalepó.

² Tétepa, mepaae whiné duraalu, “Itei kaae ọla detere be demó dané ai ala enalemó, ti so whiné hōle sóró doasi foya enérápó,” yalepó.

³ Téró, Yesu ʔ Betani bemó dowi humu fuluné tiki dopa, take ama wisirale whi Saimon-né bemó ʔla nuku beterepó. Atétepa, so betané *alabasta* kanené aleale wuṭimó felé kɛlaa wale *nadi wel* wɛi maapa tawóló walepó. Ai wɛita, doasi *moni*-né duputeretei kale soné ai wuti topo dopó faróló, Yesuné topomó suniyalepó.

⁴ Atétere ala mepaae whirapené kilitu, ai sotamo dei tué muóló atimasisitei duraalu, “Ai wɛi wisi-naale noatepa hɛle besekéróló suniyalerópó?”

⁵ I wɛita, dotonóló 300 *denarias moni* sóró mepaae hɛle yolealere so whimó móluʔsóró wisiuʔpóló,” deter-aayóló tamo foné su betalepó.

⁶ Atétu betepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ama ɛpaae mo kokoi ala wisinaale eralepa, diaaʔ ʔ foné sere ala taalae.

⁷ Ai yolealere so whita, suka fea diʔtamo bitu, diaaʔ tao saai kisipa mutere sukamó tao sua enérápó. Téyaalotei, ɛta suka fea diʔtamo betó tawaalo meipó.

⁸ Téyaaireteiné ai soné ama enére ala ai yale ape. Ama ai yale alata, ʔalo tiki douratere sukamó felé kɛlaa wisi wópóló yaaire ala sɛralepó.

⁹ ʔalo diʔpaae mo i dere ape. Hae kwia feapaae kale fo wisi yó maté kuturaalu, i soné ɛpaae erale alakélé tuétóró hɛle yó taru, yó melaté kweyaalópó,” yalepó.

¹⁰ Téró Yesuné ama yó matere 12 whirapekó Iskariot be whikó Judas ʔ Talepaae momaratere topo whirape beterepaae Yesu daaire tu aleyópóló eleké dene felepó.

¹¹ Atéteremó, kale whirape atima hɛkesené sukuturaalu, Judas-mó *moni* melaai taleyóló mulalepó. Tétepa Judas ʔ bituraalu, Yesu eleké deyaaire tu kekitsu betalepó.

Talepaae erale ala tué muóló nokole ʔla

(*Mat 26:17-30, Luk 22:7-23, Jon 13:21-30, 1Korin 11:23-25*)

¹² Téró, kale fopei *bred* o deyóló nokole *fula* kaae sere be demó i ala yalepó. Atimané mara mole ala sya furaalu, kale bosneyóló fele be demó ʔla deyaai *sipsip* hupu male dóló simó biliyóló nukua dapó. Ai ala yaai, Yesuné ama yó matere whirapené ʔpaae woseturaalu, “Kale bosneyóló fele be demó deyóló naaire ʔla dané mé bemó taleyóló mularóé?” yalepó.

¹³ Ai fo depa, ama yó matere whirapekó tamo dotonaa duraalu, “Diaamo ai doasi be huluapaae fóló kelenalemó, tu tuamó betá whi ʔ wɛi wuti beleyóló wou betepa hokolaayaalo ai ape. Téyaalopa, diaamokélé ʔtamo fae.

¹⁴ Atéró, ʔ fole be dolopaae diaamokélé fóló, ai be talepaae i fo yae. “Yó matere whi ʔ ama yó matere whirapetamo, kale bosneyóló fele be demó detere ʔla naairaaalu wale whirape betaaire be ke mé eré?” yóló woʔae.

¹⁵ Ténalemó, ʔla ʔla fea sɛmótóró sisóló muló betere siki be ke doasi ama diaamopaae yó melaalo ai ape. Ai be dolomó dané naaire ʔlakélé taleyóló mulale fae,” yóló dotɛyalepó.

¹⁶ Tétepa, ama yó matere whi tamo fóló kelalemó, Yesuné atimaamopaae epa kelaalo ai ape yale alatóróti, mo epa kelalepó. Atépa, ai be ke dolomó kale bosneyóló fele be demó deyóló naaire ʔla taleyóló mulalepó.

¹⁷ Téró, be dikiteretamo Yesu ʔ ama yó matere 12 whirapetamo sókó walepó.

¹⁸ Atéró, atima be dolomó ʔla nuku bitu, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “ʔalo diʔpaae mo i dere ape. Mió ɛtamo i ʔla nuku betere whirapekó betané ɛ dópóló me whipaae eleké deyaalo ai ape,” yalepó.

¹⁹ Ai fo deremó, atima tué sekɛtepa ʔpaae duraalu, “ʔa ʔalo eleké deyaalópóló de?” yóló, atima feané betá kaae fotóró deté felepó.

²⁰ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai ala yaaire whita, diʔ 12

whirapekó mió i nuku dolomó *bred* o weimó tópuró su yóló nuku betere whinétei ę dópóló eleké deyaalo ai ape.

²¹ Atéro, kale Whiné Naalemapaae eraaire alata, kale asemó ere fo mo dokonaalo ai ape. Téyaalotei, kale Whiné Naalema dópóló eleké deyaaire whi ą betą doasi dowi kwia saairemó wió yae! Ai whi ą hamané dewuą meisóró, mo wisi wuąpó,” yalepó.

²² Atéro atima ọla nuku bitu, Yesuné kale *bred* o bula betą tao sóró taru, Talepaae mo kée yóló kolokó daalu yóló, ama yó matere whirape dokóróló mótu duraalu, “Ita ọlọ tiki, sóró nae,” yalepó.

²³ Téro kale dere kaae, *wain* wej wutikélé sóró taru Talepaae mo kée yóló, ama yó matere whirapemó matepa, atima feané betą wutimótei nukulé felepó.

²⁴ Atéro melóló duraalu, “I wutimó maane weita, Kótóné ama so whi fea aluyaqsóró tao saalopóló, diriróturaalu sunée farale ọlọ sameapó.

²⁵ Ọlọ diąpaae mo i dere ape. E diątamo etéro bitu, *wain* wej momó kae néli hale bitiré fóló, Kótóné teteróló kaae tare aqmó bituraalu, kisi *wain* wej naalopó,” yalepó.

²⁶ Atéro, atima wole fo betą yóló kemetepa, Olip du sorokó mole aąpaae holaai felepó.

Yesuné Pitapaae naao ą kisipanipó yaalopóló yale fo

(Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Jon 13:36-38)

²⁷ Atéro fóló, Yesuné atimapaae duraalu, “Mió dią ętamo betámó titiyóló betteretei, ę taaróló botokó dapo dapo yaalo ai ape. Ti asemó i fo erapó.

‘Kale *sipsip* hupu kaae tare whi ọlọ dupa, hupurape atima botokó dapo dapo yaalopó,’ erapó.

²⁸ Téyaalotei, ę momó kepaayóló Kaleli haepaae ępi fimó, dią nalo waalo ai ape,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa Pitané Yesupaae duraalu, “Mepaae whirapené ọlọ taaróló fupa, ę betą mo até yaalomeipó,” yalepó.

³⁰ Ai fo depa Yesuné ąpaae tokó mótu duraalu, “Ọlọ ọpaae mo i dere ape. Mo mió dilikitamo wą *kakaruk* bané hale tamo dakoróló yaaipatei, naao ę tuénipó fo sore félimó yaalo ai ape,” yalepó.

³¹ Ti fo depa, Pitané fo diriné momó duraalu, “Atimané ękéle ọtamo wusuró dópóló, ọlọ ọlọ tuénipó fo mo yaalomeipó,” yalepó. Mepaae yó matere whirape feanékélé, ama ai dere fo kaaetóró yalepó.

Ketsemanimó yale ala

(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)

³² Atéro, atima kelaalo kokoi tiki Ketsemanimó sókó felepó. Aimó ama yó matere whirapepaae duraalu, “Eta momane fulapa dią imó betó muae,” yalepó.

³³ Atéro Pita, Jems, noma Jon, atima maaté Yesutamo felepó. Atéro, Yesuné ama hosaa tuámó mo doasi dele duraalu, sekené sukóló dei fomaake kisipa kaae sóró muté fu betalepó.

³⁴ Atétepa, ama atimapaae duraalu, “Ọlọ hosaa tuámó dekené sukutu ę mo felekemó sukai dapa, dią imó kaae tawóló betó muae,” yalepó.

³⁵⁻³⁶ Ai fo yóló, ą atima betere tiki sawa taaróló fóló, ąpaae waaire seke ąsókó fópóló, haemó deraapisa fóló mulu momaturaalu, “Apa-ó, ępaae i eraaire sekei ala waqsóró seséyaaire tų mupa, ti naao seséyae.

Tépatei, ọlọ kisipa mole ala sya fóló ini, naao kisipa mole ala betą erópóló yae,” yalepó.

³⁷ Téro ą ama yó matere whirape betterepaae momó fesaae walemó, atima noke fopesaapa kelalepó. Atépa, Pita turukuróló duraalu, “Saimon-ó, suka kele betámó ę kaae tawóló bitini, ọlọ noke ai firerapó.

38 Kae kae sū sere alané diā me dowi ala yóló dée nalaqsóró, mo hoto wayóló kaae taruraalu momatu betae. Ti noatepae, kepe betenéta mo wisi alamaaté yaai ketekę bupatei, tó tikiné dowi ala yaqsóró sesé yaaire fotokọ buni, bérápó,” yalepó.

39 Atéró ą fesaae fóló, ama kale yale moma kaaetóró momó yalepó.

40 Atéró, ą kale dere kaae momó fesaae wou kelalemó, atima noke keę depa, fopesaapa yó molepó. Atima atéró noke mo fyaletéiné, ąpaae noa fo yaalorópóló kóló kóló yalepó.

41 Atéró, ą sore dakeróló momane fi wouraalu kelalemó, noke fire alatóró yó tapa atimapaee duraalu, “Diā sęa nóló noke fitere ala hęle ai yó tare? Sųmó fyałepa mióta, kale tukóló muló betere sukakele i sókó wale ape. Kela! mió dowi ala dere whırapené kale Whıné Naalema dópóló, mené eleké ai deyaale ape.

42 Mió ę dópóló eleké deyaaire whı ai walapa, turukó hóróló dę faalopa fiępe,” yalepó.

Yesu tawale fo

(*Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Jon 18:3:12*)

43 Ai fo deretamotóró, ama yó matere 12 whırapekó betę Judas sókó walepó. Ama kılímó, whırape mo fea sepakeró nópulutamo tao diliki yóló wó tarepó. Ai whırapeta, mo so whımó Talepaae momaratere topo whırapekélé, Moses-né asęre fo yó matere whırapekélé, whı disirapekélé, atima fea betámó fo deyóló dotonatepa walepó.

44 Téró, Yesu dópóló eleké deyaaire whıné ą tawaaire whırape atima kóló kóló duraalu, “Họko whıtei tawaqsóró ę fóló, yałotamo kóló tukó nukupa, ti ątóró hıti ai ape. Térapa, tawóló dokóló só furaalu, ą botokó faqsóró mo wisiyóló kaae tawae,” yóló mulélipakalepó.

45 Téró, kale Judas ą Yesu daalepaae mo hapale sókó fóló duraalu, “Yó matere whı-ó,” yóló kóló tukó nalepó.

46 Atétepa, ai wóló daae mole whırape sókó furaalu, Yesu naasemó etęe sóró fotokoyóló tawalepó.

47 Atétere ala kolóló, Yesutamo daale whı betané ama sepake sókó sóró, so whımó Talepaae momaratere topo whıné kutó diratere whıné wosęli sęae deralepó.

48 Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ęta, *Gavman*-tamo bóe dóló so whı yało ęlisóró fulapóló ę daai nópuluró sepaketamo tao dilikiyóló woute?”

49 Ti ę suka fea momatere be belamó daalu diępaae fo yó mótu betepa, fo tokótamo yaairaalu, dięné ę aimó tanipó. Tépattei, kale asęmó yóló muló betere fo dokonaairaalu dapa, mo erópóló yae,” yalepó.

50 Yesu atéró tateremó, ama yó matere whırape atima wimó ą taaróló, botokó dapo dapo yalepó.

51 Tétepa, betę kokopei whı kutikélé deréni, ama bukutere dęi kuti maaté bukóló Yesu sya fu betalepó.

52 Atéró fu betalemó, atimané ąkélé ama bukure kutitamo touróló tawalemó, ai kutitei atimapaee dęae melóló, ą tiki daapi hęle botokó felepó.

Juda topo whırapené Yesu só derale fo

(*Mat 26:57-68, Luk 22:54-55, 63-71, Jon 18:13-14, 19-24*)

53 Téró, atimané Yesu ą Talepaae momaratere doasi topo whı beterepaae dapesó walepó. Atéró betepa, ai doasi topo whı aqmó betere momaratere whırapekélé, Moses-né asęre fo yó matere whırapekélé, whı disirapekélé, fea wóló touralepó.

54 Téró Yesu tawóló só fupa, Pita ą nalo dua tokó su deté fu betalepó. Atéró fóló, momaratere whırapené topo whıné be bopéro daaló betere dopóku tų serekemó sókó felepó. Atéró ą ai be kaae tare diki tare whırape betó mole kua dolomó, sosólitepa simó beterepó.

55 Atépa, kale momaratere topo whıraperó fo tokóló taletere

wh̄irapetamoné Yesu sukópóló daaire bete kikitu betaleteti, bete mekéle kilinipó.

⁵⁶ Atimané ą dópóló kapala fo yóló só deraaitere fo wh̄i feané yaleteti betą fotóró ini, mené fo kae, mené fo kae, du betalepó.

⁵⁷ Atéró, ą só deraai mepaae wh̄i turukó holóló daalu i fo yalepó.

⁵⁸ “Mo wh̄iné naasené t̄eale be ama fisikóló, wh̄iné t̄enénire momatere be ama sore sukamótóró momó t̄eyaalopó depa, dané wosalepó,” yalepó.

⁵⁹ Téyaleteti, atima feané betą fotóró ini, mepaae wh̄iné dere fo kae, mepaae wh̄iné dere fo kae du betalepó.

⁶⁰ Atétu betepa, momaratere topo wh̄i kale fo tokóló taleratere wh̄irapené keletómó turukó horóló daalu, Yesupaae woseturaalu, “Yą só deratere wh̄irapené doa i dere fo-a, naao atimapaae tokó menitere noatepa de?” yalepó.

⁶¹ Ti fo depa, Yesuné atimapaae fo me tokó menipó. Atétepa, kale momaratere topo wh̄iné ąpaae momó woseturaalu, “Yąta, wisi alamaaté erótu betere Talené naalema so wh̄i t̄eteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere wh̄i Kerisoé?” yalepó.

⁶² Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Ai wh̄ita, ętóróti i ape. Wh̄iné Naalema mo doasi fotokó bole Talené turu naase demó betóo, ó sąko dolomó wóo depa, diaaą kelaalo ai ape,” yalepó.

⁶³⁻⁶⁴ Kale momaratere topo wh̄iné ama deró betere kuti bisąayóló duraalu, “Ą só deraaire bete kilinipakó, ama dere ala kelale wh̄i me kae kekąaloé? Ti Kótó faleteré fota, amatei deremó dané wosalepa, diané noa kisipa mute?” depa, atimané duraalu, ą só deraaire fota amatei ai yalepa, ą sukópóló daalopó yóló mulalepó.

⁶⁵ Atéró, mepaae wh̄irapené ą fesą apuróo, mepaae wh̄irapené ti kuti kwiané ama kele husiróló dokóló, naase duné dóo yóló, ąpaae duraalu,

“Yątamo Kótóné ama wh̄ipata, ti yą dale wh̄i dąpaae yó ąlae,” yalepó. Atéró, diki tare wh̄irapenékélé, ą tao taru du betalepó.

Pitané Yesu ą tuęnipó yale fo
(*Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Jon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ Atétu betepa, Pita ą momaratere topo wh̄iné be boperó betere dopóku aomó kese horóló betepa, kale topo wh̄iné kutó diratere so seimalerapekó betą ą beterepaae walepó.

⁶⁷ Atéró, Pita ą sosóli depa simó beteremó, kale so seimalené ą kelené kikéró kaae taru duraalu, “Yąkéle Nasaret be wh̄ikó Yesutamo betąmó kutua yale wh̄ipó,” yalepó.

⁶⁸ Ti fo depa, Pitané kale senaalepaae duraalu, “Naao ai dere fo beteta ę tuęni, kóló kólórapóló,” ą witepa dopóku tų sereke felekemó bitį felepó.

⁶⁹ Atétepa, kale so seimalené Pita kolóló, aimó daae mole so wh̄ipaae momó duraalu, “I wh̄ikélé Yesutamo betąmó kweąle wh̄ikópó,” yalepó.

⁷⁰ Tétepa, Pitané ama kale dere fo kaae momó duraalu, “Ę mo meipó,” yalepó. Atéró sawa betóló, kale dere kaae mepaae felekemó daae mole wh̄irapekó betąné ąpaae duraalu, “Ti yąta, ątamo betąmó kweyale wh̄i mo h̄iti ai ape. Ti noatepae, naao dere fota, Kaleli be fo nakome wosetapó,” yalepó.

⁷¹ Ti fo depa, Pitané atimapaae duraalu, “Diaaą ai bopetere wh̄ita, ę tuęnipó. Yąlotamo diąpaae kapala fo depa, ti Talené ę dópóló yae,” yóló, mo dirii dąle dere fo kaae yalepó.

⁷² Ai fo deretamótóró, kale wą kakaruk bané hale tamo dakoróló yalepó. Tétepa, take Yesuné Pita ąpaae du, wą kakaruk bané hale tamo dakoróló yaaipatei, naao ę tuęnipó fo sore félimó yaalopó yaleteti, kisipa muni walepó. Atétepa, ą dekené sukuturaalu, doasi wole du betalepó.

15

Pailat-né Yesu dae yale fo
(*Mat 27:1-2, 11-26, Luk 23:1-5, 13-25, Jon 18:28-19:16*)

¹ Atéroró, mo h̄ikati so wh̄imó momaratere topo wh̄irapekélé, wh̄i disirapekélé, Moses-né as̄ere fo yó matere wh̄irapekélé, fo tokóló taleraterere wh̄irapekélé, atima fea fo dokóló, mo bet̄a tuétóró muóló, Yesu naase tamo dokóló dapesó Pailat-né naase tuamó mulalepó.

² Atéroró wóló daapa, Pailat-né ap̄aae woseturaalu, “Ȳata, kale Juda fake so wh̄i t̄eteróló kaae tare doasi topo wh̄ié?” depa, Yesuné ap̄aae tokó mótu duraalu, “Épó. Naao ai dere fota, mo dono dapó,” yalepó.

³ Ai fo deremó, Talepaae momaratere topo wh̄irapené dei tué mutu, i sek̄éné kae kae h̄oko alarape yalepóló, só deraterere fo du betalepó.

⁴ Atétu betepa, Pailat-né ap̄aae momó woseturaalu, “Atima kae kae forapené ȳa só derótu betere fo fea naao woserutei, tokó menitere-a, noatepa de?” yalepó.

⁵ Ai fo depatei, Yesuné kale topo wh̄i Pailat-paae me fo tokó menitere ala kilitu, ama sirayalepó.

⁶ Atimané ɔla detere alimó, mara mole ala ipó. *Dipula* beteró betere wh̄i betakó ba fo dokómó so wh̄iné sokae dere wh̄itóró Pailat-né sókó daalótua dapó. Atéroró dot̄eyaai so wh̄ipaae wosóló, atimané doi dere wh̄itóró dotonótua dapó.

⁷ *Gavman*-tamo bóe dóló wh̄i dupa, *dipula* beteró betere wh̄irapetamo Barabas-kélé beterepó.

⁸ Atépa, so wh̄i mo fea Pailat beterepaae wóló woseturaalu, “Naao kale duaterere kaae yaaloé?” yalepó.

⁹ Ti fo depa, Pailat-né atimapaee woseturaalu, “Diaaɔ kisané Juda so wh̄i t̄eteróló kaae tare topo wh̄i dotonaró de?” yalepó.

¹⁰ Fo yaleteita, momaratere topo wh̄irape Yesutamo dei tué muturaalu, ɔ daai dapesó wale bete Pailat-né ama kispaa yalepó.

¹¹ Tétépa, kale momaratere topo wh̄irapené mo so wh̄ipaae Barabas sokópóló, yae yóló sesemeraterere fo deté kotepa, atimané ai fo yalepó.

¹² Ti fo depa, Pailat-né atimapaee momó duraalu, “Juda so wh̄i t̄eteróló kaae tare topo wh̄ipaae ȳalo noa alakó eraró de?” yalepó.

¹³ Tétépa, kale so wh̄iné fo fakeyóló duraalu, “Ai wh̄i filipaa ni tómó ol-eróló dae,” yalepó.

¹⁴ Ai fo depa Pailat-né atimapaee duraalu, “A me dowi ala initepatei, h̄ale noatepa daró de?” yalepó. Tétépa, kale so wh̄i feané mo ti fo fakeyóló duraalu, “Filipaa ni tómó sukópóló olerae,” yalepó.

¹⁵ Atétépa, ai so wh̄iné Pailat ap̄aae wisi tué muópóló, Barabas atima beterepaae f̄ópóló sokóló daalóló, Yesu mo dirii halika tikinépi fokosoi ala du beteró, filipaa ni tómó sukópóló olerae yóló, diki tare wh̄irapené naase tuamó mulalepó.

Diki tare wh̄iné Yesu doka doka yale fo

(*Mat 27:27-31, Jon 19:2-3*)

¹⁶ Téró, kale diki tare wh̄irapené Yesu dape sóró kale topo wh̄i Pailat-né be bela wisinaalené doi Pretorium-paae dapesó felepó. Ai dopóku bolaa dolopaae mepaae diki tare wh̄irapekélé mo fea ape depa, atima touralepó.

¹⁷ Atéroró daaló bitu, sonaai kuti deróo, mu daai k̄epitei topo wh̄irapené deraterere topotao suróló bopeyóló, ama topomó deróo yóló, ɔ faletu betalepó.

¹⁸ Atéroró, atimané duraalu, “Juda so wh̄i t̄eteróló kaae tare doasi topo wh̄i-ó,” yóló, fes̄aa apuróló dotó tikiné du betalepó.

¹⁹ Atéroró, dotó tikiné ama topomó momó du momó du yóló fes̄aa apurótu betalepó. Atéroró atima Yesu aomó bukutiri tearó bitu, doa wh̄i-ó yóló doi sóró horóló faletu betalepó.

²⁰ Atétu beteró, atimané ɔ derale sonaai kuti sókóló, ama kuti momó deralepó. Atéroró ɔ filipaa ni

tómó sukópóló, oleraairaaalu dapesó felepó.

Yesu filipaa ni tómó olerale fo
(*Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Jon 19:17-27*)

²¹ Atéro dapesó fu betepa, Sairin be whikó Aleksandaró Rufus-tamoné alima Saimon a ipu bemó biti, doasi be huluapaae faai wapa, kale diki tare whirapené aapaae Yesu dóló oleraaire filipaa ni a fasóló naao belerae yóló seyalépó.

²² Atéro, atimané Yesu dapesó fóló, betā hae Kolkotamó sókó felepó. Ai doiné beteta, topo diripó.

²³ Téró, aimó *wain* weiró kale *mur* ni fetamo hosekéróló tepeyóló nópóló melaleti, ama nénipó.

²⁴ Atéro, atimané a filipaa ni tómó sinópóló oleralepó. Atéro oleróló, ama kuti atima saairaalu, betā melaa yalepó. Kale diki tare whirape atima betā betā yóló kapo fakemó siri eróló, sikipaae fesekée horótua yalemó, mé whiné siri moletei wisiyóló muni doro wapa, ti ai whiné ama kuti sua yalepó.

²⁵ Téró hika 9 *kilok* sukakelemó, Yesu dóló oleralepó.

²⁶ I betené dalepóló, a wolerale ni topomó aseýóló olerale fo i ape.

JUDA SO WHI TETERÓLÓ KAAE TARE
TOPO WHI

²⁷ Atéro, qlémi nuku betale whi tamo me whi Yesuné fē naase dero oleróo, me whi turu naase dero oleróo, yalepó.

²⁹⁻³⁰ Atéro oloró betepa, mepaae fua wua du betere whirapené kili fépo yóló duraalu, “Yata, momatere be fisikóló sore sukamótóro momó teyaalopó du betale whipa, mió naaotei ya tao sóró, ai filipaa ni taaróló dere ape,” dua yalepó.

³¹ Kale yale fo kaae, momaratere topo whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamo atimasisitei duraalu, “Mepaae so whi sukaqsóro tao sua yale kaae, amatei a tao sinitupó,” du betalepó.

³² “Yatamo Israel fake so whi teteróló kaae tare doasi topo whi Kerisopata, ti da tué tiki tiraai dapa, ai filipaa ni taaróló dere ape,” du betalepó. Téró, atamo oleró betere whi tamonékélé, u whirapené dere kaae, faletu betalepó.

Yesu sukale fo
(*Mat 27:45-56, Luk 23:44-49, Jon 19:28-30*)

³³ Atéro, suka tuamó 12 *kilok* kaae sóró be dikiraleti, kuluka 3 *kilok*-mó momó dēralepó.

³⁴ Atéro, ai sukakelemó, Yesuné fo fakeyóló duraalu, “*Eloi, Eloi, lama sabakatani,*” ai fo bete feteyóló “E teteróló kaae tare Kótóo, e teteróló kaae tare Kótóo, e wotoró beterópóló, noatapa taaróló feleé?” yalepó.

³⁵ Ama ai dere fo felekemó daae mole whirapené wosóló duraalu, “Elaijapaae ape yóló, ai dere wosere?” yalepó.

³⁶ Tétepa, betā whi hapale fóló, wēpi kaae ɔla kape sikimó haka sóró, séli kēlaa kaae ere *wain* wei tōpuróló melaai yalemó, mepaae whiné duraalu, “Ilaija wóló a tokóló só fulémóló kelaalopa, kaayae,” yalepó.

³⁷ Atéro, Yesuné fo fakeyóló, a mo ti sukalepó.

³⁸ Atéteretamo, kale momatere be tuamó satale yóló oleró betere kuti, haleti ó kwiamó kaae sóró tuamó teketé doropóló, salepaae sókó dēralepó.

³⁹ Téró, kale 100 diki tare whirape kaae tare doasi topo whi a Yesu oleró betere tiki felekemó daalemó, a sukairaaalu, dere fo fake wosóo, sukutere alakélé kolóo duraalu, “Haió! Ata, Kótóné Naalematei ai dirapó,” yalepó.

⁴⁰ Mepaae sorapekélé mo tumó kese anóló daae molepó. Ai sorape kuamó, Maktala sokó Mariakélé, Jems-ró Joses-tamoné hama Mariakélé, Salomekélé, atima atéro daalepó.

⁴¹ Ai sorapeta Yesu sya fóló, take Kalelimó atamo kuturaalu, a ya

yatere ɔla melóló kaae tawale sorapepó. Mepaae atamo Jerusalem bepaee wale sorapekélé fea atima daae molepó.

Yesu dourale fo

(*Mat 27:57-61, Luk 23:50-55, Jon 19:38-42*)

⁴² Kale Juda whirape atima saa nóló betere be de dótóróti sókó waaipa, miótóro kulukapaae ɔla ɔla sisóló mulatere be demó ai ala yalepó.

⁴³ Tétepa, kuluka deretamo Israel fake so whiné fo tokóló taleraterere whirape tuamó doasi doi mole Arimatea be whikó Josep walepó. Ai sekéta, Kótóné tetéroló kaae tare ala wópóló kaae tare whipó. Atéreteiné a witere alakélé ini, halaaíné Yesuné tiki melaaloé? yóló, Pailat-paae wosene felepó.

⁴⁴⁻⁴⁵ Atéroló, Yesu mo sukálepó dere fo kale Pailat-né wosóló, a kilita sókó fu sira yalepó. Tétu, diki tare whirapéné doasi topo whipaae woseturaalu, “Yesu mo ti sukáleé?” depa, kale sekéné duraalu, “Épó. A mo ti sukálepó,” yalepó. Ti fo depa, kale Palaitiné Josep-paae wisirapa tokóló sóró fae yalepó.

⁴⁶ Tétepa, Josep-né ama betá dei *linen* kuti wisinaale dupuyóló, Yesu tokóló haemó mulóló, ama tiki bopeyóló dokalepó. Atéroló só fóló, mené aleyóló muló betere kane dolomó douralepó. Atéroló, Josep-né ai dou tu kinaaire kane fake biliraté fóló kinalepó.

⁴⁷ Atéroló, Yesu dourótu betepa, Maktala sokó Mariaró Joses-né hama Mariatamo mo tumó daalu, kese faló beterepó.

16

Yesu kepaayale fo

(*Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Jon 20:1-10*)

¹ Téró, kale saa nokole be de kemene fupa, Maktala so Mariakélé, Jems-né hama Mariakélé Salomekélé, atima felé kɛlaa wale

wisi wisi ɔla Yesuné tikimó dilale faai dupuyalepó.

² Atéroló, *fula* kaae sere be demó, hika suka hoteretamo kale sorape atima Yesu mole dou tópaee felepó.

³ Atéroló atimasisi fu bituraalu, “Kale dou dolo kinó betere doasi kane fake betá né tukweyóló biliraté faalorópó?” deté fu betalepó.

⁴ Atima atéroló mo umó wou bitu kese faralemó, kale dou dolo kinó betere doasi kane fake biliraté fóló, demó muló betepa kelalepó.

⁵ Atépa, atima dou dolopaae felemó, betá kokopei whi dei kuti wisinaale deróló, turu naase deró betepa kólóló, atima witu kilita sókó felepó.

⁶ Atétepa kale whiné atimapaae duraalu, “Diá wiyóló kilita sókó faose. Diáta, atimané filipaa ni tómó oleróló dale Nasaret whi Yesu kekitu beterapó. Ata imó muni, kepaayóló ai fele ape. A mulale tikikélé hɛle ai erapa kelae.

⁷ Tétepa diá fóló, ama yó matere whi Pitaró mepaae yó matere whirapetamopaae i fo ene fae. Take a sukai bituraalu, yale fo motóróti dokonóturaalu, diá wópóló, folosóro api Kaleli haepaae ai fale ape. Tétepa, diá aipaae fupa, a aimó kelaalopó,” yalepó.

⁸ Ai fo deremó, kale sorape atima diri furu furu yóló kilita sókó furaalu, doutó taaróló botokó felepó. Atéroló, kale sorape atima aso sókó feleteiné witepa, atimané kelale alarape me whipaae inipó.

⁹ Fula kaae sere be demó Yesu a kepaayóló mo hikati Maktala be sokó Maria daalemópi sókó walepó. Ata, take Yesuné weikeró dowi keperape betepa, hokonale sopó.

¹⁰ Téró, Maria a fóló, Yesutamo kweyale whirape dekené sukuturaalu, molómó betó mupa, ama kelale ala fea atimapaae yalepó.

¹¹ Téyalemó, atimané kale soné Yesu kepaayóló betepa kelalepóló

ene wale fo wosóló, mopóló tué tiki tirénipó.

¹² Téró nalomo, ama yó matere whirapekó tamo whi, doasi be hulua taaróló, me tikipaae faai fu betalemó, Yesuné ama tiki mo kae daayóló, atimaamo fu betere tuámó sókó wóló, daapa kelalepó.

¹³ Atétepa, kelale whi tamoné mepaae yó matere whirapepaae ą mo kepaayóló beterapó fo ene walemókélé, mo dapóló atima tué tiki tirénipó.

¹⁴ Atéró, nalo Yesu ą ama yó matere 11 whirape ọla nuku beteremó sókó walepó. Atéró wóló, atimané ą mo kepaayóló beterapó dere fo wosóló, tué tiki tiréni deremó, atima foné sóró duraalu, “Diaaọ kutiri hapóluru dowaae fóló, ẹ kepaayóló beterapóló ene wale fo wosóló, mopóló tué tiki tirénitere noatepa de?” yalepó.

¹⁵ Atéró, atimapaae duraalu, “Kótóné kaaróló beteró betere kae kae tiki daae mole so whi feapaae i kale kisi fo wisi yó melaté kweyaae.

¹⁶ Mepaae so whi detamo tué tiki tiróló bitu wei tóputepa, ti atétere so whi aluyaosóró Kótóné tao saalotei, mepaae tué tiki tirénire so whi ti ama só deróló, dowi dupu melaalopó.

¹⁷⁻¹⁸ Atéró, tué tiki tiró betere so whiné etei kelemei alarape eraalo ai ape. So whi tuámó betó mole dowi keperape yalo doimó hokonótua yóo, kae kae be fo tuénirutei tuére whiné dere fo kaae yóo, whi dele dowi wulirape naasené tatua yóo, hereikélé naalotei sukuni yóo, hepo daróló mole so whiné tikimó naase mulatepa wisi yóo, yaalo ai ape,” yalepó.

¹⁹ Atéró, Tale Yesuné atimapaae ai forape yóló kemetepa, Kótóné ą hepen-paae dapesó holóló, Talené ama turu naase demó beteralopó.

²⁰ Atéró, ama yó matere whirape atima hae kwia feapaae kale kisi fo wisi yó maté kweyaai felepó.

Atima atéró yó maté kotere fo so whiné mo dapóló tué muópóló, mepaae kelemei alarape eraaire

fotokọ Talené atima tuapaae mo surallepó.

Luk

Węi tópuratere whi Jon deyaalopólo yale fo

¹ Kótóné eraalopólo muló betere fo da tuapaae mo eró betepa, mepaae whiné kolólo aseyalépó.

² Ai whirape atima kóleaané aseni, yale alarape mo kelale whirapené deté wale fotóro yó maté wou betalépó. Ai whirapeta, kale fo wisi kae fotamo hoseké eraqsóro hotowayólo kaae taru, yó mótu betalépó.

³⁻⁴ Mepaae whirapené deté wale fo aseyaale kaae, mió yalokélé ai fo wisiyólo taleyólo betemó kaae sóro, mo donotóro aseyaai kisipa mutapó. Doa whi Tiopilus-ó, take mepaae whirapené yapaae yó melale fota, mo erapólo nao diriyólo tué yaasepólo, yalo i aseterere ape.

⁵ Kale Judia hae kwia tetéroló kaae tare topo whi Herot betale alimó etéyalépó. So whimó Talepaae momaratere whi betá beterepó. Ai whita, Lipai faketei, Abaijané deté wale whi Sekaraiapó. Ama soma Elisabet-ta, momaratere topo whi Eron-né deté wale sopó.

⁶ Kótóné keletómó atimaamo mo donoi soró whitamó bitu, Kótóné yólo muló betere fo aomó sukólo, ama erae dere ala betá eraté fu betalépó.

⁷ Atéretei, kale so Elisabet atimaamo naale senaalekélé mei, ni daayólo betepa, sokélé sere yóo, whikélé otere yóo yalépó.

⁸ Atéroló betere tuamó Abaija fake whirapené so whimó momarópólo, tukólo muló betere be demó Sekaraiaró ama fake whitamóné momatere be kaae tarepó. Atéru, Sekaraia a so whimó momarótu betalemó etéyalépó.

⁹ So whimó momaratere whirape atima mara mole ala sya furaalu, atimané doi mole ni fakerape fesekéé deralemó, Sekaraiané doi mole ni fake dono fetée horólo muni dorowalépó. Atétepa, a

kale momatere be tuapaae fóló, felé kēlaa wale fetera kaae ɔla si keletómó biliyópólo, atimané a sóro beteralépó.

¹⁰ Atéroló, kale felé kēlaa wale fetera kaae ɔla simó sukūlaa dalatere sukamó a momatere be dolopaae fóló, simó terepetu betalépó. Atétu betepa, mepaae momayaai wale so whi atima belamó kaae taru momatu betalépó.

¹¹ Até du betepa, Talené dotonale *ensel* wóló, kale felé kēlaa wale ɔla bilitere tiki turu naase dēro daapa kelalépó.

¹² Ai *ensel* sókó walemó, Sekaraia kilita sókó furaalu, mo winé sukutu betalépó.

¹³ Tétépa, kale *ensel*-né apaae duraalu, “Sekaraia-ó, ya wiyaqse, naao du betale moma Talené wosalepó. Naao so Elisabet naale deyaalo ai ape. Téyaalopa, ama doi Jon mulae.

¹⁴ Ai naale detere kilituraalu, ya doasi hajné sukóo, mo so whikélé ai naale kilituraalu, hajné sukóo yólo Talepaae mo kée du betaalo ai ape.

¹⁵ Ti noatepae, Talené keletómó a mo doasi whi betaalópó. A doayólo bitukélé, *wain* wēiró topo doayólo keyaa fole wēitamo naalomeipó. A hamané depemó betepatei, kale Dēi Kepe Wisi a tuamó faayólo mo suró betaalópó.

¹⁶ Atéru, take kópaae fu betere Israel fake so whi atima tetéroló kaae tare Kótó aomó beterópólo, ai naalené momó dapesó waalo ai ape.

¹⁷ Tale wópólo folosóro api wouraalu, ama yaaire alata, take betale whi Ilaija a keperó fotokotamo fanuraalu du betale ala kaae, ai seké a tuamókélé até yaalópó. Ai naale doayólo bitu, alimaraperó naale senaaletamopaae momó hosaa muópólo, atima tué tiki feteraalo ai ape. Atéturaalu, mepaae Kótóné fo woseni dowaae fu betere so whi Kótóné donoi ala tuamó wisi kisipatamo beterópólo eraalópó. Atéturaalu, so whi fea Tale beterepaae

faaire ala amatei, donoróló beteraalo ai ape,” yalepó.

¹⁸ Atéró Sekaraiané *ensel*-paae duraalu, “Atei ala mo eraalopóló yálo noayóló kisipa yaaloé? Ti ẹ otere yóo, yálo sokélé sere yóo, erapó,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, kale *ensel*-né ẹpaae duraalu, “Ẹta Kótóné keletómó daalu i ala yae depa du betere *ensel* Kebriel-pó. Mió i dere fo wisi yálo yẹpaae yó melópóló, ama ẹ yá beterepaae dotonatepa wóló yáta mo fo i du betere ape.

²⁰ Mió yálo i dere fo wosóló kisipa tiki tiréni depa, ti naao fo aluyaalo ai ape. Yá atéatei bitiré fóló, mió i dere fo dokonóló eratere sukamó ti naao fo momó yaalo ai ape,” yalepó.

²¹ Téró, Sekaraia momatere be dolopaae holóló betepa, belamó ẹ kaae tawóló betó mole so whiné duraalu, “A mo taketi holaleteti, diki du betere-a, noakó su bitu dérópó,” du betalepó.

²² Téró kale whi ẹ belapaae dorowóló atimapaae fo yaairetei suni, ama fo alureteiné naasené maaté du betepa, so whiné etei kisipa mualepó. Be tuámó Talené me alakó ẹpaae nokené dere ala kaae eratepa kilitu yalepó du betalepó.

²³ Atéró, momatere be tuámó kutó diyópóló dále mulale be dẹ kemetepa, ama bepaae felepó.

²⁴ Ai alarape yale kilipaae ama soma Elisabet naale yalepó. Atétepa, kale so ẹ kelaqsóró ama bemó kinóló betepatei, wélié aporó kemeyalepó.

²⁵ A atéró bitu duraalu “Take ẹ ni daapa so whi feané faletu betaleteti, mió i be demó Talené ẹpaae erale wisi alané so whi feané keletómó yálo hale kemeralépó,” yalepó.

Yesu deyaalopóló yale fo

²⁶ Téró, kale so ẹ naale yóló betepa, apomi wélié tuámó Kótóné ama *ensel* Kebriel, Kaleli haemó tẹne Nasaret be huluapaae dotẹyalepó.

²⁷ Atéró, kale *ensel* Kebriel betá so seimale Maria beterepaae felepó. Ai sota, Depit fake whikó Josep-né dokaairaalu tukóló betero beterepó.

²⁸ Téró, kale *ensel* ẹ beterepaae fóló duraalu, “Talené hekesere so seimale-ó, Tale yáta mo fo ai betere ape,” yalepó.

²⁹ Atei fo Mariané woseturaalu, etei kaae kọleó dere fo-a, noa betené dérópóló ẹ kisipa teketu betalepó.

³⁰ Até du betepa, kale *ensel*-né ẹpaae duraalu, “Maria-ó, Kótóné ama yá mo wisiyóló kolóló hosaa mutu, yẹpaae wisi ala eraai dapa, wiyaqse.

³¹ Yáta, naale yaalo ai ape. Ai naale detepa, ama doi Yesu mulae.

³² A doasi topo whi betepa kilituraalu, so whi feané mo ó taoró betere Kótóné Naalemapó du betaalo ai ape. Ai naaleta, take ama noumatere Depit bitu yale kaae, so whi fea tẹteróló kaae tanópóló, Kótóné amatei ẹ doasi whi sóró beteraalo ai ape.

³³ Ata topo whi bituraalu, Jekop-né firale fakerape tẹteróló kaae tare ala kemekélé ini, hale yótóró tawaalópó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Mariané *ensel*-paae duraalu, “Ẹta, whitamokélé konipa, ai ala neyóló yaaloé?” yalepó.

³⁵ Ai fo depa, *ensel*-né ẹpaae tokó mótu duraalu, “Kale Dẹi Kepe Wisi yá tuẹpaae bitẹ waalópó. Téturaalu, mo ó taoró betere Kótóné fotokóné yá tẹteróló husuró betaalo ai ape. Ai deyaaire naaleta, me dowi alakélé muni, mo kae naale detepa so whi feané kilitu, ita Kótóné Naalemapó fo yaalo ai ape.

³⁶ Aita yá maaté mei, naao kekelé so Elisabet-kélé seretei naale erapó. Upulé ẹ ni daapa mepaae so whiné atei serené naale deyaalomeipó dua yaleteti, mió ẹ naale epa, apomiró wélié kemeyalepó.

³⁷ Ti fea ala fea Kótóné sọmó enénipóló de?” yalepó.

³⁸ Ai fo depa, Mariané ẹpaae duraalu, “Ti ẹta Kótóné ama kutó diratere so betepa, naao yale fotóró ama ẹpaae erópóló yae,” yalepó. Téró, kale *ensel* felepó.

Maria ẹ Elisabet kẹle fele fo

³⁹ Atéyale be demótóró, Maria a ɔla ɔla hapale sisóló ai be hulua taaróló, Judia du sorokó mole haemó tene be huluapaae felepó.

⁴⁰ Atéró, kale so a Sekaraiaró somatamo betere be dolopaae fóló, Elisabet-paae duraalu, “Fapa kɔleó,” yóló apualepó.

⁴¹ Mariané Elisabet-paae ai dere fo woseturaalu, Elisabet-né depemó betere naale toróyó holalepó. Atéturaalu, Deɪ Kepe Wisi a tuamó fɔayóló sɔralepó.

⁴² Atéru Elisabet-né fo fakeyóló duraalu, “Sorape fea betó mupatei, ya betɔ Tale Kótóné mo wisiró betera-pó. Atéturaalu, naao deyaaire naalekélé ama mo wisiró betera-pó.

⁴³ ɛ mé so wisi betepa, ɛ teteróló kaae tare Talené hama naao ɛ keɔe waleé?

⁴⁴ Naao kɔleó dere fo woseturaalu, yaɔo depemó betere naalekélé hekesené sukutu toróyó holalepó.

⁴⁵ Kótóné yapaae eraalopó yale fo wosóló, naao kisipa tiki tiralemó ya wisiró betera-pa, mióta ya hekesené sukɔe,” yalepó.

Mariané Kótóné doi hale horótu yale wole fo

⁴⁶ Téró, Mariané duraalu, “Yaɔo hosaa tuamó Talené doi hale sóró horatapó.

⁴⁷ Yaɔo hosaa turónékélé ɛ aluyaɔsóró tao sale Kótópaae mo kée yóló hajné sukutapó.

⁴⁸ Ti ɛta, kutó diratere doi muni sókóteɪ so betepatei, ama ɛ wisiyóló tao salepó.

Mió i be demó kaae sóró bitiré faaire so whɪ feané ɛ kilituraalu, ita Kótóné wisiró betere sopó yaalo ai ape.

⁴⁹ Ti noatepae, mo doa fotokɔ bole Tale Kótóné emó mo doakale ala eralepó.

Ama doi mo kae muluraalu, dowi ala mo betakélé munire Talepó.

⁵⁰ Mepaae so whɪ de Kótópaae winé sukóló a aqmó dua betepa, ama kɔlené sukutere

ala mió i alimó betere so whɪpaaekélé, take bitiré faaire so whɪpaaekélé, haɔe yó tarapó.

⁵¹ Ama doasi bole fotokɔné mepaae doasi alarape eralepó.

Atéturaalu, mepaae whɪ de atima kisipanéteɪ duraalu, ‘ɛta mo doasi seké whɪ betera-póló,’ bopé faketu betale whɪrape dapo dapo yóló fɔpóló, hokó faralepó.

⁵² Mepaae teteróló kaae tare doasi topo whɪrapené kaae tare alarape ama kemeróló, haepaae só deróo, mepaae naameyóló sókóteɪ betere so whɪ ama sikipaae horóo, yalepó.

⁵³ Mepaae wotené sukutere whɪrape ama ɔla wisi melóló hairóo, mepaae ɔla ɔla dekéro mole néli so whɪ haɔe fɔpóló dotonóo, dua yalepó.

⁵⁴ Ama kutó diratere Israel fake whɪrape kisipa keteréni, kɔlené sukuturaalu, atima tao sere ala haɔe yó tarapó.

⁵⁵ Talené Abraham-ró ama deté faaire naaletamopaae wisi ala eraalopó yóló mulale fo keteréni, dané ayarapepaaekélé eralepó.

Atéyale kaae, mió i alimó dapaaekélé ama kɔlené sukutere ala haɔe yó tarapó,” yalepó.

⁵⁶ Téró, wélié solemó Maria a Elisabet-tamo betero, nalo ama bepaae fesaae felepó.

Wɛɪ tɔpuratere whɪ Jon deyale fo

⁵⁷ Téró etéyalepó. Kale so Elisabet a naale saaitere be demó ama naale dealepó.

⁵⁸ Tale Kótóné doasi kɔlené sukuturaalu, apaae erale alamó Talepaae mo kée yóló doasi hekesese yalepó. Atétepa, ama be whɪ so whɪró kekelé so whɪtamokélé ama dere hekesese kaaetóro du betalepó.

⁵⁹ Atéró kale so naale sóró betero, bokó wale be demó ama tiki sekɔe

tukóló siriróo, kale naalené doikélé alima Sekaraiané doi yakoróo yaai, ama fake so whị walepó.

⁶⁰ Até yaaitepa, ama hama Elisabetné duraalu, “Meipó. Ama doita, Jon moolaai dapó,” yalepó.

⁶¹ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Ya fake whikó mo betakélé atei doi munipó,” yalepó.

⁶² Ti fo depa, atimané alimapaae naasené maaté yóló duraalu, “Naao kisipané a de doi mulaaloé?” yalepó.

⁶³ Tétepa, ama atimapaae naasené maaté yóló duraalu, asẹtere sóku sóro ape depa, sóro walepó. Atéro, ai kale sóro wale ọla tómó Jon doi asẹyalepó. Ai doi asẹtere kilituraalu, so whị feané haió yóló, sirayalepó.

⁶⁴ Até yaletamotóro Sekaraia a fo aluretei momó duraalu, Kótóné doi hale sóro horalepó.

⁶⁵ Atimaamoné be felekemó betó mole so whịné atétere ala kilitu, me ala kae dapóló winé sinalepó. Du sorokó mole Judia hae kwiamó betó mole so whị feapaae i ala yalepóló deté kweyóló fakeralepó.

⁶⁶ Mepaae i fo wosale so whịné “I naaleta, Tale Kótóné mo doasi fotokọ bete a tuámó mupa kilitu, take doayóló a noa kaae whị betaalorópó,” du betalepó.

Sekaraiané yale wole fo

⁶⁷⁻⁶⁸ Kale naale Jon-né alima Sekaraia Dẹi Kepe Wisiné fotokọratepa, Kótóné apaae yae depa mo so whịpaae duraalu,

“Dané Talené doi hale sóro horaalopó. Israel fake so whị tẹteróló kaae tare Kótópaae mo kée du betae.

Ti noatepae, da ama so whịpóló dupuró beterapó.

⁶⁹ Ama kutó diratere whị Depit-né firale fake tuámó Kótóné whị betá sóro betéro beterapó.

Ai sekéné ama fotokóné da i hae so whị aluyaqsóro tao saalopó.

⁷⁰ Ti mo take Kótóné ama kae betéro betere kóló whịrapené yale fo mo dokonóturaalu yalepó.

⁷¹ Da bóe whị kuamó betepa, ama tao saalopó. Téturaalu, mepaae whịné dowi kisipa muóló dątamo bóe dupa, ama fotokóné sesé yaalopó.

⁷² Dané ayarape ama kisipa keteréni, kọlené sukuturaalu mió da tao saaire whị dotonaalopó.

⁷³ Ti aita hąle mei, Kótóné dané aya Abraham-paae i ala eraalopóló mo dirii fo yóló muló betereiteinépó.

⁷⁴ Take ai yóló muló betere fo dokonóturaalu, bóe whịrapené da dóló tẹteraqsóro, tao sóro betéro beterapó.

Atérené mió da wikélé ini, ha-laainé Kótóné kutó betá dirótu betenérápó.

⁷⁵ Ti betere dokọ fea da ama keletómó ama kae ere alaró mo donoi alatamo tuámótóro betó tawaalopó.

⁷⁶ Yąta, yąlo naalepó. Take nalopaae so whị feané ya kilituraalu, mo taoró betere Kótóné ama kóló whịpó yaalopó.

Ti Tale waaipa ọpi folosóro wouraalu, a waaire tu donoraee yaaire whị betaalopó.

⁷⁷ Téturaalu, Kótóné ama so whịné dowi alamó melaaire kwia aluróló tao saaire ala naao atimapaae yó melaalo ai ape.

⁷⁸ Ti Kótóné kọle dere ala ama hosaa tuámó fąaneteiné ai ala eraalopó.

Ti atéyaaire alata, hịka teó sokotere suka dané tikimó felétu dere kaae, Kótóné ama hepen-mó ere dẹ da betere tuapaae eraalopó.

⁷⁹ Ti aita, noa yaai mei, mepaae diliki tuámó betó mole so whịró mo felekemó sukąai du betere so whịtamo Kótóné hosaa muni deyóló dua betere ala tuapaae bitị fópóló, ai dẹné yó melaalopó,” yalepó.

⁸⁰ Atéro, kale naale a doaturaalu, ama kepe tuapaaekélé doasi fotokọ bualepó. Atéru, a Israel so

whi beterepaae haķearóló sókó waairaalu, so whi bitini haķe wópu tikimó bitiré felepó.

2

Yesu deale fo (Mat 1:18-25)

¹ Ai alarape du betale tuamó etéyalepó. Rom Gavman topo whi Sisa Akastus-né i hae kwiamó betó mole so whi doi siré kwéyae yóló mulalepó.

² Atéro so whi doi saleteita, Siria hae kwia Kwirinius-né teteróló kaae tapa, folosóro kaae sutóro yalepó.

³ Atétepa, kale so whi mo fea doi sópóló, atimané turuku be séle sélepaae felepó.

⁴ Atétepa, Josep a Depit-né deté wale whi ereteiné Kaleli hae kwiamó tene Nasaret be taaróló, Judia haemó tene Depit-né be hulua Betelehem-paae felepó.

⁵ Ama dokaai tukóló betéro betere so Maria naale epa, atimaamoné doikélé mulaa felepó.

⁶ Atéro fóló, atimaamo ai bemó betepa, kale so naale saaire be de sókó walepó.

⁷ Ai be demó kale soné ama topo naale deyalepó. Atéro, kale naale kutiné bope yóló hupurape ɔla melótua dere ni fakené aleyale nuku tó mó beleró beterepó. Ti noatepae, uké wale so whiné fitere be faaneteiné yalepó.

Ensel-rapené sipsip hupu kaae tare whirapepaae yale fo

⁸ Téro etéyalepó. Ai hae kwiamó mepaae sipsip hupu kaae tare whirape ai be hulua taaróló, ne yó molepaae fóló, dikitamo atima hupurape kaae tawóló betó molepó.

⁹ Atéro beterepó, Talené *ensel* betá atima betere tikimó sókó wouraaalu, Talené ama ere doasi dené atima betere tikikélé deyo felepó. Atéteremó atima fea winé sukutu betalepó.

¹⁰ Atétepa, kale *ensel*-né atimapaee duraalu, “Diā wiyaose, ɛta i hae kwia feamó betó mole so whiné wosóló

doasi haķné sukaire fo wisinaale ene walepó.

¹¹ Diā i haemó betó mole so whi aluyaosóro, tao saaire whi mió i be demó Depit-né be huluaamo ai deyale ape. Ata, Kótóné so whi fea teteróló kaae tanópóló, sóro betero betere Kerisopó.

¹² Diā fóló kelenalemó, miótóro deale naale kutiné bopeyóló hupurape ɔla melótua dere ni fakené aleale ɔla tó mó beleró betepa kilituraalu, ita kale bope yale naale hitipó yaalo ai ape,” yalepó.

¹³⁻¹⁴ Atéro, mo tétitóro kale *ensel* betá daalepaae ó hepen bemó betó mole *ensel*-rape mo haķe ɔla kaae dorowóló daae mulu, Kótóné doi hale sóro horótu duraalu,

“Mo taoró betere Kótóné doasi mole doi hale sóro horae.

Kótóné ama tuéné wisi ala eraaitere so whipaae hosaa muni deyóló mo dua betere ala erópóló yae,” yalepó.

¹⁵ Kale *sipsip* hupu kaae tare whirape betó mupatei taaróló, *ensel*-rape hepen-paae fesaae holalepó. Atétepa, kale whirape atimasisi duraalu, “Talené dāpaae yó melale ala kelaai, Betelehem be huluapaae faalopa fiépe,” yalepó.

¹⁶ Atéro, atima hapale fóló Mariaró Josep-tamo betóo, kale naalekélé hupurape ɔla melótua dere ɔla tó mó firóo, epa kelalepó.

¹⁷ Atimané kale naale kolóló *ensel*-rapené atimapaee yale fo so whi feapaae deté kwéyóló fakeralepó.

¹⁸ Ai fo depa wosale so whi feané ita, noa kaae fo yalerópóló, sirayóló tué teketu betalepó.

¹⁹ Até du betepatei, Mariané ai dere fo wosóló, ama hosaamó muló bitu kiswa haķe yó tarepó.

²⁰ Téro, kale *sipsip* hupurape kaae tare whirape atima bepaae fesaae furaalu, kale *ensel*-rapené atimapaee i ala epa kelaalo ai ape, yale ala motóro epa kelaletiné Kótóné doi hale sóro horaté fu betalepó.

Yesu momatere bepaaeyó male fele fo

²¹ Atéró kale naale sóró bitiré fóló, bokó wale be demó ama tiki siriróló Yesu doi mulalepó. Aita kale so naale yaaipatei, *ensel*-né mulae yale doipó.

²² Moses-né ašemó soné naale sale tiki Talené keletómó wisiyópóló, kaae tawae ere be de kemetepa, Josep-ró Mariatamo kale naale Talepaae melaai dapóló, Jerusalem bepaae dapesó felepó.

²³ Aita hãle meipó. Talené fo tuãmó “Topo naale Talepaae melae,” ere fo sya furaalu yalepó.

²⁴ Téró, me ere fo i ape. “Beta soné naale senaale detepa, kale soné naale ditu yale ala Talené wisirópóló, ba hókóse tamo ó sukusi tamo Talemó melae,” ere fo sya furaalu atéyalepó.

²⁵ Até yale sukamó, Jerusalem bemó whi betané doi Simeon beterepó. Ata, mo donoyóló bituraalu, Kótóné ala beta erótu betale whipó. Atéró, kale Israel fake so whi dowi sekei ala tuãmó betepa, tao saaire whi wópóló, kale Deji Kepe Wisi atamo betámó beterepó.

²⁶ Apaae kale Deji Kepe Wisiné etei fo yóló munélipakalepó. Ya hapale sukuni, Talené sóró beteró betere whi Keriso kolóló sukãalo ai ape.

²⁷ Atéyale sukamó, Simeon otere Deji Kepe Wisiné fotokoratepa, momatere be tuapaae fóló beterepó. Atéró beteremó, kale yóló muló betere foné yae ere ala yaairaalu, hamaró alimatamoné Yesu apuóló momatere bepaae sókó walepó.

²⁸ Atéró wapa, kale Simeon oterené kale naale tao sóró ama naase tómó beleróló, Kótóné doi hale sóró horótu duraalu,

²⁹ “Qla qla fea tetéroló kaae tare Tale-ó, naao kale yóló mulale fo mió mo dokonatereteiné naao kutó diratere whi sukutepa, hosaa muni deyóló dua fópóló yae.

³⁰⁻³¹ Ti noatepae, naao so whi aluyaqsóro, tao saaire ala so whi feané keletómó donoróló

muló betepa mió yalo i keletere ape.

³² Ai dené Juda mei, kae fake so whi tuapaae Kótóné ere ala hãkearatepa kolóló tué yóo, Israel fake so whikélé doasi doi sóo, yaalopó,” yalepó.

³³ Téró, kale naale hamaró alimatamoné Simeon oterené yale fo wosóló, haió i yale fo-a, noa betené yalerópóló siratu betalepó.

³⁴ Kale Simeon oterené atima wisiratere fo yóló, hama Mariapaae duraalu, “I naalenéta, Israel fake so whi fea haepaae só deróo, mepaae so whi tao sóró sikipaae horóo, yaalopó. Atétere ala kilituraalu, Kótóné hiróló mole ala so whi feapaae hãkearóló yó matepa, mepaae so whiné ai dere fo wosaalomeipóló, a só deraalo ai ape.

³⁵ Atétere alané mepaae so whiné hosaa tuãmó mole tué tiki hãkeamó mulaalopó. Atéteremó, sepake kwia kaaené naao hosaamó deyaalo ai ape,” yalepó.

³⁶⁻³⁷ Aimó Kótóné ama beta kóló so wulia Aser fakekó Fanuel-né senaalema Anakélé beterepó. Ama whitamo dokóló betepa weikeró ba fo kemeyóló, oma sukutepa wulia bitu kemeyale ba fotamo touróturaalu 84 ba fo biti serepó. Atéró Kótópaae kisipa tiró bitu, momatere be taaréni, dikitamokélé, detamokélé, moma dere ala hãle yó tarepó. Atéru, a qla weyóló bitu, moma dere ala beta dua yalepó.

³⁸ Téró ai fapotóro kale so Ana atima beterepaae sókó wóló Kótópaae mo kée yóló, Jerusalem bemó betó mole so whi aluyaqsóro dupuróló tao saaire whi wópóló kaae tare so whipaae kale naale i ape yóló yó mótu betalepó.

³⁹ Atéró, Josep-ró Mariatamoné Talené yae yóló muló betere alarape yóló kemetepa, Kaleli haemó tene atimané diri Nasaret be huluapaae momó fesaae felepó.

⁴⁰ Kale naale a doaturaalu, mo doasi fotokó buóo, tué tiki dottoré

fóló fosó fosó yóo, Kótóné ɔpaae hosaa muóló yaala sókó fóo erapó.

Yesu ɔ teó naale belekɔamale, momatere bemó betere fo

⁴¹ Téró etéyalepó. Kale bosenée fele be de sókó wapa ɔla deteremó, ama hamaró alimatamo ba fo dokɔ fea Jerusalem be huluapaae fua yalepó.

⁴² Kale naale doayóló 12 ba fomó betepa, atima dua dere kaae, ɔla detere sukamó atimaamo Jerusalem be huluapaae holalepó.

⁴³ Kale bosenée fele be demó ɔla detere ali kemetepa, ama hamaró alimatamo bepaae fesaae furaalu, kale naale Yesu Jerusalem bemó betepatei, fole so whitamó fele nisiyóló atimaamo felepó.

⁴⁴ Téró kale soró whitamóné kisipané so whitamó fole nisiyóló atimaamokélé fu betepa, be de betɔ kemeyalepó. Atéró fóló kale naale atimaamoné fake so whiró fulumu whirapetamo betere tikimó kekɔlepó.

⁴⁵ Até yalemó bitinipa, kekɔai Jerusalem be huluapaae momó fesaae felepó.

⁴⁶ Atéró kekitu betepa, be de sore hɔle kemeyóló nalo kale momatere be bopére tipí tuamó betepa kelalepó. Atéru, mepaae Juda yó matere whirapené dere fo wosóo, mepaae wosetere forapekélé yóo du betalepó.

⁴⁷ Kale naale atéró kisipa fosó fosóru atimané ɔpaae wosetere fo mo donotóró tokó matepa woseturaalu, whirape feané siratu betalepó.

⁴⁸ Atétere ala hamaró alimatamoné kilitu, atimaamo kilita sókó fóló hamané ɔpaae duraalu, “Ti naale-ó, ayanaao damo ya whaalia depa kekɔle supa, noatepa atei kaae ala yaleé?” yalepó.

⁴⁹ Ti fo depa, atimaamopaae duraalu, “Yalo ayané ɛ beterópóló ere bemó fóló beteretei diaamo tué iniru ɛ kekenapó,” yalepó.

⁵⁰ Ama ai yale fo bete atimaamoné diriyóló wosóló kisipa sinipó.

⁵¹ Téró, kale naale ama hama alimatamo Nasaret be huluapaae fóló, atimaamoné dere fo betɔ wosóló aomó sukóló beterepó. Téruraalu, Yesuné ama yale fo fea hamané kisipa keteréni, ama hosaamó muló beterepó.

⁵² Téró, Yesu ɔ teó doatutei kisipa tiki dotoróe fóló, fosó fosói naale wisi doatepa Kótónékélé, mo so whinékélé, hesekeyóló ɔpaae hosaa mualepó.

3

Wéi tópuratere whi Jon-né yó male fo (Mat 3:1-12, Mak 1:2-8, Jon 1:19-28)

¹ Taiperius Sisa 15 ba fo tuamó ɔ topo whi bituraalu, Rom hae kwia mo fea ama tetéroló kaae tarepó. Atéyale sukamó, Pontias Pailat akélé doasi *Gavman* topo whi bitu, Judia hae kwia tetéroló kaae tawóo, Herot akélé doasi topo whi bituraalu, Kaleli hae kwia tetéroló kaae tawóo, ama noma Filip-né Ituraea hae kwiaró Trakonaitis hae kwiatamo tetéroló kaae tawóo, Lisantias ɔ doasi topo whi bitu, Abilene hae kwia tetéroló kaae tawóo, erepó.

² Anas-ró Kaiapas-tamo Kótópaae momaratere doasi topo whi betere sukamó, Sekaraiané naalema Jon whi bitini wópu mole tikimó betepa, Kótóné fo ɔ tuapaae sókó walepó.

³ Atéró, Jon ɔ Jordan wéi fole hae kwiamó te mole be hulua dokopaae fóló, fo yó mótu betalepó. Atéró, Kótóné fo yó mótu duraalu, “Diaaɔ du betere dowi ala taaróló, Kótópaae kisipa tiki feteyóló ape. Atétepa, yalo dia wéi tópuraaalo ai ape. Diaaɔ dowi alamó saaire kwia Kótóné me ɔla meipóló, hɔle kemeraalo ai ape,” deté kutu betalepó.

⁴ Mo take betale Kótóné ama kóló whi Aisaiané aseýóló muló betere fo mo donotóróti yalepó. Ai fo i ape.

“Whi betɔ hɔle wópu mole tikimó bitu fo fakeyóló duraalu, ‘Tale waaire tu aleyae, ɔ waaire tu donora.

5 Tukwẹ derepale tiki, hae mulóló wisirae.

Doasi hasi uluró du soko-reteitamo dukiyóló mulurae.

Wẹ wẹre tukélé, mo donoyóló aleyae.

Kapo ó hapisaa muóló dore tu dukiyóló taae faróló wisirae.

6 Até depa, ti Kótóné so whị fea aluyaqsóro tao saaire ala wisi so whị mo feané kelaalo ai ape,” yalepó.

7 So whị mo fea Jon-né wẹi tópurópóló ẹ beterepaae wua depa, atimapaae duraalu, “Diaaọ dere alata, wuliné tu kotere kaae dapó. Kótóné diatamo fopaae butu taleyaqsóro, mopaae botokó faai de?”

8 Dią dowi ala taaróló kisipa feteyóló tu wisipaae fulapó du betere fo, haķeamó motóro du betae. Ti noatepae, Abraham-ta diaaọ ayapó du betere fomó yalo diapaae i dere ape. I muó mole kapo fakerape Kótóné whị aleyóló, Abraham-né naale senaale beteranérápó.

9 Talené kaweı ni bete dokọ taketi muló beterapó. Mepaae ninétamo du wisi olenitepa, ti ai nirape fea diyóló sipaae taae deraai Talené ama tọ ai ni betemó bukó tarapó.” yalepó.

10 Ai fo depa so whị feané ąpaae duraalu, “Ti dané noa alakó yaaloé?” yalepó.

11 Ti fo depa Jon-né atimapaae duraalu, “Me whị dené kuti tamo deró betepa, me kuti sokóló yąyare whị melae. Whị me dené ọla huyóló mupa, ti aikélé betą kaae alatóro yae,” yalepó.

12 Mepaae *takis moni* siré kotere whịrape atimakélé wẹi tópuuai dapóló wóló ąpaae woseturaalu, “Yó matere whị-ó, da noa alakó yaaloé?” yalepó.

13 Tétepa, ama atimapaae duraalu, “Diaaọ *takis moni* siré kutu, bosenóló sini, sae yale sutoró sae,” yalepó.

14 Ti fo depa, mepaae diki tare whịrape wóló ąpaae woseturaalu, “Da noa ala yaaloé?” depa ama duraalu whinė *moni* saai, so whị tẹteréli

fo yóló ó dilikóló saqse. Naa *Gavman*-né dią matere *moni*-tóro tawóló betae. I su meipóló, dokó dokó yaqse,” yalepó.

15 So whị feané Jon kilituraalu, i seké Kótóné sóro betero betere whị Keriso du yalepóló, tuę tekıtu betalepó. Ti noatepae, atıma Keriso mo kelaai kisipa mutu betaleteinépó.

16 Até du betepa, Jon-né atimapaae tokó mótu duraalu, “Yalota, dią wẹi maaté tópuratapó. Téteretei, mo doa seké whị betą waalo ai ape. ąta ẹ kaae meipó. Ẹ ą aomó naale beleķamale kaae betereiteiné yalo ama hó be dokore képi teraayaairetei mo sunipó. Amata, kale Deı Kepe Wisiró sitamoné dią wẹi tóपुरaalo ai ape.

17 Ama naasené *whit* betapaae eróló kane fake kaae ọla tómó mulóló, fumi beséné só fópóló epeyóló horatere ọla tarapó. Tétu, mo *whit*-ta betapaae eróló mulótu beterapó. *Whit* fumita, mo sukókéle feni haķe dó tare sipaae taae deraalopó,” yalepó.

18 Atéro, Jon-né kale mió wosetere kisi fo wisi so whị feapaae yó melóturaalu, so whinė kisipa tiki feteraaire forapekéle, yó melótu betalepó.

19 Tétu betaletei, kale doasi *Gavman* topo whị Herot-né noma Filip-né sotei ą dokóo, mepaae kae kae dowi alarape yóo, du betalepó. Até du betepa, Jon-né Herot-paae atei alarape taalae yóló, foné salepó.

20 Herot-né take yale alarape tómó, me i alakélé yalepó. Kale Jon *dipula* beteralepó.

Jon-né Yesu wẹi tóपुरale foró Yesu deté yale whịrapené doirape

(*Mat 3:13-17, Mak 1:9-11*)

21 Atéyale sukamó, Jon-né so whị fea wẹi tóपुरóturaalu, Yesukélé wẹi tóपुरalepó. Atéro ą momatu beteremó, ó hepen be tu tukwẹ fóló molepó.

22 Atépa, kale Deı Kepe Wisi ba hokósere kaae Yesuné tikimó bitı

dorowalepó. Até deretamo, hepen beró fo fakeyóló duraalu, “Yáta, yálo Naalepó. Naao dere ala wisi kilituraalu, ę mo doa hekesené sinitapó. Ti yáta yálo mo yaala sókó fóló mole Naalepó,” yalepó.

²³ Téró etéyalepó. Yesu ą kutó kaae saai betale sukamó, 30 ba fo beterepó. ą atéro betepa so whinė ąta, Josep-né naalema nisi yalepó.

Josep-ta, Heli-né naalemapó.

²⁴ Heli-ta, Matata-né naalemapó.

Matata-ta, Lipai-né naalemapó.

Lipai-ta, Melki-né naalemapó.

Melki-ta, Janai-né naalemapó.

Janai-ta, Josep-né naalemapó.

²⁵ Josep-ta, Matatias-né naalemapó.

Matatias-ta, Amos-né naalemapó.

Amos-ta, Naham-né naalemapó.

Naham-ta, Esli-né naalemapó.

Esli-ta, Nakai-né naalemapó.

²⁶ Nakai-ta, Mat-né naalemapó.

Mat-ta, Matataias-né naalemapó.

Matataias-ta, Semen-né naalemapó.

Semen-ta, Josek-né naalemapó.

Josek-ta, Joda-né naalemapó.

²⁷ Joda-ta, Joana-né naalemapó.

Joana-ta, Resa-né naalemapó.

Resa-ta, Serubabel-né naalemapó.

Serubabel-ta, Sealtiel-né naalemapó.

Sealtiel-ta, Neri-né naalemapó.

²⁸ Neri-ta, Melki-né naalemapó.

Melki-ta, Adi-né naalemapó.

Adi-ta, Kosam-né naalemapó.

Kosam-ta, Elmadam-né naalemapó.

Elmadam-ta, Er-né naalemapó.

²⁹ Er-ta, Josua-né naalemapó.

Josua-ta, Elieser-né naalemapó.

Elieser-ta, Jorim-né naalemapó.

Jorim-ta, Matata-né naalemapó.

Matata-ta, Lipai-né naalemapó.

³⁰ Lipai-ta, Simeon-né naalemapó.

Simeon-ta, Juda-né naalemapó.

Juda-ta, Josep-né naalemapó.

Josep-ta, Jonam-né naalemapó.

Jonam-ta, Eliakim-né naalemapó.

³¹ Eliakim-ta, Melea-né naalemapó.

Melea-ta, Mena-né naalemapó.

Mena-ta, Matata-né naalemapó.

Matata-ta, Natan-né naalemapó.

Natan-ta, Depit-né naalemapó.

³² Depit-ta, Jesi-né naalemapó.

Jesi-ta, Obed-né naalemapó.

Obed-ta, Boas-né naalemapó.

Boas-ta, Salmon-né naalemapó.

Salmon-ta, Nason-né naalemapó.

³³ Nason-ta, Aminadab-né naalemapó.

Aminadab-ta, Atimin-né naalemapó.

Atimin-ta, Arni-né naalemapó.

Arni-ta, Hesron-né naalemapó.

Hesron-ta, Peres-né naalemapó.

Peres-ta, Juda-né naalemapó.

³⁴ Juda-ta, Jekop-né naalemapó.

Jekop-ta, Aisak-né naalemapó.

Aisak-ta, Abraham-né naalemapó.

Abraham-ta, Tera-né naalemapó.

Tera-ta, Nahor-né naalemapó.

³⁵ Nahor-ta, Seruk-né naalemapó.

Seruk-ta, Reu naalemapó.

Reu-ta, Pelek-né naalemapó.

Pelek-ta, Eber-né naalemapó.

Eber-ta, Sela-né naalemapó.

³⁶ Sela-ta, Kainan-né naalemapó.

Kainan-ta, Arpaksat-né naalemapó.

Arpaksat-ta, Sem-né naalemapó.

Sem-ta, Noa-né naalemapó.

Noa-ta, Lamek-né naalemapó.

³⁷ Lamek-ta, Metusela-né naalemapó.

Metusela-ta, Enok-né naalemapó.

Enok-ta, Jared-né naalemapó.

Jared-ta, Mahalalel-né naalemapó.

Mahalalel-ta, Kainan-né naalemapó.

³⁸ Kainan-ta, Enos-né naalemapó.

Enos-ta, Set-né naalemapó.

Set-ta, Adam-né naalemapó.

Adam-ta, ti Kótóné naalemapó.

4

Satan-né Yesu dée nópóló sų sale fo (Mat 4:1-11, Mak 1:12-13)

¹ Yesu ą Deį Kepe Wisi faayóló sųruraalu, Jordan weį taaróló wapa, Deį Kepe Wisiné ą whį bitini, haę wópu mole tikipaae ąlisóro felepó.

² ą aimó betepa, dowi Satan-né ą dée nópóló, sų sere alarape deté fu betepa 40 be dęrape kemeyalepó. Atéyale be demó ą ọlakélé néni wote siri bitiré fóló, kemene folepaae ą wote yalepó.

3 Atéró betepa, dowi Satan-né ɔpaae duraalu, “Yatamo Kótóné Naalemapata, ti i kapopaae *bred* o alée fae yae,” yalepó.

4 Ai fo depa Yesuné ɔpaae duraalu, “Tale Kótóné ašemó i fo erapó. ‘So whi betereitea, mo ɔla maaté nukuraalu bitinipó erapó,’ ” yalepó.

5 Atéró, kale dowi Satan-né ɔ mo ɔpaae hore dupaae dapesó holóló daalu, i hae kwia dokɔ teteróló kaae tare alarape fea ɔpaae tétitóró hapale yó melalepó.

6 Téro, ɔpaae duraalu, “Yalo yamó doasi doi muaaire alaró i haemó muó mole wisi wisi alatamo naao teteróló kaae tawaasepóló melaalopó. Ti noatepae, take ɔpaae matepa taretei, mepaae yalo kisipa mole whirape melaai depa, ti sumó manérapó.

7 Yalo i dere fotamo naao betá wosóló ɛ aomó bitu, doa Tale-ó depa, ti i ɔla ɔla fea naaotóró teteróló kaae tawaasepóló melaalopó,” yalepó.

8 Ti fo depa, Yesuné ɔpaae duraalu, “Kótóné ašemó ere fo i ape. ‘Tale Kótó mo betatóró beterepa, ɔ aomó sinóló bitu, Aya doa Tale-ó, yóló ama ala betá erótu betae erapó,’ ” yalepó.

9 Téro, kale dowi Satan-né Jerusalem bemó tene momatere be hulua tómó dapesó holóló daaló bitu duraalu, “Yatamo Kótóné Naalemapata, ti haepaae tuó derepae.

10 Ti noatepae, ašemó i fo erapó. ‘Kótóné ama *ensel*-rapepaae ya me ɔlané doalé yaqsóró, wisiyóló kaae tawae yaalopó.’

11 Me fo i ape. ‘Ya atimané naase tómó muni durupuraalu, me ɔlané ya kotóo sóró doalé yaalomeipó,’ ” yalepó.

12 Ai fo depa, Yesuné kale dowi Satan-paae duraalu, “Ašemó i fokélé erapó. ‘Naao Tale Kótóné ya tao sirémóló kaae kolóló sɔ saqse,’ erapó,” yalepó.

13 Atéró, kale dowi Satan-né Yesu dée nópóló sɔ sale kilipaae me tɛ

mutere sukamó momó sɔ saai dapóló taaróló felepó.

Nasaret so whi Yesuné dere fo wosaalomeipó yale fo (Mat 13:53-58, Mak 6:1-6)

14 Atéró, Yesu kale Dɛi Kepe Wisiné fotokɔratepa, ɔ Kaleli hae kwiapaae momó fesaae felepó. ɔ atéró wóló beterepó dere fo ai hae kwiamó betó mole so whi feapaae deté kwɛyalepó.

15 Atéró, ɔ ai hae kwiamó bituraalu, atimané fo wosetere be dokɔ fo yó maté kotopa, so whi feané ama doi hale sóró horótu betalepó.

16 Take ɔ doayóló betale Nasaret be huluapaae fóló bituraalu, kale sɔa nokole be demó ama dua dere kaae, fo wosetere be dolopaae holalepó. Atéró, Kótóné ašemó ere fo dosɔyaaairaalu turukó holalepó.

17 Kótóné ama kóló whi Aisiané asere *buku* bopeyóló moletei, ama dosɔyáópóló, whi mené ɔpaae melalepó. Tétepa, ai *buku* sóró dɔae faróló, ama tué mole fo kekalemó keletepa dosɔyale fo ipó.

18 “Talené ama Dɛi Kepe Wisi ɛ tuamó betero beterepó. Ti aita hale mei, ama kale fo wisi so whipaae yó melópóló ɛ sóró beterepó. Atéri, *dipula* kaae betere so whi hale fópóló dotonóo, kele dilikire so whiné kele fisaae falóo, mepaae wae sóró sonaalei ala tuamó betero betere so whi sokóló hale betero yópóló, ɛ dotonalepó.

19 Talené so whi wisiyóló beterepó, ama kolené sukutu hamokoróló hale tao sere ali i wale ape fo so whipaae yópóló, ɛ dotonalepó,” yalepó.

20 Téro, Yesuné kale fɔloi *buku* momó bopeyóló kaae tare whipaae melóló, ɔ bitɛ deyalepó. Atéró betepa, ai fo wosetere be dolomó betó mole so whi feané ɔpaaetóró kele fopolaa yalepó.

21 Téro, ama atimapaae momó duraalu, “Mió diaaɔ wosale ašemó

yóló muló betere fota, motóro dokonalepó,” yalepó.

22 Ama yó matere fo wosale so whi feané i whiné kólómó mo kokoi fo wisinaale dapóló, siratu betalepó. Tétu atimasisitei duraalu, “Ita, Josep-né naalema meié?” yalepó.

23 Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “I mara mole fo diaaọ epaae mo enérapó. ‘Dokta whi-ó, naaotei ya tikimó daale kisi bete wisirótimié? Ti Kapeneam be hluamó du betere alarape dané wosalepa, umó erótu betale ala kaae naao i turuku bemókélé erótumié?” yalepó.

24 Atéro ama atimapaee momó duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Kótóné kóló whiné ama be whi so whipaae Kótóné fo i ape yóló yó matepa, atimané mo dapóló wose-timipó.

25 Yalo diapaae mo i dapa wosae. Mo take Israel haemó Ilaija betale alimó mepaae sorape atimané whi sukóló wulia betó molepó. Ai sukamó ba fo sorené wélié apo mirómó hali kinó betepa, hae kwia feamó ọla sóku aluyóló, wote ali walepó.

26 Téyaleteti, Kótóné Ilaija dotonaleteti mo betá Israel fake sorapekó tao sópóló dotonénipó. Ténitei, Saidon hae kwiamó tene Sarepat be hluamó betere betá wulia so tao sene fópóló doteyalepó.

27 Téró, Kótóné ama kóló whi Elaisané Israel hae kwiamó dowi humu fuluné tiki doyóló betó mole so whi mo betakélé wisirénipó. Israel hae kwiamó atei kaae whirape betó mupatei, mo betakélé wisiréni, Siria hae kwiamó betere whikó Naaman maaté wisiralepó,” yalepó.

28 Ai kale fo wosetere be dolomó betó mole so whi mo feané ama ai dere fo wosóló, atima doasi fopaae bualepó.

29 Atéro atima hapale turukó huturaalu, ọ belapaae hókó deralepó. Téró, ai be hulua felekemó ere kulapaae taae deraai dapóló dapesó felepó.

30 Téyaai depa, ai touró betere so whi kua dolomótei sókótamo yóló, ama faai yale tikipaae felepó.

Yesuné dowi kepe hokonale fo (Mak 1:21-28)

31 Téró, Yesu ọ Kaleli hae kwiamó tene Kapeneam be hluapaae dere-pelepó. Aimó bituraalu, kale ọaa naai tukóló muló betere be demó so whi feapaae ama fo momó kaae sóró yó mótu betalepó.

32 Ama ai yó matere fo so whi feané woseturaalu, sóró beteró betere topo whiné fo kaae dapóló, siratu betalepó.

33 Ai fo wosetere be dolomó dowi keperape tepeyóló betere whi betá beterepó.

34 Ai sekéné fo fakeyóló duraalu, “He! Nasaret be hulua whikó Yesu-ó, naao dapaae noa alakó eraai waleé? Naao da doraai waleé? Yata, me dowi alakélé muni, Kótóné mo kae beteró betere whipóló, yalo kisiparapó,” yalepó.

35 Ai fo depa, Yesuné kale dowi kepe foné sóró duraalu, “Fo taaróló ya ai whi tuamó betereitei, sókó ape,” yalepó. Ti fo depa, dowi kepe kale whi tuamó betaleteti, so whi feané keletómó ama tiki haepaae taae deróló ọ sókó felepó. Atéyaleteti, kale whi ọ doalékélé inipó.

36 Atétere ala so whi feané kolóló, sirayóló atimasisitei duraalu, “I whiné yó mótu betere fota, mo kaepó. Ti ama fota, doasi fotokótamo yó matepa, dowi keperapenékélé ama dere fo mo betá wosóló, ai sókó fulapa, kelae!” yalepó.

37 Yesuné i ala du beterapó fo, ai hae kwiamó betó mole so whi mo feapaae deté kweyalepó.

Yesuné so whi feané kisi wisirale fo (Mat 8:14-17, Mak 1:29-39)

38 Yesu ọ ai fo wosetere be taaróló, Saimon-né bepaae felepó. Ai bemó kale Saimon-né auma sere tiki sputere kisiné sinóló mupa, atimané Yesupaae, “Naao wisiraalóé?” yóló wosalepó.

³⁹ Atétepa, a kale so molepaae fóló hemene doropóló, kale soné tiki supu dere kisi bete foné salemó, kemeyalepó. Atéteretamotóró kale so a turukó holóló, atimamó ɔla kaae sóró biliyóló melalepó.

⁴⁰ Be dikiyaairaaalu, suka doropole-tamo mepaae hale betere whirapené kae kae hepo daale so whi Yesu beterepaae dapesó walepó. Atéro wóló betó mupa, so whi dokɔ feané tikimó ama naase mulótua yalemó, atimané kisi beterape wisiyalepó.

⁴¹ So whi feané tiki tuamó tepeyóló betere dowi keperape fo fakeyóló sókó furaalu, yaɔa Kótóné naalemapó dua yalepó. Ai fo depa, atimané aɔa hale whi mei, Kótóné so whi teteróló kaae tanópóló sóró betero betere whi Kerisopó yaɔsóró, kale dowi keperape foné sua yalepó.

⁴² Mo hikati Yesu ama wotoró so whikélé bitinire tikipaae felepó. Atépa, kale so whi feané keketé kweyóló, a betere tikimó sókó walepó. Atéro wóló bituraalu a metikipaae faɔsóró, atimatamo be-taai dapóló, sesé du betalepó.

⁴³ Tétepatei, ama atimapaae duraalu, “Kótóné teteróló kaae tare aomó mole fo wisi i ape yóló yó maté kweyópóló, Kótóné e doteyalepó. Atéreteiné e diatamo betenéni, mepaae be huluapaae faai dapó,” yalepó.

⁴⁴ Téro, a Judia hae kwiamó te mole fo wosetere be dokɔ fea fo yó matétóró kutu betalepó.

5

Yesuné mepaae ama yó melaaire whirape ape yale fo

(Mat 4:18-22, Mak 1:16-20)

¹ Téro etéyalepó. Me be demó Yesu a Kenesaret wei fókumó daalepó. So whi mo fea hale ɔla kaae wóló tourale tikimó, hae tiki faae fóló mulu, Kótóné fo wosetu betalepó.

² Até du betepa, wei nuku tamo ai wei fókumó duló betepa kelalepó. Ai nuku tamota, ya siré kotere

whirapené nukupó. Atimané nuku aimó dupa teraae fóló, wei fókumó haleke warape fukutu betalepó.

³ Atétu betepa, a nukumó bitɔ ho-lalepó. Ai nuku tale, Saimon-paae duraalu, “Naa nuku ai wei kulu tuapaae sawa hikili falae,” yalepó. Téro, a nuku tómó bituraalu so whi feapaae fo yó mótu betalepó.

⁴ A fo yó melóló kemetepa, Saimon-paae duraalu, “Yakó detémóló ke-laalopa, nuku wei kulu tuapaae fóló, diaaɔ haleke warape wei dolopaae derae,” yalepó.

⁵ Ai fo depa, Saimon-né apaae duraalu, “Doa whi-ó, mió dikitamo yakó saalo nisyóló da depe tukó wei ala yóló deraté kweyalemó, mo betakókélé denipó. Téyaletai, naa derae depa ti haleke warape dané deraalopó,” yalepó.

⁶ Atéro, atimané haleke warape deralemó mo doakale yarape deale tikimó, atimané haleke warape tukó faairaaalu yalepó.

⁷ Atéteremó, atimané fulumu whirapepaae atima tao sene ape depa wóló, mepaae yarape nuku dolopaae bulóló fu betalemó, kale nuku tamo wusuró mo felekemó wei dolopaae buó deyaai yalepó.

⁸⁻¹⁰ Atétepa, Saimon-ró atamo kutó ditere whirapetamokélé, atima betamó ya siré kotere Sebedi naalema tamo Jems-ró Jon-tamokélé, ya mo dekéro sóró muló betere kilituraalu, haió yóló siratu betalepó. Atétepa, Saimon Pita a Yesuné hó aomó bukutiri tearó bitu duraalu, “Tale-ó, aɔa dowi ala du betere whipa, taaróló ya fumié?,” yalepó.

Tétepa, Yesuné Saimon-paae duraalu, “Ya wiyaɔse, naa ya su dere kaae, mió kaae sóró so whi siré kweyaasepólópó,” yalepó.

¹¹ Atétepa, atimané nukurape wei fókupaae tao sóró mulóló, atimané ɔla ɔlakélé mupatei taaróló a sya felepó.

Dowi humu fuluné tiki dore whi Yesuné wisirale fo

(Mat 8:1-4, Mak 1:40-45)

12 Téro etáyalepó. Yesu ą betą be huluamó beteremó, dowi humu funé tiki dore whi walepó. Atéro, Yesu betere felekemó ama kelepaa haepaae deróló bukutiri teąró bitu ąpaae woseturaalu, “Tale-ó, ąło tiki doretei naao kisipané wisiraaí depa, ti wisiraasepólópó,” yalepó.

13 Atétepa, Yesuné ama naase teréę faróló kale whiné tikimó wolaayóló duraalu, “Naao tiki ąło wisiraaí kisipa mutapa wisiyae,” yalepó. Téyalemó, mo ai fapotóró kale whiné dore tiki mo ti wisiyó felepó.

14 Atéro, Yesuné kale whi dotonaai ąpaae mo diri ma fo yóló duraalu, “Ąło naao tiki wisiralepóló, mo whipaae momókó ąąse. ąą fóló, Kótópaae momaraterere whiné naao tiki fope yópóló, yó male fae. Atéro fopeyóló naao tiki wisipa kilitu, Moses-né ere fo sya furaalu, Talepaae hąle melae ere ąla melae. So whi feané ai ala kilituraalu, ita Talené erapó kisipa muaalópó,” yalepó.

15 Yesuné mo so whipaae ąąse yaleteti, i ala yalepóló deté kweyóló fakeratepa, so whi feané woseturaalu, atimané kae kae kisi beterape wisiróo, ama dere fo wosóo yaairaalu, wua yalepó.

16 Atétepei, Yesu ą so whitamó betere tiki taaróló so whikélé bitinire tikipaae suka fea moma eneta dua yalepó.

Yesuné tiki momaare whi wisirale fo

(Mat 9:1-8, Mak 2:1-12)

17 Atéro, me sukamó etáyalepó. Ama fo yó mótu betepa, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asęere fo yó materere whirapetamo Kaleli haeró Judia haetamomó betó mole so whikélé, Jerusalem be hulua so whikélé, wóló betó molepó. Ai sukamó, so whi feané kisi bete wisiraaire Talené fotokó sımó bolepó.

18 Atépa, mepaae whirapené betą tiki momaare whi besekęné dokopatei, beleyóló wóló be tuąpaae

holóló Yesu beterepaae sóró holaai kisipa mualepó.

19 Téro, kale whi sóró faaire tumó so whi mo fea daayale tikimó fenénipa, siki bepaae sóró holóló kea sokóló, kale whi dokopatei, besekętamo Yesu daale donotóró deralepó.

20 Atéro, atimané kisipa tiki tiratere ala Yesuné kolóló, kale tiki momaare whipaae duraalu, “Ti naale-ó, naao dowi alamó kwia melaai yaleteti mió i kemeratere ape,” yalepó.

21 Yesuné ai fo depa, Farisi whiraperó Moses-né asęere fo yó materere whirapetamo atimasisi fo yaai tuę teketu betalepó. “Ti whiné ąta, Kótó kaaepó du betere foné Kótó faletu beterapó. Mo whi betąnékélé dowi alamó melaaire kwia kemeranénitei, Kótóné betą sımó enérápó,” du betalepó.

22 Atéro mutere kisipa Yesuné kolóló, atimapaee duraalu, “Noatepa dią ateti tuę mutu bitu de?

23 Ti mé fo so whi feané enére? Naao yale dowi alamó saaire kwia aluratapó enérépe, ąą turukó holóló naao besekę sóró fae fo enére?

24 I haemó betó mole so whiné dowi ala bete tokóló aluraaire fotokó Whiné Naalemané sımó bulapóló, kisipa yaasepóló i whipaae eratere ala kelaie. ąło ąpaae mo i dere ape, ąą turukó holóló naao besekę sóró bepaae fae,” yalepó.

25 Ai fapotóró kale be whi so whi feané keletómó turukó horóló ama besekę sóró bepaae furaalu, Kótóné doi hale sóró horaté felepó.

26 Atéteremó, so whi fea winé sukutu sirayóló duraalu, “Mo take etei kaae ala depa, dąné kolókéle ini, mió kisi ala keletapóló,” Kótóné doi hale sóró horótu betalepó.

Takis moni sere whi Lipaipaae Yesuné ą sya ape yale fo

(Mat 9:9-13, Mak 2:13-17)

27 Ai ala yóló kemetepa, Yesu ą betą *takis moni* siré kotere whikó ama doi Lipai *moni* su betepa kolóló, Yesuné ąpaae duraalu, “ąą ę sya ape,” yalepó.

²⁸ Ti fo depa, ʔ turukó holóló ama ɔla ɔlakélé mupatei, taaróló ʔ sya felepó.

²⁹ Téró, Lipainé Yesu ama bepaae dapesó fóló, ʔmó doasi ɔla deralepó. *Taks moni* siré kotere wh̄iraperó mepaae so wh̄itamo fea touró bitu, ɔla nuku beterepó.

³⁰ Tétu betepa, mepaae Farisi wh̄iraperó atima betʔ kisipa mulu Moses-né asere fo yó matere wh̄irapetamoné Yesuné yó matere wh̄irapepaae duraalu, “*Taks moni* siré kotere wh̄iraperó dowi ala du betere wh̄irapetamo weiró ɔlatamo betʔmó noatepa ɔla nuku bitu dérópó,” yalepó.

³¹ Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Hepo daanire so wh̄i *dokta* wh̄i beterepaae fumi, hepo daale so wh̄i maaté fua dapó.

³² ʔ waleteita, donoi ala du betere wh̄ipaae ape yaai ani, dowi ala du betere so wh̄i atimané dowi ala taaróló ape yaairaaalu walepó,” yalepó.

Yesuné yó matere wh̄irape ɔla woteremó yale fo

(*Mat 9:14-17, Mak 2:18-22*)

³³ Atimané ʔpaae duraalu, “Joné yó matere wh̄irapeta, Kótópaae kisipa muóló, me féli ɔla weyóló bitu, momatua dapó. Atétere kaae, Farisi wh̄irapené yó matere wh̄irapekélé atétua dapó. Tétepatei, naao yó matere wh̄irape ai ala ini, atima ɔlaró weitamó nokole ala suka fea h̄ale yó tarapó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Betʔ wh̄i ʔ so dokotere sukamó ama nomarape ɔla weyóló h̄ale bitua de? Meipó.

³⁵ Téyaalo meitei, me sukamó kale so dokaaire wh̄i atima betʔmó bituraalu, ɔla nuku beterepó, ʔ tawóló só fole sukamó atima ɔla weyóló h̄ale betaalópó,” yalepó.

³⁶ Ama atimapaee yale fo kisipa sópóló, me fo sale etéro yalepó. “Mepaae wh̄iné kisi kuti bisʔayóló

derʔakele kuti bisʔae faletei nomotua de? Atétepa, ti derʔakele kutiné kisi kuti h̄ukulu yóló doróo, nomaletteikélé kokʔ ini yóo, yaalópó.

³⁷ Atétere kaae, mepaae wh̄irapené *wain* wēi hupu sekaʔné aleyale derʔakele wutimó tepetumipó. Até enalemó, kale wēi fotokʔné kale hupu sekaʔné aleyale derʔakele wuti fulukó furaalu, wēikélé suné faalópó.

³⁸ Até yaʔsóró, atimané kisi *wain* wēi tepeturaalu, ti hupu sekaʔné aleyale kisi wutimó tepetua dapó.

³⁹ Folo moi *wain* wēi nokole wh̄irape atima kisi *wain* wēi naai h̄ekese dumipó. Ti noatepae, folo moi *wain* wēi nóló toureteiné mo wisirapó, du beterepó,” yalepó.

6

Yesu ʔta, ʔʔa nokole be dē teteróló kaae tare Talepó yale fo

(*Mat 12:1-14, Mak 2:23-28, 3:1-6*)

¹ Téró, ʔʔa naai tukóló muló betere be demó, Yesu ʔ ama yó matere wh̄irapetamo *whit* kutó tuʔmó teyóló felepó. Atéro furaalu, ama yó matere wh̄irapené ai kutómó ere *whit* du kʔae sóró fumi hotokóló nukulé fu betalepó.

² Mepaae Farisi wh̄irapené até dere ala kolóló, ʔpaae duraalu, “ʔʔa nokole sukamó naao yó matere wh̄irapené atei ala yópóló, noatepa kaae tare?” yalepó.

³ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Depit-ró ama fulumu wh̄irapetamo wotetepa yale ala asemó moletei, diaaʔ dosʔayóló kisipa muni airapó.

⁴ Depit ʔ Kótóné be dolopaae holóló bituraalu, Kótópaae melale mo kae muló betere *bred* otei ama sóró nalepó. ʔ nóló, kwiapaae ama fulumu wh̄irapekélé matepa, atimané sóró nalepó. Ai ota, h̄ale mo wh̄iné nukumi, Talepaae momaraterere wh̄irapené maaté nukua dapó,” yalepó.

⁵ Téró, Yesuné atimapaee duraalu, “ʔʔa nópóló tukóló muló betere be

de teteróló kaae tare Taleta, ti kale whiné Naalemapó,” yalepó.

⁶Téró, sãa nokole me be demó, Yesu a Kótóné fo wosetere be dolopaae fóló, fo yó mótu betalepó. Atéro yó mótu betalemó, betã whi ama turu naase sinóló dopa kelalepó.

⁷Atétepa, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné Yesu só deraaire bete kikitú, kale sãa nokole be demó naase dowi whi wisiratéro kelaairaalu, kaae tawóló beterepó.

⁸Atimané atéro mutere kisipa ama kolóló, kale naase dowi whipaae duraalu, “Yã so whi kuamó turukó holóló, daayae,” yalepó. Atétepa, kale whi a so whi feané keletómó daane holalepó.

⁹Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yãlo diãpaae betã fo wosetapó. Sãa nokole sukamó noa ala yaose yóló mule? Whi tao sóro wisiraterere alapé, dowi ala deretei? Ó whi sukaqsóro tao sere alapé ó whi betere bete doraterere alaé?” yalepó.

¹⁰Ai so whi beterepaae kele keyóló kale whipaae duraalu, “Naao naase teré falae,” depa, kale whiné naase teré faralemó, wisiyalepó.

¹¹Atéteremó, doasi fopaae buóló atimasisitei fo kelaaróló duraalu, “Dãné apaae noa alakó eraaloé,” du betalepó.

Yesuné 12 whirape sókó sóro beterale fo

(Mat 10:1-4, Mak 3:13-19)

¹²Téró betã sukamó Yesu a moma yaairaalu, du sorokó mole aopaae felepó. Atéro, aimó Kótópaae moma deté fu betepatei, be deralepó.

¹³⁻¹⁴Atéro be deyo hotepa, hika ama yó matere whirapepaae ape yóló, fea betó mupatei, 12 whirape maaté sorokó sóro, *aposel* doi mulalepó.

¹⁵Saimon doi mupatei, ama me doi Pita mulalepó.

¹⁶Ama noma Andru, Jems, Jon, Filip, Batolomiu, Matyu, Tomas, Alpias-né naalema Jems-kélé, kãlo

kãlore whi Saimon, Jems-né naalema Judas-kélé, Yesu dópóló eleké deyaaire whi Judas Iskariot, atima atéro whirape sóro beteralepó.

¹⁷Atéro, Yesu a kale du sorokó mole tiki taaróló, ai aomó sawa mulure tikipaae ama sóro beterale whirapetamo derepelepó. Kale mepaae yó matere whirapekélé, Judia hae kwiamó wale so whikélé, Jerusalem be huluamó wale so whikélé, wei fóku felekemó tene Tair beró Saidon betamomó wale so whikélé, mo hãle ɔla kaae wóló touró beterepó.

¹⁸Atéro waleteita, ama dere fo wosóo, atimané kisi bete kemeróo, mepaae so whikélé dowi kepe tepeyóló betereitei dóló hõkonõo, yópóló walepó.

¹⁹Ama fotokõné aimó betó mole so whi atimané kisi bete wisirõtua yaletéiné, ama tikimó wolaayaaí dapóló walepó.

Yesuné ama yó matere whirapepaae dere fo

(Mat 5:1-12)

²⁰Atétepa, Yesuné ama yó matere whirape kaae taru duraalu,

“Diã yoleale betere whirapeta, ti Kótóné teteró betere ala sereteiné diã hãiné sukutu beterapó.

²¹Diã mió wotené sukóló mole so whirapeta, take ɔla sumó naalopóló kisipa mutu, hãiné ai sukutu betere ape.

Miõ diã dekené sukóló moló du betere so whita, take hãiné sinóló betaaireiteimó, Talené wisiró beterapa, wisi kisipa muóló betae.

²²Atéro, diã Whiné Naalema sya fu beterepó, mepaae whirapené diã hõróo, kae beterepóló hõkó falóo, dowi ala dere whipóló diaaõ doi doróló fale yóo du betepa, ti Talené diã wisiró beterapa, hãiné sukutu betae.

²³Atétere sukamó hekesené sukutu, tũwó holae. Ti noatepae, diaaõ take saaire doasi dupu

wisi hepen-mó muló beterapó. Ti take atima alimarapenékélé Kótóné ama kóló whirapepaae betá kaae ala erótua yalepó.

24 Téretei, néli whirape diá mo doa wió yae! Ti noatepae, diaaḡ tiki feléyóló mo dua betaaire ala taketi sóró tareteiné, nalopaae atei wisi wisi ɔla momó kae saalomeipó.

25 Mió diá mepaae whi de ɔla sumó nóló betere so whi diá mo wió yae! Ti noatepae, take diá wotené sukáalo ai ape.

Mió diá mepaae whi de dḡ nóló hekesetu betepa, take diá dekené sukuturaalu doasi wole yaaireteiné mo doasi kolerapó.

26 So whi feané yapaae whi wisi-ó, yóló dukiraterere fo du betepa, kolerapa mo doasi wió yae. Ti noatepae, mió diá dukiraterere so whi atima alimara-penékélé take betale kapala kóló whirape atéro dukirótua erapó,” yalepó.

Bóe whipaae yaala sókó fu betae yale fo

(Mat 5:38-48)

27 “Téretei, mepaae yaalo fo wosetere so whi diapaae i dere ape. Diá hóróló bóe duraalu, dowi ala erótu betere so whipaae yaala sókó fóló hekesené sukutu, wisi ala betá erae.

28 Mepaae whi dené diá doróló sekeraterere fo depa, Kótóné atima wisirópóló, fo wisitei yae. Mepaae whi dené diapaae sekei ala eratepa, Kótópaae atima wisirae yóló momarae.

29 Mepaae whi dené naao faa-mumó deké supa, metikirókélé dópóló yó melae. Mepaae whi dené naao tómó deró betere kuti sokotepa ti naao tuámó deró betere kutikélé seséni, sokópóló yae.

30 Mepaae whi dené yapaae me ɔlakó álae depa, ama kematerere ɔla melae. Mepaae whi dené naao tare ɔla fasetepa, momó álae fo yaḡse.

31 Mepaae so whiné yapaae erané dere ala kaae, naao mepaae so whipaaekélé erótua yae.

32 Diapaae yaala sókó fu betere whipaae maaté yaala sókó fu betere-a, ai doasi alaé? Mepaae dowi ala dere whirapenékélé atimané fulumu whirapepaae atéro yaala sókó fole ala du beterapó.

33 Mepaae whi dené diapaae wisi ala erótu betepa, diaaḡkélé atimapaee wisi ala eratepa, aita doasi ala meipó. Ti aita, dowi ala du betere so whinékélé dere alapó.

34 Diaaḡtamo mepaae whiné diapaae momó tokḡ melópóló me ɔla melatepa, ai-a hapólure? Ti mepaae dowi ala dere whirapenékélé momó tokóló saai ai ala dua dapó.

35 Téretei diaaḡta, bóe whipaae yaala sókó fóló wisi ala betá erótua yae. Atéturaalu, naao me ɔla mótu, momó tokḡ melópóló kisipa muóló meni, hāle meló betá yae. Atétepa, ti diá mo taoró betere Kótóné dupu wisi menóló, ama naalerape betaalo ai ape. Ti noatepae, ama kolené sukutere alaró hāle tao sere alatomota, dowi ala du betere whiraperó apaae mo kée initere whirapetamopaae erótu beterapó.

36 Diaaḡ Ayané mo so whi feapaae kolené sukutu dere kaaetóro diaaḡkélé me whipaae atéro kolené sukutu betae,” yalepó.

Me whi hāletei foné só deraḡse yale fo

(Mat 7:1-5)

37 “Diaaḡ me whi taleyóló só deraterere ala yaḡse. Naaotamo me whi só deraterere ala initepa, ti mené diákelé taleyóló só deraalomeipó. Diānē mepaae whitamó foné só deréni depa, ti yaḡkéle mené só deraalo meipó. Mené yapaae erale dowi ala me ɔla meipóló hāle kemeratepa, ti diaaḡ yale dowi alakélé me ɔla meipóló hāle kemeraalopó.

38 Mepaae ɔla ɔla yaḡare so whimó hāle matepa, menékélé diāmó hāle melaalo ai ape. Naao me ɔla melaai

depa, ti deyóló mo ti fãanóló melae. Ti noatepae, naao mepaae whimó mo dekeró mótu dere kaae, menékélé yámó naao male sutoró melaalo ai ape,” yalepó.

³⁹ Atéró, ama i yale fo tómó atimapaee i fo sale yalepó. “Beta kele dilikire whiné me kele dilikire whipaae tu i mole ape yóló alísoró fenére? Atétepa, ti a dée nukuraalu, atimamo wusuró dée nóló dolopaae derepaalopó.

⁴⁰ Beta *skul* naalené a yó matere whi teteraalo meipó. Téyaalo meitei, kisipa siré fóló sũtepa, ti a yó melale whi kaae betaalopó.

⁴¹ Naao kele dolomó doakale bole ni fake kilini, naao noné kelemó sawatamo bole mometei noatepa sokaai du betere?

⁴² Naao nopaae duraalu, ‘No-ó, naao kele dolomó bole mome sawa sokotapa maé,’ dere noatepa de? Naao kele dolomó bole doasi ni fake sokóló naao kele feléruraalu, ti naao noné kelemó bole mome sokotepa mo wisirapó,” yalepó.

Wisi niné dowi du oletimipó yale fo (Mat 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ “Ni wisiné dowi du oletimipó. Dowi ninékélé wisi du ulutimipó.

⁴⁴ Mo nirape fea du oletepa kolóló, ita du wisi oletele nipó, ita, kokola oletele nipó dua dapó. Whĩrape feané nose du teketuraalu, mu daai képi tikimó ó hale hõko ni tikimó olepa teketumipó. Mo besaae teketukélé hale képimó olepa tekete? Meipó.

⁴⁵ Whi wisiné hosaa tuamó wisi alatóró fãayóló muluraalu, ama dere fokélé, wisi fotoró dua dapó. Dowi whiné ama hosaa tuamó fãayóló mole alatóró dowi fo hãkeamó depa wosetua dapó.

Be hõko tẽtere alaró wisiyóló tẽtere alatomomó yale fo (Mat 7:24-27)

⁴⁶ Yalo diãpaae yae dere alamo di-aaq iniyóló, epaae doasi Tale-ó fo noatepa du betere?

⁴⁷ Mepaae whiné yalo dere fo wosóló, yalo yae dere alakélé wisiyóló erótu betere so whi ti etei kaae alané kelerapó.

⁴⁸ Whi betané ama be tẽyaairaaalu, tó hae fea dukuté doropóló, hae dirimó kapo fake mulóló, ai tómó be tẽtua dapó. Atéró tẽne be doakale hali tikiró wẽi asyatamo waalotei, ai be mo wisiyóló tẽneteiné tokó fenipó.

⁴⁹ Téyaalotei, whi me dené yalo fo wosetutei, yalo erae dere ala erénitepa, ti etei ala kaaené kelerapó. Whi betané ama be tẽyaairaaalu, tó hae kãayóló taae faréni, hale hõko tẽnapó. Atépa, doakale hali tikiró wẽi ayatamo waletikimó, kale be tokó taae faróló, mo ti doralepó,” yalepó.

7

Topo diki tare whiné kutó diratere whi wisirale fo (Mat 8:5-13)

¹ Téró, Yesuné so whipaae fo yó melóló kemetepa, a Kapeneam bepaae felepó.

² Ai bemó beta topo diki tare whiné ama hosaa mole kutó diratere whi beta heponé mo felekemó sukãai du betalepó. Ai topo whiné 100 Rom diki tare whĩrape tẽteróló kaae tarepó.

³ Atépa, kale topo whiné Yesu wóló beterapó dere fo woseturaalu, ama kutó diratere whi Yesuné tao sene wópóló, mepaae Juda topo whĩrapené apaae ene fõpóló dotẽyalepó.

⁴ Atima Yesu beterepaae wóló apaae duraalu, “U whi wisinaale mo felekemó sukutapa, naao a wisiraasepóló ya da faalopó.

⁵ Ti noatepae, da Juda fake so whĩtamo hekesené sukóló yaala sókó folé ala muluraalu, dané fo wosetere bekélé ama tẽnalepó,” yalepó.

⁶ Atétepa, Yesu a atimatamo fóló, kale whiné be felekepaae sókó waairaaalu wou betepa, kale diki tare whĩrapené doasi topo whiné ama fulumu whĩrape Yesutamo tumó hokolaatu, i fo yae yóló dotonalepó.

7 Atétepa, atima fóló, kale topo whiné Yesupaae yae yale fo yalepó. “Tale doa whi-ó, a whi wisi betepa-pakó ya ama be tuapaae ape yaalomeipa, ya tika tumó daalu kisi bete wisi yae fo betá yae.

8 Ti noatepae, ekélé e tetéroló kaae tare whi aomó betera-pó. Yalo diki tare whirape atimakélé e aomó betera-pó. Ai whirapepaae yalo ‘Fae,’ depa fóo, ‘Ya ape,’ depa wóo, dua dapó. Yalo kutó diratere whipaae i ala yae depa, ai alatóro ama dua dapó,” yalepó.

9 Yesuné i kale whiné ene wale fo wosóló sirayalepó. Téró, Yesu fetée fóló a sya wou betere so whipaae duraalu, “Israel hae kwiamó etei kaae kisipa tiki tiró betere whi mo betakélé betepa kilinipó,” yalepó.

10 Téró, kale doasi topo whiné doteyale whirape bepaae momó fesaae wóló kelalemó, kale kutó diratere whiné hepo bete wisiyóló, mo betepa kelalepó.

Yesuné wulia soné naale kepaarale fo

11 Atéroló, Yesu a Kapeneam be huluumó sawa betero, ama yó matere whirapekélé, mo so whikélé, fea atamo Nain be huluapaae sókó faai fu betalepó.

12 Atéroló fu betalemó, ai be hulua tipiné bopéro daaló betere tikimó sókó felemó, betá sukále whi beleyóló walepó. Ai naalené hamata, oma sukóló wulia bituraalu, ai naale betatóro kaae tarepó. Ama tiki sini beleyóló fupa, ai be huluumó betó mole so whikélé fea atamo fu betalepó.

13 Atétepa, Talené kale so kelalemó, kolené hosaamó supa, a daalepaae fóló duraalu, “Ya wole ekesé,” yalepó.

14 Téró, Yesu a wóló kale sukále whi dokore beseké olaatepa, beleyóló fu betere whirape feni, keiyóló daayalepó. Atétepa ama duraalu, “Ti naale-ó, yalo yapaae dapa turukó hola,” yalepó.

15 Tétepa, kale sukále whitei turukó holóló bituraalu, fo kaae sóro yalepó. Téró, Yesuné kale sukále naalené hamapaae naao naale ai ape yóló melalepó.

16 Ai ala kolóló, so whi fea winé sukutepa, Kótóné doi hale sóro holóló duraalu, “Kótóné mo doasi koló whi betá ama so whi tao saai i wóló betere ape,” yalepó.

17 Yesuné ai ala du betera-pó fo Judia hae kwiaró ai hae kwia tuamó betóló fale so whitamo feapaae deté fóló fakeralepó.

Jon-né ama yó matere whi tamo Yesu beterepaae dotonale fo (Mat 11:2-19)

18 Atéroló, kale Jon-né ama yó matere whirapéné Yesuné i alarape du betera-póló, Jon-paae ene walepó.

19 Jon-né ama yó matere whi tamopaae ape yóló, Tale beterepaae fópóló doteyalepó. Atétepa, atimaamo fóló apaae woseturaalu, “Waalopóló bope du betale whi yapé? Whi me kae wópóló kaae tawaróe?” fo ene fópóló dotonalepó.

20 Atéroló, kale whi tamo Yesu beterepaae wóló apaae duraalu, “Damota, wéi tópuratere whikó Jon-né yapaae wosene fae depa walepa, yata kale waalopóló bopetu betale whipé, whi me kae wópóló kaae tawaalóe?” yalepó.

21 Atéyale sukamótóro Yesuné mepaae hepo daale so whikélé, depe dolomó dowi kepe betere so whikélé, keke dilikire so whikélé, wisirótu betera-pó.

22 Atéroló, ama atimaamopaae duraalu, “Diaamo fesaae fóló diaamoné wosale foró kelale alatamo Jon-paae ene fae. Mepaae keke dilikiyóló betale so whiné keke fisaae fóló ọla ọla kolóo, hokele dore so whi mo sesere whi kaae kweyóo, dowi humu fuluné tiki dore whirape sesé mo betere whiné tiki kaae daayóo, mepaae woséli kinu fokélé wosenire so whi woséli tukwe falóo, mepaae sukutepa दौराai yale so whitei

kepaaróo, mepaae yoleale betere whirapepaaekélé, kale mió wosetere fo wisi yó matepa wosetu beterapó fo ene fae.

²³ Mepaae so whi de yalo du betere alamó dée néni, suka fea eró tare so whita, hainé sukópóló yae fo apaae ene fae,” yalepó.

²⁴ Atéró, kale Jon-né doteyale whi tamo fimó, Yesuné Jon-mó kisipa mutu, ai betó mole so whipaae duraalu, “Upulé diá so whikélé bitini kópu kaae fitikipaae fua yalea, beséné kape fépo eratere kelaai felepé, whi kuti wisinaale deróló auretei kelaai feleé? Meipó.

²⁵⁻²⁶ Ti mepaae wisi wisi kuti maaté deratere whita, topo whi betere be wisimótóró bitua dapó. Ata atei ala inipa, diá noa olakó kelaai feleé? Atépatéi, diátamo Kótóné ama kóló whi mo kelaai fitikimó, ti ata ai kutó maaté mei, mepaae kutókélé dirópóló sóró beteró beterapó.

²⁷ Asemó yóló muló betere fota, i whimó kisipa mutu erapó.

‘Whi betá api folosóró furaalu, ya waaire tu donoraé fo ene fópóló yalo doteyaalo ai ape.’

²⁸ Yalo diapaae i dere ape. I haemó betó mole soné deale whirapekélé fea betó moletéi, kale wei tópuratere whi Jon-né tetéro beterapó. Tépatéi, whi me detamo Kótóné tetéroló kaae tare aqmó, belei sókó deóló betepa, ti kale wei tópuratere whi Jon bosené falapó,” yalepó.

²⁹ Mo so whi fearó *takis moni* siré kotere whirapetamo Jon-né dere fo wosóló sya fupa, atima wei tópurateiné Yesuné yale fo wosóló, Kótó ata, mo donotóró taletere Talepó du betalepó.

³⁰ Téyaletei, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó mótu betere whirapetamo Kótóné tao sóró eraai yale wisi ala atimanétei hórlepó. Ti noatepae, atima Jon beterepaae wei tópuairaalú feni yaleteinépó.

³¹ Téró, Yesuné duraalu, “Mió i alimó betere so whirapené du betere ala yalo noapaae dó faróló yaaloé?

³² Atimata, so whi mo fea touróló betere tikimó, kale keteirape atimasitei melaa duraalu, etei kaae ala dere naale senaale kaaené kelerapó.

‘Diá kiliyópóló dané fó wuti haleróló mepaae wole forape yaletéi, diá hekeseyóló sama kilinipó.

Diá deke duraalu moló yópóló, mepaae wole forape yaletéi, diá wolekélé inipó,’ yalepó.

³³ Atére kaae, kale wei tópuratere whikó Jon olakélé, weikélé, néni, weyóló hale betepa, diaaó duraalu, ‘A tuamó dowi kepe tepeyóló beterapó,’ dua yalepó.

³⁴ Kale whiné Naalema olaró *wain* weitamó nokole ala kolóló diaaó duraalu, ‘Kelere? i whita, ola mo dekéro nóo, *takis moni* siré kotere whiraperó dowi ala dere whirapetamo fulumu yoo, du beterapó,’ fo diaaó ai dere ape,” yalepó.

³⁵ Atei fo diaaó du betereitei, mepaae so whi de Kótóné mo fo wisi wosóló sya fupa, so whi feané hakeamó kilitu, ita Kótóné mole fosó fosóre tué sya feleteiné erapó, yalepó.

Dowi ala du betale soné Yesuné hó fokale fo

³⁶ Téró etéyalepó. Farisi whirapekó betané Yesupaae atamo ola naai faalopó depa, fóló beterepó.

³⁷ A atéró wóló Farisi whiné bemó ola nuku beterapó dere fo ai be hulumó dowi ala du betere soné wosóló, *alapasita* kanené aleyale wutimó felé kelaa wale *wel* wei sóró walepó.

³⁸ Atéró wóló, a Yesuné sisópaae fóló, ama hó aqmó hemée deyóló bitu, wole du betalepó. Atéró du betale wole kaape Yesuné hokeke tópaee durupu beterepó. Tétepa, kale soné ama topo nikinétei, helekóló kópurótu betalepó. Atéró, kale soné Yesuné hokeke tamo kóló tukó nóló, kale felé kelaa wale *wel* wei ama hómó suniyalepó.

³⁹ Atétere ala betá Farisi whiné kolóló, ama kisipanétei duraalu, “I whita, Kótóné kóló whi uasóro, ti ama hómó olaa deremó, dowi ala dere

sonétei ą olaa dapó, kisipa muąpó,” yalepó.

40 Tétepa, Yesuné ąpaae duraalu, “Saimon-ó, ąło ąpaae ąaaitere fo betą mulapó,” yalepó. Ti fo depa, ama duraalu, “Yó matere whi-ó, naao ępaae ąaaitere fo yae,” yalepó.

41 Ti fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Betą whiné *moni* momó tokó melaai dapóló, tamo whiné kwia mulóló me whiné 500 *denarias moni* sóo, me whiné 50 *denarias moni* sóo, yalepó.

42 Kale whi tamoné sale *moni* talepaae tokó melaairetei sunipa, kale whiné me ąla meipóló, taaralepó. Atéro taalatepa, atimaamokó mé whiné kale *moni* talepaae doasi hosaa muóló yaala sókó fole ala enére?” yalepó.

43 Ti fo depa, Saimon-né ąpaae duraalu, “Yąło kisipanéta, kale doasi *moni* sale whi ą hękese yaalo ai ape,” Tétepa, Yesuné duraalu, “Naao dere fota, mo dono dapó,” yalepó.

44 Téro, ą kale so daalepaae fetée fóló, Saimon-paae duraalu, “I so naao kelere? Ę naao bepaae waletei, ąło hęleke fokópóló, naao węikó ę menipó. Ténitei, i soné betą ama wole kaafe ę ąło hómó epa, ama topo nikinétei helekóló kópuralepó.

45 Ę naao bepaae wale sukamó, ąło faamumó naao kóló tukó néni, i soné betą ąło hó kóló tukó nuku betalepó.

46 Naao ąło topomó *wel* węi dilénitei, i soné betą ąło hęlekemó felé kęlaa wale *wel* węi dilalepó.

47 Atéyale kaae, ąło ąpaae i dere ape. I soné ama mo doasi du betale dowi alamó saai yale kwia ąło hęle kemeraleteiné ama ępaae hosaa muóló doasi yaala sókó fu beterapó. Tépateti, whi me dené ama dowi ala hęle tómó maaté kemeratepa, ti ama yaala sókó fóló hękesené sukutere alakélé hęle tómó erapó,” yalepó.

48 Téro, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao yale dowi alamó saaire kwia hęle kemeró beterapó,” yalepó.

49 Ai fo depa, ątamo betąmó ąla nuku betere whirape atimasisitei, fo kęlaaróló duraalu, “I whita, Tale kaae bitu, dowi alamó saaire kwia ama hęle kemeraalopóló dérópó,” yalepó.

50 Tétepa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao kisipa tiki tiró betere alané ą tao sóró wisiralepa, naao hosaa muni deyóló mo dua fae,” yalepó.

8

ąla wae biliterepaae dó faróló yale fo sale

(Mat 13:1-23, Mak 4:1-20)

1 Ai ala yóló kemetepa, Yesu ą doasi be huluaró sawa be huluatamopaae fóló kale fo wisi yó móturaalu, Kótóné tęteróló kaae tare aómó mole ala etérapóló yó maté kweyalepó. ą atéro kotere alata, ama yó matepa wosetere 12 whirapekélé feapó.

2 Téro, take depe tuąmó dowi keperape betepa wisirale sorapekélé, mepaae hepo daapa wisirale sorapekélé, fea ątamo felepó. So whiné Maktala be hulua sokó Mariapó du betere so felepó. Ai sota, take węikeró dowi keperape tepeyóló betepa, dóló hękonale sopó.

3 Kale topo whi Herot-né ama be ó ąla ąla fea kaae tanópóló, sóró betero betere whi Kusané soma Joanakélé, so me Susanakélé, mepaae sorapekélé, mo fea ątamo felepó. Ai sorape atima *monin*étei, Yesuró ama yó matere whirapetamo tao sua yalepó.

4 Atéro so whi fea betąpaae tourótu betepa, mepaae kae kae doasi be huluumó betó mole so whikélé wóló tourótu betalepó. Atépa, Yesuné ama i fo sale yalepó.

5 “Whi betąné ąla wae ke ama kutómó terepeté kweyairaaalu, sóró felepó. Atéro furaalu, mepaae kerape tumó sorokóta yóló mupa, so whiné hęlekené tęiya tęiya yalepó. Atépa, sikimó kotere barape dorowóló, kale kerape dósu yóló nalepó.

6 Téro, kale whiné kutómó kerape terepeté kweyaletei, mepaae ti kane

tómó dakere haemó taae doróló hapale holalepó. Téyaleteti, kapo tómó dakere hae fe meiru, kale ɔla wae feleke doaló derepeniyóló, hapale séliyalepó.

⁷ Mepaae ke ti dowi ne eremó taae derepelepó. Atéyaleteti, dowi netamo betámó holóló kale ke ɔla wae wisi dowi nené bopeyóló aluralepó.

⁸ Mepaae hae wisimó terepée derepele ɔla wae wisiyóló holóló, du oleyalepó. Ai ɔla ɔlumétepa sóró, 100 yorape fʌanalepó,” yalepó.

Ama i fo sale yóló kemetepa, fo fotokoiné duraalu, “Whi de woséli daapata, i dere fo wisiyóló wosóló tué muae,” yalepó.

⁹ Tétepa, ama yó matere whirapené ʌpaae woseturaalu, “Naao ti yale fo sale noa betené yaleé?” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Tale Kótóné teteróló kaae tare aɔmó kinóló mole ala diaaɔ tué yópóló, mené dia sóró beteroó beterapó. Téretei, mepaae hʌle mo so whipaaeta, ti fo salené maaté du beterapó. Ti noatepae,

‘Take atima kelené kelaalotei, mo diriyóló koló faalomeipó.

Take atimané fo wosaalotei, bete mo diriyóló kisipa yaalomeipó,’ erapó.

¹¹ I yale fo sale bete i ape. Kale ɔla wae keta, ti Kótóné fo wisipó.

¹² Kale ɔla wae ke tumó taae doropóló mupa, barape dorowóló dósu yóló nale kaaeta, mepaae whi de Kótóné fo wisi wosóló, atimané hosaa tuamó mulatepatei, dowi Satan wóló, kale fo wisi tokó sua du beterapó. Aita hʌle mei, kale fo wisi wosóló kisipa tiratepa, Kótóné atima tao saqsóró du beterapó.

¹³ Téró, mepaae kane tómó dakere haemó taae derepele ɔla waeta, i ala dere kaaepó. Kótóné fo hekesetamo wisiyóló woseteretei, atimané tué tuamó mulótimipó. Sawa sukamó kisipa tiki tiró bitu, woseté fu betaalotei, sekɛi ala wale be demó hapale dée nukua dapó.

¹⁴ Kale dowi ne dolomó taae doropóló ɔla wae botokó sóró honiyale kaaeta, i ape. Mepaae whi de Kótóné fo wosólóte, tumó furaalu, atima betere alamó doasi whaalia dere alakélé, tó tikiné felé yaaire alakélé, atimané kisipa tiki tuamó muló bitu, kale fo wisi botokó sóró aluróló, du wisi oletimipó.

¹⁵ Tétepa, hae wisimó taae derepele ɔla waeta, i ala dere kaaepó. Mepaae so whiné kale fo wisi kisipa wisitamo wosóló keteréni, atimané hosaa tuamó mulóló eró tareteiné, ɔla wae kaae holóló, kale fo wisi du oletua dapó,” yalepó.

Mo whi betanékélé lamp sa kinóló munanéni yale fo (Mak 4:21-25)

¹⁶ “So whiné lamp sa deróló haené aleale nuku aɔmó ó fitere kea aɔmó kinóló munéni, so whi feané kolópóló deróló hʌkeamó mulótua dapó.

¹⁷ Ti so whiné kelaqsóró mió hiróló muló betere ala fea take fopa hʌkeamó mulatepa, so whi feané kelaalopó.

¹⁸ Téyaalopa, mió diaaɔ wosetere fo wisi mo wisiyóló sya fóló, erótóro tawae. Ti noatepae, mepaae so whi dené Kótóné fo wisi mo bete mulapóló tao tapa, atétere so whipaae Talené tómó beleróló mo dekéro melaalopó. Mepaae so whi dené wosale fo wisi ama kisipané tare nisi du betereiteikélé Kótóné fasó saalopó,” yalepó.

Yesuné hamaró nomarapetamo wóló belamó daalopó yale fo (Mat 12:46-50, Mak 3:31-35)

¹⁹ Téró etéyalepó. Yesuné ama hamaró nomarapetamo ʌ kelaai waleteti, so whi fea touraletikimó, ʌ daale felekepaae fenénipa, atima belamó kaae tawóló daae molepó.

²⁰ Atépa, mepaae whiné ʌpaae duraalu, “Naao haeró nonaaorapetamo ya kelaai wóló belamó daae mulapó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Mepaae so whi de Kótóné fo

wosóló erótu betepa, ti yálo haeró norapetamo ai ape,” yalepó.

Yesuné hali tikiró besé tikitamo foné sale fo

(Mat 8:23-27, Mak 4:35-41)

²² Téró me be demó Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “I wēi kēla uté tēró faalopa fiépe,” yalepó. Atétepa, atima nuku tuapaae bitī holóló, tē felepó.

²³ Atéró, atima nukutamo wēi tómó fu bituraalu, a nuku salemó toró mulóló, noke firepó. Atéró wēi tómó fu betalemó, doakale besé tikiró wēi asyatamo wale tikimó, nuku dolopaae wēi bō dorowóló faaturaalu, wēiné atima mo felekemó aluratapó, du betalepó.

²⁴ Tétepa, ama yó matere whirape fóló, a turukuróló duraalu, “Doa whi-ó, mió wēiné dā mo felekemó i aluraterere ape,” yalepó.

Atétepa, a turukó holóló kale besé tikiró wēi asyatamopaae taalae yóló foné salemó, báyóló dono felepó.

²⁵ Atéró, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Diā kisipa tiki tiró bitini airapó,” yalepó.

Ai fo deremó atima witepa, sirayóló atimasisitei duraalu, “I sekénéta, noa whirópó. Wēi asyaró besé tikitamokélé, a aomó bitu, ama dere fo mo betā wosetapó,” yalepó.

Dowi kepe tepeyóló betale whi wisirale fo

(Mat 8:28-34, Mak 5:1-20)

²⁶ Atéró, atima ai Kaleli wēi kēla tēyóló, Kadarin hae kwiamó sókó felepó.

²⁷ Atéró, Yesu a nuku taaróló hae tópaee taae felemó, ai be huluamó betā dowi kepe tepeyóló betere whi atamo hokolaa yaai walepó. A mo take bitiré woutei, kutikélé deréni, tiki hāle whi dou tómótóro bitua yalepó.

²⁸ Atéyale whiné Yesu daale kolóló, keteré yóló ama hó aomó der-aapisa fóló fió mulu fo fakeyóló duraalu, “Mo taoró betere Tale Kótóné

Naalema-ó, yálo yapaae dapa, naao e momó kae susupuraose,” yalepó.

²⁹ Ti noatepae, Yesuné kale dowi kepepaae duraalu, ai whi tuamó betereitei taaróló sókó fae dere fomó yalepó. Ti ata, take mepaae whiné sein képiné dokóló mulótua yaletēi, kale dowi kepené a whi bitinire tikipaae fópóló, hokó fatua yalepó.

³⁰ Yesuné apaae woseturaalu, “Naao doi deé?” depa ama duraalu, “Yálo doita Lisanipó, ” yalepó. Ti noatepae, a tuamó keperape mo hāle ɔla kaae woló, betó moleteinépó.

³¹ Téró, kale dowi keperape atima betere tiki taaróló, mo apaae derepale dolopaae hokó deraose yóló momó du, momó du, yalepó.

³² Ai du sorokó mole aomó hupurape kimimó daae mupa, dowi keperapené Yesupaae woseturaalu, “Dā ai hupurape tuapaae bitī faai dapa, naao dapaae fae yaaloé? depa, Yesuné wisirapa téyae,” yalepó.

³³ Atétepa, kale dowi keperape kale whi tuamó betaletēi taaróló, kale hupurape tuapaae tepeyóló bitī felepó. Tétepa, kale hupurape botokó fele tikimó wēiné saane kulamó doropóló, wēiné sorokó fóló, fea sisiraae felepó.

³⁴ Atétepa, kale hupu kaae tare whirape wituraalu botokó fóló, doasi be huluaró ipu berapetamopaae fóló atimané kelale ala deté kweyalepó.

³⁵ Ai fo wosale so whi feané noa ala yalerópóló kelaai felepó. Atéró, Yesu berteremó sókó felemó, dowi keperape tepeyóló betale whitei tué wisi muóló, mo whi kaae kuti wisitamo betepa kilitu, atima wiyalepó.

³⁶ Téró, mepaae ai ala depa, kelale so whiné ai wale so whipaae duraalu, “I whita, dowi keperape tepeyóló betale whitei, mió a wisiyóló mo sesere whi kaae, ai berterapa kelae,” yalepó.

³⁷ Téró, ai kale Kadarin hae kwiamó betó mole so whi doasi wituraalu, Yesupaae atima taaróló fae yóló, setu betalepó. Atétepa, a faairaaalu, wēi nukupaae bitī holalepó.

³⁸ Tétepa, dowi keperape tepeyóló betale whiné Yesupaae akélé yaŧamo feŋére? yóló wosalepó.

³⁹ Tétepa, Yesuné ą dotęyaai duraalu, “Ya ętamo faalomeipa, Kótóné yąpaae erale ala yó melaai naao bepaae fesaae fae,” yalepó. Atétepa, kale whi ą fóló, Yesuné ąpaae erale alarape ai be huluamó betó mole so whi feapaae yó melaté kweyalepó.

Yesuné betą senaaleró sotamo wisirale fo

(Mat 9:18-26, Mak 5:21-43)

⁴⁰ Atéró, Yesu ą momó weı kęła teyóló uté tęró sókó fóló beteremó, ą wópóló kaae tawóló betó mole so whi fea hekesetamo ą boperale walepó.

⁴¹ Yesu atéró betepa, Kótóné fo wosetere be kaae tare whi Jairus wóló, Yesu kelalemó, mo doasi whipa, ama hó aqmó deraapisa fóló fió mulu, ąpaae mo miótóró ama bepaae faalopóló, wosetu betalepó.

⁴² Aita hałe mei, 12 ba fo kemere senaale mo betątóró beteretei mo felekemó sukąai depa yalepó.

Téró, Yesu tųmó fu betepa, so whi feané betekı betekı deté fu betalepó.

⁴³ ą atéró sókó felemó, ąke fu betepa 12 ba fo kemere so betą walepó. Tétu betepatei, mo whi betąnekélé ama ai kisi bete wisiraaire mo sunipó.

⁴⁴ Atére so ą so whi kuamó Yesuné sisóró kikiťi sókó wóló, ama tómó deró betere kuti salemó olaa yale-tamotóró, ama samea fu betaletei tikalepó.

⁴⁵ Atétepa Yesuné atimapaee duraalu, “Ę né olaa yaleé?” yalepó. Téyalemó, ai so whi feané atima meipó depa Pitané duraalu, “Doa whi-ó, so whi feané ya tę alu yóló ai daae mole ape,” yalepó.

⁴⁶ Tétepa Yesuné duraalu, “Diąkó whi betąné ę olaa yaletikimó, yało fotokọ sókó felepa, ę né olaa yaleé?” yalepó.

⁴⁷ Téró, so whiné keletómó kale soné ama yale ala hiranénipa, ą Yesuné hó aqmó deraapisa fóló fió

molepó. Atéru, ama kisi bete wisi yópóló kisipa mutu olaa yalemó, kisi bete mo hapale tétitóró wisiyalepo.

⁴⁸ Téró, kale sopaae duraalu, “Ti senaale-ó, naao kisipa tiki tiraletiné ya ai wisiyalepa, hosaa muni deyóló dua fae,” yalepó.

⁴⁹ Kale sotamo ai fo du betepatei, fo wosetere be kaae tare topo whi Jairus-né ama be whi wóló ąpaae duraalu, “Naao senaale mo ti ai sukąle ape. Térapa, yó matere whipaae fo me kae ini taalae,” yalepó.

⁵⁰ Ai dere fo wosóló, Yesuné kale whi Jairus-paae duraalu, “Naao senaleta wisiyaalopa, ya fomoyóló whaaliani, kisipa tiki betą tirae,” yalepó.

⁵¹ Atéró etéyalepó. ą kale fo wosetere be kaae tare topo whi Jairus-né bemó sókó fóló duraalu, “Mepaae whirape ętamo faai dapóló waęse. Pita, Jon, Jems, kale senaalené alimaró hamatamo betą wópóló yae,” yalepó.

⁵² Atéró, sókó fóló kelalemó, kale senaale sukóló mupa molóró fo tiki whaatamo du betepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai senaleta, sukuni noke firapa, diaaę fo tiki whaaró moló-utamó taalae,” yalepó.

⁵³ Ai fo depa, atima mo so whiné kisipané i senaleta, mo ti suku- napóló, ą dọ nanalepó.

⁵⁴ Tetepa, kale senaalené naasemó tao sóró duraalu, “Ti senaale-ó, ya turukó holae,” yalepó.

⁵⁵ Atétepa, ama kepe bete ą tuąpaae momó biťi wouraalu, mo hapale tétitóró turukó holóló daayalepó. Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Me ọlakó nópóló melae,” yalepó.

⁵⁶ Atétere ala kolóló, kale senaalené ama alimaró hamatamo hokomó sókó furaalu, sirayalepó. Tétepa, Yesuné atimaamopaae fo mulótu duraalu, “I ala yalepóló, mepaae so whipaae momókó yaęse,” yalepó.

9

Yesuné sóró beterale 12 whirape

*dotonale fo**(Mat 10:5-15, Mak 6:7-16)*

¹ Atéro etéyalepó. Yesuné ama dosayóló sóró betero betere 12 whirape betapaae tourale ape depa, walepó. Atéro wóló betó mupa, ama doasi fotokọ bulóo, so whi tuamó dowi keperape betereitei, dóló hokónótua yóo, mepaae kae kae kisi daale so whirape wisirótua yóo, yópóló sóró beteralepó.

² Atéro atima doteyaaai duraalu, “Dią be hulua dokọ feapaae fóló, Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala yó melóo, mepaae hepo daale so whikélé wisiróo yaasepóló fae,” yalepó.

³ Atéro ama atimapaee duraalu, “Dią furaalu dotó tikikélé, waró yotamokélé, mo nokole ọlakélé, *monikélé*, kutikélé me dekaaporóló momókó sóró faose.

⁴ Dią me be huluamó sókọ fęnalemó, betą whinė dią dape supa, ti ai whitamotóró fitua yóló, fole sukamó ai be taalae.

⁵ Mepaae so whinė diątamo dape sini depa, ti atimané yale alamó dapóló kisipa muópólópa, ai be hulua taaróló faairaalu, diaaọ hómó dakere hae terepée deróló fae,” yalepó.

⁶ Atéro atima fóló, be hulua dokọ feamó kale fo wisi yó maté kweyóo, atima kotere be huluamó kisi muó mole so whikélé, fea wisiraté kweyóo, yalepó.

⁷ Atima ai ala deté kutu betera pọ dere fo Kaleli hae kwia teteróló kaae tare whi Herot-né wosalepó. Mepaae so whiné kale sukále whi Jon momó kepaayóló betera póló deté fele fo wosetu, Herot-né ama kisipa tiki kóló kóló du betalepó.

⁸ Atétepa mepaae so whiné duraalu, “Mo take betale whi Ilaija wóló biturapó. Tétepa, mepaae so whiné du, mo take betóló sukále Kótóné ama kóló whirapekó, momó kepaayóló wou yalepó,” du betalepó.

⁹ Tétepa kale topo whi Herot-né duraalu, “Jon-ta, yalo diki tare whirapené depa tikalepa, aita demó

dérópóló,” ama kele faai kisipa mualepó.

Yesuné 5,000 whirape ọla melale fo (Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Jon 6:1-13)

¹⁰ Téro, ama doteyale whirape atima momó fesaae wóló, atimané yale alarape Yesupaae yó melalepó. Téro, ama atima maaté dape sóró, Betsaida be huluapaae felepó.

¹¹ Atima atéro felepó dere fo so whi mo turóné woseturaalu, ą sya felepó. Atima atéro ą beterepaae wapa, wisirapóló dape sóró, Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala atimapaee yó melóo, mepaae hepo daapa wale so whikélé wisiróo, yalepó.

¹² Atéro, suka doropoletamo ama yó matepa wosetere 12 whirape ą beterepaae wóló duraalu, “Dąta ọlakélé meire tikimó betera pa, i so whi felekemó tẹ mole berapepaae fóló atimané naaire ọlaró fiyaaire betamo atimanéitei kekąai fópólópa, dotonae,” yalepó.

¹³ Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Diaaọteitei, atima naaire ọla melae,” depa atimané ąpaae duraalu, “Dąnéta, *bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo, yóló betą i mole ape. Térapa, naao kisi pané i betó mole so whiné naaire ọlakó dąnéitei dupune fópóló kisipa mute?” yalepó.

¹⁴ Atéro, aimó betó muale soró naale senaaletamo dosąani, whi maaté dosayóló touróturaalu, 5,000-rópó.

Tépateitei, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Dosayóló 50 whirape kae kae yóló betera té kweyae,” yalepó.

¹⁵ Tétepa, ama yó matere whirapené so whi fea taleróló betera té felepó.

¹⁶ Atépa, Yesuné *bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló taruraalu, hepen-paae kese holóló Kótópaae mo kée yóló terekée daalu yalepó. Téro, ama yó matere whirapepaae melatepa, atimanémo so whi feamó ąliraté kweyalepó.

¹⁷ Atéro, atima fea nalemó sųtepa, buki muni feleteitei, ama yó matere

wh̄irapené siré kw̄eyóló, 12 yorape deyóló fāanalepó.

Pitané Yesupaae Kótóné sóró beterō betere wh̄i Kerisopó yale fo (Mat 16:13-28, Mak 8:27-9:1)

¹⁸ Téro, me sukamó etéyalepó. Ama yó matere wh̄irape atimasisi maaté moma du bitu, ama atimapaae duraalu, “Ai so wh̄i feané ẹ-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁹ Ti fo depa, atimané duraalu, “Mepaae so wh̄iné yāta, w̄ei tópuratere wh̄i Jon-pó, mepaae so wh̄iné ti Elaijapó, mepaae so wh̄iné ti mo take betale Kótóné kóló wh̄irapekó kepaayóló bituraalu, du beterāpó,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, ama atimapaae duraalu, “Dīanéta ẹ depóló kisipa mute?” yalepó. Atétepa Pitané duraalu, “Yāta, Kótóné so wh̄i fea t̄eteróló kaae tanópóló, sóró beterō betere wh̄i Kerisopó,” yalepó.

²¹ Ti fo depa, Yesuné atimapaae fo fotokoiné duraalu, “Pitané ai yale fota, so wh̄ipaae momókó yāqse,” yalepó.

²² Téro ama duraalu, “Kale Wh̄iné Naalema kae kae sekei ala saalo ai ape. Doasi wh̄i disirapénékélé, mo so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄irapénékélé, Moses-né as̄ere fo yó matere wh̄irapénékélé, ẹ mené dópóló, só deraalo ai ape. Téyaalotei, ẹ momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

²³ Téro ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “Wh̄i me de ẹ fole tumó waai kisipa mutepa, ti naao yaaire ala t̄eteróló yā dóló oleraaire filipaa ni naaotei beleyóló, betere dokọ ẹ sya ape.

²⁴ Mepaae so wh̄i dené ama betere bete me ala yāqsóropóló amatei hotowaró kaae tapa, atétere so wh̄iné betere bete aluyaalo ai ape. Téyaalotei, wh̄i me dené yālo ala eróturaalu, Talepaae naaopóló taalatepa, atétere wh̄iné betere bete aluni, mo ti betó tawaalopó.

²⁵ Betā wh̄iné i haemó muó mole wisi wisi ọla dekérō sóró betāpaae

du betere tūamó ama betere bete alutepa, ti me noa dupu wisikó saaloé?

²⁶ Mepaae wh̄i de witu halemó, ẹkélé, yālo fokélé tūenipó depa, kale Wh̄iné Naalemakélé, Alimakélé, mo kae betere *ensel*-rapekélé ama mo kae ere d̄etamo wale sukamó, Wh̄iné Naalemanékélé ai wh̄i ẹ tūenipó, yaalopó.

²⁷ Téyaalopa, yālo dīapaae mo i dere ape. Dīa i daae mole so wh̄i mepaae suk̄aipatei, Kótóné t̄eteróló kaae tare ala mo kelaalopó,” yalepó.

Yesuné ama tiki kae daane wale fo (Mat 17:1-13, Mak 9:2-13)

²⁸ Yesuné i forape yóló bitiré fóló, bokó waleró be d̄e keme-tepa, etéyalepó. Pita, Jon, Jems, atima Yesuné dape sóró du sorokó molepaae moma yaairaalu felepó.

²⁹ Atéro holóló momatu betaalemó, ama kelepaa kae daane wóo, ama deró betere kutikélé mo epée d̄e kaae yó fóó, yalepó.

³⁰⁻³¹ Atére tūamó, wh̄i tamo Moses-ró Elaijatamo mo kae ere d̄etamo sókó wóló, Yesutamo fo du betepa kelalepó. Atima atéró du betale fota, Yesu ẹ i hae taaróló hepen-paae momó fesaae faaire ala dokonóló, Jerusalem bemó eraalopó du betaalopó.

³² Pitaró ama fulumu wh̄irapetamo noke fi turukó horóló kelalemó, kale wh̄i tamo mo doasi ere d̄e tūamó daalu, Yesutamo fo du betaalopó.

³³ Atéró, kale wh̄i tamo Yesu taaróló faai depa Pitané duraalu, “Yó matere doa wh̄i-ó, d̄a fea etérō betere ala mo wisirapó. D̄ané dīamó furu be sore t̄enaai kisipa mutapó. Me yāmó t̄enóo, me Moses-mó t̄enóo, me Elaijamó t̄enóo, yaalopó,” yalepó. Aita, Pita ẹ noa fo enénitepa, kóló kóló duraalu yalepó.

³⁴ Pitané atéró fo du betepatei, s̄ako dorowóló atima husuratepa, doasi winé sukutu betaalopó.

³⁵ Ai s̄ako dolomó i fo yalepó. “Ita, yālo Naalepó. Ẹ sókó sóró, yālo kae

beteró betepa, ama dere fo wosae,” yalepó.

³⁶ Ai fo yóló kemetepa kelalemó, Yesu ą betą daapa kelalepó. Ama yó matere whırape atimané ai kelale alarape mo so whıpaae ini, hiróló bitiré felepó.

Yesuné dowi kepe tepeyóló betere naale wisirale fo

(Mat 17:14-21, Mak 9:14-29)

³⁷ Atéro be deyo hotepa, atima ai du sorokó mole tiki taaróló dorowou betalemó, so whı mo hale ęla kaae ątamo tumó hokolaa yaai walepó.

³⁸ Ai so whı betó mole kua dolomó betą whı turukó holóló daalu, fo tokoróló duraalu, “Yó matere whı-ó, ęalo mo betą naale naao wisirale waaloé?”

³⁹ Suka fea dowi kepené ą taneta depa, keteré yóló ama kóló dako sókó wua dapó. Até duraalu, dowi kepené ą taaróló feni, fotokóné ama tiki feseróló, hó naasekélé sosoro faróló mo dorótua dapó.

⁴⁰ Até du betepa, naao yó matere whırapepaae hókonaaloé? yóló wosalemó, atima sunipó,” yalepó.

⁴¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Mió i alimó kisipa tiki tiréni, dowaae fóló kópaae fu betere so whı-ó, dią tu wisipaae fópóló ę diątamo betale supa, ai naale ipaae dapesó ape,” yalepó.

⁴² Kale naale dapesó wou betepatei, dowi kepené haepaae taae deralepó. Atéro haemó mulu, feserótu betepa, Yesuné kale keperape foné sóró duraalu, ai naale tuamó betereitei hókó faróló, alimapaae malepó.

⁴³⁻⁴⁴ Kótóné doasi fotokóné eralepóló, so whı feané kilituraalu, siratu betalepó. Yesuné atéro yale alamó so whı feané haió, i-a noa ala yalerópóló, siratu betepa, ama yó matere whırapepaae duraalu, “Ęalo diąpaae i yaaitere fo mo wisiyóló wosóló kisipa muae. Kale Whıné Naalema mo whırapené dópóló, mené eleké deyaalo ai ape,” yalepó.

⁴⁵ Ama atéro yale fo kinóló moleteiné bete atima wisiyóló kisipa initepa wosaai yalemó, atima witu-raalu taaralepó.

Doasi topo whı de betaaloé yale fo (Mat 18:1-5, Mak 9:33-40)

⁴⁶ Téro, Yesuné ama yó matere whırape atimasisitei de doasi topo whı betere yóló, u só derólu i só derólu dere ala kaae salepó.

⁴⁷ Atimané atéro mutere kisipa Yesuné kolóló, naale betą tao sóró turukó horóló ą daale demó daalalepó.

⁴⁸ Téro, ama atimapaae duraalu, “Whı me dené ęalo doimó etei kaae naale wisiyóló dape supa, ti ętei dape sirapó. Whı me dené ę wisiyóló dape supa, ti ę dotęyale sekętei dape sirapó. Whı me de dią tuamó naale belekąamale aleyóló belei betepa, ti ą doasi whı ai betere ape,” yalepó.

⁴⁹ Ai fo depa wosóló, Jon-né duraalu, “Tale doa whı-ó, betą whıné naao doi yóló dowi kepe hókónótu betepa, ąta dąkó meipóló kisipa mutu, ąané ąpaae atékese yóló, sesé du betalepó,” yalepó.

⁵⁰ Ai fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Diaaq ą sesé yaęse. Ti noatepae, mepaae diątamo bóe dinitere whıta, ti diątamo mole whı ai ape,” yalepó.

Yesu wisiyóló dape sini yale fo

⁵¹ Téro, Yesu i hae taaróló hepenpaae dapesó holaai feleke deremó, ą me tikipaae faai kisipa muni, Jerusalem be huluapaae maaté faai fotokę yalepó.

⁵² Téro, Yesu ą nalo faairaalu, mepaae whırape beró naaire ęlatamo donoróló mulaai atimapi fópóló dotonatepa, atima Samaria hae tuamó tęne bemó sókó felepó.

⁵³ Týaletei, ai be hulua so whı feané ą Jerusalem bepaae faai wale kilitu, dape sinipó.

⁵⁴ Atétere ala kilitu, ama yó matere whıtamo Jems-ró Jon-tamoné ąpaae duraalu, “Tale-ó, i be hulua mó betó mole so whı fea hepen-mó mole si

dorowópóló yaé yóló kisipa mute?” yalepó.

⁵⁵⁻⁵⁶ Ai fo depa, Yesu a fetée fóló atimaamo foné sóró, atima me be hu-luapaae felepó.

Beta whiné Yesupaae ya sya walapó yale fo

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Atéro atima fu betalemó, tu tuamó whi betané apaae duraalu, “Ya mopaae fupa, ti ekélé yatoró sya waalopó,” yalepó.

⁵⁸ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Haonarapeta, atima fitere tiki yóo, barapekélé fiyaaire dépi daayóo eretei, Whiné Naalema beta toró mulóló fiyaaire tiki inipó,” yalepó.

⁵⁹ Atéro, whi mepaae duraalu, “Ya e sya ape,” yalepó. Ai fo depa, kale whiné duraalu, “Tale-ó, folosóró e yalo ayapi dourale fulapa, wisire?” yalepó.

⁶⁰ Ai fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Sukune aore whiné ti sukune whi dourópóló, ya ti Kótóné tetéroló kaae tare aomó mole ala yó maté kweyae,” yalepó.

⁶¹ Atéro, me whinékelé duraalu, “Tale-ó, e ya sya waaitei, yalo hae ayapaae koleó fo ene faai kisipa mutapó,” yalepó.

⁶² Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Whi me de ama kutó ditu bitutei, depaae kele mulatere whiné Kótóné tetéroló kaae tare aomó mole kutó diraaire sunipó,” yalepó.

10

Yesuné 72 whirape doteyale fo

¹ Atéyale kilipaae. Talené mepaae 72 whirape sóró beteróló, a faai dere be hulua dokopaae atimapi fópóló, tamo tamoyóló doteyalepó.

² Atéro doteyaa ai atimapaae duraalu, “Kutómó ɔla mō dekéro ɔlumépatei, ai ɔla saaire whi beta doaló meipó. Térapa, ai ɔla sere ala tetéroló kaae tare Talené mepaae whirapekó ai kutópaae dotonópóló, Talepaae kemayae.

³ Diá bete haorape betere tuapaae *sipsip* hupu malerape kaae, yalo i dotonatere ape.

⁴ Diá furaalu *moni* detere bekélé, mo yokélé, hó bekélé, sóró faose. Tumó furaalu, so whipaae koleó fokélé ini, fó beta yae.

⁵ Diá beta whiné bemó sókó furaalu, Kótóné hosaa muni deyóló dua betere ala diá tuamó mulópóló yae, fo beta yae.

⁶ Ai be tuamó hosaa muni deyóló dua betere whitamó betepa, ti Kótóné hosaa muni deyóló dua betere ala ai whi tuamó muaalopó. Meipa, ti ai ala diatamo momó fesaae waalo ai ape.

⁷ Ai fitere bemótóro bitu, atimané diámó matere ɔlaró weitamótóro nuku betae. Ti aita, diaaɔ diteremó kutómó dupu dono ai sere ape. Térapa, diá be dokɔ hoko fité kuni, fitere bemótóro fitua yae.

⁸ Téro, diá beta be huluamó sókó fenalemó, ai be hulua so whiné diá wisiyóló dape sóró ɔla matepa, ti ai ɔlatóro nae.

⁹ Atéro bitu, ai be huluamó kisi daae mole so whi wisirótua yae. Diaaɔ atimapaae yó mótu, ‘Kótóné tetéroló kaae tare alakélé diá beterepaae mo felekemó wale ape,’ fo yae.

¹⁰ Téyaalotei, diá beta be huluamó sókó fenalemó, atimané diá wisiyóló dape sinitépa, ti ai be bela tuamó daalu, atimapaae i fo yae.

¹¹ ‘Diaaɔ yale alamó, diané be hae dané hómó dakeretei diaaɔ keletómó i heleketerere ape,’ fo yae. Diané dowaae fu betepa, Kótóné tetéroló kaae tare aomó mole ala mo felekemó waalopa, diá diriyóló kisipa muae yae,” yalepó.

¹² Atéro, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Kótóné i haemó betó mole so whi taletere sukamó, Sodom be huluamó betó mole so whipaae doasi sekei ala eraalotei, diá wisiyóló dape sinitere be hulua so whipaae eraaire sekei alata, mo doasi bosenóló eraalo ai ape.

13 Korasin beró Betsaida be huluatamomó betó mole so whị dià tuapaae doasi sekẹi ala waalopa, dià mo wió yae. Ti noatepae, i be hulua tamomó erale kelemei kaae, Tair-ró Saidon be huluatamomó erólusóró, ti atima mo taketitei yei kuti bukóo, kili diyóo, yóló kisipa feteyóló bituapó.

14 Téyaalotei, Kótóné fo tokóló tale dere sukamó Taia-ró Saidon be hulua so whịtamopaae sekẹi ala eraalotei, diapaaeta, ai bosenóló mo doasi sekẹi ala eraalo ai ape.

15 Dià Kapeneam be hulua so whị-ó, diaaọ kisipané dià Talené ó sapaae dapesó horaalopóló de? Meipa, doa kọléó. Whị mo ti sukóló aluyaaire dolopaaetei derepaalo ai ape,” yalepó.

16 Tétepa, Yesuné ama yó matere whịrapepaae duraalu, “Mepaae diaaọ dere fo wosetere so whịné ti yalo dere fokélé wosetapó. Mepaae so whị dené dià hóratape, ti ẹkélé hóratapó. Téretei, mepaae whị dené yalo dere fo woseni nisiyóló hóratape, ti ẹ doteyale whịkélé hóratapó,” yalepó.

17 Téro, kale doteyale 72 whịrape hẹkesetamo momó fesaae wóló duraalu, “Tale-ó, dané naao doi yóló dowi keperape doló hõkonatepa, dané dere fo mo betà wosóló fua dapó,” yalepó.

18 Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Hepen bemó dowi Satan epée de kaae fitaa deté i haepaae dorowapa kelalepó.

19 Dowi wuliró tọrapetamo diàné tẹya depa, dané bóe whị Satan-né bole fotokóné dià doraalomeipó.

20 Ti ai alata motei, kale dowi keperape dià aqmó sukóló beteremó hẹkeseni, hepen bemó diaaọ doi aseýóló moleteimó betà dià hẹkesetu betae,” yalepó.

21 Atéyale sukamó, Yesu ọ Dẹi Kepe Wisiné fotokoratape, doasi hajiné sukutu duraalu, “Hepen beró haetamo aleóló muló betere Aya Tale-ó, *skul* yóló doasi kisipa sere whịraperó fea ala tuẹre

whịrapetamoné kelaqsóró kinóo, ketei aore whịrapené kolópóló, hẹkearóo dere kilitu, yalo yapaae mo kée yóló, naao doi sóró horatapó. Aya-ó, aita mo naao kisipa mole alatóró erapó,” yalepó.

22 Téro, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai ala feata, yalo tẹteróló kaae tanópóló, Ayané epaae meló beterapó. Whị betanékélé Naalema tuẹni, Alimané betà tuẹrapó. Atére kaae, Alimakélé whị betané tuẹni, Naalemané betà tuẹrapó. Atérené Naalemané ama Aya i ape yóló yó melaai tuẹ mole so whịpaae yó matepa, ai so whịné maaté Alima tuẹnérapó,” yalepó.

23 Téro, Yesu ọ ama yó matere whịrape atimanale bitu, ọ atima beterepaae fetée fóló duraalu, “Mió diaaọ kelené i kilitu betere ala tuẹ sere so whị Kótóné wisiró beterapóló, hajiné sukutu beterópóló yae.

24 Ti noatepae, yalo diapaae mo i dere ape. Mió keletere ala take betale kóló whịraperó topo whịrapetamoné kelené deté waletai kilini yóo, diaaọ wosetu betere fokélé wosené deté waletai woseni yóo ipakalepó,” yalepó.

Samaria whịné Juda whị tao sale fo

25 Téro, Moses-né asere fo yó matere whị betà turukó holóló Yesu susóró duraalu, “Yó matere whị-ó, ẹ mo ti betó tawaairaalu, noa alakó yaaloé?” yalepó.

26 Ti fo depa ama duraalu, “Ai asemó noa fo ere? Ai yóló muló betere fo dosatu, naao noa kisipa mute?” yalepó.

27 Ai fo depa, kale whịné apaae tokó mótu duraalu, “Tale Kótópaae hẹkesené sinóló yaala sókó fole alata, naao hosaa turónékélé, kepe turónékélé, fotokọ turónékélé, kisipa tiki turónékélé, du betae. Tétu, naaotei yà hẹkesené sukutu dere kaae, naao be whị so whịpaaekélé, atéro hẹkesené sukóló yaala sókó fu betae,” yalepó.

28 Ti fo depa, Yesuné kale whipaae duraalu, “Aita, naao mo dono tokó matapa, ya mo ti betaasepóló, ai alatóró hãle yó tawae,” yalepó.

29 Téró kale whiné ama yale fonétei a só deranépa, a donore whi aoyóló Yesupaae woseturaalu, “Naao epaae be whipó dere fo-a, demó de?” yalepó.

30 Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Whi betã i Jerusalem be taaróló, Jeriko bepaae durupu betalepó. Téyalemó, qlémi nokole whirape tu tuamó melaa muóló, ama kuti sorokóló taae faróló a susupuróló felekemó sukãai du betepa atima felepó.

31 Atéró, Talepaae momaraterere whi betã ai kale whi derepele tumó durupuraalu kelalemó, kale whi tumó mupa, dekeróló a demó derepelepó.

32 Atétepa, betã Lipai fake whi akélé sókó walemó, kale whi sinóló mupa kolóló, dekeróló akélé demó felepó.

33 Téyaletei, betã Samaria whi akélé kale whi mole tikimó sókó wouraalu kelalemó, kõi ala epa kilitu, ama tao saai kisipa mualepó.

34 Atéturaalu, a kale whi mole felekepaae fóló, kale whiné doalére tikimó *wel weiró wain* weitamó dilóló dokalepó. Téró, kale whi ama *donki* hupu tómó beteróló fóló, uké whirape fitua dere bemó beteróló, kale whi ama mo wisiyóló kaae tarepó.

35 Téró, be detepa hika kale whiné ama *silpa moni* tamo sóró, kale uké whirape fitere be kaae tare whipaae duraalu, ‘Yalo i matere *moniné* a kaae taté felalemó, ai *moni* tamo kemetepa, ti e wóló naao *moni* yalo tokó melaalopa, a mo wisiyóló kaae tawae,’ yalepó.

36 Téró, Yesuné kale Moses-né asere fo yó matere whipaae duraalu, “Naao kisipané i whirape sorekó mé whi kale dale whiné ama be whi kaae aoyaleé?” yalepó.

37 Ti fo depa, kale whiné momó tokó mótu duraalu, “Kolené sukutu tao sale whipó,” yalepó. Ai fo depa,

Yesuné apaae duraalu, “Ama yale ala kaae, naaokélé yaai fae,” yalepó.

Yesu Mataró Meriatamo betere be huluamó betale fo

38 Téró, Yesu a ama yó matere whirapetamo tumó fité woló, Mata betere be huluamó sókó wapa, Matané atamo betaai dape salepó.

39 Matané kema Mariakélé Yesuné hó aomó bituraalu, ama dere fo wosetu betalepó.

40 Atétu betepatei, Marta a atima naaire qlamó bipi du bituraalu, ama yó matere fo wisiyóló wosenipó. Atétepa, kale so Yesu beterepaae wóló apaae duraalu, “Tale-ó, e yalo wotoró depe tukó wei ala du betepa, ama e tao sene wópóló, naao apaae dumié?” yalepó.

41 Ti fo depa, Talené apaae duraalu, “Ti senaale Mata-ó, yata mepaae ala noa yaaloé yóló, doasi whaalía du betereiteiné ya ai só deró betere ape.

42 Téretei, mo doasi topo qãa betã ya seni, yayã ai ere ape. Mariané ama betã mo doasi topo qlapóló kisipa muóló sóró taretei dané fasó saalomeipó,” yalepó.

11

Yesuné Talepaae moma dere ala yó melale fo

(Mat 6:9-15, 7:7-11)

1 Téró me sukamó. Yesu a me tikimó bitu, moma du beterepó. Atéró, moma yóló kemetepa, ama yó matere whi betané apaae duraalu, “Tale-ó, Jon-né ama yó matere whirapepaae Kótópaae momatere ala yó melale kaae, naao dakélé yó melaasepé,” yalepó.

2 Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Diaaã Talepaae moma dere ala etéró yae.

‘Aya-ó, yata dowi ala mo betakélé munire Kótó betereiteiné so whi feané naao doi wisinaale doasi mulópóló yae.

Naao teteróló kaae tare aomó mole ala wisi wópóló yae.

³ Be de dokọ betą betámó dané naaire ọla naao sụmó ọlae.

⁴ Mepaae so whịné dapaae erale dowi ala kwia tani, me ọla meipóló hąle kemeratapa, dané dowi ala kwiakélé naao hąle kemerae.

Téturaalu, sụ sere alané da deé nalaosóró, naao da ọlisóró fae.' ”

⁵⁻⁶ Téro, ama atimapaae duraalu, “Diąkó betą whịné ama fulumu whị saletómó wóló betepa, ą diliki sụ tuątamo ama noma beterepaae fóló duraalu, ‘No-ó, yąlo fulumu whị mióti sókó waleteteiné naaire ọla meitepa, yapaae *bred* o bula sorekó ą maletamo melaasepé fo dekeró yó tapa, noa ala yaaloé?’

⁷ Ai be dolomó betere whịné i fo yaalopó. ‘Be tų kinóló yąlo naale senaaletamo fireteiné turukó holóló, naao kematere ọla menanénipa, epaae dotopoi fo ekesé, dua dapó.

⁸ Yąlo diąpaae i dere ape. Kale whị ą halaainé kematóró hąle yó tapa, ama fulumu whị turukó horóló kematere ọla manénipatei, mo sụmótóró melaalo ai ape.

⁹ Atérapa, yąlo diąpaae i dere ape. Talepaae me ọlakó kematepa, ai kematere ọla melóo, keketepa ti ai ọla mo kolóo, tų tukįyae yóló tų dupa, ti tukį yóo yaalopó.

¹⁰ Ti noatepae, mepaae kematere so whịné ti mo sua dapó. Mepaae so whịné keketepa ti ai ọla mo kilitua dapó. Mepaae so whịné tų tukįyae yóló tų dupa, atétere so whị wópóló tų tukįtua dapó.

¹¹ Diąkó me whịné diaaọ naale senaalené yakópóló kematepa, ya taaróló, dowi wuli male melaaloé?

¹² Ó naao senaale naalené ba kekó ‘Ałae’ depa, ai kematere ọla taaróló, whị tukó nokole tọ melaaloé? Meipó.

¹³ Dią dowi ala du betere whịrape bitutei, diaaọ naale senaalemó wisi wisi ọla matere ala diaaọ ai kisipare ape. Atére kaae, mepaae so whị dené Deį Kepe Wisi kematepa, ó hepen-mó

betere diaaọ Aya Talené mo melaalo ai ape,” yalepó.

Yesupaae Belsebul-né fotokọratepa dapó yale fo

(Mat 12:22-30, Mak 3:20-27)

¹⁴ Téro me sukamó etéyalepó. Dowi kepené whị betą kóló nomonó betepa, Yesuné dóló hąkonalepó. Atétepa, kale dowi kepe sókó furaalu, ama fo kaae sóró deremó, ai touró betere so whị feané sirayalepó.

¹⁵ Atétepa, mepaae so whịné duraalu, “Aita, dowi keperapené topo kepe Belsebul-né fotokọratepa, dóló hąkonótu betepapó,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, mepaae whịrapené ama noa ala deró ą sụ sóró kaae kilituraalu, ąpaae hepen bemó mole betą fareyópu eratapóló dané kisipa yaaipa, erae yalepó.

¹⁷ Atéro mutere tuę tiki Yesuné kisipa yóló atimapaae duraalu, “Mepaae doasi topo whịrape atimané tẹteróló kaae tare tuámó atimasisitei bóe dupa, ti tẹteróló kaae tare ala mo haepaae doropóló doyoó, betą be huluamó betó mole so whịkélé atimasisitei bóe dupa, ti ai be haepaae doropóló mo doyoó yaalopó.

¹⁸ Satan ama fake atimasisitei bóe dupa, ti ama tẹteróló kaae tare ala netéro fotokọ buaaloé? Yąlo i dere fota, diaaọ epaae yą dowi keperapené topo kepe Belsebul-né fotokọratepa, hąkonótu betepapó depa i dere ape.

¹⁹ Ti diaaọ epaae topo kepe Belsebul-né fotokọratepa, dóló hąkonalepó dere-a, dią fakenékélé dóló hąkonótu betere ala né fotokọratepa de? Motamo Kótóné fotokọ bulatepa dapó depa, ti fo tokóló taletere sukamó atimanétei dią só deraalopó.

²⁰ Téretei, yąlotamo Kótóné fotokóné dowi keperape dóló hąkonélipa, ti Tale Kótóné tẹteróló kaae tare aqmó mole ala dią tuąpaae wóló i mole ape.

21 Fotokọ bole whịné be ó ọla ọla mepaae whịné doraqsóró, sesé duraalu, kale whịné ama tóró dikitamo tawóló, siki siki yóló kaae tapa, whị mené doraalomeipó.

22 Téretei, mepaae doasi fotokọ bole whịné bóe sókó wouraalu, kale doasi fotokọ bole whị dóló tẹteróló, bóe dele ọla ọlakélé fea fasóló, ama bemó muó mole wisi wisi ọlakélé fea sóró ama be whịtamo ọli yaai sóró fulapó.

23 Whị me de ẹtamo betámó bitinipa, ti ẹtamo bóe dilapó. Whị me de ẹtamo bitu, ẹ fasóló ọla ọla betapaaeróló munénitepa, ai whịné yálo ọla ọla họko besekératapó.

24 Atéró, kale dowi kepe whịné depe tuámó beteretei, sókó furaalu kópui hae tikipaae ẹ feléyóló betaaire tiki kekairaaalu fua dapó. Atéró fóló, kelenalemó betaaire tiki kilinitepa, ẹ take betale be kelaai momó fesaae faai dapó dua dapó.

25 Atéró ẹ sókó wóló kelenalemó, kale be wisiyóló fuóló taae faróló, wisiró betepa keletapó.

26 Téró, kale dowi kepe ẹ momó fóló, mepaae dowi ala mo turó fàane wẹikeró keperape dape sóró, kale bepaae momó bitị walapó. Atétepa, kale whị ẹ take bitu sawa doyaleteti, mió mo ti doyo faalopó,” yalepó.

27 Atéró Yesuné ai forape du betepa, so whị fea betó mole kuamó so betané fo fakeyóló duraalu, “Yá deyóló awá male so naao hae Tale Kótóné wisiró betepa, ẹ hajné sinóló beterópóló yae,” yalepó.

28 Ti fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ai dukiraterere fota mepaae whị de Kótóné fo wosóló, sya fóló erótu betere so whịta, Tale Kótóné wisiró betereiteiné hajné sukutu beterapó,” yalepó.

Yesupaae me ala yaairemó dere fareyópukó erae yale fo

(Mat 12:38-42, Mak 8:12)

29 Téró, so whị fea wóló touró betepa Yesuné duraalu, “Mió i alimó betere so whị dowi alané fàanutei, ẹpaae doasi sira yaaire

me fareyópukó erae du beterapó. Tépetei, me kae eraalomeipa, mo take Jonapaae erale ala kaae betá eratepa kelaalo ai ape.

30 Ti noatepae, Ninipa so whịné Jonapaae erale fareyópu kilituraalu, ita Kótóné dotonale whípóló kisipa moipakalepó. Atéyale kaae, mió i alimó betere so whịnékélé Whịné Naalemapaae eraterere ala kilituraalu, ita Tale Kótóné dotonó betere whípó kisipa muaalo ai ape.

31 Betá Saoti hae kwia tẹteróló betere doasi topo *kwin* soné mió i alimó betó mole so whịtamo fo tokóló taletere be demó, diá só deraalo ai ape. Ti noatepae, ai sota hae kwia dene falepaae biti wóló, Solomon-né fosó fosói kisipa muóló yó matere fo wosaae walepó. Téyaletei, Solomon-né mole kisipa bosonóló whị betá i betere ape.

32 Téretei, Ninipa be hulua so whíró diá mió i alimó betó mole so whịtamo só deraai fo tokóló taletere be demó atimanétei diá só deraalopó. Ti noatepae, atima Jonané yó mótu betale fo wosóló, kisipa tiki feteyalepó. Tépetei, Jonakélé tẹteróló bosoné fale mo doasi seké whị betá wóló i betere ape.

Keleta tiki fea dẹrọ betere sẹ supọ yale fo

(Mat 5:15, 6:22-23)

33 Mo whị betané kélé, *lamp* sẹ dẹróló kinéli tikipaae ó nukuné husiróló mulótimpó. Dẹróló daalótua dere tikimótóro mulótua dapó. Mepaae so whị be dolopaae wapa, ai demó beterópóló, dẹrọ beterapó.

34 Naao keleta, ti tiki turó dẹrọ betere *lamp* sẹ sẹ ai ape. Naao kele tamo wusuró wisipa, ti naao tikikélé turó dẹrapó. Téretei, naao kele tamo wusuró dilikipa, ti naao tikikélé turó dilikirapó.

35 Naao tiki tuámó dó tare dẹ diliki yaqsóró, mo hotowa yóló kaae tawae.

36 Tétepa, naao tiki turótamo dẹpa, ti tiki me kwiapaae sawa dilikikélé

ini, tiki featóro deyó furaalu, belapaaekélé sókó faalo ai ape,” yalepó.

Yesuné Farisi whirapepaae wiyó yae yale fo

(Mat 23:1-36, Mak 12:38-40, Luk 20:45-47)

³⁷ Yesuné ai fo yóló keme-tepa, Farisi whi betané atamo ọla naairaalu ama bepaae dapesó fóló, ọla nukuatere ni fake tó mó tiróló beterepó.

³⁸ Atéru, Yesu ọla naairaalu, atimané mara mole ala sya furaalu, folosóro ama naase fokunitepa, kale Farisi whi a hokomó sókó fu sirayalepó.

³⁹ Atétepa Talené apaae duraalu, “Aita motei, diẹ Farisi whiné ọla nokole nukuró wutitamo hẹle tó mó ere bólu maaté fukutua dapó. Téturaalu, diaaọ tiki tuapaaeta, ti fea ọla senée yóló ekeletere alaró ukusitere alatamoné ai faane ape.

⁴⁰ Diẹ okokoi tuẹ mole whirape-ó, Kótóné diaaọ tó tikimó ere ala fea taleturaalu, u tuapaaekélé tale dumipóló de?

⁴¹ Diaaọ nuku tuámó mole ọla sóró yolealere so whi tao sóró melae. Atétepa, ti diaaọ tiki tuámó ere ala fea Kótóné kilitu, mo kokorapó fo yaalo ai ape.

⁴² Farisi whirape-ó, diẹné kutómó ere sawa ọlakélé naase tamo supa, dekeyóló betẹ Kótópaae hẹle móturaalutei, mo donotóro taletere alaró Kótópaae yaala sókó fole alatamo sisópaae erótu beterepó. Atére alamó doasi sekei ala diẹ tupaae waalopa, wiyó yae. Donoyóló taletere alaró Kótópaae yaala sókó fole alatamo touróló, Kótópaae hẹle matere alakélé uasóro mo wisi uapó.

⁴³ Farisi whirape-ó, diẹ fo wosetere bepaae furaalu, doasi doi mole whirape bitua dere tikimótóro betaai ekele yóo, ọla dotonatere tikimó daalukélé, so whiné doasi whi wisi-ó yóo, yóló dukiraterere kokomó ai ala dua dapó. Atétere alamó diapaae doasi sekei ala waalopa wiyó yae.

⁴⁴ Farisi whirape-ó, diẹta u tupaae whi dou epatei hẹle tiki aọpa, ai tó mó so whi fua wua du beterepó. Ti diẹta, douró betere whi kaae aorapa, wiyó yae,” yalepó.

⁴⁵ Tétepa, Moses-né asere fo yó matere kisipa fosóre whiné apaae duraalu, “Yó matere whi-ó, naao ai dere forapené da mo ti só deratapó,” yalepó.

⁴⁶ Ti fo depa Yesuné duraalu, “ Moses-né asere fo yó matere whirape-ó, diaaọ so whipaae i ala yae, i ala yaose, du betere alata, doa sekei ọla so whiné hulúmó belerótu dere kaae du beterepó. Ai sekei ọla diaaọ belerótu bitutei, atima fasóló tao sere alamo dumipó. Atétepa, diapaae waaire sekei alamó wiyó yae.

⁴⁷⁻⁴⁸ Take diaaọ noutererapené dale Kótóné kóló whirape dourale tiki be wisiyóló tenótu beterepó. Mió atétepa betere alané diaaọ ayarapené whi dale ala wisirapóló, hakeamó yó matapó. Atéteremó diapaae doasi sekei ala eraalopa, wiyó yae.

⁴⁹ Atétepa betale alamó Kótóné ama fosó fosóre kisipa sya furaalu, i fo erapó.

‘Yalo kóló whiraperó *apose*l whirapetamo atima beterepaae doton-aalotei, mepaae whi mo ti dóo, mepaae hẹle susupuróo yaalopó,’ erapó.

⁵⁰ Atétepa, mo take kaae sóró dilé wale kóló whirapené samearó mió diaaọ du betere whirapené sameatamómó kwia turó mió i alimó betere so whi diaaọ saalo ai ape.

⁵¹ Ita, mo dapó. Atéyaaire alata, Abel-mó kaae sóró dilé wóló, kale momatere bemó Kótópaae simó sukylaa dalatere tikiró kae tukóló muló betere be ke tuámó dale whi Sekaraiamó dale yóló kwia feata, mió i alimó betó mole so whiné saalopó.

⁵² Moses-né asere fo yó mótu betere whirape-ó, Kótóné mo bete mole alapaae sókó faaire so whi faqsóro tu tukitere *ki* diaaọ fasó salepó. Ti diẹta, ai tumó fumitei, atima faai du betere

so whi diaaɔ sesétu beteraɔ. Atétere alamó diɔ doasi sekei ala saalopa, mo wiyó yae!” yalepó.

⁵³ Ai fo yóló kemetepa, Yesu ɔ felemó, kale Farisi whiraperó Mosesné ere fo yó matere whirapetamoné ɔ só deraairaa, deteraai fo du betalepó.

⁵⁴ Aita haɓe mei, ɔ haɓókó fuléro ke-laai kae kae wosetere fo du betalepó.

12

Farisi whirape wisiyóló kaae tawae yóló yale fo

(Mat 10:26-33)

¹ Atéro, so whi mo dekeró wale tikimó hae tiki faapa, folosóro Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Farisi whirape tuámó bole yist diɔpaae tekaɔsóro hotowaró kaae tawae. Atimata tiki tuɔpaae dopatei, tó tikimó haɓe wisire nisi du beteraɔ,” yalepó.

² “Mió kilini hiró betere ala fea, take haɓearatepa so whi feané kolóló tué yaalopó.

³ Diaaɔ diliki tuámó du betere fo demó depa wosóo, be dolomó dua kikiti dere fo be huluamó daalu fakeyóló depa so feané wosóo, yaalopó.

⁴ Norape-ó, diɔpaae i dere fo wosae. Mepaae whirapené diaaɔ tó tikita dóló sukunaalotei, take diɔpaae me ala eraalomeipa, ai alapaae wiyaaɔse.

⁵ Wiyaaɔ depata, ti naao mo tikikélé, kepe betekélé, doróló mo ti dó tare sipaae deraaire fotokɔ bole Kótó beteraɔ, ɔpaae betɔ mo doasi wiyae.

⁶ Sonaai *moni* ke tamoné aporó ba belekaatikiki dupunérapó. Atére barape betakélé Kótóné kisipa keterótimpó.

⁷ Diɔta, ai ba belekaatikikimo suni, Kótóné ama hosaa mole doasi ɔla ai ape. Diaaɔ topo nikikélé Kótóné ama sumó dosayóló kisipareteiné diɔ wiyaaɔse.

⁸ Yaɔlo diɔpaae mo i dere ape. So whi feané kele tómó mepaae whiné

duraalu, Yesuta ɔ tetérolo kaae tare Talepó depa, Whiné Naalemanékélé Kótóné *ensel*-rapené keletómó ɔ yaɔlo fo eratere whipó yaalopó.

⁹ Téyaalotei, whi me dené so whi feané keletómó ɔ Keriso fake meipó depa, ti Whiné Naalemanékélé, Kótóné *ensel*-rapené keletómó ai whi ɔ kisipanipó yaalopó.

¹⁰ Mepaae whi dené Whiné Naalema eróló foné só deratepa, ai dowi ala kwia kemeróló aluranérapó. Tépateti, kale Deɔ Kepe Wisiné ditere kutó faleyóló só deratepa, ai kwia mo aluranénipó.

¹¹⁻¹² Bóe whirapené fo wosetere bepaae ó so whi tetérolo kaae tare whirapepaae ó *Gavman*-né sóro betero betere topo whi beterepaae fo tekaai dapesó fupa, diɔ noa fo yaaloé yóló, whaalaa yaɔse. Ti noatepae, atétere sukamó diaaɔ yaaitere fo fea Deɔ Kepe Wisiné yó melaalo ai ape,” yalepó.

Néli whiné hoko ala yaleteti fo salepaae dó faróló yale fo

¹³ Tétepa so whi fea touró betere kuamó, whi betané Yesupaae duraalu, “Yó matere whi-ó, yaɔlo no damoné ayané mómu ɔla ɔla bukóló, ɔmale melópólópa, naao yaɔlo nopaae yae,” yalepó.

¹⁴ Ti fo depa Yesuné duraalu, “Ti whi-ó, diaamomó ɔla ɔla bukóló melópóló né ɔ sóro beteralee?” yalepó.

¹⁵ Téro ama atimapaae duraalu, “Kae kae ɔla fea sené yóló au nokole alané diɔ doraɔsóro, mo hotowaró kaae tawae. Ti noatepae, ɔla ɔla mo dekeró sóro tare alané whi betero bitinipó,” yalepó.

¹⁶ Téro, ama atimapaae fo sale fo etéro yalepó. “Betɔ néli whiné ama diyale ke kutómó ɔla dekeró salepó.

¹⁷ Ai ala kilitu, ama etei kisipa mualepó. ‘Ama kutómó yó mole ɔla mulaire tiki meipóló,’ ɔ fomo du betalepó.

¹⁸ Téro ama duraalu, ‘Yaɔlo ɔla ɔla mulaire teale be fisikóló mo

doakale be tɛyóló yálo kutómó sere ɔlaró mepaae wisi wisi ɔlatamo mulaalopó.

¹⁹ Atéróló yálo tei etei fo enérápó. E ɔla ɔla mo sɔmó moleteiné mió me kutó dini doasi ba fomó sɔa nóló hɔle bitu, mole ɔlaró wɛitamó maaté hɔitamó nukulé fu betaalopó, ere fo kisipa muni airapó.

²⁰ Tépatei Kótóné ɔpaae duraalu, 'Kisipa okokore whi-ó, naao betere bete mió dilikitamo yálo tokó sirapa, naao donoróló mulale ɔla né saaloé?' yalepó.

²¹ Whi me dené mepaae ɔla ɔla whi tao sóró hɔle móturaalu, ita Kótópaae matapóló kisipa muóló meni, ɔtóró néli whi betaai dapóló fea ɔla ekeleyóló betapaae du betepa, ti i ere fo ai whipaaetóró eraalo ai ape," yalepó.

Naaire ɔla ó yayare ɔlamó whaalia yaqse yale fo

(Mat 6:25-34)

²² Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, "Yálo diápaee i dere ape. Diá naaire ɔla meitepa, noa naaloé yóló whaalia du betaqse. Naao tikimó kisipa mutu, kutikélé noa saaloé yóló whaalia du betaqse.

²³ Nokole ɔlata, wisi ɔlatei whiné betere beteta, mo doasi ɔlapó. Kutikélé wisi ɔlatei, whiné tikita mo doasi ɔlapó.

²⁴ Barapené dere ala kolóló kisipa muae. Atimané naaire ɔla wae biliyóo, ɔlumé depa sóró bepaee mulatere alakélé yóo, dumipó. Tépatei, Kótóné atima kaae taru, betere dokó fea atimané naaire ɔla mótua dapó. Hepen bemó betere diaaɔ Ayané barape kolósu, diá kolósu depa, diá so whipaae ama hosaa mo turó mulapó.

²⁵ Diá kó betá whiné ama betaaire alamó kisipa muóló whaalia duraalu, ɔ betaaire ba fo sɔmó ɔloranére?

²⁶ Ai sawatamo ala diá né enénipa, ti mepaae doasi alarapemó noatepa whaalia du betere?

²⁷ Hɔle yó mole nerape fuatere ala kolóló, kisipa muae. Ai ne fua kémi

bisikóló kuti nomotumitei, ama ere au wisi kelaalo mo kokɔrapó. Atére auné Solomon-né derótua yale kokoi kutiné au bosene falapó.

²⁸ Diá kisipa tiki sawa tiró betere so whirape-ó, haemó hɔle yó mole nerapeta mió maaté yóló dó simó biliraaire ɔlatei, Kótóné wisiyóló aurótua dapó. Ai nerapepaae erótu betere alakélé mo bosenóló, diaaɔ deraaire kuti Kótóné sɔmó melaalomeipóló de?

²⁹ Diá né naaire ɔla ó wɛimó hosaa turó muóló noa naaloé yóló doasi whaalia du betaqse.

³⁰ Ti noatepae, hɔle hɔko betere so whi feané ai ɔla saai dapóló keteké buóló wóputu beterapó. Ti diá né yayátere ɔla hepen bemó betere diaaɔ Ayané ama mo tuérápó.

³¹ Térapa, Kótóné tɛteróló kaae tare aqomó betaai dapóló, keteké buóló kikitu betepa, ti yayá du betere ɔla ɔla ama sɔmó melaalo ai ape.

³² Yálo *sipsip* hupu malerape-ó, diaaɔ Ayané ama tɛteróló kaae tare ala ɔ wisi kisipa muóló hɔitamó diámó hɔle melaalopa, whaalia yaqse.

³³ Térapa, diaaɔ muó mole ɔla dotonóló *moni* sóró mepaae yolealere so whimó hɔle melae. Atétere alané hɔle muó tawópóló, *moni* detere be wisi aletapó. Atétepa, ti wisi wisi ɔla hepen bemó hɔle muó taru, kemekélé yaalomeipó. Aimó ɔlémi nokole whikélé, hoséli ó ero sinékélé, turukóló doraalomeipó.

³⁴ Mé tikimó naao wisi wisi ɔla mupa, ti naao hosaakélé aimótóró mulapó," yalepó.

Kutó mo wisiyóló kaae tawale fo

(Mat 24:42-51)

³⁵ "Diá kutó dine faairaalu kuti deróló bitu, sɔrapekélé duku beterópóló, deróló mulae.

³⁶ Ti atétere alata, mepaae kutó diratere whirape atimané doasi whi betá so dokotere be demó detere ɔla nale feletei fesaae wópóló, kaae tatu dere kaaepó. Atépa, kale whi wouraalu be tɛ dupa, ɔ be dolopaae

holópóló, hapale atimané be tu tukiyaaalo ai ape.

³⁷ Atéro, atima tetéroló kaae tare whi wouraalu keleralemó, ama ɔla ɔla mo wisiyóló kaae tapa, a hekeseturaalu atimapaee mo wisi ala eraalopó. Yalo diapaee mo i dere ape. Kale topo whi a kuti wisi deróló, ama kutó diratere whirape wópóló api fóló, ɔla nokole ni fake tómó kaae tawóló betaalopó.

³⁸ Kale doasi whi a be diliki tuamó ó be teó deterepaae sókó wouraalu ama kutó diratere whirape keleralemó, fea ɔla ɔla sumó donoró betepa, a hekeseturaalu atimapaee mo wisi alatóro eraalo ai ape.

³⁹ Tépatei, i dere fo mo diriyóló wosóló tué muae. Beta be talené ama be fulukóló ɔla ɔla ɔlémi saaire whi i sukakelemó waalopóló kisipa uasóro ti ama be fulukóló ɔla ɔla sóro fópóló kaae tawua meipó.

⁴⁰ Térapa, diakélé hotowaró donoróló betae. Ti noatepae, kale Whiné Naalema waalomei nisiyóló mokleyaa yóló betere tuamó waalo ai ape,” yalepó.

⁴¹ Tétepa Pitané duraalu, “Tale-ó, naao ai fo salepaae dó faróló dere fo-a, dapaee maaté dépé, so whi feapaaekélé de?” yalepó.

⁴² Ai fo depa Talene duraalu, “Beta fosó fosóre kutó diratere whi ama doasiné dere fotóro wosóló eró tapa, mepaae kutó diratere so whi apaae tetéroló kaae tawae enérápó. Tétu, tukóló muló betere sukamótóro atimané naaire ɔla maté fópóló, ama naase tuamó mulóló a fulapó.

⁴³ Téró kale doasi whi a momó fesaae wouraalu keleralemó, ama diyae yóló fele kutó mo wisiyóló dipa kilitu, ai whipaae mo doa hekesené sinóló mo wisi ala eraalo ai ape.

⁴⁴ Yalo diapaee mo i dere ape. Kale topo whiné ama ɔla ɔla fea ai whipaae naao mo wisiyóló kaae tawae yóló ama naase tuamó mu-laalopó.

⁴⁵ Tépatei, kale kutó diratere whiné ama etei kisipa munérápó. ‘Yalo

doasi a foloti feletei hapale wómipó,’ dua dapó. Atéreteiné, a bitu mepaae kutó diratere whiraperó sorapetamo fokosói ala yóló, du betero a ɔlaró weitamó dekeró nóló topo doyóló keyaa faalopó.

⁴⁶ Atéru kale doasi whi waalopóló kisipani, mokleyaa yóló betere tuamó a sókó wouraalu, kale whi diyóló turukópi sóro kisipa tirénire so whitamó touyóló betero póló, hókó faraalopó.

⁴⁷ Ai whiné ama doasiné mole ama kisipa tué irutei, a donoróló bitu doasiné dirae yale kutó dirényalemó, fokosói ala yóló mo doasi susupuraalo ai ape.

⁴⁸ Téyaalotei, mepaae kutó diratere whiné atima doasiné mole kisipa bete wisiyóló sinipa, ti ai whipaae kwia mótukélé sawa tétitóro melóo, dele alakélé dekeró ini, tétitóro dóo yaalopó. Nalo kale doasi wóló, ama doasi alarape tetéroló kaae tawae yale whipaae duraalu, yalo yapaae melóló fele kutórape fea maé yóló wosaalopó. Mepaae so whiné me whipaae duraalu, ‘Dané ɔla ɔla kaae tawae,’ yóló huyóló mélipa, ti atima momó fesaae wou ama male suróló maé yóló wosaalopó,” yalepó.

Fake tekeyóló, betaalopóló yale fo (Mat 10:34-36)

⁴⁹ “Eta i haepaae waleteita si sóro walepó. Ai si i haemó mo hapale dó holópóló, mo taketi noke uapóló kisipa mutapó.

⁵⁰ Tépa, e mo kae wei tópuaaire ala beta moletei kemeraai kaae taru, mo doasi sekené sukutu betérápó.

⁵¹ E i haepaae waleteita, diaaq kisipané dia i haemó betó mole so whitamó hosaa muni deyóló dua betaaire ala sóro walepóló de? Meipó. Yalo diapaee mo i dere ape. Eta, dia fake tekeyóló betero póló, teke-nale walepó.

⁵² Atérené mió i betere alimó kaae sóro, beta bemó aporó so whi betepa, atimasisitei bóe dóló tekeyóló, sore

whi kae betoo, tamo whi kae betoo, yaalo ai ape.

⁵³ Atimasisi atero fake tekeyolo kae bitu, alimané naaletamo boe doo, naalené alimatamo boe doo, hamané senaaletamo boe doo, senaalené hamatamo boe doo, whiné hama hyama sotamo boe doo, hyama soné ama whi hama sotamo boe doo, yaalopó," yalepó.

Dere ala kilituraalu i ala yaalopolo kisipa yaaire fo
(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Tero, Yesuné aimó touró betere so whipaae duraalu, "Suka doropolepaae sako hokolo depa kilitu, etei fo dua dapó. Mió hali waairaaalu ai dere ape deretei, motoro wua dapó.

⁵⁵ Besékélé *Saut* depaae wapa kilitu, mió mo dirii suka yaai dapó deretei motoro dua dapó.

⁵⁶ Diá tó tikiné wisire nisi du betere so whirape-ó, i haemó dere alaró samó dere alatamo ti diaaó mo diriyoló kisiparapó. Mió i alimó diá tuamó erótu betere ala diané kilitu beterepa nalo waaire alimó yaaire ala bete diriyoló tué initere noatepa de?

⁵⁷ Diané dere ala diaaóte taleyoló, ita mo dono ala dapoló kisipatere noatepa de?

⁵⁸ Whi mené yatamo fo tokoló só deraai taletere whi beterepaae dapesó fupa, diaamosisi tumó furaalu donoratepa wisirapó. Ti noa yaosóro meipó. Ama ya dapesó fóló, taletere whiné naase tuamó mulatepa, ai whinémo diki tare whirapené topo whiné naase tuapaae mulatepa, ya *dipula* beteraosóro dapó.

⁵⁹ Yalo yapaae mo i dere ape. Nao melopólo dale mulale *moni* fea melaleteti, kale sonaai *moni* ke mo ti kemeroló menitepa, ti ya sókó feni, hale bitiré faalo ai ape," yalepó.

13

Kisipa fetenitepa aluyaalopolo yale fo

¹ Ai forape yoló kemetere-tamo Pailat-né dale mepaae Kaleli whirapené samea Kótópaae sukulaa dalólo hale matere olatamo tourólotu beterapó fo mepaae whirapené Yesupaae ene walepó.

² Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, "Diaaó kisipané ai dale Kaleli whirapeta, mepaae hale betó mole Kaleli so whiné yale dowi ala bosenólo, atima mo doasi dowi ala ereteiné dalepólo kisipa mute?

³ Ténipa, yalo diapaae i dere fo wosae. Diaaó dowi ala taarólo kisipa fetenitepa, ti diakélé ai whirape yale kaae yaalo ai ape.

⁴ Ai fo kaae, me i ape. Sailoam be huluamó tene foloi be kolokó dorowouraaalu, mepaae 18 whirape dalepó. Diaaó kisipané ai whirapené yale dowi alané mepaae Jerusalem be huluamó betó mole so whiné dowi ala bosené faleteiné erapólo kisipa mute?

⁵ Aténipa, yalo diapaae i dere fo wosae. Diakélé diaaó du betere dowi ala taarólo kisipa fetenitepa, ti atima yale kaae diakélé fea dóló aluraalo ai ape," yalepó.

⁶ Tero, ama atimapaee i fo sale yalepó. "Whi betané ama képi du kutómó betá nose biliyaleteti oloréro kéle felemó, du betakélé olenipa ke-lalepó.

⁷ Atépa, ai kutó talené ama kutó kaae tare whipaae duraalu, 'Ai nose du oloréro ba fo sore tuamó kéleta yaleteti, du mo betakélé oleré kilinipa, diyó mulae. Ti ai dowi wása daale niné hae fe hale kemerópólo, noatepa kaae tawaaloé?" yalepó.

⁸ Ai fo depa, kale whiné apaae duraalu, 'Doa whi-ó, ba fo betá tuamó yalo mepaae kélaai ola ola sóro ai ni betemó munaalopa, daalópólo taalae.

⁹ Waaire ba fo tuamó kaae taralemó, olotepa ti wisirapó. Olenitepa ti diyó mulaalopó," yalepó.

Saa naai dale muló betere sukamó sisó fulukó tare so wisirale fo

10 S̄a nokole be demó Yesu a fo wosaai t̄e mole berapekó bet̄a bemó Talené ala etérópóló yó mótu betalepó.

11 Tétu beteremó, aimó dowi kepené sisó fulukuró betepatei, 18 ba fo kemere so beterepó. Atéruraalu, a donoyóló betere alakélé ini, mo heméetóro tarepó.

12 Atépa Yesuné kolóló apaee ape yóló duraalu, “Ti so-ó, ya dokóló muló betere kisi bete mió ai kemeratere ape,” yalepó.

13 Atéroró, kale soné tikimó naase mulaletamotóro, ama sisó fulukó taretei donone hotepa, Kótóné doi sóro holalepó.

14 S̄a nokole sukamótei Yesuné ai so wisiratere ala kilitu, ai fo wosetere be kaae tare topo wh̄i a fopaae butu, aimó betó mole so wh̄ipaae duraalu, “Kutó diyaaire be derapeta apo miró mulapó. Térapa, diaaḡ kisi bete wisirópóló depa ti S̄a nokole be demó wéni, h̄ale be derapemó wua yae,” yalepó.

15 Ai fo depa, Talené apaee duraalu, “Diḡ tó tikiné h̄ale wisire nisi du betere wh̄irape-ó, S̄a nokole sukamótei diaaḡ *bulmakau ó donki* hupurape duló betereitei w̄ei nópóló dapesó fua dumié?”

16 Atére kaae, Abraham-né deté yale i betere so dowi Satan-né képiné dokóló muló betepa, 18 ba fo h̄ale kemeyalepó. Atépa a fópóló, S̄a nokole be demótei, yaḡo teraayalepa ai ala dore?” yalepó.

17 Ama ai fo deremó, aḡamo dei kisipa muóló só deraaire wh̄irape atimatei hale duraalu, wiyalepó. Téyaletei, so wh̄i feané ama ai dere ala kilituraalu, kokḡi ala dapóló doasi h̄ekesené sukutu betalepó.

Mastard niró yist-tamopaae dó faróló yale fo sale

(Mat 13:31-33, Mak 4:30-32)

18 Téró Yesuné duraalu, “Kótóné t̄eteróló kaae tare aḡmó mole ala etérápóló noa alapaae dó faróló yaaloé?”

19 Ti aita, i ala kaaené kelerapó. Bet̄a wh̄iné *mastard* ni ke sawatamo só fóló, kutómó biliyalepó. Atéroró kale ni holóló, doasi ami daapa, tetejímó sikimó kotere barape sirimó daaneta dua dapó,” yalepó.

20 Atéroró, ama kale yale kaae momó duraalu, “Kótóné t̄eteróló kaae tare aḡmó mole ala noatamo s̄uróló enére?”

21 Aita, i ala dere kaaepó. Bet̄a soné *flawa* o bula duraalu, *yist* mo sawatamo bulatereteiné doasi o bula alerótua dapó,” yalepó.

Betekene sawa tumó fae yale fo (Mat 7:13-14, 21-23)

22 Ai alarape yóló kemetepa, Jerusalem-paae fole tumó t̄e mole doasi be huluaró sawa be huluarapemó Yesu faai furaalu, Talené fo yó maté fu betalepó.

23 Atéroró, mepaae wh̄iné Yesupaae duraalu, “Tale doasi-ó, bet̄a bet̄a so wh̄i maaté aluyaḡsóró tao saaloé?” yalepó.

24 Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Diḡ mo sawa betekene tumó sókó faairaaalu, ketek̄e buóló fae. Yaḡo diḡpaae mo i dere ape. So wh̄i fea ai sawa tumó faai dapóló faalotei fenénipó.

25 Ai be talené ama be t̄u kinó betepa diḡ wóló belamó daalu tumó haluróló fo fakeyóló duraalu, ‘Tale doa wh̄i-ó, d̄a holaai dapa t̄u tukiyae,’ yaalopó. Ai fo depa ama diḡpaae duraalu, ‘Diḡ maae so wh̄irapeé?’ yaalopó.

26 Tétepa, diaaḡ i fo yaalopó. ‘D̄a fea bet̄amó bitu, ḡlaró w̄eitamo nóo, ya d̄ané t̄urapemó daalu yó matere fo wosóo, du betale so wh̄ipó,’ yaalopó.

27 Ai fo yaalotei, ama atimapaae i fo yaalopó. ‘Dowi ala yó tare so wh̄irape-ó, diḡ maae wale so wh̄iró e kisipanipa, taae fae,’ yaalopó.

28 Atétepa, diaaḡ Abraham, Aisak, Jekop, mepaae Kótóné wh̄irapekéle fea ama t̄eteróló kaae tare be tuamó betó mupa kelaalopó. Téyaalotei, diḡ ai be tuapaae honi, belamó dele doasi

sóro wole du bitu, diaaḡ serekenétei diḡ tukóló nuku betaalo ai ape.

²⁹ Atétere be demótóro suka hoteréro wale so whikélé, suka doropoleró wale so whikélé, u depaae wale so whikélé, i depaae wale so whikélé, mo fea Kótóné tetéroló kaae tare be tuamó detere ɔla naairaalu, atima betaaire tiki séle séle sóro betaalopó.

³⁰ Mió i alimó mepaae nalo wale so whi folosene fóo, mepaae folosóro fole so whirape nalone fóo yaalo ai ape. Yało i dere fota, haşókó feni, mo yaalopó,” yalepó.

Yesuné Jerusalem so whi hosaamó sirapóló yale fo

(Mat 23:37-39)

³¹ Atéyale sukamótóro, mepaae Farisi whirape Yesu beterepaae wóló duraalu, “Herot-né ya daai du betetapa, i be taaróló, metikipaae fae,” yalepó.

³² Ai fo depa, atimapaee duraalu, “Diḡ fóló, ai whi dóló nokole dowi haḡpaae i fo yae. Mióro dótamota, ɛ mepaae kisi daae mole so whiró dowi kepe tepeyóló betere so whitamó wisiróló, sore be dené ti yało diyaai yale kutó fea kemeróló dalemó sókó fatapó yae.

³³ Téyaalotei, mió ó dó ó duḡkélé, atimané epaae me ala eratepa taaréni, hałe fó maaté yaalopó. Ti noatepae, Kótóné kóló whi kae tikimó sukutepa aḡni, Jerusalem bemótóro sukutepa ti mo donorapó.

³⁴ Jerusalem, bemó betó mole so whirape-o, Kótóné ama fo eratere kóló whirape dóo, mepaae ama diḡ beterepaae doteyale whirapekélé kapo duné siróló dóo, dua yalepó. Kale bané malerape ama baase aḡpaae buósu dere kaae, diaaḡ naale senaale yało atéroló buó saalopóló dua yalemó, diḡné hḡralepó.

³⁵ Térapa, mió diaaḡ be mo wópu maalo ai ape! Yało diḡpaae mo i dere ape. ɛ diaaḡ kilini hałe bitiré fóló, Talené doimó wale whi-ó, Kótóné hamokoróló tao sere alané

wisirópóló yae dere sukamó ti ɛ momó kelaalopó,” yalepó.

14

Yesu Farisi whiné bemó ɔla naai betere fo

¹⁻² Téró, Şa nokole sukamó Yesu a Farisi whirapekó doi mole whiné bemó ɔla naai fóló beterepó. Atépa, beta hó naase tópure whi Yesu betere felekemó betepa, me alakó déroló ke-laai kaae tawóló betó molepó.

³ Atépa, Yesuné Farisi whiraperó Moses-né asere fo kisipare whirapetamopaae duraalu, “Şa nokole sukamótei whi wisiratepa fo mulepé, meié?” yalepó.

⁴ Ai fo depa, atimané me fokélé tokó menipó. Atétepa, Yesuné kale whi wisiyópóló tikimó tawóló, turukó hóróló fópóló doteyalepó.

⁵ Atéroló, Yesuné atimapaee duraalu, “Diḡkó whi betané ama naale ó *bulmakau* hupu şa nokole be demótei nóku dolopaae doropóló mupa, téti hapale tao saalo meié?” yalepó.

⁶ Ai fo depa, atimané apaae me fo tokó menipó.

⁷ Téró, atima ɔla naai wale so whirape doasi doi mole whi betere tikimó betaai dapóló fole ala kilitu, atimapaee etei fo sale yalepó.

⁸ “Whi mené ama so dokoturaalu detere ɔla naai ape depa furaalu, doasi doi mole whirape bitua dere ni fake wisimó betaai ekęle yaḡse. Ti noatepae, ya tetéroló betere doasi doi mole whirapepaae ape eretei, ya kisipani ai ape.

⁹ Atéroló wóló betepa, diaamopaae ape yale whiné duraalu, ya betaai yale tikimó i sekę beteropóló, ya hałe tikimó betae depa, ya doasi hale saalopó.

¹⁰ Atéyaḡsóroló, yaḡpaae ɔla naai ape depa furaalu, doasi doi mole whirape betere ni fake aḡmó hḡko betae. Atépa, yaḡpaae ɔla naalopa ape yale whiné kilituraalu, ‘No-ó, ya i wisi tikimó bitḡ holae yaalo ai ape.’ Atétepa, yaḡtamo betámó ɔla nuku

betere so whinė keletómó naao doi hale sóró horaalopó.

11 Ti noatepae, mepaae whi dené amatei a doi sóró horatepa, atétere whi ti Kótóné haepaae só deróo, whi me de amatei deróló dua betepa, ti Kótóné a sóró horóló doasi doi mulóo, yaalo ai ape,” yalepó.

12 Téró, Yesuné apaae ɔla naai ape yale whipaae duraalu, “Naao suka tuamó ó dikitamo ɔla naairaaalu, naao fulumu whirape ó naao norape ó fake so whirape ó yátamo felekemó betere néli so whirapepaae maaté ɔla naai ape yóló dape saɔse. Naaotamo ai ala depa, atimapaae erale ala kaae, yapaaekélé eraalo ai ape.

13 Tényi, ai detere ɔla naairaaalu, haɔle yolealere so whi ó tiki dore so whi ó hó dore so whi ó kele dilikire so whi fea ape yóló dape supa, ti Kótóné ya wisiróló hale horaalopó.

14 Ti atei kaae so whirapené naao erale alamó yapaae momó tokó menanénipó. Naao ai dere alamó saaire dupu wisata, take wisi ala yóló sukale so whirape kepaayóló wale sukamó senérapó,” yalepó.

So dokoteremó detere doasi ɔlapaae dó faróló yale fo sale (Mat 22:1-10)

15 Atéró, Yesuné ai dere fo wosóló, aimó ɔla nuku betere whirapekó betané apaae duraalu, “Kótóné teteróló kaae tare aɔmó bitu, detere ɔla naalopóló kisipa mutu betere so whita ti Kótóné wisiró betepa, doasi hainé sukutu betepapó,” yalepó.

16 Ai fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Whi betané ama doasi ɔla deyaairaaalu, taleyóló mulóló so whi feapaae naai ape yalepó.

17 Atéró kale whiné ɔla deyaaire be de wapa, ɔla naai ape yale so whi dapesene fópóló, ama kutó diratere whi dotonalepó. Atétepa, a fóló atimapaae duraalu, ‘Mió ɔla taleróló muló betepa faalopa ape,’ yalepó.

18 Atéró deté kweyaleteti, atima fole hómó kutórapené bipi epa fenénipó dua yalepó. Folosóró whi betané duraalu, ‘No-ó, yaɔlo dóti dupuyóló diyaaire kutó kele faaireteiné, e yátamo faalomeipó,’ yalepó.

19 Kale dere fo kaae whi menékélé duraalu, ‘No-ó, ɔta yaɔlo dóti dupuyale naasetamo *bulmakau* hupurapené dere ala kele faaireteiné yátamo fenénipó,’ yalepó.

20 Whi menékélé kale dere fo kaaetóró yóló duraalu, ‘No-ó, e so mo dótóró dokóló betereiteiné yátamo fenénipó,’ yalepó.

21 Atétepa, kale kutó diratere whi momó fesaae wóló, whirapené yale fo ama doasipaae yalepó. Tétepa, kale be tale a fopaae buóló ama kutó diratere whipaae duraalu, ‘Ya mo hapale fóló ai doasi be huluaró sawatamo be huluatamopaae fole tumó yolealere so whikélé, tiki mo-maare so whikélé, kele dilikire so whikélé, hó naase dore so whikélé, fea wópóló dapesene fae,’ yalepó.

22 Ti fo depa, ama yae yale alarape yóló kilipaae kale kutó diratere whiné duraalu, ‘Doa whi-ó, naao apaae yae yale alarape fea yaɔlo sumó yaleteti, mepaae whi beteraaire de haɔle ai mune fale ape,’ yalepó.

23 Tétepa kale doasi whiné apaae duraalu, ‘Ya doasi turapemó fóló, tu demó betó mole so whikélé fea dape siré kweyóló wapa, ti be kerape fea sunérapó.

24 Yaɔlo yapaae i dere ape. Mepaae whi de ɔla naalopa ape yalemó wényi yale so whirapeta, yaɔlo doasi detere ɔla mo sawakélé hoteyaalomeipó,” yalepó.

Filipaa ni beleyóló fenitepa Yesuné yó matere whi betenénipó ere fo (Mat 10:37-38)

25 Téró, so whi mo haɔle ɔla kaae Yesutamó fu betepatei, Yesu feté wóló i fo yalepó.

26 “Mepaae so whi detamo e beterepaae wouraaalu, ti ama aya ó hae ó ama so, naale senaale ó

ama noraperó nerapetamopaaekélé ó ama betere betekélé hóróló bóe dinitépa, ti ą yalo dere fo wosóló yó matere whi betenénipó.

²⁷ Mepaae whi dené ą oleraaire fili-paa ni amatei beleyóló ę sya anitepa, ti atétere whikélé, yalo yó matere whi betenénipó.

²⁸ Diąkó betą whi ama kisi-panétamo, doasi fłoi be olekeyóló tęyaaairaaalu, ama tare *moniné* sůmó tęnéréró kisiapanépi talenérápó.

²⁹⁻³⁰ Ti noatepae, be tęyaaai folosóró bete kaaturaalu, dirii eleké bilitapó. Tétereitei, kale be kemerénipa kilitu, mepaae so whiné dọ nanóló doka doka duraalu, i sekéné mo folo tęale betei kemerénipóló dọ nanaalopó,” yalepó.

³¹ Fo sale me i ape. Me hae kwia tęteróló kaae tare topo whiné me hae kwia tęteróló kaae tare topo whitamó bóe dęle faairaaalu, 10,000 diki tare whiraperó me topo whiné 20,000 diki tare whirapetamo bóe dupa, 20,000 diki tare whirape dóló kemeraalopé neté yaalorópóló kale topo whi ą kisi-papi tekenérápó.

³² Atéró bóe whirape mo umó wou betepatei, ama kisiapanétamo atimatei betapaae dęlépa, ti bóe dele ala taarópó. Mió dą bóe fiyóló dua betaalopó fo ene fae yaalopó.

³³ Atétere kaae, diąkó whi me dené ama muó mole ąla ąla fea me ąla meipóló taarénitepa, ti yalo fo erateré whi betenénipó.

³⁴ “Kóta, mo feléi ąla wisitei ama felé kemetépa, ti momó kae neyóló felé bulaaloé?”

³⁵ Atéró felé initere kóta, ąla betepaaekélé munéni, hąle tikipaae taae fatua dapó. Mepaae whi detamo woséli dapa, ti i dere fo wisiyóló wosópóló yae,” yalepó.

15

Aluyale sipsip hupupaae dó faróló yale fo

(Mat 18:12-14)

¹ Téró, mepaae *takis moni* sere whiraperó so whiné dowi ala dere

whirapepó du betere whirapetamo Yesuné dere fo wosaai ą beterepaae tourale wóló betó molepó.

² Atépa, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné Yesu kikiti erateré fo yóló duraalu, “I whinéta dowi ala du betere whirapetei, touróló ąla betámó nuku betérapó,” yalepó.

³ Ti fo depa, Yesuné atimapaee etei fo sale yalepó.

⁴ “Diąkó whi betané 100 *sipsip* hupurapekó betą hupu alupa, 99 hupurape hąle tuą tikimó beteróló, alure hupu keketé kweyóló dape sumié?”

⁵ Atéró, dape supa, ą hękesené sukóló bepaee dapesó wua dapó.

⁶ Atéró, bepaee só fóló, ama fulumu so whiró be whi so whitamopaae tourale ape yóló duraalu, ‘Yalo kale aluyale hupu kekitu beteró dape salepa, diąkélé fea ę dere kaae hękese yae,’ yaalopó.

⁷ Yalo diąpaae i dere ape. Atétere kaae, betą dowi ala du betere whi kisipa tiki feteyóló Kótó beterepaae wapa, ti hepen bemó mo doasi hękese dere alané i haemó dere hękese tęteróló bosene falapó. Téretei, mepaae 99 so whiné duraalu, dą me dowi alakélé dumipa, kisipa tiki hąle neyóló feteyaaloé dere so whipaae hękese doaló dumipó,” yalepó.

Aluyale moni kepaee dó faróló yale fo

⁸ Ai ala kaae me i ape. “So betané *silpa kapané* aleyale naasetamo *moni* kekó betą alutepa, ama noa ala yaaloé? Kekąairaaalu są dęyóló be tuámó muó mole mome wisiyóló fuóló kekóló mupa sumié?”

⁹ Atéró su, ama fulumu so whiró be whi so whitamopaae kale aluyale *moni* ke saleteiné dą hękese yaalopa, dią fea betapaae tourale ape enérápó.

¹⁰ Yalo diąpaae i dere ape. Ai ala dere kaae, mepaae whi de ama dowi ala taaróló, kisipa feteyóló Kótópaae

wapa, ti ó hepen bemó betere *enselrape* mo doasi hekesené sinaalo ai ape,” yalepó.

Aluyale naalepaae dó faróló yale fo sale

¹¹ Atéró, Yesuné ama deté wou betere fo tó mó me i fo yalepó. “Whi betané naale tamo beterepó.

¹² Téru, me deke naalené alimapaee duraalu, ‘Apa-ó, naao yalo no damómó melaai muló betere ɔla ɔla bukóló emaletamo aɔlae,’ depa, alimané naalema tamo tuamó buku-ralepó.

¹³ Atéró kale deke naale alimané melale ɔla ɔla fea sóró, mo saletó tikipaae felepó. Atéró bitu, mepaae kae kae ala hoko deté fu betero, ama kale sóró fele ɔla ɔla fea kemeralepó.

¹⁴⁻¹⁵ Atéró beterepó, ai hae kwiamó doasi wote ali wóló a naaitere ɔlakélé meitepa, a fóló whi betapaae duraalu, ‘Naao me kutókó mupa yalo diraalopó yóló wosalepó.’ Ti fo depa, kale whiné ama hupurape kaae tawaaire kutó betá mulapa dirane fae yóló doteyalepó.

¹⁶ Atéró fóló, kale hupurape kaae tapa mené amó nokole ɔlakélé menipó. Tétepa, a wotemó kale hupurape matere besaae bolo naai kisipa mutu betalepó.

¹⁷ Atétu ama take muale kisipa feteyóló, momó wisi kisipa muóló duraalu, ‘Yalo ayané ama kutó diratere whirapeta, ɔla dekéro mupa nuku betereitei, e imó wotené sukutapó.

¹⁸ Tétereteiné, mió e momó yalo aya beterepaae fesaae fóló i fo yaalopó. Apa-ó, ó hepen-mó betere Kótópaaekélé, yapaaekélé yalo wisi ala eréni, mo doasi dowi ala eralepó.

¹⁹ Atéyaleiteiné, mió e naao naale aoréni, kutó diratere whirape kaae beterae,’ yaairaalu faai kisipa mualepó.

²⁰ Atéró tué teketu betero, kale naale a betere tiki taaróló, alima beterepaae momó fesaae felepó. Atéró kale naale mo umó wou betepa alimané kolóló, ama hosaamó

suraalu, a mo hapale sururu yóló fóló, apuó taru kóló tukó nalepó.

²¹ Atétepa kale naalené alimapaee duraalu, ‘Aya-ó, naao kele tó mó kélé, hepen bemó betere Aya Kótóné kele tó mó kélé, mo doasi dowi ala yalepó. Téyalepa, mió e naao naale aoraose,’ yalepó.

²² Téyaleitei, kale naale alimané ama kutó diratere whirapepaae duraalu, ‘Diá mo hapale fóló, amó deraaire kuti wisi sóo, naasemó bulaaire bi sóo, hómó horaaire holeke be sóo, yóló derae,’ yalepó.

²³ Atéró, ama kutó diratere whirapepaae duraalu, ‘Dané a hekeseróló ɔla deraalopa, betá seraai *bulmakau* hupu male sene fae.

²⁴ Ti noatepae, yalo i naaleta sukaleitei momó kepaayóló biture kaae erapó. Mo ti aluyale whitei momó dape sóró biture kaae epa, mió dané amó ɔla deróló hekesese yaairaalu i dere ape,’ yalepó.

²⁵ Até du betepa, kale whiné topo naale kutómó daai be bela felekemó sókó walemó, *kitatamo* wole fo yóló, kilitu betere fo wosalepó.

²⁶ Até du betepa, ama kutó diratere whirapekó betapaae ape yóló duraalu, ‘Doa ai-a, noa alamaaté du bitu de?’ yalepó.

²⁷ Ti fo depa ama apaae duraalu, ‘Naao no me alakélé ini, mo wisiyóló sókó waletéiné, ayanaaoné seraai *bulmakau* hupu male dóló ɔla i derótu betere ape,’ yalepó.

²⁸ Ai du betere ala kilitu, kale topo naalené alimatamo doasi fopaae buóló, bepaae hotere hoyóló belamó dalepó. Atépa, alima doropóló naalema be dolopaae holó póló, bératere fo yalepó.

²⁹ Téyaleitei, ama alimapaee duraalu, ‘Kelere! Ba fo dokɔ fea e naao wae sóró kutó diratere whi kaae bitu, hókélé ini naao erae dere ala yalo eró tawalepó. Téyaleitei, yalo fulumu whirapetamo dóló nópóló, naao *meme* hupu male betakókélé menipó.

³⁰ Até yaleteti, naao ai naale hōko nópumó kutu betero naao melale wisi wisi ɔla fea aluróló wapatei, naao amó seraai *bulmakau* hupu male dóló ɔla ai deratere ape,' yalepó.

³¹ Ai fo depa alimané duraalu, 'Ti naale-ó yāta, suka fea ɛtamo betereine yālo mole ɔla ɔla feata, ti naaotóro ai ape.

³² Tereine dā fea hēkese duraalu, amó ɔla deralepa, yā depe sekēni hēkese yae. Ti noatepae, naao no a mo ti sukāle whi momó kepaayóló wóló biture kaae epa ɔla deratere ala taarēni, mo enérápó. Aṭa, aluyale whitei, momó sókó wapa dape sóró i betere ape,' yalepó.

16

ɔla ɔla teteróló kaae tawae yale fo sale

¹ Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae i fo yalepó. "Whi mené betā néli whipaae duraalu, naao ɔla ɔla kaae tare whiné wisiyóló kaae tani, hōko besekérótu beterapó depa wosalepó.

² Atei fo depa, ama sóró beterale whipaae ape yóló apaae woseturaalu, 'Naao du betere ala mené epaae ene walepa, naao yālo ɔla ɔla netéro kaae tare? Mió naao ditu betere kutó kemeraai dapa, naao teteróló kaae taru deté wale ala fea epaae yae,' yalepó.

³ Ai fo depa kale whiné ama kisipanétei duraalu, 'Yālo doasiné ɛ melale kutó kemeratepa, mió ɛ noa kutókó diyaaloé? Hae dukiyaaire fotokókélé buni yóo, me whipaae ɔla kema dere alakélé, hale yóo ereteine, ɛ noa ala yaalorópó.

⁴ Tépateti, ɛ i kutó taaróló fupa, mepaae so whiné ɛ mo wisiyóló dape sópóló, i ala betā yaai kisipa mutapó,' yalepó.

⁵⁻⁶ Atétepa, kale whiné ama doasiné ɔla ɔla kwia mulóló sale whirape betā betā ape depa, walepó. Atéro kale folosóro kwia mulóló sale whipaae woseturaalu, 'Yālo doasiné ɔla naao meteró saleé? depa, ama

duraalu, dāle 4000 *lita olip wel* wēi salepó,' depa, kale whipaae duraalu, 'Yā hapale fóló sawa betero, naao sale 4000 *lita wel* wēi dāle helekóló, 2000 *lita aseyaē*,' yalepó.

⁷ Téró, kale dere kaae me whipaae woseturaalu, 'Naao yālo doasiné ɔla meteró saleé?' depa, kale whiné duraalu, 'Whiti yorape 1000 salepó,' yalepó. Ti fo depa, kale whiné apaae duraalu, 'Naao melaai sale kwia asereitei helekóló 800 aseyaē,' yalepó.

⁸ Atéro, kale ɔla ɔla talené ama sóró beterale whi wisipa meitei a dukiróló duraalu, 'I whita qlémi nuku bitutei, topo daalu fosó fosói ala maaté du beterapó. Ti i haemó betere so whi atimasisi u tao su i tao su dere ala mepaae so whiné kilitu, mo fosó fosóre so whipóló dukiraterere alané, kale dē tuamó betó mole so whi teteróló ketei aoratapó,' yalepó.

⁹ Yālo diapaae i dere ape. I haemó bituraalu, naao sere *moni* mepaae yayāre so whi tao sóró hale melae. Atéro fea melóló kemeratepa, atimané yā mo ti tē tare bepaae holae yóló dape saalo ai ape.

¹⁰ Mepaae whi dené sawa kutó mo wisiyóló kaae taru dirótu betepa, so whiné kilitu i sekéné kutó mo dono ditapóló kisipa tiraterere whinéta ti doasi kutókélémo wisiyóló diranérapó. Mepaae so whi denétamo sawa ɔla mekó qlémi supa, ti doasi ɔlakélé qlémi senérápó.

¹¹ Atétepa, i haemó muó mole ɔla ɔla diaaɔ wisiyóló kaae tawaaire sunipa, mo ti muó tare wisi wisi ɔla diapaae kaae tawae yóló né melaaloé?

¹² Me whiné diapaae kaae tawae dere ɔla ɔlatamo diaaɔ mo wisiyóló kaae tanitepa, naao mo ti muó tawaaire ɔla yamó né melaaloé?

¹³ Betā kutó diraterere whinétei, doasi topo whi tamoné kutó diranénipó. Atétepa, ti me whipaae yaala sókó fóló mulu, ama kutó diróo, me whi hóróló ama erae dere alakélé eréni yóo, yaalopó. Ai ala dere

kaae, betā wh̄inétei Kótóné kutóro mepaae *moni* saaitere kutótamo touróló diranénipó,” yalepó.

14 Ai fo depa, mepaae *monimó* hosaa muóló ekɛlere Farisi wh̄irapené Yesuné ai dere fo woseturaalu, faleyóló doka doka du betalepó.

15 Ti fo depa, ama atimapaae duraalu, “Diāné ai du betere ala so wh̄iné kilitu, mo wisirapó du betepatei, diaaɔ hosaa tuāmó kinóló mole ala ti Kótóné kolóló mo kisi-parapó,” yalepó. Atétepa, ama atimapaae duraalu, “Mo so wh̄inéta, diāné mo doasi bete mole ala dapó du betepatei, Kótóné keletómó ti bete muni, mo sonaalérápó.

16 Kale Moses-né asere foró Kótóné kóló wh̄irapetamoné yó maté waleteti, Jon betale alimókélé taaréni, haɓe yó matétóro fu beterepó. Atétepa, Kótóné tɛteróló kaae tare aqmó mole kisi fo wisi wosaai dapóló haɓné sukuturaalu, so wh̄i fea aipaae alaletamo fu beterepó.

17 Ti s̄aró haetamota kemeyaalotei, Kótóné fo kwia mo sawakélé aluyaalomeipó.

18 Wh̄i me dené ama topo so tokó daaróló so me kae dokotepa, ti Kótóné fo tukóló nópu nukulapó. Wh̄i me dené me wh̄iné tokó daalale so dokotepa, ti aikélé yóló muló betere fo tukóló nópu nukulapó,” yalepó.

Néli wh̄iró Lasarus-tamoné yale ala

19 “Téroró suka fea kelaalo mo kokoi sonaai kuti maaté derótua yóo, mo feléi wisi ɔla maaté nóo du betere néli wh̄i beterepó.

20 Ai néli wh̄iné ama be tu sókó walemó yoleale wh̄i humu fulu daayóló bitu, suka fea ɔla kematu betere wh̄iné doi Lasarus beterepó.

21 Atéroró bitu, a wote depa kale néli wh̄i ni fake tómó ɔla nukuraalu, folope sorokóta deretei naai kisipa mutu betepa haɔrapené ama humu aɔ nukua depakélé, dowaae fóló beterepó.

22 Ai ala du betere tuāmó kale wh̄i Lasarus sukutepa, *ensel*-rapené

a beleyóló fóló, Abraham betere uté tɛroró beterelepó. Atéroró a sukale k̄lipaae kale néli wh̄ikélé sukutepa douralepó.

23 Téroró, kale néli wh̄i mo ti dó tare simó duku bituraalu kese falalemó, kale Lasarus Abraham-tamo daapa kelalepó.

24 A atépa kolóló duraalu, ‘Aya Abraham-ó, naao ɛ k̄le depata, ti kale Lasarus-né naase doumó w̄ei fɛ eróló yaɓo hape siri bulale w̄ópóló dotɛyae. Ti noatepae, ɛ siné dukuraalu doasi dele sereteiné dapó,’ yalepó.

25 Ai fo depa Abraham-né duraalu, ‘Ti naale-ó, aita mo deretei, naao kisipa muae. Take ya haemó betale sukamó wisi wisi ɔlamaaté su betalepó. Até du betepa, Lasarus a dowi ɔla sua waleteti, mió a imó hosaa muni deyóló hekesené sinitu betepa, ya doasi dele ai su betere ape.

26 Téretei, da imó betere wh̄i aipaae wóo, atéroró betere wh̄i ipaae wóo yaqsóro, tuāmó doasi fao muló betereiné da aipaae tɛ wonénipó,’ yalepó.

27 Ai fo depa, kale wh̄iné Abraham-paae duraalu, ‘Aya Abraham-ó, Lasarus yaɓo ayané bepaae fóló norapepaae ene f̄ópóló yae.

28 Ti noatepae, yaɓo norape aporó beterepae, ɛ doasi dele su betere tikipaae atimakélé waqsóro, ene f̄ópóló dapó,’ yalepó.

29 Ti fo depa Abraham-né duraalu, ‘Moses-ró Kótóné kóló wh̄irapetamoné yó mótu betere fo wosóló, atima kisipa feteyóló tuɛ tiki tiratepa, ti té ȳópólópó,’ yalepó.

30 Ai fo depa, kale wh̄iné Abraham-paae duraalu, ‘Aita mo deretei, sukale so wh̄i fólótamo depa, ti atimané du betere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló waalópó,’ yalepó.

31 Ti fo depa ama duraalu, ‘Moses-ró Kótóné kóló wh̄irapetamoné yó mótu betere fo wosenitepa ti sinóló kepaayóló wale wh̄iné dere fokélé wosóló kisipa tiki tiraalomeipó,’ yalepó.

17

Dowi alamó dée nalatere whi sekei ala erópóló yae yale fo

(Mat 18:6-7, 21-22, Mak 9:42)

¹ Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “So whi fea dowi ala yóló dée nópóló kae kae suserere alarape waalo ai ape. Té yaalotei, whi me dené me whi dowi ala yópóló dée nalatempa, ti atétere whipaae doasi sekei ala eraalopó.

² Diakó mé whiné i betó mole naale senaale belekaatikikó dowi alamó dée nalatempa, ti atétere whiné depamó képi dulóló, doasi kapo fake oleróló wei kelapaae taae deróluasóro mo wisi uapó.

³ Atérapa, diaaọ dere alarape dianétei mo hotowa yóló kaae tawae. Naao notamo mepaae dowi ala depa, ti atékesé yóló ą foné sae. Ténalemótamo, naao dere fo wosóló ą kisipa feteyóló wapa, ti ama yale ala me ọla meipóló hale kemerae.

⁴ Betą be demótei, naao noné weikeró félimó yapaae dowi ala eralepóló, ya beterepaae fesaae wóló, ‘No-ó, yalo yapaae weikeró félimó dowi ala eraleteiné doasi koleó ene wapa,’ ti naaomo kwia tani, me ọla meipóló hale kemerae,” yalepó.

⁵ Téró, Kótóné ama fo erale fópóló doteyale whirapené duraalu, “Tale-ó, ąané kisipa tiki doaló tiró bitinireteiné mo diriyóló tiraai dapa, naao ąa yó ąlae!” yalepó.

⁶ Ti fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Dią kisipa tiki tiró betere alatamo mo sawa *mastard* niné ke kaae bupa, ti i daale *malberi* nipaae naao feleke turó tokóló, doasi wei kẹla tuamó daane derepaae depa, naao dere fo wosóló mo téyaalo ai ape.

⁷ Diakó betą whiné ama kutó diratere whi ọla wae biliyaae hae dukjyóló mulale fóló, ó *sipsip* hupu kaae tane fi teó waletamotei kale doasiné ama kutó diratere whipaae, ‘Ya ọla naasepóló hapale ape,’ fo dua de? Meipó.

⁸ Doasi whiné atei fo yaalomeitei, etei fota ti enérapó. ‘Yalo naaire ọlaró

weitamopi donoróló, ę nuku betepa ti naao naaire ọla donoraasepólópó dua dapó.’

⁹ Kale kutó diratere whiné ama doasiné ąpaae dirae dere kutó fea diyóló kemeratepa, ama doasiné ąpaae mo kée fo dua de? Meipó.

¹⁰ Atétere kaae, Kótóné diapaae dirae dere kutó diyóló kemetepa, diaaọtei dią bopé fake enére? ‘Đata, whi wisi meitei, ąané ditere kutóro diyalepó fo enérapó,’ yalepó.

Naase tamo whirape dowi humu fuluné tiki dopa wisirale fo

¹¹ Ai fo yóló kilipaae Yesu ą Jerusalem be huluapaae sókó faairaalu, Samariaró Kaleli haetamo ąale tuamó fu betalepó.

¹² Atéro ą betą be huluamó sókó felemó, dowi humu fuluné tiki dore naase tamo whirape ątamo hokolaa yaai wóló, mo tumó daae molepó.

¹³ Atéro daalu fo fake yóló duraalu, “Doa whi Yesu-ó, naao ąa kolené sukutu tao sae!” yalepó.

¹⁴ Ai fo depa, Yesuné atima ke-lalemó kolené sukutepa duraalu, “Dią fóló, so whimó momaratere whirapepaae diaaọ tiki yó melale fae,” yalepó. Atétepa, atimané tiki yó melaai tu tuamó fu betepatei, atimané dowi humu fulu torokó fóló wisiyalepó.

¹⁵ Atétepa, atimakó betą whiné ama tiki fopeyalemó wisipa kilituraalu, momó fesaae fóló fo fakeyóló Kótóné doi sóro horaté fu betalepó.

¹⁶ Até deté wóló, Yesu daale felekemó deraapisa fóló mulu, mo kée du betalepó. ąta, Samaria hae kwiamó wale whikópó.

¹⁷⁻¹⁸ Tétepa, Yesuné atimapaae woseturaalu, “Mepaae naase tamo whirape yalo wisirénié? Ita, kae fake whitei Kótóné doi hale sóro horatapa, Naase aporó kemeyóló douro whirape-a, neyáleé?” yalepó.

¹⁹ Téró ama ąpaae duraalu, “Naao kisipa tiki tiró betale alané ya wisiralepa, turukó holóló mo dua fae,” yalepó.

Kótóné tẹteróló kaae tare ala wóló mulapóló yale fo

(Mat 24:23-28, 37-41)

20 Atéró, me sukamó Farisi whirapené Yesupaae duraalu, “Kótóné tẹteróló kaae tare ala noa be demó wapa so whi feané kelaaloé?” yalepó. Ti fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Kótóné tẹteróló kaae tare alata, whiné kelené kolóló tuẹ yópóló me fareyópu kae yaalo meipó.

21 So whi feané imó ó umó wóló beterafó fo enénipó. Ti noatepae, Kótóné tẹteróló kaae tare alata, mió diá tuamó i wóló mole ape,” yalepó.

22 Téro, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Take waaire be derapekó betá tuamó kale Whiné Naalema kelenée du betaalotei mo kelaalo meipó.

23 Atéró kekitu betepa, mepaae so whiné duraalu, ‘Kale Whiné Naalema umó wóló beterafó,’ ó ‘Imó wóló beterafó,’ depa, mo dere nisyóló sya faose.

24 Ti noatepae, kale Whiné Naalema a wouta, epée duraalu hae kwia fea deyó fu dere kaae yaalo ai ape.

25 Ai alarape fea yaaipatei, folosóró api kae kae susupui ala supa, ti mió i alimó betó mole so whiné ama fo woseni, a hóraalo ai ape.

26 Take Noa betale alimó yale kaae, mió Whiné Naalema waaire alimókélé atétóró yaalo ai ape.

27 Take Noa betale alimó, so whi fea ɔlaró wẹitamo nokole alakélé, so whitamo beterate alakélé, whi so dokotere alakélé, deté fu betepatei, Noasépi nuku tuapaae bitị horalepó. Até deretamotóró, atima ai du betale ala kemene felepó. Atéturaalu, doasi wẹi dukulé horóló so whi fea sisiraae felepó.

28 Ai yale kaae, take Lot betale alimókélé, so whi fea wisiyóló bitu ɔlaró wẹitamo nokole alakélé, ɔla ɔla dotonóló duputere alakélé, ɔla wae bilitere alakélé, be tẹtere alakélé, fea deté fu bitipakalepó.

29 Atétu betepatei, Lot a Sodom be hulua taaróló foletamotóró hepen bemó siró kapo whaa kaae ere *sulpa* sitamo hali kaae dorowóló, so whi fea doralepó.

30 Atétu yale kaae, kale Whiné Naalema mió kinóló betereitei hakeamó wapa, so whi feané kelaalo ai ape.

31 Atétere sukamó, whi me ama siki bemó bitu hae bemó mole ɔla wisi saai dapóló derepaose. Kutómó daale whi momó fesaae fóló, bemó mupa wale ɔla momókó sene faose.

32 Ti noatepae, Lot-né soma yale ala kisipa muae.

33 Mepaae whi de yalo ala erótutei, ama betere bete me ala yaqsórópóló, amatei hotowayóló kaae tapa, ti atétere whiné betere bete aluyaalopó. Tépatei, whi me dené ama betere bete me ɔla meipóló taalatepa, ti ama betere bete aluni, mo ti muó tawaalopó.

34 Yalo diapaae i dere ape. Di-likitamo whi tamo betá besekémó fipatei, me whi dapesó furaalu, me whi fipa taaróló faalopó.

35 So tamo *flawa* o bula yaai deraketu betepa, me so dapesó furaalu, me so taaróló faalo ai ape,” yalepó.

37 Tétepa, kale yó matere whirapené Yesupaae woseturaalu, “Tale-ó, ai alarape-a momó eratepa kelaaloé?” depa, ama duraalu, “Na ó hupu kelaai nokole barape sikimó sẹ kweyóló bopétu betepa, ti ama naaire ɔla kelaai mupa ai dere ape yóló kisipa yaalopó,” yalepó.

18

Tao sae yóló dotopo du betale wulia sopaae dó faróló yale fo

1 Ai fo yóló kemetepa, Yesuné ama yó matere whirapené Talepaae momatere ala hale yó tanópóló, etei fo sale yalepó.

2 “Ai doasi be huluamó fo tokóló taletere whi betá beterepó. Ai

wh̄ita, Kótó kolóló witere alakélé ini, dotoróę falepó.

³ Ai be hulua mó beta wulia so beterepó. Ai so ama bóe wh̄iné ątamo fo tokóló só deraqsóró ą tao sópóló, suka fea fo taletere wh̄i beterepaae eneta du betalepó.

⁴⁻⁵ Kale soné beta fo maaté eneta du betepa, ą hóturaalu i fo yalepó. ‘Ęta, Kótókélé mo so wh̄ikélé, kolóló wi inire wh̄itei, i wulia soné ą tao sae yóló dotopoi fo maaté eneta yó taneteiné ę hótępa ą tao saalopó,’ yalepó.

⁶ Téró Talené duraalu, “Kale fo tokóló taletere dowi wh̄iné i sopaae yale fo wosóló kisipa muae.

⁷ Kótóné ama sorokó su yóló betero betere so wh̄iné dętamokélé, diki-tamokélé, kematóró yó tapa, ai kematerę ęla ama melaalomeié?

⁸ Yalo diąpaae i dere ape. Kale fo tokóló só deraaire wh̄iné dią só deraqsóró, ama mo hapale tao saalo ai ape. Téyaalotei, kale Wh̄iné Naalema i haepaae wale sukamó so wh̄i fea kisipa tiki tiró betepa kelaalorópó,” yalepó.

Farisi wh̄iró takis moni siré kotere wh̄itamóné yale ala

⁹ Yesuné i fo sale atimapaee yó mótu duraalu, mepaae wh̄i atimata mo donoi ala dapóló bopé faketuraalu, mepaae so wh̄i tęteratere alamó Yesuné etei fo sale yalepó.

¹⁰ “*Taks moni* sere wh̄iró Farisi wh̄itamo moma yaairaalu, momaterę be dolopaae holalepó.

¹¹ Téró, kale Farisi wh̄i ą turukó holóló daalu amatei, ąmó etei kaae moma yalepó. ‘Tale Kótó-ó, ęta mepaae wh̄irape dere kaae ęla ęlémi nokole alakélé, nópu nokole alakélé, mepaae dere dowi alakélé, ó i daale *takis moni* sere wh̄i kaae bitinipó. Tęru yalo yąpaae mo kée dapó.

¹² Ęta, beta fulamóte be dę tamomó ęla néni, weyóló hęle bitu, yalo ęla ęla naase tamo molete dekeyóló, beta Talepaae mótua dapó,’ yalepó.

¹³ Téyaletęi, kale *takis moni* sere wh̄i ą mo tumó daalu, hepen bepaae kese horéni haepaae hemée deyóló daalu, ‘Tale Kótó-ó, ęta dowi ala dere wh̄ipa naao kęlené sukutu, yalo dowi ala kwia kemerae,’ yalepó.

¹⁴ Yalo diąpaae i dere ape. Kale nalo momayale *takis moni* sere wh̄iné ama dowi ala Talené kemeratepa, ą haıtamo bepaae feletei, me wh̄iné ama dowi ala hęle mupatei felepó. Mepaae wh̄i de amatei ą deróló dua betepa, ti Kótóné ą sóró horaalo ai ape,” yalepó.

Naale belekaatik i Yesupaae dapesó wale fo

(Mat 19:13-15, Mak 10:13-16)

¹⁵ Téró so wh̄i feané teó sóró betó mole naale senaale tikimó Yesuné naase mulópóló, ą beterepaae dapesó wua dere ala kilitu, ama yó matere wh̄irapené dapesó wakesé yóló, atima foné salepó.

¹⁶ Téyaletęi, Yesuné kale naale senaale ą beterepaae dapesó ape yóló duraalu, “Atei kaae naale belekaatik i ę beterepaae wópólópa, sesékese. Ti noatepae, Kótóné tęteróló kaae tare ąmó betaaire alata, atei naale senaale belekaatik i kaae fóló betenęrapó.

¹⁷ Yalo diąpaae mo i dere ape. Mepaae so wh̄i detamo i betó mole naale senaale belekaatik i kaae betepa, ti Kótóné tęteróló kaae tare ąmó sókó fóló betenęrapó,” yalepó.

Néli wh̄iné Yesupaae wosale fo

(Mat 19:16-30, Mak 10:17-31)

¹⁸ Atéró, beta Juda topo wh̄i wóló Yesupaae woseturaalu, “Yó matere wh̄i wisi-ó, mo ti betere bete saairaalu, yalo noa alakó yaaloé?” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, Yesuné ąpaae tokó mótu duraalu, “Beta wh̄ikélé wh̄i wisi bitini, Kótó ą beta wisirapa, naao ępaae noatepa wh̄i wisi-ó fo de?

²⁰ Ti noatepae, kale tukóló muló betere fota, naao dosąayóló ai kisi-pare ape. So nópu naqse, wh̄i daqse, ęlémi naqse, me wh̄i dilikóló kapala

fo yaqse, naao hae aya aqomó mo dua betae erapó,” yalepó.

21 Ai fo depa, kale whiné tokó mótu duraalu, “Ai alarape feata take ę ketemó bitu deté waletei, miókélé hęle yótóro tarapó,” yalepó.

22 Ai fo depa, Yesuné ępaae duraalu, “Mo betę ala betę ya ęęęrapó. Térapa, naao muó mole ęla ęla fea dotonóló, *moni* sóró mepaae yolealere so whimó melae. Atéro yęta, hepen-mó mole wisi wisi ęla saasepóló ę sya ape,” yalepó.

23 Kale hamoko whiné ai fo woseturaalu, ę doasi néli whi mo beterapóló kisipa mutu, kutiri humula yóló fomotamo felepó.

24 Atéteremó, Yesuné ę kelené kikéyóló kaae taru duraalu, “Ęla ęla fea tare whi Kótóné tęteróló kaae tare aqomó sókó fóló betaaire mo doasi dirirapó,” yalepó.

25 “Ti noatepae, *kamel* hupu ketęli dolomó sókó faaire hapóluni, sumó fenérápó. Tépatei, doasi ęla ęla mole néli whirapeta, Kótóné tęteróló kaae tare aqomó sókó faaire mo hapólurapó,” yalepó.

26 Ai fo depa wosale so whiné Yesupaae woseturaalu, “Dę feata alunérapa, Kótóné demaaté tao saaloé?” yalepó.

27 Ai fo depa Yesuné duraalu, “Mo whiné enénire ala Kótóné mo sumó enérápó,” yalepó.

28 Tétepa Pitané duraalu, “Dęné be ó ęla ęla fea mupa taaróló, yę i sya wale ape,” yalepó.

29 Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yęlo diępaae mo i dere ape. Mepaae whi dené ama be ó soma ó nomarape ó hama alima ó naale senaale taaróló, Kótóné tęteróló kaae tare aqomó betaai dapóló fupata, ti mió i alimó bitukélé ama taaróló wale ęla ęla tómó beleróló, Kótóné mo dekéro matepa saalo ai ape.

30 Ai ęla maaté meitei, take waaire alimó mo ti betaaire betekélé saalo ai ape,” yalepó.

Yesu ę sinaaire fo mó yaletei
(*Mat 20:17-19, Mak 10:32-34*)

31 Atéro, Yesuné yó matere 12 whirape dępaae dapesó fóló bitu duraalu, “Dęta Jerusalem be huluapaae holaa i foletę, Kótóné ama kóló whirapenę i ala yaalopóló asęre fo mió mo dokonóló kale Whiné Naalemapaae eratepa kelaalo ai ape.

32 ęta, Juda meire fake whirapenę dępóló eleké deyóló, atima naase tuępaae mulaalo ai ape. Atétepa, atimanę ę doka doka yóo, haleroó, fesęa apuróo, kępi tikinę fokosoi ala yóló, ę mo ti sukópóló dóo, yaalo ai ape yalepó.

33 Téyaalotei, sore be dęmó ę mo ti sukęletei momó kepaayóló be taalopó,” yalepó.

34 Ama yó matere whirapenę ai yale fo wosóta yaletei, bete hiróló moleteinę diriyóló kisipa sini, kóló kóló du betalepó.

Kele dilikire whi wisirale fo
(*Mat 20:29-34, Mak 10:46-52*)

35 Téro Yesu ę Jeriko be huluapaae felekemó sókó faai tumó fu betaalemó, betę kele dilikire whi tu dęmó bituraalu, fua wuaterę so whipaae monikó ęlae yóló, kema du betalepó.

36 Atéro wosalemó, so whi mo fea tumó fua wua du betępa, ai so whipaae woseturaalu, “Doa ai-a, noa ala maaté du bitu de?” yalepó.

37 Ti fo depa, atimanę ępaae duraalu, “Nasaret be hulua whikó Yesu i foletę,” yalepó.

38 Ai fo depa, ama fo fakeyóló duraalu, “Depit-nę Naalema Yesu-ó, naao ę kęlenę sukuturaalu tao sae,” yalepó.

39 Atéro, mepaae folosóro fele so whiné kale whipaae momó yaai dęe yóló fonę salepó. Tétepatei, kale sekęné fo faketóro dekéro yó taru duraalu, “Depit-nę Naalema Yesu-ó, naao ę kęlenę sukę,” yalepó.

40-41 Atétepa Yesu ę keęyóló daalu, kale whirapepaae duraalu, “Ai whi ę beterepaae dapesó ape,” yalepó. Atétepa, kale whi dapesó

wóló felekemó daapa, Yesuné ɔpaae woseturaalu, “Yalo yamó noa alakó erópóló de?” depa, kale whiné duraalu, “Tale-ó, yalo kelené ɔla ɔla kelené yóló kisipa mutapó,” yalepó.

⁴² Tétepa, Yesuné ɔpaae duraalu, “Naao kisipa tiki tirale alané naao kele ai wisiyalepa, mió kelae,” yalepó.

⁴³ Yesuné ai fo deretamotóro kale whiné ama kele wisitepa, Yesu sya furaalu, Kótóné doi hale sóro horaté felepó. Ai ala depa kelale so whínékélé Kótóné doi hale sóro horalepó.

19

Takis moni siré kotere whi Sakius-né yale ala

¹ Atéro, Yesu ɔ Jeriko be huluamó sókó fóló, ai be belamó fu betalepó.

² Téyalemó, *takis moni* siré kotere whirapené doasi topo whi Sakius beterepó. Ata, fea ɔla ɔlané néli whipó.

³ Ama kisipané Yesu deró kelaai dapóló felemó, aimó mo hale ɔla kaae so whi touróló daae moleteiné, Sakius ɔ halekeruraalu Yesu wisiyóló kilinipó.

⁴ Atépa, kale whi ɔpi sururu yóló fóló, Yesu tumó wale kelaai, betá nose kaae ni siki doló holóló kaae tawóló beterepó.

⁵ Atépa, Yesu ɔ ni betemó sókó fóló ai ni sikipaae kele horalemó Sakius daapa kolóló duraalu, “Sakius-ó, mió ɛ yátamo naao bemó betaai kisipa mutapa, yá mo hapale dere ape,” yalepó.

⁶ Atétepa, ɔ hapale téti dorowóló, hekesetamo Yesu dape sóro ama bepaae felepó.

⁷ Atétepa, ai daae mole so whi feané Yesu Sakius-né bepaae fupa kolóló, atimasisi kikiti eróló duraalu, “Ata dowi ala du betere whitamotei, betaai ai fele ape,” yalepó.

⁸ Téyaletei, kale Sakius ɔ turukó holóló Talepaae duraalu, “Tale-ó, mióta, yalo i mole ɔla ɔlarape bukóló, mepaae yolealere so whimó melóo,

yálotamo so whi dilikóló mepaae *monikó* simó ti douro félimó tómó beleróló tokó melóo, yaai dapó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa Yesuné ɔpaae duraalu, “Kótóné so whi aluyaqsóro tao sere ala mió i bepaae walepó. Ti noatepae, i whi ɔkélé Abraham-né naaletóro beterepó.

¹⁰ Ti Whiné Naalema ɔ waletaita, aluyale so whi kekóló tao saairaalu, walepó,” yalepó.

Naase tamo whirapené doasi whiné kutó diraii moni sale fo sale (Mat 25:14-30)

¹¹ Atéro, ama ai du betere fo wosetu betepatei, ɔ Jerusalem be hulua felekepaae sókó waletéiné Kótóné tetéroló kaae tare aomó mole ala so whiné kisipané mo felekemó sókó waaitere nisi du betalepó. Atétepa ama du betere fotamo touróló, atimapaae i fo salekélé yalepó.

¹² Atéro ama duraalu, “Hae kwia fea tetéroló kaae tare topo whirapené fake whi betá topo whi sóro beterepotepa momó fesaae wóló, hae kwia ama tetéroló kaae tawaai dapóló, ɔ felepó.

¹³ ɔ atéro faairaalu, ama kutó diratere naasetamo whirapepaae ape yóló duraalu, ‘Yalo i matere *moniné* mepaae kutó diraté fóló, tómó beleróló sóro muló betepa, momó fesaae wou kelaalopóló,’ ɔ felepó.

¹⁴ Téyaletei, ama be whi so whiné ai sekéné atima tetéroló kaae tawaqsóro kisipa mutu, ‘Kale doasi topo whipaae ene fópóló, atimakó mepaae whirape ɔ fi kilipaae doteyalepó.’

¹⁵ Até yaletai, doasiné kale whipaae naatóro tetéroló kaae tawaasepóló, yá sóro beteratapa fae depa, ɔ bepaae fesaae walepó. Téro, ama kutó diratere whirapepaae melale *moniné* mepaae kutó diróló, tómó beleróló meteró saleró kelaai, dapesene fae yóló, whirape doteyalepó.

16 Atétepa, ama *moni* melale whirapekó betā whi folosóró wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, take naao epaae betā melale *moni* bosenóló, mo dekeró sóró muló beterapó,’ yalepó.

17 Ti fo depa, kale topo whiné duraalu, ‘Yalo kutó diratere whi wisi-ó, naao ai ere ala mo wisirapó. Ti noatepae, yalo mo sawatamo melale ɔla naao mo wisiyóló kaae tawirapa, naasetamo be huluakélé naaotóró teteróló kaae tawaasepe,’ yalepó.

18 Kale dere kaae whi me wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naaota epaae *moni* betā melaletai, yalo mepaae kutó dité fóló, naao melale *moni* tómó beleróló aporó sóró muló beterapó,’ yalepó.

19 Ti fo depa, ama topo whiné tokó mótu duraalu, ‘Aporó be huluarape naao teteróló kaae tawaasepóló, yalo ya sóró beteratapó,’ yalepó.

20 Téró kale dere kaae, ama kutó dirale whi me wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naao kale melale *monita*, yalo me kutókélé dini, kuti kwiané bopeyóló mulaletai, i sóró wale ape.

21 Ti noatepae, yaŋa mo kekepai whi bitu, mené ɔlatei naao sóo, me whiné biliyale ɔla naao bukóló, kwia-paae ya sóo dua dapó. Atétere ala yalo tuɛruraalu, ɛ witepa naao yae yale ala inipó,’ yalepó.

22 Ti fo depa ama topo whiné apaae duraalu, ‘Yaŋa, kutó diratere whi dowipó. Yaŋamo fo tokóló ya só der-aaitere ala ti naao dere fonétei ya ai só deretere ape.

23 Ti naao atei kaae kisipa mulutei, ɛ fesaae wouraalu hūróló sópóló *moni* mulatere tikipaae mulale fole noatepa yaleé?’ yalepó.

24 Téró, kale topo whiné aimó daae mole whirapepaae duraalu, ‘Ama ai tare *moni* fasóló naase tamo *moni* tare whipaae melae,’ yalepó.

25 Ai fo depa, atimané kale topo whipaae duraalu, ‘Doa whi-ó, ai whiŋa naase tamo *moni* taketi sóró tarapó,’ yalepó.

26 Ti fo depa ama duraalu, ‘Yalo diapaae i dere ape. Mepaae ɔla ɔla hūróló mole whipaae ti mo dekeró

beleróló melaalo ai ape. Téyaalotei, mepaae whi de ɔla ɔla sawa téti mupa, ti ai ɔla fasó saalo ai ape.

27 Téyaalotei, mepaae yalo teteróló kaae tare aomó betere hūróló bóe dele whirapeta, ipaae dapesó wóló, mo ti sinópóló dae,’ ” yalepó.

Yesu Jerusalem be huluapaae doasi topo whi aoyóló sókó wapa hale sóró horale fo

(*Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Jon 12:12-19*)

28 Téró Yesuné i fo yóló kemetepa, atima Jerusalem be huluapaae furaalu, ama ɔlisó felepó.

29 Atéró, ɔ Betpas beró Betani betamopaae sókó faai fu betalepó. Ai be hulua tamo felekemó *Olip* dupó du betere tiki erapó.

30 Aimó ama yó matere whi tamo dotonaa i atimaamopaae duraalu, “U bepaae diaamopi fae. Ai bemó sókó fóló kelenalemó, whikélé betóló kunire teó *donki* hupu duló betaalopó. Téyaalopa, ai hupu taayóló ipaae dapesó ape.

31 Atéró taanalemótamo, whi mené diaamopaae woseturaalu, ‘Ai neyaa de?’ depa, ti i fo yae. ‘Momó dapesó waaitei, Talené ama diyaaire kutó mupa sóró ape yale tikimó sóró fulapó yae,’ ” yalepó.

32 Atéró dotonatepa fóló kelalemó, atimaamopaae yale fotóromo epa kelalepó.

33 Atépa, atimaamo kale *donki* hupu halika teraatu betaalemó, hupu talerape wóló atimaamopaae woseturaalu, “Ai hupu teraatu betere-a noayaa de?” yalepó.

34 Ti fo depa atimaamoné duraalu, “Ita Talené ama diyaaire kutó mupa, serale fae yale tikimó sóró fulapó,” yalepó.

35 Atéró, Yesu beterepaae dapesó wóló daaló bitu, atimaamoné deró betere fɔloi kutirape sorokóló, Yesu ɔ hupuné sisó tómó beterópóló, whamenalepó.

³⁶ Atéro ɔ ai hupu tómó betóló wapa, so whi folosóro furaalu, atimané deró betere kutirape sorokóló tumó whamenaté felepó.

³⁷ Atéro, ɔ Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faairaalu, *Olip* du sokore aɔpaae doropole tumó sókó derepelepó. Aimó, ama yó matere so whi mo feané Kótóné kae kae kelemei alarape eratepa kelaletiné atima hekesené sukuturaalu, fo fakeyóló Kótóné doi hale sóro horaai kaae salepó.

³⁸ “Mió Talené doimó wale doasi topo whi wisi-ó, Kótóné ya wisirópóló yae!”

“Kótóné hepen be tuámó mole hosaa muni deyóló dua betere ala so whi feapaae erópóló yae.

Téturaalu, mo taoró betere Kótóné kae mole doasi doi hale sóro horaie!” deté fu betalepó.

³⁹ Tétepa, ai so whi kuamó betó mole Farisi whirapené Yesupaae duraalu, “Naao yó matere whirapepaae taalae yóló, foné sae,” yalepó.

⁴⁰ Ti fo depa ama atimapaae duraalu, “Yaalo diapaae mo i dere ape. Atimatamo fo ini dua betepa, ti tumó ai daae mole kaporapenétei doasi fo fake yaalo ai ape,” yalepó.

⁴¹ Atéro, Yesu ɔ Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faai fu bitu, ai doasi be hulua tuapaae kese deralemó, mo kɔlei ala epa, ɔ doasi wole yalepó.

⁴² Atéro woleyóló duraalu, “Hosaa muni deyóló dua betaaire ala mió i be demótóro diɔ beterepaae walapóló, kisispa uasóro ti mo wisi uapó. Téuɔtei, ai ala yaaire be de kemeyaleteiné mió diaaɔ kelené kelaɔsóro, kinó beterapó.

⁴³ Téretei, nalo me be demó kale bóe whirape atima naao bepaae dorowaaairaalu, be bopéro betere tipimó hae kaayóló mulaté holóló, naao be bopéro betaalopó.

⁴⁴ Atére tómó atima daane holóló, diákélé diaaɔ naale senaalekélé tao sóro haemó hairaalo ai ape. Kane fake me tómó beleretei,

atéro mulópóló taalaalomeipó. Ti noatepae, Tale Kótóné diɔ tao saai wale be de diaaɔ kisipani, hɔraleiteinépó,” yalepó.

Momatere bemó ɔla dupu du betepa Yesuné hɔkonale fo

(Mat 21:12-17, Mak 11:15-19, Jon 2:13-22)

⁴⁵ Téró, ɔ momatere be bolaare tipi tuapaae sókó holalemó, whirapené ɔla ɔla dotonóló dupu du betepa fɔpóló dóló hɔkonalepó.

⁴⁶ Atéro, ama atimapaae duraalu, “Yaalo beta, moma maaté yaai tenapóló asemó epatei, diaaɔ ai du betere alané ɔlémi whi betere be aɔrótu beterapó,” yalepó.

⁴⁷ Atéro momatere bemó, betere dokɔ fea ama fo yó maleta du betalepó. Tétu betepatei, so whimó momaratere topo whirapekélé, Mosesné asere fo yó matere whirapekélé, so whi kaae tare mepaae whi disirapekélé, fea touyóló, Yesu daaire tu kekitu betalepó.

⁴⁸ Téyaleteti, atimané ɔ daaire tu me kilinipó. Ti noatepae, yó matere fo so whiné wosóló, hosaamó su betaletiné ɔ daaire tukélé kilinipó.

20

Yesupaae ya topo whi né sóro beteraleé yóló wosale fo

(Mat 21:23-37, Mak 11:27-33)

¹ Téró, me sukamó Yesu ɔ momatere be tuámó Kótóné ala etérópóló so whi feapaae yó matere alaró, kale mió wosetere fo wisitamo yó mótu betalepó. Tétu betepa, mo so whimó momaratere whirapekélé, Mosesné asere fo yó matere whirapekélé, mepaae whi disirapekélé, fea touyóló ɔ beterepaae walepó.

² Atéro wóló apaae duraalu, “Naao ai alarape yópóló, ya né sóro beteraleé?” yalepó.

³ Ti fo depa, ama atimapaae duraalu, “Yaalokélé diapaae wosetere fo betɔ i dapa, epaae tokó ɔlae.

⁴ Jon-né wẹi tópuratere ala ó hepen bemó yae depa yalepé, mo whiné yae depa yaleé?” yalepó.

⁵ Ai fo deremó, whirape atimasisitei fo kẹlaaróló duraalu, “Dānétamo, hepen bemó yae depa yalepó depa, ti dāpaae ama dere fo wosóló kisipa tiki tiratere noatepa deé enérápó.

⁶ Tépatēi dāné duraalu, mo whiné yae depa yalepó depa, ti doai wóló betó mole so whiné kapo duné dā siróló daalopó. Ti noatepae, Jonta so whipaae yó matere Kótóné kóló whi betaletēi feané kisiparapó,” yalepó.

⁷ Atétepa, atimané āpaae duraalu, “Jon-né wẹi tópuratere ala āpaae né yae depa yaleró, dā kisipanipó,” yalepó.

⁸ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Di-aaq yało wosale fo tokó menitepa, ti diāné ēpaae wosale fokélé tokó melaalo meipó,” yalepó.

Whi betāné ama kutó kaae tanópóló sóró beteratere alapaae dó faróló yale fo

(Mat 21:33-46, Mak 12:1-12)

⁹ Téró Yesuné so whipaae ai fo deté fóló, me i fo salekélé yalepó. “Whi betāné ama kutó diyóló wain képi wae biliyalepó. Atéró, ai kutó mepaae whirapené kaae taru, ɔlumétere ɔla sóró dotonótu betae yóló, ā fɔlo sukamó me be huluapaae bitī felepó.

¹⁰ Kale ɔla ɔluméterepa sere alimó, kale kutó talené ama kutó diratere whikó betāpaae duraalu, ya kutó kaae tare whi beterepaae mepaae ɔlumére ɔlakó serāle fae yóló dotēyalepó. Téyaletēi, kutó kaae tare whirapené ā du beteró, hāle fópóló dotēyalepó.

¹¹ Téró, kale dere kaae ama kutó diratere whi me dotēyalepó. Téyaletēi, ai whikélé atimané dóló susupuróló, haletamo hāle fópóló dotēyalepó.

¹² Atéró, kale dere kaae sore dakoróló whi memo dotēyalepó. Téyaletēi, ai whikélé atimané du

beteró samea sókó faróló, belapaae sóró taae deralepó.

¹³ Téró, kale wain képi kutó talené duraalu, ‘Mió yało noa alakó yaaloé? Yało yaala sókó fóló hosaa turó mole naale betā atima beterepaae dotonatepa, atimané ā mo wisiyóló dape sóró, ama dere fo wosaalopóló kisipatu, dotēyalepó,’ yalepó.

¹⁴ Téyaletēi, kale kutó diratere whirapené ā wale kolóló, atimasisitei fo dokóló duraalu, ‘Aita, i kutó talené ama naalepó. Alima sinitēpa, i kutó mepaae mómu ɔla ɔlatamo fea ama saosóró, dā saairāalu, ā daalopa siépe,’ yalepó.

¹⁵ Atéró, atimané ā kale wain képi kutó tuāmó sóró belapaae taae deróló mo ti dalepó. Atétepa, kutó tale wóló atimapaee noa alakó eraaloé?

¹⁶ Kale kutó diratere whirape mo ti dóló sukunóló, ai kutó mepaae whirapené kaae tawópóló melaalopó,” yalepó.

Tétepa, aimó betó mole mo so whi feané ai dere fo wosóló duraalu, “Aita enénire alatei dapó,” yalepó.

¹⁷ Téró, Yesuné kelené kiké yóló kaae taru atimapaee woseturaalu, “Kótóné fo tuāmó,

‘Mepaae be tētere whirapené taae farale kane faketei, sóró be hulua eleké wisinaale botokoróló deyaalo ai ape,’ yóló ašemó ere fo-a, noa betené yaleé?

¹⁸ Téyaalotei, mepaae so whi de ai kapo fake tómó kotóo sóró dée nukupa, ti ama tiki turukó fóló doalé maaté yaalo ai ape. Téyaalotei, ai kale kapo dokó dorowouraalu tēiya dere so whita, mo ti derakó fóló muaalo ai ape,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, Moses-né asere fo yó matere whiraperó mo so whimó momaratere topo whirapetamoné ama ai yale fo saleta, atimapaetórá dapóló aimótórá tawóló daai yaletēi, ai touró betere so whiné atimapaee me ala eraosóró, witepa taaralepó.

Sisapaae takis moni melaróe yóló wosale fo

(Mat 22:15-22, Mak 12:13-17)

²⁰ Atétepa, atimané Yesuné me alakó ḥasókó fóló déró kelaai, mepaae whirape mo ala dere whi aoyóló kikiti kaae tawóló beterópóló, mepaae whirape doteyalepó. Aita ḥale mei, a ḥasókó fóló, ama i fo mo depa wosalepóló, Rom *Gavman* topo whiné naase tuámó mulale faai kisipa mutu yalepó.

²¹ Atétepa, kale whirapené apaae woseturaalu, “Yó matere whi-ó, naao dere foró so whipaae yó matere alatamota, mo dono dapó. Naao fake so whi maaté taosuraalu, mo so whi sisópaae erótumipó. Naaota, Kótóné tué mole alatóró mo dono yó mótu beteretei ḍané kisiparapó.

²² Ti ḍané *takis moni* Sisapaae materetei-a, donorépe meié?” yalepó.

²³⁻²⁴ Atimané a só deraai dere ala ama kolóló, atimapaee duraalu, “*Ai denarias moni* yaḷo kelaalopa epaae yó ḷalae yóló matepa tao sóró duraalu, *moni* tómó i mole asoró doitamo-a né?” yalepó.

²⁵ Ti fo depa, atimané duraalu, “Sisanépó,” yalepó. Tétepa ama duraalu, “Sisané ḷlapa, ti Sisapaae melae. Kótóné ḷla ti Kótópaae melae,” yalepó.

²⁶ Atéró, Yesu so whi feané keletómó me alakó ḥasókó fuléro kelaai su saletei, a ḥasókókélé feni, ama atimapaee fesaayóló dere fomó, atima hokomó sókó furaalu fokélé tekini, siratei du betalepó.

Sinale whi kepaayóló so dokaaloé yóló wosale fo

(Mat 22:23-33, Mak 12:18-27)

²⁷ Mepaae sukale so whi kepaayaalo meipó, du betere Sadyusi fakekó mepaae whirapetamo Yesupaae wosetere fo yaai walepó.

²⁸ Atéró duraalu, “Yó matere whi-ó, whi betā so dokaletai, naale senalekélé deni ḥale sinitepa, noma me whiné ai so wulia dokóló naale detepa, ti ai naale noma sukale whi betale sirimó beterópóló yae

fo Moses-né ašemó ḍapaae erapó,” yalepó.

²⁹ “Take weikeró nomarape beterepó. Atéró bitu, topo whi so dokaletai, ai sotamo naale deni, a ḥale sinalepó.

³⁰ Atéró sukutepa, kale so wulia noma me whinémo dokalemó, ai whikélé naale deni, ḥale sukalepó.

³¹⁻³² Nomarape fea até deté fóló, nalo mo kemerótu noma awā taalu whiné dokaletai, akélé ḥale sukalepó. Atéró mo ti kemeróturaalu, kale sokélé sukalepó.

³³ Atéró, weikeró whirapené dokale so take kepaayóló wale sukamó, mé whiné dokaaloé?” yalepó.

³⁴ Ti fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Mió i alimó bitu, whi so dokóo, so whitamó fóo, du beterapó.

³⁵ Tétu betepatei, sukale so whi momó kepaayóló betaaire alimó atéro whi so dokotere alakélé, so whitamó beteratere alakélé, sinitere alakélé ini, hepen bemó betere *ensel* kaae betaalo ai ape.

³⁶ Téturaalu, atima kepaaró betere naale senaale ereteiné Kótóné ama naale senaaletóro betaalopó.

³⁷ Ni sesaapemó duku betere si mi dolomó yale fo Moses-né ašerapó. Aṭa, Abraham, Aisak, Jekop-sépi fea teteróló kaae tare Kótó beterapó. Atére foné sukale so whi aluni, kepaayóló beterapóló, ḥakeamó yó matapó.

³⁸ Ti aṭa, sukale so whi maaté teteróló kaae tanitei, mo betere so whikélé teteróló kaae tare Kótó beterapó. Ti noatepae, sukale so whikélé, betere so whikélé, fea amatóro beteró beterapó,” yalepó.

³⁹ Moses-né ašere fo yó matere whirape mepaaené apaae tokó mótu duraalu, “Yó matere whi-ó! naao dere fota, mo dono dapó,” yalepó.

⁴⁰ Téyaletei, ama ai yale foné atima haleturaalu, whi betānekélé apaae me wosetere fo inipó.

So whi teteróló kaae tare whi-a né naaleé yale fo

(Mat 22:41-46, Mak 12:35-37)

⁴¹ Téró, Yesuné atimapaee duraalu, “Kótóné so whi teteróló kaae tare whi Kerisota, Depit-né naalepó du betere-a noa fo betené de?”

⁴²⁻⁴³ Ti ai fo bete Depit-né amatei, hakearóló buk Sam-mó aseýóló muló betera-pó.

“Talené ę teteróló kaae tare Talepaae duraalu, “Yalo naao bóe whirape tétei aleróló, naao hó aqmó beteraalopa, kaae tawóló yalo turu naase demó betae,” erapó.

⁴⁴ Ti Depit-né ą teteróló kaae tare Tale-ó du betaletimo, ama naalepó, fo neteró yaleé?” yalepó.

⁴⁵ Téró, aimó betó mole so whi feané ama yó mótu betere fo wosetu betepatei, Yesu ą ama yó matere whirape daalepaae fetée fóló duraalu, “Moses-né asere fo yó matere whirapené dere alané dią doraqsóro mo wisiyóló kaae tawae.

⁴⁶ Ti atimata, so whi feané doasi whi-ó yóló, dukiraterere kokómó so whi fea touraleta dere tikipaae faairaalu, mo fóló kuti wisimaaté deróló fua yóo, Kótóné fo wosetere be dolopaae fukélé, mo wisi tikimótóro betaai hękese dua yóo, ęla detere sukamókélé, topo whirape bitua betere tikimó, betaai ekele yóo, dua dapó.

⁴⁷ Téturaalu, kale wulia sorapekélé dilikóló atimané ęla ęla fea ęlémi sóo, moma duraalukélé, so whiné dukiraterere kokómó fóló sęyóló yóo, dua dapó. Take kemetere sukamó atétere whirapené saaire kwiata, mepaae so whiné saaire sekę bosenóló, mo doasi saalo ai ape,” yalepó.

21

Wulia soné moni ke deręle wale fo
(Mak 12:41-44)

¹ Téró Yesu ą momatere bemó bitu kaae taremó, mepaae néli whiné Kótópaae hęle matere *moni* deratere

dolopaae dekéro deręleta du betaletépó.

² Atétepa kelalemó, beta yoleale wulia sonékélé sonaai *moni* ke belekaamale tamo deręle walepó.

³ Atétepa ama duraalu, “Yalo diąpaae mo i dere ape. I yolealere wulia soné derale *moni* kené so whi feané derale *moni* taaróló, mo bosene falapó.

⁴ Ti noatepae, so whi feanéta doakale *moni* mupatei, téti maaté deręleta yalepó. Téyaletei i wulia sonéta, ama depe dolo sesé mole *moni* ketei, mo ti kemeróló deręle walepó,” yalepó.

Saró haetamo kemeyaaí deremó eratere fareyópu

(Mat 24:1-35, Mak 13:1-31)

⁵ Téró, mepaae ama yó matere whirape atima furaalu, “Mepaae so whiné Kótópaae hęle matere ęla ęlaró kapo fake wisitamóné momatere be wisinaale tęyale tikimó kokóné sininó betera-pa kelae,” yalepó.

⁶ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diaaę mió i keletere ęla ęla feata, take waaire sukamó me kapotamo atéro wolekepa ke-laalomeitei, fea fisikó fóló, haemó kolokó doropóló mupa kelaalo ai ape,” yalepó.

⁷ Ti fo depa atimané ąpaae woseturaalu, “Yó matere whi-ó, ai alarape-a noa sukamó yaaloé? Noa kaae fareyópu eratepa, kolóló kisipa muaaloé?” yalepó.

⁸ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Mepaae whiné kapala fo yóló dią dilikaqsóro, mo hotowa yóló kaae tawae. Ti noatepae, mepaae dilikitere whirape wouraalu yalo doi yóló, ‘Kale waalopó du betere whi ętórótípó. Ali mió felekemó walapó,’ depa mo nisiyóló sya faęse.

⁹ Doasi bóe dele alaró mepaae whirape atimané hae tiki atimatei teteróló kaae tawaairaalu, *Gavman* whítamo bóe du betera-pó dere fo wosóló wiyaęse. Ti noatepae,

folosóró ai alarape mo yaalotei, kemeyaaire ali folo sókó waalomeipó,” yalepó.

¹⁰Téroro atimapaape duraalu, “Me hae kwiamó betó mole so whiró me hae kwiamó betó mole so whitamó bóe dóo, me hae kwia teterólo kaae tare topo whiraperó me hae kwia teterólo kaae tare topo whirapetamo bóe dóo, yaalo ai ape.

¹¹Atéturaalu, hae kwia feamó doakale bao dere alakélé, doasi sekei alakélé, wotetere aliró hepo alitamokélé waalopó. Téturaalu, so whi mo doa winé sinólo diri furu furu yaaire alaró me ala yaairemó dere fareyóputamo samó eratepa, diaaḡ kelaalopó.

¹²Ai alarape yaaitai folosóró, mepaae whiné diḡ dóló susupuróló, fo wosetere berapepaae dapesó fóló, *dipula* beteraalo ai ape. Atéroro, diḡ doasi topo whiraperó *Gavman* whirapetamo beterepaae dapesó faalopó. Diḡ yaḡo ala erótu beteremó bóe duraalu ai alarape yaalopó.

¹³Atétere alané yaḡo yó melale alarape atimané keletómó yó melópóló, diḡ tḡ ai mulatere ape.

¹⁴Atimané diḡ só deraairaalu, fottokóiné depa diḡ noa fo yaaloé, yóló whaalaa yaḡose.

¹⁵Ti noatepaae, ai ala deretamo yaḡo diḡpaae kisipa tiki dottoróḡ fole alaró atimané dere fo tokó melaaire fottamo yó melaalo ai ape. Diḡné ai fo depa woseturaalu, diḡ só deraaitere whirape folópu kolokó fóló, mo betḡ whinékéle me tokó matere alakélé yaalomeipó.

¹⁶Diaaḡ hae aya ó norape ó fake whirape ó fulumu whirapénékéle, diḡ dópóló eleké deyaalo ai ape. Téturaalu, diḡ mepaae whirape atimané mo ti dóló sukunaalopó.

¹⁷Atétu, so whi mo feané diḡtamó bóe dóló, diḡ hóraalo ai ape. Ti atétere alata, atimané ḡ hórótu diḡkéle ai hóraterere ape.

¹⁸Téyaalotei, diaaḡ topo niki mo betḡkókéle aluyaalo meipó.

¹⁹Diḡ mo ti betaaire bete saairaalu, mo diriyóló betae.

²⁰Diaaḡ kelerálemó, Jerusalem be hulua bóe whirapéné bopéro betepa kilituraalu, kale be hulua mió mo felekemó dóló wópu mullaai dapóló, kisipa muae.

²¹Atétere sukamó, Judia hae kwiamó betó mole so whi diḡ ti du sorokó molepaae botokó fóo, mepaae doasi be hulua tuamó betó mole so whi diḡ ai be hulua taaróló fóo, mepaae ai hae kwiamó betóló fale so whikélé ai doasi be hulua tuapaae faosóró yae.

²²Ti atétere alimó yaaire alata hḡle meipó. I haemó betóló fale so whiné yale alamó Kótóné kwia móturaalu, doasi sekei ala eraalopóló, ašemó ere fo dokonóturaalu, mo eraalo ape.

²³Ti aita, Kótóné i hae kwia feamó betó mole so whitamó doasi fopaae buturaalu, só ai deratere ape. Atétere be demó mepaae naale ere soraperó, naale teó awḡ nuku betere sorapetamo betḡ kóleó, mo doasi sekei ala saalo ai ape.

²⁴Téturaalu, atima mepaae ti bóe dele sepakené dóló kemeróo, mepaae so whi ti hae kwia feapaae *dipula* sóró dapo dapo yóo, yaalopó. Tétu, Jerusalem be mo ti doróló torokó faróló, Juda meire fake atimané teterólo kaae taté fóló, Kótóné dḡle muló betere kwiamó sókó fupa, ti kemeyaalo ai ape.

²⁵Atéturaalu, samó daale sukanékélé, hḡrerapénékéle, wéliénékéle, kae kae alarape depa kolóo, doasi wḡi kḡla whaaau yóló holóo yaalopó. Atétere ala i hae kwia feamó betó mole so whiné kilitu, noa ala du derópóló hosaa wḡi wḡi yóló wiyaalopó.

²⁶I hae kwia feamó betó mole so whiné ó sḡ wore duraalu, hḡrerape torokó dorowale kilitu, i haemó noa ala du derópóló, doasi winé sukḡalopó. Tétu, diri furu furu yóló be fesaaetamo du dere kaae yaalo ai ape.

²⁷Ai alarape yóló kemetepa, kale Whiné Naalema ó sḡko dolomó doasi

bole fotokoró mo kae ere de wisi-naaletamo haķeamó wapa kelaalopó.

²⁸ Ai alarape kaae sóró depa kilitu, aluyaqsóró Kótóné ama dupure so whi mo felekemó dapesene walapóló kisipa mutu, haıtamo turukó holóló daae muae.

²⁹ Atéró, ama atimapaae i fo sale yalepó. Ti daale ni noseró mepaae nirapetamoné ere ala diaaę kolóló kisipa muae?

³⁰ Nirape sóku fóló, tokę momó beletapa kilituraalu, kale ba fo ali mió mo felekemó ai sókó wale ape dua dapó.

³¹ Atei alarape kaae depa diaaę kilitu, Kótóné teęteróló kaae tare ala mió mo felekemó walapóló kisipa muae.

³² Yało diąpaae mo i dere ape. Mió i alimó betó mole so whi sukuni hałe betepatei, i alarape folosóró yaalo ai ape.

³³ Sařó i haetamo kemeyaalotei, yało fo betą mo kemekélé ini, hałe muó tawaalopó.

³⁴ Dią weı nóló topo dotere alané diaaę tiki ó naao dere ala hałe ęla kaae taae fatereteikélé, ó i haemó whaaliatu betere alakélé, diąné hosaa tuąmó seķené sinitere alakélé du betepa, i be de sókó wouraalu ya hemó duku dere kaae yaqsóró, mo hotowaró kaae tawae.

³⁵ Ti noatepae, ai yaaire alarapeta, i hae kwiamó betó mole so whi mo feapaae waalo ai ape.

³⁶ Kale Whinė Naalema betere tikimó diąkélé betaalopó. Téyaalopa, ai alarapené dią só deraqsóró, betere dokę fea hotowayóló kaae taru, momatere ala yó tawae," yalepó.

³⁷ Atéró, Yesu ą suka fea ai momatere bemó Talené ala etérápóló yó melóló, be kuluka deretamo ą *Olip* du sorokó molepaae fini fi wuatu betalepó.

³⁸ Atei ala du betepa, so whi fea mo hikatitei turukó holóló Yesuné momatere bemó yó mótu betere fo wosaai wua yalepó.

22

Judas-né Yesu eleké deale fo
(*Mat 26:1-5, 14-16, Mak 14:1-2, 10-11, Jon 11:45-53*)

¹ Kale bosene fele be de kisipa mutu, fopei *bred* o deyóló nokole be de felekemó sókó waai depa etéyalepó.

² So whimó momaratere topo whiraperó Moses-né asęere fo yó matere whirapetamo so whiné kapo duné siróló daqsóró wituraalu, Yesu kikiti daaire tu kekitu betalepó.

³ Téró, atima 12 yó matere whirapekó betą whiné doi Judas Iskariot tuąpaae dowi Satan bięi walepó.

⁴ Tétepa kale Judas ą fóló, mo so whimó momaratere topo whiraperó momatere be kaae tare diki tare whirapené topo whirapetamo betó molepaae felepó. Téró Yesu dępóló netéró eleké deyaaloé? yóló, fo dokaai felepó.

⁵ Atéró, fo dokóló kemetepa, heķese duraalu *moni*-né ą dupuyaalopó, yóló mulalepó.

⁶ Atéró, Judas-né wisirapó depa, so whi touróló bitinitere sukamó Yesu dępóló naase tuąpaae mulaaire tu kekitu betalepó.

Yesu ama yó matere whirapetamo siki bemó bitu ęla nale fo

(*Mat 26:17-30, Mak 14:12-26, Jon 13:21-30, 1Korin 11:23-25*)

⁷ Kale bosene fele be de kisipa mutu, fopei *bred* o deyóló nokole be demó betą *sipsip* hupu male dóló, Talepaae simó sukulaa daróló melaaire be de sókó walepó.

⁸ Téró, Yesuné Pitaro Jon-tamo dotonaaı duraalu, "Diaamo fóló, kale bosene fele be demó deyóló naaire ęlakó taleyóló mulaaı fae," yalepó.

⁹ Ti fo depa atimaamoné ąpaae woseturaalu, "Naao kisipané ai ęlaa, daęmoné momó taleyóló mulępóló de?" yalepó.

¹⁰ Ai fo depa ama duraalu, "Diaamo ai be hulua tuąmó sókó fełalemó, whi betą weı wuti beleyóló tumó

diaamotamo hokolaa yaalo ai ape. Téyaalopa a sya fóló, fole be dolopaae diaamokélé buó deyaé.

¹¹ Téró, ai be talepaae etei fo yae. Yó matere whiné yapaae duraalu, ‘Yalo yó matere whirapetamo bosene fele be demó, ɔla deyóló naaire be kekó momó donoróló muló betere?’ yóló, wosae yalepó,” yalepó.

¹² Aténalemó, ama diaamopaae óté taoró doasi be ke yó melaalo ai ape. Ai be ke dolomó betaaire ni fake ó mepaae ɔla ɔlakélé fea sumó donoróló muló betepa kelaalo ai ape.

¹³ Atétepa atimaamo fóló kelalemó, Yesuné yale fo motóró epa kelalepó. Atéró bituraalu, kale bosene fele be demó atimané deyóló naaire ɔla aimó donoróló mulalepó.

¹⁴ Atéró, kale ɔla naaire suka kele sókó wapa, Yesuné yale fotóró mo epa kelalepó. Atéró *aposel* whirapetamo ɔla nokole ni fake tó mó boperó bitu ɔla nuku beterepó.

¹⁵ Atéru, ama atimapaae duraalu, “E doasi seke saaire ala feleke depa, kale bosene fele be demó detere ɔla da betámó nokoletiné e mo doasi hékese dapó.

¹⁶ Ti yalo diapaae i dere ape. I bosene fele be demó detere ɔla e néli hale bitiré fóló, Kótóné tetéroló kaae tare aomó mió i ɔla detere ala bete dokonatepa, ti momó naalo ai ape,” yalepó.

¹⁷ Atéró, Yesuné *kap* wuti sóró taru, Tale Kótópaae mo kée yalepó. Atéró mótu, Yesuné atimapaae duraalu, “I matere wei tao sóró, diá fea nósú deté fóló, kemerae.

¹⁸ Ti yalo diapaae mo i dere ape. Mió i nokole *wain* képi wei momó kaae néli hale bitiré fóló, Tale Kótóné tetéroló kaae tare ala sókó wale sukamó momó naalopó,” yalepó.

¹⁹ Téró, ama *bred* o bula tao sóró Kótópaae mo kée yóló, terekée daalu yóló anirótu duraalu, “Ita, yalo tiki diámó i matere ape. Térapa, diané e kisipa muóló nukulé fu betae,” yalepó.

²⁰ Atéró, atima ɔla nóló kemetepa, kale yale kaae wei wuti tao sóró taru duraalu, “I *wain* wei ta, Kótóné ama so whi tao saalopóló, kisi yóló mulale fo diriróturaalu, diá tao saai sunée farale yalo sameapó.

²¹ Téretei, i ni fake tó mó etamo betámó ɔla nuku betere whinétei, e dópóló eleké deyaalopó.

²² Téyaalotei, Whiné Naalema i ala yópólópó yóló, Kótóné tukóló muló betere fo mo dokonóturaalu eraalo ai ape. Téyaalotei, Whiné Naalema dópóló eleké deyaaire whi betá mo doasi sekei ala saaireteiné kolerapó,” yalepó.

²³ Ti fo depa, ai ala-a né yaai dée yóló, atimasisitei u wosene i wosene du betalepó.

²⁴ Atéró kale dere kaae, ama yó matere whirape atimasisi doasi topo whi-a, de betaai dée yóló fonétei alale su betalepó.

²⁵ Tétepa Yesuné atimapaae duraalu, “Kale Juda meire fake tetéroló kaae tare topo whirapenémó so whi tetéroló kaae tanópóló, sóró beteró betere whirapeta doasi néli whi bitu, so whi fea tao sóró wisi ala erótu betere whirapepó dua dapó.

²⁶ Tépatei, diá atei kaae ala ini, diá tuámótamo doasi topo whi betepa, ti mo ketéi kaae betóo, diá tetéroló kaae tare topo whi ti kutó diratere whi kaae betóo yae.

²⁷ Ti noatepae, ɔla deyóló nokole sukamó doasi doi mole whirapené noa ala dua de? Ti atima doasi whirape ni fake tó mó bitu, ɔla maaté nuku beterepé, kutó diratere whi kaae bitu, ɔla biliyóló maleta dua de? Meipó. Ai doasi doi mole whirape atima ai ala dumi, ni fake tó mó bituraalu, ɔla maaté nukua dapó. Tépatei, eta diá feané kutó diratere whi kaae beterepó.

²⁸ Diáta, epaae sekei ala wou betepatei e taaróló botokó feni, etamo betámó bitiré walepó.

²⁹ So whi tetéroló kaae tanópóló yalo Ayané e sóró beterótu yale kaae, yalokélé diá so whi tetéroló kaae

tanópóló, sóró beteratapó.

³⁰ Até dapa, yało teteróló kaae tare ala tuámó ni fake tómó bitu, ọla nóló, wẹi nóló du betaalopó. Atéturaalu, doasi topo whi betere tikimó bitu, 12 Israel fakerapetamo diaaọ fo tokóló tale yaasepóló, sóró beteratapó.

Pitané yaaire alamó Yesuné yale fo (Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Jon 13:36-38)

³¹ Saimon, Saimon-ó, yało yapaee i dere fo wosae. Mepaae so whiné *whit* ke buléro kelaai fumi sukutu dere kaae, ya tuámó noa alakó muléro kaae kelaairaalu, Satan-né yapaee wosene walepó.

³² Téyaletai Saimon-ó, naao kisipa tiki tiró betere ala taaróló haepaae derepaosóró, yało yámó momaralepó. Naao kisipa tiki feteyóló, ya ẹ beterepaae momó wapata, ti naao norape tao sóró fotokọ bulaasepé,” yalepó.

³³ Tétepa Pitané ọpaae duraalu, “Tale-ó, ya *dipula* beteratepa ti ẹkélé wusuró beteroó, sukutepakélé ti wusurótóró sukọ enérápó,” yalepó.

³⁴ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Pita-ó, yało yapaee i dere ape. Mió i be demó wá *kakaruk* bané hale yaaipatei, naao ẹ kisipanipó fo sore félimó yaalo ai ape,” yalepó.

³⁵ Téró, Yesuné atimapaee woseturaalu, “Yało dią dotonale sukamó *moni* butere be ó hẹleke be ó me ọlakélé sóró fae ini, hale fópóló doteyalepó. Téyaletai, dią me ọlakó mei yaleé?” depa atimané duraalu, “Meipó,” yalepó.

³⁶ Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Mió diaaọ *moni* detere be mupa sóo, yokélé sóo yae. Bóe dele sepakekótamo munipa, ti diaaọ tómó deró betere kuti sokóló, me whitamó dotonóló sepake betakó dupuyae.

³⁷ Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterapó. Dowi ala dere whirape dosąaturaalu, ąkélé touróló dosąayalepó. Yało diąpaae i dere ape. Ai ere fo dokonóturaalu ẹpaae mo eraalopó. Mo dapó. Ẽmó kisipa

muturaalu, Kótóné kọlọ whirapené asemó ere forape fea dokonóló ẹpaae motóró eraalo ai ape,” yalepó.

³⁸ Téró, ama yó matere whirapené ọpaae duraalu, “Tale-ó, ẹané bóe dele sepake tamo i tarapa kelere?” depa, ama duraalu, “Ai súpó,” yalepó.

Yesu Olip dumó daalu moma yale fo

(Mat 26:36-46, Mak 14:32-42)

³⁹ Atéro, Yesu ą belapaae sókó doropóló ama dua dere kaae, *Olip* du sokorepaae fupa, ama yó matere whirapekélé, ą sya felepó.

⁴⁰ Atéro, aimó sókó fóló, ama atimapaee duraalu, “Sų sere alané dią dowi alamó ẹe nalaosórópa, Talepaae momatu betae,” yalepó.

⁴¹ Atéro, ą atima daale tiki sawa taaróló fóló, bukutiri teýaró bituraalu momayalepó.

⁴² Ama i moma yalepó. “Aya-ó, naao kisipané ẹpaae i waaire sekei ala waosóró sesé yaai depa ti té yae. Yało kisipané enere ala yaalomeipa, naao yaai kisipa mole ala betą erae,” yalepó.

⁴³ Atétepa, ó hepen bemó betere *ensel* betą dorowóló ą tao sóró fotokọ bulalepó.

⁴⁴ Atéro, Yesuné ama hosaa tuámó mo doa sekené sinitapa, Alimapaee mo fotokọi moma yalepó. Atéturaalu, ama tikimó fosono doasi fake kaae dorowóló, haepaae fu betalepó.

⁴⁵ Atéro momayóló kemetepa, ą turukó holóló ama yó matere whirape beterepaae momó fesaae fóló kelalemó, atima dekené sukuturaalu fotokokélé meiyóló, noke foposaa yó molepó.

⁴⁶ Atépa ama atimapaee duraalu, “Dią noatepa, noke foposaa yó mule? Sų sere alané dią ąlisóró fóló, dowi alapaae só deraosóró, turukó holóló Talepaae momatu betae,” yalepó.

Judas-né Yesu bóe whiné naase tuąpaae mulale fo

(Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Jon 18:3-11)

47 Ama fo kemeni hãle du betepatei, so whi mo hãle òla kaae walepó. Kale yó matepa wosetere 12 whirapekó betã whi Judas-né Yesu kóló tukó naai, ą daale felekepaee walepó.

48 Téyaletei, Yesuné ąpaee duraalu, “Judas-ó, kale Whinė Naalema dópóló, eleké deyóló kóló tukó naai wou de?” yalepó.

49 Até yaaire ala, Yesuné ama yó matere whirapené kolóló ąpaee duraalu, “Tale-ó, ąané i tare sepakerapené deyaróe?” yalepó.

50 Téró, atimakó betã whiné mo so whimó momaratere doasi topo whiné kutó diratere whiné tururó woséli ąaae deralepó.

51 Tétepa Yesuné duraalu, “Ai ala me momókó yaąse!” yalepó. Atéró, Yesuné kale whiné woséli ama ere kaae eralepó.

52 Téró, Yesuné mo so whimó momaratere doasi topo whirapekélé, momatere be kaae tare whirapené topo whirapekélé, whi disirapekélé fea wóló, ą tawaai boperóló daae molepó. Atépa ama duraalu, “Diaaą ęta, i hae kwia tęteróló kaae tare doasi topo whirapené kaae tare alarape fasó saai, bóe daai ąlisóró fole whipóló, sepakeró nópulutamó tao diliki yóló, ę tawaai wou de?”

53 Take ę diątamó momatere be tuąmó bitua yaleteti, diaaą ę daai tanipó. Ténitei, mióta, dilikire alané tęteróló kaae tapa, diaaą yaaitere ala yópóló, tukóló muló betere sukakelemó dapó,” yalepó.

Pitané Yesu tuęnipó yale fo

(Mat 26:57-58, 69-75, Mak 14:53-54, 66-72, Jon 18:12-18, 25-27)

54 Téró, atimané ą tawóló so whimó momaratere topo whiné bepaee dapesó felepó. Atétepa, Pitakélé Yesu sya nalo taaeta deté fu betalepó.

55 Téyaletei, ai momatere be bo-laare dopóku tuą dolomó si noke yóló, atima fea simó boperóló betó mupa, Pitakélé atimatamo beterepó.

56 Atéró ą simó beteremó, kutó diratere so seimale betané kolóló, mo ti kikéyóló kaae taru duraalu, “I sekęta, Yesutamo betámó kwęale whikópó,” yalepó.

57 Ai fo depa Pitané duraalu, “Ti senaale-ó, naao ai bope dere whita ę mo tuękélé inipó,” yalepó.

58 Atéró sawa beteró, whi me kaené ą kolóló duraalu, “Yąkélé atimatamo kwęale whikóe?” depa, Pitané duraalu, “Ai whita ę meipó,” yalepó.

59 Atéró, suka kele betã kemetepa kale dere kaae, whi menémo duraalu, “I sekęta, Yesutamo betámó kwęale whikó irurapó. Ti ąkélé Kaleli whitóró mo hitipó,” yalepó.

60 Ti fo depa, Pitané duraalu, “Diaaą ai bope dere whita, demó déró ę tuęnipó,” yalepó. Ai fo deretamótóró wã kakaruk bané hale deremó, ama du betale fo tukó felepó.

61 Tétepa, Tale ą Pita daalepaee fetée wóló, kelené kikéyóló kaae tawalepó. Até deremó, take Talené Pita ąpaee kakaruk bané hale sore félimó yaaipatei, naao ę kisipanipó yaalopó yale fo kisipa muni walepó.

62 Atétepa, Pita ą belapaae sókó doropóló, mo doa dekęné sini wole du betalepó.

Diki tare whirapené Yesu faleyale fo

(Mat 26:67-68, Mak 14:65)

63 Atéró, Yesu botókó faąsóró, kaae tare whirapené ą doka doka duraalu faletere forape yóló deleta du betalepó.

64 Atéró, ama kelepaa atimané kutiné kinóló dokóló ąpaee woseturaalu, “Yą né daleé? Yą dale whi ąpaee yó ąlae,” yalepó.

65 Atéró, atimané ą faleyóló kae kae dowi forape du betalepó.

Pailat-ró Herot-tamoné Yesutamo fo tekęle fo

(Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Jon 18:19-24)

66 Atéró, be teó deęeretamo fo tokóló tale yópóló beteró betere whi disirapekélé, mo so whimó

momaratere doasi topo wh̄irapekélé, Moses-né asere fo yó matere wh̄irapekélé, fea betapaae tourale walepó. Atéro touró bitu, Yesu fo tokóló taleyópóló tale dere wh̄irape beterepaae dapesó felepó.

⁶⁷ Atéro atimané duraalu, “Yata, Kótóné so wh̄i teteróló kaae tare wh̄i Kerisopata, ti dapaae yó alae,” yalepó. Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Yalo diapaae depa diaaḡ epaae kisipa tiki tiraalomeipó.

⁶⁸ Yalo diapaae mepaae fo wosenalemókélé, diaaḡ tokó melaalomeipó.

⁶⁹ Téretei, mo miótóro kaae sóro kale Wh̄iné Naalema mo doasi fotokó bole Kótóné turu naase tuamó betaalo ai ape,” yalepó.

⁷⁰ Ai fo depa, atima mo feané apaae woseturaalu, “Ti yata, Kótóné Naalemaé?” depa ama duraalu, “Me kae mei, diaaḡ mo dono ai dere ape,” yalepó.

⁷¹ Ti fo depa, atimané duraalu, “Me kae noa fokómo depa, wosaai de? Fo feata, ama kólómótóro sóro wapa dané ai wosale ape,” yalepó.

23

Yesu Pailat-né keletómó fo tokóló, filipaa ni tómó olerae yale fo
(Mat 27:1-2, 11-26, Mak 15:1-15, Jon 18:28-19:16)

¹ Téro, atima aimó betó mole wh̄i mo fea turukó horóló, Yesu Pailat beterepaae dapesó felepó.

² Atéro, atimané ḡ faleyóló só derótu duraalu, “Ai wh̄inéta, so wh̄i feané Sisapaae *takis moni* melaqsóro sesé yóló, so wh̄i kópaae alisóro fu beterapó. Tétu, amatei ata so wh̄i teteróló kae tare topo wh̄i Kerisopó du betere alané dané teteróló kaae tare alarape fea dorótu beterapó,” yalepó.

³ Atétepa, Pailat-né Yesupaae woseturaalu, “Yata, Juda fake so wh̄i teteróló kaae tare topo wh̄ié?” depa, Yesuné duraalu, “Épó. Naaotóro dono ai dere ape,” yalepó.

⁴ Téro, Pailat-né Talepaae momaratere topo wh̄iraperó so wh̄i featamopaae duraalu, “I wh̄i yalo kaae kelalemó, fo tokóló ḡ só deraaire bete mekélé mupa kilinipó,” yalepó.

⁵ Tétepa, atimané fo fakeyóló deteraaíné duraalu, “Ai wh̄iné Judia hae kwiamó betó mole so wh̄ipaae yó matere fo wosetu, fo tiki whaa deté fu betalepó. Ama Kaleli hae kwiamó kaae sóro yó maté wóló, mió ipaae ai sóro wale ape,” yalepó.

⁶ Ai dere fo wosóló, Pailat-né atimapaae woseturaalu, “Ata, Kaleli wh̄ié?” yalepó.

⁷ Ai fo depa, atimané duraalu, “Ai wh̄ita, Herot-né teteróló kaae tare hae kwiamó beterapó,” yalepó. Atéyale sukamó Herot akélé ai Jerusalem be huluumó betepa, Pailat-né Yesu Herot beterepaae doteyalepó.

⁸ Téro, Yesu atéro sóro wapa kilituraalu, ḡ mo hainé sinalepó. Ti noatepae, ama mepaae kelemei alarape erótu beterapó deté fole fo woseturaalu, Yesuné kelemei alakó eratepa kelenée yóló, kisipa mutu betaletinépó.

⁹ Atéro, kale Herot-né apaae kae kae forape woseté feletei, Yesuné fo betakélé tokó menipó.

¹⁰ Atétepa, so wh̄imó momaratere doasi topo wh̄iraperó Moses-né asere fo yó matere wh̄irapetamoné ḡ faleyóló só deratere fo du betalepó.

¹¹ Téro, kale Herot-ró ama diki tare wh̄irapetamoné ḡ faleyóló duraalu, wisi wisi kuti deróló Pailat beterepaae momó fesaae fópóló dotonalepó.

¹² Upuléta, kale Herot-ró Pailat-tamo bóe dóló betaletei, mió i ala yale sukamó fulumu wh̄i aleyóló beterepó.

¹³ Atéro, kale Pailat-né so wh̄imó momaratere topo wh̄irapepaaekélé, so wh̄i teteróló kaae tare topo wh̄irapepaaekélé, so wh̄i feapaaekélé ape yalepó.

¹⁴ Atéro touró betepa, ama atimapaae duraalu, “Diaaḡ i wh̄ita,

take teteróló kaae tare doasi topo wh̄irapetamo b́oe daai ʔaliśoró fole wh̄ipóló, ę beterepaae dapesó wapa diaaʔ keletómó ʔalo ʔ tuámó daaló bitu, me haşókó fele alakó muléro kekalemó meipó.

15 Herot-nékélé taleyalemó, dowi ala mekélé munipa, ama dapaee ai dotonale ape. I wh̄i mo ti sukópóló dele alata, me noa ala itikimó daai de?

16 Térapa, ʔalo ʔ fokosó sóró haʔe fópóló doteyaai dapó,” yalepó.

18 Atimané mo beta kóló daae fóló fo fakeyóló duraalu, “Ai *dipula* betere wh̄i Barabas da beterepaae wópóló dotonóturaalu, i seké dóló alurae,” yalepó.

19 Ti noatepae, ai wh̄i Barabas-ta *Gavman* wh̄i betaai dapóló b́oe dóló wh̄i dupa, ʔ *dipula* beteralepó.

20 Pailat-né ama kisipanéta, Yesu haʔe fópóló dotonaairaalu, so wh̄ipaae momó yalepó.

21 Téyaletai, atimané mo doa fo fakeyóló duraalu, “A filipaa ni tómó dóló olerae, ʔ filipaa ni tómó olerae,” du betalepó.

22 Téró, ama sore dakoróló atimapaee duraalu, “I wh̄iné noa dowi ala yalemó daaló? I wh̄i daaire bete me munipó. Téreteiné, ʔalo ʔ dóló susupuróló, haʔe fópóló dotonaaai dapó,” yalepó.

23 Téyaletai, atimané fo fake dekeró yó taru, doasi seyóló duraalu, “A sukópóló filipaare ni tómó dóló olarae,” yóló, dere foné Pailat-né fokélé só deralepó.

24 Atétepa, Pailat-né kisipanétei taleyóló wisirapa téyae yóló, dotopoi fo du betere so wh̄ipaae melalepó.

25 Atéro, ama wh̄i beta dóo, teteróló kaae tare alamó topo wh̄irapetamo b́oe dóo deremó, *dipula* beterae wh̄i haʔe fópóló dotonae yalepó. Téró, Yesupaae atimané kisipa mole ala erópóló, doasi diki tare wh̄irapené naase tuapaae melalepó.

Yesu filipaa ni tómó olerale fo (Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Jon 19:17-27)

26 Atéro atimané Yesu duóló sóró fu betalemó, Sairin be hulua wh̄ikó Saimon ipu bemó bitu doasi be hulupaee derepaaai wou betepa tu tuámó hokolaa yalepó. Atéro ʔ tawóló Yesu oleraaire filipaa ni beleróló, Yesuné sisómó fópóló yalepó.

27 Atétepa, so wh̄i mo feané ʔ sya felepó. Atéro, sorape feané sya fu bitu kolené sinituraalu, mo dekené suk̄i wole fo deté wou betalepó.

28 Até deté wou betepa, Yesu fetée anóló duraalu, “Jerusalem senaalerape-ó, diaaʔ ę wolekesé, diʔisisitei wole yóló, diaaʔ naale senaalekélé wole yae.

29 Ti noatepae, take waaire sukamó diaaʔ etei fo yaalo ai ape. Mepaae sorape naale senaale deni, haʔe ni daale sorapekélé, naale senaale meiyóló haʔe betere sorapekélé, naale senaale awa menitere sorapekélé, haʔe sinóló ai betere ape.

30 ‘Ai sekei ala wale sukamó atimané i fo yaalopó. “I daae mole ulupaae dukó dorowóló da teirae,” yaalopó.

Du sorokó mole hae durapepaaekélé, kaae dorowóló da husurale dere ape yaalopó, erapó.

31 Ti kisi daale nipaae atei ala depa, ti sélitere nipaae noa kaae sekei ala eraaló?” yalepó.

32 Kale Rom *Gavman*-né yóló muló betere fo tukóló dowi ala yale wh̄i tamokélé atamo betámó dóló oleraai dapesó walepó.

33 Atéro, atima sókó wale tikiné doita, wh̄iné topo diripó doi mulapó. A sukópóló aimó atimané filipaa ni deyóló oleralepó. Atéro, me wh̄i ama turu naase deşó oleróo, me wh̄i ama fe naase deşó oleróo, yalepó.

34 Atéro Yesuné duraalu, “Aya-ó, ę dele wh̄irapené saaire dowi ala kwia naao haʔe kemerae. Ti noatepae, atimané du betere alarape atima wisiyóló kisipanipó,” yalepó. Atéro,

atimané ama kuti taleyóló saairaalu i ala yalepó. Ni fakerape tao sóró fesekeké horótua yalemó, me whinė doi ó siri moletei sókó dorowapa, ai whinėtóró sua yalepó.

³⁵ Atéró kale so whi fea mo tumó kese ʻalu yóló daae molepó. Kale teteróló kaae tare topo whirapené Yesu faletere fo yóló duraalu, “Mepaae whi aluyaosóró ama mo wisiyóló tao sua yaletei, ʻatamo Kótóné sókó sóró, beteró betere whi Kerisopata, ti amatei ʻa tao sópóló yae,” yalepó.

³⁶ Atéró, kale doasi diki tare whirapekélé, ʻa oleró betere tikipaae wóló daae muluraalu, faletu betalepó. Atéró, atimané ʻamó beta kelaa wale *finika wain* weʻi ʻa nae yóló melalepó.

³⁷ Atéró ʻapaae duraalu, “Yʻatamo Juda so whinė doasi topo whipata, ti yʻa sinaosóró naaotei tao sae,” eneta du betalepó.

³⁸ Yesuné ama toporó berteremó oleró betere asemó i fo erapó.

ITA, JUDA FAKE SO WHI TETERÓLÓ KAAE TARE DOASI TOPO WHIPÓ.

³⁹ Téró, kale dowi ala du betepa dóló olerale whi tamokó betané ʻa faleyóló duraalu, “Yʻa Kerisopata, ti naaotei yʻa taosu ʻdamokélé tao sae,” yalepó.

⁴⁰ Téyaletei, me fakeró oleró betere whiné me whi foné sóró duraalu, “ʻDamó sukutereteita, mo ʻdamoné yale dowi alamó kwia tokó mótu dereteiné mo donorapó. Téretei i whiʻta, me dowi alakélé meipatei, ʻa fea beta ala yóló sinitapa, yʻa Kótópaae winié?

⁴¹ Ti noatepae, ʻdamota ʻdamoné yale alamó i sinitere ape. Téretei i whiʻta, dowi ala mo betakélé inipatei, hʻale dóló oleró berterapó,” yalepó.

⁴² Téró ama duraalu, “Yesu-ó, yʻa naao teteróló kaae tare be tuʻapaae furaalu, ʻe kisipa keteraose,” yalepó.

⁴³ Ti fo depa, Yesuné ʻapaae tokó mótu duraalu, “Yʻalo yʻapaae mo i dere ape. Miótitei, yʻa ʻetamo mo kokoné

suki be wisinaalemó fóló betaalo ai ape,” yalepó.

Yesu sinale fo

(*Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Jon 19:28-30*)

⁴⁴ Atéró suka tuʻamó daapatei, hae kwia fea diki yalepó. Atéró dikipatei bitiré fóló, 3 kilok suka tó daane folepaae kemeyalepó.

⁴⁵ Ti noatepae, sukané ʻde sukʻaleteiné, diki yó tawalepó. Talepaae momaratere be satʻaleróló oleró betere kuti ama hʻaletei tuʻamótóró teketé doropóló, haepaae sókó deralepó.

⁴⁶ Atétepa, Yesuné fo fakeyóló duraalu, “Aya-ó, yʻalo kepe bete naao kaae tawasepóló, yʻa tuʻapaae i mulatere ape,” yalepó. Atéró ama ai fo yóló kemetepa, ama fomo sókó fóló ʻa sukʻalepó.

⁴⁷ Atétepa, kale diki tare whirapené topo whiné ai yale ala kolóló, Kótóné doi hale sóró horótu duraalu, “Mo dapó, ita mo whi wisinaale ai sukʻirapó,” yalepó.

⁴⁸ Atéró, betʻapaae touró betere so whiné kelale alarape atima bepaae momó fesaae furaalu, naao téyae yóló dekené sinité fu betalepó.

⁴⁹ Téyaletei, mepaae ʻa kisipare whiraperó ʻatamo Kaleli haemó betʻamó betóló wale sorapetamo atima mo tumó daae mulu, ai dere alarape kaae dilikiyóló yó molepó.

Yesu dourale fo

(*Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Jon 19:38-42*)

⁵⁰ Atéró ai Judia hae tuʻamó tene Arimatea be whikó Josep beterepó. ʻAʻta, mo whi wisinaale naameyóló dua betepa, Judia hae kwiamó betó mole so whi hʻasókó fupa fo tokóló taleyópóló sóró berteró betere whipó.

⁵¹ Ai sekénéta, mo whiné dere alaró mo tikiné dere alatamomó ama mo wisirapó kisipa mutumipó. ʻAʻta, Judia hae kwiamó tene Arimatea be huluamó walepó. Téru, ʻa Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala wópóló kaae tawóló beterepó.

⁵² Atéró, kale whị ọ Yesuné tiki saaitapóló Pailat-paae wosene felepó.

⁵³ Téró, kale whịné Yesuné tiki tokóló muló bituraalu, mo deị kutiné bopeyóló whị betakélé munénire kapo dolomó mulalepó.

⁵⁴ Atima sọa naai tukóló muló betere be de dótóró sókó waai depa, ọla ọla donoróló mulatere be demó ai alarape yalepó.

⁵⁵ Atéró, mepaae Kaleli hae kwiamó Yesutamo wale sorape Josep-né Yesuné tiki mulaai fupa, neyóló mulatéró kelaairaaalu, atima Josep sya felepó.

⁵⁶ Téró, atimané bepaae fóló kale felé kẹlaa wale fetera kaae ọlaró felé kẹlaa wale *wel* weitamó taleyóló munalepó. Téyaletéi, kale yóló muló betere fo tikinépa, Talepaae moma yaai dapóló tukóló munale sukamó sọa nóló betalepó.

24

Yesu kepaayóló fele fo

¹ Fula kaae sere be demó, mo hikati kale sorapené felé kẹlaa wale ọlarape sisóló whị mulale dou tópaee felepó.

² Atéró atima fóló kelalemó, whị dou tụ kinale kane fake biliyó faló beterepó.

³ Atépa, atima kane dolopaae búo deóló kelalemó, Tale Yesuné tiki munipó.

⁴ Atépa, neyalerópóló atima kisipa teketu beteremó, mo kasa kasai kuti deró betere whị tamo atima daae mole uté deró sókó wóló daalepó.

⁵ Até deremó, kale sorape atima winé sinitu, kelepaa haepaae hemée deyóló betó molepó. Tépa, kale whị tamoné atimapaee duraalu, “Sukale whị douró betere tikimó, betere whịné noatepa keketé kutu bitu de?”

⁶ Ti noatepae, ọ aimó muni kepaayóló falapó. Take diọ Kaleli haemó bitu ama diapaae yale fo diaaọ kisipa munié?

⁷ Whịné Naalema mepaae dowi ala dere whịrapené naase tuapaae

mulaalopó. Atétepa, atimané ọ fili-paa ni tómó oleróló sukutepa, sore be demó ti ọ momó kepaayóló be-taalopó,” yalepó.

⁸ Téró, atimané ama yale fo mopóló kisipa yalepó.

⁹ Atéró, atima whị dou tópaee fi fesaae wóló atimané kelale alarape kale 11-whịraperó mepaae whịrapetamopaae yalepó.

¹⁰ Ai sorapeta, Maktala sokó Mariakélé, Joanakélé, Jems-né hama Mariakélé, mepaae sorapekélé, atima fea betó mulu, kelale alarape ama *aposel* whịrapepaae yalepó.

¹¹ Téyaletéi, kale sorapené yale fo mo dapóló kisipa tirénipó. Ti noatepae, atimané kapala fo detere nisi yalepó.

¹² Téyaletéi, Pita ọ mo hapale sururu yóló fóló, whị dou tómó sókó felepó. Atéró ọ dou dolopaae fóló kelalemó, ama tiki bopeyóló mulale deị *linen* kuti maaté demó mupa kelalepó. Atépa ọ momó bepaae fesaae furaalu, i noa ala yalerópóló kisipa tekété fu betalepó.

Emeas bepaae fole tụ tuamó yale fo

¹³ Atéyale sukamótóró atimakó whị tamo Emeas bepaae faai tụ tuamó fu betalepó. Ai Emeas be taaróló Jerusalem be huluapaae fole dọleta, 11 kilomitaapó.

¹⁴ Atimaamo tumó fu bituraalu, kale yale alarape fea suraté fu beterepó.

¹⁵ Atimaamo até deté fu betepa, Yesu tụ tuamó sókó wóló, atima fea betamó fu betalepó.

¹⁶ Até yaletéi, atimaamoné Yesupóló kisipa yaqsóró, me ọlané atimaamoné kele seraaralepó.

¹⁷ Atéró fu bitu, Yesuné atimaamopaae woseturaalu, “Diaamo ai-a noa fo deté fu bitu de?” yalepó. Ti fo depa, atimaamo fu betaletei, kelepaa humula yóló kejyóló daalepó.

¹⁸ Atimaamo fu betere me whị Kliopas-né apaae duraalu, “I be demó yale alarape so whị feané kisiparapa,

yāta Jerusalem be huluapaae wale whié?” yalepó.

19 Ai fo depa ama āpaae wose-turaalu, “Noa alamó de?” yalepó. Ti fo depa atimaamoné duraalu, “Nasaret be hulua whikó Yesupaae erale alamó dapó. Ti noatepae, āta Kótóné kóló whi bitu, ama dere foró dere alatamo Kótóné kele tómókélé, so whi feané kele tómókélé, mo doasi fotokótamo du betalepó.

20 Atéro so whimó momaraterere topo whiraperó dā tēteróló kaae tare whirapetamoné ā sukópóló dae yóló, doasi *Gavman* whirapené naase tuāpaae mulalepó. Atétepa, atimané ā filipaa ni tómó sinópóló oleralepó.

21 Téyaletēi, Israel fake so whi dupuróló tao saaire whipóló kisipa mualepó. Ai maaté mei, ai ala yóló betepa be dē tamo kemeyóló, soreraterere be dē ti mió i ape.

22 Ai fotei me ipó. Dā betāmó kotere sorape sore mo hikati kale whi dou tōpaae fóló, mepaae kelale alarape depa wosetu dā kilita yalepó.

23 Kale sorape fóló kelalemó ama tiki munipa, *ensel*-rapené Yesu kepaayóló beterapóló atimapaee yale fo fea dāpaae ene walepó.

24 Téró, dāné fulumu whirape atimakélé fóló kelalemó, kale sorapené ene wale ala motóro epa kelalepó. Téyaletēi, atimané ā betā kilinipó,” yalepó.

25 Ama atimapaee duraalu, “Di-aamota, take Kótóné ama kóló whirapené deté wale fo wosóló kisi-pani, ketei kaae kisipa tiki okokoru kutiri hapólu ai ererapó.

26 Kótóné so whi tēteróló kaae tanópóló, soroó beteró betere whi Keriso ā doasi doi muaaire ala tuāpaae sókó faairaalu, folosoroó ai sekei alarape salepó. Ai alata hāsókó faalomei, mo yaalopó ere fo dokonóturaalu yalepó.

27 Mo take Moses-né asere fomó kaae soroó wóló, Kótóné kóló whirape feanékélé asere fo beteta, emótóro erapóló amatei hākearóló yó malepó,”

yalepó.

28 Atimaamo fole bepaae felekemó sókó faai, tū aupalomó fu betalepó. Téyaletēi Yesu āta, ai be hulua boseneýóló saletópaae faai fole aq yalepó.

29 Atéro ā fupatei, kale whi tamoné ā keiróló duraalu, “Felekemó be diki yaai dapa, dā imó fiyaalopa siépe,” Depa atima fea fiyaai felepó.

30 Atéro, ā atimaamotamo ọla naairaalu, ọla nokole ni fake tómó beterepó. Atéro bitu, ama *bred* o bula betā tao soroó Alima Kótópaae mo kée yóló terekeyóló nópóló soroó malepó.

31 Téró, atimaamoné kele ser-aaretei fisāae furaalu, kale seké airapóló diriyóló kisipa yalepó. Téyaletamo atimaamoné kele ālinameróló ā aluyó deyalepó.

32 Tétepa, atimaamosisitei duraalu, “Dā tumó wouraalu, asemó ere fo dāmopaae yó matepa, wosóló hosaamó si kaae dukuraalu mo feléné sukālepó,” yalepó.

33 Atétepa, mo ai fapotóro atimaamo Jerusalem be huluapaae momó fesaae felepó. Téyalemó, mepaae 11- *aposel* whiraperó atimatamo betere so whirapetamo fea betāpaae touró betepa kelalepó.

34 Atéru, atimané kale whi tamopaae duraalu, “Ai mo dapó. Tale kepaayóló furaalu, Saimon beterepaae wapa ama mo kelalepó,” yalepó.

35 Téró, kale whi tamo tū tuāmó wou bitu yale alaró *bred* o bula tekeyóló atimaamo matepa, ā kisipa yale alatamo atimapaee yalepó.

Yesu ā amayó matere whirapepaae yó male wale fo

36 Atéro, ai fo du betepa Yesu atima betó mole tuāmó sókó wóló atimapaee duraalu, “Hosaa muni deyóló mo dua betere ala diā tuāmó mulópóló yae,” yalepó.

37 Atei fo deremó, atima kisipané kepené dere nisi yóló kilita sókó furaalu, winé sinalepó.

³⁸ Atétepa, ama atimapaee duraalu, “Diã wituraalu kisipa tamo muóló, hosaa noatepa wëitu bitu de?

³⁹ Ètóró mo hìtipa, yálo naaseró hótamo diaaḡ kelae. Ti noatepae, kepeta miró diritamo bunipa, ẹ ai ala erémóló olaa yae,” yalepó.

⁴⁰ Ama ai fo yóló kemetepa, atimapaee ama naaseró hótamo yó melalepó.

⁴¹ Téyaletei, atétere ala kilituraalu, hëkesetere alaró, siratere alatamo atima tuamó mualetai, aṭa Yesupóló kisipa tirénipó. Atétepa atimapaee woseturaalu, “Diã imó bitu, naaitere ɔlakó mule?” yalepó.

⁴²⁻⁴³ Tétepa, atimané simó biliyale ya kwia ą matepa tao sóró, atimané kaae tapa nalepó.

⁴⁴ Atéró ama atimapaee duraalu, “Moses-né asęre fokélé, Kótóné kóló whırapené ere fokélé, Sam buk-mókélé, ẹmótóró kisipa mutu ere fo fea dokonóturaalu mo eraalopóló ẹ diatamo betamó bitu ai yale ape,” yalepó.

⁴⁵ Kótóné ašemó ere fo fea kisipa yópóló, ama atima kisipa wisi mulalepó.

⁴⁶ Atéró ama atimapaee duraalu, “Kale ašemó ere fo i ape. Kótóné ama so whı fea tęteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere whı Kerisota, doakale sekei alaró susupui alatamo sóró mo ti sinaalotei, tamo be de kemeyóló sore be demó ą momó kepaayaalopó.

⁴⁷ Jerusalem be hluamó kaae sóró hae kwia feamó betó mole so whıpaae yálo doimó i fo yó maté kweyaalopó. Diaaḡ dere dowi ala taaróló kisipa feteyóló wapa, ti diaaḡ dowi ala kwia yálo hãle kemeraalopó.

⁴⁸ I alarape depa kelalepóló so whıpaae yó melaaire whırapeta, ti diatóró ai ape.

⁴⁹ Take yálo Ayané diã melaalopóló mulale ɔla yálo diapaae dotonaai kisipa mutapó. Téyaalopa, diã ai be hluamó bitiré fóló, mo óté taoró mole doasi fotokõné diã kuti kaae

bukurãle dorowópóló, kaae tawae,” yalepó.

Yesu i hae taaróló ó sãpaae dapesó holale fo

⁵⁰ Téró atima wópóló, ąpi folosóró Betani be hluapaae felepó. Téró, ama naase horóló fonétei atima wisiralepó.

⁵¹ Atéró, atima wisiratere fo du betepatei taaróló, Alimané ą hepen-paae dapesó holalepó.

⁵² Téró, atima bukutiri tearó bitu, Doa Tale-ó, yóló ama doi sóró horaté hëkesetamo Jerusalem be hluapaae momó fesaae felepó.

⁵³ Atéró, atima momatere bemó bitu, Kótóné doi hale sóró horatere ala suka fea deté fu betalepó.

Jon

Kale mo fo whi alée feletei

¹ Mo take ɔla ɔla fea keké nale alimó, kale fo haɛ bitipakalepó. Ai fota, Kótó ɔtamo betámó bitipakalepó. Ai fo mo Kótó ɔtórótípó.

² Ai kale fota, mo take keké nale alimóteí, Kótótamo betámó bitipakalepó.

³ Aleyóló muló betere ɔla ɔla mo fea Kótóné ɔpaae naao aleyae depa, amatóro kaarélipakalepó. Ere ó mole ɔla ɔla fea haɛ kaani, amatóro kaaró betera pó.

⁴ A tuámó betere bete molepó. Ai betere betené so whi fea demó betero póló, derótu betalepó.

⁵ Ai dené diliki tuapaae derótu betere tei, dilikiné sukó faróló alurótimpó.

⁶ Kótóné betá whi dotonatepa walepó. Ai whiné ama doita, Jon-pó.

⁷ Jon ɔ waleteita, so whi feané ai detere kilituraalu ɔpaae kisipa tiróló betero póló, kale detere bete i ape yóló haɛkearóló yó melaai walepó.

⁸ Ai deterené beteta Jon ɔ meitei, so whi feapaae detere bete ai ape yóló, yó melaai walepó.

⁹ I haemó betó mole so whi feapaae derótu betere mo de bete ɔ i haepaae sókó waairaa, teó wou betalepó.

¹⁰ A i haemó betóo, i haeró yó mole ɔla ɔlatamo Kótóné ɔpaae aleyae depa, amatóro kaaróo epatei i haemó betó mole so whiné kilitu, ɔ etei kaae Talepóló kisipanipó.

¹¹ Atéro, ɔ ama be whi so whi betere turuku bepaae waleteí, atimané ɔ kale whipóló wisiyóló dape sere ala inipó.

¹² Tépe tei, mepaae so whi dené Yesu dape sóo, ɔ etei kaae whipóló ama yó matere fo wosóló, ɔpaae tué tiki tiróo, yale so whita, Kótóné mo ama naale senaaletóro betero póló, sóro betera lepó.

¹³ Ai naale senaaleta, mo so whiné naale senaale detere kaae ó whiné tó tiki fotokóné ó so omané ama hekesere alanékélé mei, Kótónétóro atima deyóló betero betera pó.

¹⁴ Téro, kale fo mo whi alée fóló, da tuámó kapala kuti be teyóló bitu dere kaae asiri betalepó. Atépa, ɔ tuámó ere ala wisinaale dané kelalepó. Ai ere ala wisinaaleta, Alima Kótóné dotonale mo betá betere naale tuámó faanapó. Ai seké ɔ tuámóta, koletu hamokoróló haɛ tao sere alaró mo fotamo turó bulapó.

¹⁵ Jon-né ai sekémó kisipa mutu fo fakeyóló duraalu, “Take yaɛlo diapaae noa fo yaleé? ‘Nalo yaɛlo kilipaae waaire whita ɛ kaae mei, ɛ yaɛlo haené deyaaipa, ɔ mo taketi betóo, ɛkélé tetéro ló bosene fío, ere doa seké whi waalopóló bope du betaleteí ɔtóró ai ape,’ ” yalepó.

¹⁶ Ama košené sukutu, hamokoróló haɛ tao sere ala wisi ɔ tuámó faanu, weí kaae feleyóló wapa dané mo dekeró su betalepó.

¹⁷ Ti noatepae, Kótóné kale tukóló muló betere forapeta, Moses-paae matepa, amamo so whipaae meló betera pó. Téyaleteí, košené sukutu hamokoróló haɛ tao sere alaró mo alatamota, ti Kótóné Yesu Kerisopaae matepa, amamo dapaae malepó.

¹⁸ Whi mo betané Kótó kolókéle initei, alimané hosaa tuámó betóló wale Naalené amatóro, Alima etei kaae ala ere Tale betera póló, dapaae haɛkearóló yó malepó.

Jon-né ama hó makemó dokore képi ama teraanénipó yale fo

(Mat 3:1-12, Mak 1:7-8, Luk 3:15-17)

¹⁹ Atéro etéyalepó. Jerusalem bemó betó mole Juda topo whirapené dotonale momaratere whiraperó Lipai fake whirapetamo Jon beterepaae fóló ɔpaae, “Ya deé?” yóló wosalepó.

²⁰ Atétepa, Jon-né atimapaee tokó melaaire fo hiréni, ɔ etei kaae whipóló haɛkearóló i fo yalepó. “Kótóné so whi fea tetéro ló kaae

tanópóló, sóró beteró betere whi Keriso ę meipó,” yalepó.

21 Ai fo depa atimané ąpaae wose-turaalu, “Ti ya Elaijapé deé?” depa, ama du meipó. Tétepa atimané du, “Ti yaťa, take ašemó ere foné waalopóló bope du betale Kótóné kóló whié?” depa, ama duraalu, “Ai whikélé ę meipó,” yalepó.

22 Tétepa, mo ti kemeróló atimané ąpaae duraalu, “Naao ya depó dute? Dą dotęyale whirapepaee ene faaipa, ya etei kaae whipóló ąpaape hąkearóló yae,” yalepó.

23 Ai fo depa, ama atimapaee tokó matere alata, mo take betale Kótóné kóló whi Aisaiané asere fo yó mótu duraalu, “Whikélé bitini, hąle kópu kaae fi tikimó wóló daalu fo fakeyóló, ‘Tale waaire tu donoyóló aleyae,’ fo maaté ene wale whiťa, ti ę i ape,” yalepó.

24-25 Atétepa, kale mepaae dotonatepa wale Farisi whirapené ąpaape duraalu, “Yaťa, so whi fea teteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró beteró betere whi Keriso ó Ilaija ó Kótóné kóló whi betąkéle meipa, ti so whi naao noatepa wei tópurótu bitu de?” yalepó.

26 Tétepa, Jon-né atimapaee tokó mótu duraalu, “Yąlota, dią wei maaté tópurótu betereitei, whi betą dią tuąmó ai daaleitei diaaą kisipanipó.

27 Ti ai sekęta, ę wale kılıpaee waalopóló bopetu betale whipó. Aťa, mo doa sekę whi betepa, ę naale ketei kaae, ą aąmó betereiteiné ama hąleke bené képi yało teraanénipó,” yalepó.

28 Ai alarape du betaleteita, kale Jordan wei tę utéró tęne Betani bemó du betałepó. Ai beta, Jon-né so whi fea wei tópurótu betale tikimó tęnapó.

29 Be deýó hotopa, ai alarape yale kılıpaee etęyalepó. Yesu ą Jon beterepaee wou betepa kolóló, Jon-né atimapaee duraalu, “I hae kwia feamó betó mole so whiné dowi ala tokóló aluraaire Kótóné ama Sipsip hupu male ai walapa kelae!

30 Ękélé deyaaipa, mo taketi betere doa sekę whi yało kılıpaee waalopóló diąpaape bopetu betale whiťa, ą ai ape.

31 Yąlokélé ą wisiyóló tuęnitei, ę wale beteta, ti Israel fake so whiné ą tuę yópóló hąkearóturaalu, yało wei tópuratere ala maaté yaai walepó,” yalepó.

32 Atéró, Jon-né ama mo kelale ala so whiapaee hąkearóló yó mótu duraalu, “Kótóné ama Deį Kepe Wisi hepen be taaróló, dorowóló ba hąkósere kaae ama tikimó betepa yało kelené mo kelalepó.

33 Yąlokélé ą tuę wuą meitei, so whi wei tópurąle fae yóló ę dotęyale sekéné amatóró ępaape etei fo yalepó. ‘Deį Kepe Wisi biři dorowale whiné amata, dią fea Deį Kepe Wisitamo wei tópuraało ai ape,’ ” yalepó.

34 Atéró Jon-né duraalu, “Yąło kelené mo kelale alatóró diąpaape i dapa wosaee. Kótóné Naalemata me kaae mei, ątóró ai ape,” yalepó.

Yesuné whi tamopaee diaamo noa keketé yale fo

35 Atéró, fiyóló be deętepa Jon ą ama yó matere whirapekó tamo whi atima fea ą daatua dere tikimó momó fóló daalepó.

36 Atéró daalemó, Yesu ą metikipaae faai fupa kolóló Jon-né duraalu, “Kótóné ama kale Sipsip hupu male ai fulapa kelae!” yalepó.

37 Jon-né ai fo depa wosóló, ama yó matere whi tamo Yesu fimó, nalo sya fełepó.

38 Atétepa, Yesu ą fetée daaróló kelalemó, whi tamoné ą sya wou betepa, atimaamopaee woseturaalu, “Diaamo noa keketee?” depa atimaamoné duraalu, “Rabai,” ai fo feteyóló “yó matere whi-ó, ya betere tiki momó ere?” yalepó.

39 Atéró, ama atimaamopaee duraalu, “Ape. Wapata, ti diaamoné kelaalopó,” yalepó. Tétepa atimaamo fóló, ą betere be kolóló, be deę betą ątamo aimó betałepó. Até dere alata, ti dou sukakelemó du betałepó.

⁴⁰ Atéró, kale Jon-né dere fo wosóló, Yesu sya fele whi tamo meta, Saimon Pitané noma Andrupó.

⁴¹ Andru a metikipaae feni, noma Saimon-pi kekalemó keletapa duraalu, “Mesaia dané kelalepó,” yalepó. Ai fo bete feteyóló so whi fea tetéroló kaae tanópóló, sóró betero betere whi Kerisopó.

⁴² Atéró, Andruné noma Saimon Yesu beterepaae dapesó wóló betepa, Yesuné Saimon kolóló apaae duraalu, “Yata, Jon-né naalema Saimon-pó. Mió naao kisi doita, Sipas mulatapó,” yalepó. (Sipas doi feteyóló Pitapó.)

⁴³ Ai ala du betero hika be detepa, Yesu a betere tiki taaróló, Kalelipaae faai kisipa mualepó. Atéró fóló, Filip betepa kolóló apaae duraalu, “Filip-ó, ya e sya ape,” yalepó.

⁴⁴ Filipta, Andruró noma Pitatamo betere Betsaida be hulua whikópó.

⁴⁵ Téró Filip-né Nataniel kekalemó, hokolaa depa apaae duraalu, “Mo take Moses-né asere Kótóné tukóló muló betere foró mepaae koló whirapené asere fotamoné waalopóló bopetu betale whi dané kelalepó. Ata, Nasaret be whiko Josep-né naalema Yesupó,” yalepó.

Nataniel-né Filip-paae Nasaret bemó noa ɔla wisikó kelaalopóló de? yale fo

⁴⁶ Ai fo depa, Nataniel-né Filip-paae duraalu, “Ai Nasaret be hulua amó noa ɔla wisikó sókó waalopóló de?” depa, Filip-né duraalu, “Wisir-apa, naao kelaai ape,” yalepó.

⁴⁷ Tétépa, kale whi Nataniel Yesu a beterepaae wou betepa kolóló, apaae duraalu, “Israel fake whikó whi wisinaale ai walapa kela! A tuamóta, kapala ala mo sawakélé munipó,” yalepó.

⁴⁸ Ai fo depa, Nataniel-né apaae duraalu, “Naao e netéro tué yale?” depa, Yesuné duraalu, “Filip-né ya ape yaaipatei, nose sirimó betepa ya ɔlo kelalepó,” yalepó.

⁴⁹ Tétépa, Nataniel-né apaae hakearóló duraalu, “Yó matere whi-ó, yata mo Kótóné Naalemapó. Israel fake so whi tetéroló kaae tare doasi topo whita, me kae mei, yatóróti ai ape,” yalepó.

⁵⁰ Ti fo depa, Yesuné duraalu, “Mió naao apaae kisipa tiki tiratere beteta, ya nose soumó betepa ɔlo kelalepó dere fo woseturaalu dapó. Aita wisiretei, take nalopaae ti mió i keletere alakélé fea bosenóló, mo doasi alarape eratepa kelaalopó,” yalepó.

⁵¹ Ai fotamo touróló, ama me i fo yalepó. “Yalo diapaae mo i dere ape. Hepen be tu tukwe fóló mupa, Kótóné ama *ensel*-rape kale Whiné Naalemané tikimó daayóló, opaae hutua ipaae durua du betepa, diaaq kelaalo ai ape,” yalepó.

2

Mo weiné wain wei alée fele fo

¹⁻² Atéró ai alarape yóló kemetepa, be de tamo betero, sore be demó, Kaleli hae kwiamó tene Kana be huluamó whi betá so dokoturaalu detere ɔla naai ape depa, Yesu akélé, hama Mariakélé, ama yó matere whirapekélé, atima fea fóló so dokotere tuamó beterepó.

³ Atéró, ai ɔla detere sukamó naai donoróló mulale *wain wei* fea nóló kemetepa, hamané apaae duraalu, “Atimané *wain wei* fea kemeyalepó,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Ti so wisi-ó, aita atimané yaaire alapa, naao apaae atima tao sae dere noatepa de? Yalo tukóló muló betere ala yaaire be deta teórapó,” yalepó.

⁵ Ai fo depa, ama hamané kale ɔla detere ala kaae tare doasiné kutó diratere whirapepaae duraalu, “Ama diapaae noa alakó yae depa, ti sya fóló yae,” yalepó.

⁶ Kale Juda fake atimané mara mole ala sya furaalu, naase fokotua yaai dapóló, kanené aleale apo miró wutirape wei maanipa, felekemó daalótua erepó. Ai wutirapemó wei

maatere ɗaleta, mepaae 75 *lita*-rape, mepaae wuti ti 115 *lita*-rape supó.

⁷ Atéró, Yesuné ai kale kutó diratere whirapepaae duraalu, “Ai wutirape fea wẹi nóló ɗanae,” depa, mo ti bokóta eralepó.

⁸ Atéró, ama atimapaee duraalu, “Ai belere wẹirapekó mepaae tepyóló ɗa detere ala tẹteróló kaae tare doasipaae male fae,” depa male felepó.

⁹ Tétepa, kale mo wẹinétei alée fele *wain* wẹi kale ɗa detere ala tẹteróló kaae tare whiné nalemó, mo *wain* felétóró yalepó. Ai sekéné ai *wain* wẹi sale tiki ɗ tuénitei, kale kutó diratere whirapené maaté mo wẹi sóró tepeyale ala kisipa ipakalepó.

¹⁰ Téró, kale ɗa detere ala kaae tare doasiné so dokore whipaae ape yóló, tu ɗepaae dapesó fóló duraalu, “Whirape feané i ala dua ɗapó. Folosóró wisi *wain* wẹipi nópóló melóo, nalo mo sawa felétere *wain* wẹi melóo, dua ɗapó. Tépatēi, wisi *wain* wẹi mulóló, nalo noatepa sóró waleé?” yalepó.

¹¹ Yesuné me ala yaairemó erale kelemei alata, Kaleli hae kwiamó tene Kana be huluamó folosóró kaae suraalu yalepó. Atéró yale alané ama ere ala wisinaale hakearatepa, ama yó matere whirapené kilituraalu, ɗpaae tué tiki tiralepó.

Moma dere bemó ɗa ɗa duputamo du betale fo

(*Mat 21:12-13, Mak 11:15-17, Luk 19:45-46*)

¹² Ai alarape fea kemetepa, Yesu ɗkélé, ama hamakélé, nomarapekélé, ama yó matere whirapekélé, atima fea ai Kana be taaróló, Kapeneam be huluapaae derepelepó. Aimó atima mepaae be ɗerape betalepó.

¹³ Atéró, ai alarape yóló kemetepa, kale bosenóló fele be ɗ felekemó sókó waai deremó, Yesu ɗ Jerusalem be huluapaae holalepó.

¹⁴ Atéró holóló bituraalu, ɗ moma dere be bopére tipi tuapaae sókó

holalemó, whirape mo feané *bulmakau* hupurapekélé, *sipsip* hupurapekélé, ba sukusirapekélé, mepaae whirape atima ni fake tómó betó mulu, kae kae fakené sóró wale *monikélé* duputamo yóló, u mótu i mótu du betepa kelalepó.

¹⁵ Até du betepa, kale *bulmakau* hupuró *sipsip* hupurapetamo belapaae fópóló, Yesuné aimó mole halika tikiné fokosó sóró hɗkonóo, ni fake fetée deróló fesekée falóo yalepó.

¹⁶ Até du beteró, kale ba sukusirape dotonóló *moni* su betere whirapepaae duraalu, “Yalo Ayapaae maaté moma yaai tene betei, diaaɗ noatepa ɗa ɗa dotonaterē tiki aɗrótu bitu de? Até dere alané yalo Ayané be doratapa, diaaɗ ai ɗlarape fea sóró fae,” yalepó.

¹⁷ Ai ala ama yó matere whirapené kilitu, kale ašemó i ere fo tué mualepó. “Kótóné ama be doraɗsóró wisiyóló kaae tawaaire keteketa, ɗ tuámó si kaae daalopó,” erapó.

¹⁸ Téró, kale Juda topo whirapené ɗpaae fo fotokɗiné duraalu, “Naao atei kaae ala yópóló, yá né sóró beteraleé? Yá Talené sóró beteró betere whipóló kisipa yópóló, naao ɗpaae noa kelemei alakó eraaloé?” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu. “I momatere be diaaɗ fisikó mulae. Tétepa, yalo sore be ɗemótóró momó tẹyóló kemeraalopó,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, atimané ɗpaae duraalu, “Take ai be tẹtu betepa, 46 ba forape kemeyalepó. Téyale betei, naao mió be ɗ soremó momó tẹyaalopó dere fota, netéro tẹyaai de?” yalepó.

²¹ Yesuné ai yale fota, mo moma dere bemó initei, ama tikimó kisipa muturaalu yalepó.

²² Take ɗ sukóló momó kepaayóló betere kilipaae ama yó matere whirapené ama yale fo kisipa muni walepó. Yesuné i yale fokélé kale

asemó ere fotóro mo dokonalepóló, atimané apaae tué tiki tiralepó.

²³ Téró, boseneyóló fele be de sókó wapa ọla detere fulamó, Yesu ọ Jerusalem bemó beterepó. Aimó bituraalu, Kótóné eratapó kisipa yópóló kelemei alarape eratepa so whị mo feané apaae kisipa tiralepó.

²⁴ Téyaletei, so whị feané hosaa tuamó mole alarape ama kisiparu-raalu, atimané du betere fọ mo dapóló wosóló, aomó bitinipó.

²⁵ Ti noatepae, so whị feané mole tué tikiró dere alatamo kelaairetei kọlọ kọlópakó, mené ọ yó melaaié?

3

Yesuró Nikodimas-tamo yale fo

¹ Téró Farisi whịkó Nikodimas beterepó. Ata, Juda fake so whị teteróló kaae tare topo whịrapetamo betamó kutó ditere doasi doi mole whịpó.

² Ai whị ọ dilikitamo Yesu beterepaae wóló duraalu, “Yó matere whị-ó, yaata Kótóné dotonatepa wale yó matere whịpóló dané kisi-parapó. Ti noatepae, Kótó yatamo bituameisóro, ti mepaae whịné enénire etei kaae doasi kelemei alarape erótu bituameipó,” yalepó.

³ Ai fo depa, Yesuné apaae hakearóló duraalu, “Yalo yapaae mo i dere ape. Whị mo betakélé hamané ọ detu yale kaae momó denitepa, ti Kótóné teteróló kaae tare ala mo kelenénipó,” yalepó.

⁴ Yesuné ai fo depa, Nikodimas-né apaae duraalu, “Disiyale whị haené depe tuapaae netéro bitị doropóló, momó deyaaloé?” yalepó.

⁵ Tétepa Yesuné apaae duraalu, “Yalo yapaae mo i dapa wosae. Mo betą whịkélé weiró Kepe Wisitamóné deyóló muló bitinipa, ti Kótóné teteróló kaae tare ala tuamó sókó fóló betenénipó.

⁶ Mo whịné detereteita, ti whị tiki daaitóro deyóo, Deji Kepené deteretei, ti mo Kepe tiki daaitóro deyóo, dua dapó.

⁷ Take yalo yapaae momó denérapó yale fomó ya kilita sókó faose.

⁸ Besé ọ faaire tikipaae furaalu, hale hu dere maaté wosetua dapó. Téteretei, waleró foleteitamo diaaọ kilitimipó. Kale Kepe Wisiné deyóló beterótu betere so whị feata, ai ala kaae du beterepó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa, Nikodimas-né apaae duraalu, “Ai ala netéro yaalorópó,” yalepó.

¹⁰ Tétepa Yesuné apaae duraalu, “Yaata Israel fake so whị yó matere doasi doi mole whịtei, i dere alarape diriyóló tuéni airapó.

¹¹ Yalo yapaae mo i dere ape. Dané du betere fota, mo tuére fotóro yóo, mo kelale alatóro yó melóo, du betepatei diané mo dapóló wosóló, kisipa tirénitere noatepa de?

¹² Yalo diapaae i haemó du betere alarape bope yóló yaleteti, diané tué tiki tirótimipó. Yalotamo ó hepen bemó mole alarape bope yóló enalemó, ti dią mo kisipa tiraalomeipó.

¹³ Whị mo betakélé hepen bepaae fenitei, hepen be taaróló, i haepaae kapala asiri dorowale Whịné Naalemané ama betą kisi-parapó.

¹⁴ Mo take Moses-né hale kópu kaae fi tikimó kapa kwiané wuli aleyóló ni dée daaróló, sikipaae horóló ol-eralepó. Atéyale kaae, kale Whịné Naalemakélé, mepaae whịné atéro sikipaae só horóló oleraalo ai ape.

¹⁵ Ai fota hale ini, apaae kisipa tiki tiratere so whị fea mo ti betere bete saalopóló kisipa mutu yalepó.

¹⁶ Ti noatepae, Kótóné i haemó betó mole so whị kolené sinóló yaala sókó furaalu, ama mo betą betere Naaletei i haepaae wópóló dotonalepó. Mepaae so whị dené ai dotonó betere Naalepaae kisipa tiro betepa, ti atétere so whị aluní, mo ti betó tawaalo ai ape.

¹⁷ Ti noatepa meipó. Kótóné ama Naalema i haepaae wópóló doteyale beteta, i haemó betó mole so whịtamo fo tokótamo

yóló só derópóló initei, so whi fea aluyaqsóró, ama yale alané tao sópóló yalepó.

18 Mepaae so whi detamo apaae kisipa tiró betepa, ti ai so whitamó Kótóné fo tokótamo yóló só deranénipó. Tépatéi, Kótóné ama mo betá betere Naale átóró hitipóló apaae kisipa tiki tirénire so whita, fo tokótamo yóló só deró beterapó. Ti noatepae, ai so whi atima Kótóné mo betá betere Naalepaae kisipa tiki tiró bitinireteinépó.

19 Kótóné i haemó betó mole so whitamó fo tokóló só deratere bete i ape. Kale detere i haepaae wóló betepatei, dilikipaae hekesese duraalu, atima dowi ala hale du betereteiné witepa, ai detere hekeseyóló wómipó.

20 Mepaae so whi detamo diliki tuamó bituraalu, dowi ala hale yó tareteiné de tuapaae waalo hóróló bóe du beterapó. Ti noatepae, atimané dowi ala dené hakeamó mulatapa kelaqsóró wituraalupó.

21 Tépatéi, kale mo fo wosóló, donoi ala du betere so whita, ti de tuapaae wou beterapó. Ti noatepae, atimané du betere alarape Kótóné fotokoratepa yalepóló so whi feané hakeamó kolópóló du beterapó,” yalepó.

22 Téró, atima ai fo yóló kemetepa, Yesu a ama yó matere whirapetamo ai Judia hae kwiamó te mole belekaatiki berapemó mepaae be derape bitu, so whi wei tópurótu betalepó.

23 Téró, Jon-nékélé Salim be hulua felekemó ere Aenon haemó beterepó. Aimó wei dekeró fu betereteiné so whi fea wei tópurópóló, a beterepaae wou betepa, ama atima tópurótu betalepó.

24 Ai alarapeta Herot-né Jon a *dipula* beteraaipa, hale bituraalu du betalepó.

25 Atéyale sukamó, Kótóné keletómó wisirapó yópóló, naase fokotere alamó Juda fake whikó betané mepaae Jon-né yó matere whirapetamoyó

foné u só derale i só derale du betalepó.

26 Atéro, Jon-né yó matere whirape a beterepaae wóló duraalu, “Yó matere whi-ó, Jordan wei uté teró yatamo bitu, naao dapaae kale whi ai ape yóló, yó male whiné so whi fea wei tópurótu betepa, mo turó so whi a beterepaae fu beterapó,” yalepó.

27 Ai fo depa ama atimapaee duraaalu, “Me whiné me alakó yópóló ó hepen bemó betere Kótóné menitepa, ti ama koleaané me ala yaai dapóló, mo enénipó.

28 Eta, so whi tetéroló kaae tanópóló, sóró betero betere whi Keriso mei, a wópóló tu alerale wale whipóló, take yalo diapaae yale fo diaaqte enérápó.

29 Me whiné betá so hekeseyóló dokotepa, ti ai ama sópó. Ai so dokaaire seké ama fulumu whiné a wópóló kaae tawóló beterapó. Téralémó, kale so dokaaire whi sókó wouraaalu dere fo nakome wosetepa, a doasi hainé sukçalópó. Atére haíta, mió e tuamó mo fayóló mulapó.

30 Ai so dokaaire whiné ama doita, suka fea sóró horaté fu betaalotei, yalo doi betá haepaae dua sókó deté dorópóló yae,” yalepó.

31 “Mo ó taoró dorowale whiné i haemó yó mole ɔla ɔlaró so whi featamota, amatóro tetéroló bosene falapó. I haemó betere whiné ti i haemó mole ɔla ɔlamó kisipa mutu, ama dere fokélé i haemó mole fotóro dua dapó. Tépatéi, ó hepen bemó dorowale whinéta, fea ala ama tetéroló bosene falapó.

32 Ama kelale alaró wosale fotamo so whipaae yó mótu beteretei, betá whinékelé ama yó matere fo wosóló, mo dapóló apaae tué tiki tirótimipó.

33 Tépatéi, mepaae so whi de Kótóné ama fo wosóló, mo dapóló kisipa tiratepa, ti ai so whiné Kótó a mo foné bete Talepó du beterapó.

34 Kótóné ama dotonó betere whinéta, apaae yae dere fotóro

Kótóné Dẹi Kepe ẹ tuámó mo turó fẹaneteinépó.

³⁵ Alimané Naalemapaae yaala sókó fóló muluraalu, fea ala ama tẹteróló kaae tanópóló, ẹpaae malepó.

³⁶ Mepaae so whị de Naalemapaae tuẹ tiki tiró betepa, ti atére so whị aluni, mo ti betó tawaalo ai ape. Tépatẹi, mepaae ẹ hórótu betere so whịta, mo ti betó tare bete kelaalo meipó. Ai so whịtamo Kótóné doasi fopaae butere ala mulapó,” yalepó.

4

Samaria soné Yesutamo yale fo

¹ Yesuné ama yó matere so whị beteraairaalu, wẹi tópurótua dere so whịné Jon-né wẹi tópurale so whị bosene falapó dere fo mepaae Farisi whịrapené wosalepó.

² Atéró, so whị wẹi tópuratere ala Yesuné initei, ama yó matere whịrapené tópurótua yalepó.

³ Ai dere fo mepaae whịné Yesu ẹpaae ene wapa woseturaalu, ẹ Judia hae kwia taaróló, Kalelipaae momó fesaae felepó.

⁴ Téró, ẹ ama yó matere whịrape atima fea Kaleli haepaae faairaalu, Samaria hae tuámó tẹyóló fu betalepó.

⁵ Atéró, ẹ ai Samaria hae kwiamó tẹne Saika be hulua sókó felepó. Ai Saika be hulua felekemó, Jekop-né naalema Josep-mó tekée male hae mulapó.

⁶ Ai haemó Jekop-né dukiyale wẹi naleta dere tiki erapó. Yesu ẹ doasi tumó waléné bé depa, ai wẹi belere tikimó sẹa nóló beterepó. Até dere alata, ọla nokole topo suka kele 12 kilok-mó yalepó.

⁷ Yesu aimó beteremó, betẹ Samaria so ẹ wẹi naairaalu wapa, ẹpaae duraalu, “Naao ai wẹikó ẹ maletamo melaaló?” yalepó.

⁸ Ai alata, Yesuné ama yó matere whịrape ai felekemó tẹne be hulua-paae atima naaire ọla dupune fimó du betalepó.

⁹ Atéró, kale soné ẹpaae duraalu, “Yẹta Juda fake whịpa, ẹ Samaria sopaae wẹi netéró kema du de?” yalepó. Ama ai yale fota, Samaria fakeró Juda faketamo ọla betámó nokole ala ó, fo dere alakélé dumipóló kisipa mutu yalepó.

¹⁰ Ai fo depa Yesuné kale sopaae duraalu, “Kótóné ẹpaae hẹle matere ọla naao kisipa yóo, yẹtamo i fo du betere whịkélé kisipa yóo irutamo, naao ẹpaae ai wẹi wosuẹsóró ti ama yámó mo ti betó tare wẹi móluẹpó,” yalepó.

¹¹ Ai fo depa kale soné Yesupaae duraalu, “Doa whị-ó, i wẹita hae dolopaae maane doropóo, yẹ wẹi naaire wutikélé tawóo inipa, mo ti betó tawaaire wẹi melaalopó dere-a, momó wapa nóló melaai de?”

¹² Dẹné mió i nuku betere wẹita, mo take dẹné noutere Jekop-né dukiyóló, amakélé nukulé wóló, naalemarapenékélé, ama *sipsip* hupuró *bulmakau* hupurapeta-monékélé, nuku bitipakalepó. Téyaletei naao ai dere fota, take Jekop-né yale ala naao tẹteróló bosene falapóló de?” yalepó.

¹³ Ai fo deremó, Yesuné ẹpaae duraalu, “I wẹi nokole so ó whị feata, nokole depa momó nale waalo ai ape.

¹⁴ Tépatẹi, mepaae so whị de yẹlo matere wẹi nukupa, momó nokole dere ala mo yaalo meipó. Ita, mo dapó. I haemó mo wẹi sókó horótu dere kaae, yẹlo i matere mo ti betó tawaaire wẹi nokole so ó whịné tiki tuámó mo ti betere bete mulu, hẹle só tawaalo ai ape,” yalepó.

¹⁵ Tétepa, kale soné ẹpaae duraalu, “Doa whị-ó, ẹ wẹi nokole depa dekéró naleta dere hórapa, naao ai melaalopó dere wẹi mo miótóró ẹlae!” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Yẹ momó waasepóló, naao whị dape sene fae,” yalepó.

¹⁷⁻¹⁸ Ai fo depa, kale soné ẹpaae duraalu, “Yẹta whịné dokonipó,” yalepó. Tétepa, Yesuné duraalu, “Whịné yẹ

dokonipó dere fota, mo dono deretei, naao ere ala yało yaɓaae haɓearóló i dere ape. Take aporó wh̄irapené ya dokorapó. Tépaitei, mió yaɓamo ai betere wh̄ita, naao wh̄i meipó,” yalepó.

19 Tétepa kale soné duraalu, “Doa wh̄i-ó, mió yało ya kilitu, Kótóné ama fo eratere kóló wh̄ipóló kisipa mutapó.

20 Take dané ayarape atimata, i daale hasi fosómó moma eneta du bitipakalepó. Téyaleteti, Juda fake diané dapaee hoɓo tikimó moma ini, Jerusalem bemó touróló Tale aomó sukóló bitu, moma yae du beterapó,” yalepó.

21 Ai fo depa Yesuné aɓaae duraalu, “Ti so-ó, yało i dere fo wisiyóló wosóló kisipa tirae. Take waaire alimó Aya aomó sukóló bitu, ama doi sóró horatere alata, i daale hasi fosómó ó Jerusalem bemó maaté yaalo meipó.

22 Samaria so wh̄i diata, diaaɓ tué inire ɓa aomó sukóló bitu Talené doi sóró horótu beterapó. Tépaitei, Juda fake so wh̄i data, mo ti betere Kótó tuéreteiné a aomó sukóló bitu, mo kée du beterapó. Ti noatepae, so wh̄i fea aluyaqsóró tao sere alata, Juda fake tuamó kaaró beterapó.

23 Take waalopóló bope du betale be de mió sókó wóló i mole ape. Mepaae wh̄i dené mo alaró ama Kepe betetamo a tuamó faanuraalu, Alima aomó sukóló bitu, ama doi sóró horótu betaalopó. Atei ala du betere so wh̄ipaae Kótóné ama hekesetu beterapó.

24 Ti Kótó ata, mo wh̄iné tiki kaae daani, kepetóró betereiteiné ama doi sóró horatere so wh̄iné ti mo alaró kepe bete turótamoné sóró horótu betenérápó,” yalepó.

25 Tétepa, kale soné aɓaae duraalu, “I haemó betó mole so wh̄i fea teteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere wh̄i Mesaia, me doi Keriso waalopó fota, yało kisiparapó. Ai seké a wouraalu, fea ala ama dapaee haɓeamó yó melaalopó,” yalepó.

26 Tétepa, Yesuné kale sopaae haɓearóló duraalu, “Mió yaɓamo i fo du betere wh̄ita me kae mei, ɓtóró h̄iti i ape,” yalepó.

27 Atimaamo ai fo du betepa, ama yó matere wh̄irape ɓa dupune fi fesaae wouraalu kelalemó, Yesu Samaria sotamo fo du betepa, atima kilita sókó felepó. Atétepa, atimakó betā wh̄inékélé aɓaae ai sotamo noa ala yaai, ó noa fokó du bitu de? yóló, wosetere alakélé inipó.

28-29 Téró, kale soné ama w̄ei wuti aimó mupatei taaróló, a u be huluapaae felepó. Atéró fóló, ai be huluamó betó mole so wh̄ipaae duraalu, “Take yało yale alarape fea aɓaae haɓearóló yó matere wh̄i tumó daalapa kelaai ape. Ata, Kótóné so wh̄i teteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere wh̄i Keriso du yalepó,” yalepó.

30-31 Tétepa, ai be hulua so wh̄i atima Yesu beterepaae felepó. Atima a beterepaae sókó waai teó wou betepa, ama yó matere wh̄irapené aɓaae duraalu, “Yó matere wh̄i-ó, ɓlakó yaɓaletamo nukumié?” yóló ɓetu betalepó.

32 Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Nokole ɓlata yało i taretei, diaaɓ kisipanipó,” yalepó.

33 Ai fo depa, ama yó matere wh̄irape atimasisi duraalu, “Mepaae wh̄iné ɓlakó amó mótu yalepó,” kisipa mualepó.

34 Atétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “E doteyale wh̄iné ama kisipa mole ala sya furaalu, ama kutó yało diraté fóló kemeratepa, ti aita yało nokole ɓlatórotipó.

35 Diaaɓ etei fo dua dapó. Kutómó ere ɓa fea ɓlumé depa saaire wélié douro betā hale mulapó du beterapó. Tépaitei, yało diapaee mo i dere ape. Diaaɓ kele fisaae horóló, kutópaae kele kele yae! Ténalemó ɓa ɓlumépa, ti saaire alimó ai betere ape.

36 Mió ɓlumére ɓa su betere wh̄iné ama diale kutómó dupu so-ó, mo ti betere bete saaire so wh̄ikélé mió ɓa

kaae ɔlumépa sóo, du beterapó. Ama ai du betere alata haɓe mei, ɔla wae biliyale wh̄j́ró sere wh̄j́tamo wusuró h̄kesese yaairaalu dapó.

³⁷ Me wh̄j́né ɔla wae biliyóo, me wh̄j́né ti ɔlumétepa sóo dere ala, i dere foné mo h̄kearatapó.

³⁸ Mené diyale kutómótei ɔlumére ɔla sene fópóló, yaɓo diá i dotonaterape. Mepaae wh̄j́rape doasi depe tukówei ala yóló diyale kutómó diáta, ɔla maaté sirapó,” yalepó.

Samaria so wh̄j́ turó kisipa tiki tirale fo

³⁹ Téró, kale soné ama take bitu yale alarape fea Yesuné h̄kearóló yó malepó, dere fo woseturaalu, ai haemó tene be huluamó betere Samaria so wh̄j́ fea apaae kisipa tiki tiralepó.

⁴⁰ Atéró, ai Samaria so wh̄j́ fea Yesu beterepaae wóló, ya d̄atamo imó betaalopa sae yóló setu betalepó. Atétepa, be de tamo a atimatamo aimó betalepó.

⁴¹ Tépa, Yesuné ama yó matere fo woseturaalu, mepaae folosóro tué tiki tirale so wh̄j́tamo touróló mo turó so wh̄j́kélé apaae kisipa tiralepó.

⁴² Atéró, atimané kale sopaae duraalu, “D̄ané apaae tué tiki tirale alata, naao yale fo wosóló maaté mei, ama yó matere fo d̄anétóro wosóló apaae tué tiki tiralepó. Ti noatepae, āta i hae kwia feamó betó mole so wh̄j́ aluyaqsóro, tao saaire wh̄j́póló d̄ané mo diriyóló kisiparapó,” yalepó.

Yesuné doasi wh̄j́né naale kepaarale fo

⁴³ Atéró, Yesu a be de tamo ai Samaria so wh̄j́tamo betóló k̄lipaae, a Kaleli hae kwiapaae felepó.

⁴⁴ Taketi Yesuné amatei amó kisipa mutu etei fo erapó. “Kótóné fo eraterere kóló wh̄j́ ama turuku be hulua so wh̄j́né ama doi sóro horanénipó,” yalepó.

⁴⁵ Téró, Yesu a u Kaleli hae kwiamó sókó felemó, Kaleli so wh̄j́né a h̄kesetamo mo wisiyóló dape salepó. Ti noatepae, take Jerusalem

bemó kale bosenóló fele be demó, ɔla deyóló naaire sukamó atimakélé fea bitu, ama mepaae alarape eratepa kelaletéinépó.

⁴⁶ Atéró, take Yesuné mo w̄j́itei, wain w̄j́ aleale Kaleli hae kwiamó tene Kana be huluapaae a momó felepó. Ai bemó beteremó, ai Kaleli hae kwia t̄eteróló kaae tare topo wh̄j́né sóro beteró betere wh̄j́né naalema Kapeneam bemó kisiné sukóló mulapó dere fo wosalepó.

⁴⁷ Yesu a Judia hae kwia taaróló, Kaleli hae kwiamó wóló beterapó dere fo kale wh̄j́né wosóló, a Yesu beterepaae wóló, ama naale mo felekemó suk̄ai du beterapa, “Naao wisiraa faaloé?,” yóló wosetu betalepó.

⁴⁸ Ai fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Me ala yaairemó eraterere kelemei alaró mepaae sira yaaire alatamo eratepa maaté kolóló kisipa tiraai de? Diá ai eraterere kelemei alarape kilini depa, ti diá kisipa mo tiraalomeipó,” yalepó.

⁴⁹ Tétepa, kale sóro beteró betere doasi wh̄j́né duraalu, “Doa wh̄j́-ó, yaɓo naale sukaqsóro miótitei d̄amo wusuró faalopó,” yalepó.

⁵⁰ Ai fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Naao naale sinaalomei, beterapa fae,” yalepó. Tétepa, kale wh̄j́ Yesuné dere fo wosóló, wisirapóló a felepó.

⁵¹ Atéró, fiyóló h̄j́ka a tu tuamó fu betalemó, ama kutó diraterere wh̄j́rape tumó hokolaa yóló, apaae duraalu, “Naao naale kisi wisiyóló beterapó,” yalepó.

⁵² Ai fo depa, kale wh̄j́né atimapaee woseturaalu, “Noa sukakelemó ama tiki supu tikaleé?” depa, atimané duraalu, “Mo dótóro 1 kilok sukakelemó tukóló mo beterapó,” yalepó.

⁵³ Ai fo depa, kale naale alimané wosetu, Yesuné apaae naao naale suk̄alomeipó, yale sukakelemótóro ai wisi irapóló kisipa mualepó. Ai ala kilituraalu, ama soma atimaamokélé, ama naale senaalekélé fea Yesupaae kisipa tiralepó.

⁵⁴ Yesu ą Judia hae kwia taaróló, Kaleli hae kwiapaae wóló bitu, ai kelemei alata, tamo dakoróló eralepó.

5

Yesuné betą tiki dąamui whi wisir-ale fo

¹ Atéró, mepaae be deḡ beteroḡ kılıpaae Juda fakené tukóló muló betere be demó ọla detepa, Yesu ąkélé Jerusalem be huluapaae holalepó.

² Ai Jerusalem be hulua bopére tipu tu sereketa, *sipsip* hupurape fua wua dere tupó doi mulapó. Ai tu sereke felekemó, betą weḡ ke belerapó. Hibru whirapené du betere foné ai weḡ ke doi Betesatapó. Ai weḡ fókumó bitita dere so whi supu yaqsóro, be belekaatikiki aporo teóló bopéro betera-pó.

³ Ai teḡ mole bemó, mepaae kele dilikire so whikélé, tiki dąamure so whikélé, hó naase dore so whikélé, mepaae kae kae kisi bete daale so whikélé, mo fea ai weḡ ke bopérolo betó molepó.

⁵ Ai hó naase dore so whi betó mole kuamó, kisi hale daapatei, 38 ba fo kemere whi betą fiyo molepó.

⁶ Atéró fiyo mupa kolóló, Yesuné duraalu, “I whi-a, ere alaé?” depa, whi mené duraalu, “Aḡa, taketitei ama ere ala ai ape,” yalepó. Tétepa, Yesuné kale whipaae woseturaalu, “Ya mo wisiyóló, betené yóló kisiapa mute?” yalepó.

⁷ Ai fo depa, kale tiki dąamui whiné duraalu, “Doa whi-ó, ai weḡ asya hotereteiné ę wisirópóló, né beleyóló ai weḡ felekemó beteraḡle derepaaié? Ękélé dua fu betepatei, atima folosóro furaalu ę taaróló fua dapó,” yalepó.

⁸ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Ya turukó holóló, naao beseke sóro fae,” yalepó.

⁹ Ai fo deretamotóro, kale whiné ama tiki dąamuretei mo ti wisitepa, ama beseke tukóló sóro felepó.

Atétere alata, atima sḡa naai tukóló muló betere be demó yalepó.

¹⁰ Atétepa, Juda topo whirapené kale wisirale whipaae duraalu, “Sḡa naai tukóló muló betere be demó ai ala yaqsóro fo mulapó,” yalepó.

¹¹ Ai fo depa kale whiné duraalu, “Ę wisirale whiné ępaae naao beseke sóro fae yaleteiné sóro fulapó,” yalepó.

¹² Ai fo depa atimané ąpaae woseturaalu, “Mé whiné ąpaae beseke sóro fae yaleé?” yalepó.

¹³ Téyaleteti, kale whi wisiróló Yesu ą ai touró betere so whi kuamó, buté buté feleteiné ą wisirale whi kisiapanipó.

¹⁴ Atéró, nalo me sukamó Yesuné ama wisirale whi momatere bemó betepa kolóló, ąpaae duraalu, “Mió naao tiki ai wisire kelere? Ya take sale seke bosenóló, doasi sekené ya só deraqsóro, mió naao ai du betere dowi ala mo ti taalae,” yalepó.

¹⁵ Téró, kale whi ą ai moma dere be taaróló, kale Juda topo whirapepaae Yesuné ą wisiralepóló ene felepó.

Kale mo ti betere bete Naalema ą tuqmó mulapó yale fo

¹⁶ Tétepa, kale sḡa nokole sukamótei, Yesuné whi wisiraterere ala dapóló, Juda topo whirapené ąpaae sekeḡ ala eróló só deraai, doasi ketekeḡ butu betalepó.

¹⁷ Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yaḡo Aya ą ama kutó ditere ala taaréni, betere dokọ hale diyótóro tarapó. A atére kaae, ękélé hale bitini, yaḡo kutótóro i ditu betere ape,” yalepó.

¹⁸ Yesuné ai alarape deremó, Juda topo whirapené ą só deróló mo ti daairaaalu, doasi ketekeḡ butu betalepó. Até yaleteita, sḡa nokole be deḡ tukóló whi wisirateremó maaté meipó. Ai alatamo touróló Kótóta, ama Ayapó dere foné ą Kótótamo betą ala erapó du betepa ą só deróló daai yalepó.

¹⁹ Téró, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Yaḡo diąpaae mo

i dere ape. Naalemané ama kisi-panétei, me ala yaai dapóló mo enénipó. Naalemané me kae kisi ala kaaróló dumi, Alimané du betere alatóró kolóló i du betere ape. Ti noatepae, Alimané du betere ala mo betakélé taaréni, turó Naalemanékélé du beterapó.

²⁰ Ti noatepae, Alimané Naalemapae yaala sókó furaalu, ama dere ala fea apaae yó mótu beterapó. Ita, mo fo dapó. Mió i dere ala bosenóló nalopaae mo doasi ala eratepa kilitu, diaaḡ sira yaalopó.

²¹ Ti noatepae, Alimané sukále so whi kepaaróló beterótu yale kaae, Naalemanékélé ama melaai tué mutere so whipaae mo ti betere bete mótu beterapó.

²² Ti ai ala maaté meipó. So whitamó fo tokóló taleyóló só deratere alakélé Alimané dumitei, Naalemané yópóló, ama naase tuamó muló beterapó.

²³ Ai ala ereteita, so whi feané Alimané doi sóró horótu dere kaae, Naalemané doikélé sóró horópóló erapó. Mepaae so whi dené Naalemané doi sóró horénitepa, ti ḡ doteyale seké Alimané doikélé sóró horótimpó.

²⁴ Yalo diapaae mo i dere ape. Mepaae so whi dené yalo du betere fo wosóo, ḡ doteyale seképaee kisiapa tiki tiróo depa, atétere so whi mo ti betere bete sóró tarapó. Atére so whita, fo tokótamo yóló só deréni, sukutere ala tuamó betereitei, tokó sóró mo ti betaaire ala tuamó beteró beterapó.

²⁵ Yalo diapaae mo dapó. Sukále so whinétei Kótó Naalemané dere fo wosaalopó. Mió ai fo wosetu betere so whita mo betaalopó. Take nalo ai ala yaaire be de hále muóo, miókélé ai be de sókó wóló muóo i ere ape.

²⁶ Ti noatepae, mo ti betere bete Alima tuamó moletei, Naalema tuamó mulópóló mo taketi meló beterapó.

²⁷ Ti ata, Whiné Naalema betereiteiné so whitamó fo tokóló tale dere ala yópóló, Alimané ḡ sóró beteró beterapó.

²⁸ Yalo i yale fo wosóló, diḡ kilita sókó furaalu sira yaḡse. Ti noatepae, sukále so whi mo feané ama fo nakome woseturaalu, atima mole doumó turukó holaaire be de sókó waalopó.

²⁹ Atétere sukamó wisi ala yale so whi turukó holóló mo betaalopó. Téyaalotei, dowi ala yale so whi atima turukó holaalotei, taleyóló mo ti só deraalo ai ape.

³⁰ Yalo wotoró kisiapané me ala yaai dapóló mo enénipó. Fo tokóló taleyóló só deraaire alakélé, yalo Ayané ama dere fo sya fóló, mo donotóró taletu beterapó. Ti noatepae, yalo du betere alata ḡ maaté hekese yaai dumitei, ḡ doteyale seké ḡ hekese yópóló, ama kisiapa mole alatóró sya fu beterapó,” yalepó.

Yesuné amatei ḡ etei kaae whipó enénipó yale fo

³¹ “Yaloteitamo ḡ etei kaae whipó depa, ti yalo dere fo mo dapóló diaaḡ wosaalomeipó.

³² Mené yalo dere ala kilituraalu, ḡ etei kaae ala ere whi wisipó du beterapó. Ama atéro dere fo wosetere whiné mo dapó enére ala yalo mo kisiparapó.

³³ Diḡné ḡ deé yóló wosaai dapóló, mepaae whirape Jon beterepaae dotonó beterapó. Atétepa Jon-né kale mo foné bete i ape yóló, diapaae yó meló beterapó.

³⁴ Ti mo whiné ḡ etei kaae whipó dere fo mo dapóló, yalo wosaai kisiapa munipó. Atépatei, Jon-né yale ala yalo diapaae i dere beteta, so whi fea aluyaḡsóró, Kótóné tao sópóló dapó.

³⁵ Jon ata, sa derótu dere kaae, so whi tuamó deró beterepó. Ai sa hále deyó tapa, diḡ ai demó kapala asiri hajtamó bitiré fu betalepó.

³⁶ Jon-né ama yó melale fota, ti ḡ tuamó ere alatóró mo dono yó mótu betalepó. Téyaleteti, yalo i ditu betere kutóta, ḡ doteyale seké yalo Ayané ama epaae diyóló kemerae yale kutó dirótu beterapó. Mió yalo i du betere alarape kolósu, Jon-né ḡ

bope yóló du betale fo kolósu depa, yálo du betere alané ama du betale fo tẹteróló bosene falapó.

³⁷⁻³⁸ Ẹ dotẹyale sekẹ yálo Ayanékélé, ẹ etei kaae whípóló hẹkẹaróló yó mótu beterapó. Tẹtu betepatei, diaaọ ẹpaae kisipa tirénire betené ama dere fo diaaọ wosóo, ama tikikélé diáné kolóo, ama fokélé diaaọ hosaa tuámó muóo inipó.

³⁹⁻⁴⁰ Diaaọ kisipanéta, kale ašemó yóló muló betere fo dosayóló kisipa sóró, mo ti betere bete saalopó du beterapó. Ti ašemó i ere fo feanáta, ẹ etei kaae whípóló yó matapó. Atépatei, diá ẹ beterepaae mo ti betaaire bete sene wale hórótu beterapó.

⁴¹ Mo so whíné hẹle foné maaté yálo doi sóró horótu betepa, mo dapóló yálo wosenénipó.

⁴² Tépatei, yálo diá diriyóló tuérapó. Diaaọ Kótópaae yaala sókó fóló, hẹkesené sukutere ala diáné hosaa tuámó muniretei, yálo mo tuérapó.

⁴³ Ẹta, yálo Aya Kótó ẹ etei sekẹ beterapóló diáné kisipa yópóló, yó melaai ama ẹ dotonatepa waleteti, diaaọ ẹ wisiyóló dape sinipó. Atépatei, mepaae whi detamo ama kọleaané wóló bitu, ẹ etei kaae whípó depa, ti diáné ẹ mo wisiyóló dape senérapó.

⁴⁴ Mo betá betere Kótóné diaaọ du betere ala kolóló, dukiraterere fo wosaai ketekẹ buni yóo, diaaọtei diá dukiraterere ala yóo, du betereiteiné ẹpaae netéro tuẹ tiki tiraaloé?

⁴⁵ Yálo Ayané keletómó diáné i dowi yalepóló hẹkẹaróló só deratere alata, yálo yaaitere nisi yaqse. Diá tao saalopó du betale whi Moses-nétóro diá só deraalopó.

⁴⁶ Diánétamo Moses-né asẹre fo wosóló, mopóló kisipa tiróluasóro, ti mió yálo dere fokélé mo dapóló kisipa tiróluapó. Ti noatepaae, ama ai asẹre fota, ẹmótóro kisipa muturaalu erapó.

⁴⁷ Tépatei, ama asẹre fo diaaọ dosayóló mopóló tuẹ tiki tiréni depa, ti yálo du betere fokélé netéro wosóló, kisipa tiraaloé?" yalepó.

6

Yesuné 5000 whi ọla melale fo (Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Luk 9:10-17)

¹ Atéro mepaae be ẹrape kemetepe, nalo Yesu ẹ Kaleli wẹi uté fókuro tẹ felepó. Ai wẹi kẹlané doi meta, Taiberius-pó.

² Yesu ẹ atéro fóló beteremó, mepaae kisi daae mole so whi wisiraterere kelemei alarape kelaletéiné so whi mo feané ẹ sya wou betalepó.

³ Atéro, Yesu ẹ betá du sokore aọpaae hololó, ama yó matere whirape atima fea betámó beterepó.

⁴ Atéyale alata kale boseneyóló fele be demó, Juda fake whirapené ọla detere ala felekemó sókó waai deremó yalepó.

⁵ Atéro, Yesuné ama kelalemó, so whi mo hẹle ọla kaae, ẹ beterepaae wou betepa Filip-paae duraalu, "Doa i so whi naaire *bred* okó momó dupu yaaloé?" yalepó.

⁶ Yesuné Filip-paae atéro wosale fota, ama yaaire ala tuéritei, Filip-né noa fokó déro ẹ kaae kolóló sọ suraalu yalepó.

⁷ Ai fo depa, Filip-né Yesupaae duraalu, "200 *silpa moni*-né dupu dere *bred* o i betó mole so whi fea sọmó naalomei, sawa tẹti nenérapó," yalepó.

⁸⁻⁹ Tépatei, Yesuné ama yó matere whikó ama doi Saimon Pitané noma Andruné Yesupaae duraalu, "I betere naalené betá *bali* o bula aporó yóo, ya belekẹamale tamo yóo, yóló i tare ape. Téreteiné doa i betó mole so whi fea anéli ọlané súnere?" yalepó.

¹⁰ Atépatei, Yesuné atimapaee duraalu, "Ai so whi ne tómó beterópóló yae," depa, atima betalepó. Ai tuámó betere naale senaaleró sorapetamo dosaaeni, whirape maaté dosayóló touróturaalu, 5000-rópó.

¹¹ Atéro, Yesuné kale *bali* o bularape fea sóró taruraalu, Talepaae mo kée yóló terekée daalu yóló, so whimó ọliralepó. Ya tamokélé *bred* o yale kaaetóro yóló ọliratepa, atima fea mo sọmó nalepó.

12 Atéro sũtepa, ama yó matere whĩrapepaae duraalu, “Muni fele buki ọla hałe beseké yaqsóropa, fea daseté kweyaee,” yalepó.

13 Atéro nale aporó *bred* o bulanétei, buki muni fupa daseté kweyóló, 12 yorape deyóló faanalépó.

14 Ai betó mole so whĩné Yesuné atei kaae kelemei ala eratepa kolóló duraalu, “I whĩta, i haepaae waalopóló take bopetu betale Kótóné kóló whĩ ątóró hĩti irurapó,” du betalepó.

15 Atéro, ai so whĩné Yesupaae woseni, atima kọleaanétei ą doasi topo whĩ sóró beteraai kisipa mualepó. Atima atéro mutere kisipa tiki bete Yesuné kilitu atima taaróló, ą ama wotoró betą du sorokore tikipaae momó bitĩ holalepó.

Yesu weĩ tó mó daaté wale fo
(*Mat 14:22-33, Mak 6:45-52*)

16 Téro, atéyale sukamó kuluka be dikité dorowaletamo Yesuné yó matere whĩrape atima maaté Kaleli weĩ fókupaae derepelepó.

17 Atéro, aimó atima Yesu ą kaae tawóló daapatei be diki yalepó. Atétepa, kale whĩrape atima weĩ nukupaae bitĩ holóló, Kapeneam be huluapaae faairaalu, ai weĩ kẹla tuámó tukóló fu betalepó.

18 Atéro fu betałémó, doakale besé tiki wouraalu, doasi weĩ asya walepó.

19 Até depatei, atima 5 ó 6 *kilomita* dałémó nuku یتé fu bitu kelalemó, atima nukutamo wou betepa, Yesu ą hokolaa yaairaalu, weĩ tó mó daaté wou betalepó. Atétepa kilitu, atima doasi winé sukalepó.

20 Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ita ępa, dią wiyaose,” yalepó.

21 Tétepa, kale whĩrape atima witere ala taaróló, halaaíné Yesu dape sóró, nuku tuapaae beteraai kisipa mualepó. Atéro dape sóró, atima faaire weĩ fóku feleke inipatei, utéro hapale tétitóró sókó felepó.

22 Atéro, Yesuné ama yó matere whĩrape atima fi tikimó, ai weĩ fókumó betó mupa fele so whĩ atima

fiyóló, hĩka turukó huturaalu etei kisipa mualepó. Imó mole betą nukumóta Yesu bitini, ama yó matere whĩrape maaté betóló felepó du betalepó.

23 Atéro, Taiberius beró wale whĩrape mepaae atimané nukutamo, take Talené mo kée yóló, ọla ąliyóló nuku betale tikimó sókó walepó.

24 Atéro, ai sukamótóróti mepaae whĩrapekélé, kale nukutamo wale whĩrapetamoné Yesuró ama yó matere whĩrapetamo kekalemó kilinitepa, Kapeneam be huluapaae kekai dapóló, atima nukupaae bitĩ holóló felepó.

Yesu ąta, mo ti betere bred opó yale fo

25 Atéro, kale so whĩné Yesu kekitu beteró, weĩ fóku uté tẹró betepa kolóló ąpaae duraalu, “Yó matere whĩ-ó, ya ipaae metéli waleé?” yalepó.

26 Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaq ę kekitu betere beteta, sira yaaire kelemei alarape erałeıimó kisipa mutu, ę kekitu betere? Mo meıpó. Kale *bred* o sũmó nałeıeiné diaaq ę ai keketé kutu betere ape.

27 I haemó nokole mo ọlata, ti doyóló aluyaalópó. Atéyaaire ọłamótei, dią depe tukówei ala du betaose. Mo ti betaaire ọlata, kale whĩné Naalemané diámó melaalopa, ai ọla mo ketekẹ buóló haıtamo sae. Atei ọla melaaire whĩta, Alima Kótóné foıeyóló ątóró wisirapóló siriróló, beteró beterapó,” yalepó.

28 Ai fo depa, atimané ąpaae wose-turaalu, “Kótóné ama dapaae dirae dere kutó-a, noaé?” yalepó.

29 Tétepa, Yesuné duraalu, “Kótóné ama dirae dere kutóta i ape. Kótóné ama dotonó betere whĩ betapaae kisipa tiki tiróló betae,” yalepó.

30 Ai fo depa, atimané ąpaae duraalu, “Talené eratapóló dané kisipa tirópóló, naao noa kelemei alakó eraalóé?”

³¹ Mo take dāné noutererape atima hāle kópu k̄āae fi haemó kuturaalu, *mana* o betā n̄póló ó hepen bemó derótua ipakalepóló, ašemó yóló muló beterao,” yalepó.

³² Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diāpaae yało mo i dere ape. Hepen bemó derótua yale *bred* ota Moses-né menitei, yało Ayané betā ó hepen bemó deratere mo bete mole *bred* o diāmó mótu beterao.”

³³ Ti Kótóné ai mótu betere mo bete mole ota ó hepen be taaróló dorowóló, i haemó betó mole so wh̄imó mo ti betere bete matere wh̄ita, ętórótípó,” yalepó.

³⁴ Ai fo depa, atimané ępaae duraalu, “Doa wh̄i-ó, naao ai bope dere ota, mo miótóró k̄āae sóró dāmó melaasepé,” yalepó.

³⁵ Ai fo depa, Yesuné atimapaee h̄akearóló duraalu, “Mo ti betere bete mole ota ętórótípó. Mepaae so wh̄i de ę beterepaae wapa, ai so wh̄i wotekélé mo yaalomeipó. Mepaae so wh̄i de ępaae kisipa tiki tiratepa, ti ai so wh̄i w̄ei nokole dere ala mo sawakélé yaalomeipó.

³⁶ Take yało diāpaae yale fo k̄āae, momó i dere ape. Ę wale ala diaaę kelaletei, ępaae kisipa tiki tiratere ala dumipó.

³⁷ Yało Ayané ępaae matere so wh̄i feata, ti ę beterepaae wou betaalopó. Mepaae so wh̄i detamo ę beterepaae wapa, ti yało atima fae yóló h̄okonatere alakélé mo yaalomeipó.

³⁸ Ti noatepae, ę ó hepen be taaróló i haepaae dorowaleitea, yało kisipa mole ala yaai dapóló anipó. Téni, ę dotęyale wh̄iné ama kisipa mole alatóró eraairaalu woló i betere ape.

³⁹ Yało Aya ę dotęyale sekéné ama kisipa mole alata ipó. Ama ępaae melale so wh̄i mo betākélé yało aluréni, take kemetere sukamó atima fea kepaayóló mo ti beteroóló kisipa mutu ę dotonalepó.

⁴⁰ Ti yało Ayané ama kisipa mole alata ipó. So wh̄i de ama Naalemané dere ala kolóló ępaae kisipa tiki

tiratepa, ti atétere so wh̄i mo ti betótóró tawaalopó. Ai so wh̄ita, take kemetere sukamó yało kepaaróló beteraalo ai ape,” yalepó.

⁴¹ Ai fo deremó kale Juda fake so wh̄iné duraalu, “Āta, ó hepen be taaróló dorowale *bred* opó du betere fo-a, noa betené dérópóló,” atima dei tuę mutu, ę faletu betalepó.

⁴² Kale dere k̄āae atimasisitei duraalu, “I sekéta, kale Josep-né naalema Yesu h̄iti meié? Ama hamaró alimatamota, dāné tuęrapó. Tépatēi, ę ó hepen beró dorowalepó du betere fota, noa betené dérópó,” yalepó.

⁴³ Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diāsisitei dei tuę muóló k̄elaarótu betere fo taalae.

⁴⁴ Wh̄i me de ę beterepaae ama k̄leaané wonénipó. Yało Aya ę dotęyale sekéné amatei ę beterepaae ęlisóró wapa, ti wonęrapó. Ai so wh̄ita, take kemetere sukamó yało kepaaróló mo ti beteraalo ai ape.

⁴⁵ Mo take betale Kótóné k̄oló wh̄irapené ašemó i fo erapó.

‘Kótóné ama so wh̄i yó mótu betepa, ti atima fea tuę yaalo ai ape.’

Yało Ayané dere fo wosóló, kisipa sere so wh̄ita, ti ę beterepaae wua du beterao.

⁴⁶ Mo wh̄i betānekélé Kótó kilinitei, kale Alimatamo betóló wale Naalené betā ti Alima kolóló kisiparapó.

⁴⁷ Yało diāpaae mo i dere ape. Wh̄i me detamo ępaae kisipa tiki tiró betepa, ti ai wh̄iné mo ti betó tare bete sóró tarapó.

⁴⁸⁻⁴⁹ Ti noatepae, mo ti betere bete bole ota ętórótípó. Mo take betale diaaę noutererape atima h̄ale kópu k̄āae fi tikimó kuturaalu, Kótóné ó hepen bemó deratere *mana* o maaté nukua ipakalepó. Tétua yaletēi, atima bitini sukutua erapó.

⁵⁰ Atéyaletēi, ó hepen bemó dorowale betere bete bole *bred* ota i mole ape. Ai o nokole so wh̄i sukókélé mo yaalomeipó.

⁵¹ Ó hepen bemó dorowale mo ti betere *bred* ota, ti ętórótípó. Wh̄i me

de i o sóró nukupa, ai so whi mo ti betó tawaalopó. I ota, haemó betó mole so whi mo ti beterópóló, matere yalo tiki mipó,” yalepó.

⁵² Ai fo depa, kale Juda fake so whi atimasisitei fo kelaaróló duraalu, “Haió, i whiné ama tikitei dapaae naasepé dere fo-a, netéro nópóló melaai dérópó,” yalepó.

⁵³ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Kale Whiné Naalemané ama tiki miró faketaimo nénitepa, ti atétere so whi tuamó mo ti betere bete muni ai ape.

⁵⁴ Mepaae so whi dené yalo tiki miró faketaimo nukupa, ti ai so whiné mo ti betó tare bete sóró tarapó. Ai so whita, take kemetere sukamó yalo kepaaróló beteraalopó.

⁵⁵ Ti noatepae, yalo tikita ti nokole mo bete mole ɔla yoo, yalo fakekélé nokole mo bete mole wei yoo erapó.

⁵⁶ Mepaae so whi dené yalo tiki miró faketaimo nukupa, ti atétere so whi ɛ tuamó betoo, ɛ ai so whi tuamó betoo, erapó.

⁵⁷ Mo ti betere seké yalo Ayané ɛ dotonatepa walepó. ɛ betere betekélé ti yalo Aya atórótípó. Atére kaae, mepaae so whi dené ɛ nokole ɔlapóló nuku betepa, ti betere bete ɛ ereteiné ai so whi atimakélé haje betó tawaalopó.

⁵⁸ Ó hepen bemó dorowale *bred* ota, ti ɛ i ape. Mo take betale diaaɔ noutererape atimata, ó hepen bemó derótua yale *mana* o nukua yaletei, atima fea sukalepó. Téatei, mepaae i o nokole so whita, mo ti betó tawaalopó,” yalepó.

⁵⁹ I fota, Yesuné u Kapeneam-mó tene fo wosetere be tuamó yó mótu betalepó.

Mepaae whirape Yesu taaróló fele fo

⁶⁰ Ama yó matere whirape mepaaené ai yale fo wosóló, atimasisi kelaaróló duraalu, “Ama ai yó matere whi fota felékélé inipa, né wosaaloé?” yalepó.

⁶¹ Yesuné ai yó matere fo ama yó matere whirapené wosaalo meipóló kelaarótu betepa, Yesuné ama kisipa yóló atimapaee duraalu, “Yalo i yó matere fo diaaɔ wosóló felénipa, ɛtamo dei tué mute?”

⁶² Kale Whiné Naalema ɔ take betale tikipaae momó fesaae hotepa kilitu, diaaɔ noa kisipa muaaloé?

⁶³ Whiné mo tó tikita, doasi bete munitei, Deji Kepe Wisiné beta mo ti betaaire bete mótu beteraipó. Yalo diapaae yó matere fota, Deji Kepe faanuraalu, mo ti betere bete mótu beteraipó.

⁶⁴ Téatei, dia mepaae kisipa tiki tirénire whirapekélé ai betere ape,” yalepó. Yesuné atéro yale fota, apaae tué tiki tirénire whiraperó ɔ dópóló eleké deyaaire whitamó take kaae sale sukamóte, ama kisipa yalepó.

⁶⁵ Téró, Yesuné ama yale fo kemeni, haje yótóro taru duraalu, “Yalo take diapaae yale fo i ape. Mepaae so whi de atima koleaanétei, ɛ beterepaae waai dapóló wonénipó. Yalo Ayané ɛ beterepaae ɔlisóro wapa, ti wonérapó,” yalepó.

⁶⁶ Ai sukamó kaae sóro, Yesuné yó matere whirape mepaae ɔ sya fole ala taaralepó.

⁶⁷⁻⁶⁸ Atétepa, ama yó matere 12 whirapepaae duraalu, “Diaaɔkélé ɛ taaróló faai kisipa mute?” depa, Saimon Pitané apaae duraalu, “Tale-ó, da me de beterepaaemo faaloé? Mo ti betaaire fota, ya tuamó ai mole ape.

⁶⁹ Yata, Kótóné ama fopeyóló kae betero betere whi wisinaalepóló, dané yapaae tué tiki tiró beteraipó,” yalepó.

⁷⁰ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Dia 12 whirapeta, yalotei sorokó sóro kae betero beteraipó. Téatei, beta whi tuapaae dowi kepe doropóló ai betere ape!” yalepó.

⁷¹ Ama ai yale fota, Iskariot be whikó Saimon naalema Judas-mó kisipa muturaalu yalepó. Ti Judas akélé 12 whirapekó ama yó matere

wh̄itei, ą d̄ópóló eléké deyaaire seképó.

7

Yesu ọla deterepaae fele fo

¹ Ai alarape yóló kemetepa, Yesu ą Judia hae kwiamó betó mole Juda fake wh̄irapené ą daai du betepa, Judia hae kwiapaae feni, Kaleli hae tuąmótei kutu betalepó.

²⁻³ Tépatei, Juda fake wh̄irapené furu berapemó ọla deyaai tukóló muló betere be d̄e felekemó sókó waai depa, Yesuné ama nomarapené ąpaae duraalu, “Yą ai betere be hulua taaróló, naao yó matere wh̄irapené naao erótu betere kelemei alarape kolópóló, yą Judia hae kwiapaae fumié yóló s̄etu betalepó.

⁴ Ti noatepae, betą doi mole wh̄i be-taai depa, ti ama dere ala kikiti kinóló ini, so wh̄i feané kolópóló h̄akeamó enérápó. Atépa, ti naao ai du betere alarape i haemó betó mole so wh̄i feané kolópóló h̄akearae,” yalepó.

⁵ Ti ama nomarapené ai yale fota, atimakélé ąpaae kisipa tiréni irutei yalepó.

⁶ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Diaaą yaaitere alata, h̄ale h̄oko sukamó deté fenérápó. Tépatei, ę ai ọla deterepaae faai tukóló muló betere mo dono be d̄e sókó waai teórapó.

⁷ I haemó betó mole so wh̄i feané dią h̄óróló bóe dele ala enénipó. Tépatei, ę h̄óróló bóe dele ala suka fea h̄ale yó tarapó. Ti noatepae, atimané du betere dowi ala bete yalo h̄akearóló yó materemó, ętamo dei tuę muturaalu dapó.

⁸ Ęta, ai ọla deterepaae faalomeipa, dią maaté holae. Ti noatepae, ę yalo yaaire ala teóreteiné beterapó,” yalepó.

⁹ Ama atimapaae ai fo yóló, ą Kaleli hae kwiamó sawa kaae tawóló beterepó.

¹⁰ Téyaleteti, ama nomarape atima ọla deterepaae fitikimó, nalo ąkélé Jerusalem be huluapaae holaletei, so

wh̄iné ą kelaqsóró h̄akeamó feni, kik-iti sókó fóló beterepó.

¹¹ Atéró, kale ọla detere tikimó atima Juda topo wh̄irapené ą wóló beterepóló kekalemó bitinipa atimasisi duraalu, “Kale wh̄i momó beterérópó?” yalepó.

¹² Ai ọla detere tikimó touró betere mepaae so wh̄i atimasisi kikiti deté furaalu, “Ąta, mo wh̄i wisipó,” depa, mepaae so wh̄iné duraalu, “Meipó. Ąta, so wh̄i fea dilikóló kapala ala yó mótu betere wh̄ipó,” yalepó.

¹³ Téyaleteti, atima Juda topo wh̄irape kolóló wituraalu, mo wh̄i betanékélé mepaae forape h̄akeamó inipó.

Yesu ą atimané ọla detere tikimó daalu yó melale fo

¹⁴ Atéró, kale ọla detere be d̄e sókó waai mepaae be d̄e h̄ale mupa, Yesu ą momatere be tipi bolaa tuąpaae holóló, kale fo kaae sóró yó mótu betalepó.

¹⁵ Ama atéró yó matere fomó, kale Juda topo wh̄irape atima kilita sókó fu, sirayóló duraalu, “I wh̄iné atei kaae fosó fosó yóló yó mótu betere fo-a, ą *skul*-paaekélé fenitei, momó kisipa sóró du bitu dérópó,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yalo i yó matere fota, yalotei kekeme nóló dumi, ę dotęyale sekéné yae yale fotóró du beterapó.

¹⁷ Mepaae wh̄iné tamo Kótóné kisipa mole ala sya fóló, ama ala eraai kisipa mutepa, ti yalo i yó matere fo Kótóné ama kisipa mole ala sya fóló dépé, yalotei kekeme nóló déró, ai wh̄iné amatei kaae kolóló talenérápó.

¹⁸ Me wh̄iné ama tuęnétei kekeme nóló yó mótu betepa, ti ama doi doasi muópóló du beterapó. Tépatei, me wh̄iné tamo ą dotęyale sekéné doi doasi muópóló ama ala eratepa, ti atétere wh̄i tuąmó mo alatóró mulu, kapala ala mo sawakélé munipó.

¹⁹ Take kale tukóló muló betere fo Moses-né diąpaae menénié? Téyaleteti, diąkó betą wh̄iné kélé ai tukóló muló betere fo sya feni, tikitua dapó.

Atérapa, diané ę noatepa daai du bitu de?" yalepó.

20 Ai touró betere so whiné ąpaae duraalu, "Yą tuąmóta, dowi kepe tepeyóló ai ąanapa, yą né daai du betepa de?" yalepó.

21 Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, "Yalo betą kelemei ala eraleteimó diaaą ai siratu betere ape.

22 Tétu betereitei, diaaą tiki sekaę tukóló sirirótu betere alata, Moses-né amatóró kaae sóró inipó. Ténitei, mo take diaaą noutererapené du betale ala sya furaalu, ąą naai tukóló mulale be demóte, mió diané naalerapekélé tiki sekaę ai tikitu betere ape.

23 Tépatei, Moses-né yóló muló betere fo diaaą tikaalo meipóló kisipa mutu, ąą naai tukóló muló betere be demóte, diaaą naalerape tiki sekaę ai tikitu betere ape. Térapa, ai ąą nokole be demótóró, whiné tiki turó yalo wisirateremó, diané ętamo noatepa fopaae butu de?

24 Diaaą tómó mole ala kolóló ę só derótu betere fo mo taalae. Mo bete mole ala donotóró taleyae," yalepó.

25 Ama ai fo depa wosóló, mepaae Jerusalem be huluamó betó mole so whiné duraalu, "Juda topo whırapené daai du betere whı ątóró hıti meié?

26 Mió ą so whı feané keletómó daalu, ama fo haąeamó yó mótu betepatei, atimané ąpaae me fokélé dumipó. Ti Yesu ąta, so whı fea ęteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró beteró betere whı Kerisopóló, Juda topo whırapené kisiparu demólópó?

27 Dańéta, ai whı wale turuku be kisiparapó. Atépatei, so whı ęteróló kaae tare whı Keriso ą wale sukamó, mo betą whınekélé ama turuku be kisipa yaalo meipó," yalepó.

28 Atéroró Yesu ą moma dere be belamó daalu, fo haęe yótóró mótu bitu fo fakeyóló duraalu, "Ę wale turuku bekélé ękélé, diaaą kolóló kisiparapó dere fota, mo ai dere ape. Tépatei ę i wóló betereitei yalo kọleaané ani, Ayané ę dotonatepa walepó. ąta, mo

alatóró yó tare sekę betepatei, diané ą kolóló kisipanipó.

29 Ténitei, ęta ątamo betámó betóló ama ę dotonatepa waleteiné yalo ą mo kisiparapó," yalepó.

30 Ama ai fo deremó, atimané ą tawóló *dipula* beteraai yaleteti, whı betąnekélé ą tane fenipó. Ti noatepae, ąpaae ai ala eraaire be de sókó waai teópa yalepó.

31 Aimó touró betere so whı atima ai fo du betepatei, mepaae kisipa tiró betere so whiné duraalu, "So whı fea ęteróló kaae tanópóló, Kótóné dotonaałópó ere whı wale sukamó Kótóné dapó yópóló, i sekéné eraterere kelemei alarape fea bosenóló, me noa kaae doasi ala eraaloé?" yalepó.

32 Aimó touró betere so whiné Yesuné du betere alamó, atimasisi kikititi du betepa, Farisi whırapené wosalepó. Atétepa, so whımó Talepaae momaraterere topo whıraperó Farisi whırapetamoné momaterere be kaae tare diki tare whırapené Yesu tawóló *dipula* beterópóló dotęyalepó.

33 Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, "Ęta ąlo sukamó bitini, mo sawa sukamó maaté diątamo betóló, ę dotęyale sekę yalo Aya beterepaae momó fesaae faalópó.

34 Ę diaaą kekałotei, kelaalo meipó. Ę fóló betere tikipaae dią wókélé mo yaalo meipó," yalepó.

35 Ama ai dere fo wosóló, kale Juda topo whırape atimasisitei, fo kęlaaróló duraalu, "Ai whiné ą kekóta yaalotei kelaalo meipó, ą fole tikipaae dią wókélé yaalo meipó, du betere fota, mopaae faai dérópó? Dańuda fake whırape Krik fo bole be huluapaae dapo dapo yóló betere so whıpaae fo yó male faairaałó demólópó.

36 Ama du, 'Diaaą ą kekałotei kelaalo meipó, ą fóló betere tikipaae dią wókélé yaalo meipó,' du betere-a, noa fo betené dérópó?" yalepó.

37 ąla deté wóló kemerótu mo doasi ąla deýale sukamó, Yesu ą turukó holóló fo fakeyóló duraalu, "Mepaae

so whi detamo wei nokole depa, ti e beterepaae nale wópóló yae.

³⁸ Kale asere fo tuámó Kótóné i fo erapó. So whi tuámó mo ti betó tare wei faaturaalu, feleyóló faalo ai ape ere fo mo dokonóló, mepaae whi detamo epaae kisipa tiki tiratepa, ti ai so whi tuapaae mo eraalopó,” yalepó.

³⁹ Yesuné ama ai yale fo beteta, take a hepen-paae furaalu, Deji Kepe Wisi apaae kisipa tiratere so whimó matepa saalopóló kisipa mutu ai fo yalepó. Aita, ama doasi doi saaire be de teópa kaae taruraalu, ai fo yale sukamó kale Deji Kepe hapale menipó.

⁴⁰ Ama ai dere fo wosóló mepaae so whiné duraalu, “Kótóné kóló whi waalopóló bopetu betaleteti, me kae mei atóro mo hitipó,” du betalepó.

⁴¹ Ai fo depa, mepaae so whiné duraalu, “Ata, so whi fea tetéroló kaae tanópóló, Kótóné sóro beteró betere whi Keriso hitipó,” Tétepa mepaae so whiné duraalu, “Meipó. Keriso a Kaleli haemó netéro waalopóló de?” du betalepó.

⁴² “So whi tetéroló kaae tare whi Keriso ata, Take Depit-né ama turuku be Betelehem-mó ama deté fele naale tuámó sókó waalopóló asemó inié?” yalepó.

⁴³ Ai fo depa woseturaalu, Yesu a derópóló ai so whi atima fea beta kisipa muni, kisipa kae kae mutu betalepó.

⁴⁴ Téturaalu, mepaae whiné a tawóló *dipula* beteraai kisipa mualeteti, whi betanékélé a tane fenipó.

Juda topo whirapené Yesupaae kisipa tiki tiréni yale fo

⁴⁵ Ai alarape yóló kemeróturaalu, kale momatere be kaae tare diki tare whirape atima Yesu tawóló *dipula* beteraai dapóló feletei, momó fesaae walepó. Atétepa, mo so whimó Talepaae momaratere doasi topo whiraperó Farisi whirapetamoné atimapaae duraalu, “Ai whi-a,

dapesó wale noatepa taaróló waleé?” yalepó.

⁴⁶ Ai fo depa, kale diki tare whirapené atimapaae teraae faróló duraalu, “Mo take betale alimó beta whiné kélé, mió i whiné dere fo kaae depa mo wosenipó,” yalepó.

⁴⁷ Ai fo depa, kale Farisi whirapené duraalu, “Aita, diakélé dilikituraalu yalepa kelae!

⁴⁸ Dakó i betó mole momaratere topo whiraperó Farisi whirapetamo mo betakélé apaae kisipa tiki tiro beterekó diaa kelere? Mo meipó.

⁴⁹ Tépateti, i betó mole so whi Moses-né asere fo dosayóló tuéni, hale hoko betó mupa, ti Kótóné atima doróló mokoraalopó,” yalepó.

⁵⁰⁻⁵¹ Ai fo depa, take Yesu beterepaae fele Farisi whikó ama doi Nikodimas-né mepaae Farisi whirapepaae duraalu, “Dané tukóló muló betere fo sya furaalu, me whiné ama i alarape yalepó dere fo wosenipatei, hale hoko só derótua de?” yalepó.

⁵² Atétepa, atimané Nikodimas-paae duraalu, “Yakélé Kaleli whié? Kótóné kóló whita, Kaleli hae kwiamó waalopó fo inipó. Ai fokó asemó muléro kelaasepóló dosayaae,” yalepó.

⁵³ Atéro, ai tourale so whi atimané be séle sélepaae dapo dapo yóló felepó.

8

So beta whi metamo daaneta du betepa, dapesó wale fo

¹⁻² Atéro fi tikimó, Yesu a Olip du sorokó molepaae fini holalepó. Atéro fiyóló, be detepa mo hikati a momatere be tipi bolaa tuapaae momó fóló daalemó, so whi fea wóló a boperó betepa, bitji doropóló atimapaae fo yó mótu betalepó.

³ Atéro yó mótu betaalemó, kale tukóló muló betere fo yó matere whiraperó Farisi whirapetamoné beta so nópu nuku betepa kolóló dapesó wóló, ai touró betere so whi tuámó daalalepó.

⁴ Atéró daaló bitu Yesupaae duraalu, “Yó matere whi-ó, i sota nópu nuku betepa kolóló dapesó walepó.

⁵ Atei ala dere sorapeta, kapo duné siróló dae yóló Moses-né ašemó erapó. Atérapa, naao me fokó enére?” yalepó.

⁶ Atimané aþaae atéró wosale fota hãle inipó. A só deraairaalu, atimasisi fo deyóló a sũ su ai fo yalepó.

Tétepa, a hemée deyóló bitu, naase doune haemó asetu betalepó.

⁷⁻⁸ Atéró atimané aþaae wosetere fo dekéro yó tapa, a hemée taretei donone holóló duraalu, “Diakó dowi ala mo betakélé initere whi betepata, ti ai whinépi a kapo duné siróló dópóló yae,” yalepó. Ai fo yóló, a momó hemée deyóló haemó asetu betalepó.

⁹ Ama ai dere fo wosetu, mepaae teó so whi nalo wópóló, otererape atimapi be séle séle fu betalepó. Atima fea atéró fi tikimó, Yesu a betã bitu kelalemó, kale so a daale tikimótóro hãle daalepó.

¹⁰ Atépa Yesu hemée taretei donone holóló, kale sopaae duraalu, “Ti so-ó, ya só deróló daai du betale whirapea, mopaae feleé? Me whinéko ya só deraleé?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa kale soné duraalu, “Doa whi-ó, mo betã whikélé imó bitinipó,” yalepó. Tétepa Yesuné aþaae teraae faróló duraalu, “Yalo ya só derótumipa dua fae. Téturaalu, naao deté wou betere dowi ala momó kae ini, mo ti taalae,” yalepó.

Yesuné eta etei kaae whipó yale fo

¹² Atéró Yesuné ama yale fo kaae, so whipaae momó duraalu, “I haemó derótu betere deta ti mo etórotipó. Mepaae e sya wale so whita, diliki tuamó kuni, de tuamótóro kweyóló, mo ti betere bete sóro betaalo ai ape,” yalepó.

¹³ Ai fo depa, kale Farisi whirape atima dei tué mutu Yesupaae duraalu, “Naaotei ya etei kaae whipóló dere fo mo dapóló, dané wosaalomeipó,” yalepó.

¹⁴ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Yalotamo e etei kaae whipó depa, so whiné mo dapó enérapó. Ti noatepae, e betóló wale tikiró faaire tikitamo yalotóro tuérapó. Téretei, e wale ala ó fole ala dia tuénipó.

¹⁵ Diané me whi hamoma taleyóló só deratere alata, mo whiné dere ala sya fóló du beterapó. Tépatéi, yalo taleyóló me whi só deratere ala mo dumipó.

¹⁶ Yalotamo ai ala depa, ti e yalo wotoró bitini, e doteyale seké yalo Ayatamo betã kisipa muóló, fea ala wusuró dereteiné mo donomó enérapó.

¹⁷ Téretei, diaaõ sya fu betere ašemó etei fo yóló muló beterapó. Whi mené fo kae ini, atimaamo wusuróné betã kaae fotóro depa, ti mo dapó du beterapó.

¹⁸ Atétu dere kaae, yalotei e etei kaae whipóló yó melóo, e doteyale seké yalo Ayanékélé, e tuamó ere alatóro fea ama mo dono yó melóo, du beterapó,” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, atimané aþaae woseturaalu, “Naao Aya momó betere?” depa, Yesuné duraalu, “Ekélé, yalo Ayakélé diaaõ mo kisipanipó. Etamo diané kisipa uasóro, ti yalo Ayakélé diaaõ sumó kisipa uapó,” yalepó.

²⁰ Yesuné ama i forape du betaletéita, momatere be tipi bolaa tuamó Kótópaae *moni* hãle maleta dere tikimó daalu, yó mótu betalepó. Téyaletei, aþaae me ala eraaire be de teóreteiné betã whinékelé a tane fenipó.

²¹ Atéró, Yesuné ama yale fo kaae, atimapaee momó duraalu, “Eta, dia taaróló fulapó. Atéró fi tikimó diané e kekitu betaalotei, diaaõ du betere dowi ala tuamó dia sukãalo ai ape. E fole tikipaae dia mo wókélé yaalo meipó,” yalepó.

²² Ai fo depa, kale Juda topo whirape atimasisi duraalu, “A fole tikipaae dia waalo meipóló yale fo beteta, amatei a daalopóló du yalepó,” yalepó.

²³ Tépatei, Yesuné atimapaee yótóro taru duraalu, “Diata, i haemó kaayóló beteropó. Eta, ó taoró biti dorowale whipó. Diata hae whi betereiteiné haemó mole alatamo fulumu du beteropó. Tépatei, eta ó taoró dorowaleiteiné i haemó mole alatamo fulumu dumipó.

²⁴ Take yalo diapaee diaaḡ du betere dowi ala tuamó sinaalo ai ape yale fota, ti i betené yalepó. Diaaḡ yalo dere fo wosóló, e etei kaae whipóló kisipa tikitamo tiréni depa, ti diaaḡ du betere dowi ala tuamó diā sinaalo ai ape,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, atimané apaee duraalu, “Ti ya deé?” yóló wosetepa, Yesuné duraalu, “Mo take kaae sale sukamótei, etei kaae whipóló diapaee deté wou betaleteti me kae mei etóroti i ape.

²⁶ Diaaḡ du betere alamó yalo diatamo fo tokóló diā só deraaire fo mo dekéro mulapó. Tépatei, e doteyale seké ata, mo alaró mo fotamoné betepó. Ama depa yalo wosale fotóro i haemó betó mole so whi feapaae yó mótu beteropó,” yalepó.

²⁷ Atimané ama ai dere fo wosóló, ita Alima tuamó ere alatóro yó matapóló kisipa munipó.

²⁸ Atétu betepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Kale Whiné Naalema diané sikipaae só horatere sukamó, e etei kaae whipóló diaaḡ kisipa yaalopó. Mió diapaee i yó mótu betere fokélé, yalo kōleaané kekeme nóló dumi, Aya e doteyale sekéné yó matere fotóro dapó.

²⁹ Ai ala yópóló, e doteyale sekéné e wotoró beteropóló taaréni, a etamo betamó beteropó. Ti noatepae, suka fea yalo du betere alata, a hekesa yaaitere alatóro erótu beteropó,” yalepó.

³⁰ Ama atéro yó mótu betale fo wosóló, mepaae so whi apaee kisipa tiralepó.

Atima Abraham-né naalerapepó yale fo

³¹ Atéro, Yesuné apaee kisipa tiró betere mepaae Juda fake so whipaae duraalu, “Diaaḡtamo yalo yó matere fo wosóló eró tapa, ti diā mo yalo yó matere so whitóro beteropó.

³² Atéro, kale mo fo betekélé diaaḡ tué duraalu, diā dokóló moleteti ai foné teraayóló hale fópóló eraalo ai ape,” yalepó.

³³ Ai fo depa atimané apaee tokó mótu duraalu, “Da Abraham-né deale naalené deté wale whirapeta, mo betā whiné wae sóro kutó diratere whikélé bitinipó. Tépatei, naa dapaee diā mené kutó diratere ala ini, hale fópóló yaalopó dere fo-a, noa betené de?” yalepó.

³⁴ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yalo diapaee mo i dere ape. Mepaae so whi detamo dowi ala hale yó tapa, ti ai alané wae sóro kutó diratere so whitóro beteropó.

³⁵ Ti ai so whita, betā whiné deale naale senaale aleóló mo ti betenénipó. Tépatei, betā whiné naalema a betā ai whiné amatóro deyaletiné mo titóro betó tawaalopó.

³⁶ Atérené kale Whiné Naalemanétamo diā képiné kaae dokóló mole so whi teraayóló hale fópóló depa, ti diā mo fótóro yaalo ai ape.

³⁷ Diata, Abraham-né deale naalené deté wale whirape betere ala yalo tuérapó. Tépatei, yalo fo diā tuamó muniru, diaaḡ e daai ai du betere ape.

³⁸ Yalo i du betere fota, yalo Ayatamo bitu kelale alatóro du beteropó. Atére kaae, diané du betere alakélé, diaaḡ ayané diapaee yó matere alatóro ai du betere ape,” yalepó.

³⁹ Ai fo depa, atimané apaee duraalu, “Dané ayata Abraham-pó,” depa Yesuné duraalu, “Diatamo Abraham-né naale senaale bituásóro, ti ama yale alatóro sya fóló uapó.

⁴⁰ Yalo diapaee yó mótu betale fota, Kótóné epaae depa wosale fotóro du betepatei, diaaḡ e daai keteké ai butu

betere ape. Ti Abraham-néta, diñé ai dere ala kaae inipó.

⁴¹ Diñé ai du betere alarapeta, diaaḡ ayané yale alatóro sya fu betera-pó,” yalepó. Téró atimané duraalu, “Dḡta, ḡlémi nólo ḡoko deyale naalera-pe meipó. Dḡné Ayata, Kótó ḡtóro betera-pó,” yalepó.

Satan-né naale senaale ai ape yale fo

⁴² Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Kótó ḡ diaaḡ Ayatamo uḡsóro, ti epaae ḡekesené sinólo yaala sóko fole ala uḡpó. Ti noatepae, mió ḡ i haepaae wólo diḡtamo i betereitea, yaḡo kḡleaané ani, Kótóné ama ḡ dotonatepa walepó.

⁴³ Yaḡo dere fo diaaḡ wosetutei, kisipa initere noa betené de? Ti aita yaḡo fo wosólo, eraaire kisipa diḡ tuḡmó muniru dapó.

⁴⁴ Atérené diḡta, diaaḡ aya Satan-né ama fake so whḡ bitu, ama kisipa mole ala eraai du betera-pó. Ti ḡta mo fo buniruraalu, mo take keké nale alimóte i kaae sóro, whḡ dilé wou betere seképo. Atétu, ai kale fo wisi mo sawakélé ḡ tuḡmó munipó. ḡta, kapala foné alima bitu, suka fea kapala fotóro dua dapó. Ti kapala fota, ama be fopó.

⁴⁵ Yaḡo diḡpaae mo fo du betepatei, diaaḡ yaḡo dere fo wosólo, mo dapólo kisipa tirótimipó.

⁴⁶ Yaḡo etei kaae dowi ala yalepólo, diḡkó betḡ whḡné ḡakearólo enére? Yaḡotamo diḡpaae mo fotóro yó mótu betepa, ti diñé epaae kisipa tiki tiraterere ala dumipó.

⁴⁷ Kótóné so whḡnéta, ti ama dere fo wosetu betera-pó. Diḡta, Kótóné ama fake so whḡ bitinireteiné ama fo wosetumipó,” yalepó.

Yesuné amatei ḡ etei kaae whḡpó yale fo

⁴⁸ Tétepa, kale Juda whḡrapené apaae duraalu, “Dḡné yaḡa, Samaria whḡkó dowi kepe tepeyólo betera-pó dere kapala fo de?” yalepó.

⁴⁹ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “ḡ tuḡmó dowi kepe tepeyólo bitinipó.

ḡta, yaḡo Ayané doi betḡ sóro horótu betepatei, diaaḡ yaḡo doi haepaae só derótu betera-pó.

⁵⁰ Yaḡo du betere alata, etei doasi doi muaai dapólo kisipa muólo dumipó. ḡ doasi doi mulaterere alata, mené eraai ketekḡ butu betera-pó. Ti ḡta, fo tokólo taletere bete Talepó.

⁵¹ Yaḡo diḡpaae mo dapó. Mepaae so whḡ detamo yaḡo fo wosólo, sya fóló erótu betepa, ti ai so whḡ sukókélé mo yaalomeipó,” yalepó.

⁵² Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Ya tuḡmó dowi kepe faḡayólo mulu du betere alarape dḡné tuḡrapó. Ti noatepae, Abraham-kélé sukó, mepaae take betale Kótóné kḡlo whḡrapekélé sukó yalepó. Téyaletei, naao du, yaḡo fo sya fóló eraterere so whḡta, sukḡalo meipó ai dere ape.

⁵³ Ai fota, dḡné aya Abraham naao tetéro betera-pólo de? Ti Abraham ḡkélé sukó, take betale Kótóné mepaae kḡlo whḡrapekélé sukó, erapó. Térapa, naao kisi-pane yaḡo dapólo de?” yalepó.

⁵⁴ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Yaḡotamo etei doasi doi muaaire ala depa, ti so whḡné mo ala dapólo kisipa muaalomeipó. Tépatei, yaḡo Aya diḡ tetérolo kaae tare Kótópó, du betere sekéné ama betḡ yaḡo doi doasi mulaterere ala du betera-pó.

⁵⁵ Diaaḡta, ai sekḡ kisi-panei, yaḡo betḡ ḡ mo kisi-parapó. Yaḡotamo ḡ kisi-paneipó uḡsóro, ti ḡ diḡ kaae kapala fo dere whḡ bituḡpó. Téuḡtei, yaḡo ḡ kisipa iruraalu, ama fokélé yaḡo eró tarapó.

⁵⁶ Diaaḡ aya Abraham-né ḡ waaire be de sóko wópólo kaae taru, ḡ ḡekesené sukutu bitipakalepó. Téyaletei, ḡ wale ala ama kilitu, ḡ ḡainé sukólo ama hosaa muni deyalepó,” yalepó.

⁵⁷ Ai fo depa, atima Juda whḡrapené apaae duraalu, “Yaḡa, 50 ba fo kemenitei, Abraham naao ai kilirapó!” yalepó.

⁵⁸ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yalo diappaee mo i dere ape. Abraham akélé hamané deyaaipatei, ę mo taketi betere whipó,” yalepó.

⁵⁹ Atétepa, atimané kapo durape sóró ą siróló daai yaleteti, ą kelaqsóró kikití buté buté fóló, moma dere be bopére tipí taaróló, belapaae sókó doropóló felepó.

9

Yesuné kele nomone whi wisirale fo

¹ Atéró, Yesu ą tumó fu betalemó, whi betą hamané depemóteí kele dilípa deale whi betepa kelalepó.

² Atépa, ama yó matere whirapené ąpaae duraalu, “Yó matere whi-ó, i whiné kele dilikireteí, ama yale dowi alané erépé, hamaró alimatamoné yale dowi alané erémólópó?” yalepó.

³ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “I whiné ama kele dilikire alata, ama yale dowi alané ó hama alimané yale dowi alanékélé meipó. Aita, Kótóné fotokóné ama tiki tuamó ere ala wisiró betepa, nalo so whi feané kolópóló erapó.

⁴ Be depatei ę doteyale whiné ama kutó ąané ąale dirótu betenérápó. Mióta, be diki dere ala sókó waaí ai dere ape. Atétere sukamó, whi mo betané kélé me kutó dinénipó.

⁵ Ę i haemó ąale bituraalu, ti haemó betó mole so whipaae ąerótu betere ąeta, ti ętorótípó,” yalepó.

⁶ Ai fo yóló, Yesuné fesąa haepaae sókó deróló, ąe kąae sóró basa basa eróló, kale whiné kelemó dilalepó.

⁷ Atéró ąpaae duraalu, “Naao dore kele u Sailoam wei kemó fokone fae,” yalepó. (Sailoam doiné bete feteyóló doteyalepó.) Ai fo depa, kale whi ą fóló fokalemó, mo ti wisitepa, ama bepaae momó fesaae wouraalu, ąla ąla wisiyóló kelalepó.

⁸ Atépa, ama be whi so whiró ą kele doyóló bitu, ąla ąla kema du betepa kelale so whitamóné duraalu, “Ita, take kele doyóló bitu, ąla ąla kema du betale whi ąti irurapó?” yalepó.

⁹ Tétepa mepaaené duraalu, “Me kae mei ątoró ątipó depa mepaaené meipó, betą kaae kelepaa daale whi kae irurapó,” yalepó. Tétepa kale whiné amateí duraalu, “Take kele dilikiyóló bitu, ąla ąla kema du betale whi me kae mei, ętoró ąti i ape,” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa atimané ąpaae duraalu, “Naao kele dilikireteí netéró wisiyaleé?” yalepó.

¹¹ Tétepa ama duraalu, “Atimané Yesupó du betere whiné ąe sóró basa basa eróló yalo kelemó dilóló, Sailoam wei mó fokone fae depa, fokale tikimó yalo kele wisiyóló mió ąla ąla keletapó,” yalepó.

¹² Ai fo depa atimané ąpaae woseturaalu, “Ai whi ą momó betere?” depa kale whiné duraalu, “A momó beteréró ękélé kisipanipó,” yalepó.

Farisi whirapené betą whiné kele neyóló wisiraleé? yale fo

¹³ Téró, atima mepaae whirapené kale kele dilikiyóló betale whi Farisi whirape beterepaae dapesó walepó.

¹⁴ Yesuné kale kele dilikire whi ąe dilóló wisirale alata, ąa naai tukóló muló betere be ąemó yalepó.

¹⁵ Atépa kale Farisi whirapéné kélé ąpaae woseturaalu, “Naao kele dilikireteí, netéró wisiyaleé?” depa, ama atimapaee duraalu, “Yalo kelemó ąe dilóló Sailoam wei kepaae fokone fae depa, ę fóló fokalemó yalo kele wisiyóló, mió ąla ąla keletapó,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa mepaae Farisi whirapené duraalu, “I whi, Kótóné dotonale whi meipó. Ti noatepae, ąa naai tukóló muló betere be ąemóteí, ama etei kaae kutó ditu beterapó,” yalepó. Ai fo depa, mepaae whiné duraalu, “Dowi ala du betere whiné etei kaae kelemeí ala netéró eraalóé?” yóló atimasisi tekeyóló fo kae kae du betalepó.

¹⁷ Téró atima ai fo yóló kemetepa, kale kele dilikiyale whi daalepaae fetée fóló duraalu, “Ai whiné naao kele wisiró betepa, naao ą depóló

kisipa mute?” depa, kale whinė duraalu, “Aṭa Kótóné ama kóló whíkópó,” yalepó.

¹⁸ Tétepa, ai kale Juda whırapené a take kele dilikiyóló betale whıtei, wisiró beterapóló kisipa tiréni, a kae whı nisiyóló ama hamaró alimatamo dapesene fópóló, mepaae whırape doteyalepó.

¹⁹ Atéró, kale whiné hamaró alimatamo wóló betepa, Farisi whırapené atimaamopaae wosetu-raalu, “Ita diaamoné kele dilikipatei deyalepó yale naale hıtié? Atéyaletei, mió ama kele wisiretei netéró yaleé?” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, hamaró alimatamoné duraalu, “Aṭa ḁamoné naalepó. Ama kele atéró dilikipa deyaleteti ḁamoné kisiparapó.

²¹ Tépatei, ama kele wisirale whı ó netéró wisiraleró ḁamokélé tuénipó. Ti akélé disire whıpa, a wisirale fo amatóró yópóló apaae wosae,” yalepó.

²² Kale whiné hamaró alimatamoné atéró yale fo hale inipó. Yesu aṭa, Kótóné so whı teteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere whıpó dere so whı fo wosetere bepaae holaqsóró, atima Juda whırapené belapaae hókó deraalopó ere fo atimaamoné wusuróraalu, witepa yalepó.

²³ Atimaamoné akélé disire whıpa, apaaetóró wosae yale fota ai betené yalepó.

²⁴ Téró, Farisi whırapené kale kele dilikiyale whıpaae momó ape yóló duraalu, “Kótóné doi doasi muópóló yae. I sekéta, dowi ala du betere whıpóló ḁané tuérapó,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa kale whıkó duraalu, “Aṭa, dowi ala dere whı ó initere whıró ekélé kisipa inipó. Téretei, take e kele dilikiyóló betaleteti, mió yało kele wisiyóló keletere ala beta yało kisiparapó,” yalepó.

²⁶ Atétepa atimané apaae wosetu-raalu, “Naa ke kele wisiraai noa ala maaté yaleé?” yalepó.

²⁷ Ti fo depa ama atimapaae duraalu, “Take yało diapaae yaleteti, diaaḁ woseni hóralebó. Téyaleteti, ḁané momó noatepa wosaa de? Diakélé ama yó matere whırape betaai kisipa mute?” yalepó.

²⁸ Ai fo depa atimané a faleyóló duraalu, “Yaṭa, i sekéné ama yó matere whı airapó! ḁaṭa, ti Moses-né yó matere whırape beterapó!

²⁹ Take Kótóné Moses-paae mo yalepóló ḁané kisiparapó. Tépatei, ai whı wale tikikélé ḁa mo kisipanipa, a deró kelae!” yalepó.

³⁰ Tétepa, kale whiné atimapaae tokó mótu duraalu, “Ama yało kele wisirale alata, mo doasi alapó. Tépatei, a wale tikikélé ḁa tuénipó depa, yało doasi sira dapó.

³¹ Ti noatepaae, dowi ala du betere whırapené dere fo Kótóné wosentere ala ḁané kisiparapó. Téretei, ama tué mole ala sya fóló, erótu betere so whiné dere fota, ti ama wosetua dapó.

³² Mo take bitiré wale alimó, atéró kele dilikipatei detere whı mené fisaae faralebó dere fo mo wosókélé inipó.

³³ Kótóné i whıtamo dotonóluameisóró, ti ama beta alakókélé eróluameipó,” yalepó.

³⁴ Ai fo depa atimané apaae duraalu, “Yaṭa, naao haeró ayatamoné dowi ala tuamó deyale whınétei, ya ḁa yó matere whı betaai de?” yóló, a foné sóró hókó faralebó.

Mo kelené kelepatei tiki tuamó daale kele dilikire fo

³⁵ Kale Farisi whırapené kele wisirale whı foné sóró hókó faralebó, dere fo Yesuné wosóló, kale whı kekalebó. Atéró kekóló, keletepa apaae duraalu, “Yaṭa, Whiné Naalemopaae kisipa tiró betere?” yalepó.

³⁶ Tétepa kale whiné apaae duraalu, “Doa whı-ó, e apaae kisipa tiki tiraai dapa, ai whı naao epaae yó ala,” yalepó.

³⁷ Tétepa Yesuné apaae duraalu, “Aṭa, mió naao ai kelale ape. Mió

yatamo i fo du betere seké ętóró i ape,” yalepó.

³⁸ Téró kale whiné duraalu, “Tale-ó, mió ę yapaae kisipa tiróló i betere ape,” yóló ę Yesu daale aomó bukutiri tearó dua betalepó.

³⁹ Téró Yesuné duraalu, “Ę i haepaae waletaita, mepaae kele dilikire so whi wisiróo, wisire so whiné kele diliki yóo yópóló, taleyóló bukuraai walepó,” yalepó.

⁴⁰ Yesu atamo felekemó daae mole Farisi whirapené ama dere fo wosóló, apaae duraalu, “Naao ai dere fota, dakélé kele dilikirapóló de?” yalepó.

⁴¹ Tétepa Yesuné atimapaee duraalu, “Diqtamo diq kele dilikirapó uasóro, ti diqané du betale dowi alamó diq só deróluameipó. Tétepei diaaq duraalu, diqané kele wisirapó dereteiné diaaq dowi ala hale ai mole ape,” yalepó.

10

Sipsip hupu kaae tare topo whi wisita Yesuné atórótípó yale fo

¹ Téró Yesuné duraalu, “Yalo diapaae mo i dapa wosae. Mepaae whi de kale *sipsip* hupurape betere tipi tumó sókó wéni, demó fulukóló sókó hotepa, ti qlémi nokole whiró hupu doraai wale whitamó ai ape.

² Téretei, whi me de kale *sipsip* hupurape betere tumótóro sókó hotepa, ti hupu tale ai ape.

³ Kale *sipsip* hupurape me ala yaqsóro, tu sereke kaae tare whiné ai *sipsip* hupu tale tipi tuapaae wópóló tu tukitepa, ti ama fo nakome hupurapené wosetua dapó. Atéroró, kale *sipsip* hupurape fea doi yósu enalemó, ama fo wosóló wapa, ti belapaae olosó fua dapó.

⁴ Atéroró, kale hupu talené ama hupurape fea belapaae dapesó doropóló, ama kilimó woleyóló fua dapó. Ti noatepae, kale hupurapené ama fo nakome wosóló tuérápó.

⁵ Tétepei, mo whiné fo nakome woseturaalu sya feni, atima botokótei

faalopó. Ti noatepae, ai hupurapené ę kae whipóló tuérápó,” yalepó.

⁶ Yesuné atimapaee ai dó faróló yale fo bete atima sini, kóló kóló du betalepó.

⁷ Atétepa Yesuné atimapaee hakearóló duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. *Sipsip* hupu fua wua dere tu sereketa, ti mo ętórotípó.

⁸ Ę waaipatei, take wua yale whirapeta, ti qlémi nokole whiró qla qla fasóló sere whirapetamo ai ape. Tétepei, kale *sipsip* hupurapené atima dere fo wosenipó.

⁹ Kale hupurape fua wua dere tu sereketa, ti mo ętórotípó. Mepaae whi de ę tuamó sókó fupa, ti me qlané ę doratere ala ini, tao saalopó. Atétere whita, belapaae nerape nale fua, tipi tuapaae hotua du betaalo ai ape.

¹⁰ Ti qlémi nokole whirapeta, hale wómipó. Kale *sipsip* hupurape qlémi dóló sóro fío, hupurape dóló doróo, yaairaaalu wua dapó. Téretei, ę waletaita atima sukutere ala tuamó beteretei taaróló, ti betere bete mo turó sópóló kisipa mutu walepó.

¹¹ Kale *sipsip* hupu kaae tawóló asare whi wisinaaleta, ti mo ętórotípó. Hupurape me ala yaqsóro, tao saai yalo betere bete me qla meipóló ę sukunérápó.

¹² Me dupu saai kisipa muóló hupu kaae tatere whita, *sipsip* hupu tale meipó. Atétere whita, hupu dóló nokole bete haq wale kilitu, hupurape dóló nópóló taaróló ę botokó faalopó. Atétepa kale bete haq wouraalu, *sipsip* hupurape dóló sesaape deremó, mepaae hupu botokó dapo dapo yaalopó.

¹³ Ti noatepae, ai kaae tare whi ę *sipsip* hupurape kisipa muni, dupu saai kisipa muóló kaae tareteiné hupurape taaróló, botokó fua dapó.

¹⁴ Ęta, *sipsip* hupurape kaae tawóló asare whi ereteiné, hupurape yalo kisipa yóo, hupurapénékéle ę kisipa yóo erapó.

¹⁵ Até irure kaae, Ayané ama ę kisipa yóo, yalo Aya ę kisipa yóo, er-

apó. Yalo betere bete me ɔla meipóló sukãaireteita, *sipsip* hupurape kisipa mutu, tao saairaalu sukunérápó.

16 I tipi tuámó betere hupurape maaté tao saai mei, yalo hupurape mepaae kae betó mulapó. Ai hupurapekélé fea yalo dape sóró, i betó mole hupurapetamo touróló betámó beteraalopó. Tétepa, ai hupurapenékélé yalo dere fo wosaalopó. Tétu, *sipsip* hupurapekélé mo betatóró betóo, kae tare whíkélé betatóró betóo, yaalo ai ape.

17 Yalo betere bete tokó sóró sukutepa, ɛ momó kepaayóló betaalopóló kisipa mutu, yalo betere bete matereteiné yalo Ayané ama ɛpaae yaala sókó fóló mulapó.

18 Whi betanékélé yalo betere bete tokó seni, yalo kɔleaanéte matapó. ɛ sinitere alakélé, kepaayóló betaaire alakélé, naaotei teteróló kae tawae yóló, yalo Ayané ɛpaae maleteiné yalo teteróló kae tarapó,” yalepó.

19 Kale Juda so whiné ai dere fo woseturaalu, atima fea betá kisipa muni, mepaaené fo kae yóo, mepaaené fo yóo, du betalepó.

20 Atétu, mepaae turó so whiné duraalu, “Ai whi tuámó dowi kepe fãanuraalu, topo doyóló du betere fo diaaɔ noatepa wosetu bitu de?” yalepó.

21 Ai fo depa mepaae so whiné duraalu, “Dowi kepe tepeyóló betere whiné etei kae fo dumipó. Dowi kepe tepeyóló betere whiné kele dilikire so whi sũmó wisiranére?” yalepó.

Juda whirapené Yesupaae kisipa tiki tiréni yale fo

22 Téró, Jerusalem be tuámó Juda fakené moma dere be mo take bóe whiné doraalotei, momó wisiróló ɔla deyaai tukóló muló betere be de sókó walepó. Atéró ɔla detere alata, sosóli alimó yalepó.

23 Atéyale sukamó, moma dere be belamó tene Solomon-né doi mole be tokwẽimó Yesu ɔ kutu betalepó.

24 Atétepa, Juda so whiné Yesu boperale wóló, ɔpaae duraalu, “Naao dɔpaae yó melaai yale fo yó melaalo nisiyóló kae tawale supa, yãtamo so whi teteróló kae tanópóló Kótóné sóró beteró betere whi Kerisopata, ti dɔpaae hãkearóló yae,” yalepó.

25 Ai fo depa Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Take yalo diaɔpaae yaleteti, diañé tué tiki tirénipó. ɛ etei kae whipóló diaaɔ kisipa tirópóló, Ayané doimó yalo i kelemei alarape du beteraapó.

26 Tépateti, dia yalo *sipsip* hupu bitinireteiné, ɛpaae kisipa tiró bitini ai ape.

27 Yalo *sipsip* hupurapené yalo fo wosetua dapó. Ai hupurape atimakélé yalo tué yóo, atimakélé ɛ sya wóo, du beteraapó.

28 Yalo atimapaee mo ti betere bete matereteiné atima sukóló alukélé mo yaalo meipó. Ai so whi atima yalo naase tuámó betepa, me whiné fasó sere alakélé mo enénipó.

29 Ai *sipsip* hupurape yalo naase tuámó beteraale seké yalo Aya ɔta fotokɔ bole Tale bitu, fea whiraperó kae kae keperapetamo ama teteró beteraapó. Atéreteiné atima yalo Ayané naase tuámó betepa, me whiné kélé mo fasó senénipó.

30 Yalo Ayané ama ere ala ó mole tuékélé kae mei, dãmo wusuró mo betá alatóró erapó,” yalepó.

31 Ai fo depa wosetu, kale Juda whirapené momó kapo du sóró, ɔ siriyóló daai yalepó.

32 Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yalo Ayané ɛpaae erae depa, kae kae kelemei ala eralepó. Téyalepa, mé erale kelemei alarapemó, diaaɔ ɛ kapo duné siróló daai de?” yalepó.

33 Ti fo depa Juda whirapené ɔpaae tokó mótu duraalu, “Naao ai eratere alamó yã kapo duné siriyóló daai dumipó. Yãta mo whitei, Kótópó du betere foné Kótó faletu betepa, yã daai dapó,” yalepó.

34 Tétepa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Diañé tukóló muló

betere foné diąta, kótórapepóló take yało diąpaae inié?

³⁵ Kótóné ašemó ere fo tuąmó tekeyóló mepaae wosóo, me kwia-paae woseni sisópaae eróo, dere ala mo enénipó. Ama fo wosale so whípaae diąta, kótórapepó depa, ti i haepaae wópóló Alima Kótóné kae beteró betere naalepaae noa fo enére?

³⁶ Atépa, yało Ayané ę ama naalepóló sóró kae beteróló, i haepaae dotonalepó. Atérené yało duraalu, ‘Ęta Kótóné naalemapó’ dere fomó, Kótó faletapóló diaaę ę só deróló hałe ęla kaae aęrótu beterapó.

³⁷ Yałotamo, Ayané ama erae dere ala erénitepa, ti diąné yało dere fo wosóló, ępaae kisipa tiraęse.

³⁸ Tépatei, yało Ayané erae dere ala erateremó, diaaę ępaae kisipa tiratere hótépa, ti mepaae eratere kelemei alarape kisipa tirae. Atétepa, ti yało Aya ą ę tuąmó betóo, ękéle ą tuąmó betóo, ere ala bete diaaę wisiyóló kisipa yaalo ai ape,” yalepó.

³⁹ Ai fo depa, atimané take yale kaae Yesu tawóló *dipula* beteraai yalemó, ą ai tuąmótei sókó deyóló felepó.

⁴⁰ Atéro Yesu ą Jordan weį teyóló, ama yó mótu betere ala kaae sale tikipaae momó bińi felepó. Aita, take Jon-né so whį fea weį tópurótu betale tikipó.

⁴¹ Atéro fóló berteremó, so whį mo dékéro ą beterepaae wóló duraalu, “Jon-néta, kelemei ala mo betąkéle eratepa kilinipó. Ténitei, ama i whį kisipa muóló yale fo fea motóro erapó,” yalepó.

⁴² Atima ai betó mole tikimó, mepaae so whį fea Yesupaae kisipa tiralepó.

11

Lasarus sukąle fo

¹ Téro, Betani be whįkó ama doi Lasarus ą kisiné sukóló molepó. Ai be huluata, Maria ama kema Martasépi atimané turuku bepó.

² Ai so Mariata, kale kisiné sukóló mole whį Lasarus-né nemapó. ąta, Talené hęleke tómo felé kęlaa wale *wel* weį suniyóló, ama topo nikinétei helekóló kópurale sopó.

³ Kale whįné ama nema tamoné Yesupaae duraalu, “Tale-ó, naao hosaa mole fulumu whį kisiné sukóló mulapó,” fo yó faralepó.

⁴ Ai fo Yesuné wosóló duraalu, “ąta, ai daale kisiné ama betere ala mo ti kemeraalo meipó. Ai kisita, Kótó Naalemané Alimané ere ala wisi hąkearatepa, so whį feané kolópoló erapó,” yalepó.

⁵ Martakélé, ama kema Mariakélé, atimaamoné nema Lasarus-kélé, Yesuné ama hosaa mulu, yaala sókó fóló molepó.

⁶ Atépatei, ama noma Lasarus kisiné sukóló mulapó dere fo wosóló, Yesu ą hapale feni, be deńtamo hałe beterepó.

⁷ Téro ama yó matere whįrapepaae duraalu, “Dą Judia hae kwiapaae momó fesaae faalopa fiépe,” yalepó.

⁸ Ai fo depa, atimané ąpaae duraalu, “Yó matere whį-ó, dóti atima Juda whįrapené yań kapo duné siróló daai yale tikipaaetei, momó fesaae faai de?” yalepó.

⁹ Tétepa Yesuné duraalu, “Betań be deń tuąmó kutó ditero 12-ró suka kele munié? Deń tuąmó kotere whįta, me ęlané hó kotóo sóró déekéle naalomeipó. Ti noatepae, ai whį ąta i haemó ere deńtamo kutu berterapó.

¹⁰ Téretei, diliki tuąmó kotere whįta, kotóo sóró dée nukua dapó. Ti noatepae, ą deń tuąmó konitereteinépó,” yalepó.

¹¹ Yesuné ai fo yale kįlipaae ama atimapaae duraalu, “Dąń fulumu whį Lasarus ą noke fipa turukuraai ę fulapó,” yalepó.

¹² Ai fo depa, ama yó matere whįrapené duraalu, “Tale-ó, ątamo mo noke fipa, ti ama hałe wisiyaalopó,” yalepó.

¹³ Yesuné amata, kale whį mo ti sukunapó yaletai, ama yó matere

whirapené ti mo noke fipa dere nisiyalepó.

¹⁴ Atétepa, Yesuné atimapaae hakearóló duraalu, “Lasarus-ta, mo ti sukunapó.

¹⁵ Atei alata, diã kisipa tirópóló ę atamo betamó betepa iniyaletéiné yalo mo kée dapó. Térapa, da ę kelaai faalopa fiépe,” yalepó.

¹⁶ Tomas-tei ama doi Didimas-pó du betere whiné mepaae yó matere whirapepaae duraalu, “Dakélé atamo betamó sukai faalopó,” yalepó.

Yesuné Mataró Mariatamo nema sukalemó seke yaqsóro tao sale fo

¹⁷ Téró, Yesu ę Betani bemó sókó fóló kelalemó, kale whi Lasarus douró betepa, douro be derape kemeipakalepó.

¹⁸ Ai Betani bemó kaae sóró, Jerusalem bepaae foleteita, saletó mei, 3 kilomita maatépó.

¹⁹ Atérené, Juda hae kwiamó betó mole so whi mo turó Mataró Mariatamoné nema Lasarus sukaleteiné atimaamo dekené sukaqsóro, koleó yóló moló bemó fea betaai walepó.

²⁰ Atéró, Yesu ę tumó wou beterapó dere fo Matané wosóló, atamo hokolaa yaai fupatei, Maria ę bemó hale beterepó.

²¹ Atéró fóló, tumó hokolaa yóló, Martané Yesupaae duraalu, “Tale-ó, yatamo imó bituasóro, ti yalo ne sukuameipó.

²² Tépeitei, naao noa alakó Kótópaee wosetepa, ti ama mo miótóro eraalopóló kisipa mutapó,” yalepó.

²³ Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao neta momó kepaayóló betaalo ai ape,” yalepó.

²⁴ Tétepa Martané duraalu, “Take kemetere sukamó so whi fea kepaaturaa, akélé kepaayaalopóló yalo kisiparapó,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Kepaayaaireteiró betere betetamota, ti mo ętórótípó. Whi me de epaae kisipa tiró betere

tuamó ę sukutepa ti aluni, hale betó tawaalopó.

²⁶ Mepaae so whi de mo bitutei, epaae kisipa tiratepa, ai so whi sukókélé mo yaalo meipó. Naao yalo i dere fo wosóló, mo dapóló kisipa tiki tirate?” yalepó.

²⁷ Tétepa kale soné duraalu, “Tale-ó, yata so whi fea tetéroló kaae tanópóló, sóro betero betere whi Kerisopó dere fo mo dapó. Yata i haepaae waalopóló bopetu betale whi Kótóné Naalemapóló, kisipa tiratapó,” yalepó.

²⁸ Matané ai fo yóló kemetepa, ę fesaae fóló kema Mariapaae ape yóló, depaae dapesó fóló duraalu, “Hama-ó, kale yó matere whi wóló daalu, yalo dapó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, Mariané ę hapale turukó holóló, Yesu daalepaae felepó.

³⁰ Atéyaletéi, Yesu ai be hulupaae hapale sókó feni, Mata atimaamo hokolaa yóló, fo du betale tikimótóroti hale daalepó.

³¹ Atéró, Mariapaae kole-ó, yaai wale Juda fake so whi fea atamo be dolomó betó mualetéi, ę turukó daalóló fupa, nema molóne fole nisiyóló atimakélé ę sya felepó.

³² Atéró, Maria ę Yesu daale tikimó sókó fóló ę kelalepó. Atéró, ama hó aomó deraapisa fóló fiyó mulu duraalu, “Tale-ó, ya imó bituasóro, yalo ne sukuameipó,” yalepó.

³³ Atéró, Yesuné Maria wole dere ala kolóo, atamo wale Juda so whikélé wole yóo, depa kilitu, ama hosaa tuamó doasi dekené sukutu betalepó.

³⁴⁻³⁵ Atétepa, ama atimapaae woseturaalu, “Diaa ę momó douralé?” depa, atimané duraalu, “Tale-ó, ke-laasepóló ape,” yalepó. Ai fo deremó, Yesu akélé wole yalepó.

³⁶ Yesuné atéró wole depa kale Juda so whiné duraalu, “Ama hosaa mole whi sukutepa wole ai dere kelere?” yalepó.

³⁷ Téyaletéi atima mepaae so whiné duraalu, “I whiné take kele dilikire

whi wisirótu yale kaae, i sukóló mole whi wisi erénitupó?” yalepó.

Yesuné Lasarus kepaarale fo

³⁸ Atéro Yesu a kale yale kaae, momó ama hosaa tuámó doasi dele duraalu, dou tópaee walepó. Téyalemó, a dourale kane dolo tu doakale kane fakené kinó betepa kelalepó.

³⁹ Atépa, Yesu sókó wóló duraalu, “Ai kinó betere kane fake sókó sóró mulae,” yalepó. Ai fo depa, kale sukóló mole whiné nema Matané duraalu, “Tale-ó, téyaalotei a douró betepa, be de douró kemeyaaleteiné mió dowi kēlaa sókó waalo ai ape,” yalepó.

⁴⁰ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Naaotamo kisipa tiki tiratepa, ti Kótóné mo kae ere ala wisinaale kelaalo ai ape, fo yalo yāpaee inié?” yalepó.

⁴¹ Atétepa, kale kinó betere kane fake atimané sókó sóró mulalepó. Téró, Yesu a ó sapaee kese holóló duraalu, “Aya-ó, yalo moma dere fo naao wosóló, eratereteiné yāpaee mo kēe dapó.

⁴² Ti noatepae, betere dokó fea yalo kematere fo naao wosóló, erótu betere ala yalo tuérápó. Téretei, yalo i dere fota, i daae mole so whiné etei ala kilituraalu, e naao dotonó beterapóló atima tué tiki tirópóló dapó,” yalepó.

⁴³ Atéro ai fo yóló kemetepa, ama fo fakeyóló duraalu, “Lasarus-ó, ya ipaae tóe ape!” yalepó.

⁴⁴ Tétepa, kale sinale whi belapaae tóe wouraalu, ama hó naasekélé, kelepaaakélé, boperóló mulale dei *linen* kutiné bope yóo, ama kelepaaakélé kutiné husuróo, epatei sókó walepó. Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “A kweyópólópa, ama tikimó ai bopere kuti teraae falae,” yalepó.

Topo whirapené Yesu daairaalu, fo deyaletēi

(*Mat 26:1-5, Mak 14:1-2, Luk 22:1-2*)

⁴⁵ Atétepa, Mariapaae kōle-ó yóló, atamo betaai wale Juda fake so whi fea Yesuné ai yale ala kolóló, āpaee kisipa tiki tiralepó.

⁴⁶ Téyaletēi, Mariapaae kōle-ó yaai wale whirape atimakó mepaae Farisi whirape beterepaae fóló, Yesuné yale alarape fea yó malepó.

⁴⁷ Atéro, mo so whimó momaratere topo whiraperó Farisi whirapetamoné mepaae taleraterē whirapepaae ape yóló, touróló fo kēlaaróló atimapaee duraalu, “I whiné ama du betere ala taalópóló depatei, ai whiné taalaaire mo sūni, Talené dapó yópóló, eraterē kelemei alarape fea du beterapó. Térapa, dané noa alakó yaaloró, tué tekeyaalopó.

⁴⁸ Danétamo ama i ala du beterópóló kaae tapa, ti so whi feané āpaee tué tiki tiraalopó. Atéturaalu, Rom *Gavman* whirape wóló, da betere beró dané tēteróló kaae tare hae kwiatamo fasó saalopó,” yalepó.

⁴⁹ Atéro, ai ba fomó atimakó whi betā ama doi Kaiapas, a so whimó Talepaae momaratere doasi topo whi beterepó. Ai sekéné atimapaee duraalu, “Diaaō ai dere fota, diā tué iniru whaalā depa hōko fo dapó.

⁵⁰ Da Juda fake so whi fea aluyaōsóró, betā whi sukutepa wisirapó kisipa muni airapó,” yalepó.

⁵¹ Ai fota, amatei kekeme nóló ini, ai ba fomó a so whimó Talepaae momaratere topo whi bitu, Juda fake so whi tao saairaalu, Yesu sukāaire ala Kótóné kóló whiné dere fo kaae ama tikati yóló mulalepó.

⁵² Yesu a sukāaire alata, ai Juda fake so whi maaté tao saai meitei, Kótóné ama naale senaale i hae kwiamó dapo dapo yóló, kae betó molete, fea touróló mo betā faketéroró aleróló beteraalopó.

⁵³ Atéyale be demótóró kaae sóró, kale Juda topo whirapené Yesu daairaalu, kikitā fo dokóló mulalepó.

⁵⁴ Atéreteiné Yesu ai Juda hae kwiamó momó kae hakeamó kuni, ai hae taaróló, so whikélé bitinire hāle kōpu kaae fi hae kwia felekemó tēne

Epraim be huluamó, ama yó matere wh̄irapetamo fea beterepó.

⁵⁵ Atéró, Juda fake so wh̄iné kale boseneyóló fele be demó ɔla detua dere be de felekemó sókó waai depa, kae kae be huluamó betó mole so wh̄i fea atima betere tiki taaróló, Jerusalem bepaee holalepó. Aita hāle meipó. Talené keletómó atima wisirapó yópóló, momatere bemó kae kae fokotere ala yaai holalepó.

⁵⁶ Atéró fóló bitu kale so wh̄iné Yesu momó beterérópóló kikitu betalepó. Atéró moma dere be belamá daae mulu atimasisi duraalu, “Diaaɔ kisipané a i ɔla deterepaee waalopé meié?” du betalepó.

⁵⁷ Aita, hāle inipó. So wh̄imó momaratere topo wh̄iraperó Farisi wh̄irapetamoné mepaae wh̄irapepaee duraalu, “Diakó me wh̄inétamo a keletepa, ti tawóló *dipula* beteraalopa, atimapaee ene ape yóló mulaleteiné,” ai fo yalepó.

12

Mariané felé kɛlaa wale nard wel wēi turó Yesuné hómó dilale fo (Mat 26:6-13, Mak 14:3-9)

¹ Atéró, kale boseneyóló fele be demó ɔla deyaairaaalu, apo miró be de hāle mupatei, Yesu a ama kepaarale wh̄i Lasarus-né turuku be Betanipaee sókó walepó.

² Ai bemó atimané Yesu hekeseróturaaliráté fu betepapó. amó ɔla deralepó. Ama nema Lasarus-kélé ɔla nokole ni fake tómó Yesutamo betepa, ai deyaale ɔla Martané atimamó aliróló malepó.

³ Téró, Mariané doasi *moniné* duputere felé kɛlaa wale *nard wel* wēi wuti faapa sóró wóló, Yesuné hómó suniyalepó. Atéró ama topo nikinétei, kale *wel* wēi fē helekalepó. Atéyale tikimó, atima betere be dolokélé, felé kɛlaa feyó feyó walepó.

⁴ Téyaletai, Yesuné ama yó matere wh̄irapekó Iskariot be wh̄ikó Judasné kale so foné sóró duraalu, “Ai ɔla hāle noatepa besekéraleé?” yalepó. Ti ai sekéta, take nalo Yesu dópóló eleké deyaaire wh̄ipó.

⁵ “Téró ama duraalu i felé kɛlaa wale *wel* wēi wisinaaleta, dotonóló 300 *silpa moni* sóró, mepaae yolealere so wh̄imó meniyólópó,” yalepó.

⁶ Ai fo yaletaita, yolealere so wh̄i mo tao saai kisipa muóló inipó. Ti noatepae, atimané betapaae touróló mulótu betere *moni* ama tetéroló kaae taru, ātei ɔlémi sua yalepó.

⁷ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Ai soné ama felé kɛlaa wale *wel* wēita, Kótóné mo taketitei i ala yópólópó yóló muló betepa, ama mo wisiyóló kaae taté wóló, mió ē douraaire suka felekemó ai ala dapa, seséni ama yópóló taalae.

⁸ Ti noatepae, ai yolealere so wh̄ita, diatamo suka fea betó tawaalopó. Téyaalotei, ēta, dekéro be demó diatamo betaalo meipó,” yalepó.

⁹ Atéró, kale Juda fake so wh̄iné Yesu Betani bemó betepapó dere fo wosóló, a kelaai dapóló touralepó. Atéró touraletaitei, Yesu maaté kelaai mei, Lasarus mo ti sukaleitei, Yesuné kepaaralepó depa, kelaairaaalu walepó.

¹⁰ Atétepa, mo so wh̄imó momaratere wh̄irapené Lasarus-kélé daai dapóló fo deyaalepó.

¹¹ Ti noatepae, Lasarus kepaarale ala atima Juda fake wh̄irapené kilituraalu, mo so wh̄imó momaratere wh̄irape taaróló, Yesupaae kisipa tiki diráté fu betepapó.

Yesu Jerusalem bepaee fele ala (Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Luk 19:28-40)

¹² Atéró, h̄ika be dētepa Yesu Jerusalem bepaee wou betepapó dere fo ai ɔla naai touró betere so wh̄iné wosalepó.

¹³ A fo wosetu, ātamo tumó hokolaa yaai sapo d̄arape tao diliki yóló, i fo fakeyóló deté fu betalepó.

“*Hosana!* Talené doimó wale wh̄i wisinaale Kótóné wisirópóló yae. Israel fake so wh̄i tetéroló kaae tare doasi topo wh̄i Talené wisirópóló yae,” deté fu betalepó.

14 Atéro Yesu ą faairaalu, betą utų *donki* hupu sóró ai hupuné sisó tómó betalepó. Ama ai yale alata, kale ašemó i yóló muló betere fo motóro dokonalepó.

15 “Saion be huluamó betó mole senaalerape-ó, mió dią teteróló kaae tare doasi topo whi utų *donki* hupuné sisó tómó betóló ai walapa kelere?” erapó.

16 Ai yale alarape fea ama yó matere whirape atimanékélé ke-laletei, bete hapale sóró kisipanipó. Ténitei, Yesu ą kepaayóló hepen-paae fóló, ama ere ala wisinaale hakearale kilipaae ti atimané ąpaae erale alarapeta, Kótóné ašemó ere fo dokonó beterapóló kisipa mualepó.

17 Téro, kale Lasarus dou dolomó mupa, Yesuné kepaaratepa kelale so whiné ai yale ala fea deté fóló fak-eralepó.

18 Yesuné ai kelemei ala eralepó, depa wosale so whi mo turó ai be hulua taaróló, ątamo hokolaa yaai dapóló felepó.

19 Atétepa, kale Farisi whirape atimasisitei duraalu, “Dané du betere alarape fea mo ąkélé inipó. Ti ama dere alamó, i haemó betó mole so whi mo feané ątóro ai sya fu betere kelere!” yalepó.

Yesu ą sinaalopóló yale fo

20 Atéro, ąla deyaai tukóló muló betere be de sókó wapa, Kótóné doi sóró holóló moma yaai Jerusalem be huluapaae hotere so whitamó, mepaae *Krik* fo bole so whi atimakélé fea touyóló holalepó.

21 Téro, kale *Krik* fo bole so whi atima Kaleli haemó tene Betsaida be whikó Filip beterepaae fóló, ąpaae woseturaalu, “Doa whi-ó, dąta Yesu kelaai walepa, naao dą ą beterepaae dapesó faaloé?” yalepó.

22 Ai fo depa Filip ą wóló Andrupaae depa, Andru atimaamo wusuró fóló, Yesupaae yalepó.

23 Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Kale Whiné Naalemané ere

ala wisi hakearaaire suka mió mo felekemó sókó waai dapó.

24 Yalo diąpaae mo dapó. Kale *whit* ke haepaae taae derepeletei kęlaayóló alunitepa, ti ai ketóro hęle muó tawaalopó. Tėni, ai ke kęlaayóló alutepa, ti tųmu sokóló, du mo dekėro woleyaalo ai ape.

25 Mepaae whi de ama betere bete me ala yaqsóro, amatei hotowaró kaae tapa, ti ai whiné betere bete aluyaalopó. Tėpatei, mió i alimó mepaae whi dené ama betere bete doratepakélé me ąla meipó dere whita, mo ti betó tawaalo ai ape.

26 Mepaae yalo ala erótu betere so whita, ti mo ętóro sya wonėrapó. Atėtere so whi atimakélé ę betere tikimótóro betámó betaalopó. Mepaae so whi detamo yalo kutó dirótu betepa, ti atėtere so whiné doi yalo Ayané sóro horóló, dukiraalopó.

27 Mió yalo hosaa tuámó doasi sekené sukutapa, noa fokó yaaloé? Aya-ó, i be demó ępaae eraaitere ala sesėyóló ę tao sae fo enėre? Mió ępaae eraaire ala mo erópóló, ę wóló i betere ape. Aya-ó, naao ere ala wisi so whi feané kolópóló hakearae,” yalepó.

28 Yesuné ai fo depa, hepen bemó fo fakeyóló duraalu, “Yalo ere ala wisi hakearó betereitei, mo turó kolóló tuę yópóló, yalo momó hakearaalopó,” yalepó.

29 Ama atéro dere fo aimó touró betere so whiné wosóló, mepaaenė duraalu, “Aita, be sapalaa dorowou yalepó,” depa, mepaae so whiné duraalu, “Meipó. Aita, *ensel*-né ąpaae fo du yalepó,” yalepó.

30 Ai fo depa Yesuné duraalu, “Aita, ę tao saai ini, dią tao suraalu yalepó.

31 Ti noatepae, i hae so whitamó fo tokóló dowi kwia melaaire be de mió mo felekemó sókó waai dapó. I hae teteróló kaae taru, doasi topo whi betaai dapóló wóputu betere sekę mo felekemó hókó faraalo ai ape.

32 Tėyaalotei, ę ó sikipaae só horatere sukamó, ai so whi fea ę

beterepaae wópóló, alisóró waaire ala eraalopó,” yalepó.

³³ Ama ai yale fota, ą sukuturaalu yaaire ala hąkearalepó.

³⁴ Atei fo depa kale so whinė duraalu, “Kótóné ašemó ere foné i so whi fea teteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere whi mo ti betó tawaalopó erapó. Ai fo epatei, ‘Whinė Naalema sikipaae só horaalopó dere-a, netéro de?’ Whinė Naalemapó dere fo demó de?” yalepó.

³⁵ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “I dętereta, sawa sukamó maaté diątamó betaalopó. Atéyaalopa dią mepaae furaalu, tu tuámó be dikiyaqsóró dępatei fae. Mepaae so whi de diliki tuámótamo kutu betepa, ti ą fole tikikélé ama wisiyóló kiswa yaalomeipó.

³⁶ Mió kale dę dią tuámó etéro dęró betere félitei dią ai dęterené naale senaale betaasepóló, ąpaae kiswa tirae,” yalepó. Ama ai fo yóló keme-tepa, ai so whiné ą kelaqsóró, atima betó mupatei taaróló, Yesu ą kikiiti kinóló betalepó.

Juda whirapené Yesupaae kiswa tiki tiréni yale ala

³⁷ Téro, Kótóné dapó yópóló, Yesuné mepaae kelemei alarape eratepa so whi feané kelaletai, atimané ąpaae kiswa tiki tirénipó.

³⁸ Atéyale alata, Kótóné fo er- atere kóló whi Aisaiané i asęere fo dokonalepó.

“Tale-ó, dąné yó matere fo némaaté wosóló kiswa tiki tiraleé? Talené ama fotokóné yale ala depaae maaté hąkearóló yó malee?” erapó.

³⁹ Ti noatepae, Yesupaae atimané tuę tiki tirénire beteta, Aisaiané i asęere fotóró dokonóturaalu erapó.

⁴⁰ “Kótóné atima kele dilikiróo, hosaakélé taróo yale beteta, atima yale ala kilitu, tuę tiki feteyóló wapa, ama wisiraqsóró kiswa mutu yalepó,” erapó.

⁴¹ Yesuné ai ere ala wisinaale Aisaiané ama kelaletiné ai fo asę ipakalepó.

⁴² Atéro, kale Juda topo whirape mepaae Yesupaae kiswa tiki tiralepó. Téyaletai, mepaae Farisi whirape kolóló atima wituraalu, ąpaae kiswa tiki tirale ala hąkearóló yó menipó. Ti noatepae, fo wosetere be tuąpaae fenalemó, atima dóló hókonaqsóró kiswa mutu yalepó.

⁴³ Ti noatepae, atimané dere wisi alamó, mo so whiné dukiraterere fo wosaai ekele duraalu, Kótóné atima dukiraterere fo wosaaire ekele ini, sisópaae erótu beteraipó.

⁴⁴ Téro, Yesuné fo fakeyóló duraalu, “Mepaae so whi de ępaae kiswa tiki tiratepa, ti ępaae maaté tirótimatei, ę dotęyale sekępaaekélé, kiswa tirat- apó.

⁴⁵ Mepaae so whi dené ę keletepa, ti ę dotęyale sekętóró ai keletere ape.

⁴⁶ Até ereteiné ę i haepaae waleteita, ępaae kiswa tiki tiró betere so whi diliki tuámó betere ala taaróló, dę tuámó beterópóló, i haemó dęró betaai walepó.

⁴⁷ Yalo fo wosóló erénitere so whita, yalotei fo tokóló só derótimizepó. Ti ę waleteita, i haemó betó mole so whi taleyóló só deraai wéni, atima aluyaqsóró, tao saai walepó.

⁴⁸ Whi me de yalo fo woseni, ę hórótu betepa, ti ai whitamó fo tokótamo yóló só deraaire ala mulapó. Ę i haemó bitu, yalo yó male fonétóró take kemetere sukamó so whi só deraalo ai ape.

⁴⁹ Ti noatepae, yalo yale fota, yalotei kekeme nóló ini, yalo Aya ę dotęyale sekéné ępaae yae yale fotóró yalepó.

⁵⁰ Yalo Ayané ama yae yóló muló betere fo yalo sya fóló erótu betepa, ti so whi fea mo ti betaaire bete saalopóló, yalo kiswa rapó. Ti yalo i du betere fota, Ayané ępaae yae yale fotóró sya fóló du beteraipó,” yalepó.

13

Yesuné ama yó matere whirape hó

fokale fo

¹ Téró, kale bosenée fele sukamó ɔla deyaaire be de felekemó sókó waai depa etéyalepó. Yesu ɔ i hae taaróló Alima beterepaae faalopóló tukóló mulale ali walapóló kisipa mualepó. I haemó betó mole so whıpaae yaala sókó fole ala deté wóló kemeróturaalu, atimapaee mió bete mo turó hakearóló yó melaai dapó.

² Be dikiteretamo, Yesu ɔ ama yó matere whırapetamo ɔla naairaalu taletu betepa, Yesu eleké deyóló dópóló, Satan-né Iskariot be whıkó Saimon naalema Judas-né tué tuamó sesemeróló tenélipakalepó.

³ Yesuné fea ala ama tetéroló kaae tanópóló, Alimané ɔ sóró betero betere ala ama kisipa yóo, ɔ Kótó betereró wale alakélé, momó fesaae faaire alakélé, ama kisipa yóo, erapó.

⁴ ɔ atérapóló kisipa mutu, ɔla nuku betaletéi turukó holóló, ama tómó deró betere kuti sókó mulóló, betá tawel sóró kakeralepó.

⁵ Atéroló, betá nuku *dis* dolopaae weı deróló, atimané hokele kaae sóró fokalepó. Atéroló, ama kakerale *tawel*-né atimané hó helekóló kópuralepó.

⁶ Até deté wóló, ɔ Saimon Pita betere mó sókó wapa, ama ɔpaae duraalu, “Tale-ó, naaoteı ɔlo hó fokaai de?” yalepó.

⁷ Ai fo depa Yesuné ɔpaae duraalu, “Diapaae i erotu betere ala bete mió naao kisipaniteı, take nalopaae ti kisipa yaalo ai ape,” yalepó.

⁸ Tétepa Pitané ɔpaae duraalu, “Yalo hó naao mo fokokélé yaalomeıpó,” depa, Yesuné ɔpaae tokó mótu duraalu, “Naao hótamo ɔlo fokoni depa, ti ɔ ɔlo fake aleyóló etamo betámó betenénıpó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa, Saimon Pitané duraalu, “Tale-ó, ɔlo hó maaté fokoni, ɔlo naaseró topotamokélé fokotepa wisırapó!” yalepó.

¹⁰ Ti fo depa, Yesuné ɔpaae tokó mótu duraalu, “Whı me de ama tiki turó weı tópuóló betepa, ti hó maaté fokonérapó. Diá feata, weı tópupteı, betá whı meıpó,” yalepó.

¹¹ Ti noatepae, take ɔ dópóló eleké deyaaire whı ama kisipa iruraalu yalepó.

¹² Atéroló, atimané hırape fokóló kemetepa, ama deró betere kuti momó deróló ɔ betale tikimó biı felepó. Atéroló bitu, ama atimapaee woseturaalu, “Yalo diapaae erale ala diá feané kisıpare?”

¹³ Diaaɔ ɔlo doi yóló, yó matere whı Tale-ó, du betere fota, ti etóroló ereteiné mo dono dapó.

¹⁴ Mió etá, diá tetéroló kaae tare Talekélé, diá yó matere whıkéle bitu, diaaɔ hırape ɔlo fokalepó. Atéyale kaae, diásısikélé hó u fokone i fokone du betae.

¹⁵ Yalo diapaae i yale alata, diásısi bitukélé sıróló deté fu betaasepóló, diá kisipa mótu yalepó.

¹⁶ Yalo diapaae mo i dere ape. Kale kutó diratere whıné ɔ kaae tare topo whı bosenóló, ɔ topo whı betenénıpó. Kutó dini fıópóló doteyale whınékéle ɔ doteyale whı tetéranénıpó.

¹⁷ Mió i dere alarape diaaɔ kısıpayóló taaréni, sya fıólótamo du betepa, ti Kótóné diá wisıratapóló, hainé sukutu betaalopó,” yalepó.

Yesuné ɔ dópóló eleké deyaalopóló yale fo

¹⁸ “Yalo i dere fota, diá feapaae dumiteı, ɔlo dosayóló sóró betero betere whırapemó kisipa mutu dapó. Tépteı, kale ašemó ere fo mo dokonóturaalu, etamo betámó ɔla nokole whınéteı et dópóló, eleké deyaai du betérapó.

¹⁹ Ai alarape depa diaaɔ kilituraalu, etá, Kótóné dotonó betere whıpóló epaae kisipa tiki tirópóló, ai alarape yaaipateı ɔlo diapaae i dere ape.

²⁰ Mepaae whı dené ɔlo doteyale whı wisıyóló dape supá, ti eteı dape sırapó. Até dere kaae, mepaae whı dené et mo wisıyóló dape supá, ti et doteyale sekéteı, dape sırapó,” yalepó.

²¹ Yesuné ai fo yóló kemetepa, ama hosaa tuamó doasi sekéné sukálepó.

Atétepa ama duraalu, “Yalo diappaee mo i dere ape. Diakó whi betané ẹ dópóló, eleké deyaalopó,” yalepó.

²² Ama yó matere whirape atima koló koló duraalu, né yaaire alamó dérópóló, atimasisi u kolósu i kolósu du betalepó.

²³ Yesuné ama yó matere whirapekó betá Yesuné ama hosaa mole whi ẹ betere felekemó titiyóló beterepó.

²⁴ Saimon Pitané u kale whipaae depané maaté yóló duraalu, “Ama ai yale fo-a, demó kisipa mutu yaleró, naao ẹpaee wosetimié?” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, Yesutamo titiyóló betere whi ẹ fetée fóló ẹpaee woseturaalu, “Tale-ó, naao ai yale fo-a, demó yaleé?” yalepó.

²⁶ Tétepa, Yesuné ẹpaee tokó mótu duraalu, “Yalo *bred* o kwia tao sóró, nukumó belere wẹimó tópuróló melatepa naao kilitu, ẹtóróti hĩtipóló kisipa muaalopó,” yalepó. Téró, ama kale *bred* o kwia sóró wẹimó tópuróló, Iskariot be whikó Saimon naalema Judas melalepó.

²⁷ Atéro Judas-né *bred* o tao sere-tamotóró, dowi Satan ẹ tuappaee bitĩ walepó. Atétepa, Yesuné ẹpaee duraalu, “Naao ai yaai dere ala mo hapaletei yae,” yalepó.

²⁸ Atima ai ọla nuku betere tikimó betere whirape betanékelé Yesuné ama ai yale fo wosóta yaleteti, bete kisipa sinipó.

²⁹ Mepaae ama yó matere whirape atima kisipané Judas-ta, *moni* kaae tare whireteiné ọla detere sukamó naaire ọlakó dupune fae, ó mepaae yolealere so whimó melaaire ọlakó dupurẹle fae dere nisi yalepó.

³⁰ Téró, kale Judas ẹ *bred* o tao sóró, tėti belapaae sókó derepelemó, be mo ti dikipa kelalepó.

Yesuné Pitapaae yale fo

³¹ Atéro, kale Judas fele sisópaee Yesuné duraalu, “Mió kale Whiné Naalema tuamó ere ala wisi hakearatepa, so whiné kolóo, Kótó ẹ tuamó ere ala wisikélé Naalemapaae

eratepa so whi feané kolóo duraalu, Kótó tuamó ere ala wisinaale kisipa yaalopó.

³² Ai alatamo mo depa, ti ama Naalema tuappaee eraterere ala wisinaale so whi feané kolópóló Kótóné kaae tani, mo miótitei ama hakearaalopó.

³³ Yalo naalerape-ó, mo sawa sukamó maaté ẹ diatamo betaalopó. Take yalo Juda topo whirapepaae yale fo kaae, mió diappaekélé i dere ape. Diaaq ẹ kekẹalotei, mo kelaalomeipó. Ẹ fole tikipaae diẹ wókélé mo yaalo meipó.

³⁴ Mió yalo diappaee yae yóló mulatere kisi fo i dapa wosae. Yalo diappaee yaala sókó fu yale kaae, diasisikélé atéro yaala sókó fu betae.

³⁵ Diasisitei, atéro yaala sókó fole ala so whi feané kilituraalu, diẹ yalo yó matere whirape beterepóló kisipa yaalopó,” yalepó.

³⁶ Ai fo depa, Saimon Pitané ẹpaee woseturaalu, “Tale-ó, ẹ mopaae faai de?” depa, Yesuné duraalu, “Ẹ fole tikipaae diẹ mióti wonénitei, take nalota, wonérapó,” yalepó.

³⁷ Kale dere kaae, Pitané ẹpaee woseturaalu, “Tale-ó, ẹ fole tikipaae ẹ mióti wapa, noa yaqsóró de? Ẹ tao suraalu, yalo betere betekélé melóló sukutepa wisirapó,” yalepó.

³⁸ Téró, Yesuné ẹpaee tokó mótu duraalu, “Naao ẹpaee ẹkélé sukutepa wisirapó fo du de? Yalo ẹpaee mo i dere ape. Wẹ *kakaruk* bané hale yaaipatei, naao ẹ tuẹnipó dere fo sore félimó yaalo ai ape,” yalepó.

14

Yesuné ama yó matere whirapené kisipa seke yaqsóró yale fo

¹ Téró Yesuné duraalu, “Diaaq kisipa fomoyóló, hosaa tuamó doasi seketu betaqsóró yae. Kótópaae kisipa tiki tiróturaalu, ẹpaekélé kisipa tiróló betae.

² Ti noatepae, yalo Aya betere tikimó diẹ betaaire be mo surapó. Ai ala wuẹ meisóró, ti yalo diappaee

hakearóló wuapó. Eta, diã bitı waaire tiki donoróló mulótu betaai fulapó.

³ E fólótamo diã betaaire tiki donoróló kemetepa, ti momó fesaee wouraalu, diãkélé e betere tikimótóro betamó betaai dapesó faalopó.

⁴ E i faaitu betere bepaae fole tuta, ti diaaã ai kisipare ape,” yalepó.

Aya beterepaae faaire tuta etórótípó yale fo

⁵ Tétepa Tomas-né apaae duraalu, “Tale-ó, ya faaire tikita, da kóló kólórapó. Atétepa, ya ai faaitere tikipaae sókó fole tu ðané netéro kisipa yaaloé?” yalepó.

⁶ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Ai bepaae faaire tukélé, mo foné betekélé, so whı betere betekélé, ti mo etórótípó. Whı mo betakélé yaalo Aya beterepaae faai depa, ti e dekeróló feni, mo e tuamótóro fenérapó.

⁷ Diaaqtamo e diriyóló tuépa, ti yaalo Ayakélé mo tuénérapó. Mió kaae suraalu, diaaã yaalo Aya kolóló, ai kisipare ape,” yalepó.

⁸ Tétepa Filip-né duraalu, “Tale-ó, Aya naao ðapaae yó matepa, ti ðané a kolóló kisipanérapó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Filip-ó, fofo sukamó e diqtamo bitiré waletei, diaaã e kisipanié? Mepaae whı dené e kolóló kisipa epa, ti yaalo Ayakélé kisiparapó. Tétepei, diaaã epaae Aya yó ðlae dere-a, noa fo yóló de?

¹⁰ E yaalo Aya tuamó betóo, yaalo Aya e tuamó betóo, eretei diaaã kisipanié? Yaalo diãpaae yó mótu betere fota, yaalo kekeme nóló dumipó. Yaalo Aya e tuamó bitu, ama kisipa mole ala erótu beteretei, diaaã ai kelere ape.

¹¹ Yaalo Aya e tuamó betóo, e yaalo Aya tuamó betóo, erapó dere fo diaaã wosóló, mo dapóló kisipa tiki tirae. Ai alatamo ini depa, ti yaalo erale kelemei alarape kolóló, kisipa tiki tirae.

¹² Yaalo diãpaae mo i dere ape. Whı me detamo epaae kisipa tiki tiratepa,

ti ai whıné yaalo yale ala kaaetóro yaalopó. Ti noatepae, e yaalo Aya beterepaae foletiné take nalo diaaã yaalo du betere alarapekélé fea bosenóló, mo doasi ala yaalo ai ape.

¹³ Naalemané Alimané ere ala bete hakearaairaalu, me noa ðlakó yaalo doimó epaae wosetepa, ti ai whıpaae yaalo mo melaalopó.

¹⁴ Diã feané yaalo doimó me noa ðlakó kematépa, ti ai ala yaalo mo eraaló ai ape,”

Kale Deı Kepe Wisi diã beterepaae waalopó yóló mulale fo

¹⁵ “Diaaqtamo epaae hekesené sukóló yaala sókó fu betépa, ti yaalo yae yóló muló betere fokélé diaaã mo wisiyóló sya fóló, erótu betaalopó.

¹⁶ E betale sirimó, suka fea diqtamo betó taru, diã tao sóro fotokó bulótu betaaire seké mekó yaalo Ayapaae dotonae depa, ama diã beterepaae mo dotonaalo ai ape.

¹⁷ Ti ai sekéta, mo ala maaté du betere Deı Kepe Wisipó. I hae so whıné ama dere fo wosóló, mopóló a dape senénipó. Ti noatepae, atimané a kolóló kisipakélé inireteiné. Tétepei, mió a diqtamo betóo, take nalokélé diã tuamó betóo, yaairetei diaaã ai kisipare ai ape.

¹⁸ Diã hae aya meiyóló, bokonaale naale senaale kaae beterópóló yaalo diã taaróló fumitei, e diã beterepaae momó fesaee waalopó.

¹⁹ Mo sawa sukamó bituraalu, i hae so whıné e kelaalo meitei, diãnéta e kelaalopó. Ti noatepae, e kepaayóló betereteiné, diãkélé mo betaalo ai ape.

²⁰ Atétere sukamóta, e yaalo Aya tuamó betépa diã e tuamó betóo, e diã tuamó betóo, ere ala diaaã kisipa yaalopó.

²¹ Mepaae whı de yaalo yae yóló muló betere fo aqmó sukóló bitu, sya fóló eró tapa, ti ai whıné epaae yaala sókó fu beterapó. Mepaae whı dené epaae yaala sókó fu betépa, ti yaalo Ayanékélé ai whıpaae yaala sókó fóo,

yalokélé apaae yaala sókó fóo du betaalopó. Téturaalu, ę tuamó ere ala fea yalo apaae hakearóló yó melaalo ai ape,” yalepó.

22 Tétepa, kale Iskariot be whikó Judas-né ama yakoma Judas-né Yesupaae duraalu, “Tale-ó, i haemó betó mole so whi feané ya kolópóló yó meni, dané maaté kolópóló, yó melaalopó dere-a, noatepae?” yalepó.

23 Ti fo depa Yesuné duraalu, “Mepaae whi dené epaae yaala sókó fu betepa, ti yalo yó matere fo wisiyóló sóró erótu betaalo ai ape. Atétere whipaae yalo Ayané yaala sókó furaalu, damo wusuró a beterepaae wóló atamo betamó mo ti betó tawaalopó.

24 Mepaae whi dené epaae yaala sókó fenitepa, ti yalo i yó mótu betere fokélé diaaę sya fóló eraalomeipó. I kale wosetu betere fota, yalo kekeme nóló dumitei, ę dotęyale seké yalo Ayané ama fotóró yó mótu beterapó.

25 I fo feata, ę diatamo betamó bitutei yó mótu betalepó.

26 Tétu betaletei, diatamo betamó bitu, dię tao saaire seké kale Deį Kepe Wisi Ayané yalo doimó doton-aalopó. Ai sekéné amata, diapaae fea ala yó melaalo ai ape. Téturaalu, yalo diapaae yó mótu betale forape keteni, kisipa yó tanópóló, ama dię yó mótu betaalopó.

27 Ę tuamó mole hosaa muni deyóló mo dua betere ala diamó melóló ę i fole ape. Yalo i matere hosaa muni deyóló dua betere alata, i haemó betó mole mo so whiné matere kaae meipó. Térapa, diaaę hosaa tuamó sekętere alaró witere alatamo muaęsóró yae.

28 Ęta, dię taaróló faalotei, dię beterepaae momó fesaae waalopó yale fota, diaaę ai wosale ape. Diaaę epaae yaala sókó fole ala mupata, ti ę yalo Aya beterepaae fulapó dere fo woseturaalu, hajné sukuapó. Ti noatepae, yalo Aya a doasi fotokę bole seké bitu, ama ę teteró beterapó.

29 Take i alarape mo depa kilitu, mo irapóló diaaę kisipa tiki tirópóló, i alarape yaaipatei, folosóró yalo diapaae ai yale ape.

30 Yalo diapaae fo me kae dekéro yaalomeipó. Ti noatepae, i hae teteróló kaae tare topo whi Satan ipaae mo felekemó sókó waai dapó. Téyaalotei, ama ę só deraaire bete mekélé mo munipó.

31 Tépatei, yalo Ayapaae yaala sókó furaalu, ama erae dere alatóró yalo erótu betereitei, i haemó betó mole so whi feané kolóló taaréni, mo kisipa sópóló dapó. Térapa, mió da faalopa fiępe,” yalepó.

15

Yesu ata wain képiné betepó yale fo

1 “Mo wain képi beteta, ti ętorótípó. Yalo Aya ata, wain kutó Talepó.

2 Mepaae du olenitere teteįrape ti ama tukóló taae falatu bete-apó. Mepaae du oletere teteįrape mo dekéro oleyópóló, yalo Ayané mepaae séli yó moletei turukóló taae falatu beterapó.

3 Yalo take diapaae yó mótu betale foné dię fea fokóló mo ti wisiró bete-apó.

4 Dię ę tuamó betepa, ti ękélé dię tuamó betaalo ai ape. Kale képi teteįrape tikimó olekenipa, ti du oleyaalomeipó. Dię ę tikimó olekeyóló bitinipa, ti netéro du oleyaaloé?

5 Mo wain képita, ti ętorótípó. Dięta teteįrape ai ape. Mepaae whitamó ę tuamó betóo, ękélé ai whi tuamó betóo epa, ti du mo dekéro oleyaalopó. Téni, ętamo tekée fóló kae betepa, ti ai whiné ama me alakélé mo enénipó.

6 Mepaae whitamó ę tikimó olekeyóló bitinipa, ti ai whi sélitepa tukóló taae falatere ni teteį kaaepó. Ai taae falatere teteįrapeta, dasóló si bilirótua dapó.

7 Diękó whi me detamo ę tikimó olekeyóló betóo, yalo fokélé naao hosaa tuamó muóo iruraalu, me

qlakó epaae kematepa, ti ai whipaae yało mo melaalopó.

⁸ Dią tuąmó du mo dekeró olepa, ti yało Ayané ama ere ala wisinaale so whi feané kolópóló hakearatapó. Atére ala so whiné kilitu, dią mo yało yó matere whirapetóroó beterapóló kisipa yaalopó.

⁹ Yało Ayané epaae yaala sókó fu yale kaae, yałokélé diąpaae yaala sókó fole ala du betalepó. Térapa, yało yaala sókó fóló mole tuąmótóroó hałe betó tawae.

¹⁰ Yało Ayané ama erae yóló muló betere fo sya fóló eró taruraalu, ama yaala sókó fóló mole tuąmó betó tarapó. Ғ ai ala ere kaae, yało erae dere fo diaaq wosóló erótu betepa, ti dią yało yaala sókó fole ala tuąmó betó tawaalopó.

¹¹ Yało diąpaae i yale fo feata, ę tuąmó mole hałtere ala dią tuąmó faaturaalu, diaaq hałtere ala mo ti surópóló kisipa mutu yalepó.

¹² Yało diąpaae yae dere fo ipó. Yało diątamo yaala sókó fóló mulure kaae, naao ne no diąsisikélé ai ala du betae.

¹³ Whi mené ama yaala sókó fole whirape tao saai dapóló, ama betere bete hałe melóló sukutepa, ti atéro yaala sókó fole alané mepaae yaala sókó fole ala fea tetéroó beterapó.

¹⁴ Diaaq yało yae yóló muló betere fo erótu betepa, ti dią yało fulumu whirape ai betere ape.

¹⁵ Betą kutó diratere whiné ą tetéroó kaae tare whiné dere ala fea ama kisipa inipó. Atére betené take bitiré wouraalu, yało diąpaae kutó diratere whirape-ó yaleteti, ai fo momó kaae ini, mió diąpaae yało fulumu whirape-ó, dapó. Ti noatepae, yało Ayané yó melale alarape fea diaaq kisipa yópóló, yało diąpaae hakearóló yó melalepó.

¹⁶ Diaaq ę sókó sóró kae beterenitei, yało dią sókó sóró kae beteroó beterapó. Ai alata hałe inipó. Dią fóló, mo ti muó tawaaire du olerópóló kisipa mutu yalepó. Atéturaalu, yało doimó diaaq me noa qlakó Ayapaae

kematepa, ti ai kematere ąla ama diąmó mo melaalo ai ape.

¹⁷ Yało diąpaae yae yóló mulatere fo i ape. Diąsisitei yaala sókó fole ala du betae.

Mo whiné Yesuné yó matere whirape hóróló bóe dale fo

¹⁸ I haemó betó mole so whiné tamo dią hóróló bóe du betepa, ti folosóroó atimané ę hóróló, bóe dale ala kisipa muae.

¹⁹ Diątamo i hae tale betepa wuąsóroó, ti i hae so whiné faketóroó beterapóló kisipa mutu, diąpaae yaala sókó fole ala du bituąpó. I hae so whıtamo touyóló betepa, yałotei dią sókó su yóló kae beteralopó. Atére betené diątamo bóe du beterapó.

²⁰ Yało diąpaae yó melale forape kisipa muae. Kutó diratere whiné ą kaae tare whi ama tetéroó kaae tanénipó. Atimané ętamo bóe dóló susupui ala erótu yale kaae, diąpaaekélé eraalo ai ape. Yało yó male fotamo atimané wisiyóló wosóló erótu betepa, ti diaaq yó matere fokélé atimané wisiyóló wosaalo ai ape.

²¹ Ti noatepae, ę dotęyale seké, atima kisipa inireteiné dią yało so whi bitu, yało ala erótu betere mó, atimané diąpaae kae kae susupui ala erótu betaalopó.

²² Ғ i haepaae wóló, yało fo atimapaee yó móluąsóroó, ti dowi alamó atima só deraaire kwia muąmeipó. Tépateti, atimané yale dowi alamó fo tokótamo depa, meipóló hepée falaaire tu mo munipó.

²³ Whi me dené ę hóróló bóe du betepa, ti ai whiné yało Ayakélé hóróló bóe dilapó.

²⁴ Take mo betą whiné kélé inire ala yało atima kuamó eróluąmeisóroó, ti atimané yale dowi alamó só deraaire kwia muąmeipó. Mió i yale kelemei alarape atimané kolólóte, ętamokélé yało Ayatamokélé, bóe dóló hórálepó.

²⁵ Atimané ai du betere alata, i asere fo dokonóturaalu yalepó, 'Me bete munipatei, atimané ętamo hałe bóe dalepó.'

²⁶ Até du betaalotei, diã tao sóro wisiraaire seké betã waalo ai ape. Ai sekéta, ę fóló yãlo Ayatamo bituraalu, diã beterepaae dotonaalopó. Aãta, mo alané bete yãlo Ayatamo betamó biti wouraalu, yãlo ere ala fea etérapóló, diã tao sóro fotokó bulóló, yó melaaire Deï Kepe Wisipó.

²⁷ Mo take kaae sale alimótei, diã ętamo bitiré waleteiné diaaokélé ę etei kaae whípóló hãkearóló yó mótu betenérápó,” yalepó.

16

¹ “Yãlo diãpaae i yale fo feata, diã ę sya fu betere ala taaróló, kóppaae faosóro yalepó.

² Atimané diã fo wosetere bepaae waosóro dóló hókonaalo ai ape. Ai ala maaté mei, mepaae whi atima Kótóné ala eratere nisiyóló, diã mo ti sukópóló daalo ai ape. Ai ala yaaire be de mió mo felekemó sókó waai dapó.

³ Eró yãlo Ayatamo atima kisipa inire betené diãpaae atei kaae alarape eraalo ai ape.

⁴ Atépatei, yãlo diãpaae i deté wou betere fo dokonóturaalu mo eratere sukamó, noa ala dutéropóló diã kilita yaosóro, yãlo i dere fo kisipa yaasepóló dapó. Ę diãtamo hãle betereiteiné take yãlo diãpaae etei fo inipó.

Deï Kepe Wisi wóló yaaire alamó yale fo

⁵ Téretei mióta, ę doteyale seké beterepaae momó fesaae fulapó. Até yaai depa, diãkó betã whinékélé, ‘Ya maae faai de?’ yóló, ępaae wosetere fokélé dumipó.

⁶ Yãlo diãpaae i forape yaleteiné mió diaağ hosaa tuamó dekéné ai sukuu betere ape.

⁷ Tépatei, yãlo diãpaae mo dapó. Diãpaae wisi ala eraaire tu mulóturaalu, ę diã taaróló fulapó. Ętamo fenitepa, ti diã tao sóro fotokó bulóló tu yó melaaire seké diã beterepaae waalo meipó.

Ętamo fupa, ti yãlo ą diã beterepaae dotonaalopó.

⁸ Ai Deï Kepe Wisi wouraaluta, i haemó betó mole so whiné du betere dowi alakélé, Kótóné donoi ala etéropóló yó mótu betere alakélé, taleyóló kwia matere alakélé, fea ai sekéné ama hãkearateremó, hoko ala du beterapóló diã hosaamó saalopó.

⁹ Ti noatepae, i haemó betó mole so whiné ępaae kisipa tirénitere beteta, dowi alapóló ai Deï Kepe Wisiné atima hosaamó seraalopó.

¹⁰ Ę yãlo Aya beterepaae fesaae foleteti, momó kae diaağ ę ke-laalomeipó. Ę atéro foleteiné so whi feané Talené donoi ala kisipa yópóló, ai sekéné hãkearóló yó melaalo ai ape.

¹¹ Mió i haemó ęteróló kaae tare seké ama yale alamó, ą só deró beterapó. Tétu, i haemó betó mole so whi tale dere alakélé hoko yalepóló, hosaamó sópóló, ai waaire Kepe Wisiné hãkearaalo ai ape.

¹² Yãlo diãpaae yaai dere fo dekéro mupatei, bete diaağ senénireiteiné fea fo enénipó.

¹³ Tépatei, kale mo fo maaté bole Kepe Wisi ą wólóta, mo fo bete turó diaağ tué yópóló, hãkearóló yó mótu betaalopó. Aita, ama kekeme nóló yaalomeitei, mo ama wosale fotoró diãpaae yó melaalopó. Téturaalu, nalo waaire be demó yaaire alakélé yó melaalo ai ape.

¹⁴ Ai Deï Kepe Wisiné yãlo mo bete mole fo diaağ kisipa yópóló, ama tao sóro diãpaae yó melaalopó. Téturaalu, yãlo ere ala wisinaale so whi feané kolópóló, ama hãkearaalo ai ape.

¹⁵ Yãlo Ayané ama ęteróló kaae tare ala fea, yãlokélé ęteróló kaae tarapó. Atére betené yãlo fo diaağ kisipa yópóló, Deï Kepe Wisiné ama hãkearóló yó melaalopóló, yãlo diãpaae yalepó.

¹⁶ Mo sawa sukamó diaağ ę ke-laalomeitei, sawa beteró, diaağ ę momó kelaalopó,” yalepó.

Yesuné diaaḡ hosaa seḡ yaalotei momó haḡyaalopó yale fo

17 Ai fo depa, mepaae ama yó matere wh̄rape atimasisitei duraalu, “Sawa sukamó a kelaalomeipó. Téyaalotei, sawa sukamó beteró a momó kelaalopó, dere foró ama Alima beterepaae foletenépó yale fotamo-a, noa betené yalerópó,” yalepó.

18 Atimasisitei duraalu, “Mo sawa sukamópó yale fota, noa betené yaleró ḡakélé kisipani, kóló kólórapó,” yalepó.

19 Ama ai yale fomó, atimané aḡaae wosaai mutere kisipa ama kolóló, atimapaee duraalu, “Sawa sukamó diaaḡ e kilini bitiré fóló, sawa sukamó momó kelaalopó yale fomó, diḡasisitei noatepa kḡlaarótu bitu de?”

20 Yaḡo diḡaae mo i dere ape. Diḡta, diaaḡ hosaa tuḡmó deḡené sukuturaalu, wole-u du betepa, i haemó betó mole so wh̄i atima haḡné sukutu betaalopó. Diaaḡ hosaa tuḡmó seḡené sukutu betaalotei, momó kisipa felé yóló, haḡtu betaalo ai ape.

21 Sorapené naale saaire be de sókó wapa sisó nukuraalu, ama tikimó doasi dele sua dapó. Téteretei, ama naale só mulóló, k̄lipaae naalené tiki kolóló hekeseturaalu, a doasi dele sale ala kisipa keterótua dapó.

22 Atétere kaae, mió diḡ deḡené ai sukutu betere ape. Tépatei, e momó diḡ beterepaae wale sukamó, diaaḡ e kilitu dere haḡ mené tokóló aluranénipó.

23 Atétere sukamó, diaaḡ eḡaae me wosetere fokélé mo yaalo meipó. Yaḡo diḡaae mo dapó. Diaaḡ yaḡo doimó Ayapaae me ḡlakó kematepa, ti ai wh̄ipaae ama mo melaalopó.

24 Take bitiré woukélé, diaaḡ yaḡo doimó me ḡla kematere alakélé mo inipó. Térapa, mió bitutamo me ḡlakó kematepa, ti ai ḡla suraalu, diḡ tuḡmó haḡtere ala mo turó faḡyaalopó.

25 Taketa, yaḡo diḡaae kinóló mole ala fo salepaae dó faróló deté waletei,

nalo waaire sukamó yaaitere alata, fo salené ini, yaḡo Ayané ama ere ala etérapóló, mo haḡkearóló yaalopó.

26 Ai be deḡmóta, diaaḡ yaḡo doimó aḡaae kema yaalopó. Yaḡo i du betere fota, diḡmó yaḡo Ayapaae woseraalopóló dumipó.

27 Téyaalo meipa, diaaḡte i aḡaaetóro wosae. Ti noatepae, diaaḡ eḡaae yaala sókó fóo, eḡta Kótótamo betóló wale wh̄ipóló aḡaae kisipa tiki tiróo ereteiné, yaḡo Ayané ama diḡaae hosaa muóló yaala sókó fu beteraipó.

28 Take e yaḡo Ayatamo beteró, i haepaae walepó. Mió e i hae taaróló, momó yaḡo Aya beterepaae fulapó,” yalepó.

29 Ai fo depa, ama yó matere wh̄rapené aḡaae duraalu, “Mióta naao daḡaae fo salepaae dó faróló dumi, mo haḡkearóló dapó.

30 Mió daḡné kisipare ala beta ipó. Fea ala naao kisiparu haḡeamó yó mótu betereiné, mené yaḡaae momó wosetere ala kae enénipó. Atérené yaḡta, Kótótamo betóló wale wh̄ipóló daḡné kisipa tiratapó,” yalepó.

31 Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diḡ tué tiki tirópóló kaae taté waletei, mióti eḡaae diaaḡ tué tiki ai tiratere ape!

32 Téretei, diaaḡ be dokḡ dapo dapo yóló furaalu, e wotoró betepa taaróló faaire be de mió i sókó wale ape. Téyaalotei, e wotoró bitini, yaḡo Ayatamo wusuró beteraipó.

33 Yaḡo diḡaae i yale fota, diḡ e tuḡmó hosaa muni deyóló dua beterópóló yalepó. Diḡ i haemó bituraalu, kae kae seḡei ala siré fu betaalotei, i haemó mole alarape fea yaḡo mo ti doróló teḡteró beteraipó. Atérapa diḡ furu furu ini, hosaa diriyóló dua betae,” yalepó.

17

Yesuné Alimapaee momayale fo

1 Yesuné ai forape yale k̄lipaae ó hepen-paae kese holóló momaturaaalu,

“Aya-ó, mió kale tukóló muló betere be de i sókó walapa, naao Naalené ya tuámó ere ala wisinaale so whi feapaae haķearópóló, naao ama ere ala wisi haķearae.

² Ti noatepae, i haemó betó mole so whi fea tetéróló kaae tanópóló, naao e sóró beteralépó. Naao e paae ai melale so whipaae mo ti betaaire bete melópóló, naao fotokó e sumó melalépó.

³ Mo ti betere bete i ape. So whiné yaṭa, mo beṭa betere Kótópóló tué yóo, naao doteyale whi Yesu Kerisokélé tué yóo, dere alata, mo ti betere betepó.

⁴ Naao e paae i haemó dirae yale kutó fea yaḷo diyóló kemeraleteiné, naao ere ala wisinaale i haemó betere so whiné kolópóló, haķearalépó.

⁵ Aya-ó, i haekélé kaaraaipa daṃo wusuró bitu, naao ere ala wisi haķearótu yale kaae, mió e i hae taaróló ya beterepaae fesaae wóló betepakélé, ai ala momó eraasepóló dapó,” yalépó.

Yesuné ama yó matere whirapemó momarale fo

⁶ “Aya-ó, i haemó betó mole so whi kuamó, mepaae naao sóró e paae melale so whipaae ti naao ere ala wisi yaḷo haķeamó erótu betalépó. Atimata take naao so whi betaletei, naao sóró e paae melalépó. Atéyale so whiné naao fo mo beṭa wosóló, erótu betalépó.

⁷ Naao e paae melale alarape feata, ya betemó kaayóló walepóló, mió atimané tuérapó.

⁸ Ti noatepae, naao e paae yó melale fo fea yaḷomo atimapaee yó matepa, atimané mopóló wosalépó. Atéturaalu, e yaṭamo betóló naao e dotonatepa wale whipóló, atimané e paae kisipa tiralépó.

⁹ Naao atima tao sópóló, yaḷo momarótu beterapó. Yaḷo i dere momata, i haemó haķe betó mole so whimó dumitei, naao sóró e paae

melale so whimó kisipa mutu i detere ape. Ti noatepae, atimata mo naao so whitórótípó.

¹⁰ Naao so whiṭa, ti yaḷo so whitórótípó. Yaḷo so whi fea ti naaotórótípó. Atimapaee erale ala so whi feané kilitu, yaḷo ere ala wisinaale haķearalépó.

¹¹ Mió e i haemó doa foḷo sukamó betaalomeitei, i whirape atimata i haemó haķe betepa, e ya beterepaae walapó. Mo kae betere Aya-ó, i whirape atima me ala yaqsóro, naao ere ala tuámó beterópóló kaae tawae. So whiné naao ere ala wisinaale kisipa yópóló, naao doasi doi mole fotokóné e tuapaae eralépó. Térapa, daṃo mo beṭatóro biture kaae, atimakélé atérótóro beterópóló, naao e male doiné tetéróló kaae tawae.

¹² E atimatamo beṭamó betale sukamó, naao e paae melale doiné atima mo wisiyóló kaae tawalépó. Atéro, kaae tawale sukamó mo beṭa whikókélé alunipó. Kale ašemó ere fo dokonóturaalu, aluyaai yale whi a beṭa mo ti aluyalépó.

¹³ Mió e ya beterepaae waai, i haemó atimatamo betere féli, e tuámó mole haķere ala mo turó atima tuámókélé mulópóló, i forape atimapaee du beterapó.

¹⁴ E i hae tale bitiniru ere kaae, atimakélé i hae tale bitinipó. Naao e paae erae yale fo yaḷo atimapaee yó melalemó, i haemó betó mole so whiné atimatamo bóe dóló hórálépó.

¹⁵ Aya-ó, yaḷo i dere momata, atima i haemó betereitei tokó sóro, naao kae tikipaae beterae yóló dumitei, dowi kepené atima doraqsóro, seséyae yóló dapó.

¹⁶ E i hae tale bitinirure kaae, atimakélé i hae tale bitinipó.

¹⁷ Atima me alatamo hoseké yóló betaqsóro, mo fonéitei atima kae sóro beterae. Naao fota me kae mei, mo bete mole fopó.

¹⁸ E i hae so whiṭamo beterópóló,

nao ę i haepaae dotonótu yale kaae, i whırape atimakélé, i haemó betó mole so whıtamó beterópóló, yało dotonatapó.

¹⁹ Atimakélé me alatamo hosekényi, mo kae beterópóló, ę mo nao alatóró eraai kisipa mutu, yałotei ę kae sóró beteratapó,” yalepó.

Yesuné i haemó betó mole so whımó momarale fo

²⁰ “Yało i dere momata, i whırape atima maaté tao sópóló dumitei, mepaae so whı de atima yó matere fo wosóló, ępaae kisipa tiraaire so whımókélé i dere ape.

²¹ Aya-ó, yało i dere momata, ę ya tuamó betóo, ya ę tuamó betóo iru, mo betatóró biture kaae, atimakélé fea atérótóró beterópóló yae. I haemó betó mole so whıné ę nao dotęyale whıpóló kisipa tirópóló, atima damó tuamó beterópóló yae.

²² Nao ere ala wisinaale haķearóló ępaae melaleteti, yałomo atimapaee melalepó. Até yaleteita, damó mo betą kisipa muóló biture kaae, atimakélé atéró beterópóló yalepó.

²³ Nao ę dotęyóo, ępaae yaala sókó fóo, ere ala atimapaee kélé eró beterapóló, i haemó betó mole so whıné kisipa yópóló, atima fea mo betą faketóró alerae.

²⁴ Aya-ó, nao ępaae melale so whı ę betere tikimótóró betamó bitu, ę tuamó ere ala wisinaale atimané kolópóló kisipa mutapó. Ti nao ai ere ala wisinaale, take şaró haetamo kaaraaipatei, yaala sókó furaalu, ępaae melalepó.

²⁵ Mo donoi ala maaté yó tare Aya-ó, i haemó betó mole so whıné ya tuénitei, yało ya tuęrapó. I whırape atimanéta, nao ę dotęyalepóló kisiparapó.

²⁶ Nao ępaae yaala sókó fole ala atima tuamó muóo, ękélé atima tuamó betóo erópóló, yało ya etei kaae Tale beterapóló, atimapaee haķearóló yó maté wou

betalepó. Ai ala taaréni, miókélé haķe detétóró fu betaalopó,” yalepó.

18

Yesu daai tawale fo

(Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Luk 22:47-53)

¹ Atéró, Yesuné moma yóló keme-tepa, ama yó matere whırape atima betere tiki taaróló, Kidron ho tęyóló felepó. Ai ho uté fakeró *Olip* nirape daae mulapó. Yesuró ama yó matere whırapetamo ai ni daae mole tikimó sókó felepó.

² Ai hae tikita, Yesu dópóló eleké deyaaire whı Judas-né ama mo tuęrapó. Ti aita, Yesuné ama yó matere whırapetamo suka fea touraleta du betale tikipó.

³ Atéró, kale Judas ą ai ni daae mole tikimó sókó walepó. ą atéró wale alata, ama wotoró mei, mepaae diki tare whırapekélé, Farisi whırapperó so whımó momaratero topo whırapené sóró beteró betere whırapetamokélé, dapesó walepó. Ai whırape atima feané mo şakélé, *lamp* şakélé, bóe dele ęla ęlarapekélé, fea tawóló walepó.

⁴ Yesuné ępaae eraaire ala fea ama kisipa irutei, ą sókó fóló atimapaee duraalu, “Diaaę ai-a, de kekitu bitu de?” yalepó.

⁵ Ai fo depa atimané duraalu, “Đata Nasaret be whıké Yesu keketapó,” depa, ama duraalu, “Ai whıta ętóróti i ape,” yalepó. Ai wale whırapetamo Yesu dópóló, eleké deyaaire whı Judas-kélé daalepó.

⁶ Yesuné ai whıta, ętóróti i ape dere fo woseturaalu, atima sisóné fele tikimó, dée nalepó.

⁷ Atétepa, Yesuné atimapaee momó woseturaalu, “Diaaę ai kekitu betere whı-a, de?” depa, atimané duraalu, “Nasaret be whıké Yesupó,” yalepó.

⁸ Yesuné kale whırapepaae duraalu, “Ai whıta, ętóró i ape yóló yało taketi diapaae inié? Diaaętamo ę kikitu betepa, ti i whırape atima haķe fópóló yae,” yalepó.

⁹ Ti ai yale alata, take Yesuné “Naao epaae melale whirape mo betakélé alunipó,” yale fo mo dokonóturaalu yalepó.

¹⁰ Téró, Saimon Pitané fɔloi sepake be dolomó deró beteretei sókó sóró, so whimó Talepaae momaratere topo whiné kutó diratere whiné tururó woséli sɔae deralepó. Ai whiné ama doita Malkus-pó.

¹¹ Yesuné Pitapaae duraalu, “Naao ai sepake sóró momó be dolopaae bulae. Naao kisipané yalo Ayané ɛ melale wɛi wutimó beleretei yalo naalomeipóló de?” yalepó.

Fo tekqai Yesu Anas beterepaae dapesó fele fo

¹² Téró, diki tare whiraperó atimané topo whitamó yóo, mepaae Juda topo whirapekélé yóo yóló, Yesu tawóló halika tikiné dokalepó.

¹³ Atéró, atimané ɔ folosóró Kaiapas-né nouma Anas beterepaae dapesó felepó. Kaiapas ɔta, ai ba fo tuámó so whimó Talepaae momaratere whirapené topo whi beterepó.

¹⁴ I seké Kaiapas-ta, take Juda so whipaae duraalu, “Dɔ Juda so whi me ala yaqsóró, betɔ whi sukutepa mo wisirapó,” yale whipó.

Pitané Yesu ɔ kisipanipó yale fo
(*Mat 26:69-70, Mak 14:66-68, Luk 22:55-57*)

¹⁵ Atéró, Yesu dapesó fupa, Saimon Pitaró ama yó matere whi metamo Yesu sya fu betalepó. Kale mo so whimó Talepaae momaratere topo whiné Yesuné yó matere me whi ama wisiyóló tuéreteiné ai bolaare tipi tuapaae doropópóló yalepó.

¹⁶ Téyaletei, Pita ɔ ai tipi tu serekemó daapa, kale me yó matere whi momó fesaae wóló, tu kaae tare senaalepaae Pitakélé ipaae wópóló yae, yalepó.

¹⁷ Atéró, kale tu kaae tare senaalené Pitapaae woseturaalu, “Yakélé ai whiné yó matere whikóe?” depa, Pitané kale senaalepaae tokó

mótu duraalu, “Èta, ai whiné yó matere whi meipó,” yalepó.

¹⁸ Atéró, kale mepaae kutó diratere whiraperó mepaae doasi diki tare whirapetamo atima sosóli depa, si nokeyóló simó boperóló daae molepó. Atéró daae mupa, Pita akélé sosóli depa, atimatamo simó daalepó.

Momaratere topo whiné Yesutamo fo tekqletei

(*Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Luk 22:66-71*)

¹⁹ Atima atéró simó betó mupa, mo so whimó Talepaae momaratere topo whiné Yesupaae woseturaalu, “Naao yó matere whirape-a, deé? atimapaee naao noa fo yó maleé?” yalepó.

²⁰ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yalo fo mekó kinóló yó meni, so whi feané wosópóló, hakeamótóró yó mótu betalepó. Yalo yó male fota, Kale Juda fake so whi fea touraleta dere fo wosetere beraperó, moma dere betamo tuamótóró yó mótu betalepó.

²¹ Téyalepa, naao epaae noatepa wosete? Yalo yó matere fo wosale so whiné tuérapa, atimapaee wosae,” yalepó.

²² Yesuné ai fo depa, Juda topo whiné sóró betero betere whi betɔ ɔ daale felekemó daai sókó wóló, ama kelepaamó deké sóró duraalu, “So whimó Talepaae momaratere topo whipaae atei kaae fo dua de?” yalepó.

²³ Atétepa Yesuné duraalu, “Yalo me dowi alakótamo itikimó, ti i so whi feané keletómó yalo yale ala hakearóló yae. Tényi, yalotamo apaae mo fo itikimó, ti naao ɛ hale noatepa dile?” yalepó.

²⁴ Atéró, Yesuné ama naase hale dokopatei, kale whi Anas-né ɔ Talepaae momaratere topo whi Kaiapas beterepaae fópóló doteyalepó.

²⁵ Atima ai ala du betepa, kale whi Saimon Pita ɔ simótóró hale daapa, mené apaae duraalu, “Yakélé ai whiné ama yó male whi meié?” depa, Pitané duraalu, “Ai whita ɛ meipó,” yalepó.

26 Tétépa, momaratere topo whinė kutó diratere whi beta beterepó. Aṭa, take Pitané woséli tikale sekéné ama fake whipó. Ai sekéné Pitapaae wose-turaalu, “Yṭa, u *Olip* ni daae mole tikimó daapa kelale whi-a, kaeé?” yalepó.

27 Ai fo depa Pitané momó meipó, deretamotóró wṭ *kakaruk* bané hale yalepó.

Yesu topo whi Pailat beterepaae dapesó fele fo

(Mat 27:11-23, Mak 15:2-15, Luk 23:1-5, 18-25)

28 Dilikitamo ai ala deté wóló, hika be dṭamo Yesu ṭ kale topo whi Kaiapas-tamo betepa, Juda topo whirapené Rom *Gavman* topo whinė bepaae dapesó felepó. Téyaletei, atima kale bosneyóló fele be demó detere ṭa naaireteiné ai be dolopaae feni, belamó daae molepó. Ti noatepae, atima Juda meire whiné bepaae fupa, ai detere ṭa naalomeipó, yaṭsóró yalepó.

29 Atéro, kale Pailat ṭ belapaae tóṭ doropóló, atimapaae duraalu, “I whiṭa, noa dowi alakó itikimó fo tokótamo yóló diaaṭ ṭ só deraai de?” yalepó.

30 Ai fo depa, atimané ṭpaae duraalu, “Amatamo *Gavman* whiné yóló muló betere fo tikiuṭmeisóró, ti dané yaṭpaae dapesó uṭmeipó,” yalepó.

31 Tétépa Pailat-né atimapaae duraalu, “I whiṭamo fo tekṭai depa, ti diaaṭ yóló muló betere fo sya fóló, diaaṭtei taleyaasepóló dapesó fae,” yalepó. Ai fo depa, atimané ṭpaae duraalu, “Me whi dowi ala depa, taleyóló sukópóló dae fo *Gavman* whiné dṭpaae inipó,” yalepó.

32 Yesu hṭale bitutei, ṭ itéro sukṭalopóló taketi yóló mulale fo dokonópóló yalepó.

33 Atéro, kale Pailat ṭ ama bepaae momó fesaae fóló, Yesu ṭ beterepaae dapesó ape, yóló woseturaalu, “Yṭa, Juda fake so whi tṭeteróló kaae tare topo whié?” yalepó.

34 Tétépa, Yesuné ṭpaae duraalu, “Ṗpaae ai wosetere fota, naao kisipanétei dépé, mené ṭ etei kaae whipóló yaṭpaae depa de?” yalepó.

35 Ti fo depa, Pailat-né ṭpaae duraalu, “Naao kisipané ṭa, Juda whikó betepa de? Naao so whiró so whimó Talepaae momaratere topo whirapetamoné ya só deraai, ṭ beterepaae dapesó walepó. Téyalepa, naao atimapaae noa dowi alakó eraleé?” yalepó.

36 Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Yṭo tṭeteróló kaae tare alata, i haemó diaaṭ tṭeteróló kaae tare ala kaae mei, yaṭo tṭeteróló kaae tare alata, mo kaepó. Ṗtamo diaaṭ tṭeteróló kaae tare ala tuṭmó bituṭsóró, ti Juda whirapené ṭ daai depa, yaṭo kutó diratere whirapené bóe duṭpó. Tépatei, yaṭo tṭeteróló kaae tare alata, kae tikimó kaaróló walepó,” yalepó.

37 Ai fo depa Pailat-né duraalu, “Tépata, ya tṭeteróló kaae tare topo whi mo airapó!” depa, Yesuné ṭpaae tokó mótu duraalu, “Naao ṭpaae topo whipó dere fota, mo dono dapó. Ṗ Talené so whi tṭeteróló kaae tare whi topo whi betaai, i haepaae woó, ṭ i haemó mo soné deyóo, yalepó. Atépa, mepaae mo ala tuṭmó betaai ketekeṭe butu betere so whinéta, yaṭo dere fo mo dapóló wosetu beteraṭpó,” yalepó.

38 Ai fo depa, Pailat-né faletere fo kaae yóló duraalu, “Mo fo betepó dere-a, noaé?” yalepó. Ai fo yóló, kale Pailat ṭ Juda so whi daae mole tikipaae tóṭ doropóló, atimapaae duraalu, “Ṗ só deraaire bete tale yalemó, me alakélé mupa kilinipó.

39 Téretei, diaaṭ mara mole ala sya furaalu, kale bosneyóló fele be demó ṭa detere sukamó *dipula* betere whirapekó beta fópóló, sokotua dapó. Atétua dere kaae, diaaṭ kisipané mió i ṭa detere be demó Juda so whi tṭeteróló kaae tare topo whi sokaró de?” yalepó.

40 Ai fo depa, atimané ṭpaae fo fakeyóló duraalu, “Ṗ meipó. Dané kisipanéta, Barabas dṭa beterepaae

wópólópa, dotęyae,” du betalepó. Ti Barabas ąta, *Gavman*-tamo alale sóró bóe du betale whípó.

19

Yesu filipaa eró betere ni tómó ol-eróló dae yale fo

(Mat 27:27-31, Mak 15:16-20)

¹ Téró Pailat-né Yesu dapésó fóló, ama diki tare whırapepaae fokosói ala yae yóló malepó.

² Atéró, diki tare whırapené Yesu faleturaalu, mu daai képi topo whıné deratere topo tao sūróló aleyalepó. Téró Yesuné topomó deróo, sonaai kutikélé deróo yalepó.

³ Atéró, atimané momó dełe momó dełe yóló duraalu, “Juda so whı teteróló kaae tare topo whı-ó, dané naao doi i sóró horatere ape,” yóló faletu betalepó.

⁴ Ai alarape yóló kemetepa, Pailat ą momó Juda so whı betó molepaae fóló duraalu, “Yalo ama yale ala taleyalemó, ą só deraaitere bete mekélé munipa, i dapesó walapa kelae!” yalepó.

⁵ Atéró Yesu faleturaalu, ą topo whıpóló derale mu daai topo taoró sonaai kutitamo deró betepatei, belapaae dapesó dorowalepó. Atéró daapa, Pailat-né atimapaae duraalu, “Mió kale whı i daalapa kelere?” yalepó.

⁶ Atéró, kale so whımó momaratere topo whıraperó atimané sóró beteró betere whırapetamoné Yesu dapesó wale kilitu, fo fakeyóló duraalu, “Filipaa ni tómó olerae!” yóló eneta du betalepó. Ai fo depa, Pailat-né atimapaae duraalu, “Yalota, ą só deraaire bete mekélé munipa, diaaętei ą filipaa ni tómó olerae,” yalepó.

⁷ Atétepa, kale Juda fake so whı feané ąpaae seýóló duraalu, “Amatei ą Kótóné naalemapó du betepa, dané yóló muló betere foné, etei kaae fo dere whı sukópóló dae fo erapó,” yalepó.

⁸ Pailat ą taketa sawa wiyaleteti, atéró dere fo woseturaalu, mo doasi winé sukálepó.

⁹ Atéró, ą kale *Gavman* topo whıné bepaae momó fesaae fóló, Yesupaae woseturaalu, “Yą mé be huluapaae wale whıé?” yóló wosetepa, Yesuné ąpaae mé fokélé tokó menipó.

¹⁰ Atétepa Pailat-né ąpaae duraalu, “Yalo ąpaae wosetere fo naao tokó menitere-a, ą fópóló dotęyaaitere ala ó, filipaa ni tómó oleraaitere ala yópóló, ę sóró beteró betere ą kisipa inié?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Óté taoró betere Kótóné teteróló kaae tare fotokę ąpaae móluąmeisóró, ti naao ępaae mé alakélé erólųameipó. Tétepa, ę naao naase tuąmó mulale whıné ama yale dowi alanéta, naao dowi ala mo teraae falapó,” yalepó.

¹² Atéró, kale Pailat-né ai dere fotóró woseturaalu, ą fópóló sokaaire tu kikitu betalepó. Tétu betepa, Juda fake so whıné fo faketóró hale yó taru duraalu, “Naaotamo ą fópóló dotonatepa, ti ą Sisatamo betą kutó ditere whı meipó. Whı me de amatei, ą topo whı betaai dapóló wóputu betepa, ti ai whıné Sisatamo bóe dilapó,” yalepó.

¹³ Atéró, Pailat-né ai dere forape wosetu, Yesu belapaae dapesó doropóló, Pailat ą fo tokótamo yóló taletere tikimó betalepó. Ai belané doita, kapo fake whamene tikipó. Hibru foné ti Kapata doi mulapó.

¹⁴ Ai alarape yaleteita, kale boseneyóló fele be de ęla detere *fula*-mó, ęla dótóró deyaairaaalu, ęla ęla taleyóló mulatere be demó 12 *kilok* sukakelemó yalepó. Atéró, kale Pailat-né Juda so whıpaae duraalu, “Dią teteróló kaae tare topo whı i daalapa, kelae!” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa, atimané duraalu, “Dané ą keletere hęrapa filipaa ni tómó oleraai dapesó fae yóló, dotopoi fo du betalepó. Tétepa, Pailat-né duraalu, dią teteróló kaae tare topo whı ą filipaa ni tómó oleraróe?” yalepó.

Ai fo depa, kale mo so whimó momaratere topo whiné duraalu, “Da teteróló kaae tare whita me kae mei, Sisa betā beterapó,” yalepó.

Yesu filipaa ni tómó olerale fo
(*Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Luk 23:26-43*)

¹⁶ Ai alarape yóló kemene furaalu, Yesu filipaa ni tómó olerae yóló, Pailat-né atimané naase tuamó mulalepó.

Atétepa, kale diki tare whirapené a dapesó felepó.

¹⁷ Atéró furaalu, a oleraaire ni fake amatei beleyóló oleraaire tikimó sókó felepó. Ai hae tikiné doita, sukale whiné topo diripó. Hibru whirapené du betere foné ti Kolkotapó doi mulapó.

¹⁸ Aimó atimané a filipaa ni tómó oleralepó. Atéró whi tamokélé, me whi ité deró oleróo, whi me uté deró oleróo, yalepó.

¹⁹ Atéyale kilipaae Pailat-né kale filipaa ni topomó a i betené dalepóló etei fo aseýóló oleralepó.

ITA, NASARET BE WHIKÓ JUDA SO WHI
TETERÓLÓ KAAE TARE TOPO WHI
YESUPÓ

²⁰ Yesu dóló olerale tikita, ai be hulua felekemó ereteiné Juda fake so whiné ai aseýóló oleró betere fo dosātu beterepó. Ai aseýale fota, Juda so whi feané dosayópóló, Hibru whirapené du betere fonékélé, Rom fonékélé, Krik fonékélé, erepó.

²¹ Atéró, mo so whimó momaratere Juda topo whirapené Pailat-paae duraalu, “Juda fake so whi teteróló kaae tare topo whipóló, aseyaose. I whiné amatei duraalu a, Juda fake so whi teteróló kaae tare topo whipó, yale fo maaté aseýóló olerae,” yalepó.

²² Ai fo depa, Pailat-né duraalu, “Yalo aseýale fo momó kae fisikini, ai fotóro atéró mulópóló,” yalepó.

²³ Atéró, mepaae diki tare whirapené Yesu filipaa ni tómó olerale kilipaae douro diki tare whirapené ama kutirape atima betā betā yóló salepó. Atéyaletei, Yesuné deróló sókó fatere boló kuti betā hale

muni felepó. Ai kutita, me kwiatamo dekaaporóló dokoni, mo betānetóro dokorepó.

²⁴ Atéró, kale diki tare whirape atimasisitei duraalu, “I kutita, terekeyóló kukwia saalomeipó. Betā whiné saairaalu, atima dokō fea ni kwia siri mulóló, melaa yóló saalopa siépe yae,” yalepó. Ai alarape yaleteta, i asere fo dokonópóló yalepó. Ai fo i ape.

“Yalo kutirape atima sóro, bolómó deró betere fōlo kuti betā muni fupa, ni fakerape fesekée deróló salepó,” erapó.

²⁵ Atéyale kilipaae, Yesuné ama hama Mariakélé, hamané kemakélé, Klopas-ne soma Mariakélé, Maktala sokó Mariakélé, Yesu oleró betere felekemó daae molepó.

²⁶ Aimó Yesuné hamaró ama hosaa mole yó matere whitamó daapa kolóló, hamapaae duraalu, “Yalo hosaa mole hae ti so-ó, ai daale whita, naao naale ai ape,” yalepó.

²⁷ Téró, ama ai yó matere whipaae duraalu, “Aa naao hae ai ape,” yalepó. Ai sukamó kaae sóro, ama ai yó matere whiné Maria atamo betaairaalu, dape salepó.

Yesu sinale fo
(*Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Luk 23:44-49*)

²⁸ Nalo kale yaalopó yóló mulale ala fea kemeyalepóló kisipa mutu, kale aseýóló muló betere fo dokonópóló, Yesuné duraalu, “E wei nokolerapó,” yalepó.

²⁹ Atéró, aimó betā kelaai wain wei wuti faanóló mupa tepeýóló, kelaai wain wei wépi kaae olamó tópuró sóro kape siki kaae olamó haka sóro, ama kólómó hamunalepó. Ai kape siki kaae olané doita, *hisop*-pó.

³⁰ Atéró, Yesu ai wei nólo duraalu, “Kale eraai yale ala fea mió sumó eróló kemeralepó,” yalepó. Atéró, ama topo haepaae hemée deyóló ama kepe bete Talepaae melóló sukalepó.

³¹ Atéró kale filipaa ni tómó olerale whirape hale olepatei, oia deyaai dale muló betere be de sókó waqsóro,

i ala yalepó. Dótóró ọ́la deyaaire be de sọ́kọ́ waaipa, ọ́la ọ́la taleyóló mulatere be demó, kale oleró betere whirape hó diri kolokóló teketapóló, Juda topo whirapené Pailat-paae wosene felepó.

³² Ai fo depa, kale diki tare whirape fóló, kale folosóró ité olerale whiné hó diri ọ́ayóó, uté olerale whiné hó dirikélé ọ́ayóó, yalepó.

³³ Téyaletei, Yesu kelalemó, ọ́ taketi sukítikimó atimané ama hó diri ọ́anipó.

³⁴ Aténi, atimakó betá diki tare whiné ama fisinimó wuti deyalepó. Atéyale tikimó, ama ọ́akeró wẹ́itamo mo wẹ́i kaae suniyóló dorowalepó.

³⁵ Ai alarape depa kelale whiné ama mo kelale alatóró hakearóló yó male fota, mopó. Ama ai du betere fo diaaokélé mopóló kisipa tirópóló, hakeamó yó mótu beterapó.

³⁶ Ai yale alarape feata, kale asẹ́mó i ere fo dokonóturaalu, yalepó. Ai fo i ape.

“Ama diri mo betakélé ọ́ayaaalomeipó,” erapó.

³⁷ Me asẹ́re fo i ape.

“Atimané ama tikimó wutiné deyale whi kelené kikéyóló kaae tawaalopó,” erapó.

Yesu kane dolomó mulale fo
(*Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Luk 23:50-56*)

³⁸ Atéroró, ai ala kemetepa etéyalepó. Arimatea be whikó Josep akélé Yesuné yó matere whitei, Juda topo whirape kolóló wituraalu, ama tué tiki tiró betere ala hakeamó yó menipó. Ọ́ Pailat beterepaae fóló, Yesuné tiki tekaai dapóló, wosalepó. Téyalemó, kale Pailat-né ọ́paae téyae depa, ama tiki tokóló só felepó.

³⁹ Mo take dilikitamo Yesu beterepaae fele whi Nikodimas-ró Josep-tamo wusuróné Yesuné tiki tokóló só faai dere ala fea yalepó. Atéroró, betá ni fe *mur*-ró mepaae felé ọ́laa wale ọ́larape *aloes*-tamo hosekéro betereitei, Nikodimas-né sóró felepó. Ai ọ́lané seke ọ́leta, 34 *kilogram*-rópó.

⁴⁰ Atéroró, kale whi tamoné Yesuné tiki sóró felepó. Atéroró doumó mu-laairaalu, *linen* kutimó mepaae felé ọ́laa wale ọ́larape terepeté fóló, Yesuné tiki bopeyalepó. Aita, atima Juda whirape douróturaalu dere ala sya fóló yalepó.

⁴¹ Yesu olerale tiki felekemó, betá kutó erapó. Ai kutó tuamó whi mo betakélé dou erénire, kisi dou wisi-naale aleyóló muló beterepó.

⁴² Ti dótóró kale Juda fake so whi ọ́a nóló betaaire be de ereteiné kale doukélé mo felekemó epa, ọ́la ọ́la taleyóló mulatere be demó ama tiki aimó douralepó.

20

Yesu mulale kane dolo hą́lepa ke-lale fo

(*Mat 28:1-8, Mak 16:1-8, Luk 24:1-12*)

¹ Atéroró, fula kaae sere be demó hika be teó deteretamo Maktala sokó Maria Yesu mulale dou tópaee felepó. Atéroró kelalemó, ọ́ mulóló fokonale kapo fake tukwe fóló, tumó mupa kelalepó.

² Atépa, kale so ọ́ Saimon Pitaró Yesuné ama hosaa mole yó matere whi metamo beterepaae sururuyóló fóló duraalu, “Tale atimané mopaae sóró fóló mulaleró ọ́ tuenipó,” yalepó.

³ Tétepa, Pitaró kale me whitamo atima betere tiki taaróló, sururu yóló whi dou tópaee felepó.

⁴ Atimaamo wusuró sururuyóló feletei, Pita taaróló kale me whi ọ́pi fóló, kale dou tómó sókọ felepó.

⁵ Atéroró ọ́pi fóló, hemée deyóló kelalemó, Yesu bopeyóló mulale de *linen* kuti betá mupa kelalepó. Téyaletei, ọ́ dou dolopaae fenipó.

⁶ Atépa, nalo Saimon Pita sókọ woló, kale dou dolopaae fóló kelalemó, mepaae de kutirape betá molepó.

⁷ Yesuné ama tiki bopeyóló mulale de *linen* kuti kae mulóo, ama topo boperóló mulale kuti kolokóló kae mulóo epa kelalepó.

8 Kale filosóro dou tópaae api sókó fóló, daale whi ákélé nalo dou dolopaae derepelepó. Dou dolomó ai ere ala kilitu, ama tué tiki tiralepó.

9 Yesu a sukóló momó kepaa yaalopóló, asemó ere fo mo dokonalérapóló, kisipa sinipó.

Yesu Maktala sokó Meripaae yó male wale fo

(Mat 28:9-10, Mak 16:9-11)

10 Téró, kale whitamó momó bepaae fesaae felepó.

11-12 Téyaletei, kale Maria a dou até belaró daalu, woletu betalepó. Atétu bitu hemée deyóló, kale whi mulale kapo dolopaae kopeyalemó, *enseltamo* mo dei kuti deróló, Yesu mulale tikimó beterepó. Me seké topo mulalepaae betóo, me seké hó eralepaae betóo, erepó.

13 Atéru, atimaamoné kale sopaae woseturaalu, “Ti so-ó, ya noatepa wole du bitu de?” depa, ama duraalu, “Atimané e teteróló kaae tare Tale mopaae mulale feleró e kóló kóló depa du bitupó,” yalepó.

14 Ai fo yóló, a fetée furaalu kelalemó, Yesu aimó daapa kelaleteti, kale soné aita, Yesupóló kisipanipó.

15 Tépa Yesuné apaae duraalu, “Ti so-ó, ya noatepa wole du bitu de? Ya de keketé kutu bitu de?” yalepó. Ai fo depa, kale soné ama kisipané ai kutó kaae tare whi nisiyóló apaae duraalu, “Doa whi-ó, naaotamo sóro fipata, ti a sene faai dapa, mulale tiki betá epaae yó melaasepé,” yalepó.

16 Tétepa, Yesuné apaae “Maria-ó,” depa, a daalepaae fete fóló, Ereimeiki foné fakeyóló duraalu, “Raboni-ó,” yalepó. Ai fo bete feteyóló yó matere whipó.

17 Ai fo depa, Yesuné apaae duraalu, “E yaalo Aya beterepaae fenipa, naao e taterere ala taalae. Yaitei fóló, e yaalo Aya beterepaaekélé, diaaọ Aya beterepaaekélé, e teteróló kaae tare Kótó beterepaaekélé, diá teteróló kaae tare Kótó beterepaaekélé, momó fesaae fulapóló, yaalo no-rapepaae ene fae,” yalepó.

18 Atéro, ai kale Maktala be hulua sókó Maria a fóló, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Tale yaalo mo kelalepó,” yóló ama apaae yae yale forapekélé fea atimapaae yalepó.

Yesu ama yó matere whirape beterepaae wale fo

(Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Luk 24:36-49)

19 Téró, fula kaae sere be demó be diki deretamo ama yó matere whirape atima kale Juda topo whirape kolóló wituraalu, atima touróló betó mole be turaape kinóló diróló betó molepó. Atéro betó mupa, Yesu atima betó mole tuamó sókó wóló duraalu, “Hosaa muni deyóló dua betere ala diá tuamó mulópóló yae,” yalepó.

20 Ai fo yóló kemetepa, ama naasemó *ikoko* daleteiró fisinimó wuti deyale siritamo atimapaae yó malepó. Atéro, Tale kilituraalu, atima hosaa tuamó doasi hajné sukutere ala mo fayalepó.

21 Atéro, Yesuné atimapaae momó duraalu, “Diaaọ hosaa muni deyóló mo dua betó muae. Yaalo Ayané e i haepaae wópóló dotonótu yale kaae, yałokélé diá fópóló dotonatapó,” yalepó.

22 Atéro, ai fo yóló kemetepa, ama fomo atima tikipaae sókó faróló duraalu, “Dei Kepe Wisi sae.

23 Diaaqtamo mepaae whiné dowi ala kwia me ọla meipóló hale kementerepa, ti Kótónékélé atimané yale dowi ala kwia hale kemeró beterepó. Diaaqtamo mené yale dowi ala kwia me ọla meipóló kemeréni hale tapa, ti Kótónékélé atimané dowi ala kwia kemeró bitinipó,” yalepó.

Yesu a Tomas-paae yó male fo

24 Yesuné ama yó matere 12 whirapekó betá ama doi Tomas-tei, Didimas-pó, du betere whi Yesu atima beterepaae sókó wale sukamó, mepaae yó matere whirapetamo betámó bitinipó.

25 Atéró, kale mepaae ama yó matere wh̄rapené ʔpaae duraalu, “Tale ɗané mo kelalepó,” yalepó.

Ai fo depa, Tomas-né duraalu, “Ȳlotamo ama naasemó *ikoko* dale siri kolóo, *ikoko* dale doloró fisinimó wuti deyale dolotamomó ȳlo naase kesekée falóo initepa, ti diaaɗ dere fo wosóló, mo dapóló ȳlo tué tiki tiraalomeipó,” yalepó.

26 Atéró, *fula* bet̄ kemeyale k̄lipaae ama yó matere wh̄rape atima momó touróló betale sukamó, Tomas ʔkélé atimatamo betamó beterepó. Atéró, atima t̄ kinóló betó mupa, Yesu ʔ sókó wóló atimapaee duraalu, “Diaaɗ hosaa muni deyóló mo dua betó muae,” yalepó.

27 Téró Tomas-paae duraalu, “Ȳlo naase ipa, naao kolóló, naase kesekée falóo, ȳlo fisinimókélé naao naase doɗ kesekée falóo ene ape. Téró, mió naao kiswa tamo mutere ala taaróló, tué tiki tirae,” yalepó.

28 Ai fo depa, Tomas-né ʔpaae duraalu, “Ē t̄teróló kaae tare Tale Kótóo,” yalepó.

29 Ai fo depa, Yesuné ʔpaae duraalu, “Naao ē mo kelaletiné naao tué tiki tiratapó. Mepaae wh̄ de ē kilinirutei, kiswa tiki tiratepa, ti ai so wh̄ atima Kótóné wisiró beterepóló h̄iné sukuu betaalo ai ape,” yalepó.

30 Atéró, Yesuné ama yó matere wh̄rapetamo bitu, Kótóné eratapóló kiswa yópóló, kelemei alarape mo dekéro eraletei, fea i *buk*-mó as̄nipó.

31 Tépatei, Yesu so wh̄ t̄teróló kaae tare wh̄ Kerisota, Kótóné Naalemapóló tué tiki tirópóló, i alarape fea aseɗyalepó. Ti ʔta, etei kaae Talepóló, ama doimó yó mótu betere fo fea dos̄ayóló tué tiki tiróturaalu, dī mo ti betere bete sópóló yalepó.

21

Yesuné kelemei ala eróturaalu ya dekéro sale fo

1 Atéró ai alarape kemetepa, Yesuné ama yó matere wh̄rape

Taiberius w̄i fókumó betó mupa, ʔ momó kolópóló, yó male walepó.

2 Aimó, Yesuné ama yó matere wh̄ Saimon Pitakélé, Tomas-tei me doi Didimas-kélé, Kaleli hae kwiamó t̄ne Kana be hulua wh̄kó Nataniel-kélé, Sebedi naalema tamokélé, ama yó matere wh̄ me tamokélé, atima fea touróló betó molepó.

3 Atéró bitu, Saimon Pitané atimapaee duraalu, “Ēta, ya sene fulapó,” depa, atimané duraalu, “D̄kélé fea faalopó,” yalepó.

Atéró, atima fea nukumó betóló felepó. Téyalet̄e, ai dilikitamo ya mo bet̄kókélé sinipó.

4 Atéró, Yesu ʔ mo h̄kati w̄i fókumó daapa kelalet̄e, ama yó matere wh̄rapené Yesupóló kisipanipó.

5 Tétepa, Yesuné atima fo tekeróló duraalu, “Ti naalerape-ó, yakó saleé?” depa, atimané duraalu, “Meipó,” yalepó.

6 Tétepa, ama atimapaee duraalu, “Diaaɗ h̄leke wa tao sóró, nuku mole turu naase fakeró derae. Até depa, ti mepaae ya saalo ai ape,” yalepó. Ama ai yae dere alatóro yalemó, h̄leke wamó ya mo dekéro deyaletikimó sek̄né tukaaire mo s̄nipó.

7 Atéró, Yesuné ama hosaa mole yó matere wh̄iné Pitapaae duraalu, “Aita Talepó,” dere fotóro wosóló, Saimon Pitané tómó deratere kuti take sokóló mulaletei kakeróló, w̄ipaae t̄wó derepelepó.

8 Atéró, Pita ʔ w̄imó ʔlaaté fu betepa, mepaae yó matere wh̄rape atima nukutamo ʔ s̄ya fu betalepó. Atéró, atimané derale h̄leke wamó, ya faayóló mupatei, w̄i fókuro nuku fole tikitamo felekereteiné s̄yóló só fu betalepó. Ai w̄i fókuro nuku folitikitamo ɗaleta, 90 *mita* s̄pó.

9 Atéró, atima i w̄i fókumó sókó walemó, aimó si duku betepa kelalepó. Ai duku betere si keletómó ya biliyó mupa kolóo, *bred* orapekélé mupa kolóo, yalepó.

10 Atépa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diaaɗ mió sale yarape mepaaekó ipaae sóro ape,” yalepó.

11 Atéró, Saimon Pita ą nukupaae bitji holóló kale ąąleke wa wẹi fókupaae ąiyóló sóró walepó. Aimó dere doakale yarape dosąayalemó, 153-ró derepó. ąąleke wamó doa atei yarape deyaleteti, ąąleke wa mo sawa tukó fole alakélé inipó.

12 Yesuné atimapaee duraalu, “Dią i ąla naai ape,” yalepó. Téyaleteti, ama yó matere whįrapené ą Talepóló kisipa irutei, atimakó whį betąnékélé yą deé? yóló halaainé wosaaitere kisipa munipó.

13 Atéró Yesu ą wóló, *bred* o bu-larape terekeyóló atimamó malepó. Yarapekélé atétóró yalepó.

14 Aita, Yesu ą sukóló kepaayóló bituraalu, ama yó matere whįrapené ą kolópóló, tamo dakoróló yó melóló, mió ita, sore dakoróló yó male walepó.

Pitapaae Yesuné ąpaae hosaa mulée yale fo

15 Atéró, atima ąla nóló keme-tepa, Yesuné Saimon Pitapaae duraalu, “Jon-né naalema Saimon-ó, naao ępaae yaala sókó fole alané i whįrapené yaala sókó fole ala bosene fale?” depa, ama duraalu, “Tale-ó, ępó. Yąlo yąpaae yaala sókó fole alata, naao ai tuęre ape,” yalepó. Ti fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Tépa, ti yąlo *sipsip* hupu malerapemó, ąla wisiyóló melae,” yalepó.

16 Yesuné kale fo kaae momó duraalu, “Jon-né naalema Saimon-ó, naao ępaae mo yaala sókó fule?” depa, ama duraalu, “Tale-ó, ępó. Yąlo yąpaae yaala sókó fole ala naao ai tuęre ape,” yalepó. Tétepa, Yesuné ąpaae duraalu, “Yąlo *sipsip* hupurape naao mo wisiyóló kaae tawae,” yalepó.

17 Atéró Yesuné ama kale dere fo kaae sore dakoróló duraalu, “Jon-né naalema Saimon-ó, naao ępaae mo yaala sókó fule?” fo sore dakoróló deremó, Pitané ama hosaa tuąmó sekę depa duraalu, “Tale-ó, fea ala naao kisipareteiné yąlo yą yaala sókó fole ala naao tuęrapó,” Ai fo depa,

Yesuné ąpaae duraalu, “Yąlo *sipsip* hupurapemó ąla mo wisiyóló melae.

18 Yąlo yąpaae mo i dapa wosae. Take yą kokopei betale sukamóta, kuti naaotei deróló, naao faai kisipa mutere tikipaae fua yalepó. Téyaleteti, take nalopaae yą otere yóló betere sukamó, ti naao naase teréę faló betepa, naao kuti me whįné deróló, yą hõre tikipaaetei dapesó faalo ai ape,” yalepó.

19 Yesuné etei kaae fo yaleteti, Pita ą atéró sukuturaalu, Kótóné ere ala wisinaale kolópóló, ąąkearaalopóló kisipa mutu yalepó. Atéró Yesuné ąpaae duraalu, “Yą ę sya ape,” yalepó.

20 Atéró Pita ą fetée fóló kelalemó, Yesuné ama yaala sókó fale yó matere whį atimaamo sya wou betalepó. Ai whįta, take atima ąla nale sukamó, Yesu tikimó tiróló bituraalu, “Tale-ó, yą dópóló eleké deyaaire whį-a, deé?” yóló wosale whįpó.

21 Atéró, Pitané ai wale whį kolóló Yesupaae woseturaalu, “Tale-ó, i wale sekę ą neyaaloé?” yalepó.

22 Tétepa Yesuné duraalu, “Yąlo kisipané ai whį ątamo bitiré fóló, ę momó fesaae wale sukamó sókó fópóló depa, aita naao yaaire ala meipa, yą ę sya wale ala betą yae,” yalepó.

23 Yesuné ąpaae atei fo yalemótei, mepaae Keriso no nerapené ai yó matere whį ą sukąalo meipó yalepóló, feapaae deté kwęyóló fakeralepó. Téyaleteti Yesuné ai whį ą sukąalo meipóló ini, ama kisipané ą ąąle bitiré fóló ą momó fesaae wale sukamó sókó fópólópó depa, aita Pitapaae naao yaaire ala meipóló yale fomótei yalepó.

24 I yó matere whįta me kae mei, i alarape depa kelalepóló so whį feané tuę yópóló, ąąkearóló aseyaale whįpó. Ai sekęné ama kolóló ai yale fo feata, mo dapóló dąné tuęrapó.

25 Yesuné kae kae ala mo dekéró yaleteti, ai alarape fea imó aseņipó. Mo featamo mené ase depa, ti i hae

kwia tuámó, ai fo asere *buk*-rape mu-
laaire tiki sɔyaalomeipóló kisipa mu-
tapó.

Aposel

Yesu hepen-paae dapesó horale fo

¹ Tiopilus-ó, take yało folosóro aseyale *buk*-móta, Yesuné yale alaró yó male fotamo fea kaae sóro yó maté fóló, ą hepen bepaae fele sukamó sókó fele fo ase yalepó.

² Yesu ą hepen-paae faai hąle bitu, Deį Kepe Wisiné fotokoratepa, ama dosąae sóro beteró betere *aposeł* whırapepaae i alarape yae yóló yó maté felepó.

³ ą doasi dele sale kılıpaae, mo ti dóló sukunale whıtei kepaayóló mo whıtóro beterapóló kisipa yópóló, whı siki tamo 40 be demó kale whırape beterepaae sókó wua du betalepó. Atéturaalu, Kótóné tetteróló kaae tare aqmó mole ala etérópóló yó mótu betalepó.

⁴ Atéró betą sukamó ą ama yó matere whırapetamo ąla nuku bitu, etei dirii fo yóló duraalu, “Yało Ayané diąmó hąle hamokoróló melaalopó ere ąlamó kisipa mutu, yało diąpaae take yalepó. Ai ąla saasepóló, Jerusalem be taaróló feni, kaae tawóló hąle betae.

⁵ Ti noatepae, Jon-né dią wẹi hąle maaté tópurótua yaletei, mió mo felekemó dią Deį Kepe Wisitamó tóपुराालो ai ape,” yalepó.

⁶ Téro, atima betąmó touróló bitu, atimané ąpaae woseturaalu, “Tale-ó, take dą Israel fake so whıné dąné hae kwia tetteróló kaae taru yale kaae, miókélé ai ala yópóló yaaloé?” yalepó.

⁷ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ai ala yaaire be dęró alitamota, diąné kisipa yaaire ala mei, yało Ayané ama tetteróló kaae taru, noa kaae ala yaai depa, ti ai be demótóro erótua dapó.

⁸ Téretei, yało ę etei kaae whıpóló yó matepa diaaq wosale fo Jerusalem be hulupaaekélé, Judia hae kwia

kwiapaaekélé, Samaria hae kwia-paaekélé, i hae kwia dene fale dokó feapaaekélé, yó maté kweyóló mo surópóló, yało dią sóro i beteratere ape.” yalepó.

⁹ Ai fo du beteró kemetepa, kale whırapené kele tómótóro Kótóné ą hepen bepaae dapesó horalepó. Atéro atima kese horótu yóló daae mupa, atimané keletómó kitiki dolomó buó deyalepó.

¹⁰ Téro, atima ó ąpaae kese horólu yóló hąle daae mupatei, deį kuti deréli whı tamo sókó wóló atima daae mole demó daane walepó.

¹¹ Atéro kale whırapepaae duraalu, “Kaleli whırape-ó, dią noatepa ąpaae kese horótu yóló daae mulu de? Diątamo betepa hepen-paae dapesó horale whı Yesuta, momó fesaee wouraalukélé, atérótóro hepen be taaróló waalo ai ape,” yalepó.

Judas betale sirimó Matiasi sóro beterale fo

¹² Ai fo yóló kılıpaae, kale whırape atima *Olip* du sorokó mole tiki taaróló Jerusalem bepaae fesaayóló felepó. *Olip* du sorokó mole tikiró doasi be hulua Jerusalem betamota saletó mei, kapala asiri fua wua dere tiki kaaepó.

¹³ Atéro fóló, atima betere siki be kepaae holalepó. Ai be kemó Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Alpias naalema Jems, kąlo kąloi whı Saimon, Jems naalema Judas atima atéro beterepó.

¹⁴ Atimatamo Yesuné ama mo nomarapekélé, ama hama Mariakélé, mepaae sorapekélé, touyóló Kótópaae moma dere ala yó tarepó.

¹⁵⁻¹⁶ Atéyale sukamó, 120 Talepaae kisipa tiki tiró betere so whı touró betere tuąmó, Pita turukó horóló daalu i fo yalepó. “Yało norape-ó, mo take Deį kepe Wisiné Depit-paae yó matepa ama ere fota, Yesu daai dere whırapepaae eleké deyaaire whı Judas-mó erapó. Atéro asemó ere fo mió mo ai dokonale ape.

17 Judas-ta, dā 12 wh̄irapekó dātamo kutó diyópóló, sóró beterafe wh̄ipó.

18 Judas-né dowi ala yóló sale *moniné* ą sinaaire hae dupuralepó. Atéro amatei yale alamó ą képi w̄ei naale tikimó tukó furaalu, haepaae topo fesaayóló doropóló depe fulukó felepó. Até yale hae tiki mepaae wh̄irapené ą दौरaairaalu, ama dowi ala yóló sale *moniné* dupuralepó.

19 Jerusalem so wh̄iné Judas atéro sukālepó dere fo wosóló, atimané be foné ai hae tiki doi Akeldama mulalepó. Ai fo feteyóló samea sókó fele hae tikipó.

20 Atépa Pitané duraalu, “Ai ala yaalopóló take Sam *buk*-mó aseýóló muló betere fo i ape.

‘Atei mo ti aluyóló ama bekélé wópu mulópóló yae.’ erapó.

Me fokélé i ape.

‘Ama diyale kutó wh̄iné diyópóló, wh̄i kae sóró beterae,’ erapó.

21 Ti fo ereteiné ai seké betale sirimó, wh̄i mekó sóró beteraalopa siépe.

22 Take Jon-né w̄ei tópurale alimó kaae sóró wóló, Tale Yesutamo dā fea betámó kutu beteró, ą hepen-paae dapesó fele be demó sókó wale wh̄ikó sóró beteranérápó. Atétepa, ti ai seké dātamo touyóló Yesu kepaayóló fele fo wisi yó maté kw̄eyaalopó,” yalepó.

23 Téró atimané tale yaairaalu, wh̄i tamo Josep ama me doi Barsabas me doi Jastus-ró Matias-tamo doi mulalepó.

24 Atéro beteró bitu, atima feané Kótópaae moma yóló duraalu, “Tale-ó, dā feané mole kisipa tiki naao mo kelerapa, i wh̄i tamokó mé wh̄iné naao kutó dirópóló depa, ti naao dāpaae sóró ąlae.

25 Judas ą ama yale alamó dupu saaire tikipaae felepó. Téturaalu ama taaróló fele kutó mé *aposeł* wh̄iné diranépa, ti ą betale sirimó bitu dirópóló naao dāpaae yó ąlae,” yalepó.

26 Atéro moma yale kilipaae, atimaamoné doi muló betere kapo fake wutimó deróló kelé keléróló

tuk̄iyalemó, Matias-né doi moletei sókó dorowalepó. Atétepa, ą 11 *aposeł* wh̄irapetamo touróló sóró beterafelepó.

2

Pentikos be demó D̄ei Kepe Wisi dotonale fo

1 Israel so wh̄iné ąla deyóló nukua dere *Pentikos* be d̄e wapa, atima fea betāpaae tourāle wóló betó molepó.

2 Atéro betó molemó, hapale t̄etitóró ó samó doasi bes̄e tikiné hu kaae deté dorowóló atima betere tikimó huyóló supa feané wosalepó.

3 Atéyale alanétei, so wh̄i dokómó simi kaae d̄leta yalepó.

4 Tétu, kale D̄ei Kepe Wisi atima tikipaae atéro bit̄i wouraalu, s̄eratepa kae kae be fo yaairaalu kaae salepó.

5 Atéyale sukamó, mepaae kae kae hae kwiamó betó mole Kótó kolóló witu betere Juda fake wh̄irape kapala asiri wóló Jerusalem be hulumó betó molepó.

6 Atéro atima bes̄e tikiné hu kaae woseturaalu, so wh̄i mo fea betāpaae tourāle wóló betó mulu, noa ala dutérópóló sirayalepó. Ti noatepae, atimané wosalemó, kisipa tiki tiró betere fakerapené kae kae be fo atima dok̄o feané mo donotóró depa wosalepó.

7 Atéteremó doasi siratu duraalu, “I Kaleli wh̄irapetei, d̄ané be fo netéro tūe yalerópó?

8 Atima d̄ané be fo mo donotóró dere-a, netéro derópó?

9 Dā Partia wh̄irapekélé, Media wh̄irapekélé, Elam wh̄irapekélé, Mesopotemia wh̄irapekélé, Judia wh̄irapekélé, Kapadosia wh̄irapekélé, Pontus wh̄irapekélé, Esia wh̄irapekélé, i betere ape.

10 Frisia-ró Pampilia wh̄irapetamokélé, Isip-ró Sairin be hulua felekemó t̄ene be Libia wh̄irapetamokélé, Rom bemó wale uké wh̄irapekélé, fea i wóló betó mole ape.

11 Ai wóló tourale so wh̄i mepaae mo Juda fake yóo, mepaae kae

faketei, Juda fakené dere ala sya fóo, dua dapó. Ai fake tamokélé, Krit whirapekélé, Arabia whirapekélé, dané be foné atimapaee Kótóné kae kae hapólui alarape eralepóló yó mótu betepa, mió dané i wosetere ape,” yalepó.

¹² Atétere alamó, i dosayayale be hulua so whiné sira yóló atimasisi duraalu, “I ala yóló kilipaae noa alakó sókó waai derópó,” du betalepó.

¹³ Até du betepatei, mepaae whirapené ai ala dọ nalóló duraalu, “Aita *wain* wẹi mo dekéro naletikimó topo doturaalu, ai dere ape,” yalepó.

Pitané so whipaae yale fo

¹⁴ Téró Pita ą mepaae 11 whirapetamo so whi betó mole kuamó turukó holóló fo fakeyóló duraalu, “Jerusalem be whiró da mepaae Juda whirapetamo-ó, i yale alarape bete diapaee hakeróló yaai dapa, mo wisiyóló wosae.

¹⁵ Diaaọ kisipané i whirape atima *wain* wẹi nale tikimó topo doturaalu dapóló de? Diaaọtamo atei kisispa mutepa, ti mió *wain* wẹi nokole suka kele mei, ita hika 9 kilok i ape.

¹⁶ I whirapeta, *wain* wẹi nóló dumi, atima ai du betere ala take Kótóné ama kóló whi Joel-né asere fo dokonatapó.

¹⁷ Kótóné duraalu, ‘Kemeyaaai dere alimó, ọọ Deji Kepe Wisi so whi fea tuapaee wẹi kaae sunée deraalopó.

Téturaalu, diaaọ naale senaalenékélé awaawaire mo sunipó.

Kótóné kóló so whiné dere fo kaae yaalopó. Mepaae teó whirapenékélé, nokené kilitu dere kaae yaalopó.

Dią mepaae otere serenékélé, noke yaalo ai ape.

¹⁸ Até dere sukamó, Deji Kepe Wisi ọọ kutó diratere so whi fea tuapaee wẹi kaae sunée deratepa atimanékélé, ọọ take eraai dere alaró mió dere alatamo hakearóló yó melaalo ai ape.

¹⁹ Atétepa, ó samó so whiné kolóló sira yaaitere alarape ọọ eraalopó. Atéturaalu i haemókélé me ala yaaiemó eratere ala eróo, i hae samea sókó faróló, siró sukulitamokélé anóo, yaalopó.

²⁰ Ai ala dereteita, Talené ama mo kae ere de doasi tukóló muló betere be de waai teópa, suka bete feteyóló dilikiróo, wéliékélé feteyóló samea alée falóo yaalopó.

²¹ So whi dené Talené doi yóló ẹ tao sae depa, atétere so whi aluyaqsóro mo tao saalopó, erapó.

²² Israel whirape-ó, i dere fo wosae. Nasaret be whikó Yesuta, mo hale whi nisiyaqsóro, so whi feané kolóló sira yaaire alaró kelemei alata-mokélé, me ala yaaiemó eratere alakélé, fea erópóló, Kótóné ą sóro beteró beterapó. Ai alarape feata, ama eratepa diaaọ kolóló, ai kisipare ape.

²³ Beta whiné Yesu eleké deyóló diané naase tuamó mulalepó. Atétepa mepaae Talené fo woseni, dowi ala dere whirapené dią tao sóro ą filipaare ni tómó sinópóló oleralepó. Atéyale alata, Kótóné ama yaai kisispa mole ala dokonóturaalu erapó.

²⁴ Téyaletei, ama tiki dou dolomó kẹlaa yaqsóro sukutere alané fotokọ Kótónétei aluróo, ą mo ti sukaletei Kótóné momó kepaaróo, yalepó. Ti noatepae, sukutere alané ą sįyóló awaawaire mo sunipó.

²⁵ Mo take ai sekémó kisispa mutu, Depit-né i fo aserapó.

‘Betere dokọ fea Tale ọọ kelepamó daapa kilitua dapó.

Ą ọọ turu naase eró betere tikimó bettereiné ẹ me whiné woreróló só deranénipó.

²⁶ Téréteiné ọọ hosaa betemó hẹkesené sukuturaalu, ọọ kólónékélé, wole fo yóló ama doi sóro horatapó.

Ọọ tikikélé, take me ala ini, mo wisiyóló betaalopóló kisispa

mutu, hajtamo kaae tawóló i betere ape.

27 Ti noatepae, take waaire alimó yálo tiki dou dolomó mupa kɛlaa yópóló naao taaraalo meipó. Téturaalu, naao mo kae betero betere whi wisinaalené tiki kɛlaa yópóló taaraalo meipó.

28 Ɛ wisiyóló betaaire tikipaae fópóló, naao tu wisi alerapó. Ɛ yatamo betámó betepa, naao haj dere ala mo faanótu beterapó, erapó.

29 Norape-ó, yálo diapaae mo i dere ape. Dané ayarape deté wale whi Depit sukutepa dourale douta, mió i be demókélé hale epa kilitu beterapó.

30 Téretei Depit ata, Kótóné kóló whi betepa apaae dirii fo yóló duraalu, 'Naao deté faaire naalené detere naalekó betá ya betale sirimó tetéroló kaae tanópóló yálo sóro beteraalopó, erapó.

31 Take waaire alimó yaaire ala Depit-né ama kolóló i fo aserapó. 'Kótóné so whi fea tetéroló kaae tanópóló sóro beteraaire whi Keriso doumó kɛlaa yópóló taaréni, kepaaró beterapó, erapó.

32 Yesu a mo ti sukáletei, Kótóné momó kepaaró beterapó. Atépa data, ai alarape mo depa dané kelené kelalepóló hakeamó yó maté kotere whirape i ape.

33 Yesuné ɔla ɔla fea ama tetéroló kaae tanópóló a Alima Kótóné turu naase demó beteraalepó. Alimané yóló mulale ɔla Deji Kepe Wisi ama naase tuamó mulalepó. Até depa, amamo dapaae erale ala mió diané kolóo, wosókélé yóo, yalepó.

34 Depit ata hepen-paae fenitei, take waaire alimó yaaire alamó kisipa mutu i fo yalepó.

'Talené yálo Talepaae duraalu, "Ya yálo turu naase demó betae.

35 Naao bóe whirape ya aomó bitu, atima belei aqraaire ala yalotei eraalopa, hale kaae tawóló betae," yalepó.

36 Térapa, Israel fake so whi-ó, diá i dere fo mo wosae. Diané ai fili-paa ni tómó oleróló dale whi Yesutoró Kótóné a kepaaróló da fea tetéroló kaae tanópóló topo whikélé, Talekélé, ai sóro beteraale ape," yalepó.

Mo dekéro so whi kisipa feteyóló wei tópuale fo

37 Pitané atéro dere foné ai wóló touró betere so whiné hosaamó mo sepake kaaené tikalepó. Téturaalu, Pitaró mepaae aposel whirapetamopaae woseturaalu, "Norape-ó, mió dané noa alakó yaaloé?" yalepó.

38 Ti fo depa, Pitané atimapaae duraalu, "Diá dokó feané dowi ala taaróló, tué tiki feteyóló betepa, Yesu Kerisoné doimó wei tópurópóló yae. Atétepata, ti Tale Kótóné naao yale dowi kwia kemeróló, ama Deji Kepe Wisi diá hale melaalo ai ape.

39 Kótóné ama eraalopóló ere fo mo dokonóturaalu, 'Diákélé, diané naalerapekélé, be saletómó wale so whikélé, mepaae Kótóné a beterepaae apé dere fo wosóló wale so whikélé, fea ai ɔla mo saalopó," erapó.

40 Pitané ai fotamo mepaae forape olekeyóló fotokóiné duraalu, "Mió i alimó betere so whiné du betere dowi alané diá felekemó, ai doratapa mo wisiyóló kaae tawae," yalepó.

41 Atéyale sukamó Pitané yó matere fo wosóló 3000 so whi dowi ala taaróló kisipa feteyóló wapa wei tópuralepó. Atima atéro wóló take betere Keriso faketamo touné walepó.

So whi mo betá kisipa muóló betale fo

42 Téró, ai so whi atima aposel whirapené yó matere fo mo wisiyóló wosóo, atima hamomatamo mo betá tué muóló u tao su i tao su dere ala yóo, ɔlakélé betámó nóo, Kótópaae moma dere alakélé betámó yóo, du betalepó.

43 Kale aposel whirapené so whiné kolóló sira yópóló eratere alarapekélé, kelemei alarapekélé, me

ala yaairemó eratere alarapekélé depa, so whiné kolóló duraalu, Ita, Kótónétei eratapóló, winé sukutu betalepó.

⁴⁴ Talepaae tué tiki tiró betere so whirape fea touróló beta kisipa mutu, atimané ɔla ɔla mepaae yayare so whi tao saalopóló fo dokalepó.

⁴⁵ Atéro, atimané mepaae ɔla ɔlaró haetamo dotonóló *moni* sóró mepaae yayare so whi malepó.

⁴⁶ Tétu, be detere dokɔ atima mo fea momatere be belamó touraletatóró yó tarepó. Atima hosaa tuamó hajné sukutere ala mulu, heketamo atima fea me féli mené bemó ɔla nuku, me féli mené bemó ɔla nuku dua yalepó.

⁴⁷ Até duraalu, Talené doi sóró horaté fu betepa, mo so whiné kolóló, aita mo donoi ala dapóló dukirótu beterepó. Ai ala du betepa, so whi aluyaqsóró Talené tao sóró Keriso so whitamó Kótónétei betere dokɔ touróló sóró beteraté fu betalepó.

3

Hɔleke dore whi wisirale fo

¹ Beta sukamó, Pitaró Jon-tamo Talepaae moma yaairaalu tukóló muló betere sukakelemó, kuluka 3 kilok moma dere bepaae fu betalepó.

² Atéro felemó, take hamané depemótei hó naase dowi whi ai be bopéro betere tipi tu sókó walemó beteraai beleyóló fu betalepó. Ai sekéta, momatere bepaae fua wua dere so whipaae *monikó* kema yópóló, suka fea whirapené beleyóló mulaleta du betalepó. Ai whi beteraleta du betale tikita, mo kelaalo Kokɔi tipi tɔpóló doi mulapó.

³ Kale whi atéro sóró fóló beteró beterémó, Pitaró Jon-tamo moma ene faai fupa, atimaamopaae *moni* kema yalepó.

⁴ Atétepa, kale whi tamóné ɔ ke-lené kikéro kaae taru Pitané ɔpaae duraalu, “Naao damo kelae,” yalepó.

⁵ Ti fo depa, kale whiné amó me ɔlakó melaaitere nisiyóló kelené atimaamo kaae tarepó.

⁶ Atépa, Pitané duraalu, “Naao ai kematere ɔla *silpa moni ó kold moni* ɛ tanitei, yalo tare ɔla beta ya i matere ape. Nasaret whikó Yesu Kerisoné doimó i dapa, ya turukó holóló kweyae,” yalepó.

⁷ Ai fo yóló, Pitané kale whiné turu naasemó taosóró turukó horóló daaralepó. Até deretamotóró ama dore hóró hó kelepetafo fotokɔ buóló wisiyalepó.

⁸ Atéro, ai seké ɔ tuó horóló kweyaa kaae sóró, Pitaró Jon-tamo atima fea moma dere be belamó kutu betalepó. Atéro aimó ɔ tuó holóló taaeta deté kuturaalu, Talené doi hale sóró horaté kweyalepó.

⁹ Aimó touró betere so whi feané kale whiné Kótóné doi sóró horaté kotere ala kelalepó.

¹⁰ Atétepa, i whita momatere be bopére tipi kelaalo kokɔre tu sókó walemó bitu *moni* kema dua yaletai, netéro wisiyalerópóló siratu betalepó.

Moma dere bemó Pitané Talené fo yó maletai

¹¹ Téro, kale whiné Pitaró Jon-tamo apuó tapa kelaai so whi mo fea, Solomon-né doi mole be belapaae tourale wóló daae muluraalu, siratu betalepó.

¹² Pitané ai ala kolóló, atimapaae duraalu, “Ti Israel so whi-ó, noatepa dia i ere alamó siratu bitute? Diaaɔ tuéné ita, damóné fotokóné ó Kótóné ala damóné eró tareteiné wisiralepóló de?”

¹³ Abraham, Aisak, Jekop atimané Kótóta me kae mei, dané ayarapené Kótókélé mo betatórótípó. Ai Kótóné ama kutó diratere whi Yesu tao sóró doi mo doasi mulalepó. Ai ala ere whitei, diané ɔ mo ti dóló sukunaaire whirapené naasepaae mulópóló Pailat-paae melale felepó. Tétapa, Pailat-né ai whi me dowi ala munipó depatei diaaɔ ɔpaae duraalu, fópóló doteyaɔse yalepó.

¹⁴ Mo kae betero betere donoi ala dere whi wisinaaletei diaaḡ hōróo, whi dupa *dipula* betero betere whi diāpaae dotonae yoo, yalepó.

¹⁵ Aṭa, mo ti betere bete kaar-ale whitei, diāné dóló sukunalepó. Téyaaletei, Kótóné momó kepaaró beteraḡ. Ai alarape feata, ḡané keletómó mo yalepó.

¹⁶ Hó naase dopa diā feané kilitu betere whita, ḡamo Yesupaae tué tiki tiró betere alané ḡ wisiralepó. Ai tué tiki tiratere alata, Yesuné ḡamopaae matepa, ama doiné i whi mo ti wisiró betereḡ mió diaaḡ ai kelere ape.

¹⁷ Norape-ó, ḡalo mo i dere ape. Diānékélé, diaaḡ topo whirapené yale kaae, Yesu Tale Kótóné sóro betero betere whipóló tué muni yale ala ḡané tuérapó.

¹⁸ Tépaṭei ai yale alata, mo take Kótóné ama ḡoló whirape feané ama sóro betero betere whi Keriso doasi dele saalopó ere fo Kótóné mo ai dokonó betere ape.

¹⁹ Térapa, du betere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló Kótópaae ape. Atetepa, ti Kótóné ama feléyóló betere ala wisi diā tuāpaae eraalo.

²⁰ Kótóné ama so whi fea tēteróló kaae tanópóló sóro betero betere whi diā beterepaae dotonaalopa, kaae tawae. Ti ai whita, mo taketitei diā tao sópóló sóro betero betere whi Yesu ai ape.

²¹ Ai sekéta, Kótóné kae betero betere ḡoló whirapepaae ere fo dokonóturaalu, Talené i haemó ere alarape momó wisiróló kisi aleraaire be ḡe sóro wópóló kaae tarapó. Ai be ḡe teópa, ti ḡ hepen-mó ḡale kaae tawóló beteraḡ.

²² Moses-nékélé, i fo aḡrapó. ‘Tale Kótóné diāmó kisipa mutu, diāḡóṭei ama fo eraterere ḡoló whi sóro beteraalo ai ape. Téyaalopa, ai sekéné ama dere fo fea wosóló sya fae.

²³ Kótóné sóro beteraaire ama ḡoló whiné dere fo diā mepaae whiné wosóló sya fenitepa, ti atétere whi Talené ama so

whitamó touyóló betaḡsóro sókó sóro kae beteraalopó, erapó.

²⁴ Samuel betale alimó kaae sóro bitiré wale ḡoló whirapené deté wale fota, mió i alimó du betere alarapemó kisipa mutu erapó.

²⁵ Kótóné ama ḡoló whirapené ere foró Talené ama i ala eraalopóló ere dirii fotamo dokonóturaalu, diāpaaetóro mo eraalopó. Mo take Kótóné Abraham-paae i fo yalepó.

‘Naao deté faaire naalerapekó beta whipaae ḡalo eraterere wisi alané i haemó betó mole so whi mo fea wisiraalopó, erapó.

²⁶ Ai ere fo mo dokonóturaalu, Kótóné ama kutó diratere whi Yesu Keriso sóro beteralepó. Atéro, ḡ diā Israel fake so whipi tao sóro wisiraai kisipa mutu, diā beterepaae dotonalepó. Diā dokḡ feané du betere dowi ala taaróló tué wisipaae fópóló, ai sekéné amatei diaaḡ kisipa tiki feteraalopó, yalepó.

4

Jon-ró Pitamo dipula beteraale fo

¹ Téró, Pitaró Jon-tamo kale fo wisi so whipaae yó mótu betepa, mepaae momatere be kaae tare diki tare whirapené topo whikélé, Sadyusi whirapekélé, so whimó Talepaae momaratere whirapekélé, fea atimaamo beterepaae walepó.

² Atima atéro betó mupa, Pitaró Jon-tamoné fo yó mótu duraalu, Yesu mo ti sukaletei momó kepaayóló beteraḡ. Térapa, Yesupaae tué tiki tiratere so whikélé kepaayóló betaalopóló yó mótu betereḡ. Atéro yó mótu betepa, kale whirape atima dei tué muóló fopaae bualepó.

³ Atéturaalu, ai kale whirapené atimaamo tawóló fo tokóló só deraai yaletēi be diki depa, ḡika yaairaalu dilikitamo atimaamo *dipula* sóro beteralepó.

⁴ Téyaaletei, atimaamoné yó male fo wosóló so whi fea Talepaae kisipa

tiki tiralepó. Atéyale whirape maaté dosayóló touróturaalu, 5000-rópó.

⁵ Téró hika be dētepa, topo whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamokélé, Juda whi disirapekélé, fea Jerusalem bepaee tourale walepó.

⁶ Atétepa, atimatamo so whimó momaraterē whirapenē topo whi Anas-kélé, Kaiapas-kélé, Jon-kélé, Aleksandakélé, so whimó momaraterē mepaee whirapekélé fea wóló touró beterepó.

⁷ Atéró, Pitaró Jon-tamo dape sóró ai whirapenē atimaamopaae woseturaalu. “Ai ala yópóló diaamo né sóró betereleé? ó né doimó diaamoné ai ala du bitute?” yalepó.

⁸⁻⁹ Tétepa, Deī Kepe Pita tuamó faayóló sēratepa atimapaee tokó mótu duraalu, “Diā so whi tēteróló kaae tare whiraperó whi disirapetamo-ó, diāné dāmpaae ai wosetere fota, kale hó dore whi kōlené sukuturaalu wisirale alamó de?”

¹⁰ Tétamo depa, ti diānekélé, Israel so whi feanékélé, wosaasepóló hakearóló i dere ape. Diāné Nasaret whikó Yesu Keriso filipaare ni tómó oleróló mo ti dóló sukunaletēi, Kótóné ą momó kepaaralepó. Atéyale sekēné doimó, dāmoné wisi erale hó dore whi i daale ape.

¹¹ Yesuta, ašemó ere foné duraalu, ‘Diā be tētere whirapenē dopa taae falatere kapo faketei, be hulua eleké alée felepó,’ erapó.

¹² Dā aluyaqsóró tao saaire whi me kae mo bitinipó. Yesuné doimó betā dā so whi fea mo wisiyóló betenérápó,” yalepó.

¹³ Atéró, kale whirapenē kelalemó, Pitaró Jon-tamo wikélé ini fo mo halainé du beterepó. Atéró dere fo woseturaalu, i whi tamota me skulkélé iniretei, dere fo mo fosó fosó dapóló siratu betalepó. Tétu atimaamo Yesutamó kweyale whi tamopóló kisipa yalepó.

¹⁴ Téyaletei, Pitaró Jon-tamoné hó dopa wisirale whikélé atima touró betere tikimó daaleteiné u kale

whirape atimané me fo yaaire tų mei depa taaralepó.

¹⁵ Atétepa, Pitaró Jon-tamo kapala asiri belapaae hokó deróló, ai whirape atima fo kēlaaralepó.

¹⁶ Atéró, kēlaaróló duraalu, “Atimaamopaae dāné noa alakó eraaloé? Jerusalem bemó betó mole so whi feané atimaamoné kelemei ala eraletei, kolóló mo tuérápó. Tēreteinē dāné ai ala hiróló kapala fo enénipó.

¹⁷ Tēpatei, i fo so whipaae deté fóló fakeraqsóró atimaamopaae dirii fo yóló mulaalopó. Ai Yesuné doimó so whipaae fo yó melaqse yaalopa, siépe,” yalepó.

¹⁸ Atimapi atéró fo dokoló, kale whi tamo momó bepaee ape yóló duraalu, Yesuné doimó mepaee dere alaraperó ama fo yó maté kotere alatamo momó kae yaqse yóló fo mulalepó.

¹⁹ Ti fo depa, Pitaró Jon-tamoné duraalu, “Diāné kisipané dāmo diaaq dere fo wosóló sya furaalu, Kótóné fo sya foletēi taalatepa, Kótóné keletómó wisiréro diānétei tale yae.

²⁰ Ti dāné kelené kelale alaró wosale fotamo yó materetei, mo taaranénipó,” yalepó.

²¹ Tétepa, kale whirapenē Pitaró Jon-tamopaae mepaee wiratere fo take yale tómó beleróló yóló, atimaamo fópóló doteyalepó. Atimaamopaae mepaee sekēi ala eraai yaletēi, bete atima kóló kóló depa taaralepó. Ti noa betenē mei, so whi feané atimaamoné erale alamó Talenē doi sóró horatere kilituraalu, atima wi depa fópóló doteyalepó.

²² Ti noatepae, i kelemei ala eróló wisirale whita, hó doyóló betepa ba fo whi siki tamokélé bosenée falapó.

Talepaae kisipa tiró betere whinē moma dere fo

²³ Atéró Pitaró Jon-tamo fópóló sókó daalatepa, atimaamo mepaee Keriso so whi betere tikipaae felepó. Atéró fóló bitu, so whimó momatere topo whiraperó whi disirapetamoné

atimaamopaae yale forape fea atima-paae du betalepó.

²⁴ Atétepa, Keriso so whiné ai fo woseturaalu, atima fea touyóló fo fake yóló Kótópaae doa kée yóló moma yalepó. Atéro duraalu, “Kótó-ó, yaṭa doasi Tale bitu, ɔla ɔla fea naaotóro kaaróló teteróló kaae tarapó. Tale-ó, i haekélé, ó sákélé, wei kɛlakélé, ai sore ɔla tuámó betere ɔlaró ere ɔlatamokélé fea naaotóro alerapó.

²⁵ Naao Deji Kepe Wisiné naao kutó diratere whi dané aya Depit tuapaae suratepa, ama kólómó ere fo i ape.

‘Hae kwia dokómó betó mole so whi noatepa fopaae buóló dei kisipa mutu betere?’

Juda fake so whikélé me bete munipatei noatepa atima kikiti fo dokotu betere?’

²⁶ I hae kwia teteróló kaae tare topo whirape atima bóe daai siki siki yóo, mepaae Juda fake teteróló kaae tare topo whirapekélé fea betapaae tourale wóló, Taletamo bóe dóo, so whi teteróló kaae tanópóló, Talené sóro betero betere whitamokélé bóe daai donoróo, erapó, yalepó.

²⁷ Ti ai ere fo mo dokonalepó. Kale Herot-ró Pontias Pailat-tamonékélé, Juda meire fake so whinékélé, Israel so whinékélé, naao kutó dirópóló sóro betero betere whi wisinaale Yesutamo bóe dóló só deraai, doasi Jerusalem bepaae tourale walepó.

²⁸ Atéyaleteita, atima tuéné kaayóló dere nisiyalemó, ai yale alarape fea Tale naao fotokóné eraalopóló, take ere fo mo dokonóló ai yale ape.

²⁹ Térapa Tale-ó, mió atimané naao kutó diratere whirape susupui ala eraairaaalu wiréli fo du beterapa, naao tué muae. Atétu betere tuámó da wikélé ini, mo halaaíné daalu, naao fo beta yó mótu beterópóló halaaí ala dapaae erae.

³⁰ Naao mo kae betero betere kutó diratere whi Yesuné doimó kisi daae mole so whi wisiróturaalu, kelemei

alaraperó doasi sira yaaire alatamo eraaire fotokó naao dapaae erae,” yalepó.

³¹ Atima ai moma yóló kemeratere-tamo, atima betó mole be tao sóro woreralepó. Atéturaalu, Deji Kepe Wisiné atima mo suratepa, so whipaae Kótóné fo mo halaaíné diriyóló yó mótu betalepó.

Keriso so whi u taosu i taosuyale fo

³² Kale Keriso so whi atima fea ne no ayyóló bitu, mo wisi kisipa betatóro muóló beterepó. Atéru, atimané mole ɔla ɔla fea ekeleyóló sini, yayare so whikélé tao sua yalepó.

³³ Kale aposel whirapené Tale Yesu mo ti sukaletei, momó kepaayóló beterapóló yó matere fota, Kótóné ama fotokótamo yó melaté kutu betalepó. Atima atétu betepa, Kótóné kólené sukuturaalu, hale tao sere ala atima feapaae eraleteiné mo haitamo dua beterepó.

³⁴⁻³⁵ Ai ala iru, atima tuámó me so ó whikó ɔla ɔla yayá dere ala mo inipó. Atima tuámóte, hae tiki tare whiné ama hae dotonóló *moni* sóo, be tene whiné ama be dotonóló *moni* sóo, yóló ai *moni* kale aposel whirapené naase tuámó mulótua yalepó. Ai *monita*, mepaae ɔla ɔla yayare so whimó terekeyóló aliróló mótua yalepó.

³⁶ Lipai fake whikó Saiprus be whi ama doi Josep beterepó. Ai sekéta, aposel whirapené Banabas doi mulalepó. Ai doiné beteta, so whiné hosaa dirirótu keteké bulóló fotokóratere whipó doi mulalepó.

³⁷ Ai whi Banabas-nékélé, ama hae kwia dotonóló *moni* sóro, ai *moni* ti aposel whirapené naase tuámó mulalepó.

5

Ananias-ró Sapairatamopaae erale ala

¹ Téró me etéyalepó. Whi betané ama doi Ananias beterepó. Ai sekéro soma Sapairatamo atimaamoné hae kwia dotonóló *moni* salepó.

² Até ró sale *moni* mepaae soma atimaamo saairaaalu fo deyóló, bukó mulóló, mepaae ti kale *apospel* whirapepaae male felepó.

³ Atétepa, Pitané apaae duraalu, “Ananias-ó, Satan ya tuamó bitu, Deji Kepe Wisipaae kapala fo noatepa yaleé? Naao hae dupu yale *moni* mepaae ya saairaaalu bukó mulóló, i sóró waletei hitipó deretei, kapala fo ai dere ape.

⁴ Hae kwia dotonaa hae mupa, ti naao haetóró molepó. Dotonóló sale *moni-kélé*, ti naao *moni-tórotipó*. Tétu, *moni* mepaae diaamo saairaaalu, dekée sóró mepaae maaté Talepaae male waleteikélé wisirapó. Tétepei, naao dowi kisipa sóró yale kapala fota, mo whipaae ini, Kótópaatei ai ere ape,” yalepó.

⁵ Até ró dere fo kale whi Ananias-né woseturaalu, Pita daalemó haepaae muni doropóló, mo ti sukalepó. Mepaae so whiné até yalepó dere fo woseturaalu, atima wió du betalepó.

⁶ Tétepa, mepaae kokopei whirape wóló kale whiné tiki kutiné bopéyóló dourale felepó.

⁷ Até ró, sore sukakele kemeyóló ai kilipaae soma Sapaira ama whipaae erale ala tuéni, mokoleyaa yóló Pita betere sóró walepó.

⁸ Até ró daapa, Pitané kale sopaae woseturaalu, “Naao whi diaamoné hae dupu yale *moni* i hitié?” yalepó. Tétepa, kale soné duraalu, “Épó. Saletei, aitoróti hitipó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa, Pitané apaae duraalu, “Noatepa naao whi diaamo fo dokóló, Talené Deji Kepe Wisipaae kapala fo yóló, kaae kelaai dilikaleé? Atei ala yalemó, naao whi dourale fele whirape wóló tu sóró walemó ai daae mole ape. Atimané yakélé, até ró sóró fóló dourale faalopó,” yalepó.

¹⁰ Téyalemó, mo ai fapotóró kale so Pita daale tikimó haepaae muni doropóló sukalepó. Atétepa, kale whirapené kelalemó mo ti sukupa sóró fóló, ama oma dourale tikimó akélé titiróló bulalepó.

¹¹ Até yalepó dere fo, Keriso so whiró ai fo wosale so whitamó doasi winé sukutu betalepó.

Aposel whirapené kelemei alarape erale fo

¹² Téró kale *apospel* whirapené kae kae kelemei alaró so whiné kolóló sira yaaire alatamo, so whi betó mole tuamó erótu betalepó. Talepaae tué tiró betere so whi Solomon-né aleyale be tokwémó touróló bitua yalepó.

¹³ Mepaae so whiné Keriso so whiné dere ala kolóló, atima dere ala mo kokorapó yóló dukirótu betaleteti, atima ai so whitamó touyóló betaalo witu betalepó.

¹⁴ Tétepei, sokélé, whikélé, Talepaae tué tiki tiróló take betere Keriso fake-tamo touraleta yaletikimó Keriso so whi fakeraté felepó.

¹⁵ Atétere alamó, mepaae hepo daae mole so whirape sepelewa yóló wóló, Pita a fua wua dere tumó beseke tómó mulótua yalepó. Ti aita, Pita fua wua duraalu, ama suka asoné mepaae whi wisirópóló kisipa muturaalu, dua yalepó.

¹⁶ Jerusalem be bopéroló te mole be huluarapemó betó mole so whi fea Jerusalem bepaee tourale walepó. Até ró wouraalu, mepaae hepo daale so whikélé, dowi keperapené doasi susupu mótu betere so whikélé, mo fea beleyóló wapa wisirótua yalepó.

Aposel whirape susupuróló dipula beteraleteti

¹⁷ So whimó momaratere topo whiró mepaae Sadyusi fakekó i sekéné ama fulumu whirapetamoné *apospel* whirapené dere alamó atimatamo dei fopaae bualepó.

¹⁸ Atéturaalu, kale *apospel* whirape *dipula* sóró beteraleteti.

¹⁹ Téyalemó, dilikitamo Talené ama *ensel* wóló, ai *dipula* be tu tukyóló kale *apospel* whirape belapaae dapesó derepelepó.

²⁰ Até ró duraalu, “Diá fóló momatere be belamó daalu, so whipaae

mió wosetere kisi fo wisi etérópóló yó melaai fae,” yalepó.

21 Téró hika be dętepa, *ensel*-né yale fo wosóló, momatere be belamá daalu, so whıpaae Talené fo kaae sóró yó malepó.

Atéyale kılıpaae so whımó momaratere topo whıró, ama fulumu whırapetamoné kale fo tokóló taletere whırapepaae ape yó faralepó. Ai whırapeta, Israel whı disirape atimatórótípó. Ai fakerape fea wóló, mepaae diki tare whırapepaae *dipula* bepaae fóló, kale *aposeł* whırape dape sene fae yóló dotonalepó.

22 Tétepa, fóló kelalemó, kale *aposeł* whırape *dipula* bemó bitinipa kelalepó. Atépa yaai dapóló atima momó fesaae walepó.

23 Atéró atimapaee duraalu, “*Dipula* be tıta, dạné kinale alatóró epa kelalepó. Téró, tı kaae tare diki tare whırape atimakélé, kale tikimótóró daae molepó. Atépa, dą tı tukıyóló kelalemó, atima bitinipó,” yalepó.

24 *Dipula* be kaae tare diki tare whırapené topo whıró so whımó momaratere whırapené topo whıtamoné ai dere fo woseturaalu, ai *aposeł* whırape-a, noa yalerópóló atima tuę teketu betalepó.

25 Atétu beteremó, whı betą wóló duraalu, “Wosae, dıané *dipula* betemale whırapeta, u momatere be belamá daalu, so whıpaae fo yó mótu betere ape,” yalepó.

26 Ai fo depa, diki tare whırapené topo whıró ama diki tare whırapetamo fóló, kale *aposeł* whırape tawóló sóró walepó. Atéró, dapesó wouraalu, hoko sıyóló só ani, naamei alané dapesó walepó. Ti noatepae, so whıné kapo duné atima siriyóló daqsóró wı yalepó.

27 Atéró kale whırape dapesó fóló, fo tokóló taletere whırape betó mole tikimó daalalepó. Atéyaleteita, moma dere topo whıné wosetere fo yóló taleyópóló yalepó.

28 Téró, kale so whımó momaratere topo whıné *aposeł* whırapepaae duraalu, “Dạné diąpaae ai whı Yesuné doimó momó kae yó melaqse yóló fo mulalepó. Téyaletei, dıané yó mótu betale fo i Jerusalem be hulua so whı mo feané wosalepó. Diaađ ai dere alané Yesu sukópóló daleteimó, dąpaae kwia tokó melópólópó yóló kisipa mutu du bitu de?” yalepó.

29 Ti fo depa, Pitaró mepaae *aposeł* whırapetamoné tokó melótu duraalu, “Mo whıné fo sya furaalu, Kótóné fo yó matere ala taarénipó. Kótóné ama yae dere ala betą mo eranérapó.

30 Diaađ ni tómó oleróló dale whı Yesu dou dolomó mupa, dạné ayarapené Kótóné momó sóró ai kepaaró betere ape.

31 Tale Kótóné ą kepaaróló ama turu naase dęmó doasi Topo whı beteróo, dą aluyaqsóró tao saaire whıkélé sóró beteróo, erapó. Ti aita noa ala yópóló ini, Israel so whı dowi ala taaróló tuę tiki feteyóló wópóló erapó. Ai ala depa, ti dạné yale dowi alamó saaire kwia Kótóné tokóló alu eranérapó.

32 Ai yale alarape fea dạné kelené kolóló mepaae so whıpaae yó melótu beterapó. Ti atétere kaae Dęi Kepe Wisinékélé, dạné dere fo kwia tao sóró erótu beterapó. Mepaae so whı Kótóné fo wosóló aqmó sukóló betepa, atétere so whıpaae ama Dęi Kepe Wisi take meló beterapó,” yalepó.

33 Kale fo tokóló taletere whırapené i dere fo woseturaalu, atima mo doakale fopaae buóló kale *aposeł* whırape mo ti daai kisipa mualepó.

34 Até du betepatei, ai tuámó Farisi whıkó betą ama doi Kamaliel beterepó. Ai sekę ąta, Moses-né asęre fo diriyóló tuęru yó matepa, so whı feané ama dere fo mo wisiyóló wosetua dapó. ą atére alamó ama doi doasi mulapó. Ai whı kale fo taleraterere whırape betó mole kuamó turukó holóló duraalu, “Ai whırape

belapaae kapala asiri doropópóló yae,” yalepó.

³⁵ Atéroró, kale whirapepaae duraalu, “Israel fake whirape-ó, diané ai whirapepaae eraai kisipa mutu betere ala hapale kilitaróló ini, tuépi tekeyae.

³⁶ Ti noa betené dumitei, i ere alamó da wisiyóló kisipa saalopó. Take bitiré wale alimó, whi beta Teudas-né duraalu, eta hale whi meipó. Teteróló kaae tanópóló sóro daaló betere whipó depa, mepaae 400 whirape atamo touna walepó. Téyaletei, bóe dale sukamó atimané afei dupa, ama bóe belerale fele whirape dapo dapo yalepó. Téturaalu, ama yaai kisipa muale ala alu yalepó.

³⁷ Atéyale kilipaae Gavman whirapené so whi doi siré kweyale sukamó Kaleli whikó Judas-né i ala yalepó. Mepaae whirape hosaa diriróló hajraté kweyóló duraalu, ‘Da Gavman-tamo bóe dele faalopó. Atéroró atima dóló torokó faróló, atima betale sirimó dané teteróló kaae tawaalopó,’ yalepó. Téyaletei, Gavman whiné kale seké afei delemó, atima whirape botokó dapo dapo yalepó.

³⁸ Atérapa, mió i du betere alamókélé yalo kisipa mole fo beta diapaae i dapa, wosae. I whirapepaae me ala eréni, hale fópóló doteyae. Atimané take nalopaae yaai dere alamó kisipa mutu, mió ai du betere alatamo mo whiné kisipa mole ala yaai depa, ti doyóló haepaae derepaalopó.

³⁹ Tényi, i dere alatamo Tale Kótó tuamó kaayóló wapa, ti diaaó atima dere ala sesé enénipó. Ai alatamo depa, ti Kótótamotei bóe du betere-apóló dianétei kaae kolóló kisipa yaalopó,” yalepó.

⁴⁰ Kale sekéné dere fo mepaae whirapené wosóló, téyaalopóló kisipa mualepó. Atima ai fo yóló kilipaae kale aposel whirape momó bepaee holae yóló, halika tikiné fokosoi ala yalepó. Atétu beteró, atimapaee fo mulóló duraalu, “Yesuné doimó diané fo momó kae yó melaose,” yóló

fópóló dotonalepó.

⁴¹ Téró, kale aposel whirape atima ai whirape betere tiki taaróló felepó. Atéroró atimasisi duraalu, “Yesuné doimó da halika tikiné fokosó sóro susupu eratere alakélé, hale seratere alakélé, erópóló Kótóné amatei, da dosaae sóro beterelepó. Ama ai ala eró betereitea, sekéi alarape dané mo sumó belenépa erapóló,” atima hekesené sukuté felepó.

⁴² Atéroró, atima betere dokó momatere be belamókélé, be dokó dokókélé, Yesu Keriso a etei kaae whipóló so whipaae hakeamó kale fo wisi hale yó maté fu betalepó.

6

Wéikeró whirape sóro beterele fo

¹ Atéyale sukamó, Talepaae tué tiratere whirape mo dekéro faketé felepó. Até duraalu, aimó betó mole Krik fo bole Juda whirapené Hibru fo bole Juda whirapepaae ọla taleturaalu, wisiyóló ali dumipóló alale su betalepó. Atéroró duraalu, di Hibru fo bole wulia sorapemó betere dokó fea nokole ọla sumó aliróló móturaalu, da Krik be fo bole wulia sorapemó meni dere-a, noatepa de yalepó.

² Atétepa, kale 12 aposel whirapené mepaae Keriso so whirape feapaae tourale ape yóló touró betepa duraalu, “Nokole ọla tale yóló alirater kutó diaai, Kótóné fo yó matere ala sisópaae erateretei wisinipó.

³ Atérapa, norape-ó, di tuamó betó mole whirapekó fopeyóló, Deji Kepe Wisi faanu fosó fosói kisipa mole wéikeró whirapekó sóro beterae. Atétepata, ti ai kutó atimané teteróló kaae tawópóló atimané naase tuamó mulaalopó.

⁴ Atéroróló dané diyaaire kutóta, ti so whi tao suraalu moma dere ala yóo, Tale Kótóné fo yó melatere ala yóo, yaalo ai ape,” yalepó.

⁵ Atéroró ai whirapené dere fo so whi feané wosóló mo wisirapóló kisipa mualepó. Atéroró so whi feané

fopeyóló, Stipen sóró beteralepó. Ai sekéta, Deï Kepe Wisi faanu tué tiki tiró betere whípó. Atéro sóró beterales whirape ti etéropó. Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas, Antiok be whikó Nikolas atima atéro sóró beteralepó. Nikolas aṭa Juda whi meitei, Juda whirapené dere ala sya fu betere whípó.

⁶ Téró, kale so whiné ai whirape dapesó fóló *apotel* whirapené naase tuamó mulalepó. Atétepa, ai whirapené atima tikimó naase mulóló Talepaae moma eralepó.

⁷ Ai ala yale tikimó, Kótóné fo hae kwia feapaae yó melaté fóló fakeralepó. Jerusalem be hulua tuamó Talepaae tué tiki tiratere whirape mo ti fake duraalu, so whimó momaratere whirape atimakélé, mo fea tué feteyóló tiróturaalu, kale fo wisi wosóló Yesupaae kiswa tiratere aqmó betalepó.

Stipen tawóló fo tekale fo

⁸ Téró, kale seké Stipen Kótóné ama kolené sukutu hale tao sere alaró Talené fotokotamo a tuamó faanepó. Téturaalu, mo doasi kelemei alaró sira yaai dere alatamo so whi fea kuamó erótu betalepó.

⁹ Atétu betepa, mepaae whirape Stipen-tamo bóe dóló fopaae butu, a só deratere fo yalepó. Ai whirape atimané fo wosetere be doita, wae sóró kutó diratere whi betere ala taaróló atima kōleaané hale betó mole whirapené fo wosetere bepó doi mulapó. Ai whirape atima wale tikita, Sairin be hulua whikélé, Aleksandria be hulua whikélé, Silisia hae kwiamó betó mole whirapekélé, Esia hae kwiamó betó mole whirapekélé, atéropó. Ai fakerape atimané be hulua kae kaetei, Juda fakepó.

¹⁰ Atéyaletei, Stipen-ta Deï Kepe Wisi faanu fosó fosó yóló du betere fomó, u whirapené dowi kiswa mutu du betere foné atimané a só derairetei mo sunipó.

¹¹ Atéteremó, Stipen só deraaire tu kikituraalu, atimasisi kemei mepaae

whirapetamo fo dokóló etei kaae kapala fo yaalopa siépe yalepó. “Ai whiné Kótókélé, Moses-né ere fokélé, doka doka yóló bóe duraalu, faletere fo depa, dané wosalepó yae,” yóló, se yalepó.

¹² Atéro, so whipaaekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapepaaekélé, whi disirapepaaekélé, Stipen-tamo fopaae buópóló, sesemeratere fo deté kweyalepó. Atéro, kale whi Stipen tawóló só fóló fo tokóló tale dere whirapené naase tuamó mulalepó.

¹³ Atéro daaló bitu, kale kapala fo yóló só deraai kiswa mutu betere whirapené duraalu, “I sekénéta suka fea kale yóló muló betere fokélé faleyoó, Kótóné ama kae tenó betere moma dere bekélé doróló doka doka yóo, deté kotapó.

¹⁴ Téturaalu, etei kaae fokélé depa dané wosalepó. Nasaret whikó Yesuné i be fisikóló doróo, Moses-né asere mara mole fo dapaae matepa, dané sya fu betere alakélé doróo, yaalopó depa, dané wosalepó,” yalepó.

¹⁵ Téró, ai wóló betó mole fo tokóló taletere whirapené kale seké Stipen kikéyóló kaae tawalemó, ama kelepaa *ensel*-rapené kelepaa kaae daalepó.

7

Stipen-né fo tokóló taletere whirapepaae yale fo

¹ Téró, so whimó momaratere topo whiné Stipen-paae woseturaalu, “Atimané ya só deraairaalu ai du betere fo-a mo de?” yalepó.

² Ti fo depa, Stipen-né atimapaee tokó mótu duraalu, “Noraperó ayarapetamo-ó, ai fo yalo diapaae i dapa wosae. Mo take dané aya Abraham a Haran hae kwiaapaae faai Mesopotemia hae kwiamó hale betepa, kae de faane Kótó Abraham beteremó sókó weipakalepó.

³ Atéro, Abraham-paae duraalu, “Yaṭa, naao be whi so whiró naao turuku betamo taaróló, yalo

yapaae yó melaaire hae kwia-paae fae,' yalepó.

⁴ Ai fo depa, ama turuku be Kaldia whirape betere hae taaróló, Haran be huluapaae torókó felepó. Atéro fóló betepa, aimó kale whi Abraham-né alima sinalepó. Atéyale kilipaae Kótóné Abraham a dapesó wóló mió diã ai betó mole hae kwiamó beteralepó.

⁵ Kótóné Abraham-mó i hae kwia melaalopó yóló mulaletei, ai alimó hae kwia mekó menipó. Kutó diyaaire sũ mo sawakélé menipó. Atéyale alimó Abraham a naalekélé bitinipatei Kótóné apaae duraalu, yaró naao deté faaire naaletamoné i hae kwia saalopóló dirii fo yóló munélipakalepó.

⁶ Kótóné Abraham-paae duraalu, 'Naao detere naalené deté fole naalerape atima fea kae fakené hae kwiamó wale whi sũ betaalo ai ape. Atéro betepa, ai hae talerapené atima wae sóró kutó diratere so whi beteróló, doasi depe tukó wei alaró susupui alatamo deté fu betepa, 400 ba fo kemeyaalo ai ape.

⁷ Atépa, Israel fake wae sóró beteraale be hulua whiné topo whirape yalo dowi kwia melóló yalo i so whi momó dapesó wóló beteraalopó. Kótó ata, da teteteróló kaae tare Talepóló aqmó dua sukóló betaalopó.

⁸ Naao detere naalené detere naalerape tiki sekaẽ tukóló sirirae. Atétepa, ti yalo diãmó eraaire ala hasókó feni, mo eraalopóló dirii fo yóló mulótu eratere siripó,' yalepó. Atéro, Abraham-né Aisak deyalepó. Aisak deyóló be de 8-ró kemetepa, ama naalemané tiki sekaẽ tukóló siriralepó. Téro, Aisak-né Jekop deyalepó. Jekop-né ti dané ayarape deyóló fake firale 12 whirape deyalepó.

⁹ Jekop naalemarapené noma deke naale Josep-né dere alamó dei tuẽ muturaalu, atimané a Isip whirapené wae sóró kutó diratere whi beterópóló dotonóló *moni*

salepó. Téyaletei, Josep-paae wuatere sekei ala fea Kótóné tao sua du betalepó.

¹⁰ Téro, Josep a Isip hae kwia teteteróló kaae tare topo whi Fero beterepaae sókó fóló beterepó. Atéro betepa, Fero-né Josepené dere ala kilitu, apaae hekesese yópóló, Kótóné mo donoi ala wisi erótu betalepó. Atépa kilituraalu, Fero-né Isip hae kwiaró doasi topo whiné wisi wisi berapetamo Josep-né teteteróló kaae tanópóló, sóró beteralepó," yalepó.

¹¹ "Atéyale alimó ɔla sóku aluyóló doakale wote ali walepó. Atéturaalu Isip hae kwiamókélé, Kanan hae kwiamókélé, dané ayarape atima naaire ɔla mo meipó.

¹² Atéro betalemó, dané ayarape deyale whi Jekop-né Isip bemó mepaae nokole ɔla muó mulapó dere fo wosóló, ama naalemarape dotonalepó. Ti aita, folosóró kaae suraalu felepó.

¹³ Atéro momó felemó ti Josep-né ama nomarapepaae a i ape, yóló yó melalepó. Atétepa, kale teteteróló kaae tare doasi topo whi Fero-né Josep-né alimaró nomarapetamo tuẽ yalepó.

¹⁴ Téro, Josep-né ama alimapaae yó fótu duraalu, 'Yakélé naao fake so whikélé, diã fea ai hae kwia taaróló, ipaae torokóló ape,' yalepó. Atétepa, 75 so whi ai be torokóló walepó.

¹⁵ Jekop atéro bitiré fóló, a Isip bemó sukalepó. Téro, ama naalemarapekélé, mo fea aimótóró sukalepó.

¹⁶ Atétepa, atimané tiki betã só fóló, Sekem hae kwiamó mole kapo dolomó dourãleta, dua yalepó. Ai hae tikita take Abraham-né Hamor naalemarapetamo *moniné* dupuyale haepó," yalepó.

¹⁷ "Até deté wóló, take Kótóné Abraham-tamo yóló mulale fo dokonaaire be de feleketepa, atimané deyale naale senaale Isip bemó mo hale ɔla kaae fake yalepó.

¹⁸ Téro, take betale topo whi Fero-ró Josep-tamo sukalepó. Atéyale kilipaae ai sirimó betale topo whi

Fero-né Josep-né ą ai topo whi beteriale ala tuę iniruraalu kale Israel fake so whi wisiyóló kaae tanipó.

¹⁹ Atéruraalu, ai topo whiné Israel fake so whıtamo doakale bóe duraalu, Israel sorapené naale detepa, sukópóló bela tómó wapelatamo mulaleta dua yaai, atima fo dokóló mulalepó.”

²⁰ “Atétu betere tuą dolomó, Moses deyalepó. Ai naaleta, Kótóné keletómó mo kae naale wisipó. Hamaró alimatamoné ai naale sóró betepa, wélié sore kemeyalepó.

²¹ Téró, hamaró alimatamoné wapela turó só fóló mulalepó. Atéro mupa, kale topo whi Fero senaalemané whaayai salepó.

²² Téró mepaae doasi tuę mole Isip whırapené Moses tuę tiki fosó fosó yópóló, mepaae alarape yó melaté felepó. Téró, ama dere fokélé, mo fosó fosó yóo, dere alakélé mo fotokó buóló yóo, yaaire whi doayalepó,” erapó.

²³ “Moses doayóló bitiré fóló, ba fo whi siki tamo kemeyóló ą ama Israel so whırape noa ala du beteréro kelepó.

²⁴ Atéro fóló kelalemó, kale Isip whi betané Israel whi betą doló susupurótu betepa, kelalepó. Atétu betepa, ama fake whıtamo até ekeséro seséturaalu, Isip whi mo ti dalepó.

²⁵ Moses-né ama etei kisipa mualepó. Israel fake so whi atimapaee doasi sekęi ala erótu betepa, ama fake so whi tao sópóló Kótóné ą dotonélirapóló kisipa yaalo nisi yalemó, Israel so whiné atei kisipa sinipó.

²⁶ Téró, kale dere kaae mo hıka momómo fóló kelalemó, Israel whi atimaamositei hõle su betepa, ama filiyóló duraalu, ‘Diaamo Israel faketamotei noatapa hõle su bitu de yalepó.’

²⁷ Ti fo yalemó, doasi fotokó buóló me whi teterótu betere whiné Moses tę daalótu duraalu, ‘Yą dątamo fo tokóló taleraterere alaró teteróló

kaae tare alatamo yópóló né sóró beterialeé?

²⁸ Naaó dó kale Isip whi du yale kaae, ękélé atéro daai waleé?’ yalepó.

²⁹ Ai fo woseturaalu, Moses ą ai Isip hae kwia taaróló, Midian haepaae botokó felepó. Téró, ą ai bemó wale whi bitu, so dokóló naale tamo deyalepó.

³⁰ “Atéro ba fo whi siki tamo kemeyóló betepa, whıkélé bitire Sainai hasi fosó felekemó *ensel* ą beterepaae ni sesaapemó si mi sokóló ai dolomó sókó walepó.

³¹ Atétere ala kolóló, Moses ą noa ala duterópóló kisipa teketu betalepó. Atéro, mo ti diriyóló kelaairaalu, kale ni sesaape ere felekepaae taae felemó, ai si mi dolomótei, Talené ąpaae i fo yalepó.

³² ‘Ęta, diąné ayarape Abraham, Aisak, Jekop atima teteróló kaae tare Kótópó’ yalepó.

Ti fo depa, ai fo dere tiki kelaai yaleteti, diri furu furu yóló wituraalu, kilini haepaae hemée deyalepó,” yalepó.

³³ “Atépa Talené ąpaae duraalu,

‘I hae tikita, Kótóné ama tukóló kae muló betere haepa, naao horó betere hó be sokóló taae falae,’ yalepó.

³⁴ Térapa Moses-ó, Isip whırapené yąlo so whıpaae doakale sekęi ala erótu betepa wosalepó. Até du betere ala kolóló yąlo atima hąle fópóló dotonale waairaalu, yąpi Isip be huluapaae fópóló dotonaaı dapó,” yalepó.

³⁵ “Moses ąta atimané hõ yóló, ąpaae yą fo tokóló taleraterere alaró teteróló kaae tare alatamo yópóló, né sóró beterialeé? yale whıpó. Ti fo yale whıtei, Israel fake so whi teteróló kaae tanópóló, Kótóné amatei sóró beterialepó. Atéro beteraai ama *ensel*-né erąle fópóló dotętepa, kale ni sesaapemó duku betere si mi dolomó fo sókó wóló Moses sóró beterialepó.

³⁶ Ama ai Israel so whi Isip be taaróló ąlisóró wóló betero bituraalu, kelemei alaró so whiné kilitu sira yaaire alatamo eraté kutu betalepó. Até dere alata, kale Isip hae kwia tuamókélé, sonaai wéi kela tuamókélé, so whi bitinire tikimó kuturaalukélé, ai alarape eraté kutu betepa, ba fo whi siki tamó kemeyalepó,” yalepó.

³⁷ “Ai Moses-nétóro Israel so whipaae duraalu, ‘Kótóné kóló whi mo ę kaaetóro dotonaalopó. Ata diakótei, sóro beteraalo ai ape,’ yalepó.

³⁸ Moses ą Israel so whitamó whi mei tikimó ąané ayarape dapesó kutu betepa, *ensel*-né Sainai hasi fosómó mo ti betaaire fo bete ąpaae matepa, amamo ąpaae maletei mió ąané i sya fu betere ape.”

³⁹ “Téyaletei, ąané ayarapené ama dere fo wosóló ą aomó sinóló bitinipó. Atimané ą hórąpóló faai wale tiki taaróló, Isip bepaaetei momó fesaee faai kisipa mutu betalepó.

⁴⁰ Atéro, kale so whiné Eronpaae duraalu, ‘Da Isip bemó betepa, ąlisóró wale whi Moses ą neté yalerópa, ą ąlisóró faaire kótórape kaekó alerae,’ yalepó.”

⁴¹ “Atéyale sukamó, *bulmakau* hupu male kaae suróló kapala kótó aleyalepó. Atéro, atimané aleyóló mulale ąlapaaetei, hupu dóló momaturaalu, ai ąlané doi doasi mulóló ąla deyóló kilitu betalepó.

⁴² Ai so whi ó samó daale wéliékélé, hórerapekélé, sukakélé, atimané tale aleróló doi sóro horóló moma du betero, Tale Kótóné ai so whi taaróló sisóralepó erapó. Ai fota, mo take Kótóné kóló whirapené asere fo mo hitipó.

‘Israel fake so whirape-ó, dią so whi bitinire tikimó 40 ba fo tuamó bituraalu, *sipsip* hupu dóló moma deté wou betaletei epaae inipó.

⁴³ Diąné kuti be dolomó kapala kótó Molek-ró whiné aleyale kótó Repan horetamo betero

aomó sukóló bituraalu, tale-ó yóló moma deté kutu ai betale ape.

Atétu betaleteiné yalo dią Babilon hae kwia taoró wae sóro betero kóló hókó faló ai betere ape,” yalepó.

⁴⁴ “Téro, ąané ayarape atima so whi bitinire tikimó bituraalu, Tale Kótó ą ątamó mo betero kisipa muópoló, kuti be tepakalepó. Ai kuti beta, Kótóné Moses-paae etéro tepae, yóló suróló yó matepa, kolóló tepakalepó.

⁴⁵ Atéro bitiré wóló, nalo ąané ayarape atimané ai kuti be beleyóló sóro waletaite, Josua-né tetero kaae tawóló betale alimó yalepó. Josua ą ama be whi so whitamó betere hae kwia taaróló, me hae kwiamó betaai fupa, Kótóné ai hae talerape mo fea dóló torokó faralepó. Atéyale sukamó sóro wale momatere kuti be beleyóló só kutu betero, Depit betale alimó sókó walepó.

⁴⁶ Tétepa, Depit-né Kótóné ą haitere ala eratepa, ąané aya Jekop-né Kótó mo ti moma dere bemó betero kisipa mutu, amó be tenaai Kótópaae wosalepó.

⁴⁷ Téyaletei, ama naalema Solomon-né Tale Kótóné be tenalepó.

⁴⁸ Atéyaletei, ó sa taoró betere Tale ą mo whiné tetere bemó bitinipó. Kale Kótóné kóló whiné i asere fo kaaepó.

⁴⁹⁻⁵⁰ ‘Ó sata, yalo tetero doasi topo whi betere tikimó bitu, i haeta, ti yalo hó dée daaló betere tiki ai ape. Tétepa, diąné noa kaae be tepóló ę beteraai du bitu de? Talené duraalu, ę sa nóló betere tiki mekó ere?

Ọla ọla feata, yalo aleyóló muló bitini nisi du betere?” fo aserapó,”

⁵¹ Stipen-né duraalu, “Diąta mo dowaae fole whirapepó. Noatepa diaaą hosaa tuamó dowi ala faanu, Kótóné fo wosaire woselikélé kinó bitute? Diąta, diaaą ayarape bitu yale kaaetóro iru, Deį Kepe Wisiné dere fo wosaai deretei hóyóló mo dowaae fu betero.

⁵² Kótóné kóló whị me deké diaaḡ ayarapené susupui ala erénipó, fo yaaloé? Mo fea diaaḡ ayarapené susupui ala erótua yalepó. Dowi alakélé inire Talené ama mo donoḡ Whị wisinaale waalo ai ape, yóló yó mótu betere whịrapekélé, diané ayarapené dua ipakalepó. Atétua yale kaae, miókélé dowi ala inire whị wisinaale eleké deyóló dópóló, diaaḡ sesemeralepó.

⁵³ Talené tukóló muló betere fo *en-sel*-rapené diāpaae yó matepa wosaletei, diaaḡ ai fo tukóló sisópaae eralepó,” yalepó.

Stipen kapo duné siriyóló dale fo

⁵⁴ Ai fo dere woseturaalu, kale ai fo tokóló taleraterere Juda whịrape atima mo dei fopaae buturaalu, sereke hale yalepó.

⁵⁵ Téyaletei, Stipen ḡ Deḡ Kepe Wisi faaturaalu, saḡaae kese horalemó, Tale ḡ tuamó ere deḡó Yesutamó Kótóné turu naase demó daapa kelalepó.

⁵⁶ Atépa duraalu, “Kelaē! Hepen be tu tukwe fóló, Whinė Naalema Kótóné turu naase demó daapa mió yalo kelerapó,” yalepó.

⁵⁷ Atétepa, atimané ai dere fo wosaalo meipóló, naaséné woséli kinóló fo fake yóló ḡ daale tikipaae mo hapale tourale walepó.

⁵⁸ Atéroró, Stipen naasemó seḡ sóroró be tipi aḡpaae taae deróló kapo duné siróló daai kaae salepó. Até yaaipatei, ama i ala depa kelalepóló yale whịrape atimané fḡloi kutirape sorokóló, betḡ kokopei whinė kaae tanópóló, ama hó betemó mulaleta yalepó. Ai whinė ama doita, Sol-pó.

⁵⁹ Atimané Stipen ḡ kapo duné siritepa, ama Talepaae momatu duraalu, “Tale Yesu-ó, yalo kepe bete betḡ naao dape sae,” yalepó.

⁶⁰ Atéroró, ḡ bukutiri teyaró bitḡ doropóló fo fakeyóló duraalu, “Tale-ó, i dere alamó naao atimané dowi ala kwia aluróló kemerae,” yalepó. Ai fo yóló kale whị ḡ mo ti sinalepó.

Atétere alata, Sol ḡkéle aimó daalu, wisirapa téyae du betalepó.

8

Keriso so whị susupu sóroró dapo dapo yale fo

¹ Atéyale sukamó, Jerusalem bemó betó mole Keriso so whịpaae doa susupu sere ala eralepó. Atei ala depa, Talepaae tué tiki tiró betere Keriso so whị Judia hae kwiaró Samaria hae kwiatamopaae dapo dapo yóló felepó. Atétepa, kale *apospel* whịrape atima betḡ Jerusalem bemó betó molepó.

² Téró, mepaae Kótóné ala eró tare whịrapené Stipen दौरóló, doasi dekené sini moló-u du betalepó.

³ Téyaletei, Sol-né Keriso so whị doraté kweyaairaaalu, kaae salepó. Tétu, be dokḡ ḡ kweyóló, Keriso so whị fea siyóló *dipula* beteraleta du betalepó.

Filip Samaria haepaae fóló yale ala

⁴ Atéroró dapo dapo yóló fele so whị fóló betó mole tikimó, mió wosetere kisi fo wisi so whịpaae yó mótu betalepó.

⁵ Filip Samaria hae kwiamó teḡe be huluapaae doropóló, so whịpaae Yesu Kerisota, Kótóné i haemó betó mole so whị tetéroróló kaae tanópóló sóroró beteró betere whípóló yó mótu betalepó.

⁶ Aimó wóló touró betere so whị feané Filip-né yale foró erale kemei alarapetamo kilitu, ama dere fo wisiyóló wosaairaaalu, atima fea woséli muló beterepó.

⁷ Atétu, so whị tuamó tepeyóló betale dowi keperape sókó furaalu, keteré yóló sókó fua yalepó. Hó naase dore so whịró tiki dḡamu yóló mo-maare so whítamo wisirótua yalepó.

⁸ Atétere ala kilituraalu, ai be huluamó betó mole so whị atima mo hekesené sukutu betalepó.

Isi whị Saimon-paae yale fo

⁹ Téró, ai be huluamó whị betḡ Saimon beterepó. Ba fo doasimó ai seké ḡ isi whị bitu, du betere alamó Samaria so whị feané sira dua

yalepó. Atéteremó ą mo doasi seké whı́póló bopé fake du beterepó.

¹⁰ Atétepa, mepaae doasi doi mole whı́rapekélé, doi munire whı́rapekélé, mo fea wóló ama dere fo wosóló ą dukirótu betalepó. Atétu duraalu, “Í whı́ta, Kótóné doasi bole fotokọ kaae bulapó,” du betalepó.

¹¹ Téró, mo take ą isi whı́ bitiré wouraalu, du betale ala kolóló, siratu betaletéiné so whı́ fea ai alatei sya felepó.

¹² Téyaletei, Filip-né atimapaae Kótóné teteróló betere aomó mole alaró Yesu Kerisoné ere alatamo etérópóló yó melótu betalepó. Ama atéró yó matere fo wosóló so whı́ fea kisipa feteyóló Talepaae wapa, Filip-né atima Yesuné doimó wéi tópurótua yalepó.

¹³ Kale whı́ Saimon ąkélé, tué tiki feteyóló Talepaae wapa, Filip-né ą wéi tópuralepó. Téró, Filip kotere tiki dokọ fea Saimon atimaamo wusuró kuturaalu, me ala yaairemó dere kelemei alaró sira yaaire alatamo Filip-né eratepa kilitu, Saimon-né sira dua yalepó.

¹⁴ Jerusalem bemó betere *aposeł* whı́rapené Samaria so whı́ Talené fo wosalepó dere wosetu atimané Pitaró Jon-tamo doteyalepó.

¹⁵ Téró, kale seké tamo fóló, ai Samaria hae kwiamó tene be huluaamó Talepaae kisipa tiki tiró betere so whı́ Dęi Kepe Wisi sópóló momaralepó.

¹⁶ Ti noa betené meipó. Dęi Kepe Wisi atima tuapaae tepeyóló bitı́ waai teópatei, Yesu Kerisoné doimó atima wéi maaté tópuralepó.

¹⁷ Atépa, Pitaró Jon-tamoné ai so whı́ tikimó naase mulalemó, Dęi Kepe Wisi atima tiki tuapaae bitı́ dorowalepó.

¹⁸ Saimon-né kale *aposeł* whı́ tamoné so whı́né tikimó naase mulalemó, Dęi Kepe Wisi bitı́ wale ala kolóló, atimaamomó *moni* melaai i fo yalepó.

¹⁹ “Diaamoné dere ala kaae ąłokélé, mepaae so whı́ Dęi Kepe

Wisi sópóló naase mulaai dapa, ępaae ai alakó eraasepóló dapó,” yalepó.

²⁰ Ti fo depa, Pitané ąpaae duraalu, “Naa *moni* ątamó wusuró kęlaa yóló alu yópóló, yae. Ti noatepae, naao kisipané Kótóné kolené sukuturaalu, hęle matere ęla *moniné* dupu dere aęrapóló de? yalepó.

²¹ ą dątamó Talené ama kutó dirópóló sóró beteró bitinireteiné. Kótóné keletómó naao hosaa tuamó wisi kisipa munipó.

²² Térapa, dowi ala taaróló Talepaae kisipa feteyae. Atétepa, ti Kótóné naao hosaa tuamó muale dowi kisipamó kwia melaai yaletei, hęle aluraalopó.

²³ Ti naao hosaa tuamó dowi kisipa fąayóló mupa, ąło kelerapó. Atéruraalu, dowi alanétei ą dokóló wae sóró beteró beterapó,” yalepó.

²⁴ Ti fo depa Saimon-né ąpaae duraalu, “Ti naao ępaae ai yale fo mo ąąsórópa, naaotei ęmó momarae,” yalepó.

²⁵ Atéró, Pitaró Jon-tamoné kelené mo kelale alaró Talené fotamo yó mótu beteró, momó Jerusalem bepaae fesaae faai felepó. Atéró, furaalu, ai Samaria hae kwiamó tene be hulua tu felekemó tę mole berapemó kale fo wisi yó melaté felepó.

Filip-ró Itiopia whı́tamoné yale fo

²⁶ Atéró eté yalepó. Talené ama *ensel*-né Filip-paae duraalu, “ąta, Jerusalem be taaróló Kasa be huluaapaae derepaa *saoti* fakeró kópu kęae fale hae tikimó fole tu sya fae,” yalepó.

²⁷ Téró, Filip ą ai tumó fu betalemó, betą Etiopia whı́kó nóluku soki whı́ mo umó wapa kelalepó. Ai whı́ ąta, Etiopia hae kwia teteróló kaae tare topo so Kandas-né *moniró* mepaae néli ęlatamo kaae tanópóló sóró beteró betere doasi whı́pó.

²⁸ Ai seké ąta, Jerusalem bepaae Talepaae moma ene fi fesaae wou, ama *hos* hupuné sıyóló sóró kotere

qla tómó beteró Kótóné kóló whi Aisaiané asere fo dosaaté wou betalepó.

²⁹ Atéro dosaaté wou betepa, Talené Dèi Kepené Filip-paae duraalu, “Ya mo hapale fóló kale whi beteró wou betere *hos* hupuné sýóló só fole qlatamo hokolaa yóló betámó faai fae,” yalepó.

³⁰ Ai fo depa, Filip a mo hapale fóló, kale whitamó betámó titi yóló fu betalepó. Atéro wosalemó, Aisaiané asere fo kale whiné dosaaté fu betepa, Filip-né apaae woseturaalu, “Naao ai dosaaté fu betere foné bete naao kisipare?” yalepó.

³¹ Ti depa kale whiné Filip-paae tokó mótu duraalu, “Mené epaae yó menitepa, ti netéro tué saaloé?” yalepó. Ti fo yóló kale whiné Filip-paae atamo bití holae depa, a titiyóló bití holalepó.

³² Kale Etiopiané whiné dosaaté wale kóló whi Aisaiané asere fo i ape. “Ata, *sipsip* hupu daai duóló alisóro fu dere kaae yalepó. Téró, me kale *sipsip* hupu male niki tikitepa, keteré initere kaae ama kóló mo nomalepó.

³³ Apaae doakale hale seróló susupuraterere alakélé fo tokóló taletere alakélé ini, hale só deraterere ala betá yalepó.

A naale senaale nalopaae yaai dere ala kolóló né yó melaaloé? Ti atimané a i haemó betaqsóro kisipa mutu, mo ti dalepó,” yalepó.

³⁴ Téró kale Etiopia whiné Filip-paae woseturaalu, “I asere kóló whiné ere fo amó erépé whi me kaemó ere?” yalepó.

³⁵ Tétepa, Filip-né Aisaiané ai asere fomótóro kaae sóro Yesu Kerisoné mió wosetere kisi fo wisi yó maté felepó.

³⁶ Atéro, atimaamo fu beteremó tu tuámó wèi ke belepa kolóló, kale sekéné Filip-paae duraalu, “Wèi ke wisinaale ti belerapa kelae. I wèi kemó e tópuraterere dore?” yalepó.

³⁸ Ai fo yóló, kale sekéné ama *hos* hupu néli tare whipaae kejróló

daayae yalepó. Atéro daapa, atimaamo wusuró ai kale wèi ke dolopaae doropóló daalu, Filip-né kale seké wèi tópuralepó.

³⁹ Atéro, atimaamo hae taopaae taae holalemó, mo ai fapotóro Talené ama Dèi Kepe Wisiné Filip tokó sóro felepó. Atéro, kale Etiopia whiné Filip momó kae kilinipó. Tétepa, kale seké a tumó fu bituraalu, hekesené sukuté felepó.

⁴⁰ Téyaletei, kale Filip akélé, kele alinameróló dapesó wale ala kilinipatei, Asotas bemó sókó felepó. Atéro sókó fóló, ai tu demó te mole be hularapemó, so whipaae mió wosetere kisi fo wisi yó melaté felepó. Atéro, yó melaté fóló, Sesaria be hluamó sókó felepó.

9

Sol dowi ala deté kutu beterapó yale fo

¹ Ai ala du betere tuámó, Sol-né Talené ala eró tare whirape atima daalopóló wiraterere fo hale yó tarepó. Damaskus be huluapaae faai, so whimó Talepaae momaraterere topo whi beterepaae felepó.

² Atéro duraalu, “E Damaskus be huluapaae faai dapa, diané u bemó betere Juda fakené fo wosetere be kaae tare whirapené e mo whi nisiyaqsóro *fas* mekó aseyóló alae. Ai *fas*-mó i kaae fo yae. Aimó Yesu Kerisoné ala sya fole so whikó betepa, ti i Jerusalem-paae *dipula* sóro wópóló, epaae sóro fae yóló ase yae,” yalepó.

³ Atéro, Sol a Damaskus be felekepaae sókó faai deremó, ó hepen-mó Talené de hapale sókó wóló a daale tiki mo fea deyó felepó.

⁴ Téteremó a haepaae deraapisa fóló mupa, samó fo yóló duraalu, “Sol! Sol! Naao e noatepa doróló supuraté kutu bitu de?” yalepó.

⁵ Tétepa, Sol-né duraalu, “Tale-ó, ya né de?” depa Yesuné duraalu, “Eta, naao doróló susupuraté kutu betere whi Yesupó,” yalepó.

6 “Térapa, ya turukó holóló Damaskus be huluapaae fae. Aimó betepa, ti whi mené naao yaaire ala yapaae yó melaalopa, ama dere fo naao sya fóló yae,” yalepó.

7 Ai ala deremó, Sol-tamo wale whirape atima fokélé tekeni, hokomó sókó finé daae mulu, dere fomaaté wosalepó. Téyaletei, ai fo dere whiné kelepaa atima kilinipó.

8 Téró, Sol a turukó holóló kele fisaae horóló kele kele yalemó me olakélé koló feni, kele dilikiyalepó. Atépa, atamo wale whirapené a naasemó tawóló alisóro fóló, Damaskus bemó sókó felepó.

9 Atéro, be de sosemó kele dilikiyóló bitu, olakélé, weikélé néni, hale betalepó.

10 Atéro betepa, ai bemó Yesuné ala eró tare whi betá Ananias beterepó. Ai whiné noke naró dere kaaené Talené apaae duraalu, “Ananias-ó!” depa, ama duraalu, “Tale-ó maé, e i betere ape,” yalepó.

11 Tétepa, Talené ai kale whipaae duraalu, “Mo donoi túpóló doi mole tu seraa fóló, Judas-né bemó sókó fae. Atéro Tarsus whi Sol momó betere? yóló wosae. A ai bemó bituraalu, epaae moma ai du betere ape.

12 Atérapa, ama noke naró dere kaaené i ala depa, kelalepó. Betá whi Ananias a beterepaae wóló ama tikimó naase mulale wapa, ama kele wisi yaairetei kolóló, ai betere ape,” yalepó.

13 Ti fo depa, Ananias-né duraalu, “Tale-ó, mepaae so whiné epaae i fo ene wuatepa, wosalepó. Ai seké ata, Jerusalem bemó naao kae betero betere so whi doróló mo doakale dowi ala erótu betere whipó yalepó.

14 Mió ipaae wóló betereiteikélé hale meipó. Jerusalem be huluamó du betere ala kaae, i be huluamókélé, naao doi yóló momatu betere so whirape *dipula* saai so whimó momaratere topo whiné ai ala yaai fae yóló, *fas* matepa sóro walepó,” yalepó.

15 Tétepatei, Talené Ananias-paae duraalu, “ Ai whita, ai ala du betale whitei, mió yalo ala yó taruraalu, yalo kutó diraté fópóló sóro beteratapa, fae. Ti ata, take nalopaae Juda meire fake so whipaaekélé, doasi tetéroló kaae tare topo whirapepaaekélé, Israel so whipaaekélé, yalo doi eraté kutu betaaire whi ai ape.

16 A até deté kutu betepa, yalo doimó a mo doasi dele sóro susupui ala saalopóló, yalo apaae yó melaalopó,” yalepó.

17 Ai fo depa, Ananias a fóló, Talené apaae yó male bepaae felepó. Atéro sókó fóló, kale seké betere be dolopaae holóló Sol-né tikimó naase mulóló duraalu, “Yalo no Sol-ó, Tale Yesu Keriso ya i Damaskus bepaae waai wapa, tu tuamó sókó walepó. Atéyale sekéné naao ai dilikire kele momó wisiróló ola ola kolóo, De Kepe Wisi ya tiki tuapaae bití wóló faanóo yópóló, ama e ya beterepaae dotonatepa wóló i daale ape,” yalepó.

18 Ai fo deteretamotóro, kale whiné kele dolomó ya fumi kaae ola sókó dorowóló ama kele momó wisiyalepó. Atéro wisi depa, a weí tópuralepó.

19 Atéro a ola nóló ama fotokó momó bune walepó. Sol a Yesuné ala erótu betere whirapetamo ai Damaskus bemó mepaae be derape betalepó.

Sol-né Damaskus beró Jerusalem betamomó yale ala

20 Ai be demótóro kaae sóro, Juda whirapené fo wosetere berapemó Yesu Keriso a mo Kótóné Naalemapó yóló, so whipaae hakeamó yó mótu betalepó.

21 Atétepa, so whi feané ama yó matere fo wosóló sirayóló duraalu, “I whita, take ó Jerusalem bemó Yesupaae tué tiki tiróló betó mole so whipaae doakale susupui ala eraté kutu betale whi meié? A ipaae waletaita, i bemó betó mole Keriso so whipaae doasi dowi sekei ala eróló,

so whimó momaratere topo whipaae *dipula* sóró male faai wale whi meié?” yalepó.

²² Téyaletēi, Sol-né Talené fo eratere ala mo ti fake deté fóló mo fosó fosóre whi betalepó. Atéru, Damaskus bemó betó mole Juda so whipaae Yesuta, so whi tēteróló kaae tanópóló sóró beteró betere Kerisopóló yó matepa, so whiné mo dono dapóló kisipa yalepó.

²³ Atéró, yó melaté fóló mepaae be dērape kemetēpa, Juda whirapené Sol daai kisipa mutu, atima betāpaae tourale wóló atimasisi kikitī fo dukutu betalepó.

²⁴ Atéyaletēi, atimané ā daai du betere ala ama kisipa yalepó. Dilikitamokélé, dētamokélé, ai be bopéró betere tipī tū sókó wale tiki dokō ā daai, melaa yóló biṭita dua yalepó.

²⁵ Ai fo woseturaalu, kale mepaae Sol-né dere fo wosóló sya fu betere whirapené ā tao suraalu, ai be bopéró betere tipī dolo sokóló dilikitamo yomó deyóló halikané duwóló deralepó.

²⁶ Téró, Sol ā Jerusalem bepaee holóló bituraalu, aimó mepaae Yesuné ala erótu betere whirapetamo touyóló betaai yaletēi, atima ā ke-laqsóró wiyalepó. Atima wi yaletēita, ā Yesuné ala eratere whipóló kisipa tiréni yaletēinépó.

²⁷ Atétu betēpa, Banabas-né kale whi Pol *aposel* whirape beterepaae dapesó fóló daaló bitu, i sekēta Damaskus bepaee faai fu betēpa tū tuamó, Tale wóló daapa, ama kelené mo kilipakalepó. Téró, aimó Talené āpaae fo ipakalepó. Ai fo yóló Damaskus bemó bituraalu, ā mo wikélé ini, halaainé Yesu Kerisoné doimó fo yó mótu bitipakalepó.

²⁸ Atéró, Sol ā atimatamo betāmó bituraalu, ai Jerusalem be huluamó so whipaae Talené fo wikélé ini, mo halaainé Yesuné doimó yó maté kutu betalepó. Atéteremó, whi mené ā sesékélé inipó.

²⁹ Téró, Sol-né Krik be fo bole Juda so whipaae Yesu āta, mo

Kótóné Naalemapóló kisipa yópóló, fo tokótamo du betaletēi, mepaae Juda fake whirapené Sol daairaalu du betalepó.

³⁰ Ai fo woseturaalu, Keriso norapené Sol daqsóró tao suraalu, Sesaria bepaee dapesó dorowóló, Tarsus bepaee fópóló dotonalepó.

³¹ Atéró, Judia hae kwiamókélé, Kaleli hae kwiamókélé, Samaria hae kwiamókélé, Keriso so whitamó bóe dóló susupui ala erótu betaletēi, mió i alimó hajné sukóló dua betó molepó. Talené Dēi Kepe Wisiné atima fotokoróló ketekē bulatēpa, Yesupaae tuē tiki tiratere so whi mo ti fake deté felepó. Atéró, Kótó āta, mo doa fotokō bole Talepóló wi kisipa mutu, heméē deyóló mo dua betó molepó.

Pitané Enias-ró Dokas-tamo wisirale fo

³² Téró Pita ā mepaae Kótóné kae beteró betere so whi betó mole be hulua dokō fea keleté fóló Lida be huluamó betó mole Keriso so whitamokélé ekei fo yóló betaai felepó.

³³ Ā atéró wóló, ai bemó betā whi ama doi Enias betēpa kelalepó. Ai sekē āta, tiki dāamuyóló hale fiyótóró mupa, 8-ró ba fo kemeyale whipó.

³⁴ Atéró mupa, Pitané kale whipaae duraalu, “Enias-ó, Tale Yesu Kerisoné ya mió ai wisiratapa, turukó holae. Téró naao beseke tukóló bopeyóló tūpaae mulae,” yalepó. Téyalemó, kale whi ā mo hapale tēti turukó holóló daane holalepó.

³⁵ Atéró, ai kale Lida be huluamó betó mole so whiró Saron be huluamó betó mole so whitamóné tiki sinóló dāamure whi Enias wisiratere ala kilituraalu, Talepaae kisipa tiki tirótua yalepó.

³⁶ Téró, Jopa bemó Talené ala eratere sokó betā ama doi Tabitapó. Krik foné ai doi Dorkas doi mulapó. Ai so āta, betere dokō fea hēkesené sinóló yaala sókó fóló wisi ala erótu, yolealere so whimó ọla ọla hale tao sóró matere ala faane so wisinaalepó.

37 Atétu betale sukamó, kale so a heponé sukalepó. Atéro sukutepa, mepaae sorapéné ama tiki fokóló kutiné bopeyóló siki be kepaee mulale holalepó.

38 Ai be Jopata, Lida be felekemó erapó. Atéreteiné Talené ala eratere whirapené Pita Lida bemó beterapó depa woseturaalu, atimakó whi tamo fópóló doteyalepó. Atéro fóló Pita-paae duraalu, “No-ó yaata, mió mo damotamotóro hapale faai dapesene walepó,” yalepó.

39 Tétepa, Pita a atimaamotamo fóló, Jopa bemó sókó fóló, kale so sukóló mole siki be kepaee dapesó horalepó. Atéro aimó betó mole wulia sorape Pita daalepaae wóló moló-u yóló duraalu, “Ita, ai sukale so a sukai bituraalu, male doasi deróló sókó fatere foloji kutiró mepaae deratere kutirapetamo i ape yóló,” yó malepó.

40 Tétepa, Pitané ai sorape belapaae hokónóló a bukutiri teyaró bituraalu, moma yalepó. Atéro moma yóló a kale so molepaae fetée wóló duraalu, “Tapita-ó, ya turukó holae,” depa kale so kele fisaae horóló, Pita kaae taru turukó holóló bitih holalepó.

41 Atéro betepa, Pitané kale soné naasemó tao sóró turukó horóló daalalepó. Atéro kale wulia soraperó Keriso so whitamopaae kepaayale so i ape yóló yó malepó.

42 Pitané kale mo ti sinóló mole sotei, momó kepaaróló beteralapó dere fo kulu kulu só kweyóló fakeratepa, Jopa be huluamó betó mole so whi mo feané wosalepó. Até yalepó dere fo woseturaalu, so whi mo fea Talepaae feteyóló kiswa tiki tirótua yalepó.

43 Téró, Pita a Saimon-tamo mepaae be derape betalepó. Saimonta, hupu sekaené mepaae ɔla ɔla ale yaairaaalu, bé bé yópóló weimó fokotu betere whipó.

10

Konilias-né Pitapaae ape yale fo

1 Atéyale sukamó, Sesaria whikó ama doi Konilias beterepó. Aata, ai be huluamó 100 Rom diki tare whirape kaae tare topo whipó. Ai diki tare whirapeta, Itali hae kwiaró walepó.

2 Konilias-ró ama naale senaale-tamokélé, somakélé, atima mo fea Talené ala yó taruraalu, Kótó aomó sukóló beterepó. Atéru, yoleale yóló betó mole so whimó, betere dokɔ fea ɔla ɔla hale matere alaró, moma dere alatamo yó tarepó.

3 Atéro betā sukamó, kuluka 3 kilok a ama be dolomó betepa, noke naró dere kaaené Kótóné *ensel* sókó wóló daane wapa, ama mo diriyóló kelalepó. Atéru apaae duraalu, “Konilias-ó,” yalepó.

4 Atéro dere fo woseturaalu, kale whi a witamo *ensel* daalepaae kese faróló duraalu, “Tale-ó, maé?” yalepó.

Tétepa, *ensel*-né apaae duraalu, “Naao moma dere alaró yoleale yóló betó mole so whimó hamoko yóló hale matere alatamo Kótóné kilituraalu, kokóné sukunapó. Atei ala dereteiné ya tué keteréni, ama kiswa yó tarapó.

5 Térapa Konilias-ó, Jopa bemó whi betā ai betere ape. Ai whiné ama doita, Saimon-tei Pitapó du beterapó. Térapa, ai whi Jopa bepaae dape sene fópóló, diakó mepaae whi dotonae.

6 Aata ama yakoma Saimon-tamo ai betere ape. Ai Saimon-ta, hupu sekaené to ó mepaae ɔla ɔla aleyaairaaalu bé yópóló, wei fokotere whipó. Ama beta wei fókumó ai tene ape,” yalepó.

7 Apaae ai fo yóló, kale *ensel* fupa Konilias-né ama bemó kutó diratere whi tamo yóo, Kótóné ala eró tare ama diki tare whirapekó betā yóo, yóló ape yalepó.

8 Téró betepa, atimapaae kale *ensel*-né apaae yale fo fea yóló, Jopa bepaae fópóló dotonalepó.

Pitané noke kaaené kelale ala

9 Atéro tumó fiyóló, hika be detepa, atima Jopa be huluapaae sókó faai feleke deretamo eté ipakalepó. Pita

à Jopa bemó 12 kilok sukakelemó moma yaairaaalu, kelekele dere siki bepaee holóló beterepó.

10 Atétepa, yakoma Saimon-ró somatamo aqó bemó naaire ọla donoróló muló betepa, à siki bepaee holóló moma du betalemó, à wote yalepó. Atépa, noke naró dere kaaené i ala depa kelalepó.

11 Ó hepen be tų tukwẹ fóló doasi deį kuti kaae ọla douro kwia dokọ dorokó fóló amatei dorowou betepa kelalepó.

12 Ai dorowale kuti kaae ọla dolomó i haemó niki daani ke detere ọlaraperó barapetamokélé, hó naase daae mole ọlarapekélé, mo fea ai kuti dolomó betó mupa kelalepó.

13 Atépa, ó sāmó fo yóló duraalu, “Pita-ó, ya turukó holóló ai betó mole ọla dóló nae,” yalepó.

14 Ti fo depa Pitané duraalu, “Tale-ó, mo deretei mo take naao ọpaape, ‘Ai ọla naqse,’ yóló muló betepa ẹ werapó,” yalepó.

15 Ti fo depa, kale dere kaae momó ọpaape duraalu, “Kótóné ọpaape wisir-apa nae dere ọla, ẹ werapó ekesé. Sóró nó betá yae,” yalepó.

16 Ọpaape ai fo dere alata, sore félimó yóló mo ai fapotóro kale kuti ó hepen-aae momó sóro holalepó.

17 Pitané ọpaape i yó male ala noa betené yalerópóló kisipa teketu betalepó. Atétu betepa, Konilias-né dotonale whırape wóló, Saimon-né be momó tenérópóló keketé wóló, be bopéro betere tipi tų sókó walemó daae molepó.

18 Atima atéro daalu, fo tekeróló duraalu, kale Saimon-tei Pitapó du betere whíkó imó betere yóló wosalepó.

19 Pita ai yale alané bete kisipa hẹle teketu betepa, Deį Kepe Wisiné ọpaape duraalu, “Saimon-ó, whırape sorené ya keketé ai kutu betere ape.

20 Térapa, ya turukó holóló aqó bepaee derepae. Ai whırapené ọpaape atimatamo faalopó depa me

kisipa muni, atima ọlo dotonalepa fó betá yae,” yalepó.

21 Téro, Pita à doropóló kale whırapepaee duraalu, “Diaaọ ai keketé kutu betere whíta, ẹ i ape. Térapa dią noatepa waleé?” yalepó.

22 Ti fo depa atimané duraalu, “Daąa, kale diki tare whırapené topo whı Konilias-né dotonatepa walepó. Ai whı ata, dowi alakélé enei Kótóné ala erótu betepa, Juda so whı mo feané whı wisipóló doi sóro horótu beterepó. Tépa, mo kae betero betere *ensel*-né ọpaape duraalu, ya ama bepaee wóló, naao dere fokó wosaaipa dape sene fae depa, walepó,” yalepó.

23 Ti fo depa, Pitané atima bepaee dapesó fóló fiyalepó. Atéro, hıka be deąepa, kale whırapetamo Pitakélé, mepaae Jopa bemó betó mole Keriso whırapekélé fea felepó.

24 Atima atéro, tų tuamó diki betá fiyóló, hıka Sesarıa bemó sókó felepó. Téyalemó Konilias-né fake whırapekélé, ama fulumu whırapekélé, mo fea touróló Pita dapesó wópóló kaae tawóló beterepó.

25 Pita atéro sókó wapa, Konilias-né à doasi whıpa kilitu, ama hó aqmó bukutiri teyaró bitı derepelepó.

26 Atétepa, Pitané kale whı tao sóro turukó horóló duraalu, “Turukó holae. Daąmo wusuróta mo whıpó,” yalepó.

27 Téro, Pitaró Konilias-tamo fo deté fóló be tuapaae kelalemó, so whı mo fea touró beterepó.

28 Atéro betó mupa Pitané duraalu, “Daą Juda fake dią Juda meire fake so whıtamo betamó fo yóló ó ọla nokole ala ọaąse eretei dią feané ai kisipa ere ape. Téretei, mió Kótóné ọpaape i ala yó malepó. Daą Juda fake so whıne kae kae fake so whıpaape i ala dorapó, i ala wisirapóló eratere fo ọaąse yóló ọpaape yalepó. Atéyaleteiné mió ẹ diątamo betamó beai ape dere fo wosóló hırapó enénipó.

29 Kótóné ɛpaae ai fo yaletiné naao ɛ dape sene wópóló dotonale whirapepaae faalomeipó ini, atima dere fo betá wosóló i daale ape. Térápa, naao ɛ noatepa dape sene wópóló dotonaleé?" yalepó.

30 Ti fo depa, Konilias-né ɛpaae duraalu, "Douro be de kemeyaaí hãle bitu, kuluka 3 kilok suka kelemó ɛ yãlo be dolomó moma du betalepó. Atétu betepa, mo deí kuti deréli *ensel* mo hapale sókó wóló yãlo hosaa tuamó daane walepó.

31 Atéro daalu ɛpaae duraalu, 'Konilias-ó, naao hamoko yóló, yolealere so whi tao sóró hãle matere alaró moma dere alatamota, Kótóné ama keletómó mo donoi ala dapóló kisipa mutapó.

32 Térápa, Konilias-ó, whi betãné ama doi Saimon-tei, Pitapó du betere whi Jopa bemó ama yakoma Saimontamo betepa, dape sene fae. Ama yakoma Saimonta, hupu sekaené mepaae ɔla ɔlarape aleyaairaaalu, bé yópóló weimó fokotere whi ai ape. Ama beta, ti weí fókumó ai tene ape,' yalepó.

33 *Ensel*-né ɛpaae ai fo depa, ai whirapené yã dape sene wópóló, yãlo atima hapale dotonalepó. Atétepa, yã atimatamo waletiné mo kée dapó. Ti Talené keletómó dã fea wóló i betó moletei, Talené yãpaae yae yale fo wisi naao dãpaae depa wosaai dapó," yalepó.

34 Tétépa, Pitané fo kaae sóró Konilias-paae duraalu, "E Jopa bemó betepa, Talené ɛpaae yó male alané bete mió yãlo tué yalepó. Tale Kótó ɔta, mepaae whi tao sóró wisi kisipa mulótu, mepaae whimo dowi kisipa mulatere Tale meipó. ɔta, dã mo feapaae betã alatóró erótua yaaire kisipa mulapó.

35 I hae kwia dokó feamó betó mole so whi Kótó aomó sukóló bitu, ama yae dere ala betã erópóló tu wisi donorótu betere so whita, ti Kótóné ama dape saalopó.

36 I fota, Kótóné dã Israel so whipaae yalepó. Ama kale mió

wosetere kisi fo wisi etéro yó melalepó. Dã Kótótamo dua beteropóló Yesu Kerisoné ama yale alané dã hosaa muni deyóló betéro betepapó. Ti ɔta, i haemó betóló fale so whi mo feané Talepó.

37 Jon-né so whi weí tópuraaalopó, fo yó male kilipaae Kaleli haemó kaae sóró Yesu Kerisoné fo yó melaté fóló, Judia haemó sókó waletéi diã feané kisiparapó.

38 Kótóné Deí Kepe Wisi Nasaret whikó Yesu tuamó beteróló, so whi fea tetéroló kaae tawópóló ama doasi fotokókélé bulóló sóró beteralepó. Atéro, hae kwia dokó feamó kulturaalu wisi ala eróo, dowi kepe tepeyóló betere so whikélé wisiróo yópóló, Kótó ɔtamo betãmó kutu betalepó.

39 Dãta, Israel so whi betere tikiró Jerusalem betamomó bitu, ama erale alarape dãné kelené kelaletéi yó maté kutu betepapó. ɔta, atimané filipaaró betere ni tómó oleróló dalepó.

40 Téyaletei, ɔ sinóló dou dolomó sore sukamó mupa, Kótóné kepaaró betepapó. Atéro kepaayóló betereiteita, mepaae so whiné kolópóló yalepó.

41 Atéro bitu, sókó wua dere alata, so whi feané keletómó ini, Kótóné ama sorokó su yóló betéro betere so whirape beterepaae maaté sókó wua yalepó. Ti ai sókó su yóló betéro betere whirapetamo bituraalu, ɔlaró weítamo nukua yale whirapeta, ti dapó.

42 Téró, take ama dãpaae i fo ene fae yalepó. 'Kale mió wosetere kisi fo wisi yó móturaalu, ɛta Kótóné diã sukãle so whitamokélé ó betó mole so whitamokélé, fo tokóló talerópóló, sóró daaló betepapó yóló yó melale fae,' yalepó.

43 Take Kótóné kóló whirape dokó feané mepaae so whi de ɛpaae kisipa tiki tiró betepa, atétere so whiné dowi ala kwia ama kemeróló aluraalopó erapó," yalepó.

44 Téró, Pitané ama fo hãle du

betepatei, Dɛi Kepe Wisi dorowóló ama dere fo wosetu betere so whinə tiki tuámó bitı dorowalepó.

⁴⁵ Até dere ala Jopa bemó Yesupaae tué tiki tiró bitu tiki sekaę tikire Juda whırapené kelalepó. Tétu, Juda meire fakepaaetei, Dɛi Kepe Wisi matapóló sira du betalepó.

⁴⁶ Ti noa betené mei, atimané kae kae be fo yóló Kótóné doi hale sóró horótu betepa wosalepó.

Até dere ala kolóló, Pitané i fo yalepó.

⁴⁷ “Take da Juda fake so whı Dɛi Kepe Wisi su yale kaae, mió atimakélé ai sale ape. Atéró atima wɛi tópuratepa né sesé yaaloé?” yalepó.

⁴⁸ Atéró, ai so whıpaae duraalu, “Dię fea Yesu Kerisoné doimó wɛi tópuraałopa ape,” yóló tópurótua yalepó. Atéyale kılıpaae Pitapaae woseturaalu, “Mepaae be dękó ya dątamo betóló fenére?” yalepó.

11

Pitané ama du betere ala hąkearale fo

¹ Juda meire fake so whırapekélé, Kótóné fo wosóló kisipa tiralepó deté kotere fo Judia hae kwiamó betó mole aposel whıraperó Keriso norapetamoné wosalepó.

² Atéró Pita ą Jerusalem bepaae holalemó, mepaae tiki sekaę tikiru Talepaae tué tiróló betere whırapené Pita foné sóró i fo yalepó.

³ “Yąta tiki sekaę tikinire fakené bemó bitu, ęlaró wɛitamo nuku betalepó. Aita fo mole alatei naao erapó,” yalepó.

⁴⁻⁵ Tétu, Pitané atimapaae duraalu, “Ę Jopa bemó betepa erale ala mo fea deté wóló Sesaria bemó betepa yale alapaae sókó waalopa dię fea wosae. Ę doasi be hulua Jopamó momatu betałémó, noke naró dere kaaené i ala depa kelalepó. Doasi bukutere kuti kaae ó sımó douró kwia dokó dorokó fóló amatei hale dorowóló ę betere tikimó muni dorowalepó.

⁶ Atétu kelalemó, i haemó betó mole niki meire ke detere ęlaraperó barapetamokélé, hó naase daae mole ęlaraperó syaae ęlarapetamokélé, mo fea betó mupa kelalepó.

⁷ Atépa, ó sımó fo yóló duraalu, ‘Pita-ó, ya turukó holóló ai ęlarape fea dóló nae,’ yalepó.

⁸ Ai fo depa yało duraalu, ‘Tale-ó, ai ęlarape yało nókélé inireteiné ai ala mo enénipó.’ yalepó.

⁹ Ti fo yalemó, kale dere kaae momó fo yóló duraalu, ‘Tale Kótóné nae dere ęlatei, werapó ekese. Talené wisipa nópóló muló betere ęla ti nae,’ yalepó.

¹⁰ Atei kaae fo sore félimó yóló, kale ęlarape fea momó ó hepen-paae sıyóló sóró holalepó,” yalepó.

¹¹ “Atéteretamo, Konilias-né Sesaria bemó ę beterepaae dotonale whırape sore wóló, ę betere be belamó daaipakalepó.

¹² Atéparaalu, Dɛi Kepe Wisiné ępaae duraalu, ‘Ya ai whırapetamo faaloé yóló kisipa tekeni, atimatamo fae,’ yalepó. Atétu, i daae mole aporó norape ętamo fóló kale whı Konilias-né be dolopaae da fea holalepó.

¹³ Da atéró beteremó, Konilias-né dąpaae i fo yalepó. ą ama be dolomó momatu beteremó, *ensel* ą beterepaae sókó wóló duraalu, ‘Diąkó mepaae whırape Jopa bepaae Saimon-tei Pitapó du betere whı ai beterapa dape sene fae.

¹⁴ Ama diąpaae dere foné yařó naao naale senaaletamokélé, naao fake so whıkéłé, naao be whı so whıkéłé, dię aluyaqsóró tao saalopóló,’ *ensel*-né ąpaae depa, ama ępaae yalepó.

¹⁵ Ai fo epa, ę wóló yało fo kaae sóró du betałémó, Dɛi Kepe Wisi atima tuąpaae bitı walepó. Aita, me kae kisi ala ini, mo take kaae suraalu, da Juda so whıpaae erótu yale kaaetóró atimapaekélé eralepó.

¹⁶ Ai ala kolóló, Yesuné yale fo kisipa mualepó. Yesuné dąpaae

duraalu, ‘Wẹi tópuratere whikó Jon-né amata, ti dià wẹi hẹle maaté tóपुरaletei nalota kale Dẹi Kepe Wisitamó tóपुरaalópó ere fo mopó.’

¹⁷ Térapa, i ala betà wisiyóló kisipa muae. Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiratepa, Dẹi Kepe Wisi damó hẹle mótu yale kaae Kótóné atimapaekélé, ai melale ape. Tétepatei, ẹ Kótó kaae betepapakó atei ala ekesé yóló sesé yaaloé? Atei ala mo enénipó,” yalepó.

¹⁸ Téró, kale be whiné Pitané dere fo wosetu, atimané ẹ foné saletei taaralepó. Atéró Talené doi hale horótu duraalu, “Kótóné Juda meire fake so whikélé, hoko betere ala taaróló, kepaayóló mo ti betaaire bete sópóló ai menélirapó,” yalepó.

Antiok so whi kisipa feteyale fo

¹⁹ Stipen dale sukamó su betale susupui alamó dapo dapo yóló fele whirapekó mepaae Fonisia hae kwiapaaekélé, wẹiné bopéró daaló betere Saiprus hae kwiapaaekélé, Antiok be huluapaaekélé, Juda fake so whipaaekélé, kale fo wisi yó maté kutu betalepó.

²⁰ Téyaletei, mepaae dapo dapo yóló fele Saiprus be hulua whiró Sairin whirapetamo Antiok be huluamó betó mole Juda meire so whipaae Yesu Kerisoné mió wosetere kisi fo wisi yó melaai kaae salepó.

²¹ Téró, kale whirape Talené atima fotokoratepa, so whi mo feané du betere dowi ala taaróló, Talepaae kisipa tiki feteyóló wou betalepó.

²² Atétu beterapó dere fo Jerusalem bemó betó mole Keriso so whiné wosalepó. Atéró woseturaalu, ai so whiné Banabas ẹ Antiok bepaae fópóló dotonalepó.

²³ Téró, ẹ Antiok bemó sókó fóló, aimó betó mole Keriso so whipaae Kótóné ama kolené sukutu hẹle tao sere ala atima tuamó mupa kelalepó. Atépa, Banabas hajiné sukuturaalu, Kótóné ere ala dià tuamó hẹle muó tanópóló yae yóló, fotokọ bulóló ma fo yalepó.

²⁴ Banabas-ta, Dẹi Kepe Wisiró tué tiki tiratere alatamo faane whi wisi naalepó. Téruraalu, mo turó so whi Yesu Kerisopaae tué tiki tiralepó.

²⁵ Atétu beteró, Banabas ẹ Tarsus bepaae Sol kekene faai felepó.

²⁶ Atéró, kale whi ẹ fóló Sol kekóló dape sóró atimaamo wusuró Antiok bepaae momó walepó. Wóló ba fo betà atimaamo ai Keriso so whitamó bituraalu, Kótóné fo so whi mo feapaae yó mótu betalepó.

²⁷ Atéyale sukamó, mepaae Kótóné kóló whirape atima Jerusalem be taaróló, Antiok bepaae dorowalepó.

²⁸ Ai whirapekó betà whiné doi Akabas-pó. Ai whi ẹ Dẹi Kepe Wisiné fotokoratepa, turukó holóló duraalu, “Rom *Gavman*-né tẹteróló kaae tare hae kwia feapaae doakale dowi wote ali waalo ai ape,” du betalepó. Ai alata, kale Rom *Gavman* whi Kaladias-né tẹteróló kaae tare alimó weipakalepó.

²⁹ Atéró, Yesuné yó matere whirapené Judia hae kwiamó betó mole Keriso so whi tuapaae wale doasi sekei alamó kisipa mutu, ai so whi tao saai atima fo dokalepó. Atéró duraalu, dané tare *moni* sutoróti deraalopóló, deraleta du betalepó.

³⁰ Atimané atétu betaleteita, Judia hae kwiamó betó mole Keriso norape hẹle tao sóró, Jerusalem be huluamó betó mole whi disirapepaae male fópóló, Banabas-ró Sol-tamo sóró beteralepó.

12

Kin Herot-né Jems dóló Pita dipula beterale fo

¹ Atétu betere alimó *Kin Herot*-né mepaae Keriso whipaae doakale susupui ala eróló ama diki tare whirapepaae *dipula* beteraleta yae yóló mulalepó.

² Atéró, Jon-né noma Jems atima doakale bóe dele sepakené depa tikalepó.

³ Kale *Kin Herot*-né Jems delemó Judia so whi hekesené sinitu betalepó. Atétere ala kilituraalu, ama diki

tare whirapepaae Pitakélé, *dipula* beteraai, dape sene fae depa, fóló tawalepó. Atétere alata, kale fopei *bred* o bulayóló nokole alimó yalepó.

⁴ Atéró Pita tawóló sóró fóló, so whi feané keletómó fo tokóló taleyaairaaalu, diki tare whirapené naase tuapaae sóró beteralepó. Téró, ai diki tare whirape atima fake douró aleyóló betero beterepó. Téró, Herotné yóló mulóturaalu, kale bosenée fele be de kemetepa, ti dané Pita a dópóló fo tokóló taleyaalopó yalepó.

⁵ Pita atéró *dipula* betero betepa, Keriso so whiné Kótóné Pita tao sópóló, momatere ala hale yótóro tarepó.

Pita dipula betepa, ensel-né sokale fo

⁶ Téró, kale *Kin* Herotné hika be detepa, so whi feané keletómó fo tokóló taleyaaai diki tare whi uté betóo, ité betóo, ere tuamó Pita *sein* képiné dokóló beteralepó. Atéró betepa, ai tu sókó walemó diki tare whiné kaae tawóló daalepó.

⁷ Tépa, Talené ama hepen bemó kutó diratere *ensel* wóló, dené Pita betero betere *dipula* be dolo deyó felepó. Atéró kale *ensel* sókó wóló, Pita-né hulúmó haróló duraalu, “Pita-ó, mo hapale turukó holae,” deremó Pitané naasemó sere *sein* képi whaalóyóló hāletei teraae derepelepó.

⁸ Atétepa, kale *ensel*-né Pitapaae duraalu, “Naao hó beró kutitamo hapale sae,” depa, salepó. Atéró, “Naao tómó bukutere kutikélé, bukóló e sya ape,” yalepó.

⁹ Pita a atéró, ai *dipula* be taaróló *ensel* fole tiki sya furaalu, ita apaae *ensel*-né dapóló kisipa muni, noke naró dere nisi yalepó.

¹⁰ Atimaamo atéró furaalu, mo filosóro kaae tawóló daaló betere diki tare whi dekeróló tuamó daale diki tare whikélé, kale dere kaae dekeróló sókó felepó. Atéró furaalu, kale be hulua bopéro betere tipi tumó doakale *aiyon kapa* fakené aleyóló kinó betere tukélé, ama hāletei,

tukwe fóló mupa, atimaamo belapaae sókó felepó. Téró, atimaamo ai tu dapo topaae derepelemó, kale *ensel* Pita taaróló, aimótei alu yó deyalepó.

¹¹ Téró, Pitané *ensel*-né apaae erale alarape fea kisipa yóló duraalu, “Mió yalo kisiparapó. Ita, noke naró dere nisi yalemó motei irapó. Kale *Kin* Herot-ró Juda so whitamó atima hēkesené sukuturaalu, epaae eraaire ala mo eraosóropóló, Talené ama *ensel*-né e tao sene ai weirapó,” yalepó.

¹² Kale *ensel*-né apaae erale ala mo diriyóló tué muturaalu, Mariané bepaae felepó. Mariata, Jon-tei, me doi Mark-né hamapó. Téyalemó, so whi mo fea betapaae touróló bitu, momatu beterepó sókó felepó.

¹³ Téró, Pita a wóló bela tu aqro daalu kokopórotu betepa, ai bemó kutó diratere so seimale Roda tu tukiyaaai walepó.

¹⁴ Téyalemó, kale senaalené Pitané fo nakome wosóló haitu, tu hapale tukuni, fesaae folo bemó betó mole so whipaae kale Pita wóló a belamá daalapó fo ene felepó.

¹⁵ Ai fo deremó, kale so whiné Roda-paae duraalu, “Ti senaale ya topo doyóló keyaa fu de?” yalepó. Ai fo depa, kale senaalekó duraalu, “Meipó. Pita mo wóló até belaró daale ape,” yalepó. Tétepa, kale so whiné duraalu, “Motamo epa, ti a kaae tare *ensel*-né tao su yalepa ke-lae,” yalepó.

¹⁶ Atima ai fo du betepa, Pita daalu tu hale kokopórotu betalepó. Atétu betepa, nalo kale so whi atima fóló tu tukióló kelalemó, Pita wóló daapa kilita sókó furaalu, siratu betalepó.

¹⁷ Tétepa, Pitané ama naasenétei yóló duraalu, atimapaae fo taalae yalepó. Téró atimapaae Talené a *dipula* bemó betepa, tao sóró dape só wale ala fea yó melalepó. Atétu betero, ai so whipaae duraalu, “I fota, Jems-ró mepaae Keriso norapeta-mopaae yó melae,” yóló a metikipaae faai felepó.

¹⁸ Atéro hika Pita a kemei fi sisopaae eté yalepó. Kale diki tare whirape atima wóló kelalemó, Pita bitinipa, a neyóló sókó felerópóló, atima mo doakale fo tiki kelaaratu betalepó.

¹⁹ Atépa, kale doasi topo whi Herot-né ama diki tare whirapepaae duraalu, mo dekéro keketé kweyae depa, kekaletei a kilinipó. Tétepa, ama diki tare whirapepaae Pita *dipula* betepa kaae tawóló daalale diki tare whirapetamo fo tokóló kemetepa, mo ti sinópóló dae yóló mulalepó.

Kin Herot ama yale alamó a dóló sukunale fo

²⁰ Até du betero, suka memó Herot a Judia hae kwia taaróló Sesaria hae kwiapaae doropóló, aimó mepaae be derape betalepó.

Ti *Kin Herot-né Tair* be hulua so whiró Saidon be hulua so whitamopaae doakale fopaae bualepó. Atépa, atima touróló betamó bituraalu, i fo du betalepó. “Doasi topo whi *kin-ó*, dané yatamo fo sawa yaai dapa, naao be de mekó tukóló mulaaloé?” depa kale sekéné duraalu, “Ti wisirapa téyaalopó” yalepó. Ti fo depa, kale so whiné *kin-né* kutó diratere whikó betá Blastas-paae woseturaalu, “Naao da tao suraalu doasi whi *kin-tamo* naamei fokó yaaloé?” depa kale sekéné téyaalopó, yalepó. Atima atéro touróló betamó bituraalu, kale doasi topo whi *kin-paae* duraalu, “Doasi topo whi-ó, datamo bóe dele ala taaróló dua wisiyóló betaalopó. Ti noatepae, kale *kin-né* tetéroló kaae tare hae kwiamó nokole ɔla wó mupa, dupu du betereitei tikaosóro kisipa muturaalu,” ai fo du betalepó.

²¹ Atéro, atimané kale tukóló mulale be de wapa, Herot a *Kin-né* kuti wisinaale deróló so whi touróló betere tikimó sókó felepó. Atéro doasi topo whi betere *sea-mó* bituraalu, so whipaae fo du betalepó.

²² So whi feané ama dere fomó doi hale sóro horóturaalu, “Ama dere fota,

kótóné fo kaae dapóló,” dukirótu betalepó.

²³ Téteremó, ai fapotóróti Talené *ensel* wóló kale sekéné Talené doi sóro horéniteremó a dóló ama tiki mokené turukó nóló mo ti sukunalepó.

²⁴ Atéturaalu, Tale Kótóné fo ai be felekemó betó mole so whi feané wosóló fakeraté felepó.

²⁵ Banabas-ró Sol-tamoné so whi tao saai sóro wale *moni* melóló Jerusalem taaróló momó furaalu, Jon-ró Mak-tamo dape sóro Antiok bepaae fesaae felepó.

13

Banabas-ró Pol-tamo Talené kutó dirópóló doteyale fo

¹ Atéro, Antiok bemó betere Keriso so whi kuamó Kótóné ɔló whiraperó yó matere whirapetamo betó molepó. Ai whirape atimané doita Banabas, Simeon-tei, me doi Niser, Sairin be hulua whikó Lusias, kale *Kin Herot-tamo* betamó doayale whi Manain, Sol, atima atéro betó molepó.

² Téro kale Keriso so whi Tale aomó dua bitu, Talené doi sóro horótu betalepó. Atéturaalu, ɔlakélé weyóló betepa, Deji Kepe Wisiné atimapaae duraalu, “Yalo tukóló muló betere kutó Banabas-ró Sol-tamoné dirópólópa, atimaamo sóro beterae,” yalepó.

³ Atima atéro, ɔla weyóló hale bituraalu, moma deté fele kilipaae, kale whitamó tikimó naase mulóló, fópóló dotonalepó.

⁴ Sol-ró Banabas-tamo Deji Kepe Wisiné dotonatepa, Selusia bepaae doropóló, aimó atimaamo weji nukumó weiné bopéló daaló betere hae kwia Saiprus-paae felepó.

⁵ Atimaamo atéro ai hae kwiamó tene be Salamis bemó sókó fóló bituraalu, Juda whirapené fo wosetere berapemó so whipaae Kótóné mió wosetere kisi fo wisi yó melótu betalepó. Téro, Jon me doi Mark-kélé, atimaamo tao sóro kutó diyaaai atima fea fóló betalepó.

⁶ Atéroró, atima ai wëiné bopéro daaló betere hae kwia tuamó kutu betero Papos be huluamó sókó felepó. Aimó Juda whikó isi whitei, Kótóné kóló whipó du betere seké Bar-Jisas beterepó. Atimaamo ai kale sekétamo Papos bemó hokolaa yalepó.

⁷ Kale isi whi Ba-Jisas, *Gavman* whi Sersias Polas sisó supuróló, atamo kutu betere whipó. Ai *Gavman* whita, tué tiki wisi mulu, Banabas-ró Soltamopaae Kótóné fokó a wosaaipa, yó melaai ape yalepó.

⁸ Atéyaletei, kale isi whiné Banabas-ró Sol-tamoné yó matere fo *Gavman* whiné wosóló kisipa tiki tiraqsóró, kae kae fotei du betalepó. Elimas doita, Krik be foné isi whipó.

⁹ Téró Sol akélé, ama take mole doi Sol taaróló, Pol doi mulalepó. Téró, Pol Deji Kepe Wisiné fotokoratepa, Elimas kikéyóló kaae taaru duraalu, “Yata, mo dowi kepené naalemapó.

¹⁰ Naaota, donoi alaró wisi alatamo bóe ai du betere ape. Yata, mo dilikitere alaró kapala fotamo faanuraalu, Tale Kótóné donoi alaró donoi fotamo naao ai wérótu betere ape.

¹¹ Naao ai ala deremó, Talené ya deké supu, mió mepaae sawa be demó naao kele diliki yaalopó. Atéroró bituraalu, sukané dekélé, naao ke-laalomeipó,” yalepó.

Téyaletamotóró, ó samó diliki a tuapaae deróló kale sekéné kele dilikiralepó. Atétepa, a naase tawóló alisó faaire whikó daaléro sisité kweyalepó.

¹² Kale ai *Gavman* whiné até dere ala kilituraalu, sirayóló a kisipa tiki tiralepó. Ti noatepaae, Talené ama fo yó matere ala mopóló kisipa mutu yalepó.

¹³ Até du betero, Pol-ró ama fulumu whirapetamo ai Papos be taaróló wëi nukumó Pampilia hae kwia tuamó tene be hulua Perka-paae felepó. Atétepa, Jon-tei Mark-pó du betere whi a atimaamo taaróló Jerusalem bepaee fesaae felepó.

¹⁴ Atéroró, atimaamo ai Perka be taaróló Pisidia hae kwiamó tene Antiok be huluamó sókó felepó. Atéroró fóló bituraalu, sa nóló betere sukamó atimaamo Juda whirapené fo wosetere be dolopaae holóló betalepó.

¹⁵ Atimaamo atéroró beteremó, kale Moses-né asere foró Kótóné kóló whirapetamoné asere fo dosatu betalepó. Atéyale kilipaae kale ai fo wosetere be kaae tare whirapené atimaamo faleyóló duraalu, “No tamo-ó, diaamoné so whi haitere fokó enére?” yalepó.

¹⁶ Ti fo depa, Pol a turukó holóló fo yaai kaae su naase horóló duraalu, “Israel whiraperó dia Juda meire fake so whitamo-ó, Kótópaae witu, naameyóló a aomó betó mole so whipaae yalo i dere fo wosae.

¹⁷ Mo take da Israel fakené Kótóné dané ayarape deté faaire whirape amatei sóró beteraté walepó. Atima atéroró Isip bemó betepa, Talené atima so whi doasi fake firalepó. Ai ala epa, Kótóné mo Taoró mole fotokónetei ai Isip hae tale dóló ama so whi fasó sóró dapesó weipakalepó.

¹⁸ Atéroró, so whi bitinire tikimó kutu bitu, atimané kisipa mole ala yaairaaalu, dowaae fu betepa, Kótó apaae feteyóló wópóló kaae tawóló bitiré felepó. Até yalemókélé, feteyóló wénitepa, hale kaae tarepó. Atétepa, ba fo whi siki tamo keme ipakalepó.

¹⁹ Téró, Tale Kótóné atima beteraaire Kanan hae kwia hale muni, wëikeró fakené teteróló kaae tapa dóló tokó faaróló, ai hae kwia Israel fake so whimó mo ti malepó.

²⁰ Isip hae kwiapaae fele ba fomó kaae sóró wóló, wëikeró doasi be hulua doló torokó fale ba fomó sókó wouraaalu, 450 ba fo kemeyalepó. Ai alarape deté wóló kilipaae Kótóné kale Israel whiné bóe topo whi sóró daalaté weipakalepó. Até deté wóló, Kótóné kóló whi Samuel betale alimó sókó walepó.

²¹ Atéroró, Kótópaae atima kaae

tawaaire topo whikó sóró beterae yóló wosetu betalepó. Tétepa, Kótóné Benjamin fake whikó Kisya naalema Sol topo whi *Kin* sóró beteralepó. Ai whi doasi *Kin* betepa, ba fo whi siki tamo kemeyalepó.

22 Téyaletei, nalo Kótóné Sol taaróló a betale sirimó Depit topo whi *Kin* sóró beteralepó. Kótóné Depit kaae kelalemó, a whi wisinaalepa, i fo yalepó. 'Jesi naalema Depit-ta, mo whi wisinaalepó. Ata, yalo kisipa kaae muluraalu, yalo erae, dere ala mo fea ama erótu betaalopó,' yalepó.

23 Yesuta, Depit-né deyale fake whikó betané deyalepó. Atéyale Yesu a Kótóné Israel fake so whi mo ti aluyaqsóro tao saaire whi diá beterepaae dotonaalopóló muló betere fo mo eróturaalu, ai dotonó betere ape.

24 Mo take Yesuné ama kutó kaae sóró diyaaí epatei, folosóro Jon-pi wóló, Israel so whi feapaae Kótóné fo tué yópóló yó mótu betalepó. Atéro yó mótu duraalu, 'Diáné du betere dowi ala taaróló kisipa tiki fetepa, ti yalo diá wéi tópuraaalopó,' du betalepó.

25 Téró, Jon-né ama diyale kutó kemeraairaalu, i fo yalepó. 'Diaaḡ tuéné ḡta, kale waalopó du betale whi nisi yaḡse. ḡta, diaaḡ kaae tawóló betere whi meipa, i fo betaḡ wosae. Ata, yalo kilipaae waalo ai ape. Ti ḡta, a kaae whi wisi bitinireteiné ama hó bené kápikélé yalo teraayaaire mo sunipó.'

26 Yalo norape-ó, diáta Abraham-né deyóló fakerale naaleraperó Kótópaae wituraalu, a aḡmó sukóló betere Juda meire fake so whiné deyóló fakerale so whítamo da fea aluyaqsóro dapesó faalopó, ere fo Kótóné mo ai eró betere ape.

27 Jerusalem bemó betó mole so whiró atimané topo whirapetamoné Yesuta, da aluyaqsóro tao saaire whipó tué munipó. Téró, Kótóné kóló whirapené aḡmó ere fo *fula* dokḡ fea dosḡatu bitutei wosóló kisipa munipó. Kale aḡmó ere

fotei dokonóturaalu, atimané a mo ti sukópóló dae yóló só deralepó.

28 Atimané Yesu daai kisipa mutu, a tuamó me dowi ala kwiakó muléro tale yaleteti, me ala mupa kilinipó. Atépatei, atimané Pailat-paae duraalu, 'A sinópóló dae,' yóló ḡtu betalepó.

29 Ai alarape yóló kemetepa, kale aḡmó ere fo mo dokonóturaalu, filipaa ni tómó olepa, tokóló dourḡle felepó.

30 Téyaletei, Kótóné a dou dolomó mupa kepaaralepó.

31 Atéro kepaayóló bitu, take betale Kaleli be taaróló, Jerusalem bepaee aḡtamo wale whirapené a kepaayóló betere ala kelalepó. Atéyale ala kelale whirapené da Juda fake so whipaae yó mótu beteraḡpó.

32 Kótóné dané ayarapepaae duraalu, yalo diámó take i ala eraalopóló mulale fo wisi dané diḡpaae mió i yó matapa wosae.

33 Mo take Kótóné dané nouterapepaae duraalu, 'Diakélé di-aḡ deté faaire naale senaalekélé, atima aluyaqsóro tao saalopóló muló beterepó,' Ai fo dokonóturaalu, Kótóné Yesu ai kepaaró betere ape. Ti ai yóló muló betere fota, *buk Sam sapta 2*-mó aḡḡrapó. Kótóné duraalu,

'Yata, yalo naalepó. Mió ḡ naao aya alée felepó,' erapó.

34 Atéru, Yesuné tiki dou dolomó kḡlaa yópóló taaréni, kepaaró beteraḡpó. Atéyaalopóló, mo take aḡmó erapó. Ai fo i ape.

'Yalo Depit-paae ḡle melaalopóló, kae muló betere ḡla ama ere fo dokonóturaalu, yamó mo melaalopóló,' erapó.

35 Ai fo kaaetei, Sam-mó duraalu,

'Naaota, kale dowi alakélé, inire whi wisiné tiki ḡle dou dolomó kḡlaa yópóló kaae tawaalo meipó, fo aḡyóló muló beteraḡpó,' erapó.

36 Ti noatepae, Depit doasi so whi kuamó Talené kutó dité fu betero

sukale whitei, sinatepa atimané al-imarapetamo betamó दौरóló ama tiki ai kɛlaa yale ape.

³⁷ Depit-ta até yaleteti, ama Naale wisinaale, ti Kótóné dou dolomó mupa kɛlaa yópóló kaae tani, ama kepaaralepó.

³⁸ Térapa norape-ó, dané i yó matere fo wisi mo wisiyóló wosóló kisipa tiki tirae. Ai whiné dané dowi alamó saai yale kwia ama tokóló taae faralepó.

³⁹ Kale Moses-né asere foné dané dowi ala tokóló kemeróló, whi wisi beteranipó. Téretei, Yesuné dɔ kepaayóló betaaire fo wisi yó materetei wosóló kisipa fetetepa, ti dané dowi alamó kwia saairetei tokóló kemeraalopó.

⁴⁰ Kótóné kóló whirapené i ala yaalo ai ape yale fo diɔpaae eraqsóró, mo wisiyóló kaae tawae. Ai fo i ape.

⁴¹ ‘Diɔ faletere whirapené i dere fo wosae. Yalo ai depa kolóló sira deté fu betero deté fu betero, sinituraalu aluyae. Yalo doasi ala yaalopóló me whinékéle diɔpaae depa, wosóló tué tiki tiraalo meipó,’ fo aseyóló muló beterepó,” yalepó.

⁴² Ai fo du betero Pol-ró Banabas-tamo ai fo wosetere be taaróló faaitepa, kale be whi so whiné duraalu, “Diaamo momó kale fo wisikó uté waaire *fula*-mó yó melale waasepólópó,” yalepó.

⁴³ Atima ai fo wosetere be taaróló, belapaae sókó felepó. Téró, Banabas-ró Pol-tamo fupa Juda so whiró Juda meire fake so whitei, Juda so whiné dere ala yó tare so whitamó kale whitamó sya wapa, atimaamoné duraalu, “Diɔ Kótóné kolené sukuturaalu, hale matere ala tuamó betó tawópóló yae,” du betalepó.

⁴⁴ Téró, me *fula*-mó fo wosetere be demó ai be huluamó betó mole so whi Kótóné fo wisi wosaairaaalu, wóló betó molepó.

⁴⁵ Atétepa, atimaamoné yó mótu betere fo wosó tawóló betó mupa, mepaae Juda whirapené kolóló,

atimané dere fo wosaai ai ala uasóró wisi uapóló dei kisipa muturaalu, Pol-ró Banabas-tamoné dere fo tetéroló, kae kae fo du betalepó.

⁴⁶ Atétepa, Pol-ró Banabas-tamoné halaainé duraalu, “Kótóné fo damoné diɔpaae yó melaai yalemó, diɔ wosetere hó yalepó. Tétepa, mió damoné diɔ sisó eróló, Juda meire fake so whi betó molepaae i kale fo wisi yó melaairaaalu fulapó. Ti aita hale mei, diɔ Kótóné mo ti betere ala sere hore aɔrapó.

⁴⁷ Talené damopaae i ala yae yóló mulalepó.

‘I hae kwia feamó betó mole Juda meire fake so whi diliki tuamó betepa derópóló yalo diɔ sóró beterepó.

Ai dené hae kwia dokó feamó betó mole so whi aluyaqsóró tao sene fae erapó,” yalepó.

⁴⁸ Kale ai Juda meire fake so whi atima ai fo woseturaalu, mo doakale hajiné sinóló, Talené fo hale sóró horótu betalepó. Talené ama taketi mo ti betere bete saalopóló muló betere so whi feané ai fo wosetu apaae tué tiki tiralepó.

⁴⁹ Tétu, Talené fo wosóló hae kwia feapaae fakeralepó.

⁵⁰ Atétepa, Juda whirapené topo whirapepaaekélé, mepaae Juda meire fake sorapekó Kótópaae winé sukóló betó mole doi mole sorapepaaekélé, Pol-ró Banabas-tamo fopaae buópóló, sesemeraté kweyalepó. Até deté kweyóló atimaamo ai be hulua tuamó betereitei, taaróló hókó faralepó.

⁵¹ Atétepa, faairaaalu diaaɔ dere dowi alamó damo i fole ape yóló, atimaamoné hó bemó ere hae terepeyóló Ikoniam bepaae felepó.

⁵² Téró, furaalu Talené ala eró tare whi tamo tuamó Dei Kepe Wisi fɔanuraalu, mo doa hekesené sukuté fu betalepó.

14

Pol-ró Banabas-tamo Ikoniam-mó Kótóné fo yó maleteti

1 Téró, Ikoniam bemó Pol-ró Banabas-tamo dua dere kaae, Juda whirapené fo wosetere be dolopaae holalepó. Téró, atimaamoné mo wisiyóló yó matere foné, Juda so whiró Juda meire fake so whitamó hosaamó suraalu, mo dekeró so whi kisipa tiralepó.

2 Téyaletéi, kisipa tiki tirénire Juda so whiné ai dere fo hó yóló, mepaae hãle betó mole Juda meire fake so whiné Keriso so whitamó fopaae buópóló sesemeralepó.

3 Atétepatei, Pol-ró Banabas-tamoné woseni, faleyóló Talené fo betã halaaíné daalu, fõlo sukamó yó maté fu betalepó. Atéro, yó mótu betepa, Kótóné ama kolené sukuturaalu, hãle tao sere fo wisi kapala fo nisi yaqsóro, kolóló sira yaaitere alaró kelemei alatamo erópóló, Talené atimaamopaae mo surapó.

4 Ai be huluamó betó mole so whi bukótamo yóló, mepaae Juda whirapetamo muóo, mepaae ti Yesuné fo yó matere aposel whirapetamo muóo, yalepó.

5 Atéro kilipaae, Juda so whikélé mepaae Juda meire so whikélé, mepaae topo whirapekélé, betãpaae touró bitu, Pol-ró Banabas-tamo kane duné siriyóló daalopó yóló fo deyaletéi.

6 Até yaai yaletéi, kale whi tamo daalopó dere fo woseturaalu, ai be taaróló Likonia hae kwiamó tene be Listra be huluaró Derbe be huluatamómó kutu betalepó.

7 Atéro, Kótóné ama mió wosetere kisi fo wisi yó maté kweyalepó.

Pol-ró Banabas-tamo Listra bemó fo yó maletéi

8 Téró, Listra be huluamó betã whi hamané depemóteí hõleke dowi beterepó. Atéru, ã mo sawa turukókélé feni, betere tikimótóró hãle betó tarepó.

9-10 Atéturaalu, Pol-né yó matere fo mopóló wosó tarepó.

Pol-né ai whi kikéro kaae tawalemó, ama kisipa tiki tiró betere

alané ã sumó wisiranérapóló kisipa mutu ãpaae duraalu, “Yã turukó holóló, naao dore hõleke donoyóló daayae,” yalepó. Tétepa, kale whi turukó holóló kweyaaí kaae salepó.

11 Ai so whiné Pol-né yale ala kolóló Likonia be foné “Haió, ita, mo kótó tamoteí dorowóló mo whi alée fóló ða tuamó i betere ape,” yalepó.

12 Atéro atima kispané Banabasta, ti atimané kótó Susi nisiyóló, ai doi mulóo, Pol-ta fo dere whi betepa, atimané fo fosó fosó dere kótó Hermes nisiyóló, kótó Hermes doi mulóo, yalepó.

13 Atéro, atimané kótó Susipaae moma dere beta, doasi be tu apalo demó tenepó. Ai moma dere be kaae tare whikélé, mo so whikélé, atima mo fea wóló Pol-ró Banabas-tamopaae hupu dóló momaraairaaalu, wã *bulmakau* hupuraperó ne fuané aleyóló depa dere meleketamo sóro, ai be hulua bopéro betere tipi tu serekemó sókó walepó.

14 Até du betere fo Pol-ró Banabas-tamoné wosóló ai ala yaqsóro sesé duraalu, atimaamoné deró betere kuti bisãayalepó. Atéro bisãayóló sururu yóló fóló, kale be whi so whi wó mole kua dolomó fo fake yóló duraalu, “Diãné aita noa ala du bitu de?”

15 Dãmo Kótó mei, ða fea betã tiki daale whi i ape. Dãmota, kale mió wosetere kisi fo wisi diãpaae yó melaairaaalu, sóro wale whi tamo i ape. Térapa, ai betekélé munire kapala kótópaae hupu dóló moma dere ala taaróló, mo ti betere Kótó, haekélé, sãkélé, wëi këlakélé, ere òla òlakélé, fea aleyóló muló betere Kótópaae betã kisipa tiki tiróló betae.

16 Mo take bitiré wale ba fo dokó hae kwia feamó betó mole so whiné kisipa mutere ala yaai dowãae fu betepa, Talené atimapaee até ekesé yóló sesé ini, atimané tué mole ala yópóló taalalepó.

17 Téyaletéi, Kótóné amatei ã mo beterepóló kisipa muópóló, diã tao sóro wisi ala eróturaalu, ðamó hali alikélé suka alikélé, ba fo alikélé, fea

Talené alótu beterapó. Ti até dere alata, diã hajné sukóló beterópóló Kótóné ama eratapó,” yalepó.

¹⁸ Atimaamoné ai be whi so whipaae atei ala wisinipa ekese yóló sesé yaletai, mo dowaae felepó. Téturaalu, felekemó atimaamopaae hupu dóló momaraai yalepó.

¹⁹ Téró, mepaae Fisiria hae kwiamó tene Antiok beró Ikoniam betamomó betó mole Juda whirape atima fea Listra be huluapaae tourale walepó. Atéró touró bituraalu, Pol-ró Banabas-tamopaae fopaae buópóló sesemeratere fo yalepó. Atéró, kapo duné siriyóló daletikimó, Pol mo ti sinale nisiyóló kale sekérapené ama tiki siyóló sóró, ai be hulua bopéro betere tipi tu aopaae taae deralepó.

²⁰ Atéró mupa, Talepaae kisipa tiró betere whirape bopéroló daae mupa, kale seké a turukó holalepó. Atéró, a dale bepaatei momó felepó. Téró, ai hika ti Banabas atimaamo Derbe bepaee faai felepó.

Pol-ró Banabas-tamo Siria hae kwiamó tene Antiok bepaee fesaae fele fo

²¹ Atimaamo ai be huluamó Kótóné mió wosetere kisi fo wisi yó melale tikimó, so whi mo dekéro Talepaae kisipa tiralepó.

²² Até du beteró nalo atimaamo momó Listra be huluamókélé, Ikoniam be huluamókélé, Antiok be huluamókélé, Talepaae kisipa tiró betere so whi atima ere alatóró yó tanópóló, ketekéro fotokotamo bulatere fo yó melaté felepó. Atéró, yó mótu duraalu, “Diãné kisipa tiki diriyóló bitu, Tale Kótóné teteróló daale aopaae sókó faaitapa, ti doasi sekéi ala tuamókélé bitiré fu be-taalopó,” yalepó.

²³ Téró, Pol-ró Banabas-tamo mepaae be hulua dokó Keriso so whi kaae tanópóló, Keriso dirire whi disirape sóró beterótua deté kweyalepó. Atétua yóló, atima ọla weyóló bituraalu, Talepaae kisipa tiró betere so whimó atimané tué tiki

tiratere alamó Talené atima wisiyóló kaae tanópóló momaralepó.

²⁴ Atimaamo ai so whimó momaróló, Pisidia hae kwia tuamó fóló, momó kale Pampilia haemó sókó walepó.

²⁵ Aimó atimaamo Perka be hulua so whipaae Talené mió wosetere kisi fo wisi yó melóló, Itali bepaee felepó.

²⁶ Ai wei fókumó tene Atelia bemó atimaamo wei nukumó Antiok bepaee walepó. Ai bemóta, take atimaamo Talené kutó dirópóló Keriso so whiné Kótópaae momaróló sóró beteralepó. Atéró, Kótóné ama koleturaalu, tao sóró dirae yale kutó diyóló kemeróló, kale bepaee momó fesaae walepó.

²⁷ Atimaamo atéró fóló bituraalu, kale Keriso so whi mo fea touróló betó mupa, Kótóné atimaamo fotokotapa erale alarape fea yó melalepó. Atéró yó melótu duraalu, Juda meire fake so whiné Kótópaae kisipa tirópóló, Kótóné amatei tu tukiyóló mulalepó yalepó.

²⁸ Ai forape yóló, Yesuné ala eró tare so whitamó doa ọlo sukamó bitiré felepó.

15

Jerusalem bemó tourale fo

¹ Mepaae Judia hae kwiamó betó mole whirape Antiok bepaee dorowóló, ai bemó betere Keriso norapepaae etei fo yó mótu betalepó. “Diã Moses-né asere fo aomó bituraalu, diaaq tiki sekae tikini depa, ti Kótóné diã mo ti aluyaqsóró tao saalo meipó,” du betalepó.

² Kale whirapené ai fo du betapa, Pol-ró Banabas-tamoné ai whirapetamo mo doasi fo tokótamo yóló atei kaae fo yó makesé yóló foné u só derótu i só derótu du betalepó. Até du beteró, Antiok Keriso so whiné Pol-ró Banabas-tamo yóo, mepaae tué tiki tiró betere Keriso whirape yóo, yóló Jerusalem bepaee doteyaaai sóró beteralepó. Ti aita, Kótóné ama *apospel* whiraperó

whi disirapetamopaae i du betere fo moé? yóló wosene fópóló yalepó.

³ Téró, Keriso so whiné atima dotonatepa furaalu, Fonisia hae kwiaró Samaria hae kwiatamomó i fo yó melaté felepó. “Kale Juda meire fake so whi atimata, Talepaae tué tiki feteyóló betó mulapó,” deté fu betalepó. Ai fo dere woseturaalu, ai be huluamó betó mole Keriso norape atima hajiné sukutu betalepó.

⁴ Téró, atima Jerusalem be huluamó sókó felemó, kale *apospel* whirapekélé whi disirapekélé, Keriso so whikélé, atima mo wisiyóló dape salepó. Téró, Pol-ró Banabas-tamoné Kótóné atimaamo fotokoratepa erale alarape fea atimapaee yó melalepó.

⁵ Téyaletei, mepaae Farisi fakekó Talepaae kisipa tiró betere Keriso whirape turukó holóló duraalu, “Ti ai Juda meire fake so whi Moses-né asere fo aomó sukóló betóo, atimané tiki sekae tukóo, yópóló yae,” yalepó.

⁶ Atétepa, kale *apospel* whiraperó whi disirapetamo fea ai fo donoraai betapaae tourale walepó.

⁷ Atima ai forape du beteró kemetepa, Pita turukó holóló duraalu, “Norape-ó, kale Juda meire fake so whi Kótóné ama kisi fo wisi yalo kólóné eratepa, wosóló tué tiki tirópóló, mo taketi Kótóné da tuamó ę sókó sóró beteraletei diaaọ kisiparapó.

⁸ So whi feané tué tiki tuamó mole ala keletere Kótóné Juda meire fake so whi dape sere ala yó móturaalu, Dęi Kepe Wisi da melale kaaetóro atimakélé malepó.

⁹ Ama dapaae kae ala eróo, atimapaee kae ala eróo, ini, atima tué tiki tiratere alanétei, atimané hosaa tuamó mole dowi ala tokóló taae faróló wisiralepó.

¹⁰ Térapa, diaaọ Kótó surémóló kaae kelaairaaalu, ai Keriso so whiné hulúmó sekei ala noatepa belerótu de? Mo take dané ayarapénékélé, danékélé, atei kaae sekei ala beleyaaire mo sunipó.

¹¹ Dané atei kaae fo mo enénipó. Tale Yesuné ama kolené sukuturaalu, aluyaqsóro hale tao sere alané da tao su dere kaae, atimakélé atétóro dapó,” yalepó.

¹² Téró ai touró betere so whi fea fo tekeni, Banabas-ró Pol-tamoné dere fo wosaai, dua betó molepó. Atéro betó mupa, Kótóné atimaamopaae kae kae kelemei alaró me ala yaai deremó eratere alatamo Juda meire fake so whi kuamó eraté kweyale fo yó mótu betalepó.

¹³ Atimaamoné ai fo yóló kemetepa, Jems ą turukó holóló duraalu, “Norape-ó, yalo i dere fo wosae.

¹⁴ Folosóro kaae su, Kótóné ama kolené sukuturaalu, Juda meire fake so whi ama fake beteraai kisipa mutu, ere ala take Simeonetei me doi Pitané dapaae yalepó.

¹⁵ Take Kótóné ama kóló whirapénékélé ai tué muturaalu, i fo aseýóló muló beterapó.

¹⁶ ¶ ala yóló kemetepa, Depit-né teýale be fisikó fóló moletei, ę wóló yalo momó teýaalopó. Mepaae kęlaa yóló doýale ęla ęlarapekélé fea yalo aleyóló mulaalopó.

¹⁷⁻¹⁸ Fisikóló momó teýaalopó dere fota, ti Juda meire fake so whiró mepaae dosani tukó fale so whitamo Talepaae wópóló teýaalopóló erapó.

Ti noatepae, ai ala eraalopóló ere Talené ama fo dokonótu ai ere ape.

¹⁹ Térené yalo kisipané kale ai Juda meire fake so whi Kótópaae tué tiki tiratepatei, dané atimapaee doasi sekei ala eraaló meipó.

²⁰ Atei ala ini, atima etei kaae ma fotei aseýóló dotęyaalopa sae. ‘Kapala kótópaae moma yóló detere hupu ó na naqse. Mené so ó whi ęlémi nokole alakélé, hupu ó na depamó képi duwóló sukuteretei nokole alakélé, na ó hupu samea nokole alakélé, mo yaqse,’ yaalopó.

²¹ Ti noa betené dumipó. I fota, mo taketi Moses-né asere fo atima betere

be huluarapemó yó melaté waletēi, feané tuérapó,” yalepó.

²² Atéro, *apose*l whiraperó Keriso whi disirapetamokélé, mo Keriso so whikélé, fea betapaae touróló, atimakó whi tamo Antiok bepaae dotonaaí sóró beteraai tale yalepó. Téró, kale so whiné Pol-ró Banabas-tamo atima fea fópóló Judas me doi Barsabas-ró Sailas-tamo sóró beteraalepó. Ai whi tamota, ai bemó betó mole Keriso so whi dapesó fu betere whi tamopó.

²³ Téró, ai doteyaaire whirapené só fópóló, i fo aseyalépó.

“Da *apose*l whiró whi disirapeta-mota, diaaḡ norape i ape. Da feané diḡ Antiok bemó Talepaae kisipa tiró betere Juda meire fake norapepaaekélé, Siria hae kwiamó betó mole norapepaaekélé, Silisia hae kwiamó betó mole norapepaaekélé, mo doa kḡleó, dapó.

²⁴ I dere fota, ḡakó mepaae whirape diḡ beterepaae wóló yale foné diaaḡ kisipa seḡ yalepó depa, ḡané wosalepó. Ti ai whirapeta, ḡ Keriso so whiné dotoréni, atima koleyḡané diḡ beterepaae wóló, atimané kisipa mole fo ai ere ape.

²⁵ Norape-ó, até dere alamó ḡa fea betapaae touróló bitu, ḡakótei, whi tamo sóró beteroó, ḡané hosaa mole no Banabas-ró Pol-tamo yóo, yóló diḡ beterepaae ai dotonaterē ape.

²⁶ Ti ai whi tamota, ḡané Tale Yesu Kerisoné fo yó melaté kotēpa atimaamo ḡaḡsóró wini, halaainé Kótóné kutó diraté kotere whi tamopó.

²⁷ Térapa norape-ó, ḡané aseyalē fo kaaetóró Judas-ró Sailas-tamoné kḡlónékélé yó melaalopa wosae.

²⁸ ḡané tuénékélé, Ḋei Kepe Wisinékélé, i ala kolóló mo wisirapóló kisipa moleteiné i fo betḡ dapa, wosae.

²⁹ Kapala kótópaae momatere hupu ó nakélé, Hupu ó na sameakélé, na ó hupu depamó képi duwóló sinitereteikélé, mené so

nópu nokole alakélé, mo yaḡse. Atei alarape initepa, mo wisirapó. Diḡ fea mo doa kḡleó,” dapó.

³⁰ Téró, kale doteyale whirape Antiok bemó sókó fóló, ai kale Keriso so whi mo fea betapaae touróló betó mupa, kale *fas* malepó.

³¹ Atéro, ai bemó betó mole Keriso so whiné ai *fas*-mó aseyalē foné atima hosaa diriralepó.

³² Judas-ró Sailas-tamokélé, Kótóné kḡló whi tamo ereteiné Keriso so whi fotokḡróló ketekḡ bulatere fo mo dekéro yalepó.

³³ Atétu betéro, atimaamo aimó betó mole Keriso so whitamó mepaae be ḡrape betalepó. Atéro, momó atimaamo dotonale Keriso so whi beterepaae fópóló dotonaaí duraalu, “Kótóné diaamo hosaa muni deyóló dua betere ala erópóló yae,” yóló dotonalepó.

³⁵ Atétepa, Pol-ró Banabas-tamo Antiok bemó bitu, atimaamonékélé mepaae whirapenékélé, so whipaae Talené fo yó melóo, Keriso so whipaae Yesuné dere ala etérópóló yó melóo du betalepó.

Pol-ró Banabas-tamo tekeyóló fele fo

³⁶ Atétu betéro, nalo me sukamó Pol-né Banabas-paae duraalu, “Ḋamo take folosóró Talené fo yó maté kweyale be huluarapepaae ḡané no nerape netéro betereó keleté kweyaaí faalopó,” yalepó.

³⁷⁻³⁸ Atéro, Banabas-né Jon me doi Mark-kélé, atimaamotamo faai yaletēi, Pol-né ḡ faalo meipó yalepó. Ti noatepae, take folosóró Pampilia bemó Talené kutó diraalopó yalemó, ḡ hýyóló atimaamo taaróló fesaae feleteinépó.

³⁹ Atimaamo atéro dóroi du betéro tekeyóló Banabas-né Jon-tei, me doi Mark dape sóró weiné bopéro daaló betere hae kwia Saiprus-paae weí nukumó faai felepó.

⁴⁰ Tétepa, Pol-né ḡtamo faaitere whi Sailas dape sóró atimaamo faaitēpa, Keriso norapené duraalu, “Talené kḡlené sukutu, ḡale tao sere alané

diaamo wisiyóló kaae tanópóló yae,” yóló dotonalepó.

⁴¹ Téró, atimaamo Siria hae kwiaró Silisia hae kwiatamo tuámó Kótóné betapaae touróló betó mole Keriso so whị fotokọ bulaté felepó.

16

Timoti Pol-tamo fele fo

¹ Pol ą Derbe be huluapaae fóló nalo Listra be huluamó sókó felemó, ai bemó Yesuné ala eró tare whị betą ama doi Timoti beterepó. Ama hamata, Juda fakekó Talepaae kisipa tiró betere sotei, alimata Krik fake whípó.

² Ai Listra be huluamó betó mole Keriso noraperó Ikoniam be huluamó betó mole norapetamoné Timotita, Keriso whị wisinaalepóló dukirótu beterepó.

³ Pol-né Timotikélé ątamo kweyaai tuę muturaalu, Timotiné tiki sekaę tukópóló yalepó. Ti aita haęle mei, Timotiné alimata Krik fake whípóló ai be hulua so whị feané kisipareteiné Juda fake dée nalaqsóro yalepó.

⁴ Atima atéró, ai be hularape dokọ kuturaalu, Jerusalem bemó betó mole whị disiraperó *apospel* whịrapetamoné Keriso so whịné wosóló, aqmó beterópóló aseyale fo dosąayóló yó melaté felepó.

⁵ Atéró yó matere fo woseturaalu, ai be hulua dokómó betó mole Keriso so whị Talené alamó fotokọ bualepó. Até dere kilituraalu, mepaae haęle betó mole so whị atima Talepaae kisipa tiraleta yaletéiné be dętere dokọ Keriso so whị fakeraté fu be-talepó.

Pol-né nokenaró dere kaaené Masedonia whị kelale fo

⁶ Pol-ró ama fulumu whịrapetamo Esia hae kwiapaae kale fo wisi yó melaté faqsóro Dęi Kepe Wisiné sesé depa taaróló, Frisia hae kwiaró Kalesia hae kwiatamomó maaté yó maté felepó.

⁷ Atéró, atima Misia hae kwiaró Bitinia hae kwiatamo dąlemó sókó

wóló, Bitinia hae kwiapaae faai yaletéi, Yesuné ama dotonale Dęi Kepe Wisiné aipaae faqse yóló sesé yalepó.

⁸ Atétepa, atima Misia hae kwia dekeróló Troas bepaae derepelepó.

⁹ Atéró, dikitamo Pol-né nokenaró dere kaaené Masedonia whịkó wóló kema yóló turaalu, “Dą Masedonia hae kwiamó betó mole so whị tao sene ape,” yalepó.

¹⁰ Até dere ala kolóló, mo ai fapotóróti dą turukó horóló, kale Masedonia hae kwiapaae faairaalu, ọla ọla sisóló mulalepó. Ti noatepae, Kótóné mió wosetere kisi fo wisi Masedonia so whịpaae yó melale fópóló, dą dotętapóló kisipa mualepó.

Lidia Kótópaae kisipa tirale fo

¹¹ Atéró, dą faairaalu Troas bemó weı nuku sóro Samotres bepaae fóló, aimó fiyalepó. Téró ai hıka ti dą Neapolis bepaae felepó.

¹² Neapolis be hulua taaróló Filipai be huluamó sókó felepó. Ai be huluata, kale Rom *Gavman*-né doasi topo be ereteiné Masedonia hae kwia tuámó doi mulapó. Dą ai bemó betepa, mepaae be dęrape kemeyalepó.

¹³ Saa nóló fo wosetere be dęmó, dą ai be hulua bopéró betere tipı tųpaae sókó fóló derepelepó. Atéró, tipı aqófole weı fókumó, Juda fake so whịné momaneta dere tiki kelaai felemó, mepaae sorapekélé, wóló betó mupa kelalepó. Atépa, dą doropóló, Kótóné fo yó melaairaalu kaae salepó.

¹⁴ Téró, ai yó matere fo wosetu betere sokó betąné doi Lidiapó. Ai so ą Taiyatira be whị soné sonai kuti mepaae so whıtamo dotonóló *moni* su beterepó. Ai so Lidia ąta, Kótó aqmó naameyóló dua bitu, Talené doi sóro horótu beterepó. Atére so Pol-né yó mótu betere fo wosópóló, Kótónétei ama hosaa feteralepó.

¹⁵ Atéró, kale sokélé, ątamo betąmó betere ama fake so whıkélé, atima fea weı tópuralepó. Atéyale kılıpaae kale soné dąpaae duraalu, “Diaaq

tuénétamo ę Talepaae kisipa tiró beterapó depa, ti dią sawa be demó ętamo betaalopa ape,” yóló dirii fo depa da ama dere fo wosóló felepó.

Pol-ró Sailas-tamo dipula beterale fo

¹⁶ Me sukamó da momaneta dere tikipaae felemó, tumó betą wae sóró kutó diratere so seimale hokola yalepó. Ai sota, dowi kepené fotokoratedepa nalopaae yaaire ala kolóló i ala mo yaalopó dere fo mo dokonateremó doasi *moni* sóró ą tetéroló kaae tare whirapepaae maleta dua yalepó.

¹⁷ Ai so seimalené Pol-sépi da sya wou fo fake yóló duraalu, “I whirape atimata, Mo ó Taoró daale Kótóné kutó diratere whirapepó. Atimata dią mo ti aluyaqsóró tao saaire ala wisi i ape, yóló diąpaae yó matere whirapepó,” yalepó.

¹⁸ Be dętere dokó kale soné kale fo kaaetóró du betepa, Pol ą hętepa fetée wóló dowi kepe foné sóró duraalu, “Yesu Kerisoné doimó dapa, ya ai senaale tuąmó beteretei taaróló sókó fae,” yalepó. Mo ai fo dere-tamotóró dowi kepe kale senaale taaróló sókó felepó.

¹⁹ Até dere ala kale senaale talerapené kilitu, atima take du betale kaae *moni* saai dere tu tikalepó kisipa mualepó. Tęturaalu, Pol-ró Sailas-tamopaae doasi fopaae buóló atimaamo naasemó etęe sóró tawalepó.

²⁰ Até ró, atima sóró beteró betere whirapetamo fo tekąairaalu, so whi ąla dotonótua dere tikipaae felepó. Até ró Rom *Gavman*-né fo tokóló taleyópóló sóró beteró betere whirapené keletómó daalóló duraalu, “Atimaamota, Juda whinétei dané be hulua dorópóló disirótu beterapó.

²¹ Atimaamonéta, da Rom *Gavman*-né yaąse yóló fo muló betere fo tukóló i ala yae yóló yó mótu beterapó,” yalepó.

²² Téró, kale senaale talerapené dere alamó so whi mo fea atimatamo

muni folo, Pol-ró Sailas-tamo só deratere fo du betalepó. Até du betepa, kale fo tokóló tale dere whirapené susupuratere whirapepaae atimaamoné kuti sokóló biyané fokosói ala yae yalepó. Ti fo depa, atimaamoné deró betere kuti sorokóló taae faróló fokosoi ala yalepó.

²³ Ai ala du beteró, *dipula* be kaae tare whiné naase tuąpaae mulóló, ąpaae mo dirii fo yóló duraalu, “I whi tamo botokó faqsóró mo wisiyóló kaae tawae,” yalepó.

²⁴ Téró, kale sekéné yale fo wosóló, ą wituraalu kale whi tamo mo be ke tuą dolopaae beterale felepó. Até ró, atimaamo botokó faqsóró ni fake dolopaae hęleke tamo deróló dulalepó

²⁵ Até ró bitu, mo dikitamo 12 *kilok* Pol-ró Sailas-tamo Kótópaae wole fo dere alaró momatamo deté fu betalepó. Até tu betepa, mepaae *dipula* bemó betó mole whirapené wosó tarepó.

²⁶ Tęyalemó, mo doakale wii bao wóló be tao sóró worerale tikimó, ai *dipula* be tukélé, haęteitei turukwę fóló whirape dulótua yale *sein* kępirapekélé, fea whaaló yóló haę teraae felepó.

²⁷ Até pa, kale *dipula* be kaae tare diki tare whi turukó holóló kelalemó, *dipula* be tu mo fea turukwę fóló mupa kelalepó. Até pa kilitu, ai whirape mo fea dapo dapo yóló fele nisi yóló ama sepakené ątei ama daai yalepó.

²⁸ Até depa, Pol-né fo fake yóló duraalu, “Naaotei ya doraai kisipa muaąse. Dąta, botokó feni, mo fea i betó mole ape,” yalepó.

²⁹ Ti fo depa, kale diki tare whiné mepaae whirapepaae sa sóró ape yóló *dipula* be dolopaae fóló kelalemó, u ere alamó ą Pol-ró Sailas-tamo betere aqmó deraapisa fóló muni dere felepó.

³⁰ Até ró, kale whi tamo dapesó fóló belamó daalo bitu, “Doa whi tamó, ę aluyaqsóró tao sópóló, noa alakó yaaloé?” yalepó.

31 Ti fo depa kale whi tamoné ąpaae tokó mótu duraalu, “Yą Tale Yesu Kerisopaae kisipa tiki feteyóló tiratepata, ti Kótóné yąkélé, naao fake so whikélé, mo fea aluyaąsóró tao saalo ai ape,” yalepó.

32 Atéro atimaamoné Talené fo ąpaakélé, ama bemó betó mole so whi feapaakélé, yó melalepó.

33 Téró, mo ai dilikitamotóró kale whi atimaamo daale tikimó dowaléyale tiki weı fokoralepó. Atéro mo tétitóró kale whi ąkélé, ama naale senaale sokélé, mo fea weı tópuralepó.

34 Atéro, kale whiné Pol-ró Sailas-tamo ama bepaae dapesó fóló, ąla melalepó. Téturaalu, kale seké ąkélé, ama naale senaalekélé, somakélé, atima fea Tale Kótópaae kisipa tiki tiróló bituraalu, hajné sukóló hekese du betalepó.

35 Téró, hıka be deęepa, kale fo tokóló tale dere whırapené diki tare whırapepaae duraalu, “Kale *dipula* be kaae tare whıpaae ai kale whi tamo fópólópa, dotęyae,” fo ene fópóló dotonalepó.

36 Atéro wóló ai fo depa, kale *dipula* be kaae tare whiné Pol-ró Sailas-tamopaae duraalu, “Kale fo tokóló tale dere whırapené diaamopaae dua wisiyóló fae yó ąló betepa, diaamo fae,” yalepó.

37 Ti fo yaletai Pol-né ai whırapepaae duraalu, “Dąmo kikiti sókó daaróló mo faalo meipó. Ti noa betené mei, dąmokélé Rom faketaimo touróló doi betąmó mole whıtei, diaaą dąmotamo fo tokóló wisiyóló taleni, hąkeamó so whiné keletómó dąmo hąle hąko doló sameatamo *dipula* beteralépó. Até yaletai dąmopaae kikiti sókó daalóló fae dere wisir-ąpóló de? Ai ala wisinipa, mo atimatóró wóló dąmo sokotepa wisir-ąpó,” yalepó.

38 Ai fo depa, kale diki tare whırape fóló, topo whırapepaae ene felepó. Ai fo woseturaalu, atima kisipané Pol-ró Sailas-tamo kae fake nisi yaletai,

Rom faketaimo touró betepa depa, woseturaalu atima wiyalepó.

39 Atéro atimané Pol-ró Sailas-tamopaae dua naamei fo yóló duraalu, “Diaamo hąle fópóló *dipula* sokotapa, i be hulua taaróló dua faasepe,” yalepó.

40 Atétepa, Pol-ró Salasitamo *dipula* be taaróló Lidiané bepaae felepó. Atéro fóló kelalemó, aimó Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betere hamomarape touró betepa kelalepó. Atépa atimaamoné atimapaae Talené ala tuąmó diriyóló betepóló, ketekę bulatere fo du betero atimaamo felepó.

17

Pol-ró Sailas-tamo daai yale fo

1 Pol-sépi atima Ampipolis be huluaró Apolonia be huluatamomó bosenóló, Tesalonaika be huluamó sókó felepó. Ai be huluamó Juda fake so whiné fo wosetere be teęepó.

2-3 Téró, ai fo wosetere bemó Pol-né ama dua dere kaae *fula* soremó maaté ą fóló Kótóné fo dosąyóló duraalu, Keriso susupu sóró sukąletei momó kepaa yalepó fo ašemó eretei mo dokonóturaalu, ai yale ape. Ai fo yóló duraalu, yąlo diąpaae du betere whi Yesuta, me kaae mei, Kótóné so whi teęeteróló kaae tanópóló sóró betero betere Kerisomó dąpó du betalepó.

4 Mepaae mo turó Kótó aąmó sukóló betó mole Krik fo bole so whi Pol-ró Sailas-tamoné dere fo mopóló kisipa mutu, atimaamotamo muni felepó. Até yale kaae, mepaae doi mole sorapekélé, mepaae tóróti Juda so whikélé ai alatóró yalepó.

5 Tétepa, Juda whırape dei tuę muturaalu, so whi ąla dotonóló duputua dere tikimó, mepaae dowi ala du betere whırape dosąyóló dape siré kweyóló bóe dóló hąle sópóló sesemeratere fo yalepó. Atéro ai whırapené kale whi tamo so whi feané keletómó sįyóló só faai, kisipa mutu Jeson-né be bopéróló duraalu,

“Pol-ró Sailas-tamo aimó betepa ipaae tóę derae,” yalepó.

6-7 Ti fo yalemó, kale seké tamo kilinitepa, Jeson-ró mepaae Keriso norapetamo sįyóló só fóló ai be hulua kaae tare topo whįrape beteremó betteraę felepó. Atéroó betteró betepa, so whįné fo fake yóló duraalu, “I hae kwia feamó kuturaalu, so whįné betere ala doraté kutu betere whįrape mió imó wóló betepa, Jeson-né dape sóró firó beterapó. Téró, dané topo whį Sisané muló betere fo tukóló, tęteróló daale topo whį me Yesupó du beterapó,” yalepó.

8 Ai fo dere woseturaalu, mo so whįkélé, doasi topo whįrapekélé, atima fea ai dere fo bete kóló kóló duraalu, kae kae sekeį kisipa mualepó.

9 Atéroó, kale topo whįrapené Jeson-sępipaae duraalu, dię dotęyaalopa *moniné* dupu yae depa, atima fópóló dupu yalepó.

Beria bemó yale ala

10 Téró, até yale dikitamo kale Keriso norapené Pol-ró Sailas-tamo Beria bepaae fópóló dotonalepó. Atéroó atimaamo ai bemó sókó fóló Juda whįrapené fo wosetere bepaae felepó.

11 Beria whįrape atimané dere alata, Tesalonaika whįrapené dere ala kaae ini, atimata mo kisipa mulu wisi ala dua yalepó. Beria whįrapenéta, Pol-ró Sailas-tamoné yó mótu betere fo wosóló mo doasi hekesetamo ketekę buóló i ala dua yalepó. Atimaamoné yó mótu betere fo dono démóló kaae kelaai, betere dokę Kótóné fo mole asę keletétóró fu betalepó.

12 Téró, kale Krik fo bole whįraperó Juda so whįrapetamo mo turó Talepaae tuę tiralepó. Mepaae doi mole Krik sorapekélé, tęyalepó.

13 Téró, Tesalonaika bemó betó mole Juda whįné Pol-né Kótóné fo Beria bemó yó mótu beterapó dere fo woseturaalu, atima Beria bepaae

felepó. Atéroó, fóló Beria so whįné Pol-ró Sailas-tamopaae fopaae buópóló sesemeratere fo du betalepó.

14 Atei fo wosetu, mo ai fapotóró mepaae Keriso norapené Pol węi fóku sesekeę fópóló dotonalepó. Téyaletęi, Sailas-ró Timoti-tamo ai Beria bemó betterepó.

15 Atétepa, Beria whįné Pol dapesó fóló, Atenis bemó dotęyóló atima momó fesaae faaitępa, Pol-né Sailas-ró Timoti-tamopaae a betterepaae hapale ape yae yalepó.

Pol Atenis bemó betale fo

16 Téró, Pol ai Atenis bemó kale whįtamo kaae taru, ai be huluamó whįné aleale kapala kótórape hęle ęla kaae yó mupa kilitu, ama kisipa tiki mo doasi sekeę yalepó.

17 Até dere ala kilitu, a Juda whįné fo wosetere bepaae fóló bituraalu, mepaae Juda so whįró mepaae Kótópaae winé sukutu, dua betó mole Krik so whįtamo atima ai alamó fo keęlaaraęta du betalepó. Tęturaalu, mepaae aimó touróló ęla dotonótu betere so whįtamonékélé be de dere dokę fo keęlaaraleta du betalepó.

18 Ai be huluamó, doasi kisipare fake tamo Epikurian fakeró Stoik faketamo betterepó. Atépa, Pol-né kale mió wosetere kisi foné Yesu a mo ti sukęletei momó kepaayóló beterapóló yó melóo, a paae kisipa tiki tiratere so whį a kepaatu yale kaae kepaayaalopóló yó melóo, du betalepó. Atéroó yó matepa, ai kale fake tamoné a tamo fo tokóló só deraai kaae salepó. Ai fakerapekó mepaaené duraalu, hoko fo du betere whįné noa fokó yaai du bitu derópó yalepó. Mepaaené duraalu i whįnéta da kisipa inire kótóné fo eraai derópó yalepó.

19 Tétu betteró, kale Areopakus fake touręleta dere tikipaae atimané Pol dapesó fóló betteró bitu, a paae woseturaalu, naao so whįpaae ai yó maté kutu betere kisi fo damale kisipa yaaipa yae.

20 Naao dere fota mo wosókélé ini, kisi fo depa dapa, ai foné bete dāpaae haķearóló yó melaasepé yalepó.

21 Atenis be whiró mepaae be torókóló wóló betó mole whirapetamo atima suka fea mepaaekélé feni, mo haķe betó taru atimané kae kisi ala yaairaalu dere fokélé yóo, wosókélé yóo, du beterepó.

22 Atépa kale Areopakus whirape touraleta dere tikimó, whirape betere kuamó Pol a disó holóló duraalu, “Ti Atenis be hulua whi-ó, diata, betere dokó mo wisiyóló moma yó tare whi betepa, yaķo kelalepó.

23 Diā betó mole tuamó e kuturaalu kelalemó, diaaķ moma dere kapo fakemó etei kaae fo aseýóló muló beterepó. ‘Ita, dāné kisipa inire Kótópaae moma dere kane fakepó,’ erepó. Ti diaaķ a derópóló kóló kóló irutei, a aķmó dua bitu, momatere Kótó diāpaae i yó matapa wosae.

24 Ai Kótóta, i haeró haemó yó mole ķla ķlatamo fea ama alerapó. Aķa ó sāró i haetamoné Tale bitu, ķla ķla fea ama teteróló kaae tarapó. Térené aķa, mo whiné naasené teterere moma dere bemó bitinipó.

25 Kótóta Tale beterepa, a mepaae ķla ķla yaķatepa, dāné tao sóró manére? Dā so whi betero betere foró fea ķla ķlatamo dāmó haķe mótu beterepó.

26 Mo take beķa whinétei, i hae kwia feamó betó mole so whi deteyóló fake firópóló Talené ai whi aleyalepó. Téturaalu, atima betaaire hae kwiara-pekélé, atima betaaire ba fo alikélé, mo fea amatei tukóló muló beterepó.

27 Kótóné atéretei haķe ini, so whiné a kekóló kolópóló kisipa muturaalu erapó. So whiné a kelaai ketekē butupa, ti mo kelaalo ai ape. Aķa dā so whi betere tiki saletópaae bitini, dā fea betere feķekemó ai betere ape.

28 Ti noatepae, dā betere beteta a tuamótóró muluraalu, ama dā fotokó eratepa beterepó. Diā mepaae fo dolātere whirapené duraalu, ‘Dāta,

ama naale senaale beterepó.’ fo aseýóló muló beterepó.

29 Téreteiné, whiné naasené aleyóló muló betere *kold kapané ó silpa kapané ó* kaporapené aleale ķlapaaetei, noatepa kótópó du bitu de? Ti Kótóta, whiné kisipa fosó fosóre alané aleyóló muló betere ķla kaae aķnipó.

30 Take betale alimó mokķleyaa yóló bitu du betale alamó, Kótóné kwia tokó menipó. Atétu betaletei mió Kótóné mo doakale fotokó fo yóló mulóturaalu, hae kwiamó betero fale so whi mo feané du betere dowi ala taaróló, tuē tiki feteyóló betae fo erapó.

31 Ti noatepa meipó. Beķa sukamó Kótóné ama sóró daaló betere whiné so whi mo feané yale ala mo dono tale yópóló ai be deķ ama tukóló kae muló beterepó. Até yaairaalu, a haķe whi nisi yaķsóró so whi feané kisipa yópóló a mo ti sukāletei momó kepaaróló beterepó,” yalepó.

32 A kepaayóló beterepó dere fo woseturaalu, mepaae so whiné faleýóló kae kae fo yaletei, mepaae so whiné duraalu, “Naao ai dere fota, me be demó diriyóló wosaalopó,” yalepó.

33 Ai fo depa, Pol a fo tale dere tiki taaróló felepó.

34 Beķa beķa whi Pol-né yó matere fo mopóló wosóló tuē tiki tiralepó. Atima kuamó kale Areopakus whikó Dionisius-ró beķa so Damaris-tamokélé, Pol sya wóló, Talepaae tuē tiki tiralepó. Mepaae so whikélé tuē feteyóló tiralepó.

18

Korin bemó yale ala

1 Atéro ķlipaae, Pol Atenis be hulua taaróló, Korin be huluapaae felepó.

2-3 Téró, aimó Juda whikó Pontus bemó deyale whi Akuila betepa kelalepó. Ai sekēta mo dóti Rom *Gavman*-né doasi whi *Kaladias*-né Juda fake terekenatepa a ama soma

Prisila-tamo, Itali hae kwia taaróló walepó. Atépa, Pol ą ai soró whıtamo beterepaae felepó. Akuilaró soma Prisila-tamo be teterere kuti dokotere soró whıtamo betepa, Pol ąkélé ai kutó kisipa ereteiné atima fea betámó bitu, ai kutó diyaai yalepó.

⁴ Atéró, Pol ą fo wosaae tukóló muló betere be de dokó fea Juda whırapené fo wosetere bepaae fóló, Juda so whıró Krik so whıtamo fea betapaae touróló bitua yalepó. Atéró bitu Talené alamó fo tiki kęlaaróló, Pol-né ama dere ala sya wópóló kisipa muturaalu, Talené ala hakearótu betalepó.

⁵ Téró, Sailas-ró Timoti-tamo Masedonia hae kwia taaróló Korin bepaae wapa, Pol ą kae kae kutó taaróló, Kótóné fo yó matere ala betá yó tawalepó. Pol-né Juda fake so whıppaae etei fo yó mótu betalepó. “Yesuta mo hále whı mei, Kótóné so whı fea teteróló kaae tanópóló, sóró daaló betere whıpó,” du betalepó.

⁶ Téyaletei, Juda whırapené Pol-né yó matere fo atima kae foné teteróló ą doka doka yóló eratere fotei du betalepó. Atétepa, Pol ą turukó holóló ama kuti terepetu duraalu, “Diaaą dowi ala tokóló aluraaire fo wisi depatei, dią wosetere hó dapó. Take dią doasi sekei ala supa ti ai yalo mei, diaaą yale alanétei dią alu yaalo ai ape. Térené mió ę Juda meire fake so whı beterepaae kale fo wisi yó male fulapó” yalepó.

⁷ Téró, Pol ai fo wosetere be taaróló ai felekemó betere whı Titius Jastusné bepaae felepó. Ai sekęta, Kótópaae doasi wituraalu, aómó dua sukóló betere whıpó.

⁸ Téró, Juda fakené fo wosetere be kaae tare topo whı Krispas-kélé, ama somakélé, naale senaalekélé, atima fea Yesupaae tuę tiki feteyóló tiralepó. Ai sekéné mepaae Korin bemó betere so whıppaae Talené fo yó male tikimó atima mo fea tuę tiki feteyóló tiratepa, weı tópurótua yalepó.

⁹ Betá dikitamo nokoné dere kaae

Talené Pol-paae duraalu, “Ya wiyóló dua hále betaose. Halaainé daalu, kale fo wisi yó matere ala hále yó tawae.

¹⁰ Ti noatepae, ęta yıtamo betámó betereiteiné me whıné yappaae me dowi ala eróló doraalo meıpó. Ai be hulua móta, ępaae kisipa tiki feteyóló tiraaire so whı betereiteiné atima feata yalo so whıpó,” yalepó.

¹¹ Talené ąpaae ai fo depa, Pol ai bemó Kótóné fo yó mótu betepa, ba fo betá kemeyóló me ba foné wélié apo miró kemeyalepó.

¹² Kaliota Akaia hae kwia teteróló kaae tanópóló Rom *Gavman*-né sóró daaló betere whıpó. Ama atéró kaae tapa, kale Juda so whı mo fea touróló Pol-tamo fopaae buturaalu fo tokóló só deraai dapesó wóló beteralépó.

¹³ Atéró, daapa Pol só deraai Kaliopaae duraalu, “I whınéta so whıppaae Kótópaae momaturaalu, etéró yae yó mótu, kale asemó ere fo tukóló kópaae fópóló dere fotei du beteraıpó,” yalepó.

¹⁴ Atei fo depa, Pol-né atimapaee tokó matere fo yaai yalemó, Kalioné Juda so whıppaae duraalu, “Ti i whıné *Gavman*-né muló betere fo tikitere ala ó mepaae sawa hasókó fole ala uasóró, ti diané dere fo wosóló fo tokóló tale uapó.

¹⁵ Téretei, diané ępaae wosene wouraalu, hále fomó ó doi deremó maatépó dereteita, dią Juda whırapené yóló muló betere fopa, diąsisitei tale yae. Atei alamó yalo diané dere fo taleyóló eraalo meıpó,” yalepó.

¹⁶ Ti fo yóló, atima ai fo teketerere bemó betereitei belapaae hókó faralepó.

¹⁷ Ai kale fo tokóló taletere be belamóteı kale so whıné fo wosetere be kaae tare whı Sostenes tawóló fokosói ala yalepó. Atétepa, kale kaae tare whı Kalioné ai dere alamó fo mekélé ini, hále ęla nisiyalepó.

Akuila, Prisila, Apolos-sépi atimané yale ala

18 Pol ą Akuila-sépi somapiti atima ai Korin bemó be ɔrape dekéro betalepó. Take ama Tale Kótópaee yóló mulótu duraalu, ɔalo topo niki mió folo hapale tikaalo meipóló mulalepó. Atéro yóló mulale be ɔ kemetepa, ama topo niki Kenkria bemó tikalepó. Atéro atima faai furaalu, Keriso no nerapepaee kóleó yóló Akuila-ró Prisila-tamokélé atima fea ɔeji nukumó Siria hae kwiapaae faai felepó.

19 Atéro, atima Efesus bemó sókó fóló, ai bemó Prisila-ró Akuila-tamo betepa taaróló, Pol ą maaté Juda fakéné fo wosetere bepaee fóló, Juda ɔhɔrapetamo Talené ala etérópóló du betalepó.

20 Ai fo woseturaalu, kale so ɔhɔné ąpaee ɔ ɔtamó betaalopó depatei, ą fulapó yalepó.

21 Atéro, ą faai Juda so ɔhɔpaee kóleó yóló duraalu, “Me sukamó Kótóné ę ɔi ɔ beterepaee ɔpóló tɔ mulatepa, ti momó fesaae wonérapó,” yalepó. Ai fo yóló kale seké Efesus be taaróló ɔeji nukumó felepó.

22 Táyóló, Sesaria bemó sókó fóló ai be taaróló, Jerusalem bepaee holóló Keriso so ɔhɔpaee kóleó deté Antiok bepaee derepelepó.

23 Ai bemó mepaae be ɔrape betero, nalo Antiok be taaróló, Kalesia hae kwiaró Frisia hae kwiata-momó tɔ mole be hulua dokó feapaae felepó. Atéro kuturaalu, Yesuné ala du betere so ɔhɔrape diri yóló betero ɔpóló ketekę bulatere fo deté kɔeyalepó.

24 Pol ą até deté kutu betepa, betą Juda ɔhɔkó Aleksandria bemó deyale ɔhɔ Apolos Efesus bemó sókó walepó. Ai sekéta, *skul* yóló kisipare ɔhɔ betereiné Talené asemó ere fo mó wisiyóló kisiparapó.

25 Apolos take mené Talené ala etérópóló ąpaee yó matepa, kiswa iruraalu yó mótu betalepó. ąta, Jon-né ɔeji tópuratere alamaaté kiswa epatei, Yesuné yale ala mó doakale ketekę buóló so ɔhɔpaee mó donotóro yó mótu betalepó.

26 Téro, ą Juda ɔhɔrapené fo wosetere bepaee fóló mó halaainé kaae sóro yó matere fo Akuila-ró soma Prisila-tamoné wosalepó. Atétu, mepaae fo bete ąpaee mó wisiyóló yó melaairaaalu, atimaamoné bepaee dape salepó. Atéro bituraalu, Kótóné fo bete tokóló yó mótu betalepó.

27 Atétu betero, nalo Apolos Akaia hae kwiapaae faai depa, Efesus Keriso so ɔhɔné ą ketekę bulatere fo, Akaia Keriso so ɔhɔné ą mó wisiyóló dape sópóló, fea fo aseɔyalepó. Atéro, ai ase sóro ɔeji nukumó fóló malemó, tué tiki tiro betere so ɔhɔné ą mó wisiyóló dape salepó. Aimó bituraalu, Kótóné kolené sukutu tao supa, ąpaee tué tiki tiratere so ɔhɔ Apolos-né doasi tao sere ala du betalepó.

28 Apolos-né Yesuta hale ɔhɔ mei, Kótóné so ɔhɔ teteróló kaae tare ɔhɔpóló tué yópóló, Juda so ɔhɔ feané keletómó Kótóné asemó ere fo yó mótu betalepó. Atéro yó mótu duraalu, “Yesuta, ɔ fea teteróló kaae tanópóló, Kótóné sóro betero betere ɔhɔpó,” yalepó. Atéro, yó male foné Juda ɔhɔrapené yó matere fo teteralepó.

19

Pol Efesus bemó Kótóné fo yó maletei

1 Atéro, Apolos ą Korin bemó betepa, Pol ą du sorokó mole haemó fu betero Efesus bemó sókó felepó. Aimó, mepaae Talené ala erótu betere ɔhɔrape betó mupa kelalepó.

2 Atépa atimapaae duraalu, “Dią Yesupaae tué tiki tirale sukamó, Deji Kepe Wisi saleé?” yóló wosalepó. Tétepa ąpaee tokó mótu duraalu, “Meipó. ɔ ai Deji Kepe Wisi betera ɔpóló fokélé wosenipó,” yalepó.

3 Ai fo depa, Pol-né atimapaae momó woseturaalu, “Ti dią noa kaae ala yóló ɔeji tópualeé?” depa atimané duraalu, “ɔta, Jon-né ɔeji tópurale kaae yóló tópuralepó,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Pol-né duraalu, “Jon-né wẹi tópurale alata, dowi ala taaróló kisipa feteyóló wale so whị tópurótua erapó. Atéró, wẹi tópurótu duraalu, ‘E wale kịlipaae betạ sekẹ whị waalopa, diaaọ dowi ala taaróló, ai whịpaae kisipa tirae. Ti ai whịné doita, Yesu ai ape,’ ” yalepó.

⁵ Atima fea ai fo wosóló, Tale Yesuné doimó wẹi tópualepó.

⁶⁻⁷ Atéró, Pol-né atima tikimó naase mulalemó, kale Dẹi Kepe Wisi atima tuapaae bitị wóló fotokọratepa, kae kae be foné yóo, Kótóné kọlọ whịrapené dere fo kaae yóo, du betalepó. Ai wẹi tópurale whịrape touróturaalu, 12-rópó.

⁸ Téró, Pol ọ Juda fakené fo wosetere bepaee fóló mo halaainé daalu yó mótu betepa, wélié sore kemeyalepó. Atéró, ai be whị so whịpaae Kótóné tẹteróló daale aomó mole ala mopóló kisipa muópóló, diriiné wisiyóló yó mótu betalepó.

⁹ Téyaletei, mepaae so whị Pol-né yó matere fo wosaalomeipóló dowaae furaalu, haķeamó Yesu Kerisoné ala eratere fotamo bóe dóló faletu betalepó. Até depa, ai fo wosetere be taaróló Yesuné ala eratere whịrape maaté dapesó fóló, Tiranus-né doasi be dolomó, betere dokọ fea kale fo wisi bete tokóló kẹlaarótu betalepó.

¹⁰ Atétere alata, ba fo tamo tuamó bituraalu, du betalepó. Atéró, yó mótu betale tikimó Esia hae kwia tuamó betó mole Juda so whịkélé, Juda meire fake so whịkélé, mo fea Tale Kótóné fo wosalepó.

¹¹ Kótóné Pol fotokọratepa, mo kae kae kelemei alarape erótu betalepó.

¹² Até dere ala kilituraalu, mepaae kisi daale so whịró dowi keperape tepeyóló betó mole so whịrapetamo wisirópóló kisipa mutu, kẹanaterere kutiró fosonó helekẹtere kuti kwiatamo só fóló, Pol-né tikimó wolaa yó seneta yalepó. Atéró, ai kuti só fóló kale hepo daale so whịró dowi kepe betere so whịtamóné tikimó olaa dua depa, hepo wisi yóo, dowi keperapekélé sókó fóo, dua yalepó.

¹³ Atéró, mepaae Juda whịrape atimanékélé, kale dowi keperape tepeyóló betó mole whịrapepaae duraalu, “Pol-né yó mótu betere whị Yesuné doimó yalo yapaae dapa, ya whị tuamó betereitei, taaróló sókó fae,” dua yalepó.

¹⁴ Téró, Kale Juda whịkó so whịmó Talepaae momaratere topo whị Skipané naalemarape wẹikeró beterepó. Ai naalerape atimanékélé, ate kaae ala du betalepó.

¹⁵ Ai ala du betalemó, betạ sukamó i ala yalepó. Kale whịné tiki tuamó tepeyóló betere dowi kepené atimapaee tokọ mótu duraalu, “Yesuró, Pol-tamota, yalo tuẹrapa, diẹ deé?” yalepó.

¹⁶ Ai fo yóló, kale dowi kepe tepeyóló betere whị kale naalerape tikipaae tuwó horóló, dekei ala yalepó. Atéró mo ti dóló sininóló, kale wẹikeró whịrape atima kutikélé fea sorokóló taae fatepa, sameatamo belapaae tiki daapi haķe sókó fóló, botokó dapo dapo yalepó.

¹⁷ Até yalepó dere fo kale Efesus bemó betó mole Juda so whịró Krik so whịtamóné wosetu, atima winé sukóló Tale Yesuné doi hale sóró horótu betalepó.

¹⁸ Até deremó, mepaae mo dekéro so whị Yesupaae kisipa tiki tiróturaalu, atimané take du betale dowi alarape so whị feané keletómó Talepaae yó mótu betalepó.

¹⁹ Téturaalu, atimané kale hupu sekaemó isi whịrapené dere ala aseýóló muló betere *buk*-rapemó mole ala sya fu betere whịrape atimakélé, mo fea wóló, ai *buk*-rape sóró wóló so whị feané keletómó si biliraleta du betalepó. Ai *buk*-rape dupuyale *moni* dokọ sóró, 50,000 *silpa kapa moni* né dupuyalepó.

²⁰ Ai alarape yóló, so whị fea Talené fo wosóló fakeróturaalu, hae kwia feapaae ama fo doasi fotokọ mo suralepó.

²¹ Atéyale kịlipaae Pol ọ Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiatamo tuamó teýóló Jerusalem bepaee faai

yalepó. Atéró, fóló nalo ti a u Rom be huluapaae faai kisipa mualepó.

²² Téró, Pol tao sóró kutó ditere whi tamo Timotiró Erastus-tamo Masedonia hae kwiapaae fópóló dotonalepó. Atéró Pol ama wotoró Esia hae kwia tuamó sawa sukamó kutu beterepó.

Efesus bemó Talené ala eratere whitamó bóe dale fo

²³ Atéyale sukamó, mepaae mo so whirapené Tale Yesu Kerisoné ala eratere so whitamó dei kisipa mutu, kae kae eratere fo yóló bóe daai kaae salepó.

²⁴ Ai be huluamó *silpa kapané* ɔla ɔla aletere whiné doi Demitrias beterepó. Ai Efesus be huluamó kapala kótó Atemis-paae moma dere be doasi tenapó. Kale whi Demitrias-ró mepaae mo betá kaae kutó ditere whirapetamoné *silpa kapa-nétei*, kapala kótó so Atemis suróló, belekaatiki aleyóló mepaae mo so whitamó dotonóló doasi *moni* sua yalepó.

²⁵ Kale whi Demitrias-né ama dere ala kaae du betere whirapekélé, mepaae betá kutónétei, kae kae kutó ditere whirapekélé, tourale ape yóló duraalu, “Norape-ó, dané doasi *moni* sere alata, ti i Atemis kótó suróló aletere ɔlané seretei diaaɔ ai kisipa ere ape.

²⁶ Kale whi Pol-né i so whi mo fea kópaae fópóló kisipa mutu, mo dere nisiyóló wosópóló i fo yalepó. Whiné naasené aletere kótórapeta, mo kótó meipó yale fo diaaɔ wosóo, diané kolóo, ai yale ape. Ai fota, da Efesus be hulua so whipaae maaté ini, Esia hae kwia tuamó betó mole so whi feané ai wosalepó.

²⁷ Pol-né ai dere foné da *moni* sere kutómó maaté dumitei dané fo wosetere bekélé, doasi kótó Atemis sokélé, so whi feané bete muni hale ɔla aɔróló dorópóló dapó. Take Esia hae kwiamó betó mole so whinékéle, i hae kwia feamó betóló fale so whinékéle, dané kótó so Atemis aɔmó sukóló bitu, apaae betá momatua yaletei, mió Pol-né dere foné dané

kótó soné doi doróló folokole eraai dapó,” yalepó.

²⁸ Atéró dere fo woseturaalu, so whi fea mo dowi fopaae buóló fo fakeyóló duraalu, “Da Efesus be hulua whiné kótó so Atemis-ta doasi fotokó bole kótó wisinaalepó,” yalepó.

²⁹ Téró ai be huluamó betó mole so whiné dei tué mutu mo doakale fo whaa du betalepó. Atéró Masedonia be hulua whi tamo Kaius-ró Aristarkus-tamo Talené fo eratere Pol-tamo wóló betepa, whirape fea fóló kale whitamó sɔyóló só walepó.

³⁰ Atéró kale whi tamo tawóló daaló betere tikipaae Pol akélé faai yaletei, mepaae Yesuné ala eró tare norapené sesé yalepó.

³¹ Ai maaté mei, mepaae Esia hae kwiamó doasiné kuto derópóló sóró betero betere Pol-né ama fulumu whirapené apaae so whi touró betere tuapaae faose yalepó.

³² Atéró touró betere so whi atima ai wóló betere bete atima kisipa ini, kóló kólóiné betó molepó. Atéró betó muluraalu, mepaaené dere fo kae, mepaaené fo kae du betalepó.

³³ Atétu betepa, Juda whirapené Aleksanda-paae naao diriyóló fo ene fae yóló teté fóló so whi touró betere tikimó daarale felepó. Atéró fo yaairaaalu, ama naase horaleteti so whiné kisiparutei aɔta bóe dele ala kaaratere whi nisi yalepó.

³⁴ Téyaletei, nalo atimané a ke-lalemó Juda whipa kisipa kilitu, fo fakeyóló duraalu, “Dané Efesus be hulua so whiné doasi fotokó bole topo kótó so Atemis-póló,” hale detétóro fu betepa, suka kele tamo kemeyalepó.

³⁵ Atétu betero, betá *Gavman*-né asetere kutó dirópóló betero betere whi, so whi kuamó turukó holóló duraalu, “Ti Efesus so whi-ó, Efesus be hulua so whiné kótó so Atemis-ró ama momatere betamo tetéroló kaae tatere alata, ti i be hulua so whiné eretei, hae kwiamó betó mole so whi mo feané kisiparapó. Ai kótó Atemis

so suróló aleale kane faketa, ó hepen-
mó i bepaae dorowale ala kisipa inié?

³⁶ Ti aita, mené kapalapóló do-
raaire ala meipa, diã so whĩrape bóe
dóló hõle sere ala hapale kilitaróló
ini, dua betae.

³⁷ Diãné ai dapesó wóló daaló
betere whĩ tamota, ðané momatere
bemó mole ọla ọla ọlémi sóró ó kótó
so Atemis doratere fokélé inipatei,
diaaọ hãle dapesó wóló daaló ai
betere ape.

³⁸ Demitrias-ró ama betã kutó
ditere whĩrapetamoné mepaae whĩ
só deraai kisipa mutepa, ti *Gavman*-
né fo tokóló talerópóló sóró betero
betere whĩrape ai betó mole ape. Ti
Gavman whĩrapeta, ai ala yópóló sóró
daaló betera.

³⁹ Motamo fo mekó yaai kisipa
mutepa, ti ðané tukóló muló betere
be ðemó yaalopó. Ti noatepae, ðané
yóló mulale fo sya furaalu, ai ala
yaalopó.

⁴⁰ Atei kaae doasi bóe dóló foya
dere alamó *Gavman* whĩrapené
dapaae doasi sekei ala eraalopó.
Atétere alamó *Gavman*-né mo doasi
fo mupatei, ðané tukóló ai du betere
ape. Atimané dapaae ai fo noa betené
du bitu de? depa, ðané yaaire fo
meipó,” yalepó.

⁴¹ Kale ai *Gavman*-né kutó diratere
whĩné ai fo yóló kemetepa, atima-
paae fae yalepó.

20

*Pol Masedonia hae kwiaró Krik
hae kwiatamopaae fele fo*

¹ Téró, kale so whĩ fo tiki whaa
du betaletai kemetepa, Pol-né Yesuné
ala erótu betere whĩrape tao sóró fo-
tokó bulóló diri eratere fo yalepó.
Atéro atimapaee kóleó yóló, ą Mase-
donia hae kwiapaae felepó.

² ą ai hae kwia tuamó Keriso so whĩ
ketekę bulóló fotokoraterere fo dekéro
yó melaté fóló nalo kemene furaalu,
Kirik hae kwiapaae sókó felepó.

³ ą ai bemó betepa, wélié sore ke-
meyalepó. Atéyóló nalo ti ą weĩ
nukumó Siria haepaae faai yaletai,

kale Juda whĩrapené ą daalopó dere
fo woseturaalu, taaróló momó Mase-
donia hae kwiapaae hae tumó faai
yalepó.

⁴ Atéro faairaalu, Beria whĩkó Pirus
naalema Sopatakélé, Tesalonaika
whĩ tamó Aristarkus-ró Sekundus-
tamokélé, Derbe whĩkó Kaius-
kélé, Timotikélé, Esia hae kwiaró
wale whĩtamo Tikikas-ró Tropimus-
tamokélé, atima atéro felepó.

⁵ Téró, ai kale whĩrape atimapi fóló,
Troas bemó Pol-sépi ða kaae tawóló
beterepó.

⁶ Atéro ða Juda whĩrape atimané
mara mole ala sya furaalu, fopei
bred o bula yóló ọla detere be ðe
kemetepa, weĩ nuku sóró Filipai
be taaróló, Troas bemó mepaae
whĩrapetamo hokolaa yaai furaalu,
nuku tómó aporó diki fité felepó.
Téro, ða fea touyóló Troas bemó
weĩkeró be ðe betalepó.

Troas bemó Yutikus kepaarale fo

⁷ Atéro *fula* kaae sere be ðemó, ða
so whĩ fea ọla naairaalu betapaae
touróló betó mupa, Pol-né ai so
whĩpaae fo yó maté fu betepatei, be
mo ti dikiralepó. Hĩka be ðetepa ą
ai be taaróló me bepaae faai kisipa
muturaalu, dilikitamokélé hãle yó
maté fu betalepó.

⁸ ą touróló fo yó mótu betere siki
be kemó, sã hãle ọla kaae woléé
molepó.

⁹ Aimó betã kokopei whĩ ama doi
Yutikus-ta, ðe sókó wópóló muló
betere tumó bituraalu, Pol-né yó
mótu betere fo wosó tarepó. Pol-
né ama yó matere fo mo fõlo s̄yóló
yó maté fu betepa, kale sekę noke
kelené sukutu betalepó. Atéturaalu,
kale whĩ dukó fóló, biliyó salepó.
Atéro biliyó saleteita, tamó be ke
teraae horóló, sore be kemó yalepó.
Téro kale whĩ biliyó sóró mupa ða
doropóló kelalemó, sukóló molepó.

¹⁰ Atépa, Pol ą doropóló Yutikus-
né bopé tómó deraapisa fóló mulu,

ama naasené apuó sóró duraalu, “Turukó holaaitei kapala asiri ai firapa whaalia ekese,” yalepó.

¹¹ Téró, Pol ó siki be kepaee momó holóló atima *bred* o kolokóló alyóló nalepó. Atéró, kale sekéné fo momó yó maté fu beteró, be deŧepa hika a felepó.

¹² Kale kokopei whi Yutikus momó kepaayóló betepa, whirapené bepaee dapesó fóló atima hosaa muni deyóló haiyóló betalepó.

Pol a faairaalu Efesus Keriso whi disirapepaee kŧleó yale fo

¹³ Atéró mepaae whirape dapi folosóró weŧi nukumó Asosi bepaee faai felepó. Pol-né dapaee atéró fae yóló, dŧtamo Asosi bemó hokolaa yaairaalu, a hae tumó felepó.

¹⁴ Dŧ aŧamo ai Asosi bemó hokolaa yóló a nukupaae dape sóró, Mitilini bepaee felepó.

¹⁵ Téró dŧ aimó fiyóló, hika ti weŧi nukumó weŧiné bopéro daaló betere hae Kios dekeróló felepó. Téró diki me nuku tómó fiyóló ai hika ti dŧ tuamó tukóló fóló Samos hae felekemó epa deŧó dekeróló felepó. Téró, diki mekélé kale dere kaae nuku tómó fiyóló, ai hika ti dŧ Miletus bemó sókó felepó.

¹⁶ Atéró Pol a Esia hae kwiamó kutu betepa suka kele kemeyaqsóró, Jerusalem bemó *Pentikos* be demó dere ala kelaai a ai Efesus be bosenóló mo hapale faai kisipa mualepó.

¹⁷ Atéró dŧ Miletus bemó sókó fóló bituraalu, Efesus Keriso whi disirapepaee a beterepaee touraŧe ape, yó faralepó.

¹⁸ Atima atéró dorowóló betó mupa, atimapaee duraalu, “Ŧa, Esia hae kwiamó folosóró sókó wale sukamó kaae sóró wóló, diŧtamo betamó bitu yale alarape feata, ti diŧ feané kisiparapó.

¹⁹ Ŧa, so whi aomó dua sukóló bituraalu, Tale Kótóné ama kutó betŧ mo ketekŧ buóló, wole kaapetamo du betalepó. Atéteremó, Juda whirapené

a daairaalu kemei fo dokotu be-taletaite, ai alané a noa kaae whi beteréro su sóró kaae kilitu yalepó.

²⁰ Atépaŧei, Kótóné diŧ tao saaire fo wisi yaŧo hiréni, a mo haŧeamó daalukélé, diŧané be dokŧ dokŧkélé, Talené fo diŧ tué yŧpóló yó mótua yaŧetei, diŧ feané kisipa ai ere ape.

²¹ Juda so whipaaekélé, Kirik so whipaaekélé, diŧané du betere dowi ala taaróló, Tale Yesupaae kisipa tiróló mo dua betae yóló haŧearóló ai yó male ape.

²² Térapa, mió kale Deŧi Kepe Wisiné Jerusalem bepaee seŧyóló dapesó fóló betepa, epaae noa alakó eraaloró a tuŧnipó.

²³ Be hulua dokŧ fea fo yó maté kotopa, kale Deŧi Kepe Wisiné epaae duraalu, seŧei alaró *dipula* beteratere alatamo yaŧaae eraalo ai ape yale fo betŧ yaŧo kisiparapó.

²⁴ Atérené, a sukaqsóró yaŧo tó tikimó wiyaalo meipó. Tale Yesuné epaae dirae yóló male kutó betŧ diróturaalu, so whipaae Kótóné dapaee yaala sókó furaalu, haŧe tao sere fo wisi betŧ yó maté fóló tukóló muló betere dŧlemó sókó faai dapó.

²⁵ Mió yaŧo kisipa fatepa, Kótóné teŧeróló daale aomó mole ala diŧ tué yŧpóló yaŧo yó matepa, wosetu betale whirape diaaŧ yaŧo kelepaee momó kae kelaalo meipó.

²⁶ Térené yaŧo diŧpaee haŧearóló i dere ape. Mió i alimó diŧ tuamó whi me dené i fo wisi taaróló dowi ala ene fupa, ti aita, epaae kwia muni diaaŧtei ai ape.

²⁷ Ti Kótóné ama yaai kisipa mole ala mekó hiréni, mo turó yaŧo diŧpaee ai yó melale ape.

²⁸ Diŧa, Kótóné ama Deŧi Kepe Wisiné ama *sipsip* hupu wisiyóló kaae tanŧpóló sóró ai beteró betepa, ai hupurape wisiyóló kaae taru, diŧkélé mo wisiyóló kaae tawae. Yesuné ama sameané dupure Kótóné so whi betŧ mo dua wisiyóló kaae tawae.

²⁹ I dere fota noa betené dumipó. Ŧ fole sisópaae dowi bete haŧrape diŧ

tuapaae wóló, Kótóné *sipsip* hupurape dóló nale waalo ai ape.

³⁰ Diákó mepaae whiné kale Yesuné ala eró tare whirape dei nópóló eraterere alané, kale mo fo wisi kópaae wéróló, diá alísóró kae tupaae faraalo ai ape.

³¹ Até yaqsóró, diá mo wisiyóló kaae tawae. Atei ala yaairemó diá kisipa muló beterópóló ba fo sore ę diátamo bituraalu ai yale ape. Dętamokélé, dikitamokélé, yó maté fu bitu woletamo du betalepó.

³² Téró mióta, diá Talené ama kqlené sukuturaalu, hãle tao sere alané diá wisiyóló tao sópóló i dere ape. Ai fonétei, diaaę kisipa tiraterere ala fotokqróló, Kótóné ama wisi wisi ęla diá ama kae sóró betero betere so whimó ai mótu betere ape.

³³ Yãlo diãné *silpa kapa ó kold kapa* ó kutikélé senée yóló au nokole ala inipó.

³⁴ Yãlo fotokqnétei kutó diyóló, yãlo yãyãre ęla ęlakélé, ó yãlo fulumu whirapemókélé mótua yaletai diaaę ai tuęre ape.

³⁵ Yãlo ai dua yale alata, ęla ęla fea dãné naasenétei depe tukó wei ala yóló sirapóló, diaaę kolópóló ai yale ape. Até duraalu, mepaae atimanétei kutó diyóló nénire so whi tao sóró hãle melae. Ti noatepae, Tale Yesuné duraalu, ‘Ęla ęla hãle tao sóró matere whiné haj kisipatamo matere alané matepa sere whiné dere hękese tęteró betera’ ere fo kisipa muae,” yalepó.

³⁶ Téró, Pol-né ai fo yóló kęlipaae atima bukutiri teyãró bituraalu, ama moma yalepó.

³⁷ Atéro ę faaitapa, kale so whi feané Pol apuó taruraalu kqló tukó nóló wole du betalepó.

³⁸ Atétepa, kale sekéné duraalu, yãlo kelepaa diaaę momó kae kelaalo meipó yale fo kisipa mutu, atima doasi dekené sinitu wole du betalepó. Atétu betero, atimané ę dapesó fóló, wei nukumó beteralepó.

21

Pol Jerusalem-paae fele fo

¹ Téró, dã atimapaae kqléo yóló atima taaróló wei nukupaae biti fóló weiné bopéróló daaló betere hae Kos felekemó sesekę felepó. Téró furaalu, wei tómó diki betã fiyóló, hika Rodes hae weiné bopéróló daaló betere tiki felekemó sesekę fóló, Patara bepaae sókó felepó.

² Aimó betã wei nuku Fonisia hae kwiapaae faai fupa, dã ai nukumó biti holóló felepó.

³ Atéro dã furaalu, weiné bopéróló daaló betere hae kwia Saiprus hae fę naase fakeró epa kele falaté fóló, Siria hae kwiamó tene Tair bemó sókó felepó. Ai Tair beta, take dãné i nukuné sóró wale ęla ęla sorokóló mullaai yale be huluapó.

⁴ Téró, ai bemó mepaae Yesuné ala eró tare whirape betepa, dã atimatamo weikeró be dę betalepó. Atéro betepa, ai bemó betó mole whirape atima Dęi Kepe Wisiné fotokqratepa, Pol-paae duraalu, yã Jerusalem bepaae faęse yóló sesýalepó.

⁵ Tétu betero, aimó betaai yale be dęrape kemetepa dã ai be taaróló faai felepó. Atéro faai fupa, kale Yesuné ala eraterere whirape atimané somarape naale senaalekélé, mo fea dãtamo doropóló wei foku atikã tómó bukutiri teyãró bituraalu, Talepaae moma yalepó.

⁶ Atétu betero dã faairaalu kqléo yóló dã fea aputu betero dã wei nukumó biti hotopa, atima momó bepaae fesaae felepó.

⁷ Dã atéro ai Tair be taaróló fóló, Tolemais bemó sókó felepó. Ai bemó betó mole Keriso norapepaaekélé kqléo yóló, be dę betã atimatamo betalepó.

⁸ Atéro, hika dã ai be taaróló Sesaria be huluamó sókó felepó. Ai bemó, take atimané so whi ęla taleróló melópóló beterale weikeró whikó betã Filip beterepó. Ai sekęta, kale mió wosetere kisi fo wisikélé

yó matere whi betepa, da atamo fiyalepó.

⁹ Ai sekéné ama douro senaale seimalerape fea Kótóné fo eratere koló sorape betó molepó.

¹⁰ Da ai bemó mepaae be derape dekéro betepa, Kótóné ama koló whiné doi Akabas Judia hae kwiaró dorowalepó.

¹¹ Ai whi da beterepaae wóló daalu Pol-né to tao sóro kale sekéné ama naaseró hótamo dokóló duraalu, "Talené Dei Kepe Wisiné i fo dapó. 'I to taleta, Jerusalem bemó betere Juda whirapené tawóló i ala kaae yóló, Juda meire fakené naase tuamó mu-laalo ai ape,' " yalepó.

¹² Ai fo depa woseturaalu, danékélé, mepaae ai be whi so whiné-kélé, Pol-paae Jerusalem bepaae holaqse yóló sesé yalepó.

¹³ Téyalemó ama dapaae duraalu, "Diané noatapa atei kaae alamó wole-u yóló yalo hosaa supuréli ala dute? Eta, susupuróló *dipula* beterate alamaaté erópóló Talené ę sóro betenénipó. ę sukutere alakélé yópóló sóro betero betere-tiné yalo Tale Yesu Kerisoné doimó Jerusalem bemó sukaii dapó," yalepó

¹⁴ Dané ę Jerusalem-paae faqsóro sesé yalemó, ama dané dere fo woseni, fo kae depa taaróló duraalu, "Ti wisirapa Talené ama yaai tué mole ala beta yópóló yae," yalepó.

¹⁵ Atéyale kilipaae dané ęla ęla sisóló Jerusalem bepaae holalepó.

¹⁶ Tétepa, mepaae Yesuné ala eratere Sesaria whirape da fea touyóló atimané da Nason-né bepaae dapesó felepó. Nason-ta, Saiprus be hulua whikó mo taketi Talepaae kisipa tiki tiróló betere whipó.

Pol Jerusalem bemó sókó wale fo

¹⁷ Atéro da Jerusalem bemó sókó holalemó, Keriso norapené da heketamo mo wisiyóló dape salepó.

¹⁸ Atéro, fiyóló hika Pol-kélé, da mepaaekélé, Jerusalem bepaae Jems

kele felemó, ę mepaae Keriso whi disirapetamo beterepó.

¹⁹ Atépa, Pol-né atimapaee koleó fo yóló Kótóné ę fotokoratepa, amamo Juda meire fake so whipaae erale ala mo fea yalepó.

²⁰ Tétepa, kale whirapené Tale Kótóné doi hale sóro horótu apaae duraalu, "No-ó, Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiro betere Juda so whita, mo hale ęla kaae i betere ape. Ai so whita, Moses-né asere fokélé eraai mo doakale ketekę bulapó.

²¹ Térapa, mepaae i betó mole Juda whirapepaae metikipaae wale whirapené i fo du beteropó. 'Pol-né Juda meire fake so whi kuamó betó mole Juda so whipaae Moses-né asere foné diaaq naalerape tiki sekaę tikaere taalae yóo, ayarapené mara mole alakélé, sya faqse yóo, deté kutu beteropó depa wosalepó.

²² Térapa, ai alarape mo dere ala nisi yaqsóropa, da noa ala yaaloé? Atimané ya ipaae wóló beteropó dere fo mo wosaalo ai ape.

²³ Atérapa, dané tué mole fo beta i dapa wosae. Da i betere douro whirape atima Tale Kótópaae dirii malo yóló atimané topo niki tikaalo meipóló muló beteropó.

²⁴ Ai whirapetamo yakélé touyóló fóló atimané Juda so whiné keletómó, yaai dere ala yópóló naotei atima dupu erae. Atéro atimané topo niki tukóló momatere be dolopaae fupa, ti wisirapó yaalopó. Ai ala depa atimané kilituraalu, i whita, kale tukóló muló betere fo tikitere whi meipó yaalopó. Téturaalu, naao yalepó dere fomó atima fopaae butu betere ala kapala airapó kisipa muaalopó. Tétu yata, Moses-né asere fo aqmó sukóló bituraalu, ai fo tikitere whi meipó yaalopó.

²⁵ Téretei me fo i ape. Yesupaae kisipa tiki tiro betere Juda meire fake so whi dané fo muló betere ęla naqsóro, i fo aseyóló faralepó. Kapala kótópaae moma yaai dele hupu ó na, ó sameakélé, depamó képi duwóló

sukunatere hupu ó nakélé, mené so qlémi nokole alakélé mo yaqse yalepó. Ai forape feata, da fo dokóló betá tué muóló atimapaae aseýóló faralepó,” yalepó.

²⁶ Téró, fiyóló hika Pol-sépi atima douró whirape momatere be dolopaae faairaalu, folosóro dua dere alarape yalepó. Atéroró fokotere alarape feata, kale tukóló mulale be demótóro kemeyaalopóló ali male felepó. Atéroró tukóló mulale be de sókó wapa, atimamó kale momatere be kaae tare whirapené *sipsip* hupu daalopó yóló mulalepó.

²⁷ Téró, kale weikeró be de felekemó kemeyaa deremó, Esia hae kwiamó betó mole Juda so whiné Pol momatere be belamó daapa kelalepó. Atépa, ai whirapené Pol tao taru, mepaae so whi sesemeratere fo yalepó.

²⁸ Atétu, fo fake yóló duraalu, “Israel fake so whi-ó, da tao sae. I whinéta, hae kwia feamó betó mole so whipaae yó matere foné da Israel so whitamokélé, Moses-né asere fotamokélé, dané momatere betamokélé, fopaae buópóló bóe delaté kotapó. Téturaalu, dané mo dowi alakélé, inire be wisi Kirik whirapekélé, ai dapesó wóló daae mole ape. Até dere alané i be doróló folokole ai eratere ape,” yalepó.

²⁹ Atimané ai fo yaletaita, Efesus whikó Tropimus Pol-tamo ai be hululamó daapa kelaletiné Pol-né ai momatere hepaae dapesó fele nisiyóló yalepó.

³⁰ Atéroró, fopaae fo doasi depa, Jerusalem so whiné woseturaalu, fea sururu yóló wóló betapaae touróló bóe duraalu, fo tiki whaa du betalepó. Atétu betéroró, Pol a moma dere be dolomó betepa, siyóló só wóló ai be bopéroró betere tipi belapaae hokó derólós tu kinalepó.

³¹ Atéroró daapa, atimané Pol daai Jerusalem-mó doasi bóe duraalu, fo whaa du betereitei Rom *Gavman*-né diki tare whirapené topo whiné wosalepó.

³² Téturaalu, kale sekéné ama diki tare whiraperó mepaae topo whirapetamo atima sururu yóló, ai whaa du beterepaae dorowalepó. Téteremó, ai bóe du betale so whiné doasiró ama diki tare whirapetamo wale ala kilitu, Pol du betaletai, taalalepó.

³³ Atétepa, kale diki tare whirapené topo whi Pol daale felekepaae fóló duraalu, *sein* képi tamoné ama naase tamo dokae yóló ai so whipaae woseturaalu, i whi a deé? Ama noa alakó depa yaleé yóló wosalepó.

³⁴ Ai fo deremó, mepaae so whiné dere fo kae yóo, mepaae whirapené dere fo kae yóo yóló, doasi fo tiki whaa yalepó. Atétere foné diki tare whirapené toponé Pol só deratere fo bete wisiyóló wosenipó. Atétepa, kale topo whiné diki tare whirapepaae duraalu, Pol diki tare whirape touróló betere tikipaae dapesó fae yalepó.

³⁵ Téró, Pol diki tare whirapené be hola tó dóló hutu betepa, so whi feané a daairaalu keteké butu betalepó. Atétepa, diki tare whirapené topo whiné ama diki tare whirapepaae Pol beleyóló sóro holae yalepó.

³⁶ Atétepa, mo turó so whi sya fu bitu, doasi fo fake yóló duraalu, “A mo ti sukópóló dae,” deté fu betalepó.

Pol-né so whipaae yale fo.

³⁷ Diki tare whirapené Pol atimané be dolopaae sóro faaitépa, ama diki tare whiné topo whipaae duraalu, “Yalo yátamo me fokó enére?” yalepó. Ti fo depa, kale whiné apaae woseturaalu, “Yá Krik fo bole whié?”

³⁸ Yáta, mepaae kemeyale be demó 4,000 whirape alisó fóló, so whi bitinire tikimó *Gavman* whitamo bóe daale Isip whi meié?” yalepó.

³⁹ Ti fo depa, Pol-né apaae duraalu, “Éta, Juda fake whi doasi doi mole be hulua Silisia hae kwiamó tene Tarsus be whikópó. Térapa, ai so whipaae yalo fo yaai dapa, naao noa kisipa mute?” yalepó.

⁴⁰ Ti fo depa, topo whinė Pol-paae yae yalepó. Tétepa, a disó horóló be hola tómó daalu, naase horóló Hibru whırapené du betere foné yalepó.

22

¹ Téró ama atimapaae duraalu, “Noraperó ayarapetamo-ó, diaağ kisipané ęta dowi ala du betere whı nisi yağsóró, yağo diapaae hağeamó i dapa wosae,” yalepó.

² Téró, Pol-né Hibru whırapené du betere be foné deremó, fo tekeni dua betó molepó. Tépa, kale sekéné atimapaae i fo yalepó.

³ “Eta, Juda whıteı ę deyale beta, ti Silisia hae kwiamó ęene be hulua Tarsus-pó. Téyaleti, ę holóló i Jerusalem bemó doayalepó. Atéro betepa, kale doi mole yó matere whı Kamaliel-né ę *skul* yó malepó. Ama ę atéro yó móturaalu, kale Moses-né asere foró ðané ayarapené mara mole alatamo mo wisiyóló yó matepa, yağo mo diriyóló kisipa salepó. Atéyale be ðemó, Kótóné ala eraai mió diaağ ai bole ketekeğ kaae yağokélé yalepó.

⁴ Ę até du bitu, Yesu Keriso sya fu betere sokélé whıkéle susupuróló mo ti sukópóló daairaalu doakale sekeı ala eróló *dipulakélé* beteraleta du betalepó.

⁵ Yağo yale alata, ai so whımo maratere topo whıro fo tokóló taler-aterere whırapetamoné kisipareteiné atima yağo dere fo woseturaalu, mo dapó enérapó. Ai whırapené ę Damaskus bemó betó mole no-marapepaae asę sóro fae depa, yağo sóro felepó. Ti ai asęta, Damaskus bemó betó mole Keriso so whı tawóló Jerusalem bemó susupuróló *dipula* beteraai sóro waaire tuğ mulópóló yalepó.

⁶ Ę atéro fu betalemó, 12 *kilok* felekemó saai depa Damaskus bepaee sóko faai deremó, samó ðe doasi dorowóló yağo tiki husiralepó.

⁷ Até dereteiné ę haepaae dóló taae deróló mupa, ai ðe tuamó fo fakeyóló

duraalu, ‘Sol! Sol! Naao ę noatepa, susupuraté kutu bitu de?’ yalepó.

⁸ Tétepa yağo duraalu, ‘Tale-ó, yağ né de?’ yalemó, ama ępaae duraalu, ‘Ęta, Nasaret whıko naao susupurótu betere whı Yesu i ape,’ yalepó.

⁹ Tétepa, ętamo wale yağo fulumu whırapené ai ðe kelaletei, ępaae dere fo bete atimané diriyóló wosenipó.

¹⁰ Atétepa yağo ępaae woseturaalu, ‘Tale-ó, mió yağo noa alakó yaró de?’ depa, Talené ępaae duraalu, ‘Turukó holóló Damaskus bepaee fae. Fóló, aimó naao yaaire ala yağo tukóló muló betereitei, betę whinė yağpaae yó melaalo ai ape,’ yalepó.

¹¹ Ai ðené yağo kele dilikiraletiné tuğ fenitepa, yağo fulumu whırapené ę naase tawóló ęlisóró Damaskus bepaee felepó.

¹² Ai be huluamó whı betęné doi Ananias ę beterepaae walepó. Ai sekęta, Moses-né asere fo mo wisiyóló tuęru eró tare whı betepa, Damaskus bemó betó mole Juda so whinė a mo doasi kisipa dotoróğ fale whı wisipó du beterepó.

¹³ Ai sekę ę fire felekemó daane wóló duraalu, ‘No Sol-ó, naao kele fisęae horóló kelae,’ yalemó, mo ai fapotóro yağo kele momó wisiyalepó.

¹⁴ Téró, ama ępaae duraalu, ‘Đané ayarapené Kótóné tuę mole ala naao tuę yópóló yağ sóro ai daalale ape. Dowi ala betękélé, inire whı kolóo, ama kólómó sóko wale fokélé, wosóo, yópóló yağ ai sóro daalale ape.

¹⁵ Naaota, ama yó matepa kelale alaró wosale fotamo so whı feapaae yó maté kweyópóló erapó.

¹⁶ Térapa, yağ noatepa hağe bitu de? Yesu Kerisoné doimó naao dowi ala kwia kemerópóló weı tópuaaı turukó horóló ępaae kema yae,’ yalepó.

¹⁷⁻¹⁸ Atéro ę Jerusalem be hulu-apaee wale be ðemó fo wosetere bepaee fóló moma du betalemó noke kaaené Tale kelalepó. Atéro ama ępaae duraalu, ‘Yağ hapale turukó horóló Jerusalem be taaróló fae. Ti noatepae, i Jerusalem bemó atimapaae Yesuné ala etérópóló

yó materetei atimanémo wisiyóló wosaalo meipó,' yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, yalo apaae duraalu, 'Tale-ó, ti mo deretei, ai be hulua so whi atima feané yalo yale ala kolóló kisiparapó. E atimané fo wosetere be dokó feamó yapaae kisipa tiki tiróló betó mole Keriso so whi susupuróló, *dipula* beteraleta yaletai atimané mo kisiparapó.

²⁰ Naao ala etérópóló hakeamó yó mótu betere whi wisi Stipen dale sukamó, ekélé daalu a dilapó depa yalo duraalu, "Téyae," yalepó. Ai whirapené Stipen duraalu, atimané tómó bukóló kotere kutirape e daale tikimó sorokóló mulatepa kaae tawóló daayale whi etórótípó,' yalepó.

²¹ Téyalemó, Talené ama epaae duraalu, 'Yalo ya Juda meire fake so whi betó mole be huluarape saletópaae dotonatapa fae,' " yalepó.

Pol a Rom Gavman-tamo doi mole whipó yale fo

²² Kale so whi Pol-né dere fo woseté feletei, Juda meire fake so whipaaekélé, yó male fae dere fo woseturaalu, fo fake yóló i fo yalepó. "Atei kaae whi imó datamo betaalo meipa, dóló alurae," yalepó.

²³ Atéturaalu, atimané tómó bukó mole kutirape sókó mulóló dokómu buó sóró opaae fesekée horóló fo fake du betalepó.

²⁴ Atétepa, kale diki tare whirapené topo whiné duraalu, "Doai so whiné fo tiki whaa du betere noatepa déró, ai seké diki tare whirape beterepaae dapesó holóló, halika tikiné fokosoi ala yóló dae. Téturaalu, i dere fo bete noa betené déró apaae wosae," yalepó.

²⁵ Tétepa, kale whirapené Pol naasemó bulaakó sóró daaló bitu, halika tikiné fokosoi ala yaai yalepó. Atétepa, Pol-né ai diki tare whirapené topo whipaae duraalu, "Rom Gavman-né so whi tuámó doi mole whi fo tokóló tale inipatei, fokosói ala yóló dae fo ere?" yalepó.

²⁶ Ti fo depa, kale diki tare whirapené topo whiné a kaae tare topo whipaae i fo yalepóló ene felepó. Atéro duraalu, "I whita, Rom Gavman-né fake so whitamó betamó doi mole whipatei du betera, naao yaai dere ala kisipa faróló yae," yalepó.

²⁷ Tétepa kale doasi topo whi wóló Pol-paae woseturaalu, "Ya Rom whié," depa, ama tokó mótu duraalu, "Épó," yalepó.

²⁸ Ti fo depa kale topo whiné duraalu, "Yalo doi Rom fake so whitamó touróló mulaairaa, doakale *moniné* dupu yalepó," yalepó. Ai fo depa Pol-né tokó mótu duraalu, "Yata atéretei, e ti Tarsus bemó deyaletiné Rom whi betera," yalepó.

²⁹ Ai fo depa, woseturaalu, a daai yale whirape mo hapale hikili fóló tumó daané felepó. Kale doasi topo whiné Pol ata, Rom fake so whi tuámó doi mole whitei *sein* képiné dokirapóló a witu yalepó.

Juda whirapené Pol-tamo fo tekale fo

³⁰ Téro, hika be detepa, kale diki tare whirapené topo whiné Pol daai du betere fo tale yaairaa, a *dipula* beteraletai sokóló so whimó momaratere whirapené topo whiraperó, fo tokóló taletere whirapetamo tourale ape yalepó. Atéro wóló betó mupa, Pol dapesó fóló atima betó mole tuámó daalalepó.

23

¹ Atéro, Pol-né kale fo tokóló taletere whirape kaae taru duraalu, "Yalo norape-ó, e take bitiré waletai yalo Kótóné keletómó wisiyóló bitiré wouraa, ama erae dere ala fea eraté walepó. Atéturaalu, mió yalo hosaamó me seké muni, mo dua muni deyóló betera," yalepó.

² Pol-né ai fo depa, so whimó Talepaae momaratere topo whi Ananias-né Pol-tamo felekemó daae

mole wh̄rapepaae duraalu, “Ai seké folópu derákae,” yalepó.

³ Ti fo depa, Pol-né ʔpaae duraalu, “Ni bolópaae k̄laa epatei, tó sekaené wisire nisi dere wh̄i naao dere alamó, Kótóné ʔatei deké saalopó. Kale ašemó yóló muló betere fo sya furaalu, ʔtamo fo tokóló taleyaai bitutei naao k̄lónétei mepaae wh̄ipaae ʔ daae dere foné, kale yóló muló betere fo naaotei ai tikitere ape,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, mepaae ʔ felekemó daae mole wh̄rapené duraalu, “ʔa winié? Naao ai dere foné so wh̄imó momaratere topo wh̄i faletapó,” yalepó.

⁵ Ti fo depa Pol-né duraalu, “ʔalo norape-ó, ʔ so wh̄imó momaratere topo wh̄i betere ʔ tuénipó. Ti noatepa mei, ašemó i fo erapó. Diʔ kaae tare doasi topo wh̄ipaae me dowi fo ʔaʔse, yóló fo moletei ʔalo tuérapó,” yalepó.

⁶ Ai fo tokóló taletere wh̄irape mepaae Sadyusi fake yóo, mepaae Farisi fake yóo, yóló beterapóló ama kisiparu, Pol-né fo fake yóló duraalu, “ʔalo norape-ó, ʔalo apata Farisi wh̄i eru ʔkélé Farisi wh̄ipó. ʔ fo teketeremó sóró i daalo betereitea, sukale wh̄i momó kepaayaalopó ere fomó kisipa tiki tiróló ʔ h̄ainé sukutu betepa, atimané ʔtamo fo tokóló só deraai ai du betere ape,” yalepó.

⁷ Ai fo depa woseturaalu, kale Farisi wh̄iraperó Sadyusi wh̄irapetamo arale sóró atima tuʔamó tekétamo yalepó.

⁸ Ti noa betené mei, kale Sadyusi wh̄irapenéta, sukutere wh̄i momó kepaayaalo meipóló kisipa mulu, *ensel*-raperó keperapetamokélé bitinipóló kisipa mulapó. Tépatei, Farisi wh̄irapenéta, sukutere wh̄i momó kepaayaalopó dere fo mopóló kisipa yóo, *ensel*-rapekélé beterapóló kisipa yóo, keperapekélé beterapóló kisipa yóo, erapó.

⁹ Até du betepa, Moses-né asere fo yó matere Farisi wh̄irape atima turukó holóló fo fakeyóló duraalu, “I

wh̄i tikimó me dowi alakélé, muni-patei, ʔané ʔ h̄ale noatepa só deróló, daai du bitu de? Ama dere alaró dere fotamota, ti *ensel*-né ó kepené yae depa démólópó,” yalepó.

¹⁰ Ai fo du beteró so wh̄i tuʔamó bukótamo yóló b̄oe du bituraalu, Pol dóló seʔ seʔ yóló ama tiki turukée fóló munépa, kale topo wh̄iné kilitu, Pol-mó whaalia doasi yalepó. Atéru, kale sekéné ama diki tare wh̄irapepaae diaaʔ fotokʔtamo doropóló, Pol dapesó atima betere bepaae beterele fae yalepó.

¹¹ Atéyale dikitamo, Tale Pol beterepaae wóló duraalu, “Pol-ó, até dere alamó ʔa wi ini, diri yólótei daayae. Atéro bitu, ʔalo ala etérópóló so wh̄i feapaae Jerusalem be huluumó erótu yale kaae, Rom be huluumókélé, mo erale fae,” yalepó.

Pol daai deyatei fo

¹² Téró, ai h̄ika mepaae Juda wh̄irape atima betapaae tourale wóló, Pol tawóló daairaalu kikititi fo deyalepó. Atéro duraalu, ʔané Pol ʔ daai h̄ale betepa, ʔa ʔlaró weitamó naalo meipó. Motamó ʔané ʔ mo ti dóló aluratepata, ti ʔla naalopóló mo dirii malo yóló mulalepó.

¹³ Atéro, Pol daai fo dokale wh̄irape touróturaalu, wh̄i siki tamo tómó mepaae wh̄irapekélépó.

¹⁴ Ai wh̄irape atima fóló, so wh̄imó momaratere topo wh̄iró wh̄i disi disirapetamopaae i fo yalepó. “ʔa fo deyóló dirii malo yóló duraalu, ʔané Pol dupa ti ʔlaró weitamó naai, mió ʔ h̄ale betepa ti weyóló betaalopó fo yóló mulalepó.

¹⁵ Térapa mió diʔanékelé, fo tokóló taleraterere wh̄irape feanékelé, diki tare wh̄irapené topo wh̄i dilikóló i fo yó falae. Pol-né yale fo bete ʔa mo wisiyóló wosenireteiné ʔa mo diri yóló wosaaipa, dapesó dere ape fo yó falae. Atéteremó ʔ dorowapa, ti tu tuʔamó melaa yóló daaipó,” yalepó.

¹⁶ Ti fo du betepa, Pol-né ama nema naalemané wosóló diki tare

whirapené bepaae fóló Pol-paae duraalu, “Yata, atimané tumó melaa muóló daaipó fo ai du betere ape,” yalepó.

¹⁷ Tétepa, Pol-né diki tare whirape kaae tare whikó betapaae duraalu, “I naalené dijané topo whitamó fo yaai dapa, a dapesó fae,” yalepó.

¹⁸ Ti fo depa, kale whiné kale naale topo whi beterepaae dapesó fóló duraalu, “Kale *dipula* betere whi Pol-né i naale yátamo yaaire fo mulapa dapesó fae depa, i wale ape,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, topo whiné kale naale naasemó tao sóró tu depaae dapesó fóló, kale naalepaae woseturaalu, “Naao epaae noa fo yaai waleé?” yalepó.

²⁰ Ti fo depa kale naalené duraalu, “Juda whirapené yapaae i fo yaalo ai ape. Pol-né dere fo bete mo diriyóló wosaai dapa, a fo tokóló taletere bepaae dó dapesó dere ape depa, aita mo mei, tumó melaa yóló Pol daai kapala fo ai dere ape.

²¹ Whi siki tamo kemeyóló mepaae tómó beleróló whirapené a daai tumó melaa muaai du beterapó. Téyaairaaalu, ai whirape atima Pol dóló ti qlaró weítamo naairaaalu, mió hãle weyóló beterapó yalepó. Atéyaairaaalu, atimané yapaae wosetere fomó naao noa fokó deró kelaai wosó tawóló ai betere ape,” yalepó.

²² Ai fo depa kale topo whiné kale naale dotonaai, apaae fo mulóló duraalu, “Naao epaae etei fo yalepóló mepaae so whipaae mo yaqse,” yalepó.

Pol Sisareapaae dipula só fele fo

²³ Ti fo depa, kale topo whiné ama aqmó bitu mepaae diki tare whirape kaae tare whirapekó tamopaae ape yóló duraalu, “Diaamo fóló 200 diki tare whirape tale yóló sóró beteróo, *hos* hupu tómó beteró faaire 70 diki tare whirape sóró beteróo, bóe dele wuti tawóló faaire 200 diki tare whirape sóró beteróo, dilikitamo 9 *kilok* Sesaria bepaae faai donoróló fae.

²⁴ Atéro faairaaalu, Pol betóló faaire *hos* hupukókélé, tale yóló beterae. Atéro diã furaalu, tu tuamó Pol mo wisiyóló kaae taté fae. Atéro dapesó fóló, *Gavman* whi Feliks beteremó sókó fae,” yalepó.

²⁵ Atéro diki tare whiné topo whiné *fas*-mó i fo aseyaalepó.

²⁶ “Eta, Kaladias Lisias-né doasi *Gavman* topo whiné Feliks yapaae i dere ape. Ya mo doa kqleó.

²⁷ Juda whirapené i whi tawóló daaitapa, e yalo diki tare whirapetamo doropóló kelalemó, a Rom fake so whitamó doi mole whipa kilituraalu, dané atimané naase tuamó betepa fasó salepó.

²⁸ Atéro daai depa, noa betené déro yalo wosaairaaalu, Juda fake atimané fo tokóló talerater whirape beterepaae dapesó felepó.

²⁹ Téyaletai, Juda whirapené fo tokóló taletere tikimó a sukópóló daaire betekélé, ó *dipula* beteraaire betekélé yalo kilinitepa dapesó felepó. Juda whirapené muló betere fo tikitú betepa dapó dere fo betã yalo wosalepó.

³⁰ Ai fomótei, atimané a daairaaalu kikitú fo deyóló tu tuamó melaa muaai dere fo yalo woseturaalu, ya beterepaae ai dotonaterape ape. Térapa, atimané a só deraterape fo naao keletómókélé yópóló, ya beterepaae ai dotonaterape ape,” yalepó.

³¹ Kale topo whiné yale fotóro diki tare whirapené sya fóló dikitamotei Pol dapesó Antipatris bemó sókó felepó.

³² Aimó fiyóló hika, mepaae diki tare whirape ti bepaae momó fesaayóló wapa, kale *hos* hupurape tómó beteró fele whirape betã ti Pol dapesó Sesaria bemó sókó felepó.

³³ Téró, kale diki tare whirape *Gavman* topo whi betere Sesaria be hu-luamó sókó felepó. Atéro, kale *fas*-kélé, melóo, Pol-kélé, kale topo whiné naase tuamó mulóo yalepó.

³⁴ Tétepa, kale whiné *fas* dosayayóló

Pol-paae woseturaalu, “Ya mé hae kwiamó wale whjé?” yalepó. Ti fo depa Pol-né aapaae tokó mótu duraalu, “Eta, Silisia hae kwiaró wale whikópó,” yalepó.

³⁵ Ai fo depa, kale whiné duraalu, “Ti wisirapa, ya só deraai dere whirapené keletómó naao fo bete wosaai atima ipaae wópólópó,” yalepó. Ai fo yóló ama diki tare whirapepaae duraalu “Pol kale Herot-né doi mole doasi be wisa-naalemó beteróló kaae tawae,” yalepó.

24

Pol Feliks-né keletómó fo tekale fo

¹ Téró aporó be de kemetepa, so whimó momaraterere whirapené topo whi Ananias-ró whi disirapetamo yóo, me atima tao sóró fo tekenaterere whi Tertulus yóo, yóló atima Sesaria bepaae derepelepó. Atima atéro, kale *Gavman* doasi whipaae Pol só deraai dere fo yalepó.

² Atéro Pol-paae ape yóló wóló daapa, atimané fo eraterere whi Tertulus turukó holóló Feliks-né keletómó Pol só deróló dere fo etéro yalepó. “Doa whi-ó, naao tetteróló kaae tare aqmó da me ala ini, hosaa muni deyóló mo dua wisiyóló haitamo beterapó. Ti noatepae, take da i hae kwia feamó betó mole so whi hoko betaletai, naao da betere ala wisi eraleteiné mió da fea mo dua wisiyóló i betó mole ape.

³ Téró, be hulua feapaaekélé, atimané dere ala feakélé, naao da wisiyóló beterópóló tao sóró beteró betteretei tueru, yapaae mo doa kée yóló dukirótu beterapó.

⁴ Ya fóturu yaqsóró dané yatamo doa fo yaai dumitei, i fo sawa beta dapa wosae.

⁵ Ai whinéta, i hae kwia feamó betó mole Juda so whi kuamó bóe dópóló fopaae bulaté kutu beterapó. Atétu, atima kae Nasaret fakepó. Téró Pol ata, ai fake so whi kuamó doasi topo whi bituraalu, atima alísó fu beterapó.

⁶ Téturaalu, ama dané moma dere be doraairaalu wapa, dané a tawalepó.

⁸ Dané atamo fo tokóló taleyaai dere beteta, naao ai whipaae mo wisiyóló wosetepa, ti fo fea amatei depa naao kisipa yaalo ai ape,” yalepó.

⁹ Até yóló, Pol só deraterere Juda so whiné Tertulus-né dere fo mopó yópóló duraalu, “Ai dere fo feata, mo dapó,” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa, kale *Gavman* topo whiné Pol-paae naasené yóló aapaae naao fo yae depa, Pol-né duraalu. “Naao i hae kwia feamó betó mole so whitamo fo tokóló taletu betepa, doasi ba fo keme yaletai, yalo kisiparapó. Térené, mió atimané e só deraterere fo tokó móturaalu, naao keletómó e feléi kisipatamo yaai dapó.

¹¹ E Jerusalem bepaae Talepaae moma yaairaalu fele be demó, kaae sóró mió imó sókó wouraalu, 12 be de i kemetere ape. Yalo i dere fo mo depé kapala dutéro naao mo hakemó kelenérápó.

¹² Mió e só deraai du betere Juda so whiné e me whitamo moma dere bemó ó fo wosetere bemó ó bela tuamó ó metikimókélé, me whitamo fopaae fo depa, kolóló dumipó.

¹³ Mió atimané etamo fopaae buló só deraai fo tokóló taleyaai deretei, i betené dapóló fo wisi mekó depa naao wosaalo meipó.

¹⁴ Atérené eta, dané ayarapené Kótó aqmó dua bitu, Yesu Kerisoné ala sya i fu beterapó. Atéruraalu Moses-né asere foró Kótóné koló whirapené ere fotamo aqmó sukóló bituraalu, mopóló kisipa tiróló sya fu beterapó.

¹⁵ Ai betó mole whirapené take waaire alimó Kótóné atimapaee eraaire wisi alamó hainé sukóló biture kaae ekélé mo beta kaae alatóro yóló beterapó. Ti noatepae, wisi ala dere so whikélé, dowi ala du betere so whikélé, Kótóné ama kepaaraalopó ereteinépó.

¹⁶ Atéreteiné, suka fea mo whĭné kele tó mó kélé, Kótóné kele tó mó kélé, hosaa tuámó me seke muni, hakeamó mo donoyóló dua i fu betere ape.

¹⁷ Be hulua dokọ fea ę atéro kutu betepa, mepaae ba forape keme deté felepó. Atéro momó ę Jerusalem bepaee wouta, *moni* sóró yolealere so whĭ tao sóró melóo, Talepaae hãle melatere alakélé yóo, yaairaalu walepó.

¹⁸ Yalo ai alarape yóló ę moma dere be dolopaae faai yaletaita, kale momaratere be kaae tare whĭné ę fopeyóló duraalu, ‘Yã me ala munipa fae,’ depa faai yalepó. Ę mepaae so whĭrapetamo touyóló betere alakélé, so whĭ bóe delatere alakélé depa, atimané kilinipó.

¹⁹ Téretei, Esia hae kwiaró wale Juda whĭrapené ę só deraai kisipa mutu yaletéiné, atima ipaae wóló naao keletómó ę só deróluasóró ti mo wisi wuapó.

²⁰ Esia hae kwiaró wale Juda whĭrape ętamo fo tokóló taleyóló só deraai wenitepata, ti i daae mole whĭrapené yalo yale dowi ala etérópóló déró kelaai atimapaee wosae.

²¹ Atéyale sukamó ę turukó holóló daalu fo fakeyóló duraalu, Kótóné sukutere whĭ momó kepaaraalopóló kisipa tirateremó atimané ętamo fo tokóló só deraai ai du betere ape,” yalepó.

²² Yesuné tų wisipaae fole ala Feliks-né mo diriyóló kisipa eru-raalu, Juda so whĭpaae duraalu “Doasi topo whĭ Lisias ę ipaae dorowapata, ti akélé, dã fea betámó bituraalu taleyaalopó,” yalepó.

²³ Feliks-né betã diki tare whĭrape kaae tare whĭpaae duraalu, “Pol wisiyóló kaae tarutei ę bemó tų kinóló beteréni ama fulumu whĭrapené mepaae yã yãre ọla ọlakó male wapa téyópóló yae,” yalepó.

²⁴ Téró mepaae be derape keme-tepa, Feliks ama soma Drusilatamo walepó. Drusilata Juda fake sokó

ama omatamo atéro wóló bituraalu, diki tare whĭrapepaae Pol dape sene fae depa, dape sene felepó. Atéro wóló bitu, Pol-né Yesu Kerisopaae tué tiki tiratere ala etérópóló yó matepa, kale sekéro somatamoné wosetu be-talepó.

²⁵ Pol-né atimamopaae Yesuné alamó mo dono yóló fole ala wisiró, tó tikiné dere ala fea dua wisiyóló kaae tatere alatamokélé, take nalopaae betã sukamó Kótóné ðané dere ala fea taleyaaire be ðę waalopóló dere fokélé du betalepó. Feliks-né ai dere fo woseturaalu, ę witepa Pol-paae duraalu, “Mió sũpa fae. Take nalopaae me ðémó tę mutepa, ti yalo yapaae ape yaalopó,” yalepó.

²⁶ Feliks-né Pol-né dere fo wosaii ekele yóló hẽkese yaletaita, hãle mei, Pol-né *monikó* melópóló kisipa muturaalu, ama dere fo wosetua, momómo *dipula* beterãleta dua du betalepó.

²⁷ Atéro, ba fo tamo kemeyóló kĭlipaae Porsius Festus Feliks betale sirimó sóró beteralepó. Tétepa, Feliks-né Pol *dipula* hãle beterópóló taaralepó. Aita noa betené ini, kale Juda so whĭné tué tiki felé eraai kisipa muturaalu, betepa taaralepó.

25

Pol Festus-né keletómó fo tekãle fo

¹ Téró, kale whĭ Festus-né ama teteróló kaae tawaaire hae kwia tuámó tene be Sesaria bemó sókó wóló, be ðę sore kemetepa ai be taaróló Jerusalem bepaee holalepó.

² Ȧ atéro fóló beteremó, so whĭmó Talepaae momaratere topo whĭraperó Juda topo whĭrapetamoné Festus-paae Pol só deraai fo fea yalepó.

³ Tĭ fo yóló ąpaae woseturaalu “Naao ðã feléi kisipa muaire alakó eróturaalu, ai whĭ i Jerusalem bepaee wópóló, dotonaasepe,” yalepó. Atimané atéro yale fota, Pol Jerusalem bepaee hotepa tũmó melaa yóló daai kisipa mutu yalepó.

⁴ Tétepa kale topo whĭ Festus-né atimapaee duraalu, “Pol ę Sesaria

dipula bemó me ala yaq́sóró kaae tawóló beterapó. Èkélé, imó sawa betóló momó Sesaria bepaae faai asiri horalepó.

⁵ Térapa, diaaḡ kisipané ai whì tuamó me dowi alakó mupa, ti diḡ be kaae tare whìrape etamo Sesaria bepaae fópóló dotonaasepe. Atétepa, ti atimané ama yale ala hakearatepa, ti aimó fo tokóló tale yaalopó,” yalepó.

⁶ Festus ḡ Jerusalem bemó 8 ó 10-ró be derape kemetepa ti ḡ Sesaria bepaae derepelepó. Atéró hika be detepa, kale whì fo tokóló taleraterere bemó bituraalu, Pol dape só ape, yóló fo tokóló tale yaai yalepó.

⁷ Tétepa, Pol dapesó wóló daapa, Jerusalem beró dorowale Juda whìrape atima Pol daalepaae bopérale wóló daae molepó. Atépa, atimané etamo fo tokóló taleraterere fo betekélé meipatei, kae kae só deróló dere dowi forape dekéro hoko du betalepó.

⁸ Tétepa, Pol-né atimapaae i fo yalepó. “Yalo atima Juda whìrapené muló betere fo tukóló, ó atimané moma dere bekélé, ó tetéroló kaae tare *Gavman* whì Sisané fo muló betere alakélé, doraterere ala mo inipó,” yalepó.

⁹ Ti fo depa, Festus-né Juda so whìné kisipa felé yópóló kisipa mutu, Pol-paae duraalu, “Fo tokóló taletere ala yalo ó Jerusalem bemó yaalopa, ya opaee honére?” yalepó

¹⁰ Ai fo depa, Pol-né apaae duraalu, “È i betere fo teketerere beta, Sisané fo teketerere bepó. Térené fo teketerere ala imótóro depa ti surapó. Ai Juda fake whìrapepaae yalo me dowi alakélé eréniretei naao mo kisiparapó.

¹¹ È tuamótamo me dowi ala kwia mupa, ti è yalo yale alamó kwia mótu, sinaaipa, dópóló yae. Téretei, mepaae Juda whìné bete meipatei hale è só deraai depata, ti mepaae whìné Juda fakené hekesere ala eraai è mené naase tuamó mulaairetei Rom *Gavman*-né ai tu munipó. Térené

Rom *Gavman* Sisané yalo fo tokóló taleyópóló Sisa doi dapó,” yalepó.

¹² Atétepa, kale whì Festus ḡ tao su mepaae kisipa matere whìrapetamopi fo betamó yóló duraalu, “Sisané naao fo wosópólópó yóló kisipa mutupata, ti Sisa beterepaae faasepóló doteyaalopó,” yalepó.

Festus-né Agripapaae Pol-né yale fo du betaleteti

¹³ Ai ala yóló mepaae be de kemetepa, *Kin* Agriparó ama nema Bernais-tamo Sesaria bepaae wóló, Festus ḡ doasi whì sóro betero betereiné apaae mo kée yóló ekéi fo wisi yaai felepó.

¹⁴ Atimaamo Sesaria bemó be derape dekéro bituraalu, Festus-né Pol-né yale alarape fea yó mótu betalepó. Atéró duraalu, “I whìta, mo take Feliks-né *dipula* beteraleteitóro hale betepa taaló beterapó.

¹⁵ Take è Jerusalem bemó betere sukamó so whimó momaraterere topo whìró Juda whìrape tetéroló kaae tare whì disirapetamo è beterepaae wóló, Pol só deraaire fo ene walepó. Atéró duraalu, ama yale alamó kwia mótu só derae yalepó.

¹⁶ Ti fo depa, yalo atimapaae duraalu, da Rom fakené fo tokóló tale inipatei, hale susupuraterere ala hoko dumipó. Térapa, diḡ mepaae whìné etamo fo tokóló taleturaalu, dané keletómó diaaḡ só deraterere fokélé, ama yale fokélé, depa wosaalopó,” yalepó.

¹⁷ “Atéró kale whìrape da fea wóló, ai hikatóro fo teketerere bepaae fóló, atimapaae Pol dapesó ape yalepó.

¹⁸ Téró, Pol só deraai wóló betó mole whìrape wóló, i whì etei kaae dowi ala depa dapóló bete mole fokó yaalo nisi yalemó inipó.

¹⁹ Atétepa, atimané Kótópaae moma dere ala kae yóo, Pol-né kale sukale whì Yesu momó kepaayóló beterapó yóló dere fo kae yóo, dere fomó dóroi yóló dere fomaaté wosalepó.

20 Atétepa, ai fo bete wisiyóló kekalemó, tu me munipa, yalo Pol-paae ya só deratere fo Jerusalem bemó fo tokóló wosaalopa, ya ópaae holaaloé? yóló wosalepó.

21 Téyalemó ama duraalu, Sisané fo tokóló tale erópóló depa, a Sisa beterepaae dotonaairaalu weí nuku kaae tawóló i betero betere ape,” yalepó.

22 Ai fo depa, kale *Kin* Agripané duraalu, “Èkélé ama dere fo betekó wosaai dapó,” yalepó. Ti fo depa Festus-né duraalu, “Dó hika be detepa ama dere fo bete naao wosaasepe,” yalepó.

Pol Agripané keletómó daayale fo

23 Atéro hika be detepa, Agriparó Bernais-tamo *kin*-né kuti deróló walepó. Atéro wapa, kale *Gavman*-né sóró daaló betere topo whiraperó ai be hulua kaae tare doasi whirapetamo atima fea wóló touratere bepaae derepelepó. Atéro betepa, Festus-né diki tare whirapené doasipaae Pol dape sene fae depa, dapesó wóló daalepó.

24 Téro, Festus-né duraalu, “Doa *Kin* Agriparó doasi whirapetamo-ó, diané i whi kelae. Juda so whi feanékélé, Jerusalem be hulua so whinékélé, i be whi so whinékélé, ai whitamo fopaae buturaalu, epaae fo tokóló taleyóló só deraai du betere whi ai ape. Tétu, atima fo fakeyóló epaae duraalu, ai whi momó beteropóló meipa mo ti dóló alurae du betere whi ai ape.

25 Yalo kisipa fatepa, i whi tuamó a sukópóló daaire betekélé, mo meipó. Téretei amatei, Sisané ama fo wosóló taleyópólópó yaletéiné yalo a Rom *Gavman* Sisa beterepaae dotonaai yalepó.

26 Té yaairaalu, dané doasi topo whipaae etérapóló asé yaai dere dowi ala kwia mekó yalo kilinipó. Tépatei, yalo hale noa fo asé yaaloé? Téreteiné, doa whi Agripa yata, ti doasi tetéroló daale topo whipa, naaotei fo bete donoróló wisiratere fo wosaai dapó.

27 Ti noatepae, ama yale alarape fea asemó eróló sóró fupata, ti wisir-apó. Aténi, *dipula* whi *Gavman* whi beterepaae hale hoko dotonatere ala tu munipó,” yalepó.

26

1 Ai fo du betero kemetepa, Agripané Pol-paae duraalu, “Naa yale alarape fea naaotei yae,” depa, ama naase horóló atimané a só deratere mo nisi yaqsóro, kaae sóró yalepó.

2 “Doasi *Kin* Agripa-ó, ai Juda whirapené e só deratere fo yalo me dowi alakó yalemó dere nisi yaqsóro, naao keletómó e heketetamo atima dere fo tokó melaai dapó.

3 Ti noatepae, yata da Juda so whiné mara mole alakélé, atimané dóroi du betere fokélé, naao mo wisiyóló kisiparapó. Téreteiné, yalo i dere fo beta naao wosaasepóló dapó.

4 E mo take ketemó yalo turuku bemó bituraalu, yale alaró Jerusalem be huluamó bituraalu yale alarapeta-mokélé, mió i deté kutu betere alarapekélé, mo fea Juda whirape atima kisiparapó.

5 Ti eta mió kisi wale whi mei, take bituraalu yale alarape fea atimané tué ereteiné yalo noa alakó depa, atimané kilitikimó ti atimané enérapó. Kale Farisi whirapeta, Kótóné ala eraai mo doakale keteké bole fakerapetamo titiyóló beta kutó yale whi e i ape.

6 Take Kótóné dané ayarapepaae etei ala mo eraalopóló ere fo yalo mopóló kisipa tiratere alamó atimané mió etamo fo tokóló só deraai ai du betere ape.

7 Kale da 12 Israel fakerape dokopaae, Tale Kótóné i ala eraalopó yóló mulale fo mo dokonateta kelaaí haítamó betérapó. Tétu, detamokélé, dikitamokélé, betere dokó fea Kótóné dirae ere kutó beta dirótu betérapó. Agripa-ó, ai ala du betéremó ai Juda so whiné etamo haletei fopaae buló só deraai dapó yalepó.

⁸ Sukutere whi Kótóné ama momó kepaaróló beteratapó dere fomó, diá noatepa sira du bitu de?

⁹ Take yalokélé, ai Nasaret whikó Yesu Kerisoné doimó du betere ala taalópóló sesé dere ala yaairaaalu, yalo tuéné mo wisi ala nisyóló ę mo doakale ketekę buale whipó.

¹⁰ Yalokélé ai kaae kisipa mutu, Jerusalem bemókélé, atei alatóró yalepó. So whimó momaratere topo whirapené Keriso so whi sóró *dipula* beteraleta yae depa, ai ala dua yalepó. Téturaalu, mepaae so whi mo ti daairaaalu ępaae wosetepa, yalo 'Téyaalopa sae,' dua yalepó.

¹¹ Be de dere dokó ę Keriso so whi Juda whiné fo wosetere berape dokó yóló, betó mole so whi tawóló sóró susupu eraairaaalu beteraleta dua yalepó. Atéturaalu, atimané Talepaae dowi fo yópóló, doakale dowi susupui ala erótua yóló, ę doasi fopaae butu, botokó fóló kae hae kwiamó betó mole so whikélé sya kweyóló susupurótua yalepó.

¹² Yalo até dere alamó so whimó momaratere topo whirapené yalo dere ala wisirapóló atimané ę sóró daalóló Damaskus bepaae dotonalepó.

¹³ *Kin* Agripa-ó, atimané ę atéró dotonatepa fu betalemó, tu tuamó 12 *kilok* sukakelemó samó mo ama kae dené ękélé, yalo fulumu whirapekélé, da fea daale tiki deralepó. Ti ai deťa, sukané dekekélé ai kaae meipó.

¹⁴ Ai denétei, da fea dóló beseké yóló haemó muó molemó, betą foné Erameike fo yóló duraalu, 'Sol! Sol! naao noatepa ę susupuraté kutu bitu de? Naao ai dere alata, kale *bulmakao* hupu hokotere whi dósuyóló nuku dere kae, naao dere alané yatei, susupu saalo ai ape,' yalepó.

¹⁵ Tétepa yalo ąpaae woseturaalu, 'Tale-ó, ya né de?' depa, Talené ępaae duraalu, 'Ęta, naao susupuraté kutu betere whi Yesupó.

¹⁶ Térapa ya turukó holóló, naao holeke donoyóló daane holae. Mió ę ya beterepaae wóló i daaleteita,

ya yalo kutó diratere whi bitu, naao keletere ala yó maté kweyópóló sóró beterale walepó. Téturaalu, nalo yalo yapaae me ala yó melaalopó.

¹⁷ Atétu, ya naao fake so whinékekélé, Juda meire fake so whinékekélé, ya daqsóró ę yatamo wusuró betaalopó.

¹⁸ Yalo yapaae ai eratere alata, ya fóló kale kele dikire so whi kele fisaae faraalopó. Téturaalu, atima diliki tuamó betereitei taaróló de tuapaae waalopó. Atima kale Satan-né tetéróló kaae tareitei taaróló, Kótó beterepaae wapa, ti atimané dowi ala yalo tokóló kemeraalopó. Até depata, ti ai so whi ępaae tuę tiki tiróló betó mole so whi kuamó, betamó beteraalopó,' yalepó.

¹⁹ Térapa, *Kin* Agripa-ó, i dere forape feata, yalo ó hepen bemó noke naró dere kaaené depa kelale ala taaréni, hale tuę yó tareiteiné yalo i fo tukóló me ala enénipó.

²⁰ Ai alarape fea, mo folosóró Damaskus be hulua so whipaaepi yó melóló nalota, ti i Jerusalem bemó betó mole so whipaae yó melale walepó. Téturaalu, Judia hae kwiapaaekélé, Juda meire so whi betere hae kwiapaaekélé, mo fea Kótóné fo tuę yópóló yó melaté kweyalepó. Dowi ala fea taaróló, tuę tiki feteyóló Kótó beterepaae wapa ti tó tikimó dere nisi yaqsóró, mo ala dapó yópóló, naao dere alané haķearae.

²¹ Yalo ai fo yó matere betené Juda whirape wóló moma dere be dolomó ę tawóló daai yalepó.

²² Téyaleteti, Kótóné ę tao sere ala take kaae sale be demó deté waleteti, mió i daale tuamókélé ai alatóró hale yó tapa i daale ape. Atéreteiné, mió dią doasi doi mole whiraperó doi munire whirapetamo betó mole tuamó yalo kelale ala i yó mótu betereiteita, me kae kisi fo meipó. Mo take Moses-ró Kótóné kóló whirapetamoné i ala yaalopó ere fo mo dokonótu erale ala i yó mótu betere ape.

²³ Ai whirapené ere fo i ape.

Tęteróló kaae tanópoló sóró daaló betere whi Keriso doakale dele sóró mo ti sukçalotei, momó kepaayóló betaalopó. A atéro kepaayóló bitu, Kótóné dą tao saaire fota, diliki tuamó dę erótu betere kaae ama Juda so whiró Juda meire fake so whitamopaae yó mótu betaalopóló erapó. Ai ere fota, mió i yó mótu betere ape,” yalepó.

²⁴ Pol-né ai fo deremó Festus-né ama du betere fo tęteróló fo fake yóló duraalu, “Pol-ó, naao ai du betere fota, yą doakale *skul* du betale tikimó naao topo doturaalu ai dere ape,” yalepó.

²⁵ Ti fo depa, Pol-né ąpaae tokó mótu duraalu, “Doa whi Festus-ó, ę topo doyóló dumi, mo bete mole fotóró yalo i dere ape.

²⁶ Kale *Kin* Agripané i du betere foraperó dere alatamo bete mo fea ama diriyóló kisiparapó. Atérené wi yóló ini, mo halaainé ąpaae du beterapó. Ti noatepae, ai ala feata hiyóló yaaire ala meipóló kisipa mutu dapó.

²⁷ *Kin* Agripa-ó, kale Kótóné kóló whirapené ere fo naao dosąayóló mopó yóló tuę tiki tiróló beterapóló yalo mo diriyóló kisiparapó,” yalepó.

²⁸ Ai fo depa, Agripané Pol-paae duraalu, “Naao ai dere foné miótitoró yalo tuę tiki hapale feteyóló Keriso whi beteraaló?” yalepó.

²⁹ Ti fo depa Pol-né ąpaae duraalu, “Miótitoró kisipa feteyóló Keriso whi betaai depakélé, me be dęmó betaai depakélé, ti me ąla meipó. Téreteiné yalo i dere fota, yąpaae maaté dumi, mepaae ai daai mole so whi feapaaekélé, ę betere kaae beterópóló kisipa mutu, Talepaae moma du beterapó. Tépatei ę i ere kaae *sein* képiné dokotere ala betą erópóló moma erótumipó,” yalepó.

³⁰ Pol-né ai fo deremó kale *Kin* Agriparó ama nema Bernais-tamokélé, kale *Gavman* whiné sóró betero betere whikélé, atimatamo betó mole so whikélé, fea turukó holóló belapaae felepó.

³¹ Atima atéro belapaae tóę fóló daae muluraalu atimasisi fo tiki kęlaaróló duraalu, “I whi sukópóló daaire ala ó *dipula* beteraaire ala betekélé munipó,” yalepó.

³² Téro, Agripané Festus-paae duraalu, “Ai whiné amatamo Sisané doi yóló ama fo talerópólópó uąmeisóró, ti mióti fópóló yalo dotonóluąpó,” yalepó.

27

Pol węi nukumó Rom bepaae fele fo

¹ Atimané dą Itali hae kwiapaae węi nukumó fópóló, taleyóló tukóló muló betepa, Pol-tamo mepaae *dipula* whirapekélé, diki tare whirape kaae tare whiné naase tuamó mulóló dotęyaa i yalepó. Ai kaae tare whi Julias-ta, Sisané ama kae betero betere diki tare whi doi mole fakekópó.

² Téro, dą fóló Adramitium be whiné nukutei Esia hae kwiamó węi fóku sesekę kotere nuku duló betepa, dą sóró felepó. Ai nukumó Masedonia hae kwiamó tęne be Tesalonaika be hulua whikó Aristarkuskélé, dątamo felepó.

³ Dą atéro fóló węi tómó fiyóló hika Saidon bemó sókó felepó. Ai bemó nuku daaróló Julias tuę wisi muturaalu, Pol ama fulumu whirape betere tikipaae ą yąyąre ąlakó melópóló kweyae yóló dotonalepó.

⁴ Téro, dą ai Saidon be hulua taaróló felemó, dą faaire tikiró doakale besę tiki wouraalu faai dere sunipa, Saiprus hae kwia fakeró węi fanoko sesekę besę wale tiki kinaté felepó.

⁵ Téro, dą Silisia beró Pampilia betamomó mole węi kęla tuamó tukóló fóló, Lisia hae kwiamó tęne be Maira bemó sókó walepó.

⁶ Téro dą ai bemó sókó fóló, kale diki tare whirape kaae tare whiné Aleksandria be huluamó Itali be hułupaae faaire nuku duló betepa kełalepó. Atépa, dą ai nukumó betero felepó.

7 Téro, da beséné dere alamó dua wóputé fu betepatei, be dɛrape dekéro kemeyalepó. Até deté furaalu, Nidus be kese faté felemó doasi besé tikiné fenénipa, dɛpaae bolokó felepó. Atéro, weiné bopéro daaló betere hae kwia Krit tuamó wei fókumó tene Salmone bemó sókó felepó.

8 Téro da mo doasi besé tikiné fenénipa, hae duné kinaté mo dua wóputé wei fanoko seseke fu betalepó. Téro Lasea be felekemó beta wei sukóló mulale fale tiki wisinaale doi mole nuku dulótua dere tikimó sókó felepó.

9 Atéro, wóputé fu betepatei, be dɛrape dekéro hɛle kemeyalepó. Téro, kale Juda whirapené ɔla weyóló betere be dɛ kemene folepaae, beséro sosóli alitamo felekemó waai yalepó. Atei kaae be demó wei tómó nukutamo kotere ala mo wisinipóló kisipa mutu, Pol-né nuku só kotere whirapepaae i fo yalepó.

10 “Ti be whi-ó, da mió doai sosóliro besé alitamo tuamó fupata, ti dakélé, i nukukélé ɔla ɔlakélé, mo fea tuá tikimó aluyaalopó,” yalepó.

11 Ti fo yaletai, kale diki tare whirape kaae tare whiné nuku taleró nuku só kotere whitamóné dere fo woseturaalu, Pol-né dere fo sisópaae eralepó.

12 Kale ai wei sukóló mulale fale tikimó da sosóli ali kemeyópóló kaae tawóló betaai yaletai sosóliné betenénipa, fo tiki kɛlaaróló tale yalepó. Atéro mo turó whirapené duraalu, ai hae tikimóte me be hulua Finiks-mó betaai faalopó depa felepó. Ti ai wei nuku durɛleta dere tiki Krit haeta, *saot-ró west-tamo* upaae ene fóo, *norti-ró west-tamo* ipaae ene wóo epa tuamó erapó.

Doasi besé tikiró hali tikitamo wale fo

13 Atima atéro uté *saot-ró fakeró* maaté sawa béi besé wapa, kale nuku duló betere halika teraayóló atima Krit wei fóku seseke faairaalu felepó.

14 Téro atima mo tupaae fenipatei, hasi bosenóló wei tómópaae dorowale

doakale fotokoi besé tikiné doi *nortist* besé sókó wouraalu kale nuku tao sóro feteraai yalepó.

15 Ai besé tikiné nuku tao sóro wei kulu tuapaae taae fatepa, besé walepaaetei, ɔalesumó hóné sukalepó. Atétepa, ama kɔleaané sóro fópóló nuku bisiki tao diliki yóló hɛle betó mupa, beséné amatei sóro fu betalepó.

16 Téro, besénéte soro fólo weiné bopéroló daaló betere hae kwia Kaoda-mó sókó felepó. Atéro ai hae tikiné kale besé kinóló fanokomó seseke furaalu, kale belekamale nuku doasi nukumó dulaairaalu wolopeté felepó.

17 Téyale tikimó beséro hali tikitamo wouraalu, fotokóné fenénipa kale nuku sóro doasi nuku tómó beleralepó. Atéro halika tikiné atima betere doasi nuku tekée faosóro, ó kwiaró a kwiatamomó sɔyóló dokóo, tuamókélé sɔyóló dokóo, yalepó. Aita nuku hapale hoko furaalu, atikámó dée tane fólo atima doraosóro wituraalu yalepó. Kale wei tómó ama kɔleaané fópóló nuku keɛraté fole kuti kwia weipaae deróló duralepó. Ai wei kulu tuamó tukure halepané doita, Sirtis-pó.

18 Téro, fiyóló hikakélé doakale besé tikiró wei asyatamoné da felekemó sóro deratepa, nuku fé yópóló ai muó mole ɔla ɔla sóro weipaae kaae sóro teraayalepó.

19 Sore eratere be demó da mo felekemó alunépa, kale nuku kotere ɔla ɔlatei tao suyóló weipaae teraayalepó.

20 Atéru, sukakekélé hɛrekélé mo sawa keleni, besé tiki beta hɛle wómaaté tapatei be dɛrape dekéro kemeyalepó. Atétepa, da betaaire kisipa me, mo sukaire kisipa beta muóló betó molepó.

21 Atére alamó kale be whirape atima bitiré wale dokó ɔlakélé néni, wote siri betó molepó. Atéru, Pol turukó holóló duraalu “Ti be whi-ó, take ɔalo Krit hae kwia taaróló faalo meipó yale fo diaaɔ wosuasóro, ti da

etei kaae seke sóo, diaaq ɔla ɔlakélé weipaae teraa yóo, wua meipó.

²² Téretei mió yalo diapaae mo dapó. Dá i betó mole whikó weimó aluyaalo meipa, betá kisipa muóló faalopa sae. Í nuku betá weí tuámó doyaalopa dá wi dere ala ini, hosaa diriyóló betae.

²³ E Tale Kótóné ama kutó dirópóló sóró beteró betere whireteiné, take dilikitamo hepen bemó kutó diratere *ensel* e felekemó daane walepó.

²⁴ Atéró, epaae i fo yalepó. ‘Pol-ó, ya wi yaose. Kótóné kolené sukutere ala yátamo mulu, Sisané keletómó daalu fo tokóló tale inipatei, yaró ai nukumó betere whirapetamo alu yaalo meipó,’ yalepó.

²⁵ Térapa, ti be whi-ó, diá i weiné dere alamó wiyóló diri furu furu yaose. Tale Kótóné ama kutó diratere *ensel*-né epaae yale fo motóró eraalopóló kisipa mutu, yalo hosaa muni deyóló hajné sukóló i betere ape.

²⁶ Téyaalotei, i nuku betá ti weiné bopéróló daaló betere hae kwia felekemó tukure halepamó dene fóló doyaalo ai ape,” yalepó.

Wei nuku doyle fo

²⁷ Téró, dá Adriatik doasi wei kela tuámó fu betepatei, 14 be derape kemeyalepó. Ai 14 be de dilikitamo 12 *kilok* kale nuku só kotere whirapené tuéné mió kale weiné bopéróló daaló betere hae kwiapaae felekemó sóko faai dapó kisipa mualepó.

²⁸ Atei kisipa mutu, halepa feleke déro kelaai sawa sekei ɔla deralepó. Téyalemó, wei dolopaae doropóló hae olaane derepele dale dokó salemó 37 *mita* epa kelalepó. Atéró sawa fóló tumó kale dere kaae momó deróló salemó 27 *mita* epa kelalepó.

²⁹ Atéteremó, kale nuku hapale furaalu, wei dolomó daae mole kapomó dene folo dá felekemó doranépa witu, sekei ɔlarape nuku salemó douro duwóló deralepó. Atéró, furaalu, be hapale deyópóló moma deté fu betalepó.

³⁰ Kale nuku só kotere whirapené weiné atima sóro aluraqsóro botokó faaire tu keketu i ala yalepó. Atimané mepaae whirape dilikóló atima faai kale sekei ɔlarape nuku topomó duróló deratapóló, belekamale nukuné halika teraatu betalepó.

³¹ Téyaletai, Pol-né kale diki tare whirapené topo whiró ama diki tare whirapetamopaae duraalu, “Ai whirape atimatamo i nuku tuámó bitini depata, ti dá fea weiné dóló aluraalopó,” yalepó.

³² Atétepa, kale diki tare whirapené nuku beleka tiki duló betere képi wei dolopaae turukóló taae deralepó.

³³ Téró be deteretamo Pol-né ai whirapepaae duraalu, “Diá *fula* tamo tuá weiné dere alamó aso sóko fóló bitu, ɔla sawakélé olaa yóló bitinipó.

³⁴ Atéyaletiné mió yalo diapaae ɔla nae yóló se dere fo i dere ape. Diá wotené sukaqsóro fotokó buópóló ɔla dekeró nae. Diáta, weiné mo betá whikókélé aluréni, wisiyóló dua sóko fóló betaalo ai ape,” yalepó.

³⁵ Ai fo yóló kilipaae *bred* o bula sóro taru atimané keletómó Tale Kótópaae mo kée yóló kolokó daalu yóló, a kaae sóro nalepó.

³⁶ Atétere ala kilitu, whirape fea hosaa muni deyóló hajtamo atimakélé sóro nalepó.

³⁷ Dá ai nukumó betale whirape dokó suraalu, 276 whirapepó.

³⁸ Atima ɔla nóló kemeróló kelalemó, kale nuku seke epa fé yópóló *whit* o yorape weipaae sóro teraayalepó.

³⁹ Atéró folo, hika be detepa, betá hae kwia epa kelaletai ai hae tiki atima wisiyóló kisipa inipó. Atéró ai hae kwia ere tikipaae kese faralemó, wei sukóló mulale fale atiká wisinaale keletepa aimó nuku dakerale faalopó yalepó.

⁴⁰ Atéyaairaaalu, kale sekei ɔlarape duló betere halika tikirape turukóló wei dolopaae taae deralepó. Téró kale nuku só kotere ni fake dokore halika tikikélé teraayalepó. Kale nuku beséné sóro fópóló duló betere

kuti kwiarapekélé, teraayóló mu-laletai, momó ó nuku kwia fójro woloralepó. Atéro, atima wẹi fóku atika tópaae sókó faai felepó.

⁴¹ Téyalemó, kale nuku furaalu, wẹi tuamó sokore halepamó deyóló kaae saletikimó tokóló faaitere mo sunipó. Atépa doasi wẹi asyané, kale nuku sale mo terekeyóló taae falepó.

⁴² Atétepa, kale diki tare whirapené *dipula* whirape botokó wẹi alaee faqsóro mo fea dóló aluraai tué mualepó.

⁴³ Té yaai yaletai, atima kaae tare whiné Pol sinaqsóro kisipa mutu, diki tare whirapené yaai yale ala sesé yóló taalalepó. Atéro, kaae tare whiné duraalu, diá mepaae wẹi alaee fole kisipare whirapeta, ti wẹi alaee fae yalepó.

⁴⁴ Mepaae wẹi alaee fole ketere whirapeta, ti ai nuku terekée fele ni fake halake dolomó bulóló alaee fua yae depa, atima fea ai fotóro sya fóló, wisiyóló sókó felepó.

28

Pol Malta haemó betere fo

¹ Dá sókó fele wẹi fókuta, wẹiné bopéro daaló betere hae Maltapó.

² Ai Malta so whiné dá mo wisiyóló dape sóro simó beteralepó. Aita, doasi sosóli ali tuá dolomó hali nale tikimó sosóliné dá sukutepa, simó tiki dirirótu betalepó.

³ Pol ai felekemó yó mole si detáame betápaae yóló simó bilirótu berteremó, whi tukó nokole wuli male si detáame dolomó buói si supumó sókó wóló Pol-né naasemó tukó naalepó.

⁴ Atétepa, kale ai be tale so whiné wuliné Pol-né naasemó fọ yó tapa kolóló, atimasisitei duraalu, “Ai whita, whi dilé kotere whi erurapó. Atétereteiné dowi ala dere kwia tokó matere kótóné á wẹiné dóló aluréni, taaróló mió imó wuliné ai dele ape,” yalepó.

⁵ Tépa, kale whiné ama naase fépo yalemó, kale wuli male si dolopaae

taaere dere felepó. Até yaletai, Pol á naase tópuóló dotopo dere alakélé inipó.

⁶ Téro, ai daae mole so whiné Pol-né naase dotopo yóló tóputere ala ó dukó fóló sukutere ala ke-laai kaae tawóló daapatei, suka kele doasi keme yalepó. Kale seké me alakélé initere ala kilitu, atima kisipa tiki momó feteyóló duraalu, i whita kótóteipó yalepó.

⁷ Téro, Malta hae teteróló kaae tare topo whi Puplias-né ama hae ai wẹi fóku felekemó erepó. Ai sekéné dá ama bepaee mo dua wisiyóló dape sóro kaae tawalepó. Atéro, átamo betepa be de sore kemeyalepó.

⁸ Dá atéro berteremó, kale sekéné alima topo supu dere kisiro diasatamoné sukóló mupa, Pol-né á kele fóló momaróló naase mulalemó, kale whi wisiyalepó.

⁹ Até dere ala kilitu, ai bemó kisi daayóló muó mole so whi mo fea Pol beterepaee wóló betó mupa, ama wisirótua yalepó.

¹⁰ Atétere ala kilitu, ai so whiné dá dukiróló doasi whi aqrálepó. Téro, dá ai be taaróló faaitepa, dá yayare ọla ọla fea atima melalepó.

Pol Rom bemó sókó fele fo

¹¹ Dá ai bemó wélié sore berteró faairaalu, nuku kekálepó. Téyalemó Aleksandria whirapené nuku sosóli ali ereteiné hale muló betepa, dá ai nukumó bitị felepó. Ai nuku kwiamó, betá be demó deale kótó naale tamo Kastaró Poluks-tamo suróló aleale aso dakeró beterepó.

¹² Téro dá Malta taaróló fóló, me wẹiné bopéro daalo betere haemó tene Sirakus be huluamó sókó fóló, aimó be de sore daayalepó.

¹³ Atéro, dá ai be hulua taaróló fóló, Resium be huluamó sókó felepó. Aimó fiyóló hika ti dá u *saot* fak-eró besé wapa, taaróló fóló tu tuamó fiyalepó. Atéro fóló, Puteoli be huluamó sókó felepó.

14 Téro wẹi nuku taaróló mepaae Keriso norapené dą dape sóró atimatamo be dę wẹikeró betalepó. Dą atéro beteró, nalo ti mo hae tumó fóló Rom be huluamó sókó faai felepó.

15 Téyalemó, Rom bemó betó mole Keriso no nerapené dą wou beterapó dere fo woseturaalu, mepaae so whi atima dątamo hokolaa yaai ọla dotonóló dupu dere tiki Apius-paae walepó. Mepaae uké wale whirape fiyópóló be sore tenó betere tikimó hokolaane walepó. Atéyaa mo umó wapa Pol-né atima kilitu, Talepaae mo kée yóló haj yalepó.

16 Téro dą Rom bemó sókó fóló, *Gavman* whiné Pol ą ama wotoró kae bemó beteróló diki tare whi betą ą kaae tawóló beterepó.

Pol ą diki tare whiné kaae tapatei Talené fo yó maletai

17 Téro be dę sore kemetepa, Pol-né Juda topo whirapepaae tourale ape yóló betó mupa duraalu, “Norapeó, yalo so whipaae dowi ala mekó eréni yóo, dąné ayarapené mara mole alakélé, doréni yóo epatei, atimané ę Jerusalem bemó hale tawóló *dipula* beterópóló, Rom *Gavman*-né naase tuamó i muló betere ape.

18 Téro, Rom *Gavman* whiné fo tokóló taleralemó, ę doló sukunaai dere dowi ala kwia mekó munipa, fópóló dotonaai yalepó.

19 Téyaletei, Juda whirapené meipa *dipula* beterae dere fomó, yalo ti wisirapa Sisané yalo fo tokóló taleyópóló Sisa doi yalepó. Yalo atéyale alata, yalo so whitamó fo tokóló atima só deraai kisipa mutu ini, atimané ę haletei *dipula* beterae depa yalepó.

20 Ai fo hakearóló diapaae yaairaalu, ape yalepó. Ę *sein* képiné i dokóló muló betereiteita, kale Israel fake so whi Kótóné tao saalopóló hajtamo betere ala mo dokonale betené ę *sein* képiné dokóló i betere ape,” yalepó.

21 Ai fo depa, kale whirapené ąpaae duraalu, “Mepaae Judia hae

kwiaró wale norapené naao i dowi ala yalepó yóló, dąpaae *fas* asę yóló ąlatere ala ó kólóné ene wale alakélé inipó.

22 Atépatei, dąné mió naao kisipa mole fo betą wosaai dapó. Ti noa betené dumi, be hulua feamó betóló fale so whiné duraalu, dą i fake tuamó bukótamo yóló kae biti fale so whi dorapó depa dąné wosetu beterapó,” yalepó.

23 Ai fo kęlaaraai, atima momó touraaire be dę tukóló mulalepó. Ai kale tukóló mulale be dę sókó wapa, take folosóró wale whirapetamo mepaae kae wale tikimó, so whi mo fea hale ọla kaae Pol betere bepaae wóló touralepó. Atéro betó mupa, Pol-né Kótóné tetéroló kaae tare aqmó mole ala etérapóló yó mótu, Moses-né asere foró Kótóné kóló whirapetamoné ere fotamo yó mótu betalepó. Téro ai fo mo dokonóturaalu, Yesu mo ai wale ape yóló hikati kaae soró yó maletai be dikiralepó.

24 Ai fo woseturaalu, mepaae so whi Talepaae tuę tiki feteyóló tiraletai, mepaae tuę fetenipó.

25 Atéturaalu, atimasisitei kae kae kisipa muóló foné u só derótu i só derótu du betepa, Pol-né fo kemerótu i fo yalepó. “Dęi Kepe Wisiné diąné ayarapepaae Kótóné ama fo wisi yó móturaalu, Kótóné ama kóló whi Aisiané kólómó mo fo erapó.

26 “Yą fóló, yalo so whipaae i fo yae. Take diaaq yalo fo wosaalotei foné bete wisiyóló kisipa muaalomeipó.

Take diaaq yalo dere ala mo kelené kelaalotei, ai alané bete diaaq kisipa yaalomeipó.

27 I so whiné hosaa hapólu eru, atimané wosęliné wosaireteikélé, mo hapólurapó.

Atima kelené bete wisiyóló kelaqsóró keke hukunó beterapó. Atimané wosęliné wosenaalemó, bete wisi wisiyóló wosóo, atimané tuę tekeyóló bete kisipa duraalu, ępaae feteyóló wapa,

yalo wisiróo yaqsóro hapóluró
beterapó,' erapó.

²⁸ Térapa, i ala betá diané tuę
muópóló dapa wosae. Kótóné
ama mo doasi tao sere alata, kale
Juda meire fake so whị beterepaae
dotonó beteretei diaaọ kisipa yae.
Térené take ai so whịné wosóló tuę
muaalopó," yalepó. Atimané Pol-
né ai dere fo woseturaalu, atima ą
taaróló faai yalepó.

³⁰ Ba fo tamo tuámó Pol ą betere
be amatei, dupu deté fóló beterepó.
Atétu, ą beterepaae wua dere so whị
mo fea wisiyóló dape sóro ekei fo dua
yalepó.

³¹ Téturaalu, Kótóné teteróló daale
aomó mole alaró Tale Yesu Kerisota-
moné ala etérópóló diriyóló halaainé
daalu yó mótu beterepó. Ama atéro
yó mótu betepa, whị mené sesé dere
ala inipó.

Rom

¹ I asęta, Yesu Kerisoné kutó diratere whi Pol-né dapó. Kótóné ama fo wisi yó maté kweyópóló, ą beterepaae ape yóló, ę *apotel* whi sóró beteralépó.

² Yesu Keriso ą waai teópatei, Kótóné kóló whirapené so whi tao saaire fo wisi waalopóló, yóló mulale fo ama kae muló betere *buk*-mó aseyóló mulélipakalépó. Ai fota me kae mei, Kótóné ama naalemamó erapó.

³⁻⁴ ą mo tiki daaleteita, ti Depitné deté wale whiné deyaletiné erapó. Mo kae beterótu betere Dęi Kepe Wisiné ą Kótóné Naalema mo doasi fotokę bole whipóló so whi feané kisipa yópóló hakearaleteita, ą sukaletei momó kepaayale alané eralépó. ą me kae mei, dą tęteróló kaae tare whi Yesu Kerisotórótípó.

⁵ Yesuné ama doi doasi muópóló, Kótóné ąpaae matepa amamo hamokoróló dąpaae *apotel* kutó melalépó. Atéyaletaita, Juda meire fake so whi fea Yesu Keriso beterepaae wóló, ąpaae kisipa tiki tiróló ama fo aqmó sukóló beterópóló, ai fo yó maté kweyae yóló, dą sóró beteralépó.

⁶ Diąkélé Yesu Kerisoné ą beterepaae ape yóló, ama fake so whıtamo touró betereiteiné mo ama so whıtóró beterapó.

Pol Rom-paae faai yale fo

⁷ ąlo i dere asęta, Rom bemó betó mole Kótóné yaala sókó furaalu ą beterepaae ape yóló, sóró kae beteró betere so whıpaae dapó. Térapa, dąné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, dią feapaae erópóló yae.

⁸ ąlo folosóró dere fo i ape. Dią Talepaae tuę tiki tiró beterapóló, i hae kwiamó betó mole so whiné deté fupa ąlo wosalépó. Dią fea atéró betepa, ę Yesu Keriso tuąmó bitu, ę

tęteróló kaae tare Kótópaae mo kée du beterapó.

⁹ Kótóné ala eróturaalu, ąlo hosaa tuąmó doasi ketekę buóló, ama naalemané fo wisi so whi feané wosópóló i yó mótu betere ape. Ai Kótóné keletómó, betere dokę ąlo dią kisipa keteréni, diąmó moma hąle eró taretei ama mo kisiparapó.

¹⁰ Atéró moma deté wou betereitei, mió mo dokonóturaalu ę dią beterepaae wópóló, Kótóné ama tu aleraai kisipa mupa, ti ai ala mo erópóló du beterapó.

¹¹ Dęi Kepe Wisiné ę tuąpaae hamokoróló erale ala wisi dią fotokę buóló beterópóló, ąlomo dią melaai ę dią beterepaae mo wonée du beterapó.

¹² ę dią beterepaae wonée du betereiteita, hąle meipó. Diaaq Talepaae kisipa tiki tiró betere alané ę ketekę bulóo, ąlo kisipa tiki tiró betere alané diąkélé ketekę bulóo yaai kisipa mutu waai dapó.

¹³ Ne norape-ó, ąlo i dere fo diąné kisipa yaasepóló diriyóló wosae. ę mepaae Juda meire fake tuąpaae fóló, Kótóné ala eróló du olerótu yale kaae, dią tuąpaaekélé ai ala eraai kisipa mutu wonée du betereitei mepaae alané sesé deté wóló, miókélé ai alatóró hąle du beterapó.

¹⁴ ęta, Krik fo bole whıró kae be fo bole whıtamokélé, *skul* yóló doasi kisipa sere whıró *skul* ini mo hąle betere whıtamopaaekélé i fo wisi yó matere ala Talené ępaae dirae yóló melale kutó ereteiné taaréni, feapaae mo eraai doasi ketekę bulapó.

¹⁵ Atére betené, dią Rom bemó betó mole so whıpaaekélé kale fo wisi yó matere ala ę wini, halaaainé yó melaai mo doasi ketekę bulapó.

¹⁶ Ti ai fo wisi tuąmóta, Kótóné ama fotokę boleteiné ai fo wosóló tuę tiki tiró betere so whi fea aluyaqsóró, tao saaire fopóló kisipa mutu, ę wini halaaainé yó mótu beterapó. Ai fo wisi folosóró Juda fake so whıpaae

yó melóló, nalo ti Juda meire fake so whĩpaae i yó mótu betere ape.

¹⁷ I fo wisinéta, Kótóné keletómó mo donoi so whĩ betere ala i ape yóló, hãkearóló yó mótu beterepó. Ti ai donoi alata, kaae sóró deté fóló kemene folepaaekélé me alané sumitei, kisipa tiki tiratere alané betã sua dapó. Ti aita, ašemó ere fo kaaepó. “Mo donoi so whĩta, kisipa tiratere alanétóró bitiré faalopó,” erapó.

Kótó fopaae butu erótu betere ala

¹⁸ Tépateti, i haemó betó mole so whĩné Kótó betere kisiparutei, bitini nisyóló ama fo wosaalo hóróló, kae kae du betere dowi alané kale bete mole mo fo wisi aluróló husirótu beterepó. Atétu betepa Kótó hepen bemó bitu, ai dowi alatamo fopaae boletei so whĩ feané kolóppóló, hãkearótu beterepó.

¹⁹ Ti ama ai fopaae butere alata hãle mei, Kótó ã etei kaae Tale beterepóló so whĩné kisipa yóppóló, amatei ã hãkearóló yó mótu betalepó.

²⁰ Mo take Kótóné i haeró yó mole ãla ãlatamo kaarale alimó kaae sóró bitiré wale so whĩnékélé, mió i alimó betó mole so whĩnékélé, Kótó ã tuãmó ere ala kelené kelenénipó. Tépateti, ama aleyóló muló betere ãla ãla kilituraalu, i ere ãla ãla feata, mo ti betere Kótóné doasi fotokõné alerapóló kisiparapó. Atére betené fo tokótamo yóló taletere alimó, Kótópaae yã betere kisipa iniru yalepóló, ama kisipa felératere fokélé mo yaalomeipó.

²¹ Ti noatepae, Kótó atimané kisipa irutei, Talepóló ama doi doasi muópóló hale horatere ala ó mo kée dere fokélé dua inipó. Téturaalu, atimané mole tuę tikikélé okoko iru, hosaakélé mo tóru yóló diliki yó falepó.

²² Ti atimanétei ðata, tuę tiki fosó fosó yóló dotoróę fale whĩrape beterepó du betepatei, atima okokoi whĩ alée fóló beterepó.

²³ Atéru, sukókélé ini, ama kae ere ðę wisinaale fãane Kótó betepatei, kelené kilinipóló taalóturaalu, kelené

keletere ãla ãlatei, Kótó suróló whĩné naasené aletua yalepó. Ti ai aletua dere ãlata, whĩ ó ba, na, hupu, wuli, aita sukutua dere ãlarapetei suróló aleóló aso daaróló, atimané Kótópóló momatua yalepó.

²⁴ Atétu betale betené atima hosaa tuãmó ekęle yóló du betere dowi ala mo ti fakeyóló so ó whĩ hamomatamotei nópu nokole ala du betepa, Kótóné sesé ini, mo ti deté fu beterepóló taaralepó. Atétepa, hãle deté fu betale mo sonaalei dowi alané atima tikitei folokoleróló, u dorãle i dorãle du betalepó.

²⁵ Atéturaalu, Kótóné mo fo wisi taaróló, kapala fotei tao tawalepó. ãla ãla fea aleyóló muló betere Tale betepatei ã aqmó sukóló bitini, ama aleyóló muló betere ãla suka, kósupó, hupu, na, hasi, ni atimané talepóló aqmó sukóló bitu, ai ãla ãlané hękesere ala eróló momatu betalepó. Ai ãla ãla feata, Kótóné aleóló muló betereiteiné ama doi betã hale sóró horóló, mo kée fo du betenérápó.

²⁶ Atima atei ala hãle du betepa, mepaae mo sonaalei dowi alakélé ekęle yóló hãle deté fu beterepóló, Kótóné seséni taaralepó. Sorape atima whĩtamo dere ala taaróló, so hamomatamotei dowi ala du betalepó.

²⁷ Soné ai dere ala kaae, whĩrapenékélé sotamo dere ala taaróló, whĩ hamomatamotei yaaire dowi ala atimané hosaa tuãmó si kaae dukuraalu, ekęle yóló du betalepó. Whĩné yóppóló Kótóné muló betere donoi tu mupatei taaróló, whĩ hamomatamotei sonaalei ala du betaletimó, Kótóné matere dowi kwia atimané tikimótóró su betalepó.

²⁸ Ai ala tómó, Kótó ã etei kaae Tale beterepó tuę ini, hãle ãla nisyóló taae faraletiné atima mo okokoi tuę mulóló, ené inire ala hõko deté fu beterepóló taaralepó.

²⁹ Atétepa, du betale dowi ala atima tuãmó fãayóló suraletei i ape. Donoi ala ini, hõko dere alakélé, so nópu nokole alakélé, ãla ãla mo

dekéro senée dere alakélé, mepaae dere sonaalei dowi alakélé, hãle yó tarepó. Téturaalu, mepaae whiné mole wisi wisi ɔla ó du betere alakó enée yóló dei tué mutereteikélé, whi dele alakélé, hõle sere alakélé, whi dilikitere alakélé, me whipaae dei kisipa mutere alakélé, betere dokó hãle yó tarepó.

³⁰ Tétu me whi kikiti eratere fokélé, mo hãkeamó yóló sininatere fokélé, Kótó hõróló bóe dele alakélé, fo wosóló aqomó bitini, dowaae fole alakélé, nene duraalu bopé faketerere alakélé, me whiné amatei ɔ doi sóró horatere alakélé, hãle du beterapó. Aita atimané tuénétei kae kae dowi ala kaaróo, hama alimané dere fokélé woseni dowaae fóo, duraalu dapo.

³¹ Tétu, wisi tué mutere alakélé, kisipa tiki tiratere alakélé, yaala sókó fole alakélé, kólené sukutere alakélé, atima tuamó mo munipó.

³² Kótóné ama mo donotóro taleturaalu, atei kaae ala du betere so whita, mo ti sukópóló dae ere fo atimané tué irutei, dowi ala hãle yó tawóo, atei kaae ala du betepa mepaae whiné kilitu, ai alata mo wisirapa yae yóo du beterapó.

2

Kótóné fo tokóló mo donotóro taletere ala

¹ Atérapa, diã mepaae so whiné du betere ala taleyóló só derótu betere so whi-ó, fo tokóló taletere sukamó diã hãsóko faai kisipa mutu, me fo tokó matere alakélé mo yaalomeipó. Ti noatepae, atima du betere ala kaae diaaokélé du betereteiné, atima só deróturaalu diãkélé ai só derótu betere ape.

² Ai ala du betere so whita, Kótóné hãle hõko taleyóló só deréni, atimané mo yale ala Kótóné mo donotóro taletu beteretei ðané kisiparapó.

³ Diã mo whiné mené dere ala taleyóló só derótu betere-a, atimané ai dere ala kaae diaaokélé du betepa, Kótóné mo donotóro taletere tuamó diãkélé hãsóko faalopóló de?

⁴ Meta, Tale ɔ mo wisi alatóro erótu betere Kótó bitu, diã hãsóko fóló dowi ala depa kwia hapale tokó meni yóo, diã tué wisipaae fópóló kaae taté fóo, du betere ala diã kisipani, hãle ɔla kaae aqóroló faletu betere? ɔta wisi alamaaté erótu betere Tale ereteiné, diã dowi ala taaróló tué wisipaae fópóló, kaae taté fu betere ala diaaok kisipa ini airapó?

⁵ Tépatéi diaaok hosaa taru, dowaae fóló dowi ala hãle yó taremó Kótó ɔ fopaae butu, kwia melaaire ala diaaokte betapaae yóló muté ai hutu betere ape. Atéroló kwia matere alata, ama mo donoyóló taletere ala hãkearaterere be ðemó yaalopó.

⁶ Kótóné asemó i fo erapó.

“Betã betã so whi atimané yale alamó Kótóné kwia mo donotóro melatepa saalopó,” erapó.

⁷ Mepaae so whiné wisi alatóro hãle yó taru, Kótóné ama kae ere ðé wisinaalekélé, wisi doi muaaire alakélé, ɔtamo betámó betó tawaaire alakélé, senée yóló wóputu betere so whipaae Kótóné mo ti betere bete melaalo ai ape.

⁸ Téretei, mepaae so whi kale mo fo wisi wosóló aqomó bitini, atimatei hẽkese yaaire dowi ala sya fóló, du betere so whitamó Kótó ɔ fopaae butu, kwia melaalo ai ape.

⁹ Atéturaalu, dowi alatóro du betere so whi fea dei fomaake kisipa muópóló, Kótóné sekei ala folosóro Juda fake so whipaae eróo, nalo ti Juda meire fakepaae eróo, yaalopó.

¹⁰ Téyaalotei, wisi ala du betere so whipaae ti Kótóné ama kae ere ðé wisinaalekélé, wisi doi muaaire alakélé, hosaa muni deyóló dua betere alakélé melaalopó. Ai alata, folosóro Juda fake so whipaae melóló, nalo ti Juda meire fakepaae melaalo ai ape.

¹¹ Ti noatepae, Kótó ɔta me fake so whipaae wisi ala eróo, me fakepaaemo dowi ala eróo dumi, mo betã kaae alatóro erótua dapó.

¹² Mepaae so whi Kótóné ama tukóló muló betere fo tué inipatei,

dowi ala du betepa, ti ai tukóló muló betere fo hãle mupatei, Talené atima só deróló mo ti aluraalopó. Atétere kaae, mepaae so whi fea Kótóné ama tukóló muló betere fo tué irutei, dowi ala du betepa, ti ai tukóló muló betere fonétei só deraalo ai ape.

¹³ Ti noatepae, Kótóné ama tukóló muló betere fo hãle wosetu betere so whipaae mo donoi so whipó yaalomeitei, sya fóló erótu betere so whipaae ti mo donoi so whipó enérapó.

¹⁴ I dere fota mo dapó. Juda meire fake so whipaae kale tukóló muló betere fo mené dosayóló yó meni, atima kőleaanétei ita wisi alapó, ita dowi alapóló tuépa, ti Kótóné ama tukóló muló betere foné eraaire ala atimané hosaa tuamó asęretei hãkearatapó.

¹⁵ Atéturaalu, atimané me dowi ala depa, ti hosaa tuamó atimatei só deróo, me sukamó yale ala tuénétei taleralemó, me ala yale kisipa munitepa, ti atima só derénipó kisipa muóo, dua dapó. Atétere alané Kótóné i ala yae, i ala yaose ere fo atima hosaa tuamó asęretei hãkearatapó.

¹⁶ Ti ai alata, Kótóné so whi feané hosaa tuamó hiróló mole alarape taletere be demótóro Kótóné Yesu Kerisopaae tale yae depa, amamo tale yaalopó. Kale fo wisi yalo yó móturaalu me fo kae dumi, ai fotóro yó mótu beteraapó.

Kótóné tukóló muló betere fo Juda fake atimanékélé tikitua dapó

¹⁷ Térapa, diã Juda fake so whi-ó, yalo i dere fo mo wosae. Diaaę kisi-pané diãta, Juda fake bitu, kale tukóló muló betere fopaae tué tiki tiróló, Kótótamo fulumu yóló betamó betere so whipóló bopé faketu bitu de?

¹⁸ Kale tukóló muló betere fo tuamó mo bete mole foró doasi kisipare alatamo diaaę diriyóló kisipa sóro, Kótóné ama yaai kisipa mole ala betekélé sumó tuęruraalu, kae kae ala fea taleyóló, mo bete alata i ape du betere?

¹⁹⁻²⁰ Ti diã feata, Kótóné tukóló muló betere fo tuamó bete mole alarape fea bulapóló kisipa mutu, keke dilikire whirape alisóro fóló tu yó melóo, diliki tuamó betere so whi demó beterópóló deróo, okokoi kisipa mole so whi donorate ala yóo, keteirape yó matere whi betóo erapó du bitu de?

²¹ Ti diãné ai yó mótu betere fo-a, diaaękélé sya fóló du bituraalu de? Diãné mepaae so whi ma duraalu, qlémi naose du betere-a, diãkélé qlémi nukumié?

²² Diaaę mepaae so whi ma fo duraalu, nópu naose du betere-a, diãkélé nópu nukumipóló de? Diã kapala kótópaae moma yaai aleale ęla hórótu betere so whi-ó du betere-a, diã momatere bemó muó mole ęla qlémi sinituraalu de?

²³ Diã kale tukóló muló betere fo tuęrapóló bopé faketu betere so whi-ó, diaaę ai ere fotei tukóló, Kótóné doi folokoleróló dorótumié?

²⁴ Diaaę du betere alata, ašemó i ere fo kaaepó.

“Diaaę du betere alané Juda meire fake so whi tuamó Kótóné doi wisi mo ti doró beteraapó,” erapó.

²⁵ Kale tukóló muló betere fo sya fóló erótu bitutamo, tiki sekaę tukóló sirótu betepa, ti bete mulapó. Téni, kale tukóló muló betere fo sya feni tikitua betepa, ti tiki sekaę tikiire whi aęrapó.

²⁶ Téretei, mepaae tiki sekaę tikiire whiné kale tukóló muló betere fotamo sya fóló erótu betepa, ti tiki sekaę tikire whiné dere ala kaae yaalo meipóló de?

²⁷ Atérapa, diã tiki sekaę tukóo, kale tukóló muló betere fokélé tué yóo irutei, ai fo tikitua betepa, ti tiki sekaę tikiirutei kale tukóló muló betere fo sya fóló erótu betere whirapené diã só deraalo ai ape.

²⁸ Mepaae Juda fake whi hãle tó tikiiné maaté dãta, Juda fakepó du betepa, ti ai whi ę mo Juda fake whi

meipó. Ti mo tó tiki sekaę tikitu betere alata, me bete munipó.

²⁹ Mepaae whi detamo ama hosaa tuamó Juda whi betepa, ti ą mo Juda whi ai ape. Asemó ere fo maaté sya fóló mo siriró betepa, aita bete ala meipó. Deį Kepe Wisiné hosaa tuamó siriró betere whita, mo siri eró betepapó. Atei kaae whi doi sóró horatere alata mo whiné dumi, kótóné betą ą sóró horótu betepapó. Kótóné betą ą sóró horótu betepapó.

3

Mepaae alané Kótóné eró tare wisi ala aluranénipó

¹ Térapa, Juda fake kolósu, Juda meire fake kolósu depa, noa wisi alané Juda meire teraae fale? Ó atima tiki sekaę tikitere ala tuamó noa ke wisikó bule?

² Aita mo kae kae ala fea atimapaee meló betereiteiné teraae falapó. Ti folosóró meló betere topo ala i ape. Kótóné mo ama fotóró atimapaee wisiyóló kaae tawae yóló, melóló atima sóró beteralépó.

³ Ti mepaae Juda fake so whi ąpaee tuę tiki tirénitere betené noa ala yaaloé? Ai dere alané Kótóné ama so whipaae eró tare wisi ala doróló aluranéne?

⁴ Mo meipó. So whi feané dere ala taletepa, kapala fo bupatei, Kótó ą betą mo fotóró bulapó. Aita, asemó i ere fo kaaepó.

“Naao dere fokélé mo donotóró yóo, fo tokóló taletere alakélé, naao kisipa mole ala sya furaalu mo donotóró dapó yóo, yópóló yae,” erapó.

⁵ Dąné hoko du betere dowi alané Kótóné mo donoi ala so whiné kolópóló hakearatepa, dąné noa fo enéne? Dąné du betere alamó Kótó ą fopaae buturaalu kwia matepa, hoko ala dapó yaaloé? Ti atei kaae mutere tuęta, mo whiné mole tuępóló i dere ape.

⁶ Kótó ąta, hoko ala dumipó. Atei kaae ala wuasóró, ti i haemó betó

mole so whi featamo netéro fo tokóló tale uąé?

⁷ Mepaae so ó whiné etei kaae fo enérapó. “Yalo kapala ala du betepa, ti Kótóné ama bete mole alaró mo kae ere deį wisinaaletamo hakearóló, mo ti fakerótu betepapó. Atétu betepatei, noatepamo Kótóné ę dowi ala dere whipóló, só derótu betere?” enérapó.

⁸ I dere fotamo mopa, ti etei kaae fo enérapó. “Wisi ala sókó wópóló, dą dowi ala dekéro yaalopa sae!” Dąné atei kaae hoko fo du betepapóló, mepaae so whiné dą doi doróló erótu betepapó. Mepaae whinékelé atei fo deté fupa wosalepó. Talené atei kaae so whi só derótu betere alata, mo donopó.

Donoi whi mo betąkéle bitinipó

⁹ Térapa, atei kaae dere forape woseturaalu, dą noa kisipa munéne? Kótóné dą Juda fake wisiyóló kilituraalu, Juda meire fake siwiyóló tao sumipóló kisipa mute? Ai ala mo dumipó. Dą Juda fakekelé, Juda meire fakekelé, fea betą alatóro ereteiné dowi alané dokóló muló betepapó.

¹⁰ Aita, asemó ere fo kaaepó.

“Donoi ala dere whi mo betąkókelé bitinipó.

¹¹ Mo betą whinékelé etei kaae Kótó betepapó kisipa muóo, mo betą whinékelé Kótó kelaai dapóló ketekę buóló kekọo, mo dumipó.

¹² So whi mo fea tuę wisi taaróló kópaee fóló, atima feané du betere ala bete muni, mo ti doyo falapó.

Wisi ala dere whi mo betąkókelé bitinipó. Mo meipó,”

¹³ “Atimané du betere fota, whi dou tukętepa dei kęlaa sókó woutere kaae yóo, atimané dere fokélé whi dilikóló kapala fotóró yóo, atimané kólómó du betere fokélé, whi tukó nóló sukunatere dowi feę bole wuliné whi dóló sukunótu dere kaae, yóo du betepapó,”

14 “Atimané me whi yóló sin-inóló só deratere foró, whi hakesaaratere fotamo atima tuamó faanuraalu, hãle yótóró tarapó,”

15-17 “Atima whi daai ketekę buóló kekepatamo furaalu, bekélé, ɔla ɔlakélé fea doróo, so whikélé susupuróo yóló fi tikimó, nalo wale whiné atima kaketu betepa kelaalo ai ape. Atéturaalu, hosaa muni deyóló mo dua betere ala atima mo kisipanipó.”

18 “Ai so whi atimané du betere alamó, Kótóné kwia melaalopóló witere alakélé mo dumipó,” erapó.

19 Kale tukóló muló betere fota, hãle whirapepaae dumitei, ai fo aomó sukóló betere so whipaae dapóló kisipa mutapó. Atére betené i haemó betó mole so whi feané yale ala betakélé hasókó feni, mo donotóró taletere sukamó, dané yale dowi alamó dapaae wosetepa, me fokó hiréni, mo dono dapó fo betã enérapó. Téturaalu, mo betã whinékelé atei ala inipóló, Kótópaae me tokó matere fokélé mo enénipó.

20 Atéreteiné Kótóné mo betã whipaaekélé, yaata kale tukóló muló betere fo wisiyóló erótu betaletéiné donoi ala du betale whipó fo mo yaalomeipó. Ti ai tukóló muló betere fonéta, dã fea dowi ala dere so whitóró beterapó kisipa muópóló, dapaae hãkearóló yó mótu beterapó.

Tuę tiki tiratere alané donoi so whi beteratapó

21 Tépatéi, Kótóné tukóló muló betere fo mupatei, mió ama so whi donoterere ala hãkearó betepa kelerapó. Ai ala yaalopóló, kale tukóló muló betere foró kóló whirapetamoné ašemó erapó.

22-24 Ti Juda fake ó kae fakekélé me ala kae inipó. Dã fea dowi ala yó tareteiné Kótóné ama ere de wisi-naale mo yayrapó. Atépatéi, dã fea Kótóné hamokoróló hãle tao sere

alané donoi so whi beteralepó. Ai tao sere alata, Yesu Kerisoné ama betere bete melóló, dã dupuró beterapó.

25 Ti Kótóné Yesu sukópóló meló betere alata, so whitamó fopaae bole ala kemeróturaalu erapó. A atéró sukãle ala mopóló tuę tiki tiratere so whitamó Kótóné fopaae butere ala momó kae yaqsóró, mo ti kemeró beterapó. Ai ala ereteita hãle mei, ama donoi ala so whi feané kolópóló, hãkearóturaalu yalepó. Ti noatepae, take bitiré wale so whiné du betale dowi alamó, kwia hapale tokó meni, dua kaae taté fu betalepó.

26 Ama ai ala yaleteita, mió i alimó betere so whiné ama donoyóló taletere ala kilitu, a mo donoi Tale betóo, Yesupaae kisipa tiratere so whi donoterere Tale betóo ere ala kisipa yópóló hãkearalepó.

27 Térapa, so whi feané hãle bopé fake dere alata, noa wisi ala yale tikimó bopé fake yaaloé? Noa ala sya feleteiné bopé faketerere ala hepée faraleé? Aita, Kótóné tukóló muló betere fo sya fele alané ini, Kótópaae betã tuę tiki tiraleteiné yalepó.

28 Ti noatepae, dané kutirimó muló bitu eró tare mo bete mole ala betã i ape. Kótóné mepaae so whipaae diã donoi so whipó dere fota, kale tukóló muló betere fo sya fóló erótu beteremó dumipó. Tétumitei, Kótó apaae kisipa tiki tiratere alamó betã dapaae mo donoi so whipó enérapó.

29 Ti Kótóta, Juda fake so whi maaté teteróló kaae taru, Juda meire fake so whi kaae tanipóló kisipa mute? Meipó. Aata, Juda meire fake so whikélé fea teteróló kaae tare Kótó beterapó.

30 Ti noatepae, tiki sekaę tikire whiró tikinire whitamó wusuró betã kaae tuę tiki tiró betepa kilitu, atima fea ama so whi beterópóló, ai betã Kótónétóró donoróló, beterótu beterapó.

31 Tuę tiki tirae yóló dané yó mótu betere foné Kótóné tukóló muló betere fo bete munire ɔla aqrótu betere? Mo meipó. Ti ai tukóló muló

betere fokélé mo bete mulapóló, ðané du beteraþó.

4

Abraham kisipa tiró betepa donoi whípó erapó

¹ I yale fomó, ða Juda fakené noutere Abraham-paae Kótóné noa ala eratepa ama kolóló kisipa salepóló ðané noa fo yaaloé?

² Motamo Abraham-né du betale wisi ala kolóló, Kótóné aþaae mo donoi whípó uasóró, ti a bopé faketerere ala uapó. Téþatei, whi betanékelé Kótóné keletómó bopé fake dere ala mo enénipó.

³ Ti buk-mó noa fo aseýóló muló betere?

“Kótóné Abraham-paae i ala eraalopóló mulale fo wosóló, ama mopóló tué tiki tirale ala Kótóné kilituraalu, aþaae me alakélé muni, mo donoi whípó” erapó.

⁴ Beta whi mené kutó dirateremó matere duputa, kóleyóló haþe mótumitei, ama diale kutómó matapó.

⁵ Ti mo whinéta ai ala dua deretei, me whiné aþaae mo donoi whípó yópóló kisipa mutu, me wisi ala ini, dowi ala dere so whi donoterere Kótóþaae tué tiki tiraterere kilitu, ai whiné ama dowi ala kwia tokóló aluróló, mo donoi whípó dua dapó.

⁶ I dere fo kaae, Depit-nékélé aserapó. Me whiné ama ditere kutó kolóló dumi, Kótóné mo donoi whípó dere fo wosetu, a haþné sukutu beteraþó. Ai ere fo i ape.

⁷ “Mepaae whiné Kótóné fo tikitu betere, melaai yale kwia haþe kemeróo, atimané mepaae dowi alakélé Talené ama husuróo, ere whi rapeta, mo haþné sukutu beteraþó.

⁸ Mepaae whiné ama yale dowi alamó Talené kwia mo melókelé yaalomeipó, dere fo woseterere whi a haþné sukutu beteraþó,” erapó.

⁹ Mepaae whi Talené wisiralepóló haþné sukutere alata, tiki sekae

tikire whiþaae maaté eróturaalu, tikinire whiþaae eranénipóló kisipa mute? Mo meipó. Ai fake tamo wusuróþaae beta kaae alatóro eraalo ai ape. Ti ðané noa fo yó maté waleé? Abraham-né Taleþaae tué tiki tiratepa kilituraalu, aþaae me alakélé muni, mo donoi whípó yalepó.

¹⁰ Aþaae ai fo eretei-a, tiki sekae tikire whi betepa yalepé, tikaai haþe betepa yaleé? Aita, tiki sekae tukóló betepa ini, tikaaiþa yalepó.

¹¹ Mo take Abraham a tiki sekae tikaaiþatei, Kótóþaae tué tiki tiró betere kilitu, aþaae mo donoi whípó erapó. Até itikimó, nalo ama tiki sekae tukóló sirirélipakalepó. Aita, a mo donoi whípó ere fo mo erapó yópóló, ðaþe muló beteraþó. Abraham a ai ala ereteiné mepaae tiki sekae tikinirutei Kótóþaae tué tiki tiró betere so whiné aya beteraþó. A atéreteita haþe meipó. Atimané tué tiki tiró betere ala Kótóné kilitu, mo donoi so whípó yópóló erapó.

¹² Ti Abraham aþa, tiki sekae tikire whi rapené ayakélé beteraþó. Ai ala maaté mei, a tiki sekae tikaaiþatei, tué tiki tirale ala sya fu betere so whiné ayakélé beteraþó.

¹³ Kótóné Abraham-paae duraalu, “Yaþó naao naalené deté faaire naaletamomó i hae tiki mo turó melaalopóló,” yóló munélipakalepó. Ai alata, Kótóné tukóló mulale fo sya fóló eraleteiné sini, Taleþaae tué tiki tiratepa donoi whípó yale alané salepó.

¹⁴ Ti noateþaae, tukóló muló betere fopaae kisipa tiraterere so whiné ama eraalopó yóló mulale olatamo supa, ti tué tiki tiraterere ala ke buni yóo, Talené ama eraalopó yóló muló betere fokélé bete muni yóo, ere aþratapó.

¹⁵ Ti noateþaae, mepaae so whiné kale tukóló muló betere fo sya fu bitutei, tukóló dowi ala depa, Kótó a fopaae buturaalu, kwia mótua dapó. Ai tukóló muló betere fo kisipa inire whi rapené ai fo tikitepa, ti kale fo tikitapó fo dumipó.

¹⁶ Atéþapa, Kótóné ama eraalopó

yóló mulale fo dokonóló eratere alata, Kótó ɔpaae kisipa tiratere so whiné ama hamokoróló hɔle tao sere ala sɔpóló mótua dapó. Ti ama eraalopó yóló mulale fo dokonóturaalu, Abraham-né deté faaire naale senaalepaae erópóló yalepó. Ti Abraham-né naale senaaleta de maaté? Aita, kale tukóló muló betere fo kaae tawae yóló, melale fakepaae maaté eraalomeitei, Abraham-né tué tiki tirale ala sya fu betere so whípaaekélé eraalopó. Ti ɔta, da tué tiki tiró betere so whiné ayapó.

¹⁷ Aita, i asere fo kaaepó. “Yɔlo yɔ haemó betóló fale kae kae tiki dae mole so whi feané aya beter-atapó,” Ti ɔta, ama kisipa tirale Kótóné keletómó dané aya beterapó. Ai Kótóta, sukale so whi momó kepaaróo, me ala yaai teópatei, mo erapó dere Tale betóo erapó.

¹⁸ Kótóné Abraham-paae eraalopó yale ala eraaire ɔpa meitei, mo eraalopóló Talepaae kisipa tiki tiraletéiné, kae kae tiki daale so whiné aya alée felepó. Ti ai alata, Talené ɔpaae duraalu, “Ó sɔpaae kese horóló hɔre dosɔyaae. Naao deté faaire naale senaaleta, ai ere ala kaaetóro yaalopó,” yale fo mo dokonalepó.

¹⁹⁻²⁰ Abraham ɔ 100 ba fo betóló kemeyaletéiné mo ti otere yóo, soma Serakélé sere yóo erepó. Atéru, naale senaale deyaaire fotokɔ mo buni, atimaamo otereró seretamo betere ala diriyóló tuépatei, Talené ɔpaae eraalopó yale fo mo eraalopé neyaalorópóló béyóló haepaae derepéni, mo eraalopóló keteke buóló tué tiki mo ti tiró bitu, Kótóné doi hale horótu betalepó.

²¹ Aita hɔle mei, Kótóné eraalopó yóló mulale fo ama fotokɔné mo sumó eranérapóló kisipa mutu, ama tué tiki tiratere ala mo ti fotokɔ bualepó.

²² Atéreteiné Kótóné ɔpaae “Yɔ mo donoi whi aleróló beteratapó,” erapó.

²³⁻²⁴ Atéro donoi whípó ere fota,

Abraham ɔ maaté tao sóro wisirótu initei, da nalo betaaire so whikélé wisirótu erapó. Da teteróló kaae tare whi Yesu ɔ mo ti sukaletei, momó kepaaróló betemale Kótópaae da feané tué tiki tiratepa, ti dapaaekélé donoi so whípó yaalo ai ape.

²⁵ Ti dané dowi ala tokóló aluraai Kótóné naalema dópóló melóo, da me dowi alakélé muni, mo donoi so whípó yaairaaalu, ɔ momó kepaaróló beteróo erapó.

5

Hosaa muni deyóló hajné sukɔaire ala

¹ Atéreteiné da Yesu Kerisopaae tué tiki tiró betepa, Kótóné dapaae me alakélé muni, mo donoi so whípó erapó. Atérené mió da teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné yale alané ɔaró Kótótamo bóe du betaletéi kemeróló, hosaa muni deyóló dua beterapó.

² Da Yesupaae tué tiki tiró betepa, Kótóné hamokoróló hɔle tao sere ala dapaae erópóló, ama da dapesó fóló, ai ala tuámó sóro beteró beterapó. Tépa, da Kótóné ama kae ere de wisinaale tuámó betaalopóló kisipa mutu, mo kée yóló hajtamo kaae tawóló i betere ape.

³ Nalo dapaae ai eraaitere ala maaté kelaai dumi, mió dapaae i erótu betere sekei ala tuámó bitukélé, mo kée yóló hajtu beterapó. Ti ai sekei alané da haepaae só deréni, hɔle beletétóro fu betere alanéte i hajtere ala kaarótu beterapó.

⁴ Atétere alané Talené ala eratere whi wisi beterótu beterapó. Atéro whi wisi bitu, take nalopaae Kótóné wisi ala eratepa kelaalopóló, dere haj kaaratapó.

⁵ Take nalopaae wisi ala ke-laalopóló hajtamo kaae taté fu betaletéi, sinipóló fomo kisipa muaalo meipó. Ti noatepae, Kótóné ama yaala sókó fole ala dané hosaa tuapaae tepeyóló faanalepó. Kótóné ama ai yaala sókó fole ala dané tué

dere teita, ama ðamó melale Ðei Kepe Wisiné eralepó.

⁶ I dere fo wosae. Ða Kótó tuéniru, dowi ala du betere so whi me ala yaaire fotokọ bunipa, ða tao saairaalu mo dono be ðemótóro Yesu Keriso sukálepó.

⁷ Mepaae whi de mo donoi whi tao saai dapóló sukutere ala suka fea yó tani, betá betá sukamó maaté depa keletapó. Atétere kaae, mo donoi whi wisinaale tao saai dapóló, mepaae whi sukáairetei mo hapólurapó.

⁸ Tépatei, Kótóné ama ðapaae yaala sókó fole ala etéro hakearóló yó matapó. Ðané dowi ala hãle yó tapa, ai yó tare dowi ala tokóló aluraairaalu, Yesu Keriso sukálepó.

⁹ A sukuturaalu, sókó fele sameané ða donoi so whi betero betereiteiné take nalo Kótó a fopaae butu matere kwia ðané saqsóro, ama tao saaire ala yaalomeipóló de? Mo tao senérapó.

¹⁰ Take ðata Kótóné ama bóe whi betereitei, ama naalema sukuturaalu bóe firóló, betámó betero beterapó. Mió a kepaayóló betereiteiné ðakélé mo ti betero pópóló, ama ai ero betere alané mo yaalomeipóló de?

¹¹ I fota, take nalo yaaire alamó maaté dumitei, mió ða tetéro kaae tare whi Yesu Kerisoné yale alané ðaró Kótótamo bóe fiyóló, betámó bitu, mo kée yóló hajiné sukutu beterapó.

Adam-né ere ala tuámó sukó, Yesuné ere tuámó kepaayóo erapó

¹² Térapa, betá whiné yale alané i haepaae dowi ala wópóló tu tukiyalepó. Atéyale dowi alané sukutere ala kaaróló, so whi fea sukuté fu betalepó. Ti noatepae, so whi fea dowi alatóro du be-taleiteinépó.

¹³ Kale tukóló muló betere fo sókó waai teópa, ti dowi alapi i haemó moipakalepó. Ai tukóló muló betere fo sókó waaipa, so whiné du betere dowi ala Kótóné fea taleyóló dosanipó.

¹⁴ Atépatei, Adam betale alimó kaae sóro so whi sukuté wóló, Moses betale alimó betere so whikélé fea sukutere alané tetéro kaae taru, hãle sukutétoó fu betalepó. Ti Kótóné yóló mulale fo Adam-né tukóló ere dowi ala kaae, ai so whiné initei, atimakélé mepaae dowi ala hãle deté fu betepa, sukutétoó fu betalepó. Ti Adam-né yale alata, nalo waaire whi betané yaaire alatóro suróló erapó.

¹⁵ Tépatei, Talené hãle matere ala kolósu, ama fo tukóló yale dowi ala kolósu depa, mo betá kaae meipó. Téyaleitei, Kótóné hamokoróló tao sere alaró betá whi Yesu Kerisoné hamokoróló hãle matere wisi alatamo, so whi feapaae mo turó suralepó. Atéyale alané folosóro yale ala mo teraae falapó.

¹⁶ Kale yale fo momó dapó. Kótóné hãle matepa sere alaró betá whiné yale dowi alamó sere sekei alatamo betá kaae meipó. Betá whiné yale dowi alamóteitei, so whi fea taleyóló só deralepó. Atépatei, so whi feané fo tukóló yale dowi ala mo dekeró yó tapa, Kótóné hãle matere alané so whi feapaae ða me alakélé muni, mo donoi so whipóló betero beterapó.

¹⁷ Ti noatepae, betá whiné fo tukóló yale alamó sukutere ala ai whi tuámó sókó walepó. Atéyaleiteiné so whi feapaae sukutere ala tokó melóló, ai alané so whi fea tetéro kaae tarepó. Kótóné hamokoróló tao sere alaró hãle matere donoi doitamo sere so whita, ti betá whi Yesu Keriso tuámó mo ti betere bete sóro tetéro kaae taté fu betaalopó. Atétu sukutere alané tetéro kaae tareitei, mo ti bosené falapó.

¹⁸ Atére betené betá whiné fo tukóló yale dowi alamó kwia móturaalu, so whi fea só deró beterapó. Atépatei, me whiné ti fo wosóló mo betá donoi ala wisinaale ereteiné so whi feapaae me ala muni, mo donoi so whipóló, mo ti betere bete mótu beterapó.

¹⁹ Ti noatepae, kale yaqse yóló mulale fo betá whiné tukóló yale dowi

alamó, so whi fea dowi ala yale whítóro alée felepó. Atére kaae, betá whiné fo wosóló sya fele alané so whi fea me alakélé muni, mo donoi so whi beteraalopó.

²⁰ Kale fo tukóló du betale dowi ala mo ti fakeyópóló, Talené ama mepaae folosóro melale fotamo touróló, kale tukóló muló betere fokélé melalepó. Téyalemó, dowi ala mo ti faketepa, ai ala aluraai Kótóné hãle hamokoróló tao sere alakélé mo ti fakeralepó.

²¹ Aita hãle meipó. So whi fea dowi alané teteróló kaae tapa sukuté fu yale kaae, mió dã teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné hamokoróló hãle tao sere alané teteróló kaae taru, dãpaae me alakélé muni, mo donoi so whípóló, mo ti betere bete mótu betaai erapó.

6

Dã dowi alamó sukóló, Yesu tuãmo momó kepaayóló beteraapó

¹ Térãpa, mió dãné noa fo yaaloé? Kótóné ama hamokoróló hãle tao sere ala mo ti fake yópólópa, dã dowi ala hãle yó tawae fo enére?

² Ai fo mo enénipó. Ti taketa dã dowi ala tuámó mo sukóló molepó. Atéreteiné ai ala tuámó dã momó kae netéró bitiré faaloé?

³ Ti dã fea wëi tópuale alata, Yesu Keriso tuãpaae doropóló, ã sukãle ala tuámó tópualepóló kisipa mutumié?

⁴ Ti dã atéró wëi tópuale alata, ãtãmo betãmó sukóló ã tuãmó douralepó. Ti hãle meipó. Alimané mo kae ere dë wisinaale tuãmó bole fotokóné Yesu Keriso kepaarótu yale kaae, dãkélé kisi betere bete sóro ãtãmo betãmó bitiré faairaalu yalepó.

⁵ Ti Yesu sukutu yale kaae dãkélé, ãtãmo sukutepa ti ã momó kepaatu yale kaae, dã feakélé kepaayóló betaalopó.

⁶ Ti noatepae, ai upulé ala du betale whita, ãtãmo filipaa ni tómó ol-eróló daletei dãné kisiparapó. Atéyale beteta, dowi alané dã momó teteróló

kaae tawaqsóro, tó tikiné dowi ala yaai bole fotokó kemerópóló, ãtãmo sukãlepó.

⁷ Ti noatepae, mepaae sukutere whi ti dowi alané momó kae dokóló muni, teraae fóló hãle beteraapó.

⁸ Ti mió dã Yesu Kerisotãmo betãmó sukunapóló kisipa mutepa, ti ãtãmo betãmó betaalopóló kisipa tiki tiró beteraapó.

⁹ Ti noatepae, Yesu Keriso ã sukóló kepaayóló betereitei, momó kae sukãalomeipó. Sukutere alané ã teteróló kaae tawaaire sunire ala dãné kisiparapó.

¹⁰ ã sukãle beteta, dowi alamó ãpaae erótu betale sekëi ala mo ti kemeraairaalu, betã félitóro sukãletei ã momó kae sukãalomeipó. Atéró mió ã betereiteita, Kótóné ala eraairaalu, beteraapó.

¹¹ ã atétu yale kaae, dowi alané dã teteróló kaae tawaleitei, mo ti kemeróló diãkélé sukó, Yesu Keriso tuãmó bituraalu, Kótótãmo mo betãmó betóo, erapóló kutirimó muló betae.

¹² Térãpa, diaãq mo tó tikiné ekëleyóló yae dere ala sya furaalu, du betere dowi alané dã teteróló kaae tawaqsóro yae.

¹³ Diaãq hó naase, ó tiki fea, tó tikiné ekëleyóló du betere dowi alãpaae mulaqse. Ti diaãta, mo sukãle whitei momó kepaayóló beteraapã, betã whiné ama fosói tó ó sepake me whiné kutó diyópóló mótu dere kaae, Kótóné ama eraai kisipa mole donoi ala wisinaale erópóló, diaãq hó naase, ó tikikélé mo turó Kótópaae melae.

¹⁴ Ti mióta, dã kale tukóló muló betere foné teteróló kaae tare aomó bitini, Kótóné hãle hamokoróló tao sere alané teteróló kaae tare aomó beteraapó. Téreteiné dowi alané dã momó kae teteróló kaae tanénipó.

Take dowi alané wae sóro betereitei, mió donoi alané kutó dirãtere whi beteraapó

¹⁵ Térãpa, mió dãné noa fo yaaloé? Dãta, kale tukóló muló betere

foné kaae tare aomó bitini, Kótóné hamokoróló hãle tao sere alané kaae tare aomó beterepa, dowi alatóró deté fu betaalopó fo enére? Mo meipó.

16 Yã me teteróló kaae tare whi beterepaae fóló, ama dirae dere kutó naao dirótu betepa, ti yã ai whiné wae sóró kutó diratere whi beterepóló kisipa muae. Yãtamo dowi alané wae sóró kutó diratere whi betepa, ti ai alatóró deté fóló, sukutere alapaae sókó faalopó. Yãtamo Talené fo aomó bitu, ai mo ala wisi sya fóló erótu betepa, ti donoi ala dere whi betaalopó.

17 Take diã dowi alané teteróló kaae tapa, ai dowi alané kutó deratere so whi betalepó. Atépa, diãpaae kale fo wisi yó móturaalu, i fonéta diã kaae tawaalopa, aomó betae yóló yó maletéi diãné wosalepó. Ai fo wisi diaaã hosaa tuãmó muló bitu, ketekẽ buóló erótu betereimó yãlo Kótópaae mo kée enérapó.

18 Taketa, diã dowi alané dokóló muló betereitei, teraae faróló mió donoi alané wae sóró kutó diratere so whi ai betere ape.

19 Diã mo i hae whi bituraalu, yãlo i yó mótu betere mo bete mole fo wisi diã diriyóló tuẽ yaaire sunireteiné kisipa yaasepóló, mo whiné dere alapaae dó faróló i dapa wosae. Taketa, diãné hó naase dowi alapaae mulóló, ai alané wae sóró kutó diratere so whi bitu, dowi alatóró mo ti fakeraté fu betalepó. Atétu yale kaae, mió diãné hó naase ó tiki fea Kótópaae hãle menóló, ama donoi alané wae sóró kutó diratere so whi betae. Atétepa, ti Kótóné mo kae so whi beteraté fenérapó.

20 Take diã dowi alané wae sóró kutó dirótu betale sukamó, donoi alané teteróló kaae tare tuãmó bitipó.

21 Mió i betere alimó haleturaalu, take diãné du betale ala kisipa fatepa, take yale ala tuãmó me noa wisi alakó bupa kelere? Take ai deté wale alané duputa, ti sukutere ala kaaró ai betere ape.

22 Taketa, dowi alané diã dokóló muló betereitei teraae faróló, mió Kótóné ama kutó dirópóló wae sóró betero betere so whi beterepóló. Atéro Kótóné ama kae ere wisi ala tuãmó bitiré fole duta, mo ti betó tawaaire bete sóró betaalopó.

23 Ti noatepae, dowi alané ama kutó diratere so whipaae matere duputa, sukutere alapó. Tépatéi, ðã teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuãmó betepa, Kótóné mo ti betó tawaaire bete hamokoróló hãle mótu beterepóló.

7

So whitamó dokóló betere alapaae dó faróló dere fo

1 Norape-ó, yãlo i dere fota, Kótóné tukóló muló betere fo kisipare whirapepaae dapó. Whi sukuni betepa, ti kale tukóló muló betere foné teteróló kaae tare aomó beterepóló ere fo diaaã kisiparapó.

2 Betã suróló dere fo i ape. Whiné dokore so ama oma sukuni hãle betepa, me whitamó dokaairéitei fo mulapó. Ama omatamo sukóló wulia betereimó, me whiné dokotepa ti fo munipó.

3 Whiné dokore sotamo oma betepatei taaróló whi me kaetamo fupa, so whi feané ai so nópu nukulapó dua dapó. Tépatéi, oma sukitikimó wulia me whitamó dokotepa, ti nópu nokole sópó enénipó. Ti noatepae, whiné dokore ala kemeyalepó.

4 Térapa norape-ó, soró whitamó dokoterepaae dó faróló yale fo bete i ape. ðã Yesu Keriso tuãmó betepa, ã mo ti dóló sukunóturaalu, ðãkélé ãtamo sukãlepó. Ti aita hãle meipó. Folosóró kale tukóló muló betere foné dokaletéi mo ti kemeróló, sukóló momó kepaayóló betere whiné ðã dokóló, ni du wisi oletu dere kaae, ðã tuãmó wisi ala epa kilituraalu, Kótóné ama doi doasi mulópóló erapó.

5 Take ðã tó tikiné teteróló kaae tawale alimó, kale tukóló muló

betere fonétei tó tikiné ekeletere ala mo ti fakeyópóló, sesemeralepó. Atéro sesemeratepa du betale alané dā tuāpaae olerale duta, ti sukutere alapó.

⁶ Take tukóló muló betere foné dā dokóló bitu, Talené ala eróturaalu, kale aseyóló muló betere fo maaté sya fóló erótu betalepó. Take até dua yale alata, dā sukuturaalu mo ti kemeralepó. Mió kisi alata, ti Deji Kepe Wisiné dā fotokọ bulatepa, Talené ama ala erótu beteraapó.

Dowi alané dā só deraai wóputu betere ala

⁷ Térapa, mió dāné noa fo yaaloé? Kale tukóló muló betere fo-a, dowi alapó enére? Mo meipó. Ai tukóló muló betere foné epaae dowi ala i ape yóló yó melóluameisóró, ti dowi ala kisiipa uameipó. Ti tukóló muló betere foné mené ọla senée yóló au naose fo uameisóró, ti au nokoleteti dowi alapóló tué muameipó.

⁸ Ti ai tukóló muló betere foné tẹ mulatepa, dowi ala ẹ tuāpaae sókó wóló, kae kae wisi wisi ọla senée yóló au nokole ala kaaralepó. Ai fo sókó waaipa, ti dowi ala sukóló mulu, so whipaae me ala eraaire fotokọ mo bunipó.

⁹ Kale tukóló muló betere fo sókó waaipa, ẹ mo beterepó. Tépateti, kale yaose yóló muló betere fo sókó wóló, dowi ala sukóló mupatei, kepaaróló beteraleteiné ẹ dóló sukunalepó.

¹⁰ Kale yaose yóló muló betere foné mo ti betere bete melaalo nisi yalemó, sukutere alatei epaae eralepó.

¹¹ Kale yaose yóló muló betere foné mulale tẹmó dowi ala ẹ tuāpaae sókó wóló, fotei dowi alané nópulu kaae tao sóró ẹ dilikóló dolóló sukunalepó.

¹² Atérené kale tukóló muló betere fota, me dowi alatamo hoseké ini yóo, kale yaose ó yae ere fokélé doni, mo donoi ala wisipóló Kótóné ama kae tukóló muló erapó.

¹³ Ti kale tukóló muló betere fo wisi-a, sukutere ala alée fóló ẹ dóló sukunaleé? Mo meipó. Ténitei, dowi

ala yało tué yópóló, dowi alané kale wisi tao sóró, ẹ tuámó sukutere ala kaaralepó. Atétu dowi alata, mo dowi ọlapóló so whiné kisiipa yópóló, kale yaose yóló muló betere foné haķearatapó.

¹⁴ Kale tukóló muló betere fota, Kótó ą mo kepetóró bituraalu, amatei tukóló muló beteraapóló, dāné kisiparapó. Tépateti, ẹ mo hae whi betereiteiné dowi alané wae sóró kutó diratere whi i betero betere ape.

¹⁵ Yało du betere ala yałotei kisiipanipó. Ti noatepae, enére wisi alamo yało dumi, yaalo hõre alatei hõko du beteraapó.

¹⁶ Ti yaalo hõre ala yało du betereiteiné kale tukóló muló betere fo kolósu, yało du betere ala kolósu depa, mo wisirapóló kisiipa mutapó.

¹⁷ Ti ai alata, yałotei kekeme nóló dumi, dowi ala ẹ tuámó moleteiné du beteraapó.

¹⁸ Atéru, wisi ala mo betakélé ẹ tuámó munipóló kisiipa mutapó. Wisi ala ẹ tuámó munipó dere fota, yało mo tó tikimó wisi ala munipóló dapó. Ti noatepae, yało kisiipané wisi ala enépateti, yaaire mo sunipó.

¹⁹ Yało yaai kisiipa mole wisi alamó dumi, yaalo hõre dowi alatei yało haķe yó tarapó.

²⁰ Téturaalu, yaalo hõre alatei du betepa, ti yało kekeme nóló dumi, ẹ tuámó mole dowi alané du beteraapó.

²¹ Ti yało du betere ala tuámó i ala epa kolóló kisiparapó. Yało wisi ala yaai kisiipa mutere sukamó, dowi alakélé ẹ tuámó mupa kelerapó.

²² Ti noatepae, Kótóné tukóló muló betere fo kilituraalu, yało tué tiki tuámó mo kée yóló hẹkesetu beteraapó.

²³ Atépateti, yało hó naase, tiki tuámó dowi alané ama kisiipa mole ala erótu betepa kelerapó. Ai alané yało tué tiki tuámó donoi alatamo bóe du beteraapó. Atéturaalu, yało hó naase, tiki tuámó yó tare dowi alané ẹ dokóló *dipula* kaae, betero beteraapó.

²⁴ Yało tikita, dowi alané i turukée fole ape! Yało mo tó tikiné ẹ

sukutere alapaee sɣyóló só foletei, né tao saaloé?

²⁵ Ti ɗa tɛteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuámó bitu, Kótóné ɛpaee erótu betere alamó mo kée du beteraapó.

Atétu betepatei, ɣalo tué tiki tuámó ti ɛ Kótóné tukóló muló betere foné wae sóró kutó diratere whi betóo, tó tikita ti ɣalo yó tare dowi alané wae sóró kutó diratere whi betóo erapó.

8

Dei Kepe Wisiné mo ti betere bete mótu beteraapó

¹ Térapa, mió Yesu Keriso tuámó betere so whi Kótóné fo tokóló só deratere ala mo yaalomeipó.

² Ti noatepae, dowi alaró sukutere alatamo fotokóné ɛ dokó muló beterepó. Atéretei, Yesu Keriso tuámó betepa, mo ti betere bete matere Dei Kepe Wisi fotokóné ɛ teraae faróló, haɓe beteralepó.

³ Ti noatepae, kale tukóló muló betere foné ɗa tao saai yaleteti, mo tó tiki dere ala tuámó betereiteiné tao saaire sunipó. Atépa, Kótóné ama naalematoró dowi ala du betale whi aoyóló sukópóló dotɛyalepó. Aita haɓe mei, so whiné yale dowi alamó melaai yale kwia tokóló aluraai yalepó. A atéro sukuturaalu, tó tikimó mole dowi ala ama só deróo, ai dowi alamó melaai yale kwiakélé ama tikimóteí sóró aluróo yalepó.

⁴ Atéro só deraleteti haɓe meipó. Tó tiki dere ala sya feni, Dei Kepe Wisiné yae dere ala sya fu betere so whi ɗa tuapaae kale tukóló muló betere foné eraai du betale donoi ala eróló mo surópóló yalepó. Ai ala eró betere so whi ɗata, ti ɗané tó tiki dere ala dumi, Dei Kepe Wisiné yae dere alatóro du beteraapó.

⁵ Tó tiki dere ala sya fu betere so whi atimané kisipa tikikélé, ti tó tiki dere ala sya fu betere so whi atimané tué tikikélé, ti Dei Kepené

yaai hekesere alapaetóro muló beteraapó.

⁶ Tó tiki dere ala sya fu betere so whi atimané kisipa tuámó beteraapó. Tépatei, Dei Kepe Wisiné yae dere ala tué mutu betere so whi ti Kótótamo bóe fióló mo ti betere bete sóró hosaa muni deyóló mo dua beteraapó.

⁷ Ti noatepae, tó tiki dere ala sya fu betere so whi atimané kisipa tuámó betepa, ti Kótótamo bóe du beteraapó. Atétere alané Kótóné tukóló muló betere fo aomó bitini yóo, ai fo eraaire fotokókélé buni yóo, erapó.

⁸ Tó tiki dere ala sya fu betere so whiné Kótó hekesere yaaire ala mo eranénipó.

⁹ Tépatei, Kótóné Dei Kepe Wisi ɗa tuámó betepa, tó tiki dere ala sya fóló ini, Dei Kepe Wisiné yae dere ala sya fóló du beteraapó. Mepaae whi de tuámó Yesu Kerisoné Dei Kepe Wisi bitinipa, ti Yesu Kerisoné so whi meipó.

¹⁰ Naa mo tikita, dowi alané dóló sukunóo, naa kepe beteta, ti Kótóné donoratere alané kepaaróló beteroo, erapó.

¹¹ Yesu Keriso kepaaróló beteraale sekéné melale Dei Kepe Wisi ɗa tuámó betepa, Kótóné Naalema kepaarótu yale kaae, ai Kepepaae ɗa kepaaróló beterae depa, diaaɗ mo tó tikikélé kepaaróló, mo ti beterepóló yaalopó.

¹² Térapa norape-ó, Kótóné ɗa tao sóró eró betere wisi alamó ɗanémo ɗapaae tokó melaaire kwia mulapó. Atéreteiné ɗané tó tiki dere ala sya fu betere so whi atimané kisipa tuámó betepa, ɗanémo ama erae dere ala sya fóló eraaloé? Até mo enénipó.

¹³ Ti noatepae, tó tiki dere ala sya fupa, ti ɗa mo sukhaalopó. Tépatei, Dei Kepe Wisi fotokóné ɗa tao supa, ti ɗané tó tiki dere ala sya fu betere so whi atimané kisipa tuámó betepa, ɗanémo ama erae dere ala sya fóló eraaloé? Até mo enénipó.

¹⁴ Ti noatepae, Kótóné Dei Kepe Wisiné ɗalisóro fu betere so whi, ti

Kótóné ama naale senaaletóro beterapó.

¹⁵ Ti diá matepa sale Kepeta, momó wae sóro kutó diratere whi beteróló, wiratere Kepe meni, Kótóné ama naale senaaletóro aleróló beterótu betere Kepe matepa salepó. Ai Kepe Wisiné dā tao sóro i fo yae depa, dāné fo fakeyóló, “Apa-ó! Aya-ó!” du beterapó.

¹⁶ Ai Dēi Kepe Wisi dāné kepetamo touyóló betāmó bitu, dāta Kótóné ama naale senaaletóro beterapó du beterapó.

¹⁷ Mió dātamo ama naale senaale betepa, ti Kótóné ama eraalopó ere ala wisi dokonóturaalu, Yesu Kerisopaae materetei dākélé saalopó. Take Kótóné ama kae ere dē wisi-naale tuāmó dākélé Yesu Kerisotamo betāmó beterópóló, a sekei ala su yale kaae, mió dākélé sekei ala siré fu beterapó.

Kótóné ere dē wisinaale tuāmó betaalopóló haġtu betere ala

¹⁸ Kótóné mo kae ere ala wisinaale dā tuāpaae haġkearóló, eratere ala kelaai dapóló kisipa mutu, mió dāpaae i erótu betere sekei ala mo sawa ɔla alerótu beterapó.

¹⁹ Aleyóló muló betere ɔla ɔla feané Kótóné ama naale senaale i ape yóló haġkearatere kelaai dapóló, haġtamo bitu, kele kele du beterapó.

²⁰ Kótóné aleóló muló betere ɔla ɔla fea fomaakei ala tuāmó beteralepó. Ai alata, atima kisipanétei ini, ai ala tuāmó beterale sekéné ama kisipa mole ala sya fóló erapó.

²¹ Atéru, Kótóné aleyóló muló betere ɔla ɔla fea doróló aluraai mió dokóló mulapó. Atéretei, take Kótóné ama naale senaale dokoretei teraayóló ama kae ere dē tuāmó feléyóló betere ala atimakélé saalopóló kisipa mutu, haġtamo kaae tawóló beterapó.

²² Kótóné aleyóló muló betere ɔla ɔla fea touyóló so naale saai sisó nóló kaketu dere kaae, take keké nale alimó kaae sóro deté waletēi, mió i betere alimókélé kaketerē ala haġe yó taretei dāné kisiparapó.

²³ Ama aleyóló muló betere mo ɔla maaté mei, dā tuāmókélé, Dēi Kepe Wisi betereteinē dele doasi sóro kaketu beterapó. Ti aita haġe mei, Dēi Kepe Wisita folosóro ɔluméterē ɔla iki nukutere kaae erapó. Atéreteinē dā Kótóné naale senaale aleróló dape saaire be dē hapale analée yóló kaae taté fu beterapó. Ai be demó Talenē dā dupu yaletēinē i daale tiki taaróló, kae tiki wisi saalopóló haġtamo kaketu beterapó.

²⁴ Ti Kótóné ama dā tao sóro wisiróló beteró betere beteta, take nalopaae eraaire wisi ala kelaalopóló kisipa mutu, haġkesetamo kaae taté fu beterópóló tao salepó. Atépatei, mepaae whinē wisi alatamo kelené kolóló tuépa, ti ai ala ama sóro tareteinē kelenée dere fo momó kae enénipó.

²⁵ Tépatēi, mepaae ala mió dāné sóro tani, take nalo saalopóló kisipa mutu, kaae taté fu betere ala hōni, haġe bitiré fu betaalopó.

²⁶ Atétu betere kaae, moma yaaire fotokɔ buni béruraalu, dāné hosaa tuāmó ere ala kolóné enénipa Dēi Kepe Wisiné dā tao suraalu, aġkélé deletamo ketekē buóló, Kótópaae momarótu beterapó.

²⁷ Atétu betepa, dāné hosaa tuāmó ere ala taletu betere Kótóné Dēi Kepe Wisiné mole kisipakélé kolóló mo tuérapó. Ti noatepae, kale Dēi Kepe Wisiné Kótóné yaai kisipa mole alatóro sya furaalu, ama kae beteró betere so whi tao sóro Talepaae momarótu beterapó.

Kae kae sekei alané dā doraɔsóro, Kótóné fotokɔné tēteró beterapó

²⁸ Ti noatepae, Kótópaae yaala sókó fu betere so whipaae kae kae ala erótu betere tuāmó Kótóné atima tao saai wisi ala erótu beteretei dāné kisiparapó. Ti ai so whita, ama kisipa mole ala eraai a beterepaae ape yalepó.

²⁹ Ti noatepae, mo taketitei ama kisipare so whita, Naalema biture kaaetóro beterópóló, amatei

atima wisiraté faai dapóló, tukóló mulélipakalepó. Atéreteita hāle mei, ama ne nomarape kuamó ą topo naale beterópóló erapó.

³⁰ Mo taketitei ama kisipané ą beterepaae wópólópó yóló sóró beteriale so whítóró ą beterepaae ape yalepó. Atéyale so whípaae me alakélé muni, mo donoi so whípóló beterialepó. Atéró sóró beteriale so whi tuąpaae ti ama kae ere de wisinaale eróló mo ti sųró beterapó.

³¹ Atérapa, ama ai eró betere doasi alamó, mió dané noa fo yaaloé? Ti Kótó ąta, dąpaae me ala eraqsóró tao sere sekę beterepa, né dątamo bóe dóló só deraaloé?

³² Kótóné ama naalema mepaae whiné daqsóró sesé dere ala ini, dą fea tao saairaalu, ąpaae eraaire ala erópóló, atimané naase tuąmó mulalepó. Dą tao suraalu ama naalema melale kaae, dané mepaae yaąterere alakélé ama hamokoróló tao sóró hāle melaalomeipóló kisipa mute? Meipó. Ama mo melaalopó.

³³ Kótóné ama so whípóló sókó sóró kae beteró betereitei, né atimatamo fo tokóló só deranére? Ti Kótónétóró mo donoi so whípó du beterapó.

³⁴ Ti atimata, me alakélé muni, mo donoi so whípóló Kótónéitei sóró beteró beterepa, né só deraaloé? Yesu Keriso ą mo ti sukąletei, Kótóné momó kepaaróló fea ala teteróló betere tiki, ama turu naase demó beterialepó. Aimó bituraalu, dą só deratere ala yaqsóró, tao saaire fo Alima Kótópaae du beterapó.

³⁵ Yesu Kerisoné dąpaae yaala sókó furaalu, eratere wisi ala mo eraqsóró, né sesénére? Me sekei alané ó hosaa tuąmó mole sekei alané ó Yesuné doimó betepa sere susupui alané ó ąla sóku alutere alimó wote dere alané ó kuti meiyóló tiki hāle betere alané ó mepaae dą dóló sukunatere kae kae ąla ąlané ó whi mo ti dóló sukunatere alanékélé sesénenipó. Mo meipó.

³⁶ I fo kaae ašemókélé erapó. “Tale-ó, dą naao ala erótu beteremó,

dąpaae dią daalopó dere fo betere dokę fea hāle yó tarapó. Ti dąta, *sipsip* hupurape daai halikané kaae duló beterapóló,” erapó.

³⁷ Ai dosąayale alarapené dą mo ti doratere ala enénipó. Mo bóe dóló be torokó falatu dere kaae, ai alarape dané teteróló teraae faaire alata, dąpaae yaala sókó furaalu wisi ala erale whi Yesu Kerisoné yale ala tuąmó bitu, ti mo sųmó enérápó.

³⁸⁻³⁹ Yało i dere fota, mo dapóló tuę tiki tiraaire fopa wosae. Sukutere alané ó betere alanékélé, *ensel*-rapené ó dowi keperapenékélé, mió i betere alimó du betere alané ó take waaire alimó yaaire alanékélé, kae kae fotokę bole keperapené ó są taoró betere ąlarapenékélé, mo apaae derepale dolomó betó mole ąlaró Kótóné aleóló muló betere ąla ąla featamoné, Kótóné ama yaala sókó fale ala, dą teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuąpaae tepeyóló, amamo dąpaae yaala sókó furaalu, wisi ala mo eraqsóró, ai dosąayale alarapené seséyaaire mo sųnipó.

9

Kótóné ama mole kisipatóró sya fóló dere ala

¹⁻² Yało i dere fota kapala mei, ę Yesu Keriso tuąmó bitu, mo dapó. Ę dekené sukuturaalu, yało hosaa tuąmó delei ala hāle yó tareitei, Deį Kepe Wisiné kolóló mo dapó du beterapó.

³ Yało no nerape Israel fake so whi atima ę betere kaae wisiyóló beterópóló tao suraalu, ę Yesu Kerisotamo betąmó betere ala tekeyóló kae beteratepa ti wisirapóló kisipa mutapó.

⁴ Ti ai Israel fake so whi Kótóné dape sóró ama naale senaale beteróo, ama kae ere ala wisinaale atimané kolópóló yó melóo, Kótóné ama so whípóló atimatamo mo dirii fo dokóló mulaté wóo, ama tukóló muló betere fokélé atimapaee melóo, momatere bemó Talené doimó mepaae

alarape erótu betae yóo, ama wisi ala atimapaae mo eraalopóló, yóló mulaté wóo erapó.

⁵ Ti atimata, Israel fake kaarale whirapené deté wale so whipó. Ai fake sonéta, so whi teteróló kaae tawaaire whi Yesu Keriso mo whi tiki daai dealepó. Ti Yesu ąta, fea ala fea teteróló kaae tare Kótó betera, ama mole doi wisinaale mo ti muó tanópóló, sóró horótu betae. Mo kée! Tépóló yae.

⁶ Kótóné atimapaae i ala eraalopó ere fo hasókó felepóló kisipa mute? Mo meipó. Ti noatepae, kale whi Israel-né deyale naalerape fea betó moletei, atima Israel faketóro bitipó.

⁷ Abraham-né deale naale senaale betó moletei, fea ama doi mole naale senaaletóro bitini, mepaae ti ama doi munire naale senaale betera. Asemó i fo mulapó. Kótóné Abraham-paae duraalu,

“Aisak-né deyaaire naale senaale maaté ti mo naao naale senaale ai ape,” erapó.

⁸ Ai ere fo bete i ape. Abraham-né ama naale tamo dealetei, mo whiné naale senaale detere ala sya fóló deale naaleta, ti ama naale meipó. Kótóné Abraham-paae eraalopó yale fo dokonóturaalu deale naaleta, ti Kótóné ama doi mole naale senaalepó erapó.

⁹ Ti Kótóné ama mo eraalopó yóló mulale fo i ape.

“E momó fesaae wouraaluta, mió yalo i tukóló mulatere be demótóro Sera ą naale mo sóró betepa kelaalopó,” fo ipakalepó.

¹⁰ Ai maaté mei, Rebekanékélé dané noutere Aisak-tamo betą be demó naale tamo deipakalepó.

¹¹⁻¹² Ai kale naale tamo betą be demó deyaaipatei, atimaamoné me wisi ala ó dowi ala initei, Kótóné ama mole kisipa sya furaalu, sókó su yóló kae beteraaire ala mo ti muó tanópóló, kale sopaae i fo ipakalepó.

“Naao topo naaleta, deke naalené kutó diratere whi betaalo ai ape,”

Ti Kótóné ama so whipóló sóró betera- atere alata, whiné dere ala kolóló dumitei, Talené ama kisipa mole alatóro sya fóló dua dapó.

¹³ Ai fo kaaetóro asemókélé erapó.

“Yalo hosaa mo turó Jekop-paae muluraalu, Iso yalo hekeseni hórarepó.”

¹⁴ Atéra, mió dané noa fo yaaloé? Kótó ąta, whiné du betere ala donoyóló tale dumi, hoko taletere Kótópóló kisipa mute? Mo meipó.

¹⁵ Ti Kótóné Moses-paae i fo erapó.

“Yalo tao saai kisipa mole whitóro kleturaalu tao saalopó. Ti kletere alata, yalo kisipa mole whipaaetóro dua dapó,”

¹⁶ Ti Kótóné tao sóró erótu betere alata, whiné mole kisipa ó keteke buóló ditere kutó kilituraalu dumitei, Kótó ą tuámó ere kletere alané tao sóró erótua dapó.

¹⁷ Kale aseýóló mole Kótóné fo tuámó topo whi Feropaae i fo erapó.

“Naao du betere ala tuámó yalo bole fotokọ hakearatepa, i hae kwiamó betó mole so whi feané kolóló, yalo doi sóró horópóló, Isip hae naao teteróló kaae tawae yóló yą topo whi sóró betero betera- apó,” erapó.

¹⁸ Ti Kótóné ama koleaané kleturaalu tao sere whi tao sóo, mepaae so whi hosaa taróló dowaae fole ala eraai depa, ti mo dowaae falóo, du betera.

¹⁹ Diakó betą whiné epaae etei kaae fo enérapó. “Ai fotamo mo epa, Kótóné dané yale dowi alamó da só deratere ala, noatepa du betere? Ti atétepa ama kisipa mole ala yaosóro, mené sesé yaairetei mo sunipó,”

²⁰ Ti yą noa kaae whi bitu, Kótópaae bi kaatere fo dute? Kale doka haenétei wuti aletu betere whipaae “Naao noatepa ę etéro hoko aleyaleé?” fo enére?

21 Kale wuti aletere whiné ama betā hae bula k̄ayóló mo ɔla deyaaire wuti aleyóo, mepaae h̄ale h̄oko ɔla deyaairetei aleyóo dua dapó. Ti ama ɔla ereteiné ama kisi-pané alenére ɔlatóro s̄umó alenérápó.

22 Atétere kaae, Kótó a fopaae buturaalu ama doraai taketi bukóló kae beterale so whi kwia melaai kisipa mualepó. A atéro fopaae butu, kwia matere alaró fotok̄otamo so whi feané kolópóló hapale h̄akearóló ini, dua kaae taté fu betere alamó dané noa fo yaaloé?

23 Aita h̄ale mei, Kótóné ama kae ere de wisinaale tuámó f̄ane wisi wisi ala ama k̄letu tao saaire so whiné tué yópóló ere alamó dané noa fo yaaloé? Ai so whita, Kótóné ama kae ere de tuámó beterópóló, taketi tukóló muló beterápó.

24 Atére so whita me kae mei, d̄atórótípó. Ti da Juda fake maaté a beterepaae ape ini, Juda meire fake so whikélé a beterepaae ape erapó.

25 Yalo i dere fo kaae, Hosea buk-mókélé Kótóné ama i fo erapó.

“Mepaae yalo so whi mei, kae fake so whipaae yalo so whipó yóo, take hosaa muni yale sopaaetei yalo hosaa mole sopó yóo, yaalo ai ape.”

26 Atére kaae,

“Atima yalo so whi meipó yale tikimótei diā mo ti betere Kótóné naale senaalepó yaalo ai ape.”

27 Aisaiané Israel so whimó kisipa mutu, fo fakeyóló i fo erapó.

“Israel fake so whi mo h̄ale ɔla kaae betó mupatei, betā betā so whi ti aluyaqsóro tao saalo ai ape.

28 Ti noatepae, Talené i haemó betó mole so whiné yale dowi alamó kwia melaairetei h̄asókó feni, hapale tétitóro mo turó melaalo ai ape.”

29 Ti i bope yale ala Israel so whipaae eraai teópatei, mo take Aisaianékélé as̄eyóló muló beterápó.

“Hepen bemó betó mole bóe dele *en-sel*-rape t̄eteróló kaae tare Tal-éné da tao sóro, ama naale senaale beteróluameisóro, ti da Sodom beró Komora betamo doróló wópu mulótu yale kaae uapó,” erapó.

Israel fake so whi Talepaae kisipa tirénire ala

30 Atérapa, mió dané noa fo yaaloé? Juda meire fake so whi atimapaee Kótóné mo donoi so whipó yópóló, me wisi alakélé initei, Kótópaee betā kisipa tiki tiratere ala kilituraalu, mo donoi so whipó erapó.

31 Téyaletei, Israel fake so whiné kale tukóló muló betere foné erae dere ala eratepa kilitu, mo donoi so whipó yópóló, ketek̄e buóló du betaleteti, donoi so whipó yaaire d̄alemó sókó fenipó.

32 Ti noatepae, atima tué tiki tiratere ala ini, kale tukóló muló betere fo sya fupa saalopóló kisipa mutu wóputu betaletéiné sini ipakalepó. Ti atimatei kale kotóo sóro dée nalatere kane fakemó kotóo sóro dée nukua yalepó.

33 Ti atima ai ere alata, i as̄emó mole fo kaaetóro erapó.

“Kotóo sóro dée nalatere kane fake Saion haemó yalotei i mulat-apa kelae. Ai kane fakemó so whi kotóo sóro dée nukua yaalopó.

Mepaae so whi dené ai sek̄epaae kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whi hale dere alakélé mo yaalomeipó,” erapó.

10

1 No nerape-ó, Israel fake so whi aluyaqsóro yalo hosaamó suraalu, Kótóné tao s̄ópóló momarótu beterápó.

2 Ti noatepae, atima Kótóné ala eraai ketek̄e boletei yalo kelené diriyóló kolóló mo kisiparapó. Tépatei, ai bole ketek̄eta, ama fo bete wosóló diriyóló tué iru meitei h̄ale du beterápó.

³ Ti noatepae, Kótóné hãle matere donoi ala atima tuéniru, atima dere wisi alamó Kótóné mo donoi so whípó yópóló kisipa mutu, wóputu betalepó. Téturaalu, Kótóné donoi so whípóló beterótu betere aomó sukóló bitini, dowaae fu betalepó.

⁴ Ti kale tukóló muló betere foné eraai yale ala fea mo dokonóló, Yesu Kerisoné amatóro eróló kemeralepó. Atére alata, mepaae so whi de aapaae kisipa tiki tiratepa, Kótóné me alakélé muni, mo donoi so whípó yópóló erapó.

⁵ Kótóné mo donoi ala dere so whípó yópóló, kale tukóló muló betere fo erótu berteremó Moses-né i fo erapó.

“Me whinétamo kale tukóló muló betere fo sya fu betepa, ti ai foné erae dere ala fea hotowaró sya fóló erótu berterópóló yae,” erapó.

⁶ Tépatéi, tué tiki tiratere so whipaae me alakélé muni, mo donoi so whípó dere fo i ape. “Diaaḡ hosaa tuamó etei kaae kisipa muaḡsé. ‘Demaaté hepen-paae faaloé?’ ” dere fota, Yesu Keriso i haemó berterópóló dapesó dorowonére?

⁷ Me fo i ape. “Demaaté mo apaae derepaaloé?” dere fota, Yesu Keriso sukóló moletei i haemó berterópóló, mé whi hae dolopaae doropóló dapesó honére?

⁸ Até enénipa, Kótóné noa fo aseýóló muló betere? “Kale mo fo ya betere tikimó ai mole ape. Ai fota, naao kólómókélé buóo, naao hosaa tuamókélé muóo, ai ere ape.” Ti ai fota, me kae mei, dané diapaae Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiróló betae yóló yó mótu betere fotórótípó.

⁹ Ti ai bete mole fo i ape. Mepaae whipaae naao kólónétei, “Yesu aḡa, ḡa teteróló kaae tare Talepó,” yóo, ḡa mo ti sukaletei Kótóné momó kepaaró berterapóló kisipa tiki tiróo depa, ti so whi aluyaḡsóró ama tao saalopó.

¹⁰ Ti noatepae, naao hosaa tuamó aapaae kisipa tiki tiróo, me alakélé muni, mo donoi whípó yóo, naao

kólónékélé ḡa etei kaae Tale berterapó dere fo wosetu, ama ya aluyaḡsóró tao sóo yaalo ai ape.

¹¹ Ai dere fo kaaetóro asemókélé erapó.

“Mepaae whi de aapaae tué tiki tiró betepa, atére whi haleróló só deraalomeipó.”

¹² Ti noatepae, Juda fake so whikélé, Juda meire fake so whikélé, teteróló kaae tare Tale mo betatóro bitu, me fake tao suraalu me fakemo sisópaae erotumipó. Mepaae so whiné aapaae Tale-ó, ḡa tao sae depa, ti wisi ala faane Talené hamokoróló tao sóro wisi eraaló ai ape.

¹³ Ti noatapae,

“Mepaae so whi dené aḡa, etei kaae Tale berterapóló kisipa mutu, ‘Tale-ó, ḡa tao sae,’ depa, ti atétere so whi mo fea aluyaḡsóró ama tao saalopó.”

¹⁴ Mepaae so whi atima kisipa tiró bitinire Talepaae Tale-ó, ḡa tao sae fo netéro yaaloé? Me whiné aḡa, etei kaae Tale berterapóló yó matere fo wosenitepa, aapaae nétéro kisipa tiki tiraaloé? Ai fo wisi yó matere whi meitepa, ti atima nétéro wosaaloé?

¹⁵ Kale fo wisi yó melale fópóló mené dotonéni depa, ti atimanémo ai fo netéro yó melaaloé? Ai fo kaaetóro asemó erapó.

“Kale fo wisi yó maté kotere whirape dore tikikélé hõni, koteretei kilitu mo kokõné sukutapó.”

¹⁶ Tépatéi, mepaae Israel fake so whiné kale fo wisi wosóta dua yaletéi, ai fo aomó sukóló bitinipó. Ti Aisaiané i fo aseýóló muló berterapó.

“Tale-ó, dané yó male fo némaaté wosóló tué tiki tiraleé?” erapó.

¹⁷ Atépatéi, kale fo wisi yó matepa wosetere alané ti tué tiki tiratere ala kaaratapó. Ai fo wisita, Yesu Kerisoné me whipaae yó melae dere fotóro yó matepa so whi feané wosenérapó.

¹⁸ Tépatéi, yaḡo diapaae wosetere fo i ape. Ai yó male fo atimané wosenié? Mei, mo wosipakalepó. I ere fo kisipa muae.

“Ai kale fo hae kwiamó betó mole so whi feané wosópóló deté kwęalepó.

Ai fo wosóló, atimanémo i hae kwia feamó betere so whipaae yó maté kwęóló mo sųralepó,” erapó.

¹⁹ Kale yale kaae diąpaae momó wosetere fo i ape. Israel fake so whiné kale fo wisi wosóló kisipa inié? Folosóró Moses-né ašemó Kótóné i fo erapó.

“Mo doi munire so whipaaetei yalo wisi ala eratepa kilituraalu, dąpaae eróluą alatei atimaae eratapóló diaaą dei tuę muaalo ai ape.

Dią fopaae buópóló, yalo fo tuęnire so whipaae wisi ala eraalopó,” erapó.

²⁰ Aisaia ą halaaainé daalu i fo erapó.

“Ę kelaai kekenitere so whinėtei ę kolóló tuę yalepó.

Ę kisipa yaaitapóló yó ąlae fo ini yale so whipaaetei ę etei kaae Kótó beterapóló yó malepó,”

²¹ Tépatei, Kótóné Israel fake so whimó kisipa mutu, ama i fo erapó.

“Betere dokọ fea atima yalo dere fo wosóló aqmó bitini, dowaae fu betere so whi yalo dape saairaalu, naase bukó tapatei, atimané yalo dere fo woseni, mo ti dowaae fu beterapó,” erapó.

11

Kótóné mepaae toróti Isarael fake so whi kọleyalepó

¹ Atérapa, yalo diąpaae wosetere fo i ape. Kótóné ama so whi hóróló mo ti taaraleé? Mo meipó. Ti ękéle Israel fake i betere ape. Ęta, Abraham-né deale naalené deté wale whi Benjamin fakené deale whipó.

² Atima teó deyaaipatei, mo taketi Kótóné ama kisipa yale so whi hóróló mo ti taarénipó. Ti Elaijané yale ala ašemó moletei kisipa muae. Kótóné Israel fake só deróló kwia melópóló kisipa mutu, Elaijané i fo erapó.

³ “Tale-ó, naao fo eratere kọló whirape atimané dóo, yąpaae moma yaai aleóló muló betere kane fakekéle fisikóló taae falóo yalepó.

Téturaalu, ę betą haşókó fóló betepa, mió atimané ękéle dóló aluraai du beterapó,”

⁴ Ai fo depa, Kótóné Elaijapaae noa fo ipakaleé?

“Kapala kótó Baal-paae bukutiri teąró tale-ó yóló, moma initere 7000 whikéle atimané daqsóró ępaaetóró moma yópóló, yalo atima tao sóró kae beteralepó,” erapó.

⁵ Take ai ala ere kaae, mió i alimókéle Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, hamokoróló hałe tao sere alané mepaae toróti so whi amatei sóró sóró kae beteró beterapó.

⁶ Ti ama so whi atéro kae beterale alata, Kótóné ama hamokoróló hałe tao sere alané erapó. Ti aita, whiné dere wisi ala kolóló inipó. Motamo wisi ala deremó uaşóró, ti Kótóné ama hamokoróló tao sere ala hałe ọla aą uąpó.

⁷ Atérapa, mió noa ala ere? Israel fake so whiné saai dapóló ketekę buóló kekitu betale ọla sinipó. Téyaleteti, Kótóné ama so whipóló sóró suyóló kae beterale so whiné maaté salepó. Mepaae so whiné hosaa ti Talené amatei tąralepó.

⁸ Atére ala ašemó erapó.

“Atimané kisipa tikikéle, Kótóné mo ti keyóróló okokoróo, kelenékéle me ọla kelaqsóró dilikiróo, wosélinékéle dere fo wosaqsóró mo ti kinóo yaleteti, mió i alimókéle ai alatóro hałe erapó,”

⁹ Depit-nékéle i fo aşerapó.

“Atimané ọla nokole alata, atima daaitere he alée fóo, kotóo sóró dée nalatere kane fake alée fóo duraalu, atimatei só deróló kwia melópóló yae.

¹⁰ Atima kelenékéle me ọla kelaqsóró kele mo ti dilikiróló, atimané sekę beleyóló furaalu, sisó mo

ti kaae wale nisi deretei haŕe yó tanópóló yae,” erapó.

Haŕe botokore ni, daŕo nitamo olekeyale fo

¹¹ Térapa, yaŕo diapaee i dere fo wosae. Atima atéro dée naletei mo ti muó tawaleé? Mo meipó. Téní, atima dowi ala maaté du betepa, Kótóné tao sere ala Juda meire fake so whípaae erótu beterapó. Israel fake so whíné ai ala kilituraalu, atimapaee eróluŕa alatei kae fake so whípaae eralepóló, atima kisipa sópóló Kótónétei eralepó.

¹² Juda fake so whí atima Talené fo wosetere hýyóló dowi ala du betaletiné, Kótóné ama wisi wisi ala i haemó betó mole so whípaae erótu beterapó. Ai erótu betere ala Juda fake so whípaae melaai yaletéi, Juda meire fake so whípaae malepó. Ai Juda fake so whí mo turó Talepaae momó fesaae waletéimó, i haemó betó mole so whípaae waaire wisi wisi alata, take folosóro erale wisi ala bosenóló, mo dekéro faayóló saalo ai ape.

¹³ Diŕa Juda meire fake so whípaae i dere fo wosae. Eŕa, diŕa tuamó Talené fo erópóló *aposel* whí sóro beteró bettereiné, ama ala yaŕo diapaee eróló fakerótu beterapó.

¹⁴ Aita haŕe mei, yaŕo fake so whíné diŕa tuamó du betere wisi ala kaae, daŕkélé enée dere so whí mepaae Talené tao sópóló kisipa mutu, ketekétamo erótu beterapó.

¹⁵ Ti noatepae, Talené Juda fake so whí kapala hýróló sisópaae eraletiné, i haemó betó mole so whí Kótótamo bóe fiyóló betamó beterapó. Ai ala mo epa, ti atima dape sere be demó sukóló mole so whí kepaarótu dere kaae eraalomeipóló de?

¹⁶ Ti folosóro bulatere *flawa* o kaae sóro kwia Talepaae matepa, ai matere kwia Talené amapóló wisiróló kae mulóturaalu, mepaae haŕe mulaleteikélé fea amapóló kae muló beterapó. Atétu dere kaae, ni bete Talepaae matepa, Talené

amapóló wisiróló kae mulóturaalu, ni tetejkélé kae ai muló betere ape.

¹⁷ Ti diŕa, mo daŕo *Olip* ni tei mei, haŕe botokore *Olip* ni tei tukó sóro mo daŕo *Olip* ni tetejrapetamo daalópóló, mepaae tetejrape tukó faróló, taŕlemó olekeyalepó. Ti ai olekeyale ni tei horatere feŕta, kale bete daale *Olip* tikimó kaaróló mótua dapó.

¹⁸ Atérapa, diŕa olekeyale tetejrapené mepaae haŕe ere tetejrape teŕeróló bopé fakeyaŕse. Diŕtamo bopé faketeŕpa, ti yaŕo i dere fo wosóló kisipa muae. Bete diriyóló daalópóló diŕa tetejrapené fotokŕó bitini, tetejrape daalópóló, betené fotokŕó beterapó.

¹⁹ Ti me whíné etei fo enérápó. “E, etéro olekeyóló daalópóló, mo tetejrape tukó faralepó,”

²⁰ Aita mo deretei, atima tué tiki tiréni yaletéiné Kótóné tukó faróló, diaaŕ kisipa tiki tiró betere alané diŕa olekeyóló daalapó. Atérapa, me whí teŕeróló bopé faketeŕe ala ini, winé sukutu Kótó aŕmó betae.

²¹ Ti noatepae, Kótóné ama daŕo ni tetejrape kŕe duraalu bokó sóro taaréni, mo tukó faralepó. Atéyale kaae, diŕakélé tukó faraalomeipóló de?

²² Ti Kótó aŕa, kŕleturaalu taosóro wisi ala eróo, dowi ala deremó deteraayóló kwia matere alakélé yóo dapóló kisipa muae. Yesupaae kisipa tiki tiréni, haepaae derepele so whípaae Kótóné dowi kwia melóo, diŕa apaee kisipa tiró betepa ama kŕlené sukutu tao sóo yaalopó. Atérapa, diŕa ama tao sere ala taaróló feni, ai wisi ala tuamó haŕe betó tawae. Aténitepa, ti Kótóné diŕakélé tukóló taae faraalopó.

²³ Ti ai kale tukó farale tetejrape atima tué tiki tiréni, dowaae fu betere ala taaróló, momó kisipa feteyóló apaee tué tiki tiratepa, ti kale tukó farale taŕlemó Kótóné momó sumó olekenérápó.

²⁴ Ti noatepae diŕa, haŕe botokore *Olip* ni tetei tukó sóro, daŕo *Olip* ni taŕlemó olekeyaaitere ala mo

hapólupatei olekerapó. Kale mo dalo *Olip* ni tei tukó farale talemó momó olekeyaairetei hapólu ini, ama mo sumó olekenérapó.

Kótóné Isarael so whi tao saalopóló yale fo

²⁵ Norape-ó, diá bopé faketuraalu mepaae so whi só deraqsóró, kinóló mole ala diaaq kisipa yaasepóló, hakearóló i dapa wosae. Talené mepaae Israel fake so whi atima hosaa mo ti taró betere ala hãle epa, ti mepaae Juda meire fake so whi Talené ama dale muló betereitei fea sumótóró a beterepaae wapa, atima hosaa taretei Talené momó feteraalopó.

²⁶ Atéturaalu, Israel fake mepaae turó aluyaqsóró tao saalo ai ape. Ai fo kaae asemó erapó.

“Tao saaire whi Saion be taaróló wouraalu, Jekop fake so whiné Kótó sisópaae erale ala kemeraalopó.

²⁷ Atima aluyaqsóró yalo tao saalopóló muló betere dirii fo i ape.

Atimané dowi ala yalo tokóló aluraalopó,” erapó.

²⁸ Juda fake so whi atima kale fo wisi hóróló sisópaae eratereteiné diatamo bõe du beterepó. Atima Juda fake so whiné kale wosetere fo wisitamo atéro bõe du betepatei, Kótóné ama so whipóló sorokó su yóló kae betero betereiteiné ama hosaa mole naale senaalepóló, yaala sókó fu beterepó. Ti aita, take noumatererapepaae i ala mo eraalopó yóló mulale fo sya furaalu du beterepó.

²⁹ Ti noatepae, Kótóné ama so whipaae hãle matere ala ama tué feteyóló momó tokó sóo, ama kutó diraai ape depa wale so whipaae, diá fae yóló hõkonatere alakélé yóo dumipó.

³⁰ Juda meire fake so whi diá take betale alimó Kótóné fo aomó sukóló bitini, ama fo tikitu betalepó. Tétu betaleteti, mió Juda fake so whi Kótóné

fo aomó sukóló bitini, dowaae fóló du betale alané Kótóné diá kolené sukutu tao saaire tu mulalepó.

³¹ Atére kaae, mió Kótóné diá kolené sukutu tao sale alané take atimakélé kletu tao sópóló, mió Kótóné fo tukóló dowaae fu beterepó.

³² Atéro dowaae fu betepa, Kótóné kolené sukutu atima mo fea tao saairaalu, fo tukóló dowi ala du betere tuamó beterepó kisipa muópóló, so whi fea ai ala tuamó sóró beterealepó.

Kótóné doi sóró horatere ala

³³ Kótóné dotoróe fóló mole tué tiki betero fea ala bete tuere alatamo ama kaepó.

Téruraalu ɔla ɔla fea tale dere alaró ama du betere alatamo né taleyóló kisipa yaaié?

³⁴ “Talené ama mole kisipa turó né kisipa ere?

Kótóné ama du betere ala wisiyóló yópóló né yó maleé?

³⁵ Mé whiné Kótóné apaae momó tokó melópóló, me ɔlakó melaleé?” erapó.

³⁶ Ti noatepae, Talené so whikélé, yó mole ɔla ɔlakélé mo fea amatóro kaaró beterepó. Ai ɔla ɔla fea ama fotokone tetereóló kaae tapa yó mulapó. Betere ɔlanékélé, ere ɔlanékélé ama kisipa mole alatóro erópóló erapó. Atérapa, ai sekéné ama doasi doi hãle muó tanópóló yae. Mo kée! téyópóló yae.

12

Dane betere bete turó Kótópaae hãle matere ala

¹ Térapa norape-ó, Kótóné da kolené sukutu tao sóró erótu betere wisi ala kilitu, hupu ó na simó sukulaa daaróló Talepaae mótu dere kaae, diá mo bitutei, diaaq hó, naase, tué tikikélé, hosaakélé fea Talepaae hãle melaasepóló i dere ape. Atétepata, Talené ala erótu mo kae so whi beterepa, ama kolóló hekeseyóló senérapó. Ti aita, Talené diapaae hãle eró betere alamó kisipa mutu, ama

doimó mo donotóro dirótu betere kutó ai ape.

² Tétu, i haemó betó mole so whinė du betere ala diané tokóló ini, take muale dowi kisipa taaróló, mió wisi kisipa muóló betae. Atétepa, ti Talené kisi whi aleróló beteraalo ai ape. Atéro bitu, kae kae ala fea dianétei taleyóló ita, Talené ama yaai kisipa mole alapóló kaae kolóló, tué yaalopó. Kótóné kisipa mole alata, mo ala wisinaale, da mo whiné eratepa, ti a mo heseke yaalo ai ape. Ama kisipa mole ala mepaae yayani, mo sumótóro mulapó.

³ Ti noatepae, Talené hamokoróló epaae melale kutó diróturaalu, dia feapaae i dere ma fo wosae. Kótóné apaae kisipa tiki tiratere ala yópóló, dia feamó betá betá yóló aliró beterapó. Atétepa, dere ala fea yalótóro sumó enérapóló, me whi só deróló bopé fakeni, Talené ya tuapaae suratepa i kutó sumó dinérapóló kisipa muae.

⁴ Da so whi fea mo betá tikitóro daalapó. Ai betá tikimó hó naase, kae kae tiki fea daaletei, ai tikirape feané betá kaae alatóro dumi, kae kae ala dua dapó.

⁵ Atéru ere kaae, da fea Yesu Keriso tuamó mo betá tikitóro daayóló beterapó. Da Keriso so whi fea olekeyóló betá tikitóro daaleteiné no netóro beterapó.

⁶ Da feané Kótóné ala erópóló, amatei hale hamokoróló kae kae kutórape dokoralepó. Mepaae whi Kótóné koló whi bitu, Talené fo i ape yóló yó matepa, ama tué tiki tiró betere bete mole fo donotóro sya fóló erótu beterópóló yae.

⁷ Talené kutó diratere so whirape bipi yaqsóro, tao sere kutó meló betepa, ti ai kutótóro dirótu betae. Mepaae so whipaae Kótóné fo yó matere ala meló betepa, ti so whipaae yó matere alatóro du betae.

⁸ Mepaae so whipaaetamo Talené ala erótu beteretei taaréni, yó tanópóló keteké bulatere ala meló betepa, ti keteké bulatere fotóro du

betae. Mepaae so whipaae so whi tao sóro hale matere ala yópóló meló betepa, ti nalo kwia saai dapóló kisipa muóló meni, hale sae yóló meló betá yae. Mepaae so whipaae so whi tetéroló kaae taru alisóro fole ala meló betepa, ti kisipa ai alapaaetóro mulóló, mo hotowaró kaae tawae. Mepaae so whipaaetamo so whi koléné sukutu tao sere ala meló betepa, ti kutiri teraae fóló, hajtamo tao sere ala du beterópóló yae.

Ne nepaae yaala sóko furaalu mo alatóro erótu betae

⁹ No nepaae hale tó tikiné maaté yaala sóko feni, hosaa tuamó mo alatóro muluraalu, yaala sóko fu betae. Atétu, dowi ala mo ti sisópaae eróló, wisi ala betá botokó sóro tawae.

¹⁰ Diaaq no nepaae yaala sóko fóló, u tao su i tao su dere ala hale yó tawae. Naa no hamomané wisi ala du betepa, naao doi haepaae deróló ama doi sóro horóló, a dukirótu betae.

¹¹ Talené ala erateretei, dekeyóló hōni, Deji Kepe Wisiné diaaq kepe bete tuamó keteké bulatepa, diaaq ama ala erótu beteretei si kaae hale dó tanópóló yae.

¹² Take nalo Talené dapaae wisi ala mo eraalopóló kisipa mutu, sekei ala wapakélé me ɔla meipóló hale belée taru, hajné sukóló momatere ala betá suka fea yó tawae.

¹³ Kótóné ama kae beteró betere so whi mepaae ɔla ɔla yayatepa, naao moletei bukóló hale melae. Mepaae uké wale so whi naao bepaae wisi kisipatamo dape sóro ɔla melóló firae.

¹⁴ Mepaae so whiné diapaae kae kae sekei ala eratepa, Talepaae atima dorae fo ini, tao sae yóló wisiratere fotei yae.

¹⁵ Hajné sukutu, mo kée du betere so whitamo diakélé hajtere ala yóo, dekené sukutu moló du betere so whitamo diakélé moló yóo, du betae.

¹⁶ Diaaq no netamo betá kisipa muóló dua betóo, bopé fake dere ala ini, doi muni sóko deyóló betó mole

so whıtamo fulumuyóló betámó betóo dere ala hó yaqse. Naaotei ya fea ala fea tuére whı́póló, naao kisi-panétei mepaae so whı́ só deratere ala mo yaqse.

¹⁷ Mepaae whıné diąpaae me dowi ala eratepa, ąpaae momó tokó matere ala ini, so whı́ feané keletómó mo wisi ala maaté erótu betae.

¹⁸ So whı́ featamo mo betą kisi-patóró muóló, naao hosaa muni deyóló betere ala enépa, ti naao dere ala mo dua bituraalu du betae.

¹⁹ Norape-ó, menétamo diąpaae sekei ala eratepa, kwia tokó matere ala ini, Kótó ą fopaae buturaalu, ai kwia ama melópoló taalae. Ti noatepae, Talené asemó i fo erapó.

“Mepaae whınétamo dowi ala eratepa, ti kwia tokó matere kutóta ąłopó,” erapó.

²⁰ Atérapa, kwia tokó meni,

“Naaó bóe whıtamo wotetepa, ti ąla melóo, weı nokolepa, ti weı melóo yae.

Ti naao ąpaae ai eratere wisi alané ama hosaamó saalopó.

Atéro eratere ala ti ama topomó si kelerape hupó kaae horóló muaalopó,” erapó.

²¹ Dowi alané ąá só deraqsóro hotowaró kaae taru, wisi alanétei dowi ala tetéroló alurópoló yae.

13

Téteróló kaae tare whı́rape aqmó betae

¹ So whı́ fea tetéroló kaae tare *Gavman* whı́rapené dere fo wosóló, dią fea atima aqmó sukóló betó muae. Ti noatepae, ai whı́rape fea atéro so whı́ tetéroló kaae tanópoló, mo whıné sóro beteréni, Kótónétei ai tetéroló kaae tare kutó melóo, ai whı́rapekéle sóro beteróo erapó.

² Atépatei, mepaae whıtamo ai tetéroló kaae tare whı́rape aqmó bitini, bóe du betepa, ti ai whı́rapetamo maaté dumitei, Kótóné eró betere alatamokéle bóe dilapó. Atéro bóe dele alamó atima só deróló dowi kwia melaalopó.

³ Ti noatepae, mepaae donoi ala du betere whı́rapeta, kale tetéroló kaae tare whı́rape kolóló wi dumitei, fo tukóló dowi ala du betere whı́rape ti witua dapó. Kale tetéroló kaae tare whı́rape kolóló dią wini, halaainé betaai kisi-panétei mutepa, ti wisi ala du betae. Atétepa, ti atimané ąá whı́ wisipóló dukiraalo ai ape.

⁴ Ti atima, Kótóné kutó diratere whı́ bitu, dią wisiyóló beterópoló, wisi ala erótu betere whı́rapepó. Tépatei, dią dowi ala du betepa, ti mo wi yae. Ti noatepae, ama ai tawóló kutu betere sepake hale tarapóló kisi-panétei dią só deróo yaqsóro, atima aqmó betenérápó.

⁵ Térapa, da so whı́ fea kale tetéroló kaae tare *Gavman* whı́rape aqmó betae dereteita, i betené dapó. Naaó mo dere alamó kwia melóo, naao iniyale alamókéle hosaa tuámó mole kisi-panétei dią só deróo yaqsóro, atima aqmó betenérápó.

⁶ Me i alamókéle dią wituraalu, *takis moni* mótua dapó. So whı́ tetéroló kaae tare *Gavman* whı́rapeta, Kótóné kutó diratere whı́rape bitu, betere dokó fea so whı́ tetéroló kaae tare alatóro deté fu beterápó.

⁷ Mepaae doasi doi mole whı́rapepaae eraaire ala mupa, ti feané mo erae. Ai alarape i ape. Atimané diąpaae *takis moni* etéro ąłae depa, ai sutóro melóo, mepaae tómó beleróló ąłae depakéle melóo, mepaae ala tetéroló kaae tare whı́ betepa, ti ai whı́ kolóló witu, ą aqmó betóo, mepaae tetéroló kaae tare whı́ doasi doi mupa, ti ai whı́ mo doasi doi muópoló hale horóo du betae.

Ą waaire be de felekerapa, ne nopaae yaala sókó fu betae

⁸ Mepaae whıné nalo tokó melaai dapóló sale ąla kwia mupa, ti ai kwia hale muó tawaqsóro hapale tokó melae. Ti yaala sókó fole ala betą kwia tokó melóló kemeraaire ala

meipa, ne notamo yaala sókó fole ala hãle yó tawae. Ti noatepae, mepaae whiné ama be whi so whipaae yaala sókó fole ala du betepa, ti kale tukóló muló betere foné yae dere ala mo ai dokonatere ape.

⁹ Kale tukóló muló betere forape i ape.

“Nópu nokole ala yaose, Whi dóló sukunaose, Qlémi naose, Mené ɔla senée yóló au naose,” erapó.

Mepaae tukóló muló betere forape fea husiró betere mo topo ala i ape.

“Naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, so whi feapaae atéro yaala sókó fu betae.”

¹⁰ Mepaae whiné ama ne nopaae yaala sókó furaalu, wisi ala eratepa, ti atima doratere ala mo yaalomeipó. Atéro yaala sókó fole ala du betepa, ti kale tukóló muló betere foné yae dere ala mo turó dokonatapó.

¹¹ Mió i bitu du betere ala bete diriyóló kisiparu, yaala sókó fole ala du betae. Ti noa betené dumi, da Talepaae kisipa tirale be demó kaae sóró bitiré wóló, mió da tao sóró dape saaire be de mo felekemó sókó walapó. Térapa, noke firetei turukó horóló kele diriyóló betae.

¹² Mió kale be de sókó wouraaalu, diliki mo felekemó kemeraai dapó. Térapa, diliki tuamó bitu du betere ala tu depaae mulóló, bóe daai wase dakorótu dere kaae, kale de tuamó mole ala wisi diané bopémó dakeró betae.

¹³ Da de tuamó kisipa wisi muóló betere so whiné dere ala kaaetóro du betae. Diã so whi fea fo dokóló dowi wei nokole alaró so nópu nokole alatamokélé, so ó whi nópu nokole alaró kae kae sonaalei alatamokélé, hõle sere alaró dei tué muóló alale sere alatamokélé momókó yaose.

¹⁴ Ai dosayale dowi alarapekélé, mepaae naao tó tikiné ekelere alakélé netéro yaaloé yóló tué teketu bitini, da tetéroló kaae tare whi Yesu Keriso betã kuti kaae deróló betae.

14

Kisipa tiró betere ala dirire whiró fotokó buni bére whitamó

¹ Kótóné i ala yae ó yaose fo hãkearóló inipa, me whiné ama kisipa tiró betere ala béruraalu, ama tuéné etei kaae ala dopa yaalomeipó dere kilitu, taleyóló só deraose. Téni, mo nopóló dape sae.

² Me whi ama kisipa tiki tiró betere alané fea ɔla sumó nenérapóló nóo, me whiné ama kisipa tiki tiratere ala fotokó buni béruraalu, kutómó bilitere mo ɔla maaté nóo, dua dapó.

³ Fea ɔla nokole whiné kutómó bilitere ɔla maaté nokole whitamó dei kisipa mutu, a eróló belei aɔraose. Atétu dere kaae, fea ɔla nénitere whiné fea ɔla nokole whikélé só deraose. Ti noatepae, ai whita, Kótóné ama naalepóló dape sóró beteró beterapó.

⁴ Ya noa kaae whi bitu, me whiné kutó diratere whi só deróló taletere ala du bitute? Ai whi a tetéroló kaae tare whinétóro taleyóló a só deróo, só deréni yóo, enérapó. Ti noatepae, me whiné a só deratere ala yaalomeitei, diriyóló beterópóló Talené betã fotokó bulatere ala enérapó.

⁵ Mepaae whiné betã be de Talené ama daale muló beterapóló kisipa muóo, me whiné mepaae be dekélé fea betã kaaepóló kisipa muóo du beterapó. Diã betã betã so whiné noa kaae be de mo dono be depóló kisipa mutepa, ti ai kisipatóro sya fenérapó.

⁶ Me whiné betã be de mo doasi be depóló kisipa mutepa, ti a tetéroló kaae tare Talepaaetóro kisipa mutu dapó. Mepaae whi hupu, na, ba, nukupa, ti a tetéroló kaae tare Talepaaetóro kisipa mutu, mo kée yóló nukulapó. Mepaae néni were whikélé Kótópaetóro kisipa mutu, mo kée yóló we dapó.

⁷ Ti noatepae, dakó mo betã whikélé ama kisipa mole ala yaai dapóló ama kolenétei betóo, betã whi sukutepakélé, ama kolenétei sukóo dumipó.

8 Dá betere alakélé, sukutere alakélé, ti Talené ama kele tómótóro erapó. Térapa, dá hále betepa ó sukutepakélé, Talené ama so whítóro beterapó.

9 Ti Yesu Keriso á sukóló momó kepaayóló bettereita, ti betere so whíró sukále so whítamo teteróló kaae tare Tale betaairaalu, erapó.

10 Áta, atére Tale betepa, nao noné dere ala ó mole tué tiki taleyóló, dorapóló noatepa só derótu betere? Ó diá mepaae so whínékélé diaaó no nené ere ala kolóló, diáta, ẹ kaae mei beleipóló só derótu bitute? Ti noatepae, dané du betere ala Kótóné tale yópóló, dá fea á betterepaae betá betá yóló fóló, daaneta yaalopó.

11 I fo aseýóló muló beterapó. “Èta mo Tale bitu, yálo i dere fo hásóko feni, mo yaaitere fotóro diápaae dapa wosae. So whí mo fea ẹ betterepaae wóló bukutiri teáro bitu, yáta etei kaae Tale beterapó fo mo yaalo ai ape,” erapó.

12 Atéturaalu, dá so whí dokó feané du betale ala Kótóné taletepa, dané yale alarape ama keletómó daalu, danétei dosáayóló eneta yaalopó.

13 Téyaalopa, dané ne noné dere ala taleyóló u só derále i só derále du bettere mo taalae. Téni, nao du betere alanétei nao no nené tué doróló dée nalaqsóro, nao dere ala ti tué tekeyóló yae.

14 Ti èta, Tale Yesu Keriso tuámó bitu, fea ọla naairetei fo muni, featóro nenérapóló yálo mo diriyóló kisiparapó. Tépatei, mepaae whí ama kisipané mepaae ọla doreteiné naalomeipó depa, ti ai whí á were ọla mo nenénipó.

15 Yesu Keriso sukóló tao sale no hamoma nao ọla nokole alané dorasóro yae. Mepaae nao no ne were ọla nokoletiné atima tué tiki doróló sekeratepa, ti yá tuámó yaala sóko fole ala mo munipó.

16 Nao mo wisi ala depatei, me whiné nao dere ala kolóló á dée nukupa, ti nao á dée nanalepóló

yá eratere fo yaqsóro, nao dere ala kisipa tekeyóló yae.

17 Ti noatepae, Kótóné teteróló kaae tare tuámó, ọla nokole alaró *wain* wẹi nokole alatamo doasi bete munipó. Tépatei, Dẹi Kepe Wisiné dá tuápaae erótu betere mo donoi alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, háiné sukutere alakélé, i alarape feata, ti doasi bete mulapó.

18 Atéreteiné mepaae whí dené Yesu Kerisoné ala eróturaalu, i dosáaté wale alarapetamo du betepa, ti Kótókélé hẹkese yóo, mo so whínékélé wisi ala dapóló yá dukiróo yaalopó.

19 Térapa, diaaó mepaae du betere alané hosaa muni deyóló mo dua betere ala epa, ti dá feané Talené ala eraté fóló, mo dirii whí betaaire ala betá ketekẹ buóló eróló fakeraalopa siépe.

20 Kótóné so whí tuápaae erótu betere ala mepaae ọla nokole alané doraqsóro yae. Nokole ọla fea doni, nenérapó. Tépatei, nao ọla nokole alané mepaae were whí dée nalatepa dorapó.

21 Hupu, na, ba, *wain* wẹi nokole ala ó mepaae dere alanékélé, nao no dée nenérapóló kisipa mutepa ti taalae.

22 Térapa, ọla nokole ala, ó wetere ala, ó kae kae be demó me ala yaqsóro dále mole alakélé, me noa kaae ala nao mopóló kisipa tiki tiró betepa, ti yáro Kótótamo tuámó betá erópóló yae. Mepaae whiné wisirapóló kisipa muóló dere alanétei á só derénipó depa, Kótóné wisiró beterapóló háiné sukutu beterapó.

23 Tépatei, mepaae whí de tué tamo mulu, Talepaae tué tiki tiró betere ala sya furaalu, wisirapó kisipa muni hoko nukupa, ti ai whí dowi ala dapó. Ti dané du betere ala fea tué tiki tiró betere alatóro sya fóló initepa, ti dowi ala dapó.

15

1 Dá tué tiki tiratere ala fotokọ bole so whiné dá kisipa felé yaaire ala maaté ini, mepaae tué tiki tiró betere

ala bére so whiné ené inire ala tao sóró eratepa mo wisirapó.

² Dá dokọ feané ne no hamoma hẹkese yópóló, wisi ala eraté fu betenérápó. Atétepa, ti ama tuẹ tiki tiró betere ala mo fotokọ buturaalu, ọ dirii whi bitiré faalopó.

³ Ti noatepae, Yesu Kerisonékélé amatei ọ kisipa felé yaaire ala ini, ọpaae wisi ala eróturaalu ọ sekẹi ala salepóló ašemó erapó.

“Mepaae so whiné yá faleyóló dowi fo du betaleteita, mo ẹpaaetóró eralepó,” erapó.

⁴ Ti noatepae, take aseyóló muló betere fo feata hẹle ini, ọnẹ dosayóló kisipa sópóló erapó. Aita Talené ala eró taruraalu, ama asere foné matere ketekẹ ọ tuamó boleteiné take ọpaae wisi ala eraalopóló hainé sukutu beteraapó.

⁵ Térapa, hẹle yó tare alaró ketekẹtamo matere Kótóné ọi Yesu Keriso sya fu betepa, ọi fea mo beta kisipatóró muóló betere ala erópóló yae.

⁶ Até iruraalu, ọi feané hosaa tuamó beta kisipatóró muóo, beta fotóró yóo deremó, ọ tẹteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótóné doi hale horaalopó.

⁷ Atérapa, Kótóné doi hale horaairaalu, ọ tẹteróló kaae tare whi Kerisoné ọi dape su yale kaae, diaaokélé mepaae no ne hamoma wisiyóló dape sae.

⁸ Ti noatepae yalo i dere fota, kale Juda fake kaarale noumatereraepaae yóló mulale fo mo dokonóturaalu, Kótóné ama ere fo so whiné mopóló diriyóló kisipa yópóló, Yesu Keriso ọ Juda fake so whiné kutó diratere whi alée felepó.

⁹ Ti Yesuné ai ere alata, Kótóné atima Juda meire fake so whi kolené sukutu tao salepóló, ama doi doasi mulópóló erapó. I dere fo kaae ašemókélé erapó.

“Atéreteiné ẹ Juda meire fake tuamó bitu, yalo naao doi doasi mulóo, naao doimó wole fo

wisi wisi yóo, du betaalo ai ape.”

¹⁰ Ai fo kaae me i ape.

“Juda meire fake so whi-ó, ọiakélé ama so whitamouyóló hainé sukutu betae.”

¹¹ Kale fo kaae me i ape.

“Ọi Juda meire fake so whi-ó, i haemó betó mole so whi featamo Talené doi hale sóró horatere wole forape du betae.”

¹² Ai fo kaae Aisaianékélé erapó.

“Jesi betemó kaayóló sókó holaaitere whiné i hae kwia feamó betó mole so whi tẹteróló kaae tawaalopó.

Atépa, Juda meire fake so whi atimapaee take ama wisi ala eraalopóló hai kisipa mutu, ọpaae tuẹ tiki tiróló betaalopó,” erapó.

¹³ Take ọpaae wisi ala eraalopó du betere Kótópaae ọiané tuẹ tiki tiró betepa, ti ama hosaa muni deyóló dua betere alaró hainé sukutere alatamo ọiapaee eróló mo surópóló yae. Atéturaalu, kale Ọi Kepe Wisiné ọi fotokọratepa, take nalopaae Kótóné ọpaae wisi ala eratepa kelaalopóló dere hai mo ti fayóló sọturaalu, feleyóló fópóló yae.

Pol Juda meire fakepaae Talené fo yó male feletei

¹⁴ Yalo norape-ó, ọi tuamó wisi ala fayóo, mo fo bete turó diaaọ kisipa yóo, kisipa tikikélé mo fosó fosó yóo ere ala yalo kisiparapó. Téru, ọiasisi ketekẹ bulóturaalu, ma fo u du, i du dere alakélé mo enérápóló kisipa mutapó.

¹⁵ Mepaae doasi bete mole forape diaaọ kisipa epatei, mo ti diriyóló tuẹ yaasepóló, ẹ halaaíné ọiapaee momó ai aseyale ape. Ti noatepa meipó. Ẹ Juda meire fake so whi kuamó, Yesu Kerisoné kutó diratere whi bitu, ama fo wisi yó maté kweyópóló ai kutó Kótóné hamokoróló ẹpaae hẹle melóló ẹ sóró beteralepó.

¹⁶ Até ereteita, mo so whimó Talepaae momaratere whirapené

kɛlaa wisi wɔpóló simó sukɔlaa dalótu dere kaae, Kótóné kale fo wisi Juda meire fake so whɔpaae yało erótu beteraó. Aita hałe mei, ai fo wisi wosóló sya fupa, ti Dɛi Kepe Wisiné atima wisiróló kae beteraere ala Kótóné kilitu, ita hałe matere ɔla wisipó yɔpóló kisipa mutu, du beteraó.

¹⁷ Ɛ Yesu Keriso tuamó bitu, Kótóné ama so whɔpaae i erótu betere mo bete mole kutópóló dukiróló hale horótu beteraó.

¹⁸ Mepaae yało initere ala diɔpaae yaalomeitei, Juda meire fake so whɔ Kótóné fo aomó sukóló beteraó, tɛteraó kaae tare whɔ Kerisoné ɛ fotokɔratepa, yało foró yale alatamo diɔpaae i dere ape.

¹⁹ Kale Dɛi Kepe Wisiné ɛ fotokɔratepa, kae kae kelemei alaró doasi sira yaaire alatamo eróturaalu, Jerusalem bemó kaae sóró yó maté fóló, Ilirikum hae kwiamó sókó felepó. Téturaalu, Kerisoné fo wisinaale mo turó yó maté kweyaalepó.

²⁰ Mo take yało enée yóló muté wale kisipa i ape. So whɔ tɛteraó kaae tare whɔ Keriso tué inire be hulua-paae kale fo wisi yó maté kweyaai yalepó. Atéyaaleteita, hałe mei, me whɔné diyale kutó kwia kemeróló ditu dere kaae, yaaire hɔtepa yalepó.

²¹ I dere fo kaae asemókélé erapó. “Ata etei kaae whɔpóló mené yó matepa kilini yale so whɔnétei ɔ kolóo, etei kaae whɔpó depa woseni yale so whɔné ama fo wosóló ɔ kisipa yóo yaalo ai ape.”

²² Ɛ taketitei diɔ beterepaae waai yalemó, ai alarapéné bi bi duraalu wénipó.

Pol Rom-paae faai tale yaleteti

²³⁻²⁴ Tépateti, i hae kwiamó tɛ mole be hulua dokó fea Talené fo yó maté kweyóló sɔreteiné mió me kutó diyaaire tɛ munipa, ba fo dokó fea yało diɔ kɛle wonée du betalepó. Téyaleteti, mió me kutó diyaaire tɛ munipa, Spen hae kwiapaae faai

wouraalu, diɔ keleté waai kisipa mutapó. Ti ɛ diɔ beterepaae sókó wóló, mepaae be dɛ diɔtamo ekei yóló beteraó, nalo ɛ faaire tikipaae fupa, mepaae yaɔare ɔlarape diɔné tao saasepóló dapó.

²⁵ Até yaai waairaalu, mió Jerusalem bemó Kótóné kae beteraó betere so whɔpi tao sene fulapó.

²⁶ Ti noatepae, Jerusalem bemó Kótóné kae beteraó betere so whɔ kuamó, mepaae yolealere so whɔ hałe tao suraalu, Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiatamomó Kótóné ama kaae beteraó betere so whɔ atima kisipanétei hɛkesetamo *moni* derɔleta yalepó.

²⁷ Atéro atima wisi kisipatamo derɔleta yale *monita*, take folosóro Juda fakené atimapaee erale wisi ala kwia mulapó. Ti ai kwiata, folosóro Juda fakené Juda meire fake so whɔ atimané kepe tuɔpaae Talené wisi ala eralepó. Atéyale alamó, Juda fakepaae momó tokó móturaalu, atimamo tao sóró yaɔare ɔla matepa, mo wisirapó.

²⁸ Aita, ɛpaae diyae yale kutó ereteiné atima haɔtamo ai *moni* sere ala kolóló, ɛ Spen hae kwiapaae faai wouraalu diɔ keleté waalopó. Ti ai *monita*, folosóro dotɛyale *aposel* whɔrapéné ditere kutómó oleyale du ai ape.

²⁹ Ɛ diɔ beterepaae wale sukamó, so whɔ tɛteraó kaae tare whɔ Kerisoné eratere wisi ala ɛ tuamó faayóló mo sɔratepa, diɔpaae eraai waalopóló kisipa mutapó.

³⁰ Térapa, no nerape-ó, dɔ tɛteraó kaae tare whɔ Yesu Keriso tuamó betere alaró Dɛi Kepe Wisiné matere yaala sókó fole alatamo ɛ tuamó moleteiné diɔpaae sɛtere fo dapó. Ti noatepae, yało yaaire ala yaosóro sekei alané sesétu beterao, diɔkélé ɛtamo ai seke tuamó bitu, Kótóné ɛ tao sópóló momatu betae.

³¹⁻³² Ti emó momaraaitere ala i ape. Judia fake Kótóné fo woseni hałe betó mole whɔrapéné ɛ daosóro momaróo, Jerusalem bemó kae beteraó betere

so whi tao sóró melaaire *moni* atima wisi tuétamo sópóló momaróo du betae. Téturaalu, Kótóné ama kisipané ętamo diá beterepaae wópóló depa, ti wóló, dą fea ekei yóló ąa wisi nóló beterópóló, momatu betae.

³³ Téraapa, hosaa muni deyóló mo dua betere ala mótu betere Kótó diá featamo beterópóló yae. Mo kée. Táyópóló yae!

16

Pol-né ama fulumu whirapepaae kőleó yale fo

¹⁻² Kenkria be huluamó betó mole Keriso so whinė kutó diratere so dąné ne Fibi-ta, mo so wisipó. Atéraapa, Kótóné kae beteró betere so whinė mepaae so whi mo wisiyóló dape su dere kaae yóló, ąkélé Tale tuamó betere sopa, mo wisiyóló dape sae yóló i dere ape. Atéturaalu, ą me ala ó me ọlakó ąąą depa, ti diaaą ą tao sae. Ti noatepae, ąta so whi fea tao suraalu, ękélé mo wisiyóló tao su betere sopó.

³ Yesu Kerisoné doimó ętamo betamó kutó diratere so Pirisilaró oma Akuilatamopaae kőleó yae.

⁴ Ti atimaamo mené dęlépatei witere ala ini, halaainé ę tao su betalepó. Atéteremó, ąłokélé mepaae Juda meire fake Keriso so whinėkélé, atimaamoné yale alamó Talepaae mo kée du beterapó.

⁵ Atimaamoné bemó tourąleta du betere Keriso so whipaaekélé kőleó yae. ąalo hosaa mole no Epainetus-paaekélé kőleó yae. Ti ąta, Esia hae kwiamó betó mole so whi Yesu Kerisoné doimó Keriso betaaipa, folosóró ąpi Keriso betale whipó.

⁶ Dią tao saai kisipa mutu, depe tukó wei kutó diale so Mariapaae kőleó yae.

⁷ ę fake whi ę yale kaae, *dipula* beterale sekę Adronikus-ró ama soma Junias-tamopaae kőleó yae. Ti atimaamota, ę Yesu Keriso tuamó betaaipa folosóró Keriso bitu, kale *aposel* whirape betere

tuamó mo doasi doi mole soró whitamopó.

⁸ Tale tuamó bitu, ąalo mo hosaa mole no Ampliatus-paae kőleó yae.

⁹ Dą Yesu Keriso tuamó bituraalu, betą kutó ditere whi Urabanus-ró ąalo mo hosaa mole no Stakis-tamopaae kőleó yae.

¹⁰ Yesu Keriso tuamó betepa, kaae kolóló whi wisipó du betale sekę Apelesipaae kőleó yae. Aristobulus-né be whi so whipaaekélé kőleó yae.

¹¹ ąalo fake whi Herodion-paae kőleó yae. Narsisus-né bemó betó mole mepaae Tale tuamó betere so whipaae maaté kőleó yae.

¹² Tale tuamó bitu, mo depe tukó wei kutó ditu betale so tamo Tipaenaró Triposa-tamopaae kőleó yae. Me ąalo mo hosaa mole ne Tale tuamó bitu, mo doasi depe tukó wei kutó ditu betale so Persis-paaekélé kőleó yae.

¹³ Tale tuamó betepa, sókó sóró kae beró betere whi Rufus-ró hamatamopaae kőleó yae. Ti ama hamata, ąalo hae kaae bitu, ę tao su betale sopó.

¹⁴ Asinkritus, Flekon, Hermes, Patrobas, Hermas-sépi, atimatamo betó mole mepaae norapepaaekélé kőleó yae.

¹⁵ Filolokus, Julia, Nereus-ró ama nematamokélé, Olimpas-kélé, atimatamo betere Talené kae beteró betere so whi feapaaekélé kőleó yae.

¹⁶ Kótóné ama kae beteró betere so whi bitu, kőleó yóló apuóló, diąsisitei kóló u tukó nuku, i tukó nuku du betae. I bemó betó mole Keriso fake so whinėkélé dią feapaae kőleó i dere ape.

¹⁷ No nerape-ó, diąpaae yó male mo bete mole fo wisi mupatei, mepaae kae kae hoko fo yó matere whirapené dią betamó betereitei tekeróló, diaaą du betere wisi ala taaróló, dią dée nalaąsóró, tika kae bitu, ai whirape mo hotowaró kaae tawae.

¹⁸ Ti noatepae, atei ala du betere whirapeta, dą tetéróló kaae tare

whi Yesu Kerisoné kutó diréni, atimané yaaire ala maaté ekẹleyóló du betepapó. Atéru, mo bete mole fo diriyóló tuénire so whi dilikóló hẹle mulóturaalu, mo felei foró dukiraterere fotamo du betere whirapené diẹ kọpaae falaqsóró wisiyóló kaae tawae.

¹⁹ Diẹ fea Kótóné fo wosóló aomó sukóló betó mulapó dere fo, i bemó betó mole so whi feané wosalepó. Diẹ ai ala erapóló deté fole fo yalo woseturaalu, ẹ mo doa hajiné sukutu betepapó. Térapa, dowi ala mulapóló, só derané inire so whi bitu, wisi ala betẹ yaai, kisipa fosó fosóre so whitóró betae.

²⁰ Mo hosaa muni deyóló dua betere ala mótu betere Kótóné Satan tẹteróló, diaaq hó aomó beteratere ala mo felekemó yaai dapó. Dẹ tẹteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné hamokoróló hẹle tao sere ala diẹ tuapaae erópóló yae.

²¹ Ẹtamo betẹ kutó ditere whi Timotinékélé, yalo be whi Lusias, Jeson, Sosipata, atimanékélé diapaae kọleó dapó.

²² I fo asẹrale whi ẹ Tertius dẹ tẹteróló kaae tare Tale tuamó bitu, yalo diapaae kọleó dapó.

²³ Ẹkélé, mepaae imó betó mole Keriso so whikélé, dẹ fea touróló ọla nukua dere be tale Kaius-né diapaae kọleó dapó. I doasi be huluamó *moni* tẹteróló kaae tare whi Erastus-ró dané no Kuartus-tamoné diapaae kọleó dapó.

²⁵ Yesu Kerisoné yale ala i ape yóló, mió yalo yó mótu betere fo wisi diaaq wosetu betepa, Talené ama ai fonétei diẹ diriyóló betepapóló, fotokọ sọmó bulalérapó. Atére alamó ama doi doasi muópóló yae.

²⁶ Ai ala wisita, mo take bitiré wale whirapené kilini, kinóló moletei mo ti betó tare Kótóné ama fo eratere kóló whirapepaae i fo asẹ yae depa asẹ ipakalepó. Aita hẹle meipó. So whi feané i fo dosayóló kisipa duraaalu, kinóló muale ala i haemó betó mole so whi feané Yesu Kerisopaae

tuẹ tiki tiróló ẹ aomó bitu, ama ala eraté fu betepapóló hẹkearó betepapó.

²⁷ Atére Kótó betẹ fea ala fosó fosóre bete tale betepa, ama doasi doi hẹle muó tanópóló, dẹ Yesu Keriso tuamó bitu, hale sóró horótu betae. Mo kée, téyópóló yae!

1 Korin

¹ Kótóné mole kisipa sya furaalu, Yesu Kerisoné ama fo yó male fópóló, ę *aposel* whi sóró beteraai, Talené ą beterepaae ape yale whi Pol-né dapó. Dąné no Sostenes dąmo wusuró bituraalu i dere ape.

² Yąlo i dere aęeta, Korin be huluamó Yesu Kerisoné sameané fokóló kae beteróló, Kótóné touró betere so whi diąpaae dapó. Dią atéró beteraleteita dowi ala ini, ama mo kae ala betą erótu beterópóló, ą beterepaae ape yalepó. Aita, dią maaté mei, hae kwia dokó feamó betó mole so whikélé Yesu Kerisopaae tao sae du betere so whi dią ere kaaetóro erapó. Ti ai sekę ąta, dąkélé atimakélé fea teteróló kaae tare Talepó.

³ Dąné Aya Kótóro dą teteróló kaae tare whi Yesu Kerisotamo tuąmó kaaróló wale hamokoróló hąle tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, dią tuąpaae erópóló yae.

Talepaae mo kée dere fo

⁴ Ti diąta, dą teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuąmó betepa, Kótóné hamokoróló hąle tao su betereimó betere dokó Kótópaae yąlo mo kée du beterapó.

⁵ Ti noatepae, dią ą tuąmó bitu kaekae ala erópóló, ama fo yó matere alaró ai fo bete mo diriyóló kisipatere alatamo Kótóné dią mo suró beterapó.

⁶ Ti aita hąle meipó. Dąné diąpaae Yesu Kerisoné ama yale ala i ape yóló yó matere fo diaaq wosaletiné, Talené dią tuąmó mo ala eró betepa kilituraalu, ita mo bete mole fopóló kisipa mualepó.

⁷ Atéreteiné, dą teteróló kaae tare whi Yesu Keriso hąkeamó wale ke-laai dapóló, dią keteke buóló kaae taté fu beterapó. Téturaalu, Talené ala eraairetei yąyąni, kae kae ala fea

erópóló Dęi Kepe Wisiné hąle matere ala dią tuąpaae mo suró beterapó.

⁸ Atépa, dą teteróló kaae tare whi Yesu Keriso wale sukamó, dią me alakélé munire so whi beterópóló amatei dią fotokó bulaté fóló kemene fole kwiapaae sókó faalo ai ape.

⁹ Kótóné diąro ama Naale Yesu Kerisotamo fulumu yóló betą kisipa muóló beterópóló, ą beterepaae ape yalepó. Atéyale Kótóné ama eraalopó dere ala fea hąsóko feni, motóro dokonóló erótua dapó.

Keriso so whi fake tekeyale ala

¹⁰ Norape-ó, yąlo diąpaae i dere fota dą teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuąmó bitu, dią fake terekeni betą kisipa muóló mo betą alatóro du beterópóló, ama doimó yąlo dią tao su ma fo i dere ape.

¹¹ Yąlo no nerape-ó, diąsisi arale sóro fake teketu beterapó dere fo mepaae Koloené be whiné ene wapa wosalepó.

¹² Yąlo dere foné bete i ape. Diąkó mené duraalu, ęta Pol-né yó matere fo sya fulapó, mené du Apolos sya fulapó, mené du Sipas (Pita) sya fulapó, mené du so whi teteróló kaae tare whi Keriso sya fulapó, du betere fo yąlo wosalepó.

¹³ Diaaq ai du betere ala-a, dą teteróló kaae tare whi Keriso terekeyóló kae kae fake betere? Dią tao saai Pol filipaa ni tómó olerale? Dią węi tópuraletei-a, Pol-né fake so whi beteraai yaleé? Mo mei ai ape!

¹⁴ Dią mepaae so whi węi tópuratere ala yąlo ini, Krispas-ró Kaius-tamo betą tópuraleteiné mo kée fo du beterapó.

¹⁵ Yąlo mo kée dere fo bete i ape. Dią mepaae whiné duraalu, ęta Pol-né doimó węi tópualepó dere fo yaaire tu munéni yaletiné dapó.

¹⁶ Kisipa keteyale fo me i ape. Stepanas-ró ama fake so whitamo betą yąlo węi tópuraletei, mepaae so whi yąlo tópurénipóló kisipa mutapó.

¹⁷ Ti noatepae, dą teteróló kaae tare whi Kerisoné ę dotonaleiteita, so whi

weì tópurópóló ini, so whì feapaae ama fo wisi yó melópóló yalepó. Ai fota, mo whìné mole fosó fosói kisipané yó mótumipó. Ti noa ala yaqsóro meipó. Mo whìné kisipané fosó fosóyóló yó matere foné, da teteróló kaae tare whì Keriso a filipaa ni tómo sukóló da tao sale foné bole doasi fotokọ aluraqsóro dapó.

Kerisota Kótóné fosó fosóre kisi-paró fotokọtamoné betepó

18 Ti noatepae, sukóló mo ti aluyaaire so whìrapené ni tómo sukálepó dere fo woseturaalu, bete muni hãle hoko fo nisi du betepapó. Tépatéi, aluyaqsóro tao sere so whì danéta, Kótóné ai fo doasi fotokọ bulapóló kisiipa mutu betepapó.

19 Ti noatepae, i fo aseýóló muló betepapó.

“Fosó fosóre so whìné kisiipa tiki yało doróo, mepaae so whìrapené doasi kisiipare alakélé yało okoko eróló mo ti doróo yaalopó,” erapó.

20 Da tao saai fosó fosói kisiipa mole whì-a, de betere? *Skul* yóló doasi kisiipa sere whì-a, de betere? Mió i alimó bitu, du betere alané bete kisiipare whì-a, de betere? Mo meipó. I haemó betere whìrapené mole fosó fosói kisiipata, Kótóné ama yale alané keteirapené kisiipa aqróló, mo ti okokoralepó.

21 Ti noatepae, so whìné i haemó mole fosó fosói kisipané Kótóné ala bete kelaai kikitu betereitei, kelaqsóro Kótóné ama fosó fosóre ala sya furaalu, atimané kisiipa fomaakeralepó. Atére Kótóné ama fo wisi mepaae so whìné bete muni hãle hoko fopóló faletu betepatei, ai fo wosóló tué tiki tiratere so whì aluyaqsóro Kótó a wisi kisiipatamo tao sua yalepó.

22 Juda fake so whìné dere fo mopóló kisiipa tirópóló, kelemei alakó erae yóo, Juda mei Krik fo bole so whìné fosó fosói kisiipa bete kekitua yóo du betepapó.

23 Tépatéi danéta, ti so whì teteróló kaae tare whì Keriso filipaa ni tómo sukále fo betá yó mótu betepapó. Atéro yó matere fo woseturaalu, Juda fake so whì atima dei tué mutu aita kelemei ala wisi mei, hoko alapóló atima dée nukua yóo, Krik fo bole so whìné bete munire fopóló faletua yóo, du betepapó.

24 Tépatéi, Juda fake so whìkélé, Krik fo bole so whìkélé fea Kótóné a beterepaae ape yalepó. Atéyale so whìné da teteróló kaae tare whì Keriso sukálepó dere fo woseturaalu, a ta Kótóné fotokóro ama fosó fosói kisiipatamo bole bete ai ape du betepapó.

25 Ti noatepae, whìné Kótóné dere ala kilituraalu, bete muni kapala hoko alapó du betepatei, ai alané mo whìrapené fosó fosóre kisiipa teraae falapó. Mepaae whìrapené Kótóné du betere ala kilituraalu, keteirapené dere ala kaae aqrápó du betepatei, ai alané mo whìné bole doasi fotokọ teraae falapó.

26 No nerape-ó, diã Talené a beterepaae ape yaleitei, take diã noa kaae so whì betepa yaleró, diaaqteitei kisiipa muae. Mo so whìrapené diã fea kaae kolóló, fosó fosói kisiipa mole whìrape ó néli whìrape ó mo doasi topo whìné naale senaalerape bitinipó.

27 Tépatéi, i haemó mepaae doi munire alarape Kókóné tao suraalu i haemó betó mole fosó fosói kisiipa mole whìrapené kisiipane ala sisópaae eráló haleralapó. Téturaalu, mepaae i haemó fotokọ buni bére ala tao suraalu, fotokọ bole ala só deróló haleralapó.

28 I haemó doi munire alakélé, bete muni hãle hoko du betere alakélé, mo inire alakélé fea Kótóné sorokó suraalu, mo doasi doi mole ala só deróló hãle ọla aqralepó.

29 Ti ai ere alata, noa ala yaqsóro meipó. So whì mo betanékélé, Kótóné ama keletómó bopé fakeyóló nene yaqsóro erapó.

30 Yesu Kerisota, damó fosó fosói

ala melaai, Kótónétei  ai alané bete alée faralepó.  tuámó bole fosó fosói ala wisi i ape. D  tuámó betepa, Kótóné donoi so whípó yóo, ama ala erópóló sóró mo kae beteróo, dné dowi ala Yesuné sameané dupuróló d hle beteróo erapó.

³¹ Atéreteiné, i fo aseýóló muló beterapó.

“Mepaae so whi bopé fakeyóló nene yaai depa, ti Talené ama eró betere alamó bet  dukiróló bopé faketu betae,” erapó.

2

¹ Norape-ó,  di beterepaae wóló, Kótó  etei kaae Tale beterapóló dipaae yó móturaalu, whiné wosóló feléýpóló ylo fosó fosói foné ó fosó fosóre kisipané inipó.

² Ti noatepae,  ditamo betale sukamó mepaae ala ylo kisipané enépatei, me ala kisipa inire whi aoyóló beterepó. Atéru, Yesu Keriso bet etei kaae whípóló ere foró  filipaa ni tó mó sukle fotamo bettóró, yó melaai kisipa mualepó.

³  ditamo wóló betale sukamó, béyóló otalere alakélé, witere alakélé iruraalu, diri furu furutamo Talené fo yó mótu betalepó.

⁴ Talené fo wisi yó móturaalu, so whiné wosóló felérapó yópóló, ylo fosó fosói kisiparó fotamoné yó menipó. Téni, Di Kepe Wisiné fotokóné erótu betere ala diaa hkeamó kolópóló, ylo hle yó bet mótu betalepó.

⁵ Ti aita, di mo whiné fosó fosóre alapaae tué tiki tiréni, Kótóné fotokóné erótu betere alapaae bet kisipa tirópóló yalepó.

Di Kepe Wisiné matere fosó fosói kisipa

⁶ Tépatéi, Kótóné ama bete mole mo fo wisi d dirii kisipa mole so whipaae yó matepa woseturaalu, ita mo fosó fosói fo wisipó du beterapó. Dné ai yó mótu betere fota, mió i alimó betere whi ó atima teteróló kaae tare topo whirapené dere fosó fosói

fo kaae meipó. Ti ai whiraperó atimané du betere alatamota, mo hle la kaae alée fu beterapó.

⁷ Dné atei kaae fo mo yó meni, Kótóné kinóló mole fosó fosói fo bet yó mótu beterapó. Ti ai fota, d Kótóné ama kae ere d tuámó beterópóló, mo take saró haetamo kaaraaipatei, mo so whiné kelaqsóró kinóló munélipakalepó. Tépatéi ai ala dpaae mo eraalopó.

⁸ Mió i alimó betó mole so whi teteróló kaae tare topo whirapené, ai kinóló mole fosó fosói ala mo kisipanipó. Ai alatamo atimané tué uasóró, ti Kótóné ama kae ere d wisinaale fane Tale  filipaa ni tó mó olerólumeipó.

⁹ Tépatéi, i fo aseýóló muló beterapó.

“Kótóné paae yaala sókó fu betere so whipaae eraaire ala ama ta leróló muló betereitei, bet whiné kelenékélé kolóo, wosélinékélé wosóo, hosaa tuámókélé mulóo mo inipó,” erapó.

¹⁰ Atépatéi, ai kinóló mole alarape dné kolópóló, Kótóné d tuámó beteró betere Di Kepe Wisiné hkearalepó.

Téturaalu, so whiné hosaa tuámó mole ala taleyóló, Kótóné ama mo apaae derepale fo bete mo whiné fosó fosóre alané tué enénipa, Di Kepe Wisinétei ai kinó betere alarape bete tokóló hkearótua dapó.

¹¹ Ti noatepae, me whiné mole tué tiki né kelere? Ai whiné ama kepené bet tuérapó. Atére kaaetóró, Kótóné mole kisipakélé me whiné tuéni, ama Kepené bet kisiparapó.

¹² Talené d matepa sale Kepeta, i haemó betere kepe mei, Kótóné hamokoróló hle matere ala wisi dné kisipa yópóló, ama dotyale Kepetóró dné salepó.

¹³ Ti dné i du betere fota, mo whiné yó male fosó fosóre kisipané dumitei, Kótóné Di Kepe Wisiné dpaae yó matepa, dnémo dipaae i dere ape. Di Kepe Wisiné erótu

betere ala yó móturaalu, ama dāpaae etéro yó melae dere fotóro sya fóló, i du betere ape.

¹⁴ Kale Dēi Kepe Wisi bitinire whiné, ti Kótóné Kepené yó matere fo mo dapóló wosetumipó. Ti noatepae, ai fo bete Dēi Kepe Wisiné yó matepa, ti sumó kisipanérápó. Kepe Wisi bitinire whiné ai fo wisi hāle hōko fo nisyóló, bete wisiyóló kisipanénipó.

¹⁵ Kale Dēi Kepe Wisi betere whiné ti fea ala ama sumó taleyóló kisipanérápó. Tépatēi, ai Kepe Wisi betere whiné ama dere ala me whiné a taleyóló só deranénipó.

¹⁶ Etei kaae fo erapó. “Mé whi Talené ama kisipa kaae muluraalu, āpaae naao kisipa mole alarape i ape yóló, a yó manéré?” erapó.

Tépatēi, Talené sóró betéro betere whi Kerisoné mole kisipa dā tuāmókélē mulapó.

3

Kerisoné ala diriyóló tuéniru alale seretei

¹ Norape-ó, yālo diāpaae Talené fo yó móturaalu, Dēi Kepe Wisi betere so whīpaae yó matere fo kaae yó manépatei, diā tó tikiné ekēlere ala du betereteiné, mo so whi kaae beterepó. Yesu Keriso tuāmó keteirape kaae betepa, ai dālemótóro yó mótu betalepó.

² Diā diri ōla naaire sūni, keteirape kaae betepa, mo dirire so whimó matere ōla kaae meni, ketei matere awā kaaetóro malepó. Miókélē diā dirii ōla naaire sūnipó.

³ Ti diāta, tó tikiné ekēlere ala hāle yótóro tarapó. Ti noa betené yālo i fo de? Mepaae whiné dere ala kolóló, diāsisi u tēterótu i tēterótu yóló dei tuē mutere alaró arale sere alatamo hāle yó tarapó. Tétu, diaaā tó tikiné ekēlere ala sya fu beteretei mo hākearóló yó matapó. Diaaā ai du betere alata, hāle mo so whiné dere ala kaaepó.

⁴ Ti noatepae, me whiné duraalu, ē Pol-né dere fo sya fulapó, mené du,

ē Apolos sya fulapó du betere-a, hāle mo whiné dere ala kaae diaaākéle dumipóló de?

⁵ Ti Apolos-a, noa whié? E Pol-kélē noa whié? Dāmota, Talené kutó diratere whi maaté bitu, ama fo diāpaae maleteiné diā āpaae tuē tiki ai tiró betere ape. Talené amatei kutó terekeyóló whi dokō betā betā yóló matere kaae, dāmopaae malepó.

⁶ Atéreteiné, ōla wae yālo biliyóo, Apolos a ti ōla wisiyóló holópóló wēi deróo yaletēi, ai ōla wae wisiyóló horatere alata, ti Kótóné amatóro eratapó.

⁷ Ti ōla wae bilitere whiró wēi derótu betere whitamota, mo hāle ōla aōrapó. Ōla horótu betere Kótó betā mo doasi ai ape.

⁸ Ōla wae bilitere whiró wēi deratere whitamóné betā alatóro eraai kisipa mutu, kutó ditu beterepó. Atétere kutó Talené taleyóló, me whiné ama diyale kutó sūtóro dupu melóo, me whiné diale kutómókélē atérótóro melóo, yaalopó.

⁹ Ti noatepae, dāmota Kótóné ama betā kutó diratere whi betepa, diāta Kótóné ama kutóro tētere betamo kaaepó.

¹⁰ Kótóné ama hamokoróló ē hāle tao saleteiné, fosó fosóre whiné be tētū dere kaae tēyaairaaalu, kaae sóró hae eleké yālo deyalepó. Atéro deyale eleké tómó me whiné be tētū beterepó. Atéro be tētere whirape dokō feané hōko tēni, mo hotowaró kaae taru tēnérápó.

¹¹ Ti noatepae, ai tēne be eleké taaróló, me whiné eleké kae denénipó. Ti ai be tētere elekéta me kae mei, Yesu Kerisopaae dó faróló erapó.

¹² Mepaae whiné ai kale dere eleké tómó be tētūraalu, *kold kapa*, ó *silpa kapa* ó doasi *moniné* duputere kane ó ni fake ó hāta sóku ó kape ó we dako sórótamo tētū betepa, ti Talené ama taletere be demó, whirape dokō feané diyale kutó kaae kolóló hākearaalo ai ape.

13 Ti ai be tētere whi dokō feané diyale kutó Talené ama taletere be demó, mé whiné diri ɔla soro tēyoo, mé whiné béi ɔla soro tēyoo eréro siné dóló hakearatepa, kelaalopó.

14 Mé whiné tēale betamo siné dénitepa, ti ama diyale kutómó dupu wisi saalo ai ape.

15 Mé whiné ama tēyale betamo siné doló kemeró betepa, ti ama diyale kutómó me dupu saalomeipó. Ti a aluyaosóro Talené tao saalotei, ama kuti ó mepaae ɔla ɔla fea siné doló tiki hāle fu dere kaae yaalopó.

16 Diata, Kótópaae moma dere be tēnuraalu, Kótóné Deji Kepe Wisi diata tuamó ai betere kisipanié?

17 Kótópaae momatere betamo, mepaae so whiné fisikóló dorótu betepa, ti Kótóné ai so whikélé doraalopó. Ti noatepae, Kótópaae moma yópóló tēne beta, me dowi alatamo hosekēni, mo ama alatóro erópóló kae tēno betere momatere be ti diatóro ai ape.

18 Diaaotei diata, fea ala bete kisipare so whi nisi yaose. Mió i alimó betó mole so whiné kisipané i sekēta mo fosó fosórapó depa, ti ai whi a me ala tué inire whi kaae bitu, Talené ala betā sya fu beterópóló yae. Atétepa, ti mo fosó fosóre whi betaalo ai ape.

19 Ti noatepae, i haemó betere whirapené mole fosó fosói kisipa Kótóné kilituraalu, ita bete muni hoko alapó du beterapó. Aita, i asemó mole fo kaaepó.

“I haemó fosó fosói kisipa mole whirapené so whi dilikitu betere alané denólótu betere alamó Kótóné atimatei daalopó,” erapó.

20 Ai fo kaae me i ape.

“I haemó betó mole fosó fosóre whirapené tué tikita, me bete muni hāle ɔla kaae aoretei Talené ama mo tuérapó,” erapó.

21 Térapa, mo i hae whiné diamó meló betere ɔla ɔlakélé, take nalopaae yaaitere alakélé, fea diā Yesu Keriso tuamó betepa meló beterapa,

mepaae whirape doiyóló bopé fake dere ala du betaose.

22 Diapaae ai meló betere ɔlata, Pol ó Apolos ó Sipas (Pita) ó mió i ere hae tiki ó betere alakélé, ó sukutere alakélé ó mió du betere alakélé, ó take nalopaae yaaitere alakélé fea Talené diamó meló betereiné ai ɔla ɔla taleta, ti diatórotipó.

23 Ti diakélé, da tēteróló kaae tare whi Kerisoné ama so whitóro betoo, Yesu akélé Kótó aomó ama naalema betoo, erapó.

4

Daṭa Kerisoné kutó diratere Aposel whi beterapó

1 Térapa, diané da noa kaae whi bitu déro, i dere fo wosóló kisipa muae. Daṭa, so whi tēteróló kaae tare whi Kerisoné kutó diratere whi bitu, Kótóné kinóló mole mo fo wisi wisiyóló kaae taru, so whi feapaae hakeamó yó mótu beterópóló da soro beteralepó.

2 Téró mepaae whiné, me whipaae i kutó ó ɔla wisi mo tawae depa, ti mo wisiyóló kaae tanérapó. Nalo ama diyale kutó talené keleralemó, hoko dini mo donotóro dipa, ti mo wisirapó yaalopó.

3 Yalo ḥasókó fóló yale ala diané ó mepaae fo tokóló taletere whirapené taletēpa, e whaalā inipó. I dere fota, mo dapó. E ḥasókó fóló du betere ala yalotei tale dumipó.

4 Kótóné keletómó e ḥasókó fóló yale ala yalo hosaa tuamó munipóló kisipa mutapó. Tétu, yalotei e taleyóló me ḥasókó fele ala munipó depa, ti e me ala initere whipóló dumipó. Yalo du betere alata, Talené ama betā taletu beterapó.

5 Atérapa, so whiné du betere ala taleyaai Talené tukóló muló betere be de teópatei, diaaḡ me whi taleyóló só derēni, Talenétóro yópóló kaae tawae. A wale sukamó so whiné diliki tuamó kinóló du betere ala hakearóló de tuamó muloo, so whiné me ala yaairaaalu hosaa tuamó kikitimu betere kisipa tikikélé hakearoo,

yaalopó. Atétere sukamó, so whi feané yale wisi alamó Kótóné atima dupu betá betá yóló matepa saalopó.

⁶ Atérapa ne norape-ó, Apolos dāmoné diā tao saai kisipa mutu, yale ala fea, diāpaae ašemó ai deté wale fota, diaaḡ kisipa sōpóló sūróló yalepó. Ti noa betené mei, Juda fakené mara mole fo i ape.

“Talené aseyóló muló betere fota, mo whiné kisipa mole alatamo touróló yaḡse,”

ere fo bete diaaḡ kisipa yaasepóló, du betere alapaae dó faróló dāmoné yó malepó. Atéyale ala diāné wisiyóló kisipa depa, ti me whiné doi sóró horóo, me whiné doimó só deratere alata, bopé faketera ala yaalomeipó.

⁷ Ti noatepae, ya kolósu me whi kolósu yóló, me whi kaepó du betere-a, né kae kae yóló beterale? Naao ai sóró tare ḡlata, ya mené menipóló kisipa mute? Ai ḡlatamo naao sóró tarapóló kisipa mutepa, ti naaotei salepóló kisipa mutu noatepa bopé faketu betere? Tēni, diāné ai mole ḡla ḡlata, mené diāmó meló betepa, bopé faketera ala mo taalae.

⁸ Diaaḡ senére ḡla ó enére ala fea yaḡare nisiyalemó, diā mo sū ai ererapó! Diāta, ḡla ḡla fea yaḡani, mo néli whirape ai bitirapó! Dāné diā tao sini, diā tēteróló kaae tare doasi topo whirape ai bitirapó! Diā tēteróló kaae tare doasi topo whirape bituḡsóró, ti dākélé diātamo betāmó tēteróló kaae tare whi bitu, hēkesetere ala du bituḡpó!

⁹ Ti noatepae, yaḡo kisipané *aposel* whirape dāta, Korin bemó betó mole so whiné keletómó Kótónétei dā doi muni mo belei ḡla kaae aḡrapó. Ti dāta, bóené be nóló so whi feané keletómó doasi hale seróló daairaalu, dokóló muló betere aḡrapó. Atére ala i haemó betó mole so whinékéle, hepen-mó betó mole *ensel*-rapenékélé, kolópóló hākeamó hale seralepó.

¹⁰ Dāta, dā tēteróló kaae tare whi Kerisoné ala erótu, kisipa okokoi whirape aḡpa, diāta Keriso tuāmó

bitu, ama ala erótu betere fosó fosóre whirape aḡrapó! Dā fotokḡ buni, bére whirape betepa, diā doasi fotokḡ bole whirape ai betererapó! Diā doasi doi mole whirape betepa, dāta belei sókótei i betó mole ape!

¹¹ Take bitiré wóló, mió i betere alimókélé, ḡla meiyóló wotetamo betere alakélé, wēi nokole dere alakélé, dowi bisinaai fi kuti deróló betere alakélé, mo doasi susupu sere alakélé, dā be meiyóló hōko fité kotere alakélé, hāle yó tarapó.

¹² Dā naaire ḡla ó fitere bemó kisipa mutu, dāné fotokḡnétei depe tukówei kutó ditu beterapó. Mepaae whiné dā só deróló faletere fo depa, atimapaee Talené diā wisirópóló yae fo betá yóo, dāpaae doasi susupui ala eratepatei tokḡ meni, me ḡla meipóló hāle bele yóo, du beterapó.

¹³ Mepaae whirapené dā eratere fo depa, dāné atimapaee mo naamei fo maaté dua dapó. I haemó betó mole so whiné dā kilitu, doi muni mo dowi taae fatere ḡla kaae aḡraté waletei, miokélé ai alatóro hāle yó tarapó.

¹⁴ Yaḡo i aḡtu betere fota, diā hale yópóló dumitei, diā yaḡo mo hosaa mole naale senaale kaae betereteiné, diā kōpaae faḡsóró ma fo dapó.

¹⁵ Diā Kerisoné ala erótu betere tuāmó, kaae tare whirape mo hāle ḡla kaae betó mupatei, diāné ayata dekéro bitinipó. Ti noatepae ḡta, dā tēteró kaae tare whi Yesu tuāmó bitu, ama fo wisi yó maleteiné ḡ diaaḡ aya alée felepó.

¹⁶ Atéreteiné, diāné yaḡo dere ala kolóló sūróló yaasepóló, diā ketekeḡ bulóló ma fo i dere ape.

¹⁷ Ti noa ala yaai meipó. Yaḡo mo yaala sókó fu betere naale Timoti ḡ diā beterepaae ai dotonatere ape. Ti aita hāle mei, Tale tuāmó bitu, tuḡ tiki tiróló Talené ala eró tare whi wisipó. So whi tēteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuāmó bitu, yaḡo du betere ala diaaḡ kisipa kete yaḡsóró, ama diāpaae yaalopó. Ti be hulua dokḡ feamó betere Keriso so whipaae yó maté kutu betere foró yaḡo yó matere

fotamo wusuró mo betá alatóró erapó.

18 Ẹ dià beterepaae waalomei nisyóló, dià mepaae so whì doasi kisipare whì aoyóló bopé faketu beterapó.

19 Atétu betepatei, Talené ama kisi-panétamo ẹ dià beterepaae wópóló depa, ti mo felekemó waalo ai ape. Atéró wóló bitu, ai bopé faketu betere whìrapené dere fo maaté wosaai mei, ai fo tuámókélé noa kaae fotokọ buléró kaae kelaai dapó.

20 Ti noatepae, so whìpaae Kótóné tẹteróló kaae tare aomó mole ala eróturaalu, mo whìné foné maaté ini, Kótóné ama fotokọnétóró erótua dapó.

21 Ẹ aipaae wouraalu, dià supuraai biyátamo waalopé, yaala sókọ furaalu naameyóló mo dua apeloé? Diaaọ kisipané mé alakó diàpaae eraa ai ape yóló kisipa mute?

5

Nópu nokole whì keriso faketamo touyóló bitini, kae beterópóló hokó falae

1 Dià tuámó, betá whìné ama alimané dokale sotei ọ dokalepó dere fo wosalepó. Atéró ayané dokale sotei dokotere alata, mo nópu nokole alatóró ai dere ape. Ti Kótó tuẹ inire whìnékélé atei kaae mo sonaalei ala dumipó.

2 Aita dowi ala du betepatei, diaaọ kisipané wisi ala dapóló bopé faketu beterapó. Ai ala deremó, dià dekené sukuturaalu, atétere whì diátamo touyóló betaşóró, hokó faluşóró mo wisi uapó.

3 Ti ẹ diátamo bitini kae betepatei, da fea tuámó mo betá kepetóró betereiteiné ẹ diátamo beterapó. Ti ẹ kaae betóo, dià kae betóo epatei, ẹ aimó biture kaae, ai ala yale whì yalo mo só deró beterapó.

4-5 Dià fea da tẹteróló kaae tare whì Yesuné doimó touróló betóo, yalo kepekélé diaaọ kepetamo betámó

betóo, Tale Yesuné ama matere fotokọ şumó buóo epa, ti ai whì ọ Satané naase tuámó mulae. Atétepa, ti ama tó tiki doraalotei, Tale waaire be demó, ama kepe bete tao saalo ai ape.

6 Ti ai whì hokó faréni, hałe betepatei wisirapóló bopé faketera ala mo dorapó. Mo sawatamo ọla yist-néteiflawa o bula doasi tópuratere ala diaaọ kisipa inié?

7 Diáta, kisi flawa o kaae ai betere ape. Térapa, yist bunire kisi flawa o kaae alée fóló betaasepóló, upulé flawa omó bulótua yale moi yist sokóló tae falae. Ti noatepae, dané yale dowi alamó Kótóné da kwia melaai yaletai, haşókó faróló, sip-sip hupu male Kótópaae hałe melóló sukunapó. Atéyale sekéta me kae mei, da tẹteróló kaae tare whì Keriso ai ape.

8 Atéremó, Talepaae mo kée yóló ọla deturaalu, take flawa omó bulale moi yist sokóló tae falae. Ai yista, dowi tuẹ mutere alaró du betale kae kae sonaalei dowi alatamopó. Ai ala taaróló, yist bunire otóró deóló naalopó. Tétu, u dei tuẹ mulutei tó tikiné hałe sikili dere ala ini, Talené mo alatóró erótu betereiteita, ti kale yist bunire o kaaepó.

9-10 Take yalo diàpaae folosóró ašemó, nópu nokole so whítamo fulumu yaşse yale fota, i haemó betó mole nópu nokole so whì ó ọla ọla mo dekeró senée yóló ekele du betere so whì ó me whì dilikóló ọla ọla su betere so whì ó kapala kótópaae momatu betere so whítamo fulumu yaşse yóló inipó. Keriso so whìnéte ai dosşayale alarapetamo du betepa, ti atétere so whítamo fulumu yaşse yóló yalepó. Ti i haemó betó mole mo so whì tuẹ mutu yalo i fo uşóró, ti mé tikikómo dowi ala munipa, aipaae bitij fae fo uşé?

11 Yalo i dere aşeta, mepaae so whìné diàpaae ata naao Keriso nopó du bitutei, nópu nokole ala ó ọla ọla senée yóló ekele dere ala ó kapala kótópaae momatu betere ala ó whìné doi doróló eratere fo ó topo

dotere wẹi mo dekeró nóló keyaa fole ala ó me whi dilikóló ọla ọla ọlémi sere alakélé fea du betepa, ti ai so whitamó fulumu dere ala momókó yaqse. Tétu, betamó ọla nokole alakélé mo yaqse.

¹² Keriso so whi mei, belapaae hẹle betere so whiné dere ala taleyóló só derae fo Talené dapaee inipó. Ti taletere alata, Keriso so whi diasisi maaté yae erapó.

¹³ Ti hẹle belapaae betó mole mo so whi taletere alata, Kótóné beta enérapó. Térapa, “Diẹ tuamó dowi ala hẹle yó tare whi diatamo touyóló betaqsóró kae beterópóló, hókó falae,” ere fo diaaq kisipa yaasepóló i dere ape.

6

Keriso no hamoma fo tokóló só de-raqse

¹ Diákó me whitamó mepaae ọlamó arale supa, Kótóné kae beteró betere so whi diasisi wisiranépatei taaróló Kótó tuénire whirapené tale yópóló sóró fu betere ala wisire?

² Take nalopaae i haemó betó mole so whi feané dere ala, Kótóné kae beteró betere so whiné taleyaalopó ere fo diaaq kisipanié? Ti diánétamo i haemó betó mole so whiné dere ala diaaq taleyópóló, Talené yóló muló betepa, ti diẹ tuamó ai du betere mo sawa alakélé tale enénipóló kisipa mute?

³ Take nalopaae *ensel*-rapené du betere ala dané taleyaalopó ere fo diẹ kisipanié? Ti atei kaae doasi hapólui ala dané sumó enérapa, i haemó mo sawa alatei diasisi alale sóró bóe du betere ala sumó wisiranénipa de?

⁴ Térapa, Keriso so whi diẹ tuamó atei kaae arale sóró bóe dupa, ti diákó mepaae doi munire so whinékélé sumó taleyóló donoranérapa, atei kaae so whi sóró beterae.

⁵ Yalo i dere fota, diẹ haleyópóló dapó. Talepaae tué tiki tiró betere so whi diasisi alale su betere ala taleyóló wisiraaire fosó fosói kisipa

mole whikó diẹ tuamó bitinipa du betere?

⁶ Diasisi atéro donoréni, Kótópaae tué tiki tirénire so whiné keletómó mepaae no ne hamoma só der-aaairalu, fo tokóló taletere *Gavman* whirapepaae taleyae du ai betere ape!

⁷ Diẹ me dupu saai kisipa mutu, mepaae ne notamo fo tokóló só derótu betereteiné, Talené ala er-ateretei taaróló, mo ti haepaae derepale ala hakearatapó. Mepaae whiné yapaee erale sekei alaró kapala dilikóló naao ọla ọla sere alatomota, dupu saai dapóló fo tekeni, me ọla meipóló taalatepa mo wisirapó.

⁸ Aténi, diané mepaae so whi dilikóló atimané ọla ọla sóo, atimapaae sekei ala eróo, du betereteita, diaaq no nepaetei du beterapó.

⁹⁻¹⁰ Dowi ala du betere so whi Kótóné tẹteróló kaae tare tuamó betaalomeipó ere fo diẹ kisipa munié? Nópu nokole so whi ó kapala kótópaae momatere so whi ó whiné dokore so ó so dokore whi kae sotamo nópu nokole so whi ó whi hamomatamo ó so hamomatamotei nópu nokole so whi ó whiné tiki dotonóló *moni* sere whi ó ọlémi nokole so whi ó néli whi betaai wisi wisi ọla dekeró senée dere so whi ó wẹi mo dekeró nóló keyaa fole so whi ó me whi eratere so whi ó so whi dilikóló ọla ọla su betere so whi fea, Kótóné tẹteróló kaae tare aqmó betaalopó dere fo mo nisiyóló wosaqse. Aita, kapala fo dapó.

¹¹ Ai dosayayale alarapeta, diẹ mepaae whiné mo du betaletei, da tẹteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné doimó fokóló kae beteróo, ama so whipóló sóró kae beteróo, me ala muni mo donoi so whi beteróo, ere alata, da kaae tare Tale Kótóné Deji Kepe Wisiné erapó.

Nópu nokole dowi alamó ere fo

¹² Mepaae whiné duraalu, “Kae kaae ala fea fo muni, yalo mo sumó enérapó,” du beterapó. Tépatei, mepaae alané da tao sumipó. “Kae

kae ala fea yaaire fo muni, yało mo sumó enérápó,” du betepatei, mepaae alané ę teteróló kaae tawaqsóró, ai ılané wae sóró kutó diratere whi momó kaae betaalo meipó.

13 Mara mole fo i ape. “Mo ọlata, wotetepa nóo, depeta, ti ọla naai daayóo erápó,” Tépateti, ọlaró depetamo ti Kótóné doróló mo ti aluraalopó. Talené ọané tiki aleyaleteita, nópu nópóló ini, ama kisipa mole ala betá erópóló erápó. Ọané tikikélé Talené ama dupuyóló wisiró betereiteiné, amatórótípó.

14 Kótóné ama doasi bole fotokóné ọ teteróló kaae tare Tale sukáletei momó kepaaróló beteralepó. A atétu yale kaae, ọkélé ama kepaaróló beteraalopó.

15 Whiné mo tikimó hó naase daalure kaae, ọ tóuróló betere so whi feata, ọ teteróló kaae tare whi Kerisoné tikitóró daalapóló kisipanié? Ti Kerisoné tikimó olekere so whitei, nópu nokole sotamo olekeyóló betá tiki daatere ala wisire? Aita mo enéi ala meipó.

16 Mepaae whiné nópu nokole sotamo fitepa, ti atimaamo mo betá tikitóró alée foleteti ọ kisipanié? Ti noatepae, i fo aserápó.

“Atimaamo tiki betámó touratepa, ti betá tikitóró alée faalopó.”

17 Tépateti, mepaae whi de Taletamo olekeyóló betámó betepa, ti ai whiné keperó Talené kepetamo mo betá alatóró erápó.

18 Ọ tó nópu nokole ala tuámó bitini, ai ala sisópaae eróló botokó fae. Mepaae kae kae dowi alata, ọ tó mó maaté deretei, nópu nokole alata, mo naao tikitei doróló folokol-erótu beteraapó.

19-20 Ọ tó tikita, Kótóné ọ tó melale Ọ tó Kepe Wisiné momatere be tẹnápó. Talené ọ tó melale Ọ tó Kepe Wisi ọ tó tuámó beteraapóló kisipa mutumié? Ti diaaọ tiki taleta ọ tó mei, Talené mo doasi ọ lané dupurápó. Atérapa, me noa kaae ala yaaitepa, ti Kótóné ọ tó doasi mulatere ala betá du betae.

7

Soró whitamó dokotere ala tuámó ere ala

1 Asemó diaaọ epaae wosale fo mió ọ tó paae i tokó matapa, wosae. Mepaae whi so dokotere ala taaróló, ọ tó betepakélé mo wisirápó.

2 Tépateti, yało ọ tó keletepa ọ tó betere tuámó nópu nokole ala mo turó ọ tó aneteiné, whi ọ tó fea mo atimané sotamotóró betóo, sorapekélé atimané whitamotóró betóo depa, ti mo wisirápó.

3 Soró whitamó dokore tuámó soné tikiné ọ tó kesere ala ama omanétóró eróo, whiné tikiné ọ tó kesere ala ti ama somanétóró eróo, du betae.

4 Ti soné tikita, amatóró mei, omané tiki yóo, whiné tikikélé amatóró mei, somané tiki yóo, erápó.

5 Soró whitamó dokore tuámó, whi ó soné ama tikiné ọ tó kesere ala yaai wosetepa, hóyóló sesé yaose. Aténi, soró whitamó atimaamosisi betá kisipa muóló, Talepaae moma yaairaalú, fo dokóló be ọ tó tukóló mulae. Atéró betéro, tukóló mulale be ọ tó sókó wapa, kale dere kaae momó touyóló betae. Ti noatepae, diaaọ tikiné ọ tó kesere ala teteróló kaae tawaaire fotokó buni bépa, Satan-né ọ tó dée nalaqsóró dapó.

6 Yało i dere fota, yae yóló ere fo meitei, diaaọ kisipané wisirápó depa, ti sya fóló enérápó.

7 Whi fea so dokoni ę ere kaae ọ tó betepa aikélé doni, wisirápóló kisipa mutapó. Tépateti, whi dokó feapaae Talené kae kae ala meló beteraapó. Me whiné dere ala kae yóo, me whiné dere ala kae yóo erápó.

8 Téro, whiné dokonire soraperó so dokonire whitamopaaekélé, wulia so whi paaekélé, i dere ma fo wosae. ę so dokoni ọ tó biture kaae, ọ tó kélé atéro betaai depa ti doni, mo wisirápó.

9 Tépateti, wotoró bitu ama tikiné ọ tó kesere ala teteróló kaae tawaaire fotokó sunipa, ti so whitamó dokaaai depa ó whi so dokaaai depa ti dokonérapó. Ti noatepae, ama tikiné

hëkesetere ala yaai ama hosaa tuamó si duku dere kaae yaqsóro whi so dokotepa, ó so whitamó fenépa doni, mo wisirapó.

¹⁰ Dokó mole so whipaae i dere fota yalo kisipané dumitei, Talené yae yóló muló betere fo i ape. Whinë dokore so naao whi tokó falaqse.

¹¹ Sonétamo whi tokóló fupa, ai so whi kaetamo dokoni hale beterópóló yae. Téru, ama omatamo dowi kisipa mutu taaróló faai yaletai momó fesaee wóló, atimaamo yale ala fea wisiróló touyóló betae. Soné ai dere kaae, whinékélé soma tekaqsóro yae.

¹² Diã mepaae so whipaae iniyale fo i dereteita, Talené yae ere fo meitei, yalo kisipa mole fo dapó. Beta Keriso noné ama soma Talepaae tué tiki tiró bitinirutei, ama omatamo betere ala wisipa, ti ai so tokó falaqse.

¹³ Sonékélé, ama whi Talepaae tué tiki tiró bitinitei sotamo betere ala wisipa, ti ai whi tokóló faai kisipa muaqsé.

¹⁴ Ti noatepae, tué tiki tiró betere soné oma kisipa tiki tiró bitinipatei Talené ai so kae beteró bettereiné, ama omakélé kae beteratapó. Atére kaae, tué tiki tiró betere whinë somakélé Talepaae kisipa tiró bitinipatei, Talené ai whi kae beteró bettereiné, sokélé kae beteró beterapó. Ai ala uameisóro, ti diãné naale senaalekélé Talené keletómó wisiyóló bitini, hale hoko bituapó. Téuãtei, atimaamo Talepaae kisipa tiró bettereiné, naale senaalekélé kae beteratapó.

¹⁵ Tépatéi, soró whitamó dokore tuamó Talepaae tué tiki tiró bitinire soné whi tokóló faai dowaae fupa, ti fópóló yae. Atétepa, tué tiki tiró betere so ó whi atimaamo dokonireteiné, whi a so kae dokotepa ó sokélé whi kaetamo fupa wisirapó. Ti noatepae, da soró whitamó dokóló bitu, hosaa muni deyóló mo dua beterópóló Kótóné dapaee ape yalepó.

¹⁶ Tué tiki tiró bitinire whinë dokore so-ó, naao whi mo ti

aluyaqsóro tao senéretei ó tao senéniretei netéro kisipa yaaloé? Tué tiki tiró bitinire so dokore whi naakélé so mo ti aluyaqsóro tao senéretei ó tao sené iniretei netéro kisipa yaaloé?

¹⁷ Tépatéi, Kótóné a beterepaae ape yale whi fea me noa kaae ala epa, aapaee ape itikimó, ai alatóro erópóló yae. Ai diri ma fota, diãpaae maaté dumitei, hae kwia dokó feamó betó mole Keriso so whipaaekélé du beterapó.

¹⁸ Mepaae whi de tiki sekae tikipa Talené a beterepaae ape itikimó, ti ai alatóro erópóló, tiki sekae tikinire whi aoyóló betaqse. Mepaae whi de tiki sekae tikinipa, ti ai alatóro erópóló yae.

¹⁹ Tiki sekae tikitere alaró tikinire alatamo me bete munipó. Kótóné tukóló muló betere fo sya fóló erótu betere ala beta doasi bete mulapó.

²⁰ Diã so whi fea noa kaae ala du betere tuamó betepa, Kótóné a beterepaae ape itikimó, ti ai ala tuamótóro hale betó tawae.

²¹ Diã wae sóro kutó diratere so whi betepa, Talené a beterepaae ape itikimó, ti me ɔla meipa whaalia yaqse. Diã wae sóro kutó diratere so whi betere ala taaróló, mo hale betaaire tu mupa, ti wisirapa, atétóro betae.

²² Ti noatepae, mepaae so whi de wae sóro kutó diratere so whi bitipa, ti i kisipa muae. Talené a beterepaae ape yale sukamó, diã teraayóló hale ai beteró betere ape. Atére kaae, mepaae so whi atima kolené hale betepa, Talené a beterepaae ape imó, ti Kerisoné wae sóro kutó diratere so whi beterapó.

²³ Diãta, Talené ama doasi ɔlané dupuyóló beteró betterapa, hale mo whinë wae sóro kutó diratere so whi alée fóló betaqse.

²⁴ No nerape-ó, diã dokó fea noa kaae ala du betepa, Talené a beterepaae ape tikimó, ti Kótóné ama keletómó ai ala tuamótóro hale betó

tawae.

²⁵ Yalo i dere fota kokopei whirape ó so seimale whitamó dokoteremó dapó. I fota, Talené yae ere fo dumitei, ama ę kleturaalu tao sóró beteró beteteiné yalo dere fo mopóló diané wosenérapó.

²⁶ Noa betené i fo dumitei, mió i alimó kae kae wou betere sekęi alamó kisipa mutu, dią mió ai betere kaaetóró hęle betepa mo wisirapóló dapó.

²⁷ Dią so dokopa, ti tokó falaai kisipa muaqsé. So dokonipa, ti so dokaai keketu betaqsę.

²⁸ Tépatei, dią kokopei whi so dokaai kisipa mupa, ai dowi ala dumipó. Dią seimale sorapekélé whitamó faai depa, ti aikélé dowi ala meipó. Tépatei, mió i alimó soró whitamó dokore tuámó doasi sekęi ala waalopóló kisipa mutu, diąpaae ma fo i dere ape.

²⁹⁻³¹ Norape-ó, yalo i dere fota, Talené kutó diraaire be de ęlo inireteiné dapó. Mió kaae sóró so dokore whirape, so dokonire aoyóló betóo, dekené sukutu moló du betere so whi ti whi sukuni hęle betere so whi aoyóló betóo, mepaae hękesené sukutu betere so whi hękese initere so whi kaae betóo, mepaae ęla ęla duputu betere so whi ti ęla ęla dupu initere so whi aoyóo, mepaae so whi i haemó mole ęla ęla sóró taru, mepaae kutó ditutei ai ęla ęlapaae hosaa muóo, yaqsóró yae. Ti noatepae, mió dané kelené i kilitu betere haeró ęla ęlatamota, alu deté fu beteraipó.

³² Yalo diąpaae i dere fota, dią Talené ala eróturaalu, mepaae alatamo bipi yóló, whaali yaqsóró dapó. So dokonire whita, Talené kisipa feléyópóló ama alatóró eraai kisipa mutu beteraipó.

³³ Téretei, so dokore whita, ama soné kisipa feléyópóló i haemó mole alatóró eraaire kisipa mutu beteraipó.

³⁴ Atéreteiné ama tuę mo betatóró muni, tamo mulapó. Whiné dokoni hęle biti soró seimale sotamota,

Talené ama kutó diraaire kisipa beta mulapó. Téturaalu, ama tikiró kepetamoné Talené ala betatóró eraaire keteke bulapó. Tépatei, whiné dokore sota, omané kisipa feléyópóló i haemó mole ala eraaire kisipatóró mulapó.

³⁵ Yalo i dere fota, dią so dokaqsóró sesétu dumitei, Talené ala eróturaalu, mo beta tuétóró mulu, wisiyóló eraasepóló dapó.

³⁶ Mepaae whiné tamo ama dokaai tukóló beteró betere so seimale doasi ba fomó hęle bitiré faqsóró, dokaai kisipa mutepa, ti wisirapa dokópóló yae. Ti so dokotereteita, dowi ala meipó.

³⁷ Tépatei, me whiné ama tuéné hękesere so seimale mepaae whiné ępaae dokae yóló sęni, amatei hęle betaai dapóló kisipa mutepa, ti aikélé wisirapó.

³⁸ Térapa, whiné ama hękesere so seimale dokotepa, ti mo wisi ala dapó. Tépatei, mepaae whiné ama hękesere so seimale dokoni hęle betepa, ti ama ai dere alané so dokore whiné dere ala mo bosenó beteraipó.

³⁹ Whiné dokore so ama oma sukuni hęle betepa, ti me whitamó fenéni omatamo hęle dokorapó. Tépatei ama oma sukutepa, ama tuéné ę me whi kaetamo faaitepa, ti hęle whitamó feni, Talepaae tuę tiki tiró betere whitamotóró fupa wisirapó.

⁴⁰ Tépatei, yalo kisipané hęle wulia betere sorape kolósu, folosóró whi sukutepa kae whitamó dokore sorape kolósu depa, wulia betere ala mo wisiyóló hękesetamo beteraipó. Yalo i dere fota, Kótóné Deį Kepe Wisiné yó matepa dapóló kisipa mutapó.

8

Kapala kótópaae momatere ęla nokolemó dere fo

¹ Yalo i dere fota, kapala kótópaae momayóló hęle matere ęlamó dapó. Mepaae bete mole alarape da feané kisipa siré waleteti, mió dané mo

diriyóló kisiparapó. Fea ala fea atima tuérapó du betepatei, atima doasi whi aqyóló bopé faketu beteparapó. Tépatéi, yaala sókó fole alané ti so whi wisiróló, kae beteraté fu beteparapó.

² Mepaaené kisipané fea ala ama bete wisiyóló tuérapó du betere whita, mepaae ala mo diriyóló kisipanipó. Atétere whi fea ala turó kisiipa yaaire teórapó.

³ Tépatéi, Kótópaae yaala sókó fu betere whita, Kótóné mo wisiyóló kisiparapó.

⁴ Térapa, kapala kótópaae momatere alamó i dapa wosae. I haemó kae kae kapala kótó sūróló aleyale ɔla me bete muni yóo, Kótóta me kae bitini, mo betatóro betóo eretei, ɔané mo diriyóló kisiparapó.

⁵ Ti noatepae, so whiné mepaae i haemó ere ɔla ɔla ó samó daae mole ɔla ɔla kilitu, kótórapekélé, talerapekélé, dekéro betó mulapó dua dapó.

⁶ Hále betó mole so whiné ai fo du betepatei, ɔa Keriso so whinéta, Kótó me kaae mei, mo betatóro beteparapó kisiparapó. Ai Kótóta, ɔané Aya bitu, i haemó yó mole ɔla ɔla fea amatóro kaaróo, ɔakélé ama kisiipa mole ala erópóló aleyóló beteroo, erapó. Atére kaae, ɔa tetérolo kaae tare whi me kae bitini, Yesu Keriso mo betatóro beteparapó. Fea ɔla ɔlaró wisi wisi alatamo Kótóné ɔpaae aleyae depa, amatóro aleyóo, ɔané betere betekélé ɔ tuamó muo ereteiné, ama ala ɔané hále eraté fu beteparapó.

⁷ ɔanéta, ai alarape diriyóló kisiiparete, mepaae teó wale Keriso so whiné ti diriyóló kisipanipó. Atére so whi atima kapala kótópaae momatua yaletéi, ti dowi alapóló kisiparapó. Ti noatepae, atimané tué béruraalu kapala kótópaae matere ɔla nukupa, ti atimané tué tiki mo doraalopóló kisiipa mulapó.

⁸ Atépatéi, ai ɔla nokole alané ɔa Kótó betere felekepaae dapesó fumipó. ɔla néni wetere alanékélé ɔa doraalo meipó. Atére dere kaae, ɔla

nokole alanékélé ɔa wisiyóló beteraalo meipó.

⁹ Tépatéi, naao kisipanétamo taleyóló naaitépa ó we yaaitepa ti wisirapó. Tétutei, naao tué sya fóló du betere alané mepaae tué tiki dirini, bére so whi dée nalaqsóro mo hotowaró kaae tawae.

¹⁰ Ti noatepae, ai kapala kótópaae moma dere bemó ɔla nuku betépa, mepaae tué tiki dirinire so whiné ɔia kisiipa dirire so whi sya wóló, kapala kótópaae matere ɔla naalo wini, halaaené nukupa atima dée nalaalomeipóló kisiipa mute?

¹¹ ɔia fea ala tuérapó du betereiné, kale kisiipa dirinire notei dorótu beteparapó. Ti ai so whita, ɔa tetérolo kaae tare whi Keriso sukuturaalu tao sale no nepó.

¹² Atéro du betere dowi alané, tué tiki bére no nepaae sekei ala eróló dorótu beteparapó. Atéturaalu, ɔa tetérolo kaae tare whi Kerisopaaekélé dowi ala erótu beteparapó.

¹³ ɔalo atéro, ɔla nokole alanétamo no nerape dée nanóló dowi ala depa, ti ɔ hupu ó na momó kae naalomeipó. Ti noa yaqsóro mei, ɔalo dere alané atima dée nalaqsóropó.

9

Mo keriso so whiné aposel whirape tao senérapó

¹ Diaaɔ kisipané mepaae dere alarapéné ɔ dokóló muni teraae fóló bituraalu, ɔalo enére ala fea sumó enénipóló de? ɔiané ɔta, Talené doteyale aposel whi bitinipóló kisiipa mute? ɔa tetérolo kaae tare whi Yesu ɔalo kilinipó ere? ɔ Tale tuamó bitu, diyale kutómó botokale ɔlata, ti ɔiatóro ai betere kisiipanié?

² Mepaae so whiné ɔ kilituraalu, atima tao sópóló Kótóné doteyale aposel whipóló kisiipa mutumipó. Tépatéi, ɔ ɔia tuamó bitu ɔalo diyale kutó kilitu, i sekéta aposel whi mo hitipó enérapó. Ti noatepae, Talené ama fo ɔalo ɔiapaae mo wisiyóló yó maletéiné, ɔia tuamó ai olere du wisinaale diaaɔte, kaae kolóló, ita,

Talené *apospel*-né yale alané erale dālepóló kisipanérápó.

³ Yālo dere ala taleyóló ę só deraai du betere whīrapené dere fo mo nisi yaqsóró, diāpaae dapa wosae.

⁴ Ti dā *apospel* whīrapeta, Talené ama kutó dirane fae yóló dotęyalepó. Atéreteiné dāné naaire ęlaró węitamó mené dā tao sóró matepa dore?

⁵ Mepaae *apospel* whīrape ó, Talené nomarape ó Sipas-sépi atimané dere kaae, dāmokélé Talepaae tuę tiki tiró betere so dokóló, sotamo wusuró Talené ala eraté kotere dore?

⁶ Mepaae *apospel* whīrape atima kutó dini hāle betepa, Banabas dāmo Talené kutó diróturaalu, mo naaitere ęla kutókélé dāmoné maaté sūmó dinérápóló kisipa mute? Talené kutó diratere so whī feanétóró dinérápó.

⁷ Bóe dele *ami* whīrape atimané nokole ęlaró bóe dele ęla ęlatamo atimanétei dupu dua de? Mepaae whīné ama kutómó biliyale *wain* képi du ęlumétepa sóró nukumié? Mepaae whī atima whaatere *meme* hupuné awā tepeyóló nukumié?

⁸ Yālo i deté wale fota, mo whīné mole kisipa sya fóló dapóló de? Ti yālo ai deté wale fo kaae, kale tukóló muló betere fonékélé, dumié?

⁹ Ti noatepae, Moses-né kale tukóló muló betere fo asęre tuāmókélé i fo kaaetóró erápó.

“Kale *bulmakau* hupuné *whit* o du teiya deté kuturaalu, mepaae sorokóta deretei ę nópóló, kulumu faaraęse,”

Ti Kótóné ai ere fo-a, mo *bulmakau* hupumó kisipa mutu yaleé? Mo meipó.

¹⁰ Ai fota, dā tao saai kisipa mutu erápó. Ti noatepae, kutó sóró ęla wae bilitere whīró ęla ęlumétepa sere whītamó nalo bukóló saai kisipa mutu, atimaamo wusuró depe tukó wei ala du beterapó.

¹¹ Mepaae whīné ęla wae bilitu dere kaae, dā diā tuāmó bitu, diaaę kepe bete tao sóró wisiratere ala du betalepó. Atére kaae, mo kutómó ęla ęlumétepa sóró me whītamó bukutu

dere kaae, dā wote yaqsóró mo ęla diaaę tao sóró matere ala dore?

¹² Talené kutó diratere whīrape tao sóró ęla matere alatamo donopa, ti dā tao sóró matere alakélé mo turó donorapóló kisipa mutapó. Atéro matere ęla dāné senépatei taaralepó. Aita hāle mei, dā *moni* ó me ęla saaire kutó ditere nisiyóló, Kerisoné ama fo wisi wosaaire tu sesęyaqsóró yalepó.

¹³ Mepaae momatere be kaae tare whīrapené momatere bepaae sóró wale ęla buki atimané nukua deretei, diaaę kisipanié? Atétere kaae, Talepaae hāle melóló simó sukūlaa dalatere tiki kaae tare whīrapenékélé, atima nenére ęla kwiapaae nukua erápó.

¹⁴ Atétere kaaetóró, kale fo wisi yó matepa wosetere so whīrapené, ai fo yó matere whīrape atimané yaęęre ęla ó nokole ęla tao sóró melae yóló Talené tukóló muló beterapó.

¹⁵ Tépatei, ę yaęęre ęla diaaę tao sóró melaaire donopatei, saalo meipó yalepó. Yālo i asętu betere alata, diāné ę yaęęre ęla melópóló dumitei, ai fo wisi diaaę wisiyóló wosópóló kisipa mutu, ę hāitamó yó mótu betalepó. Ai fo wisi yālo diāpaae yó maletimó dupu salepóló, mepaae whīrapené ę eratere fo yaqsóró kisipa mutu yalepó. Ti mepaae whīné yālo hāle yó mótu betere ala seséturaalu, ę tao sóró *moni* ó me ęla melaqsóró ę miótitei sukutepa wisirapóló kisipa mutapó.

¹⁶ Tépatei, Kótóné fo wisi yālo yó materemó ę bopé faketerere ala enénipó. Ti noatepae, Talené ama erae dere fo taaréni, mo yó manérápó. Ai fo wisitamó yālo yó menitepa, ti ępaae eraaire sekei alamó mo doasi wirapó.

¹⁷ Mepaae whīné ai fo wisi ępaae yó melae yóló seņi, yālo kisipanétei yó mótu betepa, ti yālo saaire dupu wisi mulapó. Talené ępaae dirae yale kutó yālo kisipané diréni, mené seęteremó dirótu betepa, ti me dupu muni, hāle erae ere fo maaté sya fu beterapó.

¹⁸ Ti yało ai saalopó dere dupu-a, noa ọlaé? Aita Talené fo wisi hałe yó materemó, tao sóró matere ọla saaire donopatei sinipó. Tétu, Talené fo wisi feléi kisipatamo hałe yó matere alata, ti yało dupu wisi ai ape.

¹⁹ Ẹta, mené wae sóró kutó diratere whị bitinitei, yało kisipané enére ala betạ du beterapó. So whị mo turó Yesu Kerisoné fake beterópóló kisipa mutu, yałotei ẹ atimané wae sóró kutó diratere whị aoyóló i betere ape.

²⁰ Juda fake so whị Yesu Kerisoné fake beteraai kisipa mutu, ẹ Juda fake betere kaaetóró betalepó. Ẹta, Moses-né aseýóló muló betere foné tẹteróló kaae tare aomó bitini, ai fo sya fu betere so whị Yesu Kerisoné fake beteraai dapóló, ẹ ai fo sya fu betere so whị aoyóló betalepó.

²¹ Moses-né aseýóló muló betere fo tuẹnire fake so whị Yesu Kerisoné fo wosóló, ama fake beterópóló, ẹ ai fo tuẹ inire whị aoyóló yó mótu betalepó. Yało i dere fota, Kótóné tukóló muló betere fo munipóló dumitei, ẹ Kerisoné tukóló muló betere foné tẹteróló kaae tare aomó beterapóló dapó.

²² Tuẹ tiki tiró bitutei, bére so whị atima tuẹ tiki diriyóló tiró betere so whị kaae beteraai kisipa mutu, ẹ tuẹ tiki bére so whị aoyalepó. Ẹ so whị tuámó bitu, atimané kae kae du betere alatóró sya fóló du betaleteita, ti so whị mo turó aluni, Talené tao sópóló kisipa mutu yalepó.

²³ Yało i du betere alata, kale fo wisi so whị feané wosóló fakeróo, ai fo wisiné erótu betere wisi wisi ala ẹpaaekélé eratepa sóo, yaaí kisipa mutu du beterapó.

²⁴ Mepaae ọla ọla saai whị fea sururu yóló fotei, ẹale muló betere tikimó sókó fole whịné betạ dupu sua deretei, diaaọ kisipanié? Atétu dere kaae, ọla ọla saairaalu ketekẹtamo sururu yóló fu betae.

²⁵ Atei kae kae melaa dere whịrape hałe bitini, atimané tiki fotokọ buópóló ọla nokole alakélé, kae kae dere alakélé, hapólupatei, betere dokọ

sụ suyóló, mo wisiyóló sya fu beterapó. Atétere whịrapené su betere topo taota, sawa sukamó maaté muóló doyaalotei, ẹané saalopóló i bope du betere ọlata, dokélé ini, mo ti muó tawaalopó.

²⁶ Atérapa, mepaae whị furaalu kisipa tekeyóló feni, hałe họko tẹtamo yóló fu dere kaae, Talené ala yało họko erótumipó. Naase dele whịné naasetamo duraalu, hałe họko tikimó dini, mo kelepaamótóró du dere kaae, ẹ Talené ama ẹale muló betere tikimó sókó faai hałe fu beterapó.

²⁷ Atétere kaae, yało dere alakélé tikiné hẹkesere ala họko yaqsóró, yało tiki yałotei hapólui ala tuapaae mulóturaalu, wae sóró kutó diratere whị kaae, tẹteróló kaae tarapó. Aita, noa yaqsóró meipó. Mepaae whịné ẹpaae duraalu Talené fota, so whịpaae mo wisiyóló yó maleteti, ai tuámó ya hasókó feleteiné naao doimó mulale dupu saalomeipó yaqsóró dapó.

10

Dée naqsóró Isarael fakené deté wale ala dosqayóló kisipa muae

¹ No nerape-ó, ita noa ala yaqsóró dumipó. Dẹ Juda fake firale nouterapepaae erale ala diaaọ kisipa yaasepóló i dapa wosae. Atima fea kitikiné ọlisóró fu betepa, ai kitikitóró sya fóló, kale doasi wẹi kẹlakélé tuámó tukóló mo hae tiki hałepa atima tẹyóló fipakalepó.

² Atima Moses-tamo touyóló kitiki aomó fọo, wẹi kẹla tuámó tukóló fọo yaleteita, atima fea Moses tuámó wẹi tópipakalepó.

³⁻⁴ Atima fea Talené Kepené dere ala tuámó sọró dorowale mo betạ ọlatóró nọo, wẹikélé mo betatóró nọo, yalepó. Ti noatepae, mo whịné kelené kelenire Kepe atimatamo kwẹalepó Ai Kepe tuámó ere kane fake dolomó sorokó wale wẹi nukua yalepó. Ai betere bete matere wẹi sorokó wale kane faketa, ti me

kae mei, da teteróló kaae tare whi Kerisotórótípó.

⁵ Téyaletéi, atima mepaae turó so whiné dere ala Kótóné kolóló a hēkesenipó. Atéyale betené atima sisiraae fupa, so whi bitini hāle kópu kaae fi tikimó hōko dourótua yalepó.

⁶ Atima atéró sisiraae feleteita, tué tiki turóné dowi ala yaai ekēle du betale alané erapó. Mió đakélé atima yale kaae yaqsóró, tó tikiné ekēlere ala đané hosaa tuámó mulaqsóró kisipa mulatere fo i dere ape.

⁷ Mepaae so whi atima kapala kótópaae momatu yale kaae, mió diaaqkélé yaqse. Ti noatepae, asemó i fo erapó.

“Talené so whita, Kótó tuénire so whitamó touyóló bitu, kapala kótó doi sóró horóturaalu, doasi ọla deyóló nuku betalepó. Atéturaalu, atima fea sama sóró keyaa fole wēikélé mo dekeró nóo, sotamo nópu nokole alaró kae kae dowi alatamo hēkese yóló hōko yóo, du betalepó,”

⁸ Atima mepaae nópu nuku betale alané, betā be demótei 23,000 so whi sukālepó. Atima atétu betale kaae, đakélé yaqsóró i dere ape.

⁹ Atima mepaae so whiné Tale kaae kelaai sū saleteiné, Talené dowi wulirape dotonóló atima dóló sisiraae faralepó. Atérapa, đanékelé Tale sū sere ala yaqse yóló dapó.

¹⁰ Mepaae so whi atima alisóró fole whirapetamo dokó dokó depa, Talené whi dóló kemerótu betere ensel dotonóló, so whi mo turó dóló kemeralepó. Atérapa, diaqkélé atéyaqsóró me whitamó dokó dokó dere ala yaqse.

¹¹ Take betale so whipaae eraté wale alarape mepaae so whiné dosayóló wituraalu kisipa sópóló, mené aseýóló muló heterapó. Keké nale alimó kaae sóró i ala yaalopó deté wale forape mo dokonóló, mió i kemetere alimó đapaae mo erótu betepa kelerapó.

¹² Térapa, mepaae so whi de me dowi alané dée néni diriyóló betere-

apó dere so whi diā, dée naqsóró, mo wisiyóló kaae tawae yóló, đela fo i dere ape.

¹³ Dowi ala yópóló sū sere ala diāpaae maaté dumi, i haemó betó mole so whi feapaaekélé wua dapó. Tépatéi, Kótóné so whi tao su betere ala hāle yó taru, diāpaae ai erótu betere sū sere ala mo dekeró eréni, diaaq belenére sūtóró erótu heterapó. Mepaae dowi ala yópóló sū supa, diā dée néni fotokọ buóló, ai seke beleyópóló, Kótóné ama so whi tao sere ala hāle yó tareteiné, diā wisi tikipaae sókó faaire tū munaalopó.

Yesuné tikiró faketamo nukuraalu, kapala kótópaae kisipa muóló detere ọlatamo touróló naqse

¹⁴ Térapa, yało hosaa mole ne norape-ó, kapala kótópaae momatu betere ala tuámó bitini, mo tika kae betae.

¹⁵ Diā fosó fosói kisipa mole so whitamó betepa, ti yało i dere fo taleyóló kisipa yae.

¹⁶ Talené da wisiróturaalu, sókó farale sameatóró da fea touyóló bitu, mo kée yóló nukua dumié? Mo betā bred o bulatóró terekeyóló nuku dere kaae, Kerisoné ama tikimó erale wisi wisi ala da feané sumié?

¹⁷ Ti noatepae, da fea mo betā o bulatóró terekeyóló nokoletéiné so whi fea mo betā tikitóró daale ala hākearóló yó matapó.

¹⁸ Israel so whiné du betale ala diāné kisipa muae. Talepaae momaturaalu, kapo tómó biliratere ọla mepaae so whinékelé nukua yalepó. Atéyaletéita, ai momaratere ala Talené wisirateretei atimakélé sirapóló hākearó betere ala diaaq kisipanié?

¹⁹ Mo whiné naaséné Kótó suróló aletu betere ọlaraperó ai kapala kótópaae hāle matere alatamo, mo bete mulapóló yało diāpaae du betere? Meipó.

²⁰ Tépatéi, Kótó tuénire so whiné kapala kótópaae hāle matere ọlata, mo Kótópaae meni, dowi keperapepaae

mótu beterapó. Atétere ɔlatamo diaaɔ nuku betepa, ti ai keperapené du betere ala diappaee tekaalopó.

21 Taletamo betɔ kisipa muóló, nokole wɛi nukuraalu, dowi keperapetamo betɔ kisipa muóló nokole wɛikélé touróló nenénipó. Talené doi sóró horótu detere ɔla noó, dowi keperapené doi sóró horóturaalu detere ɔlakélé nóo dere alata, wisini mo dorapó.

22 Ti dɔ ama so whi bitutei, dowi kepetamokélé fulumu du betere alata, Talené dɔtamo doasi fopaae buópóló sesemerótu beterapó. Ti aita, Talené ama bole fotokɔró dɔné bole fotokɔtamo sɔrapóló de?

Kisipa tiró betere so whiné yaaitere ala mené seséni, atima sumó enérápó

23 Fea kae kae ala yaaire fo muni sumó enépatei, ai dere alarapené so whi wisiyóló beterópóló tao senénipó. Kae kae yaaire ala feata, fo muni sumó enépatei, mepaae alané Tale tuamó bitu kisipa tiki tiratere ala wisiraté fumipó.

24 Mepaae ala duraalu, diɔ maaté wisiyóló betaaire alamó kisipa muni, mepaae so whikélé wisiyóló beterópóló kisipa mutu, erótu betae.

25 Hupu na dotonaterere tikimó duputeretei naairaalu, netéyale ɔlaé yóló woseni, hɔko nó betɔ yae.

26 Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterapó.

“I haeró ere ɔla ɔlatamo feata, Talené amatórótípó.”

27 Mepaae tué tiki tirénire so whiné diappaee ɔla naai ape depa, fóló naairaalu neté yale ɔlaé yóló woseni, hɔko nó betɔ yae.

28 Tépatéi, mepaae whiné duraalu, “Ita kapala kótópaae momayale ɔlapó,” depa ti naose. Ti ai whi ɔ haleturaalu, ama tué tiki doyaosóró dapó.

29 Yalo i dere fota, naao kisipa sekeyóló kópaae faosóró dumitei, yapaae ai fo yale whiné naao dere ala kilitu, ɔ kisipa sekeyaosóró dapó. Ti yalo kisipané yaaitere ala du

betepatei, mepaae so whi atima tuéné yalo dere ala taleýóló ɛ noatepa só derótu betere?

30 Mené epaae ɔla naai ape depa ai ɔla naairaalu, Talepaae mo kée yóló nuku beterapó. Atéro nukupatei, mepaae whiné yalo ɔla nokole alamó, ɛ noatepa só derótu betere?

31 Atérapa, diaaɔ ɔla nokole ala ó wɛi nokole ala ó mepaae dere alarape fea so whiné kilituraalu, Kótóné doi betɔ doasi muópóló yae.

32 Atéturaalu, Juda fake ó, Krik fo bole fake ó, Kótóné so whi fea dée nalaosóró me noa kaae ala depa, ti tué tekeyóló yae.

33 Ti yalo dere alakélé hɔko dumi, so whi feané wisirapó yópóló, tué tekeyóló du beterapó. Ti noatepae, yalo du betere alata, ɛ maaté wisiyóló betaai kisipa muóló dumi, Kótóné so whi fea aluyaosóró, wisiyóló beterópóló tao saaire ala betɔ du beterapó.

11

1 Téturaalu, Yesu Kerisoné yale ala yalo sɔróló du bitu dere kaae, yalo dere alakélé diané sɔróló yae.

Talepaae momaturaalu etéro yae yóló dere fo

2 Diɔ Talené ala eróturaalu, dɔné diappaee yae yóló male alarape diaaɔ kutirimó muló, wisiyóló sya fóló erótu betereimó, mo kée yóló yalo diɔ dukirótu beterapó.

3 Dɔ whi feané topota, so whi tɛteróló kaae tare whi Keriso betóo, soné topo ti whi betóo, Kerisoné ama topo ti Kótó betóo eretei, diaaɔ kisipa yaasepóló i dere ape.

4 Mepaae whi dené Talepaae momatere alaró Talené kóló whirapené ere fotamo yó matere sukamó, ama mo topo me ɔlané husiratépa, ti ɔ tɛteróló kaae tare topotei haleratapó.

5 Mepaae so dené Talepaae momaturaalu, ó Talené kóló so bitu, ama fo yó matere sukamó, kutiné ó me ɔlané ama topo husirénitepa, ti

à tẹteróló kaae tare topotei halerat-
apó. Ama topo husiréni hẹlepatei,
Talepaae moma depa, ti ama topo
niki sakere aqrapó.

⁶ Mepaae so denétamo ama topo
niki me ọlané husiraalo họtepa, ti
hẹlekeróló tikinérapó. Ama topo
niki turó saketepa, ó tikinalemó à
halenérapóló kisipa mutepa, ti me
ọlané husiranérapó.

⁷ Ti whịta, Kótóné ama kae ere
dẹrọ asotamo sūróló alereteiné, mo-
matere ala ó fo yó matere ala yaai,
ama topo me ọlané husiranénipó.
Tépatei, so betere alata, whị tao sóró
hale horaairaaalu erapó.

⁸ Ti noatepae, take soró whịtamo
kaarale sukamó, whị so tuámó kaani,
sotei whị tuámó kaaró betera-
pó.

⁹ Atére kaae, Kótóné whị alereteita,
so tao sọpóló ini, soné whị tao sọpóló,
kisipa mutu erapó.

¹⁰ Atére alaró *ensel*-rape betere
alatomomó kisipa mutu, sorape
atima fea whị aqomó betera-
póló kisipa yópóló, ama topo me ọlané
husiranérapó.

¹¹ Tépatei, Tale tuámó bitu so whị
meiyóló ama wotoró betóo, whịkélé
so meiyóló ama wotoró betóo, inipó.

¹² Ti noatepae, take sota whị tuámó
sókó wóo, miómo soné deyóo whị
deyóo du betera-
pó. Tépatei, ai alarape
feata, Tale tuámótóró kaarótu betera-
pó.

¹³ Yalo i dere fo wosóló diaaqtei
taleyae. Sorape atima topo me ọlané
husirénirutei, Kótópaae momatepa ai
wisire? Mo meipó.

¹⁴⁻¹⁵ Whiné ama topo nikitamo
fọloratepa, ti à hale yóo, soné ama
topo niki fọloratepa, ti à dukiróo
yópóló, erapó. Ti aita, ama ere
alapóló kisipa yópóló, erapó. Ti
noatepae, soné fọloi topo nikita, ama
tiki husuróló eró betera-
pó.

¹⁶ Mepaae whínétamo i dere fo
woseni, hóróló dowaae fu betepa, ti
atei kaae so whịpaae dané ó kae kae
hae kwiamó betó mole Keriso fake so
whínékélé me ala yaaire tų kae muni,
dà feané mo betà alatoró yó tarapó.

Talené ọla nokole alamó ere fo

¹⁷ Yalo diapaae i ala yae, i ala
yaqse yóló i dere fota, diaaq du
betere alamó wisirapóló yalo dià
dukiróturaalu dumipó. Ti noatepae,
dià touróló du betere alané so whị
só deróló dorótu betereiteiné, mepaae
dere wisi ala tẹteró betera-
pó.

¹⁸ Yalo diapaae folosóro dere fo i
ape. Dià tourótua dere sukamó, fea
betà kisipa muni, fake tekeyóló kae
kae betó mulapó dere fo yalo wos-
alepó. Dià tuámó ai ala mo du dapóló
kisipa mutapó.

¹⁹ Dià fea betà kisipa muni, me fak-
ené dere ala kae, me fakené dere ala
kae du betereitei, Kótóné kaae kolóló,
i faketa mo donorapó deretei mo so
whiné kolópóló hakearatapó.

²⁰ Dià fea betámó touróló bitu
nokole ọlata, Talené ama erale
alamó, ama doasi doi mulóturaalu
nokole aqnipó.

²¹ Ti noatepae, dià atéro ọla nuku-
raalu, so whị fea wópóló kaae tani,
mepaae so whị hoko hapale nukua
dapó. Dià ọla betámó bitu mepaae
whị wotené sukóo, mepaae whị wẹi
dekeró nóló keyaa fóo, du betera-
pó.

²² Ti dià mo ọlaró wẹitamo naaire
mo be tẹnipa de? Atétu betere alané
Kótóné touróló betero betere so whị
hale ọla aqroo, mepaae ọla ọla meire
so whị halerótua yóo, du betera-
pó. Diaaq ai du betere alamó, yalo diapaae
noa fo yaaloé? Aita, wisi ala dapóló
yalo dià dukiranére? Mo meipó.

²³⁻²⁴ Ti noatepae, Talené epaae
yó matepa yalo diapaae yó male
fotei, momó i dere ape. Tale Yesu
dópóló eleké deale dikitamo *bred* o
tao sóró Talepaae mo kée yóló, kolokó
daalu yóló mótu duraalu, “Ita, yalo
dià tao suraalu, matere tikipa diaaq
nukuraalu, yalo yale alamó ẹ kisipa
keteréni, tuẹ yó taru nae,” yalepó.

²⁵ Atéro ọla nóló kemetepa, ọla
nuku yale kaaetóro wẹi belere wuti
tao sóró duraalu, “I wẹita, yalo sókó
falaaire samea Kótóné ama so whị tao
saalopóló ere kisi fo dirirótu betera-
pó. Térapa, dià i wẹi nukua dere

dokọ yalo yale ala tué yó taruraalu, i ala hãle deté fu betae,” yalepó.

²⁶ Ti noatepae, betere dokọ i *bred* oró wẽitamo nukulétóró fu betaalopó. Atétere alané, Tale sukãle ala hãkeamó yó maté fóló, ą wale sukamó sókó faalopó.

²⁷ Atérapa, mepaae so whị denétamo Talené *bred* o ó wẹi kisipa tekeyóló nénitepa, ti Talené ama tikiró sameatamo bete muni, hãle ọla aqratereteiné, dowi ala dapó.

²⁸ Ai ọlaró wẽitamo nokole alata, doasi bete mole ọlapóló kisipa muóló, folosóró ą tuámó mole ala tuéńteí taleyóló nukupa, ti mo wisirapó.

²⁹ Ti noa yaqsóró meipó. Mepaae whị dené ai wẹiró ọlatamo nukuraalu, Talené tikipóló kisipa muóló neni hãle hoko nuku betepa, ti Talené ą só deraaire ala amatei eratapó.

³⁰ Atétu betere alané dią tuámó mepaae so whị turó fotokọ buni, bé yóo, mepaae mo kisi daayóo, mepaae so whị mo ti sisiraae fóo du beterapó.

³¹ Tépatei, ẹané hãsókó fóló du betere ala ẹanéteí taleyóló donoratepa, ti Talené ẹá só deraalomeipó.

³² ẹané du betere ala Talené ama taleyóló ẹá i haemó hãle betó mole so whịtamo touróló só deraqsóró, ẹané du betere dowi ala taaróló tų wisipaae fópóló donoróturaalu, ama ẹá deké su beterapó.

³³ Atérapa, yalo ne norape-ó, Talené ọlaró wẽitamo nokole sukamó, so whị fea betámó tourãle wapa naasepóló, kaae tawae.

³⁴ Dią mepaae so whịtamo wotetepa, ti mo ọla diaaọ bemó nóló wonérapó. Ti dią atéro fea touróló bitu, du betere ala Talené taleyóló diąteí só deraqsóró dapó. Ẹ aipaae wale sukamó, yalo i dere fo tómó mepaae dią donorateere fokélé yaalopó.

12

Mepaae so whị tao sópóló, Ẹđi Kepe Wisiné hãle matere ala

¹ No nerape-ó, Talené Ẹđi Kepe Wisiné hãle matere alarape dią tuéńi, kóló kóló yaqsóró i dapa wosae.

² Dią Keriso betaai hãle betale alimó, fokélé initere kapala kótoraepaae tué tiki tirópóló, netéro mepaae alané dią kópaae ąlisóró felerópó.

³ Dią ai ala ereteiné yalo diąpaae i dere fo wosae. Kótóné Ẹđi Kepe Wisiné mepaae so whị fotokoratepa, “Yesu mo ti dorópóló yae,” fo mo enénipó. Mepaae so whị Ẹđi Kepe Wisiné fotokorénitepa, ti “Yesuta, ẹá tẹteróló kaae tare Talepó,” fo mo enénipó.

⁴ Talené ama ala erópóló, mo betą Ẹđi Kepe Wisinéteí kae kae ala erópóló, so whị feapaae hãle dokorótu beterapó.

⁵ Mepaae Keriso so whinė Talené ama so whị tao saaire ala kae kae mupatei, ai alarape fea tẹteróló kaae tare Tale mo betátóró beterapó.

⁶ Ai betą Kótónétóró so whị fea tuámó kae kae alarape fea erótu beterapó.

⁷ Talené so whị mo fea wisiyóló beterópóló, Ẹđi Kepe Wisiné ama erótu betere kae kae wisi ala hãkearóturaalu, so whị feapaae betą betą yóló dokorótu beterapó.

⁸⁻¹⁰ Betą Ẹđi Kepe Wisinéteí, me whípaae ti mepaae Keriso so whị fosó fosóre ala yó melópóló melóo, me whípaae ti Kótóné mo bete mole fo tué yópóló, yó melaaire ala melóo dere alata, mo betą Ẹđi Kepe Wisinétoró erótua dapó. Me whípaae ti Kótóné doasi kelemei ala mo eraalopóló, tué tiki tiratere ala melóo, me whípaae kae kae kisi bete wisiratere ala melóo, me whípaae kelemei ala erópóló doasi fotokọ melóo, me whípaae Kótóné ama kóló whị beteróo, me whípaae ti fea dere ala taleyóló, ita dowi kepené dapó, ita Talené Kepe Wisiné dapóló kaae kolóló tué dere ala melóo, me whípaae ti kae kae be fo dere ala melóo, dua dapó.

11 Ai dosayale alarape feata, mo betā Kepenétóro eratapó. Tétu ama kisipané enére alatóro sya furaalu, so whi feapaae betā betā yóló dokórotu beterapó.

Betā tikimótei kae kae ɔlarape daale fo

12 Mo whiné tikimó hó naase kele mepaae kae kae ɔla fea daae moletei, tikita ti mo betátóro daalapó. Atére kaae, da teteróló kaae tare whi Keriso ɔ tikimó da fea olekeyóló mo betā tikitóro daalapó.

13 Ti noatepae, betā Deji Kepe Wisiné da fea wei tópuróturaalu, Juda fake so whikélé, Krik fo bole so whikélé, wae sóro kutó diratere so whikélé, atima kolené betere so whikélé, fea mo betā tikitóro alée faralepó. Até duraalu, so whi fea wei nokole depa betā wei nuku dere kaae, da fea betā Deji Kepe Wisitóro sópóló malepó.

14 Whiné mo tikimó betā ɔla maaté daani, kae kae ɔla fea daae mulapó.

15 Hóné duraalu, ɛta naase meireteiné ai tikitamo olekenipó depa, ti hó ɔ fesekée fóló kae daale? Tényi, tikimótóro olekerapó.

16 Woséliné duraalu, ɛta kele meireteiné tikitamo olekenipó depa, ti woséli ɔ daae fóló, kae daale? Tényi, ɔ tikimótóro olekerapó.

17 Tiki turótamo keletóro daauasóro, ti wosetere ala netéro wuaé? Tiki turótamo wosélitóro daauasóro, ti kɛlaa sere ala netéro wuaé?

18 Ti tikimó daale kele, naase, hó mepaae kae kae ere ɔla fea Kótóné ama kisipané etéro eraalopó yale alatóro eró beterapó.

19 Ai ɔlarape featamo betā ɔlatóro daauasóro, ti tikipó fo nétéro wuaé?

20 Ti hó naase, kele, kae kae ɔlarape fea daae moletei, betā tikimótóro olekéé mulapó.

21 Kelené naasepaae duraalu, “Me ala yaairaaalu, ɛ ya yayānipó,” fo enénipó! Toponékélé hópaae duraalu, “Me ala yaairaaalu, ɛ ya yayānipó,” fo enénipó!

22 Atei fo ini, dané tikimó mepaae daae mole sawa doi munire ɔlarape meitepa, ti dané tiki mo wisiyóló betere ala enénipó.

23 Dané tikimó daae mole mepaae kelaalo kokó inire ɔlarape kokó yópóló, dané aurótua dapó. Dané tikimó daae mole mepaae keletepa haletere ɔlarapeta, ti kutiné kinótua dapó.

24-25 Mepaae keletepa hale initere ɔlarape, ti dané mo hotowayóló kinótimpó. Tépatei, Kótóné so whiné tiki aleturaalu, mepaae doi munire ɔlaraperó doi mole ɔlarapetamo dei kisipa mutu, bóe dóló fake tekeyaasóro, doi munire ɔlarapekélé Talené tao sóro doi muaaire ala eralepó. Tétu, tikimó daae mole ɔlarape betā kisipa muóló, u tao su i tao su du beterópóló, Kótóné atéro touróló daalalepó.

26 Ai ɔlarape betākótamo seke supa, ti featóro seke sóo, mekó doasi doi mulatere ala depa, ti mepaae ɔlarapekélé fea touyóló, hekesetamo mo kée yóló hai yóo, du beterapó.

27 Atétere kaae, diɔ fea da teteróló kaae tare whi Kerisoné tikimótóro olekereteiné, diɔ fea ama tikitóro daalopó.

28 Kótóné touróló beteró betere so whi tuámó folosóro Kótóné fo erópóló, doteyale *aposel* whirape sóro beteróo, ai sisópaae Kótóné fo yó matere kóló whirape sóro beteróo, ai sisópaae yó matere whirape sóro beteróo, ai sisópaae doasi kelemei alarape eraaire so whi sóro beteróo, ai sisópaae kae kae kisi bete wisirópóló sóro beteróo, ai sisópaae mepaae kae kae ala dere tuámó bipi depa tao saaire so whi sóro beteróo, mepaae dere ala mo donotóro deté fu beterópóló sóro beteróo, ai sisópaae mepaae so whi kae kae be fo yópóló, sóro beteróo, erapó.

29 Ti ai so whi featóro Kótóné doteyale *aposel* whirape betere? Atima featóro Kótóné fo eratere kóló so whi betere? Meipó.

30 Atima featóro Kótóné fo yó

matere so whị betere? Atima feanétóró doasi kelemei alarape erótua de? Mepaae so whịné kisi bete wisiraterere Kótóné atima feapaaetóró melaléé? Kae kae be fo-a, atima feané du betere? Deị Kepené yó matere kae kae be fo fetere ala feané dua de? Mo meipó.

³¹ Ti so whị fea tao saaire ala betạ senée yóló ekẹle du betae. Talené kae kae ala eraaire tų wisi mió yạlo diạpaae i dere ape.

13

No nerapepaae hosaa muóló yaala sókó fole ala

¹ E tuạmótamo so whịpaae yaala sókó fole ala munirutei, Talené ala eróturaalu, mo whịné bole kae kae be fo ó *ensel*-rapené be foné du betepa, ti hẹle fo whaayóló so whị wisinarótu beterapó.

² Deị Kepe Wisiné ẹ fotokọratepa, Kótóné kọlọ whịrapené dere foró kinó betere fotamo fea yạlo tuẹ yóo, Kótóné bete mole fo so whịpaae yó melóo, mepaae hasi fosópaae ai daae mole tiki taaróló, kaepaae daane fae yaaire tuẹ tiki tiraterere alakélé sụmó yóo epatei, yaala sókó fole alatamo ẹ tuạmó munipa, ti ẹ mo hẹle ọla kaaené kelerapó.

³ Yạlo mole ọla ọla fea yolealere so whị tao sóró melóo, Talené ala eróturaalu mepaae so whị tao saai dapóló kisipa mutu, yạlo tikikélé mené simó sukụlaa dalópóló melóo duraalutei, yaala sókó fole ala ẹ tuạmó munipa, ti Talené ẹmó me dupu melaalomeipó.

⁴ Mepaae so whịpaae yaala sókó fu betere so whịta, kae kae sekẹi ala wapakélé, me ọla meipóló dua beleyóo, naameyóló mo dua bitu wisi ala betạ eróo, du beterapó. Yaala sókó fole whịné me whịné dere ala kilitu, ẹkélé etei kaae ala enée yóló dei kisipa muóo, nene yóló bopé fake yóo, doasi whịpóló kisipa mutu mepaae so whị só deróo, mo enénipó.

⁵ Yaala sókó fole so whịné, mepaae so whịné inire alamó họko haleraterere ala ini yóo, atima kisipa felé yaaire ala maaté ini yóo, fopaae butere ala hapale ini yóo, mepaaené eraterere dowi ala kwia tokọ melaaire kisipa muni yóo, erapó.

⁶ Mepaae yaala sókó fu betere so whịta, dowi ala tuạmó hẹkeseni, mo bete mole ala wisimó betạ mo kée yóló hẹkesetu beterapó.

⁷ Yaala sókó fu betere so whịné atima ne norapepaae sekẹi ala eraqsóró sesé yóo, Talené tao saalopóló kisipa mutu, tuẹ tiki tiraterere ala taaréni, betere dokọ hẹle yó tawóo, take nalopaae Talené dapaae wisi ala eraalopóló kisipa tiróo, kae kae sekẹi ala wapakélé haepaae derepéni, betere dokọ hẹle beléetóró tawóo, du beterapó.

⁸ Kótóné kọlọ whị bitu, ama fo erótu betere alakélé me sukamó taalóo, kae kae du betere be fokélé kemeyóo, doasi kisipa sere alakélé kemeyóo yaalotei, yaala sókó fole ala betạ mo kemekélé ini, hẹle muótóró tawaalopó.

⁹⁻¹⁰ Ti noatepae, mo bete mole fo dané tuẹpatei, mo turó tuẹni yóo, da Kótóné kọlọ whị bitu, ama dapaae yó male fo danémo mepaae so whịpaae mo turó yó meni yóo du beterapó. Tépatei, mepaae alarape Talené ama mo turó eraterere alimó, mepaae eréni hẹle kwia mole alarapekélé fea aluraalopó.

¹¹ E ketei kaae betale sukamó, yạlo dere fokélé keteiné fo kaae yóo, tuẹkélé keteiné tuẹ kaae muóo, mepaae ala bete diriyóló tuẹ deté fole alakélé, keteiné dere ala kaae yóo, yalepó. Téyaletei, ẹ doa yóló whị bitu, take ketemó deté wale ala mo ti taaralepó.

¹² Mió dané i kilitu betere alata, bete diriyóló kilini, aso asore *klas*-mó kelepaa kilitu dere kaae erapó. Tépatei, nalo kelepaa kạetamo duraalu, ti mo diriyóló kelaalopó. Mióta, mepaae ala dané tuẹretei, mepaae wisiyóló tuẹnipó. Talené ẹ mo turó

diriyóló tuéru ere kaae, take yałokélé tué yaalopó.

¹³ Mió i alimó mole doasi bete alarape i ape. Tué tiki tiratere alakélé, take nalopaae Talené dapaee wisi ala eraalopóló haıtu betere alakélé, yaala sókó fole alakélé, ai alarape tuámó mo doasi bete mole alata, ti yaala sókó fole alapó.

14

Talené kóló whıne dere foró kae kae be fotamo yópóló hıle matere ala

¹ Yaala sókó furaalu, Deı Kepe Wisiné hıle matere alarape mo ketekę buóló su betae. Tétu Kótóné kóló whı bitu, ama fo yó matere alata, mo doasi topo alapa, mo wisiyóló sae.

² Ti noatepae, mepaae so whı dené du betere kae kae be fota, mo so whıpaae dumitei, Kótópaetóro du beterapó. Atéro kinóló mole alarape ama kepe tuámó du betepatei, so whı feané ai dere fo wosóló bete tuéni kóló kólórapó.

³ Tépaitei, mepaae Kótóné kóló so whıne mo so whıpaae Talené fo i ape yóló yó móturaalu, so whı diriyóló beterópóló fotokọ bulóo, halaainé beterópóló ketekę bulóló ma fo yóo, whaalıa duraalu fomaake kisipa mutere so whı kisipa felératere fo yóo, du beterapó.

⁴ Whı me dené kae kae be fo du betepa, ti atétere whı aıei wisiyóló beteratere ala du beterapó. Tépaitei, Kótóné kóló so whıne, ti so whı feapaae Talené ere fo i ape yóló yó mótu betepa, ti Kótóné fake so whı fea diriyóló beterópóló tao su beterapó.

⁵ Diı so whı feané kae kae be fo depa, mo wisirapóló kisipa mutapó. Tépaitei, Talené kóló whırapené dere fo diı feané depa, mo wisirapó. Kótóné kóló whırapené yó mótu betere alané kae kae be fo du beteretei teteró beterapó. Tépaitei, Kótóné touróló betero betere so whı diriyóló beterópóló, kae kae be foné du beteretei bete mené feteyóló yó matepa wisirapó.

⁶ Térapa, no nerape-ó, ę aipaae wóló kae kae be foné du betepa, ti yało diı netéro tao saaloé? Tépaitei, Kótóné mepaae kinóló mole alarape diıpaae hıkearóló yó matepa, ó Kótóné so whı mokọleyaa yóló betaqsóro ere ala bete fea yó matepa, ó Kótóné kóló whı bitu ama fo yó matere ala ó Kótóné bete mole fo etéropóló yó mótu betepa, ti ai alarapené diı mo sımó tao saalopó.

⁷ Wole fo duraalu, mo whıne aleale fó wuti ó kita kaae ęla harp wisiyóló dupa, ti so whı feané wosóló felé yaalotei, hıko dupa, ai hale wosetere so whıne noa wole fo du dérópóló, kóló kóló yaalopó.

⁸ Atétere kaae, bóe daai haletua dere ukulumó wuti wisiyóló dini hıko depa, ti bóe dele whırape atıma bóe faairaalu, netéro siki siki yaaloé?

⁹ Diaaọ dere alakélé ai ala kaaené kelerapó. Diıne dere fo so whıne kisipare foné initepa, ti ai fo bete netéro kisipa yaaloé? Atéro dere fota, so whı bitınire tikimó wotoró bitu dere fo kaae aırapó.

¹⁰ I haemó kae kae be fo buó moleteı, me fokó bete munire fo kae buni, mo fea bete mole fotóro bulapó. Ai be fo talerape atımané foné bete kisipareteı dı feané mo tuérapó.

¹¹ Mepaae whıne dere be fo yało wosóló bete wisiyóló sınıtepa, ti be fo kae bole whıne ę kae be fı bole whı nisi yóo, yałokélé ai whı ı kae be fo bole whı nisi yóo, du beterapó.

¹² Ti diı tuámókélé aıei kaae alatóro du beterapó. Deı Kepe Wisiné hıle matere ala saai dapóló, diı doasi ekęle ai du beterapa, Kótóné touróló betero betere so whı diriyóló beteratere alata, doasi bete mulapa, ketekę buóló sae.

¹³ Atére betené, mepaae kae kae be fo du betere whıne dere fo bete aıateı feteyópóló Talepaae momarae.

¹⁴ Ti noatepae, yało be fo kaené dere momata, kepené maaté du beterapó. Tépaitei, yało tué tikıta, ti kaepaae mole aırapó.

¹⁵ Térapa, yało noa alakó yaaloé?

Yalo moma duraalu, kepetamo yoo, yalo tuenekelé yoo, wole fo duraalu, yalo kepetamo yoo, tuenekelé yoo enérápó.

¹⁶ Naao kepetamo turóné Kótópaae mo kée yóló ą hale horótu betepa, ti naao du betere fo bete wosenireteiné, “Mo kée, téyópóló yae,” fo hale netéro yaaloé?

¹⁷ Ti naao mo kée fo du betepatei, ai foné u whi tao sóró diriyóló beterótumipó.

¹⁸ Ti dią feané kae kae be fo du betepatei, yalo kae kae be fo dere alané dią mo teraae faleteiné Kótópaae mo kée du beterapó.

¹⁹ Tépatei, Kótóné touróló beteró betere so whi tuąmó, yalo ama fo yó móturaalu, so whiné wosóló bete kisipa yaairétóró aporó fo kwiatamo yó matepa, ti mo wisirapó. Téni, so whiné wosóló kisipa enénire 10,000 fo kukwia kae kae be foné depa, ti netéro wosóló kisipa yaaloé?

²⁰ No nerape-ó, dią keteirapené tuę kae mutu betaose. Dią dowi ala yaaire kisipa muni, awą nokole naale senaale kae aųóló betae. Tétu, diąné mole tuę tikikélé, mo dirire so whiné tuę kaaetóró muóló betae.

²¹ Kale tukóló muló betere fo tuąmó Talené i fo dapó.

“Yalo so whipaae kae kae be fonékélé, be kaemó wale whirapené kólónékélé i so whipaae yaalotei, yalo dere fo bete atimané mo wosókélé yaalomeipó.”

²² Térapa, ai kae kae be fo du betere alata, tuę tiki tiró betere so whiné kolóló tuę yópóló dumitei, tuę tiki tirénire so whiné kilitu, ita Talené me ala yaairemó dapóló kisipa yópóló dapó. Tépatei, Kótóné kóló whirapené ere fo i ape yóló yó mótu betere alata, tuę tiki tirénire so whi tao su dumitei, tuę tiki tiró betere so whi tao suraalu dapó.

²³ Atéreteiné Kótóné fake so whi feané kae kae be fo du beteremó, mepaae ai be fo tuęni, kóló kólóre so whi ó tuę tiki tirénire so whi dią

beterepaae wóló, diaą du betere ala kilituraalu, dią keyaa fole so whi aųrapó yaalomeié?

²⁴ Dią fea Kótóné kóló so whi bitu, ama fo i ape yóló yó mótu betepa, kale mo fo bete tuę tiki tirénire so whi ó mepaae mo fo tuęnire so whi wouraalu, so whiné dere alané ama hosaamó suraalu, ą dowi ala du betere whipóló mutere kisipané ą só deraalopó.

²⁵ Talené ai whiné du betere ala taleyóló, ama hosaa tuąmó kinóló mole ala haķearaalopó. Atéteremó, ą deraapisa fóló fió mulu, so whi feané keletómó Kótóné doi hale horóturaalu, “Kótó dią tuąmó mo ai betere ape!” yaalopó.

Talepaae mo dono tu sya fóló moma yae ere fo

²⁶ No nerape-ó, diaą kisipa yópóló dané diąpaae me noa fo yaaloé? Dią fea touróló bitu, mepaae so ó whiné ama kisipare wole fo yoo, mepaae so ó whiné so whi feané wosóló kisipa yópóló, Talené fo yó melóo, mepaae so ó whiné kinóló mole ala Kótóné ąpaae yó matepa, amamo so whipaae yó melóo, mepaae so whiné kae kae be fo yoo, mepaae so ó whiné kae be foné deretei bete feteyóo, depa mo wisirapó. Ti ai dosąayale alarapeta, Kótóné fake so whi fotokọ buóló beteraaire alatamo epa, ti enérápó.

²⁷ Mepaae so whiné kae be foné yaaitepa, ti so whi feané dere fapo ini, sore ó tamo so whiné beta beta yóló enérápó. Atéro dere fo me so ó whiné bete feteyóló, so whipaae haķearóló yó manérápó.

²⁸ Ai fo feteyaaire so ó whi bitinipa, ti Kótóné fake so whi tuąmó kae kae be foné haķeamó ini, Kótópaae maaté ama kikiti depa, mo wisirapó.

²⁹ Kóló whiné Kótóné ama fo Keriso so whipaae yó matepa, ti tamo ó sore whinépi yó melópóló yae. Atéro kemetepa, ti wosale so whiné ai fo bete kaę kolóló hotowaró tal-enérápó.

³⁰ Me whinė yó matere fo wosetu betere so whi tuamó Deji Kepe Wisiné i fo yae yóló yó matepa, ti ai fo yó mótu betere ala kapala taaróló, ai so ó whiné fo yópóló tẹ melae.

³¹ Ai so whi fea kisipa sóró fokọ buóló beterópóló, Kótóné kọlọ so whirape atima dokọ fea betá betá yóló Talené fo yó melanérapó.

³² Kótóné kọlọ so whi tuamó betere keperapené yaai kisipa mole ala mo donotóró yópóló, ai kọlọ so whinétóró tẹteróló kaa tarapó.

³³⁻³⁴ Ti noatepae, Kótóné so whi tuapaaae họko ala kaaréni, hosaa muni deyóló mo dua beteratere ala kaaraterere Tale beterapó. Be hulua dokọ feamó Kótóné ama kae beteró betere so whiné du betere kaae, fo wosetere sukamó diá sorape fo tekeni, mo dua betepa wisirapó. Kale tukóló muló betere foné sorape whi aqmó betae ere fo sya furaalu, mo dua betenérapó.

³⁵ Atima ai yó matere fo bete kọlọ kọlọ depa, ti bepaae fóló atima omarapepaae wosenérapó. Ti noatepae, so whi touró betere tuamó soné fo depa, ti aita donoi ala mei, mo hale dere alapó.

³⁶ Ti Kótóné fo-a, diá tuamó keké naleé? Ó ai fo wisi ai be hulumó betere so whi diapaae maaté yó maleé?

³⁷ Whi me dené diá tuamó ama kisi-pané ẹ Kótóné fo eratere kọlọ whi ó Deji Kepe Wisiné eratere kae kae ala sumó enérapó kisipa mutepa, ti yalo i asẹtere fo ti Talené ama diapaae yae dere fo dapóló kisipa enérapó.

³⁸ Tényi, mepaae whinétamo i asẹtere fo hale ọla aqróló sisópaae eratepa, ti Talené ai whikélé sisópaae eróló, hale ọla kaae aqraalopó.

³⁹ Térapa, no nerape-ó, mepaae so whipaae kae kae be foné ekesé yóló sesé yaqse. Tényi, Talené kọlọ so whiné yó mótu betere fota, ti mo doasi alapa, ketekẹ buóló yó mótu beterópóló yae.

⁴⁰ Tétu, diąné mepaae noa kaae ala yaai depa họko ini, kisipa tekeyóló mo donotóró sya fóló enérapó.

15

Yesu momó kepaayale fo

¹ No nerape-ó, yalo diapaae take yó mótu betale fo wisi diaaq kisipa keteyaqsóró momó yaai dapó. Kótóné ama fo wisita, bete mulapóló diaaq mo wisiyóló wosaletéiné, diá ai fo tómó daalu apaae tuẹ tiki tiró beterapó.

² Ai fo wisiné diá alu yaqsóró tao su beterapó. Yalo diapaae yó male fo wisitamo hotowaró tao tapa, ti diá ai tao sere ape. Tényi depa, ti diaaq kisipa tiki tiratere ala bete munire aqratapó.

³ Talené ai fo wisi mené epaae yó matepa, aita mo doasi bete mole fopóló kisipa mutu, yalomo diapaae yó malepó. Ai fo i ape. Kótóné asemó ere fo dokonóturaalu, dané dowi ala tokóló aluraai so whi tẹteróló kaae tare whi Keriso ẹ sukalepó.

⁴ Atéro ẹ douróló, sore be de kemetepa, kale asemó ere fo dokonóturaalu, Talené ẹ kepaaróló beteralepó.

⁵ Atéro kepaayóló, Pitané ẹ kolópóló yó melóo, ai kilipaae ti kale 12 yó matepa wosetere whirapepaaekélé yó melóo, yalepó.

⁶ Atéyale sisópaae 500 bosenóló mepaae tómó beleróló, betere no nerape fea touró betere tikimó, ẹ hakeamó sókó walepó. Até yale so whi mepaae sisiraae feletei, mo turó so whi ti hale betó mulapó.

⁷ Ai sisópaae Jems-paae yó male wóló, nalo ti Kótóné doteyale *aposel* whirape feapaae yó male felepó.

⁸ Mo kemerale wouraalu, soné naale deyaaire be de teópatei, họko be demó detu dere kaae, Yesuné ẹ i ape yóló, epaae yó male walepó.

⁹ Ẹkélé Talené doteyale *aposel* whitei, mepaae *aposel* whirape betere aqmó doi muni, mo belei sokótei beterapó. Ti noatepae, Kótóné fake so whi yalo susupuróló dowi ala erótu betaletéiné, ẹ *aposel* whi beteraaire sunipatei, Talené ẹ sóró beteralepó.

10 Tépatei, Kótóné hamokoróló hāle tao saleteiné ę etei kaae whi i betere ape. Ama ę atéro tao sale ala hāleni, ę tuāpaae mo doasi ala eró beterao. Ai ala epa kisipa mutu, yało diale kutóné mepaae *aposel* whirapené diale kutó mo bosené felepó. Ti aita, yało fotokóné initei, Kótóné hamokoróló hāle tao sere ala ę tuamó muluraalu, yalepó.

11 Téraa, yało ó atimané diāpaae yó male fota, me kae meipó. Dā feané i yó mótu betere fo wisitóro mopóló diāné wosóló kisipa tiralepó.

Sukutere whi momó kepaayaaire fo

12 Dāné diāpaae Talené fo yó móturaalu, so whi tēteróló kaae tare whi Keriso mo ti sukāletei, Kótóné ę kepaaró beterao yó male fo diāné wosalepó. Atēyaletei, diākó mepaae so whiné duraalu, sukāle whi momó kepaayóló betaalomeipó dere fo-a, diāné mo fo dapóló de?

13 Sukutere whitamó kepaayaalomeipó kisipa mutepa, ti so whi tēteróló kaae tare whi Kerisokélé kepaayóló bitinipóló kisipa muae.

14 Keriso ātamo kepaayóló bitinipa, ti dāné yó mótu betere foró diaaọ kisipa tiró betere alatamo bete muni, hāle ęla kaae aęratapó.

15 Ai ala tómó, Kótó ę etei kaae Tale beterao dāné yó mótu betere fo, kapala fotei yó mótu bitirapó kisipa muae. Ti noatepae, so whi tēteróló kaae tare whi Keriso mo ti sukāletei, Kótóné ę momó kepaaró beterao, dāné diāpaae yó mótu betalepó. Ti sukāle whi momó kepaayaalomeipó fotamo mo du betepa, ti Kerisokélé Talené kepaaró bitinipó enérapó.

16 Ti noatepae, sukāle whitamó kepaayóló bitinipa, ti so whi tēteróló kaae tare whi Kerisokélé kepaanipóló kisipa muae.

17 Kerisotamo kepaaró bitinipa, ti diaaọ kisipa tiki tiratere alakélé bete muniru, diaaọ du betere dowi ala tuamó diā hāle betó tarapó.

18 Keriso ātamo atēpa, ti ę tuamó betepa sukāle so whikélé mo ti alurapó enérapó.

19 Nalo betaaire alimó dā kepaayóló betepa, Kerisoné dāpaae wisi ala eraalopóló hātu beterao. Atépatei, mepaae so whiné mió i alimó maaté wisi ala kelaalopó dere fotamo mo du betepa, ti dāpaae doasi seķei ala eraaiteremó, mo doasi wirapó.

20 Tépatei, so whi tēteróló kaae tare whi Keriso ę sukāletei Kótóné mo kepaaró beterao. Atēreteita, sukutere so whikélé kepaayóló beterao, kutómó ęla folosóro ulumétere kaae, ępi kepaayalepó.

21 Ti noatepae, betā whiné yale dowi alané sukutere ala dā so whi tuāpaae sókó walepó. Até yale kaaetóro, betā whiné yale alané ti kepaayóló betere ala kaaratapó.

22 Ti dāta, Adam-né kaarale fake ereteiné, dā fea sukutua dapó. Atētu dere kaae, Kerisoné ama fake so whi fea ti ę tuamó betereiné kepaayóló betaalopó.

23 Atēyaalotei, ai ala hāle hōko ini, ama mole tūtóro sya furaalu, yaalopó. Aita, kutómó ęla folosóro ulumétu dere kaae, Keriso ępi kepaayóló beterao. Atērené nalo ę fesaae wale sukamó, ti ama so whikélé fea ęre kaae kepaaróló beteraalopó.

24 Téro, Kerisotamo bóe du betere topo whirapekélé, atimané tēteróló kaae tare alarapekélé, atima so whikélé, atimané bole fotokokélé, fea doróló kilipaae, ti ama so whi tēteróló kaae tare ala Alima Kótóné naase tuamó munaalopó. Atéteretamotóro, mo kemeyaaitere be de sókó waalopó.

25 Ti ama tēteróló kaae tare ala hāle deté fóló, ama bóe whi mo ti dóló kemeratere sukamó sókó faalopó.

26 Atéro bóe dilé fóló, mo ti kemeróturaalu, daaire bóe whita, ti sukutere alapó.

27 Ti fea ala fea Kerisoné ama tēteróló kaae tanópóló, Kótóné ama

naase tuamó mulalepó. Ti ai fea alapó dereteita, ama Naalené naase tuamó mulale seké Kótó a Naalemané teteróló kaae tare aomó bitiniretei mo hakearapó.

²⁸ Ai ala yóló kemetepa, fea ala teteróló kaae tawae yale Kótóné ama naalema a aomó beterópóló yaalopó. Ai alata, fea ala Kótóné amatóro teteróló kaae tawaa erapó.

²⁹ Sukutere whi kepaayaalomeipó dere fotamo mopa, ti sukutere so whi wisi bepaee fópóló kisipa mutu, mepaae whirape wei tópuratere ala noatempa du betere? Sukutere whi kepaayaalomeipó dere fotamo mopa, ti wei tópuratere ala hale ɔla kaae aɔrapó.

³⁰ Sukale so whitamó kepaanitepa, ti da i kutó diyaai kae kae bóe whi betó mole tikipaae betere dokó noatempa fua wua du betere?

³¹ Yalo no nerape-ó, di da teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuamó betepa, ama di tuamó erótu betere wisi ala kilituraalu, Talepaae yalo mo kée yóló, e bopé faketu beterapó. Yalo i dere fota, mo dapó. Di tao saai kisipa mutu, Talené ama fo wisi eraté kotere dokó e mo felekemó sukitei hasókó fua dapó.

³² E Epesus bemó whi dó nokole syaae kaae ɔla aɔre whirapené yalo du betere ala seséturaalu, etamo doasi bóe du betalepó. Atéyaleteita, i haemó mole wisi wisi ɔla saai kisipa mutu, imó ti noa ɔla wisikó senére? Sukutere whi kepaayaalomeipó dere fo mo depa, ti diané yó tare mara mole fo sya furaalu,

“Dóta da sukaireteiné, mió betá ɔlaró weitamó mo dekeró naalopa sae!” enérapó.

³³ Mené di kópaae alisoró faqsóro yae. Du betere mara mole fo betá i ape.

“Wisi ala dere whirape dowi ala dere whirapetamo tamoyóló betamó kotepa, ti atimané dowi ala yapaae tokó melaalopó.”

³⁴ Di topo doyóló keyaa furaalu, hoko du betere dowi ala mo ti taaróló, kisipa wisi muóló, take yale ala momó fesaae fóló yae. Ti noatepae, Kótó tuéni hale betere so whi di tuamó betó moletei kilitu di haleyae.

Kepaayóló kae tiki daayóló be-taire fo

³⁵ Atépatéi, mené i kaae fo enérapó. “Kale sukale so whi momó netéro kepaayaaloé? Atéro noa kaae tiki daayóló waaloé?” yóló wosenérapó.

³⁶ Aita, kisipa okokoi whiné dere fo kaae aɔrapó. Ti noatepae, kutómó mo ɔla wae bilitereteimó kisipa muae. Whiné bilitere ɔla waeta, haemó kelaayóló u tuamó bole kené ti tumu sókó hotua dapó. Haemó biliteretei kela initepa, ti tumu horaalomeipó.

³⁷ Diaaɔ ɔla wae bilituraalu, ɔla nokoletei mo turó bilini, *whit* ó bupi ó besaae ke maaté bilitua dapó.

³⁸ Atéteretei ai ɔlarape huturaalu, Kótóné kisipané daalópóló yale tikitoró daatua dapó. Ai biliyale ɔlarape fea mo ama tiki daaitóro hutua dapó.

³⁹ Fea ɔlarapéné daae mole tikita betá kaae mei, so whiné tiki ama kae daayóo, hupu ó na mepaae betó mole ɔlarapéné tiki ti ama kae daayóo, bané tiki ama kae, yané tiki ama kae, yóo erapó.

⁴⁰ Samó daae mole ɔlarapéné tiki ama kae, haemó ere ɔlarapéné tiki ama kae yóo erapó. Samó daae mole ɔlarapéné tiki mo kokoi de wisinaale yóo, haemó yó mole ɔlarape kelaalo kokore ala ama kae yóo, erapó.

⁴¹ Sukané de wisinaale ama kae, wéliéné de wisinaale ama kae, hɔrerapéné de wisinaale ama kae, mepaae hɔrené de mo doasi yóo, mepaae hɔrené de mo sawa yóo, erapó.

⁴² Sukutere whi momó kepaatukélé, atei kaae alatóro yaalopó. Mo tiki sukóló douratepa kela yaalotei, kepaaratere tiki momó kae doyóló alu yaalo meipó.

43 Sukuturaalu, tiki tuamó hale dere alaró doasi doi munire alatamo mupa sukóló dourateretei, momó kepaaróló beteratere ala ti mo de wisinaale tuamó beteraalopó. Sukuturaalu fotokọ buni, bére ala tuamó sukutepa dourateretei, mo doasi fotokọi ala tuamó kepaaraalopó.

44 Sukutepa douratere mo tó tikita, hae tiki ereteiné kẹlaa dua dapó.

Téretei, momó kepaatere tikita, kepené dere ala tuamó daaleteiné mo ama kaepó. I haemó mo tiki daalure kaae, take nalo kepaayóló betaaire sukamókélé, kepené ere ala tuamó mo kae tiki daayóló betaalopó.

45 Atéreteiné ašemó i fo erapó.

“Folosóro wale whị Adam ẹ mo whị tiki daayóló sókó walepó.”

Nalo kemerótu wale whị Adam ẹta, sukóló kepaaturaalu, ti so whị betere bete matere kepené tiki daale whị alée felepó.

46 Kepe tiki daale whị folosóro sókó wéni, mo tiki daai whị folosóro wóló, ai kinipaae ti kepe tiki daale whị sókó walepó.

47 Folosóro wale whịta, i haené aleale whị betaletei nalo ti hepen-mó betere whị walepó.

48 Haené aleale whịné ama deyóló fake firale so whịta, ti ama tikitóro daayóo, hepen bemó wale whịné ama deyóló fake firale so whị ti ama hepen tikitóro daayóo erapó.

49 Dẹ haené aleale whịné tiki daalure kaae, hepen bemó wale whịné tiki kaae ẹkélé daayaalopó.

50 No nerape-ó, yalo diapaae i dere fo wosae. Dẹ sukutepa, ti i daale tikitamo Kótóné tẹteróló kaae tare tuamó bitị faalomeipó. Atére kaae, dẹ sukóló kepaayóló furaalu, ẹné i dorótu betere tikitamo turó feni, mo dokélé iniyaaire tiki daayóló betaalopó.

51 Kinóló mole ala yalo diapaae hẹkearóló i dapa wosae. Dẹ Keriso so whị mo fea sukålomeitei, betere whịkélé sukále whịkélé, mo fea take daale tiki taaróló, mo kae tiki daayaalopó.

52 Kemeróturaalu ukulumó wuti haleteretamo, ẹné mió i daale mo tiki taaróló, dẹ mo fea kae tiki daane wale alata, epée fita du dere kaae yaalo ai ape. Ti noatepae, kale ukulumó wuti hale deretamo, sukále whị kepaayóló do initere tiki daayóo, dẹ fea i daale tiki taaróló, kae tiki daayóo yaalopó.

53 Ti noatepae, doyóló sukutu betere tiki tómó dokélé ini, mo ti betere tiki kuti derótu dere kaae yóo, sukutere ala sukunitere alané husuróló aluróo, yaalopó.

54 Doyóló sukutere tiki tómó mo betere tiki kuti kaae deróo, sukutere ala sukunitere alané husuróo deretamo, ašemó i ere fo mo dokon-aalopó.

“Talené ama bóe whị dóló tẹteraleteiné, kale sukutere alakélé ọla kaae nó deróló aluralepó,” erapó.

55 Me asẹre fo i ape.

“Sukutere ala-ó, so whịtamo naao bóe dóló atima tẹterale ala momó mule? Sukutere ala-ó, Wuliné whị detu dere kaae yóló sukunale ala-a, momó mule?” erapó.

56 Wuliné whị tukó nóló sukunótu dere kaae, dowi alané dẹ sukópóló dua dapó. Dowi alané dẹ mo ti só derópóló, Kótóné tukóló, muló betere foné dowi ala fotokọ bulótu beterapó.

57 Atépatei, dowi alaró sukutere alata-moné dẹ só deróló tẹteréni, dẹ Tale Yesu Keriso tuamó betepa, ai ala tẹterópóló, Kótóné ama dẹ fotokọ mo sumó mótu beterapó. Atétereteimó, Talepaae mo kée du betenérápó.

58 Térapa, yalo hosaa mole no nerape-ó, diẹ Talené ala tuamó betepa, mepaae sekei ala ó dilikitere alané diẹ só deraşóro, mo diriyóló betae. Ti noatepae, diẹ Tale tuamó bitu ditere kutóta hẹle alu yaalomei, dupu saalopóló kisipa mutu, betere dokọ mo ketekẹ buóló ditu betae.

16

Kótóné so whị tao saai moni derateremó ere fo

¹ Mió i dere fota, Jerusalem bemó betó mole so whi tao saaire *moni*-mó dapó. Kalesia hae kwiamó tẹ mole be huluamó betó mole Keriso fake so whipaae yae yale alarape kaae, diaaokélé yaasepóló i dere ape.

² Fula dokọ kaae sere be demó, diẹ feané meteró *moni* supa, ti kwiapaae naao sere sụ dalemótóró sokósu yóló, kae mulótua yae. Ti noa yaai meipó. Ẹ aipaae wale sukamó, *moni* derae yaqsóró kisipa mutu i dere ape.

³ Ẹ aipaae wóló diätamo bitu, diaaọ sóró beteratere whirape Jerusalem bemó betó mole so whiné tué yópóló, atimané sóró faaitere asẹ yalo eróló melaalopó. Diäné atéro hãle tao sóró matere *moni* Jerusalem bepaee sóró fópóló dotęyaalopó.

⁴ Dą talerãlemó, ępaee yãkélé atimatamo faalopó depa, ti yalo atima dapesó fenérápó.

Pol-sépiné i ala yaai kisipa mutapóló yale fo

⁵ Folosóró ę Masedonia hae kwia-paae fóló, nalo ti diẹ beterepaae waalopó. Ti ę momó fesaae wale alata, Masedonia hae kwia tuamó tęyóló diẹ beterepaae waalo ai ape.

⁶ Ẹ diẹ beterepaae wóló hãleke sukamó ó sosóli ali turó aimó diätamo betaai kisipa mutepa, ti betenérápó. Atéro diẹ taaróló ę mepaae fupa, ti ę yãyãre ọla diäné melaasepólópó.

⁷ Ti noa betené meipó. Mió dą diẹ beterepaae wóló, mo sawa be demó maaté beteró fole hórápó. Téreteiné, Talené ama kisipané fọlo be demó diätamo beterópóló depa, ti ę diätamo betaai hękese dapó.

⁸ Téretei, kale *Pentikos* be demó ọla deyaaire ali sókó waai teópa, ti ę Epe-sus bemó kaae tawóló betaalopó.

⁹ Ti noatepae, Talené ama doasi ke bole kutó diyaaire tẹ moleteiné, aimó bitu ama kutó diraalopó. Téyaalotei, ai kutó diyaqsóró sesétere whirapekélé, dekeró betó mulapó.

¹⁰ Timoti aipaae wapa, diaaọ ępaee me sekęi ala eratepa ę wiyaqsóró ho-

towayóló kaae tawae. Ti ąta, ę dere kaae Talené kutó dirótu betere whi ai ape.

¹¹ Térapa, me whiné ą dape sóró kaae tatere ala hõni, diẹ feané wisiyóló dape sae. Téró, ą momó fesaae waai depa, ti diaaọ ępaee hosaa muni deyóló hãtamo dua fae yóló, ę beterepaae wópóló dotęyae. Timoti ą ipaae momó fesaae wouraalu, ama wotoró wéni, ę beterepaae wale Keriso norapetamo wópóló kisipa mutapó.

¹² Mió dąné no Apolos-né dere alamó i dere ape. Yalo ępaee ai wale norapetamo diẹ beterepaae fae yaleteti, tẹ mutere sukamó waai dapóló taralepó.

¹³ Mené diẹ dilikóló kọpaae falaqsóró, hotowayóló kaae tawae. Téturaalu, kale mo fo wisi wosóló, Talepaae kisipa tiratere ala tuamó diriyóló betae. Atéru, mené diätamo bóe dupa wini, halaainé fotokọ buóló betae.

¹⁴ Fea ala duraalu, yaala sókó fole ala tuamó bitu yae.

¹⁵ Akaia hae kwiamó betó mole so whi kuamó Stepanas-ró ama be whi so whitamota, folosóró kisipa feteyóló Keriso betaleteti, diaaọ ai kisipare ape. Ai so whiita, Kótóné kae beteró betere so whi tao saairaalu, mo doa ketekę bulapó.

¹⁶ No nerape-ó, diẹ atei kaae ala dere so whiró mepaae dątamo toune wóló, wisi kisipa mulu Talené kutó diratere so whitamota aqmó dua betae yóló ma fo i dere ape.

¹⁷ Diaaọ mole ọla kwiapaae ę tao sóró melaai yaleteti, Stepanas, Fotunatas, Akaikus, atimané mole ọla ę tao sóró male waletaimó, mo hękese yalepó.

¹⁸ Ti noatepae, atimané ę tao sale alané yalo kepe hękese duraalu, diaaọ kepekélé hękeseyalepó. Atei kaae wisi ala dere whirapeta, so whi feané dukiranérápó.

Kemerótu kọléo yale fo

¹⁹ Esia hae kwiamó betó mole Keriso fakerapené diępaee kọléo i

dere ape. Akuilaró ama soma Prisila-tamonékélé, atimaamoné bepaae tourótua dere Keriso no nerapekélé Tale tuámó bitu, diapaae hosaa mo turó muóló kọléó dapó.

²⁰ Imó betó mole no nerapenékélé, diapaae kọléó dapó. Kótóné ama kae beteró betere so whịné dere ala sya fóló, diasisitei apuóló kọlọ tukó nuku betae.

²¹ Diapaae kọléó yóló i dere asẹta, ẹ Pol-né mo yálo naasenétóró dapó.

²² Mepaae whị dené Talepaae yaala sókó fole ala initepa, ti ai whị Tal-ené mokorópóló yae. Tale-ó, yá dá beterepaae ape!

²³ Dá tẹteróló kaae tare whị Yesuné hamokoróló hále tao sere ala diapaae erópóló yae.

²⁴ Ẹ dá tẹteróló kaae tare whị Yesu tuámó bitu, yálo diá feapaae yaala sókó furaalu i dere ape. Mo kée, téyópóló yae.

2 Korin

¹ Ëta, Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, so whi teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné kutó dirópóló doteyale *aposel* whi Pol-né dapó.

I dere aseta dané no Timoti damo wusuró bituraalu, diã Akaia hae kwiamó Kótóné kae betero betere so whiró, ai hae kwiamó tene Korin bemó betere Kótóné fake so whitamopaae dapó.

² Dané Aya Kótóro da teteróló kaae tare Tale Yesu Kerisotamoné hamokoróló hale tao sere alaró, hosaa muni deyóló dua betere alatamo diãpaae erópóló yae.

Kótóta kqleturaalu tao sóro hai kisipa mulatere Talepó

³ Da teteróló kaae tare Tale Yesu Kerisoné Alima Kótóné doi hale sóro horópóló yae. Ti ata, kolené sukutere ala kaaraterere Aya bitu, sekei ala wapakélé kisipa feléróló tao su betere Kótó beteropó.

⁴ Dané sekei alarape feata, ama tao sóro da kisipa felérotua dapó. Kótóné dapaee ai ala erótua dereteita, mepaae so whi kae kae sekei tuamó betepa, Kótóné dapaee ai male kisipa felératere alané atimamo tao sópóló erapó.

⁵ Ti noatepae, Yesupaae erale doasi susupui ala feleyóló furaalu, dapaeeakélé mo dekéro wou beteropó. Atétu, dané sekei alakélé Yesu Kerisoné tao sóro, da kisipa felératere ala mo dekéro erateretei faturaalu, feleyóló mepaae so whipaaekélé fu beteropó.

⁶ Da sekei ala su betereiteita hale mei, diã feléyóló betóo, aluyaosóro tao sóo, yópóló dapó. Atétu, Talené da tao sóro kisipa felératepa, ti diãkélé feléyóló betaalopó. Dãtamo Kótóné kisipa felératere ala depa, ti aita, diã feléyóló beteropóló dapó. Dapaee wou betere susupui ala kaae, diãpaaekélé wapa, ti ai eraterere

feléi alané ai susupui ala hale belée tanópóló, diã fotokq bulatapó.

⁷ Diã take mo wisiyóló betaalopóló, dané mo diriyóló kisiparapó. Ti noatepae, dapaee wou betere susupui ala kaae, diãkélé ai su betere ape. Atétere kaaetóro, dapaee erótu betere kisipa felératere ala diãkélé saalopó.

⁸ No nerape-ó, da Esia hae kwiamó betepa, erale sekei alarape diaaq kisipa yaasepóló dapó. Mo doasi sekei alané da só deró betaleteiné, beleyaaire mo sunipó. Atéru da mo sukutere dalemó beteropóló kisipa mualepó.

⁹ Ita mo dapó. Dané hosaa tuamó mo turó muale kisipata, da mo sukóló mole nisi yalepó. Téyaletei, dapaee ai erale ala dané sumó belenére nisi yaosóro, sukale so whi kepaarótu betere Kótópaae kisipa tirópóló yalepó.

¹⁰ Da felekemó mo ti dóló aluraletei, ama da tao su yale kaae, nalopaaekélé atérótóro tao saalopó. Tétu diaaqkélé da tao sóro momarótu betepa, ti Talené da aluyaosóro tao sere ala hale yó tareteiné da haıtamo apaae kisipa tiró beteropó.

¹¹ So whi feané da tao sóro momatu betere ala mo dokonóturaalu, Talené hamokoróló hale tao sereteimó da so whi feané apaae mo kée yaalopó.

Polo-né folosóro yaai kisipa muale ala fisikóló taarale fo

¹² Da i haemó betó mole so whi kuamó kutukélé, diã Keriso so whi kuamó kutukélé, Kótó tuamó wale mo kae ere alaró tó tikiné ini, kisipa mo turóné dere alatamo da tuamó mupa, so whi feané kelalepó. Atéro kutu yale ala dané kisipa faróló taletepa hoko ala ini, feané keletómó mo donoi ala yalepóló da haıturaalu, bopé fake dapó. Atétu betaletei i haemó mole kisipa sya fóló ini, Kótóné hamokoróló hale tao sere ala sya furaalu yalepó.

¹³⁻¹⁴ Ti noatepae, dané diãpaae i asq dere fota, hapóluni, diaaq

dosayóló sù mó kisipanérápó. Dàné du betere ala mepaae diaaọ kisi-
paretei, mepaae dià kisipanipó.
Téretei, take nalopaae ti diaaọ mo
turó tué yaalopóló kisipa mutapó.
Take dà tẹteróló kaae tare whị Yesu
wale sukamó dāné dià kilitu, haịyóló
bopé fake yaaire kaae, diaaọkélé
dà kilituraalu, haịyóló bopé fake
yaalopóló, kisipa mutu i dere ape.

¹⁵ Ai betené, ẹ mepaae faai folosóró
dià betereró waairaalu, ọla ọla
taleyóló mulalepó. Até yaleteita, yalo
yó matere fo tuámó bole wisi ala dià
tamo félimó sọpóló yalepó.

¹⁶ Ẹ Masedonia hae kwiapaae fu-
raalu, dià keleté wóo ẹ momó fe-
saae woukéle dià keleté wóo, yaai
yalepó. Atéró ẹ aipaae wapa, ti diaaọ
ẹ tao sóró Judia hae kwiapaae doton-
aasepóló kisipa mualepó.

¹⁷ Yalo ai muale kisipata, bete
munipa hoko yaleé? Ó i haemó
mo whiné kisipa kaae mulu, ẹpó
téyaalopó dutei, momómo meipó du
dere kaae yaleé?

¹⁸ Ténì, Kótóné ama yaalopó dere
ala motóró du dere kaae, dāné
diapaae yó mótu betere fota, ẹpó,
dutei meipó, fo kae dumipó.

¹⁹ Ti noatepae, dià kuamó ẹ Pol,
Sailas, Timoti, dà sore whịrapené
Kótó Naalema Yesu Keriso i kaae
whịpóló, dià tuámó yó móturaalu,
ama ẹpó dutei meipó, dere fokélé er-
apóló diapaae yaleé? Ai fo ini, Kótóné
ama eraalopó deté wale fo fea Yesu
tuámó dokonóturaalu, ẹpó, téyaalopó
fo betà deté konapó.

²⁰ Ti noatepae, Kótóné ama mo
eraalopó yóló muló betere forape
fea, dà tẹteróló kaae tare whị Keriso
tuámó mo dokonóturaalu, ẹpó, fotóró
mulapó. Atéreteiné, Kótóné doi doasi
mulóló, dà Yesu tuámó bitu mo kée,
téyópóló yae, fo dua dapó.

²¹⁻²² Dàkélé, diàkélé, dà tẹteróló
kaaé tare whị Keriso tuámó diriyóló
beteratere alata, Kótóné amatóró dua
dapó. Dà Kótóné ama so whịpóló sóró
beterótu, topomó wel wei suni yóo,
dà mo amapóló siriróo, take dapaae

wisi ala eraalopó kisipa muópóló,
ama Dẹi Kepe Wisi dāné hosaa tuámó
beteróo, erapó.

²³ Kótóné keletómó yalo mo fo i dere
ape. Ẹ fesaae wou ai Korin beró
dià foné siré waai yaleteti, dei kisipa
muaosóró taaralepó.

²⁴ Dàta, diaaọ kisipa tiki tiratere
ala tẹteróló kaae tare doasi aqyóló
bitu dumipó. Tépateti, dià haịyóló
beterópóló kisipa mutu, dà diatamo
kutó betámó ditu beterapó. Ti
noatepae, diaaọ kisipa tiki tiratere
alané betà dià mo diriyóló bete-
anérápó.

2

¹ Ẹ dià beterepaae waai kisipa
mualetei, take yalo dià deteraayóló
foné supa, diaaọ hosaa tuámó seke su
yale kaae, momó yaosóró taaralepó.

² Ti noatepae, yalotamo dià foné sóró
só deróló sekei kisipa mulatepa, ti ẹ
hẹkese yaaitere alamo, né eraaló?

³ Yalo diapaae aseyale fota, ẹ dià
beterepaae wale sukamó hẹkesei ala
eraai yale so whinétei, epaae doasi
sekei ala eraosóró yalepó. Ẹ tuámó
mole haị diaaọkélé saai kisipa mutu,
yalo dere fo mo wosóló sya fenérápóló
kisipa tiralepó.

⁴ Ti noatepae, yalo diapaae
aseturaalu, hosaa tuámó doasi
dekeyóló wole dua yalepó. Ita, dià
dele sóró hosaa supu yópóló dumitei,
yalo diapaae mo turó yaala sókó fole
ala kisipa yópóló dapó.

*Dowi ala yale whiné ama dowi ala
kwia hąle kemerae yale fo*

⁵ Whị me dené me whị hosaa
tuámó sekei ala erélipa, ti ẹ maaté
hosaamó sọpóló ini, dià feapaaekélé
eralepó. Aita dowi alatei, mo ti doróló
aluratere ala meipó.

⁶ So whị feané ai whị foné sóró
haleraletei supa, mió momó ini
taalae.

⁷ Ai whị ą seke duraalu mo ti
haepaae derepaosóró ama yale dowi
ala kwia tani, me ọla meipóló kisipa

keteróló, ą tao sóró keteke bulóló fo wisitei yae.

⁸ Atéró diané yaala sókó fole ala ama kisipa yópoló, ąpaae haķeamó yae yóló diąpaae i dere ape.

⁹ Yalo diąpaae yae yale fo fea diaaę wisiyóló wosóló sya fuléró kaee ke-laai kisipa mutu aseęyalepó.

¹⁰ Diąnéta mo whinė dowi ala kwia tani kisipa keteratepa, ti yalokélé ai whinė yale dowi ala kwia tani, haķe kemeratapó. Ai whinė me dowi alatamo itikimó, ti dią wisiyóló beteropóló tao saairaalu, yalokélé Kerisoné keletómó kemeralepó.

¹¹ I dere fota haķe mei, Satan-né dilikóló dané dere ala doraşóró dapó. Ti daťa, haķe mokęleyaayóló bitini, Satan-né so whię doraai dilikitu betere ala dané mo kisiparapó.

Talené ama yóló muló betere fo wisi tuęmó ama kae ere deę faęnapó

¹² E Troas bemó betere so whiępaae da tęteróló kaae tare whię Kerisoné fo wisi yó melaai felemó, ai fo yó melópoló Talené tę doasi muló betepa kelalepó.

¹³ Aimó kutó diyaai yaleteti, yalo no Taitus bitinire betené yalo hosaa muni derepéni kisipa seķetepa, ai so whiępaae kęleó fomaaté yóló e Masedonia hae kwiapaae felepó.

¹⁴ Tépatei da Keriso tuęmó betepa, Kótóné ama bóe whię dóló tęteróló sale ęlapóló betere dokę haķeamó heķesetamo dapesó fu beteropó. Atétere alané me ęla felé ķęlaa wisi woutere kaae, Kótó ą etei kaae Tale beteropóló so whię feapaae yó mótu beteropó. Atéreteimó, Kótópaae mo kée du betenérápó.

¹⁵ Kerisoné Kótópaae haķe matere ęla tuęmó sókó wale ķęlaata ti dapó. Ti ai ķęlaata, aluyaşóró tao sere so whiępaaekélé, sukóló mo ti aluyaaire so whiępaaekélé wou beteropó.

¹⁶ Da i fo yó matere whięrapeta, mo ti alu du betere so whinė kulumumó ti sini ęla ķęlaa kaae wóo, aluyaşóró Kótóné tao su betere so whinė kulumumó, ti mo betere felé ķęlaa

wóo, du beteropó. Atei kaae hapólui ala mé whinė sümó enére?

¹⁷ So whię feané *moni* saai kisipa mutu, Kótóné fo yó mótu dere kaae, dané dumipó. Ai ala ini, Kótóné keletómó ama dotęyale whię aęyóló Keriso tuęmó bitu, mo wisi kisi-patamo mo fotoró yó mótu beteropó.

3

¹ Danétei da yó matere whiępóló dukiraterere fo momó yaai dapóló de? Ó daťa etei kaae so whiępó kisipa yópoló aseęyóló matepa só fole whięrapené dere kaae dané de? Mepaae whięrapené dere kaae, da etei kaae whiępó yópoló, aseķó eróló diąpaae yó melaai, ó diaaę da melópoló wosetere nisi de?

² Aita ti diątoró iru, dané hosaa tuęmó aseęreteiné so whię feané kolóló doşaanérápó.

³ Diąta, da tęteróló kaae tare whię Kerisoné aseęreteiné diaaę du betere ala so whinė kilituraalu, ita Pol-sépiné diale kutómó oleyale dupóló haķearatapó. Aita mo aseętere weinė ini, mo ti betó tare Kótóné Kepe Wisiné eró beteropó. Ai aseťa, mo kane fake tómó ini, so whinė hosaa tuęmótórá erapó.

⁴ Ai ala erémólópoló tuę tamo muluraalu dumi, Kótóné keletómó da tęteróló kaae tare whię Kerisoné da fotokęratepa, mo ere alatórá halaaíné dapó.

⁵ Ai alata, danétei kaayóló ipakó, dané yalepó fo enénipó. Aita, Kótó ą tuęmó ere alané da sęratepa du beteropó.

⁶ Ti Kótóné ama kutó diraterere whię bitu, ama so whię tao saalopóló mulale dirii kisi fo erópoló, ama fotokę daępaae mo sęralepó. Ai fota, aseęné ini, Deę Kepe Wisiné eró beteropó. Ti noatepae, aseęre foné da dóló sükunateretei, Deę Kepenéta, dańmó mo ti betere bete mótu beteropó.

Kale kisi fo tuęmó ama mo kae ere deę wisinaale faęnapóló ere fo

7 Take Moses-né Kótóné ala eróturaalu, kane fake tó mó aseyale fo yó malepó. Ai foné so whipaae sukutere alatei eralepó. Ai alata, de wisinaaletamo weipakalepó. Ai dęta, alu deté faaipatei Moses-né kelepaa dęyó faleteiné, kele detęliru Israel fake so whinė ama kelepaa diriyóló kilini ipakalepó.

8 Mió Dęi Kepe Wisiné erótu betere alatamo wale dęné take ai alatamo wale dę mo ti bosenó bitinipóló de?

9 Kale tukóló muló betere fo sya furaalu du betale alané, so whi fea taleyóló só deró beterepó. Ti ai alata, Talené dę wisinaaletamo weipakalepó. Téyaletai, mo donoi so whipó dere ala tuámó wale dęné kale folosóró wale dę mo ti bosenó beterepó.

10 Ti take alatamo wale dę kolósu, mió ere alatamo wale dę kolósu depa, mió ere alané dę mo doasi ereteiné take wale dę hęle ęla kaae aęró beterepó.

11 Take mo hęleke sukamó maató yóló alu deté fele alata, dętamo walepó. Téyaletai, mo ti deté fu betaaire alatamo wale dęta, mo doasipó.

12 Take nalopaae dę atei wisi ala tuámó betaalopóló kisipa mutu dę wini, halaainé Talené ala i erótu betere ape.

13 Moses-né kelepaaamó ere dę alu deté foletai, Israel so whinė kelaęsóró, kutiné husurótua ipakalepó. Mió dęné ai yale kaae enénipó.

14 Tépatai, take atimané kutiri hapólu ipakalepó. Atére kaae, take atimané kutiri husirale kuti miókélé hęle iru, take tukóló mulale fo dosęatepakélé, atima tuę hapólutóró yó tarapó. Ai husiró betere kutita, mené dęae faranénitei, Keriso tuámó betere alané betę dęae faranęrapó.

15 Mió i alimókélé, Moses-né așere fo dosęatu betepatei, atima kisipa tiki hapóluru, hosaakélé hęle tare alata, kutiné kelepaa husuró betere kaae erapó.

16 Tépatai, mepaae so whi de

Talepaae kisipa feteyóló wapa, ti ai husiró betere ala kuti kaae dęae fótu beterepó.

17 Tale ęta, mo Kepetóró beterepó. Talené ama Kepe betere tikimó me alané dokoni, teraae fóló hęle beterepó.

18 Mió kutiné kelepaa husirénire so whi dępaae Talené ama ere dę wisinaale erótu beterepó. Ai dę dęné kaae tapa, ti mepaae so whinė dę tuámó ai ere ala kelenęrapó. Tętu, dękélé Talené ama aso kaae beterópoló, ama wisiraté fu beterepó. Ti ai dę wisi erótu betere Kepeta, Tale ętórótípó.

4

Mo haené aleale wutimó doasi ke bole ęlarape derapóló ere fo

1 Atérené, Kótóné ama dę kęleturaalu, tao sóró melale kutó hýyóló taaręni, hęle dirótu beterepó.

2 Atęturaalu, kikiti kinóló dere alakélé, enénire halei alakélé, kapala dilikitere alakélé, Kótóné fo doróló węratere alakélé, dęné mo dumipó. Ai ala ini, Talené ama mo fo yó mótu beterepóló, so whinė hosaamó sępóló, Kótóné keletómó mo hękeamó erótu beterepó.

3 Dęné i yó mótu betere fo wisi-tamo mepaae so whinė wosaairetei hapóluyóló husuró betepa, ti aita mo ti aluyaaire so whi ai ape.

4 Ti mió i alimó tęteróló kaae tare kapala kótóné Talepaae kisipa tiki tirénire so whinė ai fo wisi tuámó ere dę wisinaale kelaęsóró, atimané kisipa hapóluróló husiralepó. Ti aita hęle mei, kale fo tuámó Kótóné aso kaae betere whi Kerisoné ere dę wisinaale kelaęsóró erapó.

5 Ti noatepae, dęné i yó mótu betere fota, dętei doi sóró horótu dumi, Yesu Keriso ę Talepóló ama doi sóró horótu beterepó. Atérené dę Yesuné ala eróturaalu, dię tao sóró diaaę kutó diratere whirape i betere ape.

6 Ti noatepae, “Diliki tuámó dęyó fae,” yale Kótónétóró dęné hosaa tuępaae dęralepó. Ai dęta, dę tęteróló

kaae tare whi Keriso atóró ereteiné dané a kaae tapa, ti Kótóné ama ere de wisinaale kisipa enérapó.

⁷ Tépatei, ai bope deté wale ke bole qlarapeta, mo haené aleyale wuti-rapemó deró beterapó. Ti fea ala da tuamó kaayóló dumi, Kótóné ama fotokó da tuapaae suratepa dapóló, so whiné kisipa yópóló erapó.

⁸ Kotere tiki dokó sekei ala dapaae erótu betepatei, ai alarapené da haepaae deróló, mo ti só derótimpó. Da noa ala yaalorópóló koló koló epatei, dané kisipa mo ti fomaake inipó.

⁹ Talené ala erateremó, dapaae susupui ala erótu betepatei, Talené da taaló bitini, tao su beterapó. Mepaae so whiné da só deróló dorótu betepatei, mo ti dorótimpó.

¹⁰ Yesu a kepaaróló beterale fotokó da tuamó mupa so whi feané hakeamó kolópóló, a sukále ala dané tikimó mupa kutu beterapó.

¹¹ Ti noatepae, sukuni da betere whirape Yesuné ala erateremó da dóló aluranépatei, ama betere bete dané mo tó tikimó mupa so whiné hakeamó kolópóló, yó maté kutu beterapó.

¹² Ti Talené ala erótu betereteiné sukutere ala da tuamó mupatei, dia tuamóta, mo ti betere bete moleteiné dia mo beterapó.

¹³ Asemó i fo erapó.

“Talepaae kisipa tirale betené yalo ai fo yalepó.”

Ai fo yale whi a kisipa tiki tirótu yale kaae, dakélé atéru, diapaae i yó mótu betere ape.

¹⁴ Tale Yesu kepaarale sekéné a kepaarótu yale kaae, dakélé kepaaróló a betere tikimó atamo touróló betamó beteraalopóló kisipa mutapó.

¹⁵ Dané dia tao su betere alata, dia mo wisiyóló beterópóló kisipa mutu du beterapó. Até dereteiné, Talené so whi hamokoróló hale tao siré fóló, mo ti fakeraalopó. Atéturaalu, ai so whi atimanémo, Kótópaae mo kée

dere fo dekéro yó tapa, ti mo kae de faane Kótóné doi doasi saalopó.

¹⁶ Atéyaalopóló kisipa mutu, dané ditere kutó fomo duraalu taaraalomeipó. Dané mo tó tikita, do deté fu beteretei, dané kepe tuapaae ti betere dokó kisi whi aleraté fu beterapó.

¹⁷ Ti noatepae, dapaae erótu betere sekei alarapeta, haleke sukamó maaté muaaireteiné dané sumó belénérapó. Ai sekei alarapenétei, take nalo mo ti muó tawaaire de wisinaale dapaae eraalopó. Ai eraaire ala wisi kolósu, mió su betere seke kolósu depa, mo hale ɔla aɔrapó.

¹⁸ Atéreteiné da, dané kelené kelere ɔla kaae tani, kelenire ɔla kaae tarapó. Ti noatepae, kelené keletere ɔlata, mo haleke sukamó maaté muaalotei, kilinitere ɔlata, ti mo hale muótóro tawaalopó.

5

Da mo ti betaaire be hepen-mó erapóló ere fo

¹ I haemó da betere kapala furu be fisikó fupa, ti me ɔla meipó. Ti noatepae, mo ti be Kótóné damó hepen-mó tenó beterapó. Ti ai beta, mo whiné naasené tenipó.

² Ai bepaae faai da i haemó hale bitu, mo kuti derótu dere kaae, hepen bemó tene be atéro deranéé yóló doasi kisipa mutu beterapó.

³ Ti atei kuti deratere be demó, mepaae whiné da tiki daapi halepa kelaalomeipó.

⁴ Da i haemó kapala furu bemó bitu, sekei ala beleté furaalu, i be taaróló fenée yóló doasi kisipa mutu beterapó. Ti da daapi hale betaai kisipa muni, da betaaire hepen beta, kuti derótu dere kaae deranéé du beterapó. Téturaalu, mo ti betere alané sukutere ala ɔla kaae nó deróló, ama tikitóro alée faalopó.

⁵ Kótóné da atéro aleyóló betero betereteita, ti i bope yale mo ti betaaire tiki wisi saalopóló kisipa mutu erapó. Ti aita, nalopaae eraaire ala mo turó saalopóló kisipa

muǒpóló, Kótóné dǎpaae Dɛi Kepe Wisi melalepó.

⁶ Térené, dǎ i haemó mo tó tikitamo hǎle bitu, Taletamo betámó bitinipó. Atépatei, take nalo Taletamo betámó betaaire ala dǎné diriyóló kisiparu whaaliani, betere dokó dǎné kisipa tiró beterapó.

⁷ Dǎ mió i betereteita, kelené keletere ala sya furaalu ini, tué tiki tiratere ala sya foletiné beterapó.

⁸ Dǎ i daale tiki taaróló, Taletamo betámó betaaire kisipa mupatei, ai ali sókó waai teópa, dǎ wisi kisi-patamo kaae taté fu beterapó. Ti nalopaae ai ala mo eraalopóló kisipa mutu, dǎ halaainé beterapóló i dere ape.

⁹ Térapa, dǎ i betere tikimó ó kae tikimó betepakélé, me ɔla meipó. Ti Tale ǎ kisipa felé yaaire ala betǎ dǎné doasi keteke buóló du betenérápó.

¹⁰ Ti noatepae, dǎ tɛteróló kaae tare whi Keriso so whi taleyaai betere tikimó betepa, dǎ so whi fea taleyópóló, betǎ betǎ yóló daaneta yaalopó. Atépa, dǎné yale ala fea hǎkeamó taleyaalopó. Atéturaalu, dǎ mo i tiki daayóló bitu yale wisi alamó, ti wisi dupu melóo, hǎko yale alamó ti dowi dupu melóo, yaalopó.

So whiró Kótótamo bóe fióló betámó beteratere ala

¹¹ Térapa, so whi feané du betere alamó Talené kwia melaairetei hǎsókó feni, mo yaalopóló dǎ witu-raalu, so whipaae dowi ala taaróló, tué tiki feteyae yóló, dotopo du beterapó. Ti dǎ betere alata, Kótóné mo hǎkeamó kelerapó. Atére kaae, di-aaǎkélé dǎ etei kaae whi beterapóló diriyóló kisipa eranée du beterapó.

¹² Dǎné diǎpaae i dere fota, di-aaǎ dǎ dukirópóló dumitei, dǎné du betere ala kilitu, diǎ hǎi yópóló dapó. Tétu, hosaa tuámó ere ala kilini, tó tikimó ere ala kilitu betere whirapéné dǎ erateremó, atimapaae tokó melaaire fo i dere ape.

¹³ Dǎtamo topo doyóló keyaa fole whirape aǎpa, ti Kótóné ala eróturaalu dapó. Motamo wisi kisipa mole

whirape aǎpa, ti diǎ tao saairaalu dapó.

¹⁴ Dǎné i du betere ala feata, Kerisoné ama yaala sókó fole ala wisiné dǎ keteke bulatepa dapó. Ti noatepae, so whi mo fea tao saai betǎ whitóro sukǎlepó. Téturaalu, ama so whikélé fea ǎtamo betámó sukǎlepó.

¹⁵ Ti so whi fea tao saai ǎ sukǎle alata, betere so whi maaté wisiyóló betaaire ala ini, atima tao saai sukóló kepaayale sekéné ama kisipa mole ala betǎ erópóló yalepó.

¹⁶ Atérené dǎ mió i alimó kaae sóró bitiré furaalu, mepaae so ó whi i haemó mole kisipa sya fóló, etei kaae so whi beterapóló dǎné tale dumipó. Ti taketa, dǎné i haemó mole kisipa sya fóló, dǎ tɛteróló kaae tare whi Keriso atéro tale yaleteti, mió dǎné momó kae dumipó.

¹⁷ Térapa, mepaae so whi Keriso tuámó betepa, ti ai so whi Kótóné kisi kaaróló beteró beterapó. Atétere alata, take betale ala mo ti kemeróló, mió kisi ala tuámó ai betere ape.

¹⁸ Atéro beteratere ala feata, ti Kótó beteremó kaayóló walepó. Dǎró Kótótamo bóe du betaleteti, Kótóné Keriso sukópóló maletiné bóe firóló touralepó. Atére kaae, mepaae so whikélé Kótótamo bóe fiyóló dua betere ala dǎpaae malepó.

¹⁹ Aita hǎle mei, i haemó betó mole so whiné Kótótamo bóe du betepa, Kerisopaae erale alané atima yale dowi alamó Kótóné kwia melaai yaleteti taaróló, bóe firalepó. Tétu, Kótóné so whitamo bóe fiyóló betámó beteratere fo yó maté kwɛyópóló, dǎ sóró beteralepó.

²⁰ Atérené, mió dǎ Kerisoné ama fo eratere whirape i betere ape. Diǎ so whi Kótónétamo bóe fiyóló touyóló betaaire fo ama diǎpaae yaalopó yale kaae, “Kótótamo bóe fiyóló betae,” yóló Kerisoné doimó dǎné diǎpaae dirii ma fo i dere ape.

²¹ Yesu dowi ala inire whitei, Kótóné ǎ dowi ala dere whi aǎralepó. Ti aita hǎle ini, dǎ Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné ama so whi

donoraaire ala dokonótu, da mo donoi so whi aleróló beteralépó.

6

¹ Da Kótótamo betámó ama kutó diratere whi bitu, diápaae Kótóné hamokoróló hãle tao sere ala eratepa, ai ala hãle ɔla kaae depaae mullaqsóró, diápaae ma fo i dere ape.

² Ti noatepae, ama i fo dapó.

“So whi yało hãle hamokoróló tao sere alimó diaaɔ epaae tao sae dere fo yało mo wosóo, diá aluyaqsóró tao saai tukóló mulale be demótóró yało diá tao sóo yalepó,” erapó.

Yało diápaae mo i dere ape. Mió i sukamóta, so whi aluyaqsóró Kótóné hamokoróló hãle tao su beterapó. Ai ala yaaire be de me kae mei, mo miótóró i ape.

Pol doasi seke sale fo

³ Dãné so whi tao saai erótu betere ala mepaae whirapené bete muni, hoko ala nisiyóló faletu só deraqsóró, mepaae so whi Kótópaae waaire tu sesé yóló dée nalatere ala dãné mo dumipó.

⁴ Aténi, da Kótóné kutó diratere whi bituraalu ditu betere kutó diaaɔ kolóló, i whirapené mo donoi ala dapóló kisipa yaasepóló i dapa wosae. Ita doasi depe tukó wei kutópatei hãle diyó taruraalu, sekei alakélé, ɔla ɔla yaɔtere alakélé, whaaliala dere alakélé, wou betepatei dãné hãle belée tarapó.

⁵ Da kotere tiki dokɔ fea doasi foya dere alakélé, dóló susupuratere alakélé, *dipula* beteratere alakélé, erótua dapó. Da nokekélé wisiyóló fini, wotetamotei doasi depe tukó wei kutó hãle ditu beterapó.

⁶ Atétu, da me dere dowi alatamo hoseké ini, mo donoi kisipatóró muóo, bete mole ala mo wisiyóló kisipa yóo, me whipaae setere ala ini, wisi kisipatamo naameiné mo dua kaae taté fóo, du beterapó. Tétu, hosaa turóné yaala sókó fole ala yópóló, Deji Kepe Wisiné da fotokɔ

eratepa, ai ala diá so whi feapaae erótua dapó.

⁷ Kótóné fotokɔtamo mo fotóró duraalu, fo wisi yó mótua dapó. Tétu, Kótóné so whi donoratere alata, bóe dele whiné turu naaséné tɔ tawóo, fé naaséné wuti tawóo dere kaae iruraalu, ai donoi ala dãné tarapó.

⁸ Mepaae whiné dãné ditere kutó kilitu da dukiróo, mepaae whiné ti eratere fo yóo, dua dapó. Mepaae whiné dãné ditere kutó dorapóló mepaae so whipaae yóo, mepaae whiné ti mo wisi kutó ditu beterapó yóo, dua dapó. Da mo ala dere whi betepatei, mepaae whiné ti da kapala atima dilikitere whirape aɔrótu beterapó.

⁹ So whi feané da kisipa epatei, da teó kisi wale whirapepaae eratere ala kaae dua dapó. Da mo felekemó sukunépatei, hãle bitiré fu beterapó. Da fokosói ala yóló susupu eraletei, mo ti dóló sukunénipó.

¹⁰ Da dekené sukutu betepatei, betere dokɔ hekesé yó tarapó. Da fea ɔla ɔla munire whirape betepatei, dãné du betere alané so whi fea néli whi beterótu beterapó. Da ɔla ɔla munipatei, fea ɔla mole whirape beterapó.

¹¹ Korin bemó betó mole no nerape-ó, diátamo dãné hosaa mo turó muluraalu, dãné mole kisipa mo fea diápaae hãkeamó ai yale ape.

¹² Dãné diápaae yaala sókó fole ala dãné tao tani, mo turó erótu betepatei, diaaɔ dapaae yaala sókó fole ala ti kinóló tao tarapó.

¹³ Diá yało naale senaale kaae betereiné, diaaɔkéle dapaae hosaa mo turó muóló, yaala sókó fole ala u mótu i mótu yaasepóló, yało diápaae i dere ape.

Kisipa tiró betere so whi tirénire whitamo touyaqse ere fo

¹⁴ Diá Talepaae kisipa tiró betere so whirape kisipa tirénire so whitamo touyóló, dere ala fea betámó yaqse. Ti noatepae, donoi ala kolósu, dowi ala kolósu depa, betá ala ere? Ti demó

kotere so whīró dilikitamo kotere so whītamo netéro fulumu enére?

¹⁵ Dā tēterólo kaae tare whī Kerisoró dowi keperape tēterólo kaae tare kepe Belial-tamo touyólo betā kisipa muaaloé? Tué tiki tiró betere so whīró, tué tiki tirénire so whītamo betā ala ere?

¹⁶ Kótóné doi hale horólo moma dere beró kapala kótó sūrólo aleale qlarapetamo mo betā ala erapólo kisipa mute? Ti noatepae, dā Keriso so whīta, mo ti betere Kótóné momatere be tēnapó. Ai yale fo kaae ašemó Kótóné i fo erapó.

“Ē atimatamo betámó bitu, atima fole tikipaae ekélé faalopó. Tétu, ę atima tēterólo kaae tare Kótó betóo, atima ti yālo so whī betóo, yaalopó.”

¹⁷⁻¹⁸ Mo doasi fotokó bole Talené i fo dapó.

“Ai so whītamo hosekéro betereitei taarólo diā kaae betae. Atéru, mepaae naose yólo fo mulale ęla mo olaayaose. I dere fotamo diaaę sya fupa, ti yālo diā dape saalopó.”

Mo doasi fotokó bole Talené i fo dapó. “Ē ti diaaę Aya betóo, diā yālo naale senaale betóo yaalopó,” erapó.

7

¹ Hosaa mole no nerape-ó, Talené dāpaae ai wisi alarape eraalopólo muló betere fo hāle mulapa, kae kae dowi alané diaaę tiki ó kepe doraosóro, ai kaae dowi ala tuāmó hosekéro bitini, tika kae betaalopa sae. Atéro Kótó kolólo wituraalu, ę aqmó sukóló bitiré fóló, Talené ama mo kae ere wisi ala maaté eróló, mo ti fakeraté fu betae.

Pol hajné sukęle fo

² No nerape-ó, dāpaae diaaę hosaa munire aęrapa, mióta diāné dāpaae hosaa mutere ala yaasepólo i dere ape. Ti noatepae, dāné mepaae so ó whīpaae me dowi ala eréni yóo, dāné du betere alané atima mepaae so whī dée naaire tu munéni yóo, dāné dere ala diaaę tokóló yópóló, ó diāné

mepaae wisi wisi ęla saai diā dilikini yóo, yalepó.

³ Yālo i dere fo diā só deraai kisipa mutu dumipó. Yālo take yale fo kaae diāpaae dāné hosaa mo turó moleteiné dā tekeni diā sukutepa ó betepa, ti dā fea betā alatóro du betenérápó.

⁴ Diaaę yālo i dere fo wosóló, mo sya faalopóló kisipa mutu ę whaalia ini, bopé fake yólo hātu beterapó. Kae kae seķę dāpaae wou betepatei, diā Talepaae tué tirólo wisi ala hāle yó tareteimó, ę hā yólo wisi kisipatamo Talepaae yālo mo kée du beterapó.

⁵ Dā Masedonia hae kwiapaae wóló bitu, Talené ala eratepa mepaae whīné dāné dere ala yaosóro tu fea mo sesýalepó. Atétu, mepaae whīrapené dātamo bóe dóló hęle sóo, dāné kepe tuāpaaekélé, wituraalu whaalia yóo, yaleteiné dāné tiki sęa nalóló bitinipó.

⁶ Téyaletei, Taitus dā beterepaae wale alané, fomoyóló haepaae doropole so whī tao sóro ketekę bulótu betere Kótónéitei dā tao sóro hā dere ala eralepó.

⁷ Ai alané maaté mei, diaaę ę tao sóro hā dere ala eratepa, amamo dāpaae ene waleteiné dā tao sóro hā eralepó. Diaaę ę kelenée du betereiteikélé, diaaę hāsókó fóló yale alamó diāné hosaamó su deķené sukutu betereiteikélé, ępaae erótu betere alamó diaaę whaalia du betereiteikélé, fea dāpaae ene walepó. Ai fo wosetu, ę tuāmó hā dere ala mo turó fāyalepó.

⁸ Yālo diāpaae anale ašemó ere fonétamo diā deķei kisipa moipa, yālo atei kaae fo noatepa yaleé? yóló kisipa mutumipó. Taketa atei kisipa mo mualetei, mió ę hā kisipa mutapó.

⁹ Ti ai hāta diā deķetere alamó ini, ai fo dosęaturaalu diā sawa sukamó maaté hosaamó sóro deķeyaleteiné yalepó. Atéteremó diā donoi tuāpaae fole kilitu, ę hā du beterapó. Ti

noatepae, diñé deķę yale alata, ðané yale foné diğ mo ti doréni, Kótóné ama kisipa mole ala eraleteiné tu wisipaae feletei kisipa muae.

¹⁰ Kótó tuamó kaaróló wale deķę dere alané dowi ala taaróló, Talepaae kisipa fetetere ala eratapó. Atéturaalu, kisipa fetetere alané, ti aluyaqsóro tao sere ala kaaratapó. Take deķęi kisipa mualetei, yało mió kisipa fatepa, mo donoi ala ereteiné Talepaae mo kée du beterapó. Tépateti, i haemó kaarale deķęi alané ti sukutere ala kaaratapó.

¹¹ Kótó tuamó wale deķęi alané diğ tuapaae erale alarape i ape. Kótóné ala eraai butere ketekękélé, me dowi ala inipatei, hałe só deratere kapala fo so whiné mo nisi yaqsóro, ketekę buóló haķearótu betere alakélé, dowi alatamo fopaae butereteikélé, mené diğ doraqsóro wisiyóló kele muló betere alakélé, diğ ðatamo betenée du betale alakélé, so whi wisiyóló beterópóló ketekę bulótu betere alakélé, mené dowi ala deretei haķeamó kemerópóló, donoraai bole ketekękélé, kale deķę dere alané eralepó. Yało ašemó yale forape diaağ dosayóló ai fo mo wosóló sya feleteiné mió diğ tuamó yało foné saai dere ala muniretei haķearalepó.

¹² Take yało diğpaae ašemó yale fota, dowi ala dere whimó kisipa mutu, ó ai dowi ala eratere whimó kisipa mutu inipó. Téní, Kótóné keletómó ðané dere fo mopóló wosóló eraaire ketekę diaağtei kisipa yópóló yalepó.

¹³ Ai alarapené ða mo tao sóro ketekę bulalepó.

Ai ketekę tómó diğ feané Taitusné ama kepe tuapaae felératere ala eraleteiné a mo haıtamo fesaae wale ala kilitu, ðakélé mo doa haıyalepó.

¹⁴ Yało diğ dukirótu apaae yale fo motóro dokonótu, a wisiyóló dape saleteiné ę hale ini, feléi kisipa mutapó. ðané diğpaae yó matere fo fea motóro du dere kaae, ðané diğ dukirótu Taitus-paae yale fo ama mo irapóló kisipa yalepó.

¹⁵ Taitus aipaae wapa diğ winé sukutu diri furu furu yóló, naameiné diaağ a mo wisiyóló dape salepó. Take ama atéro ene wale fo diaağ mopóló kisipa mutu wosóló, sya fele ala mió ama kisipa duraalu, diğpaae yaala sókó fole ala mo ti faatapó.

¹⁶ Yało i dere fo fea diaağ wosóló mo eraalopóló, yało kisipa tiróturaalu, ę mo doa haıné sukutapó.

8

Haıtamo hałe matere ala yópóló ketekę bulatere fo

¹ Ne norape-ó, Masedonia hae kwiamó te mole be huluamó betó mole Keriso fakerape Kótóné hamokoróló hałe tao sóro male ala diaağ kisipa yaasepóló i dere ape.

² Ti ai so whi atima kaae ke-laai mepaae seķę wou betaletei, heķesetere ala mo turó faayoó, mepaae ęla ęla ó *moni* meiyóló yoleale betó epatei, atimamo hamokoyóló *moni* mo dekéro deralepó.

³⁻⁴ Atéro mo dekéro deraleta yaleteiné sókó faai yale ðale mo ti bosene felepó. Aita, atima kęleaanétei Judia hae kwiamó Kótóné kae beteró betere so whi tao saai kisipa mutu, mepaae so whiné hamokoróló hałe derale *monitamo* touróló, atima mole ęlakélé haıtamo deraai kisipa mutu, melaaire te mulae yóló ðapaae dotopoi fo yalepó. Ti aita, so whi hamokoyóló hałe tao suraalu yale alapóló, yało diğpaae i dere ape.

⁵ ðané kisipané atima sumó enérápóló kisipa muale ala mo ti bosenóló, atimané yaai dere alakélé, ęla ęlakélé, betere betekélé, fea Talené naase tuamó mulalepó. Atéro nalo ti atimakélé ðatamo touyóló Kótóné kisipa mole ala eraai yalepó.

⁶ Atérené, Korin bemó betó mole so whi diñé ai ala yópóló, Taitus a diğ beterepaae fae yóló seıyalepó. Ti aita, Taitus-né ama taketi kaae sóro diale kutó ereteiné, mió a diğ beterepaae wapa, Talené hamokoróló tao sere

ala diaaḡ eróló mo ti kemerópóló yalepó.

⁷ Térapa, diaaḡ tué tiki tiratere alakélé, fo wisi yó matere alakélé, mo bete mole ala kisipa dereteikélé, mepaae ala eróturaalu, doasi keteké bole alakélé, ḡapaae yaala sókó fu betere ala alakélé mo wisirapó. Atétere kaaetóró hamokoróló tao suraalu, atéro hāle matere alakélé mo wisiyóló yae.

⁸ Yaḡo i dere fota, diāpaae i ala yae yóló dumi, Masedonia whīrapené mepaae whī tao saai butere keteké kolósu, diaaḡ butere keteké kolósu yóló, diā tuamó mo yaala sókó fole ala muluraalu, déro kḡae kelaai dapó.

⁹ Ti noatepae, ḡa tēteróló kaae tare whī Yesu Kerisoné hamokoróló tao sere ala diaaḡ ai kisipare ape. Ti ḡ doasi néli whī beteretei, diā tao saai kisipa mutu, yoleale whī alée feleteiné diā néli whī beteralepó.

¹⁰ Diāné yaaitere alamó kisipa mutu, diāpaae yaḡo kisipa matere fo i dere ape. U kemeyale ba fomó mepaae kae kae be hulua Keriso fake so whīné *moni* deraaipa, diaaḡpi folosóró deróo yalepó.

¹¹ Diaaḡ atéro diale kutó ketekētamo kaae su yale kaae, miókélé ai alatóró deté fóló kemerae. Atéro melaaí kisipa mutepa, ti diaaḡ mole sūtóró melae.

¹² Diaaḡ mole sūtóró wisi kisi-patamo matepa, ti Tale ḡ hēkese duraalu, ama kisipa feléyaalopó. Mepaae whīné melaaíttere ḡla munipa, ti Talené me ḡlakó menipóló dei kisipa muaalo meipó.

¹³ Ḋané kisipané mepaae whīrape atima ḡla ḡla mo dekéro muluraalu, diā sawa tēti moleteiné seké tuamó beteraai dumi, fea betā alatóró yóló betaai i dere ape.

¹⁴ Mió diā ḡla ḡla mo dekéro moleteiné, atima yaḡatere ḡla diāné melóo, nalo diāmo yaḡatepa atimané dekéro moletei diā melóo yópóló dapó. Atéro u tao su, i tao su depa, ti mo fea betā ala yólótóró betaalopó.

¹⁵ Atétere alata, ašemó i ere fo kaaepó.

“Mepaae mo dekéro sale whīné ḡla buki muni feni, mo sūmótóró nóo, mepaae mo tóróti sale whī wote ini, mo sūmó nóo, yalepó,” erapó.

Taitus Korin bepaae doteyale fo

¹⁶ Yaḡo diā tao sópóló, ḡ keteké bulale Kótóné Taitus-paaekélé ai kaae ala eró betepa, Kótópaae yaḡo mo kée du beteraipó.

¹⁷ Atéreteiné, ḡ ḡané fae depa waalo meitei, mo taketi diā beterepaae waai du betaleteiné waalopó.

¹⁸ Ḋané no whī betā Taitus-tamo wópóló dotonatapó. Ai whīta, mió wosetere fo wisi erateremó, Kótóné kae betéro betere so whīné dukirótu beteraipó.

¹⁹ Ai ala maaté mei, kale hāle melale *moni* sóró, ḡatamo Judia hae kwiamó betó mole so whīmó male fópóló, Kótóné kae betéro betere Keriso so whīné ḡ sóró beteralepó. Atéro hāle matere *monita*, Talené doi sóró horóturaalu, ai so whī tao saaire keteké kolópóló kisipa mutu, ḡané hotowayóló tēteróló kaae tawaai dapó.

²⁰ So whī tao suraalu, hāle melale doasi *moni* ḡapaae diaaḡ hotowaró kaae tani, ḡlémi serapóló mepaae whīné ḡa eratere fo yaḡsóró kisipa mutu dapó.

²¹ Ti noa betené dumipó. Talené keke tómókélé, mo so whīné keke tómókélé, ḡané du betere ala mepaae whīrapené kilitu, mo donoi ala ḡapó yópóló kisi mutu, hotowayóló kaae tarapó.

²² Ḋané no me whīkélé atimaamoto dotonaai dapó. Ḋa kḡae ke-lalemó, mepaae ḡané yae dere ala fea ai sekéné mo ketekētamo dua yalepó. Diaaḡ mo wisi ala yaalopóló kisipa mutu, ama take bole keteké tómó miókélé ḡ Talené ala eraai mo doasi keteké bulapó.

²³ Taitus ḡta, ḡtamo titiyóló kutó betámó diyóo, diā kuamó bitu betā

kutó diyóo, dere whị betera. Dụn no me whị tamota, ti Kótóné kae betero betere so whịné sóró betero betera. Mepaae so whịné ai seké tamoné ditero kutó kilitu, da teteró kaa tare whị Kerisoné doi doasi hale sóró horatapo.

²⁴ Tera, Keriso fake so whị fean diaa yaala sókó fole ala hakeamó kolópóló, ai sore whirapepaae mo erae. Atetepa, ti diaa dere alamó dụné dukurótu betere fo mopó enera.

9

¹ Kótóné kae betero betere so whị tao sae yóló, deté wale fo wosóló, yaire keteké diá bunipakó, yalo diapaae momó yaaloé.

² Ti so whị tao saai diaa bole keteké yalo mo wisiyóló kisiparapo. Diá ai ala yaai doasi keteké boleteiné take kemeyale ba fomó kaa sóró, diá dukiróturaalu, Masedonia hae kwiamó betó mole so whipaae diá Akaia hae kwiamó betó mole so whimó hale melaire *moni* deraai du betera fo yalo deté kwalepo. Ai fo woseturaalu, ai be hluamó betó mole so whị atimanékélé *moni* deraai hosaa tukalepo.

³ Diaa hale matere alamó dụné diá dukirótu betere fo bete muni nisiyaosóró, kale bope yale sore norapepi aipaae dotonatapo. Yalo atimapaae, diá donoróló betepa kelaalopo yale fo diá tuamó motóro epa kolópóló yae.

⁴ Ti noa yaosóró dumipo. Mepaae Masedonia whirape etamo wouraalu, diá donoróló bitinipa kilitu, dụné diá dukirale fo kapala irapo deremo, dakélé diakélé mo doasi hale yaosóró dapó.

⁵ Teyaosóró, kale norape atimapi folosóro diá beterepaae dotonatapa wisirapóló kisipa mutapo. Ti noatepae, diaa hamokoróló hale melaalopo yale *moni* deróló kemerópóló kisipa mutu i dere ape. Ai ala depa, ti seteremo dei kisipatamo

meni, wisi kisipatamo hamokoróló hale melaalopo.

Hale matere alata, kutómó ọla wae dekéro bilitu dere kaae dapó

⁶ I dere fo wosóló kisipa muae. Mepaae whịné ọla wae sawa tóroti bilitapa, ti ọla sere alimókélé sawatóro saalopo. Mepaae whịné ọla wae dekéro bilitapa, ti ọla sere alimókélé mo dekéro saalopo.

⁷ So whị dokọ beta beta setepa dei kisipatamo meni, atima kisipané meteró melaai depa, ti ai sutoró melópóló yae. Ti noatepae, hosaa tuamó hakesetamo matere whị Kótóné mo hakeserapo.

⁸ Atetu, Kótóné hamokoróló hale tao sere ala diapaae suratapa, betere dokọ fea diá mepaae noa kaae wisi ala yaai depa, ti me ọla yayani, mo sumó enera.

⁹ Asemókélé i fo kaae erapo. “Ama wisi wisi ọla yoleale yóló betó mole so whimó aliralepo.

Ama so whị tao sóró donoratere alakélé kemeni, hale yótóro tarapo,” erapo.

¹⁰ Ọla waero mo nokole *bred* otamo matere Kótóné diaa biliyaaire ọla wae fakero, ọla ulumetepa dekéro sóo dere kaae, Kótóné so whị tao sóró donoratere alané du wisikélé diaa mo ti fakero yaalo ai ape.

¹¹ Teturaalu, diaa kae kae ala duraalu, mepaae so whị hamokoróló tao sópóló, Talené diá mo suraalo ai ape. Diáne atéro hale matere ọla dụnemo sóró kale yoleale so whimó matepa, Kótópaae atimané mo kée fo yaalopo.

¹² Kótóné so whị tao sóró diaa ai eratere alata, atima yayatere ọla mótua dapó. Ai maaté mei, Kótópaae doasi kée dere fokélé wei kaae fayóló felée fu betera.

¹³ Diaa atéro Talené ala eroturaalu, mepaae so whị tao sóró erotu betere ala mepaaené kilitu, ita Kerisoné fo wisi sya fóló aomó bituraalu, hamokoróló tao sere ala dapaaekélé,

mepaae so wh̄ipaaekélé, eratepa ke-lae yóló, Kótóné doi hale horaalopó.

¹⁴ Kótóné hamokoróló tao sere ala dī tūpaae fāanó betereteiné Talepaae momaturaalu, atimané hosaa mo turó dīpaae muóló yaalopó.

¹⁵ Kótóné hamokoróló h̄ale meló betere ala wisinaale mo wh̄iné etérapóló bete turó tokóló enénipó. Atéreteimó, āpaae mo kée fo du betae!

10

Pol Talené kutó dirateremó kae kae eratere fo yaletei

¹ Ē dīatamo bet̄amó betale sukamó, ē fo kóló kóló yóló wire wh̄i āretei, kae tikimó bitu ti wini, halaainé āsetu beterapóló ē eratere fo ai du betere ape. Tépateti, Talené fo aomó sukóló betere alaró witamo naameiné dua betere alatamo Kerisoné epaae eratepa, ē ai ala tūamó bitu, ē Pol-né dīpaae i yae dere fo wosóló, mo yaasepóló dapó.

² Ti ē dī beterepaae wale sukamó, mepaae so wh̄iné kisipané d̄a i haemó mole ala sya furaalu, Talené ala eratere nisiyóló, d̄a eratere so wh̄i ē halaainé foné saosóró, dī miótitei donoróló betae yóló i dere ape.

³ Ti noatepaae, d̄a i haemó h̄ale bitu-raalu dele bóeta, i haemó mo wh̄iné dele bóe kaae meipó.

⁴ D̄ané bóe dele ɔla ɔlakélé, mo bóe dele ɔla ɔla kaae meipó. D̄ané bóe dele ɔla ɔlata, Kótóné doasi fotokɔ fāaneteiné Kótótamo bóe duraalu, ere dirii sa fisikóló doranérapó.

⁵ Mepaae so wh̄iné Kótó ā etei kaae Tale beterapóló kisipa yaosóró sesé duraalu, kae kae fosó fosói foró, bete mole ɔla āratere alatamoné sa kaae depa, d̄ané fisikóló dorótu beterapó. Téturaalu, d̄a t̄eteróló kaae tare wh̄i Kerisoné ala eraai mole kisipa k̄opaae faosóró, d̄ané tūe tiki turó Yesuné t̄eteróló kaae tare aomó mulópóló, mo hotowaró kaae tarapó.

⁶ Dīa Talené fo wosóló, aomó sukóló bitu sya fóló erótu betepa, ti mepaae ai fo wosetere h̄oyóló

dowaae fu betere so wh̄i fea d̄ané só deróló kwia melaai d̄a siki siki yóló betenérápó.

⁷ Dīata, mo tómó ere ala maaté kilitu beterapó. Mepaae wh̄iné āta, Kerisoné wh̄i beterapó depa, ti d̄akélé āre kaae Kerisoné wh̄itóró beteretei ama kisipa yópóló yae.

⁸ Ita, dīa só deróló doraai dumitei, Keriso tūamó diriyóló beteratere ala d̄ané t̄eteróló kaae tanópóló, Tal-ené d̄apaae melalepó. Atérené ē haleni, halaainé dīpaae h̄akeamó i du betere ape.

⁹ Yālo dīpaae āsemó i dere fota, dīa wiratere nisi yaose.

¹⁰ Ti noatepaae, mepaae wh̄irapené duraalu, “Ama āsemó deteraai fo du betepatei, ā woló bet̄amó bitu dere fota, ti kisipa inire wh̄iné fo kaae h̄oko du beterapóló,” erótua dapó.

¹¹ Atei kaae eratere fo dere so wh̄iné, d̄a kae tikimó bitu āsemó dere fo kolósu, d̄a aipaae wóló mo dere ala kolósu depa, me ala kae mei, mo bet̄a alatóró epa kelaalopó.

¹² Mepaae wh̄irape atimané ditere kutómó atimatei doi sóró horótu dere kaae d̄ané dumipó. Ti atimané du betere ala atimatei taleyóló atimata, etei kaae wh̄irape beterapó du beterapó. Tétu, atimané dere ala k̄aae kolóló u kolósu, i kolósu du betere alata, wisi tūe muluraalu dumipó.

¹³ Atima atépateti, d̄ata mo d̄ané di-ale kutómótóró bopé faketu beterapó. Ti d̄ané i ditu betere kutóta, Kótóné d̄apaae diyae yale d̄alemótóró dituraalu, d̄a bopé faketu beterapó. Ai d̄ale muló betere kutó tūamó dīakélé ai bole ape.

¹⁴ D̄a fo wisi yó maté kuturaalu, dīa beterepaae ūameisóró, ti etei kaae bopé fake dere ala ūameipó. Tépateti, Kerisoné fo wisi dīpaaekélé yó male waletetiné d̄a mo donomó bopé fake dapó.

¹⁵ D̄ané diyale kutó mupatei, kae wh̄iné diyale kutómó d̄a bopé fake dumi, mo d̄ané ditere kutómótóró bopé faketu beterapó. Ti dīané kisipa tiró betere ala faketé fupa, d̄a dīa

tuamó bitu ditere kutókélé mo ti fakeraai kisipa mutu, Talepaae tué tiróló hajtamo i betere ape.

¹⁶ Talené mió i wosetere fo wisi dané erateretei diá tuamó faketepe, ti diá betere tiki mo utéró betó mole so whipaaekélé yó maaté kweyaai kisipa mutapó. Mené diyale kutómótei, dané yalepóló hale bopé fake yaqsóró, mepaae whirapené yó menire tikipaae yó maté kweyaai dapó.

¹⁷ Tépatei,

“Mepaae whi bopé fakeyaai depa, ti Talené fotokó a tuapaae suraleteiné diyalepóló,” enérapó.

¹⁸ Ti me whiné ama diale kutó amatei fopeyóló, apei dukiratepa, bete munipó. Tépatei, Talené me whiné diyale kutó taleyóló wisirapó depa, ti ai whiné kutó wisi diremó dapó.

11

Aposel aore whirapené dere alata, Pol-né dere alatamo sunipóló yale fo

¹ Yalo du betere fota bete muni, hoko du betere fotei wosaasepóló i dere ape. Tépatei, ai hoko fo mo taketi yalo deté wou betepa, diaaḡ woseté walepó.

² Yalo bole keteketa, diá dokaai tukóló betero betere whi mo atamotóró fulumu yópóló, Kótóné matere ketekéné yalo diá mo wisi yóló kaae taru, ma fo i dere ape. Me whiné folokole erénire so seimale kaae betepa, Kerisoné amatóró dokópóló kisipa mutu, yalo diá tukóló beteralépó.

³ Tépatei, wuliné fosó fosói kisi-pané Ipi dilikóló dée nalatu yale kaae, diané tué tikikélé mené kópaae alísó faqsóró yalo doasi whaalia du betepapó. Ti noa betené mei, diá Keriso atamotóró dokaai, betá kisipa muóló beteropóló dapó.

⁴ Ti yalo whaalia dereteita, hale meipó. Dané diapaae Yesu a etei kaae whipóló yó maletei, mepaae whi diá beterepaae wóló Yesuta,

etei kaae whi betepapóló hoko fo yó matepa, diaaḡ mopóló wosetu betepapó. Atétere kaae, take diaaḡ sale Deḡ Kepe Wisi betepatei, me kepe kaae saalopóló de? Take dané diapaae yó male fo wisi mupatei taaróló, kisipa tiki okokore whiné dere kaae, mió diá kaae yó matere kisi fo wosaai ekęletu betepapó.

⁵ Ti ai whirape atimata, doasi doi mole aposel whirapepó du betepatei, atimané e tetéro bitinipó.

⁶ Ti so whi feapaae Talené fo yalo fosó fosó yóló yó melópóló mené e yó menitei, bete mole fo yalo mo kisiparapó. Ai ala dianékelé kisipa yópóló, kaae kaae ala fea hakeamó erótu betalepó.

⁷ Kótóné fo wisi yó móturaalu yalotei e deróo, diá tao sóró horóo, du betalepó. Tétu, yalo diapaae monikó alae yóló kema ini, hale yó mótu betaletai-a, diapaae dowi alakó erótu betaleé?

⁸ Aita, diá seke yaqsóró kisipa mutu, kaae be hulua Keriso fake so whiné matere monitei yalo olémi kaae sóró, e betaaire be ó ọla dupu yóló nukuraalu, diá tao saaire kutó betá dité fu betalepó.

⁹ E diatamo betale sukamó diá seke yaqsóró, e yayatere ọla diapaae alae yóló wosetere fokélé inipó. E yayatere ọlata, Masedonia hae kwia taaróló, etamo wale norapené tao sóró mótua yalepó. E me ọla yayatepatei, diá seke yaqsóró woseni, Talené kutó hale dirótóró tawalepó. Nalopaaekélé ai alatóró enérapó.

¹⁰ Ti Kerisoné bete mole mo fo e tuamó moleteiné diapaae diriyóló i dere ape. E me dupu sini, ai fo wisi hale yó materemó, yalo i bopé faketepe ala Akaia hae kwiamó betere whirapekó betanékelé bete munire ala aḡraalomeipó.

¹¹ Yalo diapaae etei kaae dere fo-a, noa betené dapóló kisipa mute? Yalo diapaae yaala sókó fole ala initepa de? Meipó. Diapaae yaala sókó fole ala e tuamó moletei, Kótóné ama mo kisiparapó.

12 Kae fo yó matere wh̄irapené du betere alata, so wh̄iné atima dukirópóló dapó. Aita, ðané dere alaró atimané dere alatamo betá ala erapó yópóló, bopé fake du beterapó. Atei ala yaaire t̄u mulaqsóró ða *moni* sini, kutó h̄ale diró tawaalopó.

13 Ti ai wh̄irapeta, Kerisoné doteyale mo *apospel* wh̄irape mei, so wh̄i dilikóló kapala kutó diratere *apospel* wh̄irape bitutei, Kerisoné kutó diratere nisi yópóló, aqtu beterapó.

14 Ai kaae alamó ða kilita sókó fenénipó. Ti noatepae, Satan a ðe tuamó betere *ensel* aqtu beteretei, ðané kisiparapó.

15 Atétere kaae, ama kutó diratere wh̄irapekélé mo donoi kutó diratere wh̄irape aqtu betere ala kilitu, ða kilita sókó fumipó. Ti atimané ai du betere alamó saaire dowi dupu h̄asókó feni, mo donotóró melaalopó.

Polapaae sek̄i ala erateremó bopé fakeyale fo

16 Yalo yale fo kaae momó dapa i wosae. Diã mepaae wh̄iné ē kisipa okokoi wh̄i betere nisi yaq̄se. Di-aaqtamo ē kisipa okokoi wh̄i beterapó kisipa mutupa, ti ē bopé fake-turaalu, okokoi wh̄iné dere fo kaae, sawa i dapa wosae.

17 Fea ala yalo s̄umó enérápóló bopé faketuraalu dere fota, Talené dere fo kaae meitei, kisipa okokoi wh̄iné dere fo kaae dapó.

18 I haemó betó mole wh̄irapené nene yóló bopé faketerere ala feané s̄ya fóló du betepa, ti ēkélé nene yóló bopé fakeyaalopó.

19 Ti fosó fosóre wh̄i diãta, mepaae kisipa okokoi wh̄iné du betere ala yaqsóró seséni, h̄ekesereteiné yópóló, kaae tarapó.

20 Ti diãné mo du betere alatóró i ape. Mepaae wh̄iné diã wae sóró kutó diratere wh̄i beteróo, diãné wisi wisi ɔla atima saai diã dilikóo, diã me ala tuénire wh̄i aqróló, atimané tué mole ala eróo, atima doasi doi saai dapóló diã hepée faróló atimapi folosene fóo, atimané diã okolope deké sóo, dua

dapó. Ai alarape eratepa, atimapaae atékese yóló foné sini, diã h̄ale betó mulapó.

21 Ti ða béreteiné atei kaae ala diãpaae eranénipóló, ē haletu i dere ape.

Kisipa okokoi wh̄iné dere fo kaae i dapa wosae. Mepaae wh̄i dené ama du betere alamó ā bopé fake yaaitepa, ti ēkélé bopé fakenérápó.

22 Atima Hibru fake so wh̄iné dere ala s̄ya fu betere so wh̄i betere? Atima atépa, ti ēkélé Hibru wh̄itóró beterapó. Atima Israel hae tale betepa, ti ēkélé Israel hae taletóró beterapó. Atima Abraham-né deté wale wh̄irape betepa, ti ēkélé Abraham-né deté wale wh̄itóró beterapó. Atima Kerisoné ala eratere wh̄i betere? Atépa, ti ē keyaa furaalu h̄oko dere fo i ape. Yalo ai kutó diterere alané atima fea mo teraae falapó.

23 Yalo i dere fota, topo doyóló keyaa fole wh̄iné fo kaae h̄oko dapó. Atima Kerisoné kutó diratere wh̄i betere? Atépa, ti yalo diterere kutó kolósu, atimané diterere kutó kolósu depa, atima yalo mo bosenó beterapó. Ti yalo dité wale kutó atimané diyale kutótamo s̄uni, ē mo doasi depe tukó wei kutó ditu betalepó. Ti ēta, mo dekéro félimó *dipula* beterótua yóo, fokosoi ala yale tikimó yalo tiki mo turukée fóo, ē mo felekemó s̄initei kepaayóo dua yalepó. Ēpaae ai erótu betale hapólui ala kaae, atimapaae erénipó.

24 Juda fakené ē aporó félimó halika kaae ɔlané yalo tikimó daletei dokó sóró touróturaalu, 39-rópó.

25 Sore fapo atimané ē biyané fokosói ala yóo, betá be ðemó ti kapo duné siriyóo, sore félimó ti ē betere wēi nuku fetée fóló do yóo yalepó. Tétu ē doasi wēi k̄ela tómó ālaae kutu betepa, be ðe betaró diki betatamo kemeyalepó.

26 Ē betá bemótóró bitini, be hulua dokó fiyósu deté kutu betalepó. Atéturaalu, doasi fole wēi tikiné ē aluranépat̄ei, teyóló fua yóo, ɔlémi wh̄irapenékélé ē denépat̄ei,

atima betere tuámó fóo, mo yalo be whínékélé ę denépatei fua yóo, Juda meire fake whínékélé ę denépatei atima tuámó bitiré fóo, doasi be huluamó bitukélé, ipumó bitukélé, doasi wei kęla tómó fukélé, Keriso norape aęre whırapetamo bitukélé, ę mo dóló aluranépatei, bitiré fóo yalepó.

²⁷ Ę kutó dituraalukélé depe tukó wei ala yóo, kutó ditétóró fu betereteiné nokekélé fini yóo, woteró wei nokoletamo epatei, hęle fitua yóo, kutikélé ó sikélé meiyóló sosóliné sukóo dua yalepó.

²⁸ Ai alarape tómó, Kótóné kae beteró betere Keriso fake so whı noa tumó wisi yóló betaaloé yóló, doasi whaalı duraalu, ę doasi seķę beleté fu beterapó.

²⁹ Diąkó me whı Talené ala eraaire fotokọ meiyóló bétępa, ti ękélé bératapó. Diąkó me whı dowı alapaae ęlısóró fóló dée nukupa, ti ękélé dei kisipa mutu haletapó.

³⁰ Ę bopé fake yaaitamo kisipa mutępa, ti ę tuámó fotokọ mei, bére ala so whı feané kolópoló, bopé faketerę ala mo hękeamó yó manératapó.

³¹ Yalo i dere fota, mo kapala dumipó. Betere dokọ so whı feané doi sóró hurótu betere Tale Yesuné Alıma Kótóné yalo i du betere fo mo dapóló ama tuęrapó.

³² Ę Damaskus bemó betępa, botokó faęsóró topo whı Aretasiné be kaaę tanópoló, sóró beteró betere whıné ę tawópoló, ama diki tare whırape kale be bolaare dopóku tu dokó sóró beteralepó.

³³ Téyaletei, mępaaę norapená ę yomó deyóló halıka duóló deralepó. Atéyaleteita, ai be hulua bopére dopóku sikimó, deę saai muló betere dolomó sókó faraletęiné atımané ę tani, hęsókó felepó.

12

Pol-né ama nokené kaaę kelale ala

¹ Ę i bopé fakętu betere ala taaręni, hęle deté fu betenératapó.

Ti bopé faketerę ala tuámó me ke bunitęi, Talená ępaaę nokené kaaę yó melale alaró kinó betere alatamo hękearaletęi betę diąpaaę i dapa wosae.

² Ita mió yale ala dumitei, i ala yóló betępa, 14-ró ba fo kemeyalepó. Ai ala kelale whı ę ama tiki turó fele ó, kepe maaté feleró ę tuęni, Kótóné betę kisıparapó. Ai whı ę Keriso tuámó betępa, mené ó hepen bepaaę dapesó huturaalu, sękélé sę taoró ere tikikélé taaróló, mo hepen bepaaętoró dapesó holale whı yalo tuęrapó.

³⁻⁴ Ti ai sekęta, mo kelaalo kokọi bepaaę dapesó horóló beteraletęi yalo kisıparapó. A atéró huturaalu, ama mo tiki turó felepé kepe maaté feleró ę tuęni, Kótóné betę kisıparapó. Mené fo depa ai sekęné ama wosalemó, bete etérapoló mo hae whıné yókélé enénipó. Ai fo hae so whıpaaę uętei, yaęsóró Talená doasi fo mulapó.

⁵ Atei ala ere whıpóló kisipa mutu, ę bopé fake uętei, yalotei ę bopé fakenępa taaróló, ę hae whı bitu, yalo bére alarape betę diąné kisipa yaasepóló i dere ape.

⁶ Yalo kisıpanétamo bopé faketerę ala yaaitępa, ti yalo mo yale alatóró dereteiné ę topo doyóló okokoi whıné dere fo kaaę uęmeipó. Ti yalo yó mótu betale mo foró du betale alatamo diąné kęaaę kolóló tuę yópoló, bopé faketerę ala enépatei, ę doasi doi mole whı nisi yaęsóró taalatapó.

⁷ Talená doasi kinó betere ala ępaaę hękeróló yó maletęiné ę topo whı bitu bopé fake yaęsóró, Satan-né dotęyale kepené dowı mu kępiné kaaę, ę susupurópoló Kótónętei ai tę mulalepó.

⁸ Até yaletęiné yalo tikimó doasi dele supa, Talepaaę ai ala tokóló taaę falae yóló sore félimó yalepó.

⁹ Téyaletei ama ępaaę duraalu, “Ai seķęi ala naao sımó beleyópoló, yalo hamokoróló hęle tao sere ala yę tuępaaę mo sęraalopó. Ti noatepaaę,

mo whiné enéni bére ala tuámó yálo fotokọ so whi feané kolópóló, mo hákeamó erótua dapó,” yalepó. Atétereiné Kerisoné fotokọ ẹ tuámó hále muó tanópóló, yálo enéni bére alapóló tuẹ muturaalu, ẹ háyóló bopé faketerere ala taaréni, hále yó tawaalopó.

¹⁰ Atétereiné Kerisoné ala mo ti fakeraairaaalu, bére ala tuámó bitukélé, mepaaené ẹ eraterere fo du betepakélé, doasi sekei ala tuámó bitukélé, Talené ala erótu betepa sere seke tuámókélé, doasi hapólui ala tuámó bitukélé hájtamo beterapó. Tériu, mepaae bei ala tuámó bitukélé fotokọ hále bulapó.

Pol-né Korin so whi doasi whaaliatu yale fo

¹¹ Ti yáloitei ẹ kisipa okokoi whiné dere fo kaae yaletete hále mei, diaaọ du betere alanéte ẹ ai ala dere whi aoratepa yalepó. Yálo du betere alamó diaaọ ẹ dukiraterere fo uasóro ti mo wisi uapó. Ti noatepae, ẹ belei sokóte kolósu, ai doasi doi mole *apotel* whirape kolósu depa, atimané ẹ tetéro bitinipó.

¹² Ti ẹ diá tuámó bitu, me ala yaairemó dere alarapekélé, sira yópóló eraterere alarapekélé, mo whiné enénire doasi kelemei alarapekélé, fea eró taté fu betalepó. Ai alarape kilitu, ita mo *apotel* whiné dapó enérapó.

¹³ Ti ẹ mepaae be huluumó Kótóné touróló beteró betere so whipaae erale ala kolósu, diápaae erale ala kolósu depa, me noa alakómo diápaae erénié? Atimapaakélé, diápaakélé, betá kaae alatóro erótua yalepó. Ti ẹ yáyátere ọla tao sae yaai yaletete, diá seke yaasóro ini, taaralepó. Kae kae Keriso so whipaaeta dua yaletete, diápaae inire ala dorapó kisipa mutepa, ti diáné kwia tani, hále kemerae.

¹⁴ Ẹ mió sore dakeróló diá kele waai i du betere ape. Ẹ aimó wóló bitu, be ó nokole ọla diá seke melaalomeipó. Ti noatepae, diaaọ me ọlakó melópóló waai dumitei, diá mo no apu aleyóló

betámó betaai kisipa mutu, walapó. Ti naale senaalené hama alima tao saai dapóló mepaae ọla ọla betápaae yóló mutumitei, hama alimané naale senaalemó ọla ọla mulatere dua dapó.

¹⁵ Atétere kaae, ẹ mo hẹkesetamo diá tao saairaalu yálo ọla ọlakélé, yálo betere betekélé melaalopó. Yálo diápaae mo turó yaala sókó fu betepatei, diánémo ẹpaae yaala sókó fole ala sawa tómó maaté dere-a, wisire?

¹⁶ Diaaọ ẹ hẹkese inire aoratei, yálo diápaae me sekei ala erénipó. Tépatetei, ba ó nané nale wópóló, ọla wisi mulótu dere kaae, diáné *monikó* ẹ melópóló kisipa mutu, yálo diá dilikále aoratepó.

¹⁷ Diá tao sópóló yálo doteyale whirapené ó yalokélé diá dilikóló, diaaọ noa wisi wisi ọlakó saleé?

¹⁸ Taitus a dāné no me whitamo diá beterepaae wópóló, yálo seyóló doteyalepó. Até yale be demó, Taitus-né diá dilikóló mepaae ọlakó saleé? Talené ala eróturaalu, dāmo wusuró betá tuẹ muóló, betá alatóro erótua iníé?

¹⁹ Ti yálo diápaae asetu betere fo diaaọ dosaaté waletete-a, mené dā só deraasóro seséturaalu dapóló kisipa mute? Meipó. Dāné i du betere fota Keriso tuámó bitu, Kótóné keletómó mo i dere ape. Dāné hosaa mole no nerape-ó, dāné i du betere ala feata, diá fotokọ buóló beterópóló dapó.

²⁰ Ti noatepae, ẹ aipaae wale sukamó, diá mo wisiyóló betepa kelenée dere ala diá tuámó ini yóo, diánékélé ẹ tuámó epa kelenée dere ala ẹ tuámó inipa kelaalomólópóló, ẹ doasi witu beterapó. Ẹ diá beterepaae wóló kelenalemó, diá tuámó hẹle fokélé, me whiné dere alamó dei tuẹ mutere alakélé, fopaae buóló hẹle sere alakélé, fake teketerere alakélé, dowi fopaae butu me whi yóló sininatere alakélé, kikiti eraterere fokélé, dowaae fóló bopé faketerere alakélé, wisiyóló bitini, hoko betere alakélé, ai alarape fea diá tuámó

epa kelaqsóró, ę doasi whaaliatu beteraþó.

²¹ Ę dią betereþaae wale sukamó diaaę ai dere ala kilitu, ę tetérołó kaae tare Kótóné keletómó, ę momó halenéraþółó wi dapó. Mo take dowi ala du betale so whinė mepaae hosekýółó du betale dowi alakélé, nópu nokole alakélé, enénire sonaalei dowi alakélé taaréni, haęe yótóró tapa kilitu, ę deķę yaqsóró whaalia duraalu dapó.

13

Dią Yesu Kerisopaae kisipa mo tiró beterémółó diaaętei kęae kelae

¹ Mió yałó dią sore dakerółó ķęle waai i dere ape.

“Mepaae so whinė haşókó fóló dere alarape taleturaalu, betę whinė dere fo maaté woseni, tamo ó sore whinė i ala mo depa kelaleþó dere fo wosóló, ti taleýółó donoranéraþó,” erapó.

²⁻³ Ę tamo dakerółó dią ķęle wale sukamó, dowi ala dere so whiþaae etei kaae seķęi ala eraalopóló diąþaae yaleþó. Mió ę kae tikimó bitukélé betę kaae fotóró momó i dapa wosae. Kerisoné du betere fo yałó mo dapóló diaaę kisipa yaaseþółó, ę wouraalu take dowi ala deté wale so whiró mepaae dowi ala du betere so whıtamo kwia matere ala ķęleturaalu taaréni, mo melaalopó. Ti Keriso ęta, dią tuąmó mole dowi alarape donoraaitere ala ę béni, fotokę mo turó bulapó.

⁴ Ti i dere fota, mo dapó. Keriso ę fotokę buni bére whi aęyóló, atimané ę filipaare ni tómó daletei, Kótóné fotoknę ę mo beteraþó. Atére kaae, da fotokę buni bére whirapetei Kótó ętamo betąmó betereþeiné ama fotokę da tuąþaae suratepa, dią tao saai Talené kutó haęe diraté fu beteraþó.

⁵ Dią Yesu Kerisopaae tuę tiki tiró betere ala diaaętei kęae kólóló taleýae. Aténalemó, Yesu Kerisopaae kisipa tiratere ala inipa, ti ya ę tuąmó bitinipóló kisipa muae.

⁶ Ti diaaę da kęae kolóló tale-nalemó, Yesu Kerisopaae tuę tiki tiró betere ala epa, ti diaaę mo haķeamó kelenéraþółó kisipa mutapó.

⁷ Dią me dowi ala yaqsóró, Kótóþaae suka fea dané momarótu beteraþó. I dere fota, Talené da kęae kolóló, whi wisipó deremó so whinė da dukiróþółó dumitei, dané hoko dere alamó só deró betere whirape aępa, diąta mo donoi ala wisi du betere whi betaaseþółó dapó.

⁸ Kale bete mole mo fotamo dané bóe dóló me ala enéni, ai fo wisi fak-eraterere ala betę enéraþó.

⁹ Da fotokę buni béþatei, dią mo doasi fotokę buóló betepa, ti da mo haįrapó. Dané diąmó momarótu betere alata, dią haepaae dereþetei, momó Talené ala eraté furaalu, dią mo ti diriyóló beteroþółó dapó.

¹⁰ Atére betené, ę dią betereþaae waai teóþatei, yałó i ašetere fo kolóló diąsisi bitu, mepaae dią tuąmó ere alarape donoraaseþółó i dere ape. Ti noa yaqsóró mei, Talené ęþaae ama so whi tetérołó kaae tawae ere fo sya furaalu, ę aipaae wale sukamó dią deteraayóló foné saqsóró dapó. Ti Talené ę dią tetérołó kaae tawóþółó sóró beteraleteita, dią doróló só deróþółó ini, tao sóró wisiraté fóþółó yaleþó.

Kemeróturaalu ķęleó yale fo

¹¹ No nerape-ó, mo kemeróturaalu diąþaae ķęleó i dere ape. Me haşókó fole ala dią tuąmó muni, Talené ama ala mo donoyóló erae ere dałemótóró sókó faaseþółó, hotowaró erótu betae. Aşemó yałó diąþaae i yae dere fotóró mo wosóló, dią fea mo betę kisipatóró mulu, hosaa muni deyóló mo dua betó muae. Atéþepa, ti yaala sókó fole alaró hosaa muni deyóló dua betere alatamo, matere Kótó ę diątamo betaalopó.

¹² Dią Kótóné mo kae betero betere so whi bitu, diąsisi yaala sókó fóló, aputu betae.

¹³ Imó ẹtamo Talené kae beteró betere so whi feané diapaae kọléó dapó.

¹⁴ Dá tẹteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné hamokoróló hẹle tao sere alakélé, Kótóné yaala sókó fole alakélé, Dẹi Kepe Wisiné eratere u yó mótu i yó mótu dere alakélé, diẹ feapaae eró tanópóló yae.

Kalesia

¹ Ẹta, Kótóné ama fo yó male fópóló doteyale *aposel* whi Pol-né dià Kalesia hae kwiamó tẹ mole be huluamó betó mole Keriso fake so whipaae aṣẹ i dere ape. Ẹta, mepaae whirapené dotonatepa ó mo whiné kisipané kekeme nóló i kutó dine fae yóló dotonatepa wéni, Yesu Kerisoró ẹ kepaarale Alima Kótótamoné i kutó dine fae yóló dotonalepó.

² Yálo i dere aṣẹta, ẹ wotoró bitu dumi, mepaae Keriso norape ẹtamo betámó betó mole whirape ẹ feané dià Kalesia hae kwia dokómó betó mole Keriso fake so whipaae dapó.

³ Dáné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hẹle hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo dià tuapaae erópóló yae.

⁴ Mió i alimó mole dowi alané doasi fotokóné ẹ so whi dokoló mulaṣóró, Yesuné ama betere bete melóló dupuraleteiné ẹ hẹle fópóló eralepó. Aita, dáné Aya Kótóné kisipa mole ala sya furaalu eró beterapó.

⁵ Kótóné ama doi betẹ hale sóró horóló, doasi doi mo ti muó tanópóló yae. Mo kée. Táyópóló yae!

Talené kisi fo wisita, me kaae mei mo betatóró mulapóló ere fo

⁶ Yesu Kerisoné hẹle hamokoróló tao sere alané Kótó ẹ beterepaae ape yalepó. Atéyale sekẹ taaróló, kae kisi fo wisi wosaai hapale kisipa feteyóló fole kilituraalu, aita enei ala meitei dapóló ẹ kilita sókó fulapó.

⁷ Mepaae whirapené diapaae mió wosetere kisi fo wisi i ape yóló yó matepa, ti aita kale wosetere fo wisi mei ai ape. Aita, Yesu Kerisoné mió wosetu betere kisi fo wisi me kae fotamo hosekéróló doróo, diaaṣ kisi-pakélé kópaae falóo, yaalopóló kisipa mutapó.

⁸ Dánékélé, ó hepen bemó betere *ensel*-nékélé, Kótóné mió wosetere fo wisi take dáné diapaae yó male kaae

ini, kae fotei fo wisipóló yó matepa, ti ai whi mo ti só deróló alu yaaire tikipaae fópóló yae.

⁹ Take dáné diapaae yale fotei momó i dapa wosae. Whi me dené diaaṣ woseté wou betere kisi fo wisi kaaetóró yó meni, fo me kae yó matepa, ti atétere whi só deróló mo ti alu yaaire tikipaae fópóló yae.

¹⁰ Yálo i du betere fo ó du betere ala mo whirapené kolóló, i whiné mo wisi ala dapóló dukirópóló dépé? Kótóné kilitu mo wisi ala dapó yópóló du betere? Mo whirapené kisipa tiki felé yaaire alatamo yálo du bituṣóró, ti ẹ Yesu Kerisoné kutó diratere whi bituṣ meipó.

Pol aposel whi sóró beteraai Kótóné ẹ beterepaae ape yale fo

¹¹ Norape-ó, diaaṣ mo wisiyóló kisipa yaasepóló yálo i dere fo wosae. Yálo diapaae yó mótu betale mió wosetere kisi fo wisita, mo whiné kisipanétei kaarale fo meipó.

¹² Ai fo wisita, me whiné depa yálo wosóló ó me whiné ẹ yó matepa kisipa sóró dumitei, Yesu Kerisoné amatóró ẹpaae hẹkearóló yó matepa kisipa yalepó.

¹³ Ẹ take Keriso whi betaairu, Juda fakené Talepaae momatu betere ala sya fóló du betalepó, dere fo diaaṣ wosóló ai kisipare ape. Atétu, yálo mo doa ketekẹ buóló du betale alata, Kótóné so whipaaekélé susupui ala eróo, Yesu Kerisoné ala wisikélé mo ti doróo du betalepó.

¹⁴ Yálo ayarapené mara mole ala sya furaalu, Juda fakené Talepaae moma dere ala etéró yae yóló, doasi kisipare yó matere whirapené ẹ teó whirape yó malepó. Atétu, betere tuámó ẹtamo betámó doayale Juda whirape fea betepatei, yálo kisipa sale alané atima mo teraae felepó. Atéru, yálo ayarapené mara mole ala mo doa ketekẹ buóló sya fu betale whi ẹ i ape.

¹⁵ Atétu betaleteti, ẹ teó deyaaipa sóró kae beterale Kótóné, ama hẹle hamokoróló tao suraalu ẹ

beterepaae ape yalepó. Tétu, Kótó a wisi kisipatamo ama naale e tuamó hakearoló yó malepó. Atéyale sukamó, epaae etei ala eralepóló me whitamó inipó.

¹⁶ Atéro betepa, Kótóné ama Naalema noa kaae whirópóló kóló kóló yaqsóró, amatei a e tuapaae yó malepó. Até yaleteita, Juda meire fake so whipaae Yesu Kerisota, etei kaae whipóló yó maté kweyópóló kisipa mutu, eralepó.

¹⁷ Ai ala yale be demó, i kaae ala yaletai noa betené yalerópóló, e betaaipa folo sóró beterales *apospel* whirape Jerusalem bemó betó mupa kele fenipó. Aténi, epaae ai ala erale be demótóróti Arabia hae kwia-paaepi fóló, nalomo ti Damaskus bepaae fesaayóló felepó.

¹⁸ Atéro bitiré fóló, ba fo sore kemetepa, e Pita wisiyóló kisipa inireteiné kisipa yaai, Jerusalem bepaae horóló atamo betepa, 15-ró be de kemeyalepó.

¹⁹ Aimó atamo mepaae *apospel* whirape betepa kilinitei Talené noma Jems betá betepa kelalepó.

²⁰ Yalo i asetu betere fota kapala mei, Kótóné keletómó mo i dere ape.

²¹ Atéro betale kilipaae ti e Siria hae kwiaró Silisia hae kwiatamopaae felepó.

²² Até yale sukamó Judia hae kwia dokómó betó mole Keriso fake so whiné e kolóló kisipanipó.

²³⁻²⁴ Ténitei, yalo i ala du betera-pó dere fo maté atimané wosipakalepó. Téturaalu ata, take da Keriso fake so whitamó bóe dóló susupui ala eróo, Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiratere alakélé doróo du betale whitei, miómo Yesupaae kisipa tiki tiraaire fo wisi so whi feapaae yó maté kutu betera-pó dere fo woseturaalu, Kótóné doi hale sóró horótu beterepó.

2

Mepaae aposel whirapené Pol wisiyóló dape sale fo

¹ E ba fo 14-ró betero kemetepa, Jerusalem be huluapaae momó horalepó. Até yale sukamó Banabas damo wusuró huturaalu, Taitus-kélé dapesóró da fea horalepó.

² E atéro feleteita, yalo koleané feni, Kótóné yalo kisipa tiki tuapaae i ala ene fae depa felepó. Juda meire fake so whipaae yalo yó maté kutu betere mió wosetere kisi fo wisi etéro i ape yóló, yó melaai horalepó. Téyaletai, ai fo so whi feapaae yó meni, Keriso so whi betó mole tuamó doi mole whirapepaae maaté yó malepó. Atéro doi mole topo whirapepaae yó melaletaita, hale meipó. Yalo take ditu betale kutókélé, mió i ditu betere kutókélé, me bete muni nisiyóló, mepaae whirapené eratere fo yaqsóró yalepó.

³ Etamo betere whi Taitus ata Juda meire fake whi betereiteiné apaae ya tiki sekae tika yóló senipó.

⁴ Ti aita hale meipó. Mepaae whirape kapalatei, norape aoyóló datamo bitu, Yesu Kerisoné yale alané da teraayóló feléyóló betere ala kikitai kelaai walepó. Aita, da wae sóró kutó diratere whi beteraai kisipa mutu, yalepó.

⁵ Até yaletai, atimané i ala yae yóló se du betere fo wosóló, téyaalopó dere fokélé inipó. Ti aita, noa ala yópóló kisipa mutu yaleé? Mió kale wosetere kisi fo wisi diaa wosóló ita, mo doa bete mole fopóló di tuamó muó tanópóló yalepó.

⁶ Jerusalem bemó doasi doi mulapó du betere whirape-ó doi munire whita, yalo me ɔla meipóló kisipa mualepó. Ti noa betené meipó. Kótóné ama dané tó tikimó ere ala kolóló, ita doasi doi mole whipóló doi mulatere ala dumipó. Ai whirapené yalo yó male fo wosetu mo dono dapóló, atimané me fo kae beleróló inipó.

⁷ Aténi, Juda so whipaae mió wosetere kisi fo wisi Pitane sumó yó maté konerapóló Kótónetei a sóró beteratepa, kale doasi doi mole whirapené kolóló kisipa yalepó. Até

yale kaaetóro, Juda meire fake so whípaae yó maté kwęyópoló, Talené ę sóro beteraleteikélé atimané kolóló kisipa yalepó.

⁸ Ti Pita Juda fake so whi tuámó *aposeł* whi bitu, Talené fo yó mótu betepa, ai ala tuąpaae Kótóné ama fokó bulalepó. Atétu yale kaae, Juda meire fake so tuámó *aposeł* whi bitu, ama fo yó mótu betepa Kótóné ę fokó bulalepó.

⁹ Jerusalem bemó betó mole so whirapené Keriso alamó be belerapó du betere whirape Jems, Pita, Jon-sépi atimané Kótóné ama ępaae melale hamokoróló hęle tao sale ala kilituraalu, Banabas dąmoné mo donoi ala dąpóló kisipa mutu wisiyóló dape salepó. Atéró dąmo Juda meire fake so whi tuąpaae fóo, atima ti Juda fake so whi tuąpaae fóo, yaairaalu dą fea fo kęlaaróló, wisirapóló mo betą kisipatóró mualepó.

¹⁰ Atéró, dąmopaae i fo betą yalepó. “Diaamo fo yó maté kuturaalu, ai be huluarapemó yoleale yóló betó mole so whi tao sere alakélé hęle yó tawae,” yalepó. Ti aita, ęalo keteke buóló mo taketi hęle yó tare alapó.

Pol-né Pita foné sale fo

¹¹ Téro Pita Antiok be huluapaae wóló betere sukamó, ama hąsóko fele ala ęalo ąpaae teraae faróló, ą foné salepó.

¹² Ti noa betené meipó. Mepaae Jems-né dotonatepa wale Juda whirape waai teópa, ą Juda meire fake whirapetamo bitu, ęla nukua yalepó. Até yaletei, kale whirape Antiok bepaae wale sukamó, Pita ą Juda meire faketamo ęla betámó naletei taaróló, kae biti felepó. Até yaleteita, kale tiki sekaę tukóló siriró betere whirapené keletómó Juda meire fake whirapetamo ęla betámó nukupa noa kisipa muaalorópóló wituraalu yalepó.

¹³ Pitané dą fea Keriso fake so whi mo betą alatóro erapó du bitutei, ama yale alané fake tekeyóló Juda fake kae aęróo Juda meire fake kae aęróo

eralepó. Ai hoko ala mepaae Juda fakenékélé sya felepó. Ai hoko ala fakeyóló Banabas-nékélé yalepó.

¹⁴ Mió wosetu betere bete mole fo wisi mupatei, atimané dere ala kae depa kilitu, atima feané keletómó ęalo Pitapaae duraalu, “Yąta Juda whitei, Juda whiné dere alatóro ini, Juda meire fake whiné dere ala kaae du beterapó. Atéyaleteimo, Juda meire fake so whípaae dą Juda whiné mara mole ala sya fópóló noatepa ętu betere?

¹⁵ Dąta dowi ala dere Juda meire fake whi bitini, mo Juda fake whiné mara mole ala tuámó deyale whirape bitu, i fo dąné mo kisiparapó.

¹⁶ Whi me dené kale yóló muló betere fo mo wisiyóló sya fóló erótu betepa, Kótóné ai whípaae ęa mo donoi whipó fo yaalo meipó. Téyaalo meitei, Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiratere ala betą kilitu, Kótóné mo donoi whipó fo enérápó. Atére betené Kótóné dąpaaekélé whi wisipó yópóló kisipa mutu, Yesu Kerisopaae betą kisipa tiki tiró beterapó. Kale yóló muló betere fopaae dąné kisipa tiróló sya fumipó. Ti noatepae, kale yóló muló betere fo sya fóló erótu betere whípaae Kótóné me alakélé muni, mo donoi ala dere whipó fo yaalo meipó.

¹⁷ Dą Keriso tuámó betereiteiné ama dąpaae mo donoi so whipó yópóló wóputé fu betere tuámó dąné du betere dowi ala hąkearatepa, dąné noa fo yaaloé? Kerisoné dowi ala wisirapa, deté fae fo enére? Mo meipó.

¹⁸ Kale tukóló muló betere fo aęmó sukóló betere alané Kótóné keletómó, wisi ala dere whi beteraairetei mo diripa kisipa mutu, ęalotei ai tu mo taaralepó. Até yaletei, ęalo momómo duraalu, kale tukóló muló betere foné dą wisi ala dere whi beteraalopó depata, ti Kótóné tukóló muló betere fo ęalotei tikitapóló hąkearatapó.

¹⁹ Ti noatepae, kale tukóló muló betere fo mo turó ęalo kisipa yaleteiné ę sukęle whi aęralepó.

Atéreteiné, kale sukále whi ai fo aomó momó kae netéro betaaloé? Meipó. Kótóné ama ala eróturaalu, atamo mo ti beterópóló, kale tukóló muló betere foné ę dóló sukunalepó.

²⁰ Ęta, Yesu Kerisotamo filipaa ni tómó taketi sukóló i mole ape. Atéyaleteiné ę momó kae bitini, Keriso ą ę tuamó beterapó. Mió haemó i betere yalo mo tikita, ti ępaae yaala sókó fóló, tao suraalu ama betere bete hęle melale whi Kótóné naalemapaae kisipa tiki tiró betereteiné i betere ape.

²¹ Ti Kótóné ama hęle hamokoróló tao sere ala, yalo me bete munire ęla aleróló, depaae mulanénipó. Ti noa betené i fo du meipó. Kale tukóló muló betere fonétamo da mo donoi so whi beteróluasóró, ti Yesu Kerisoné ama betere bete besekéróló, ą hęle sukálepó fo uapó,”

3

Yesu Kerisopaae ó tukóló muló betere fopaae diaaę tuę tiki tiró beterémóló kęae kelaę

¹ Kalesia hae kwiamó betó mole kisipa okokoi so whi-ó! Mé whiné hosó foné diaaę kisipa tiki feteróló, dię mo ti okokoraleé? Yalo diępaae kale fo wisi yó móturaalu, Yesu Keriso filipaa ni tómó oleralepóló yó male fo diaaę wosóló dięné kelené mo kilitu yale kaae, ai kisipare ape.

² Yalo diępaae wosetere fo betę i ape. Kale Deį Kepe Wisi saletei-a, tukóló muló betere fo sya fele tikimó salepé, mo fo wisi wosóló kisipa tiki tiraleteiné saleé?

³ Dięné kisipa tiki-a, noané mo ti okokoró betere? Kaae suta, ti kale Deį Kepe Wisiné fotokęratepa kaae saletei, kemene fole kwiapaae sókó faairaalu, mo whiné bole fotokęné sókó fenérapóló kisipa mute?

⁴ Dię Yesu Kerisopaae tuę tiki tiróló ama ala eró taremó sekeį ala wapatei, me ęla meipóló hęle beleté fu betaleteimó saaire dupu hęle ęla kaae taalaai kisipa mute? Ti ai doasi sekeį

ala beletu betaletei bete munipa hęle yaleé?

⁵ Kótóné ama dię melale Deį Kepe Wisiró kelemei ala eraleteitamo-a, kale yóló muló betere fo diaaę sya fele betemó melalepé, kale wosetere kisi fo wisi wosóló kisipa tiratere alamó melaleé?

⁶ Kale whi Abraham-paae erale ala mo wisiyóló kisipa muae. I fo asęyóló muló beterapó.

“Kótóné ępaae yale fo mo eraalopóló kisipa tiki tirale ala kolóló, i whi ta me dowi ala ini, mo donoi whipó,” erapó.

⁷ Térapa, mepaae so whi de Kótóné fo wosóló ępaae kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whi Abraham-né naale senaaletóró beterapóló kisipa muae.

⁸ Juda meire fake so whiné Talepaae kisipa tiki tirateremó, Kótóné mo donoi so whipó yaairetei, taketi asęmó erapó. Dęné mió i wosetu betere fo wisitóró mo take Abraham-paae itéro ipakalepó.

“I hae kwia dokomó betó mole so whi fea yępaae eraitere alané wisiraalopó,” erapó.

⁹ Atére betené mepaae so whi de Talepaae kisipa tiki tiratepa, ti kisipa tiki tiratere sekę Abraham wisirótu yale kaae, atéró kisipa tirale so whikélé Kótóné wisirótu beterapó.

¹⁰ Kótóné ama tukóló muló betere fo erótu betere alapaae kisipa tiki tiró bitinire so whi fea, ti Kótóné doratere ala aomó ai betere ape. Ti noatepa mei, Kótóné i fo asęyóló muló beterapó.

“Mepaae so whi detamo Kótóné *bukmó* tukóló muló betere fo mo fea sya fóló eró tanitepa, ti Kótóné atima mo doraalopó,” erapó.

¹¹ Ti noatepaae, kale asęmó yóló muló betere fo i ape.

“Kótóné keletómó mo donoi so whi ta, ti kisipa tiki tiratere alané betę bitiré fu betenérapóló,” fo erapó.

Kótóné tukóló muló betere fo eraté fu betaleteimó, mo betę whipaaekélé

Talené mo donoi so whipó enéniretei mo hakearapó.

¹² Ti Kótóné tukóló muló betere fo sya fóló erótu betere alata, ti kisipa tiki tiratere tuamó kaatumipó. Tétumitei, kale asemó i ere fo kisipa muae.

“Mepaae whitamó tukóló muló betere fo sya fóló erótu betepa, ti ama ai du betere ala tuamótóro a beteraté faalopó,” erapó.

¹³ Kale tukóló muló betere foné doratere ala dapaae eraosóro, Keriso a filipaa ni tómó sukuturaalu, da tao sóro dupuralepó. Atéturaalu, doratere ala mo turó apaae eralepó. Ti noatepae, asemó i fo erapó.

“Mepaae whi de ni tómó oloratepa, ti ai whi Talené mo ti mokorólo doró beterapó,” erapó.

¹⁴ Abraham-paae eraalopólo mulale fo mo dokonóturaalu, eratere wisi ala Juda meire fake so whinékélé sópólo kisipa mutu, Yesu Kerisoné ama da tao sóro dupuró beterapó. Atéreteita, dané apaae kisipa tiki tiratepa, ama melaalopólo mulale Dei Kepe Wisi sópólo erapó.

Kótóné folosóro i ala eraalopó ere fo melólo, nalo ti tukóló muló betere fo male ala

¹⁵ Norape-ó, yalo diapaae i du betere fo bete diriyólo kisipa yaasepólo, dané suka fea du betere alapaae dó farólo i dapa wosae. Mo whiné dirii fo dokólo muló betepa, nalo me whiné ai fo tokólo aluratere ala ó me kae fotamo olokeratere ala mo enénipó. Yalo diapaae i yaai dere fokélé atére kaaetórotipó.

¹⁶ Kótóné Abraham-ró ama deyaaire naaletamopaae i ala mo eraalopólo asemó yólo muló beterapó. Kótóné ama buk-mó, “Naao deté faaire naalerapepó,” fo inipó. Ai fo uasóro ti whirape feapaae erapó fo uapó. Ai fo ini, “Naao deyaaire naalené deté faaire naalepó,” ere fota, mo betá whimó kisipa mutu erapó. Ai whita, Yesu Keriso atórotipó.

¹⁷ Yalo du betere foné bete i ape. Abraham-paae mo eraalopólo

dirii fo dokólo muló betepa, 430 ba fo kemeyalepó. Atéyale kilipaae kale tukóló muló betere fo sóko walepó. Nalo ai sóko wale foné Kótóné folosóro yale dirii fo tokólo alurótimpó. Ai fotamo aluratepa, ti ai fo tuamó so whipaae eraalopó ere wisi alakélé aluranérapó.

¹⁸ I dere fota noa betené dumipó. Kótóné nalopaae eraalopó yólo muló betere wisi ala kale tukóló mulale fo tuamó sóko wuasóro, ti Kótóné ama eraalopó yale fo tuamó sóko wuameipó. Até yaleteti, Kótóné Abraham-paae eraalopólo ere fo mo dokonóturaalu, hamokorólo hale melalepó.

¹⁹ Térapa, kale tukóló muló betere fo-a, noa betené melaleé? Ai fota, so whiné du betale dowi alamó kale folosóro yale dirii fotamo touró beterapó. Ai alata, mo ti eréni, Abraham-paae eraalopó ere fo dokonólo ama deté waaire naale wópólo kaae taru erapó. Ai tukóló muló betere fota, so whi feané kisipa yópólo *ensel*-rapené Kótóro so whitamóné tuá whipaae melalepó.

²⁰ Fake tamóné tuá whiné betá fake maaté tao su me fakemo taalatimpó. Tépateti Kótó ata, mo betátóroti beterapó.

²¹ Kale tukóló muló betere foné Kótóné i ala mo eraalopó yólo muló betere fotamo bóe dólo sesétu betere? Mei, ai ala mo dumipó. Kale tukóló muló betere fonétamo mo ti betaaire bete melóluasóro, ai foné me dowi ala munire so whi beteróluapó.

²² Téuátei, Kótóné buk-mó aseýólo muló betere foné i fo erapó. I haemó betólo fale so whi mo fea dowi alané dokólo, *dipula* bemó kaae beteró beterepó. Aita, hale mei, Kótóné ama so whipaae eraalopó yale ala mo dokonóturaalu, Yesu Kerisopaae kisipa tiró betere so whipaae melópólo erapó.

²³ Kisipa tiki tiratere ala hakearólo sóko waaipa, kale tukóló muló betere foné da *dipula* kaae sóro beteró beterepó.

24 Betā whī me tikipaae fimó ama naale senaale me whīné kapala kaae tatu dere kaae, Kótóné kale tukóló muló betere foné ama so whī dā Yesu Keriso beterepaae ālisóró fópóló, kapala asiri kaae tawae yóló sóró beteralepó. Ti aita hāle meitei, dāné Yesu Kerisopaae kisipa tiróló betepa, Kótóné dā mo donoi so whī beterópóló yalepó.

25 Mióta, kale kisipa tiki tiratere ala sókó wóló, take kale tukóló muló betere foné dā tēteróló kaae taretei, momó kae kaae tani, mo kemeró beteralepó.

Kótóné naale senaaletóro beteralepó ere fo

26 Diā fea Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betereiteiné Kótóné ama mo naale senaaletóro ai betere ape.

27 Ti noa betené mei, so whī wēi kemó buó ditu dere kaae, diā fea Yesu Keriso tuāmó wēi tópuró beteralepó. Atéreteiné kuti derótu dere kaae, Yesu Keriso diaaō ai deró betere ape.

28 Atéru, Juda fake ó Juda meire fake, wae sóró kutó diratere so whī ó diā mo hāle betere so whī ó diā fea fake teketu betereitei me ọla meipó. Mió diā fea Yesu Keriso tuāmó bitu, mo betā alatóro erapó.

29 Diā Yesu Kerisoné ama so whītamó betepa, ti diā Abraham-né deale naale senaaletóro betereiteiné Kótóné Abraham-paae eraalopó yóló mulélipakale fo motóro dokonóturaalu, eraaire wisi ala diāpaaekélé eraalopó.

4

1 Yalo i du betere fo bete mo whīné dere alapaae dó faróló dapa wosae. Betā néli whīné naalema alimané teraae fele mómú ọla ọla fea muó mupatei, kale naale ā ketepa, ā kaae tare whīrape aomó bitu, ama kutó diratere whī sū beteralepó.

2 Kale naale alimané teraae fele ọla ọla amatei tēteróló kaae tawópóló tukóló mulale be dē sókó waaipa, ti alimané sóró beterale whīrapené kale ọla ọla fea kaae tawaalopó. Mepaae

whīné kale naalekélé kaae tapa, ā ai whī aomó bitiré fu betaalopó.

3 Take dā atéro ketei naale senaale kaae betale alimó, i haemó ayarapené yó maté wale mara mole alané dā tēteróló kaae taru, wae sóró kutó diratere whī beteralepó.

4-5 Téyaletēi, Talené ama tukóló muló betere be dē sókó wapa, ama naale i haemó betere soné deyópóló doteyalepó. Ai naale ā kale tukóló muló betere fo aomó betere so whī dupuraairaalu, ā ai fo aomó sukóló beteralepó. Atéyale alata, dā Kótóné ama naalerapetóro bitu, ama wisi wisi ọla sópóló kisipa mutu erapó.

6 Ti noa betené meipó. Diā fea Kótóné naale senaaletóro betepa, ama naalema Yesu betale sirimó beteraaire Dēi Kepe Wisi dāné hosaa tuāmó beterópóló doteyalepó. Ai Dēi Kepe Wisi dā tuāmó betereiteiné dāné kólómó Alima Kótópaae “Apa, Aya-ó” du beteralepó.

7 Atéreteiné, mió diā wae sóró kutó diratere whī momó kae bitini, mo ama naale senaaletóro betereiteiné Kótóné Yesupaae eratere wisi wisi ala, diāpaaekélé eraalo ai ape.

Pol-né Kalasia so whīmó kisipa mutu yale fo

8 Kótóné ama aleyóló muló betere ọla ọlatei Kótópóló aomó sukóló betepa, ai ọlarapené diā wae sóró kutó diratere so whī beteralepó. Atétu betale alata kapala kótó ai ape.

9 Taketa atéyaletēi, mió diā mo Kótó tuérápó. Tépatēi, Kótóné ama diā mo tuérápó. Atérapa, diā ai bete munire hoko alarape aomó betaai momó fesaee fute? Diā atimané wae sóró kutó diratere so whī momó betaai de?

10 Ti yalo i dere fota hāle dumipó. Diaaōtei mepaae be dē mo doasi bete mulapóló, be dērapekélé, wéliérapekélé, alirapekélé, ba forapekélé, kae tukóló mulótua dapó.

11 Yalo diā tao saai dapóló doasi ketekē buóló du betale ala bete munire nisi erótu betepa, yalo diāmó

kisipa mutu, ę mo doasi whaaliatu beterańo.

¹² Norape-ó, i dere fo wisiyóló wosae. Take dińané du betere ala ęalo suróló du betepa, dińané ępaae me sekei ala erėnipó. Atėyalepa, mió dińamó ęalo du betere ala suróló du betae.

¹³ Ę me tikipaae faai yaleteti hepo daayóló bitu, folosóro sukamó kale mió wosetere fo wisi ęalo dińapaae yó maletei dińané ai kisipare ape.

¹⁴ Ę tikimó daayale heponé dińapaae sekei ala eraleteti, dińané ę dei kelené kólóló faletere fokélé inipó. Ai ala ini, dińané ę Kótóné *ensel* ańróló mo wisiyóló dape salepó. Ó kale Yesu Keriso ę wisiyóló dapesu dere kaae, ę mo wisiyóló dape salepó.

¹⁵ Diaań take du betale doasi hekesei ala mió netėyaleé? Dińané ępaae doasi koletere ala mulu, kele sokóló me whi matere ęla uasóro, ęalo kele kisi daaleteine dińané kele sokóló ę bulóluapó. Mepaae whinė wosetepa, ti dińané ępaae erale ala fea ęalo enėrapó.

¹⁶ Mió ęalo dińapaae mo bete mole fo yó matereteine ę dińané bóe whi ańrótu betere?

¹⁷ Ai whirapenėta, dińa atimatamo touróló beteraai dapóló, doasi ketekę buóló atima mara mole alarape yae yóló setu beterańo. Tėpatei, atimané dińapaae ai eraai du betere alata, mo wisinipó. Ti aita, dińa dątamo betamó betereitei tekeróló, atimané dere ala sya wópóló, du beterańo.

¹⁸ Mepaae wisi ala yaai, kisipa mutu butere ketekęta, ti doni mo wisirapó. Dińa ętamo betere sukamó maaté wisi ala eraai ketekę buni, ę alupa dińasisi bitukélé ketekę buóló, ai alatóro yó tapa, mo wisirapó.

¹⁹ ęalo hosaa mole naale senaale-ó, Yesu Keriso diaań betere bete tuamó sóro beteranėe yóló mutere kisané ęalo hosaa betemó dere suputa, sorape naale sisó nukuraalu dere dele kaae momómo dapó.

²⁰ Diaań du betere ala ęalo wosaleteine ę sekei kisipa muóló fomo

duraalu, dińa neyóló tao saaloé du beterańo. Tėreteine ęalo i dere hapólui fo taaróló, ę dińtamo betamó bitu, naameine dua uapóló, kisipa mutapó.

Hekaró Seratamopaae dó faróló derefo

²¹ Kale tukóló muló betere fo ańmó betaai kisipa mutu betere whirape-ó, ai fo tuamó mole fo dińa wisiyóló kisipanie?

²² Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterańo. Abraham-nė ama naale tamo deipakalepó. Me naale ti ama kutó dirópóló wae sale soné deýoo, me naale ti ama mo soné deýoo, ipakalepó.

²³ Kale kutó diratere soné naaleta, ti mo sorapene naale detere kaae yólótóro dealepó. Tėyaleteti, ama mo soné naaleta, ti mo eraalopó yóló muló betere fo dokonóturaalu deipakalepó.

²⁴ I fota take mo yale alatei, mió ęalo fo sale fopaae dó faróló i dapa wosae. Ai so tamota, kale dokóló mulale dirii fo tamo su sóro dapó. Me dokóló muló betere dirii fo, ti Sainai hasi fosómó kaaróló sókó walapó. Ai dirii fo so kaae bitu, wae sóro kutó diratere naale senaale ditu beterańo. Ai suratere sota, Hekar-pó.

²⁵ Hekar-ta, ti Arabia hae kwiamó daale Sainai hasipaae dó falatapó. Mió tene be huluwa Jerusalem-ta, ti kale Sainai hasi fosó kaae bitu, ama naale senaale tamo wae sóro kutó diratere so whitóro beterańo.

²⁶ Tėpatei, me kae taoró tene Jerusalem be huluata, wae sóro kutó diratere so whi kaae mei, mo be huluapó. Aita, dą deale so dąné haetórotipó.

²⁷ Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterańo.

“Naale senaale deni, ni daale so-ó, fo fakeyóló hekesei fo du betae.

Naale sisó nėlitere so hainé sukutu betae.

Ti noatepa meipó. Ni daapa sisópaae eró betere soné deale naale mo dekéro betoo, whitamo betere

soné detere naale senaale mo teraae fôo erapó,”

²⁸ Norape-ó, diãta, kale Aisak detu yale kaae, ama eraalopó yóló mulale fo mo dokonóturaalu deyale naale senaale ai betere ape.

²⁹ Até yale sukamó mo whinë detere kaae yóló deyale naalené Dëi Kepe Wisiné fotokóné deyale naalepaae susupui ala eralepó. Até yale kaae, miókélé betã alatóró du beterapó.

³⁰ Téretei, Kótóné *buk-mó* noa fo aseýóló muló betere?

“Kale wae sóró kutó diratere soró ama naaletamo hòkó falaé,” fo erapó.

Ti noatepae,

“Kale kutó diratere soné naaleró mo soné naaletamo alimané ọla ọla tuãmó bukuraqsórópa, hòkó falaé,” fo aseýóló muló beterapó.

³¹ Atérapa, norape-ó, ðata kale wae sóró kutó diratere soné deale naale senaale kaae bitini, mo soné deale naale senaaletóró ai betere ape.

5

Keriso tuãmó me alané dokoni, feléýóló betere ala

¹ Ða mené wae sóró kutó diratere whi kaae, dokóló muló betepa, Yesu Kerisoné teraayóló hãle beteraleteita, ama kisipa mole ala erópóló erapó. Térapa, mepaae whirapené diã wae sóró kutó diratere whi beteraaitepa, ai ala tuãpaae momó kae bitĩ feni, fotokó buóló diri yóló betae.

² Èta Pol-né dapa, yãlo i dere fo ðiané mo wisiyóló wosae! Mepaae whinë diãpaae tiki sekaë tikae yóló sètere fo diaaë wosólótamo tikitepa, ti Yesu Kerisoné diã tao saaire wisi ala diaaë ai tikitere ape.

³ Kale yale fo momó i dere ape. Whi me dené ama tiki sekaë tukópóló kisipa mutepa, ti mepaae tukóló muló betere forape fea mo turó sya fóló enérapó. Mepaae ala maaté

eróturaalu, mepaae alamo erénitepa, ti tu muni, ai mo dorapó.

⁴ Diã mepaae whinë kale tukóló muló betere fo sya fu betepa, Kótóné me dowi ala munire so whipó yópóló kisipa mutepa, ti Yesu Kerisotamo tekeyóló ai betere ape. Atéturaalu, Kótóné ama hamokoróló hãle tao sere ala wisikélé diaaë ai taaló betere ape.

⁵ Tépatèi ðata, kale Dëi Kepe Wisiné fotokoratepa, kisipa tiki tiraté fu betereiteiné take nalopaae Kótóné mo donoi so whipó yópóló kisipa mutu, hëkesetamo i betere ape.

⁶ Ti noatepae, Yesu Keriso tuãmó bitu, tiki sekaë tukóló siriratere ala ó siri erénitere ala me bete munipó. Kótópaae kisipa tiki tiratere ala ða tuãmó moletei hãkearóturaalu, mepaae no nerapepaae yaala sókó folé ala betã mo doasi bete mole ala ai ape.

⁷ Diã me ọla saai sururu yóló fóló, ðale muló betere tikimó sókó faai yaletèi némo sesé yaleé? Atéro sesétu betere alata, mo bete mole fo ðiané wosóló sya faqsóró, ai du betere ape.

⁸ Ti diãpaae ai dotopoi fo du betere fota, diã ã beterepaae ape yale seké meipó.

⁹ Wuliné apita, sawa ọlatei fulukó furaalu, mo wuli tiki dorótu dere kaae, ai whirapené diãpaae yó matere foné ai du betere ape.

¹⁰ Diã me kae fo woseni, yãlo i dere fo betã wosóló sya faalopóló è Tale tuãmó bitu kisipa tiratapó. Mepaae whi de doasi doi mole whi ó doi munire whinë diaaë tué tiki kóló kólóratepa, atétere whi doasi dowi kwia saalo ai ape.

¹¹ Norape-ó, yãlotamo tiki sekaë tikae fo depa, ti atimané epaae susupui ala noatepa hãle erótu betere? Yãlo atèi kaae fo yó meluãsró, Yesu ni tómó sukãlepóló yó matere fo wosetere hòróló sisópaae eratere ala uãmeipó.

¹² Diã kópaae falaai du betere whirapeta, atimané tiki sekaë tukóló

siriraterere ala maaté ini, mo turó tukóló taae fatepa ti mo wisirapó.

¹³ Yálo no nerape-ó, me ọlané dią dokóló muló betaşóró, teraae fóló haęe beterópóló, Kótóné ą beterepaae ape yalepó. Atéró teraaeyóló haęe beteró beterepa, diaaę tó tikiné ekęlere dowi ala yaaire tę melaęse. Aténi, dią tuąmó yaala sókó fole ala duraalu, u taosu i taosu dere ala beta yó tawae.

¹⁴ Kale tukóló muló betere forape mo fea i doasi fo tuąmó bulapó. Ai fota i ape.

“Naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, naao be whi no nepaaekélé atéró yaala sókó fu betae,” erapó.

¹⁵ Ai ala ini, yuwitamo haęe suraalu u tukósu i tukósu dere kaae depata, ti atétere alané diaaętei dią dóló kemeraşóró, mo hotowa yóló kaae tawae.

Dei Kepe Wisiné fotokşró betepa dą beteraşó ere fo

¹⁶ Térapa, yaęo i dere fo wosae. Kale Dei Kepe Wisiné yae dere ala sya fóló erótu betae. Atétepa, ti diąné tó tikiné ekęle yóló yaai du betere dowi ala mo yaalomeipó.

¹⁷ Ti noatepae, dané tó tikiné ekęle yóló du betere alané kale Dei Kepe Wisiné eraai dere alatamo bóe du beteraşó. Kale Dei Kepe Wisinékelé ama ala eraairaalu tó tikiné eraaire alatamo bóe du beteraşó. Ai ala tamo atimaamotei bóe dupa, ti diąné tó tikiné ekęle yóló yaaitere ala mo enénipó.

¹⁸ Tépatei, Dei Kepe Wisiné ama erae dere alatamo naao sya fóló du betepa, ti kale tukóló muló betere foné tetéróló kaae tare aşmó ya betenipó.

¹⁹⁻²¹ Tó tikiné ekęle yóló du betere alarape so whi feané kisiparetei dosąatapa wosae. Nópu nokole alakélé, me dowi alatamo hoseké dere alakélé, enénire mo sonaalei dowi alakélé, kapala kótó ó mepaae alarapepaae kisipa tirótu betere alakélé, isi whiné du betere alakélé,

mepaae so whitamo dei kisipa mutu, hamoma hóraterere alakélé, haęe sere alakélé, me whiné dere ala kilitu, ekélé até enée yóló dei kisipa mutere alakélé, mo dowi fopaae butere alakélé, doasi doi mole so whipó yópóló du betere alakélé, mo turó so whi betepatei mepaae tóróti so whi fake tekeyóló betere alakélé, fake tuąmó teketerere alakélé, mepaae whiné dere wisi ala kilitu, ekélé até uapóló dei kisipa mutere alakélé, dowi weı nóló topo dotere alakélé, so whi fea touróló bitu dowi weı nóló du betere dowi alakélé, ai dosąayale alarapekelé, mepaae dosąani yale dowi alarapekelé, tó tikiné ekęle yóló du betere ala ai ape. Dią dowi tupaae faşóró, yaęo diąpaae take yale ma fo kaae momó i dapa wosae. I dosąayale dowi ala du betere so whi Kótóné tetéróló betere ala tuąmó beterenipó.

²²⁻²³ Tépatei, niné du wisi oletu dere kaae, Dei Kepe Wisi so whi tuąmó bitu, i alarape erótu betepa kelaalo ai ape. Ne nopaae yaala sókó fole alakélé, hosaa tuąmó haıtu betere alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, mené sekęi ala eratepatei me ọla meipóló, Kótóné ama kisipa mole ala erópóló, kaae tawóló dua betere alakélé, wisi kisipa muóló kolené sukutere alakélé, mepaae so whipaae wisi ala eratereteikélé, mepaae whiné ama eraalopó dere ala haşókó feni, motóro eratereteikélé, naameyóló mo dua betere alakélé, whiné tó tikiné enée dere ala yaşóró amatei ą tetéróló kaae tareteikélé, i dosąayale alarape mo betaşókókelé Kótóné ama tukóló muló betere foné yaęse yóló fo muló bitinipó.

²⁴ Yesu Kerisoné ama dape sóro beteró betere so whiné tó tikimó bole ekęleró kisipanétei senée dere alatamo alurópóló, ątamo filipaa ni tómó oleró beteraşó.

²⁵ Dą betere beteta, kale Dei Kepe Wisitóro ai ape. Térapa, ątamo betaşmó titiyóló furaalu, ama dere ala sya fóló yaalopa siępe.

26 Dānétei ęta, doasi doi mole whipóló bopé fake dere alakélé, me whi dowi kisipa muópóló sesemer- atere alakélé, mepaae whiné mole wisi wisi ęla kilituraalu, ękéle ai ala enée yóló, u só derótu i só derótu dere alakélé, i dosayale alarape fea dāné yaqse yóló i dere ape.

6

Dowi ala dere whi tu wisipaae fópóló tao sae ere fo

1 No nerape-ó, mepaae whiné du betere dowi ala diāné kelené keletepa, Deį Kepe Wisiné yae dere ala sya fu betere so whiné ai whiné ama dere dowi ala taaróló, wisi ala momómo yópóló dua naamei ma fo yae. Tétutei, ai alané diākéle dée nalaaairaału sų sere ala eraqsóro, hotowa yóló kaae tawae.

2 Yesu Kerisoné yae yóló muló betere fo eróturaalu, diā tuapaae wou betere sekeį ala diāsisi u taosu i taosu du betae.

3 Me whi ą me bete munipatei, ama kisipané ą doasi doi mole whipó du betepa, ti ą amatei dilikitu beterapó.

4 No nerape-ó, diāné ai du betere alata wisi ala depé, dowi ala déro di- aaqtei kaae kolóló taleyae. Mepaae whirapené du betere ala kolósu naao dere ala kolósu yóló kaae kelaqse. Aténi, naao ditere kutó betą kaae kolóló wisirapóló kisipa mutupa, ti ya hękeseturaalu haįyóló betenérápó.

5 Ti noatepae, Talené dą betą betą so whiné diyópóló tukóló muló betere kutó dekani, ai kutó amatóro dité fu beterópóló yae.

6 Mepaae Talené fo yó matere whiné yó matere fo wosetu betere so whiné wisi wisi ęla, mepaae bukóló kale fo yó matere whi ąmo tao sóro matepa mo wisirapó.

7 Mené diā dilikitere ala yaqsóro yae. Mo betānékéle Kótó faletere ala mo enénipó. Ti noatepae, mepaae whiné noa ęla wae bilitepa, ti ama ai bilitere ęlatóro ęlumétepa sua dapó.

8 Mepaae whiné tó tikiné felé yaaitere ala sya foletiné ęla wae

kaae bilipa, ti tó tikimó kaaróló mo ti doróló aluyaaitere ala saalo ai ape. Mepaae whiné Deį Kepe Wisiné ama du betere ala wisi kolópóló erótu betepa, ti Deį Kepe wisiné ai whimó mo ti betó tawaaire bete melaalopó.

9 Dāné du betere wisi ala hýyóló taaréni, hąle detétóro fu betae. Ti noatepae, dāné du betere alatamo hąle yó tapa, ti ęla ęlumétere alimó ęla wisi su dere kaae yaalopó.

10 Térapa, so whi mo feapaae dāné wisi ala erótu tao saaire tu mupa, ti tao saalopa siępe. Téturaalu, Talepaae kisipa tiki tiróló betere so whita, ti dāné ne no mo betą fakétóro betereteiné atima wisiyóló tao senérápó.

Tiki sekaę tikitere alata doasi bete muni, Keriso sukąle ala betą ti doasi alapó

11 Diapaae i ąlatere aęta, yało naasenétei mo doasi yóló ai erapa ke- lae.

12 Tó tikimó ere ala kilitu, whi wisipóló dukiraterere fo wosaai ekele du betere whirapené diapaae tiki sekaę tikaę yóló dotopo du beterapó. Ti ai du betere alata, hąle mei, Yesu Keriso filipaáro betere ni tómó sukąlepóló yó mótu betereteimó, atima susupui ala eraqsóro kisipa mutu ai du betere ape.

13 Ai kale tiki sekaę tikire whirape atima Kótóne tukóló muló betere fo feamo betere dokų sya fóló erótumipó. Téretei, atima ere kaae, diākéle tikimó siriratepa, atimané dere fo betą wosetapóló, atima bopé fake yaai kisipa mutu sętu beterapó.

14 Yało dere alamó ę bopé fake- turaalu, yałotei yało doi hale sóro horaterere ala yaalomeipó. Aténi, dą tęteróló kaae tare whi Yesu Keriso oleró betere filipaa ni betą kisipa muóló, ita mo doasi bete mole alapóló bopé fake yaalopó. Ti i haemó yó mole ęla ęla fea ni tómó oleróo, yało ai ęla ęlarape saai ekele yaqsóro ękéle ai ni tómó oleróo yalepó.

15 Tiki sekaę tikitere ala, ó tikinire alata, me bete munipó. Mo bete mole

alata, ti Kótóné ama kae kisi kaaró betere ala betá mo bete mulapó.

¹⁶ Ai ala wisi sya fu betere so whi feapaae Kótóné hosaa muni deóló mo dua betere alaró kolené sukóló tao sere alatamo erópóló yae. Atére so whita, Kótóné ama naale senaale Israel fake ai ape.

¹⁷ Yalo mo kemerótu dere fo i ape. Yesuné ama ala erateremó erale sirirape betá yalo tikimó mulapa, mepaae whiné ę eróturaalu, dere kae kae sekei ala mo supa taalae.

¹⁸ No nerape-ó, da teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné hamokoróló hale tao sere ala diané kepe bete tuapaae erópóló yae. Mo kée. Téryópóló yae!

Efesus

¹ Eṭa, Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, Yesu Kerisoné fo erāle fae yóló doteyale whi *aposel* Pol-né dapó. Yālo i dere aṣeta, diā Efesus be huluamó Talené kae sóró betero betere so whi Yesu Keriso tuamó bitu, ama ala eró tare so whipaae dapó.

² Dané Aya Kótóro dā teteróló kaae tare whi Yesu Kerisotamoné hāle hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo diā tuāpaae erópóló yae.

Keriso tuamó betepa Deji Kepe Wisiné hāle mótu betere ala

³ Dā teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótóné dā hepen bemó naalema tuamó betepa kilitu, ama hepen be tuamó muó mole wisi wisi ala dané kepe bete tuāpaae eró betepapó. Atērapa, Kótóné ama doi betā hale sóró horótu betae.

⁴ Ti noatepae, i haeró yó mole olatamo aleyaai teópatei, dā ama keletómó me dowi alakélé ini, mo kae so whi beteropóló, dā ama so whipóló sókó sóró Yesu Keriso tuamó beteralépó.

⁵ Atēreteita hāle meipó. Dā be-taai-patei dāpaae yaala sókó furaalu, ama kisipané yaaire ala hāsókó feni, motóro dokonóturaalu, Yesu Kerisoné yale alanétei, dā Kótóné ama naale senaaletóro aleróló beteraaire ala ama taketitei tukóló munélipakalépó.

⁶ Dā atéro ama yaala sókó fale naale tuamó betepa, ama mo kae ere de fāane hamokoróló tao sere ala dāpaae hāle meló betereiteiné, ama doi betā hale sóró horótu betae.

⁷⁻⁸ Dā ā tuamó betepa, Kótóné ama hāle hamokoróló tao sere ala mo ti fāaneteiné, dané yale dowi alamó melaai yale kwia ama tokóló aluróturaalu, ama fākené dā dupuróló beteralépó. Ai ala tómó tué tiki fosó fosóre alaró fo bete diriyóló tué dere alatamo mo turó melalépó.

⁹ Atéro, ama eraai kisipa mole ala kinóló moletei, dané kolóló tué yópóló hākeamó yó melalépó. Ai yó melale alarape mené āpaae yae yóló ṣeni, mo ama kisipa mole alatóro naalema Yesu Kerisoné erópóló yalépó.

¹⁰ Ai alarape teó erótu bitutei, ama eraaire ala fea eraté fóló kemerale furaalu, ama tukóló mulale sukamótóro ó hepen bemó betó mole so whiró i haemó betó mole so whitamo fea betāpaae touróló, betā topo whinétóro teteróló kaae tapa, ā aomó beteropóló eraalópó. Ai sekéta, ti Yesu Kerisotórotípó.

¹¹ Dā ā tuamó betepa, ama sókó sóró kae betero betereiteita, hāle meipó. Mo taketi fea ala ama mo eraalópó yóló mulaletei motóro dokonóturaalu, dā mo ama naale senaaletóro beteraai tukóló mulalépó.

¹² Atēyaiteita hāle mei, Yesu Kerisoné dāpaae wisi ala eraalópóló, folosóro āpaae kisipa tiró betere so whi dā mepaae so whiné kilitu, Kótóné ama kae ere de wisinaale erapa kelae, yóló ā dukirópóló erótu betepapó.

¹³ Diā aluyaosóro tao saaire mo bete mole fo wisi wosetepa, Kótóné diakélé dātamo touróló Yesu Keriso tuamó beteralépó. Ti āpaae kisipa tiki tiratepa ama so whipóló, diaaṭ tikimó mo dirii siri mulóturaalu, ama melaalópóló tukóló mulale Deji Kepe Wisi mo melalépó.

¹⁴ Ai Deji Kepe Wisi melaiteita, take Kótóné dāpaae wisi ala mo eraalópóló kisipa muópóló melalépó. Kótóné ama dupuyale so whi mo wisiyóló betaaire tikipaae dapesó faai hāle betepa, kale Deji Kepe Wisi dātamo hāle betótóro tawaalópó. Tépa, so whiné ai ere ala fea kilitu, ita Kótóné mo kae ere de wisinaale erapóló, ama doi doasi mulaalópó.

Pol-né Talepaae mo kée yóló moma yale ala

¹⁵ Atēre betené diā Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró bitu, Kótóné ama kae

beteró betere so whĩpaae yaala sókó furaalu, wisi ala erótu beterapó depa yalo wosalepó.

¹⁶ Atéyale sukamó kaae sóró, Talepaae mo kée yóló, yalo diámó momaraté wou betere ala kisipa keteréni, miókélé hãle yó tarapó.

¹⁷ Yalo diámó momarótu betere ala i ape. Dã tẽteróló kaae tare whĩ Yesu Kerisoné alimata, mo kae ere de fãane Kótó beterapó. Atére Kótóné diaaọ kepe tuãpaae fosó fosói ala eróo, kinó betere ala hãkearóo, yópóló momatu beterapó. Aita hãle mei, ą etei kaae Talepóló diãné kisipa deté fópóló dapó.

¹⁸⁻¹⁹ Yalo momarótu betere ala me i ape. Kótóné ama ere de diaaọ hosaa tuãmó daale kelené kolópóló dapó. Take diãpaae eraalopa ape yóló bope yale ala wisi diaaọ kelené diriyóló kolóló tué yóo, take ama de tuãmó betaai dape saalopóló kisipa mutu, kae beteró betere so whĩta, Kótóné ama ke bole ọla wisipóló tué yóo, dã ąpaae tué tiki tiró betere so whĩ tao sóró eraterere mo kae bole fotokókélé kisipa yóo, yópóló momarótu beterapó.

²⁰ Ti ai fotokọta, Yesu Keriso mo ti sukãletei Kótóné ama momó kepaaróló beterales doasi fotokọ kaae ai ape. ą atéró kepaaróló, hepen be ere tikimó ama turu naase demó beteralespó.

²¹ ą beterales tikita, tẽteróló kaae tare alakélé, ama tẽteróló kaae tare tuãmó me whĩpaae tẽteróló kaae tawae yóló, sóró beterales alakélé, doasi fotokọ bole alakélé, doasi hae kwia tẽteróló kaae tare alakélé, mió i alimókélé, take betaaire alimókélé, doasi doi matere alarape fea Yesu Kerisoné ama doi mole alané tẽteróló mo ti teraae falapó.

²² Fea ala feata, Kótóné Yesu Kerisoné tẽteróló kaae tare aomó beterópóló eróo, ama so whĩró atima tao sóró eraterere alatamo fea amatóro tẽteróló kaae tanópóló topo whĩ sóró beteróo yalepó.

²³ Ai so whĩta, mo ama tikitoró daaleteiné fea ala du betere

tuãpaaekélé, kae kae ere ala tuãpaaekélé, ama tikimó ere alatóro fãayóló suró beterapó.

2

Dã Yesu Kerisotamo kepaaróló beterales fo

¹ Ti take Kótóné yóló muló betere fo diaaọ tukóló du betales dowi ala tuãmó sukóló molepó.

² Take diãta, i haemó mole kae kae du betere ala sya fóló yóo, tó sã tuãmó tẽ mole tiki tẽteróló kaae tare kepené dere ala sya fóo du betalespó. Ai kepeta, miókélé Kótóné fo tikitu betere so whĩ tuãmó bitu, ama kisipa mole alatóro erópóló du beterapó.

³ Take dãkélé fea ai ala du betere so whĩtamo bitu, tó tikiné ekẽleyóló dowi ala yó tarepó. Atéturaalu, tó tikiné yaai hẽkesetere alaró mo hae whĩné mole tuéttamo maaté sya fu betalespó. Atétu, so whĩ mo whĩné detu dere kaae, dãkélé atéreteiné Kótó ą fopaae butu melaaire kwia senere so whĩ beterepó.

⁴⁻⁵ Dãné yale dowi alané dã sukóló mupatei, Kótó ą tuãmó kolené sukutere ala mo fãanuraalu, ama dãpaae mo doasi yaala sókó faleteiné, Kótóné so whĩ tẽteróló kaae tare whĩ Kerisotamo dãkélé kepaaróló beteralespó. Até yale alata, amatei diã hãle hamokoróló tao salepó.

⁶ Dã atéró, Yesu Keriso tuãmó betereiteiné Kótóné ą kepaaróturaalu, dãkélé ątamo betámó kepaaróló, Kótóné ama tẽteróló kaae tare tiki hepen-mó Yesu Keriso sóró beteroturaalu, dãkélé ątamo betámó beteralespó.

⁷ Ti aita hãle mei, dã fea Yesu Keriso tuãmó betereiteiné nalo bitire faaire alimó Kótóné dãpaae yaala sókó furaalu, ama hãle hamokoróló tao salepó. Ai ala tuãmó mo doasi ke boletei yó maté fu betepa dãné kolóló kisipa yópóló erapó.

⁸ Ti noatepae, diaaọ tué tiki tiró betere ala kilituraalu, Kótóné ama hãle hamokoróló diã tao salepó. Ti

diñétei diñ tao sere ala ini, Kótóné ama tao sere ala diñmó hañ malepó.

⁹ Ti aita, noa betené meipó. Me whiné ama erale wisi alané yalepóló, bopé fake yaosóro yalepó.

¹⁰ Da Yesu Keriso tuamó betepa, Kótóné ama fosó fosói kisipané da kisi whi aleróló beteralepó. Atére beteta, Kótóné ama yaai kisipa mole ala wisi dané erópóló, mo taketitei taleróló munélipakalepó.

Keriso tuamó mo betá faketóro aleró beterapó

¹¹ Térapa, take diñ Juda meire fake deóló betepa, tiki sekañ tukóló siriró beterapó du betere whirapené duraalu, dañta tiki sekañ tikipatei, diñ tikipipóló só deróló erótu betere fo diaaño ai i kisipare ape. Ti tiki sekañ tukóló sirirótu betere alata, mo whiné naasenétei erótu beterapó.

¹² Diñ atéro betale sukamó Yesu Kerisotamo betamó bitini, kae betale ala kisipa muae. Israel hae talerapené diñ atimatamo touné waosóro sesétepa, diñ wale so whitóro bitu, Kótóné ama so whi tao suraalu, eraalopó ere ala wisi senére so whi bitinipó. Diñ atéro bitu, take waaire be demó dapaae i ala wisi mo eraalopóló tuékélé muni yóo, i haemó bituraalu Kótóné da tetéroló kaa tarapó tuékélé muni yóo, eretei diaaño kisipa muae.

¹³ Ti taketa, diñ mo tika kae betaleteti, ama fakené dupuyóló dapesó wóló, Kótó betere felekemó Yesu Kerisotamo betamó beteralepó.

¹⁴ Ti Yesu Keriso aña, hosaa muni deyóló dua betere bete Tale ereteiné so whi tekeyóló fake tamo betepa, bóe amatei firóló mo betá faketóro beteralepó. Téturaalu, ai fake tamo tuamó ere satáñ fisikóló taae faralepó.

¹⁵ Atéro fisikaleteta, ama tikimó erale alané kale tukóló muló betere fokélé, ai fo tuamó mole forapekélé, etéro yae dere forapekélé fea tokóló aluralepó. Ama yaai kisipa mole alata ai tamo fake a tuamó mo betá

whitóro aleróló, bóe mo ti firaai yalepó.

¹⁶ Ai kale betá tiki tuamó fake tamo wusuró betepa, ama filipaa ni tómó erale alané Kótótamo bóe du betaleteti, touróló betamó beteróo, kale fake tamo du betale bóekélé kemeróo yalepó.

¹⁷ Atéro a wóló, diñ saletómó betó mole so whiró, felekemó betó mole so whitamopaae bóe dele ala taaróló, dua betae yalepó.

¹⁸ Ti noatepae, da fakeró diñ faketamo fea touyóló Yesu Keriso tuamótóro bitu, Alima beterepaae sókó faaire alata, Deñ Kepe Wisiné betá fotokoratepa fenérapó.

¹⁹ Ti taketa diñ kelepaa kilini, wale so whi betaleteti, mió diñ Kótóné so whitamo touyóló be taletóro alée fóló, mo ama naale senaale beterapó.

²⁰ Kótóné ama naale senaale betere beta, hañ hae tómó tenipó. Ai be diriyóló daalópóló, mo diri eleké biliyóló, ai tómó be tetu dere kaae, aposel whiraperó Kótóné ama fo erateré kóló whirapetamo ti be iru eleké kaae deyóo, Yesu Keriso aña, mo doasi hulua yapó eleké kaae deyóo, erapó.

²¹ Be tetere ọla ọla fea hulua elekémó beleróló be diriyóló daalatu dere kaae, Talené ama yale alané da fea a tuamó touróló bitu, ama mo kae teté momatere be daalópóló teté hutu beterapó.

²² Atétu dere kaae, diñkélé fea a tuamó betereiteiné Kótó a betaaire be wisi daalópóló teté hutu beterapó. Atéro tetere bemó Deñ Kepe Wisi betereiteiné Kótó a beterapó.

3

Pol Juda meire fake tuamó kale fo wisi yó mótu betale ala

¹ Atéreteiné aña, diñ Juda meire fake so whipaae Yesu Kerisoné fo wosópóló, erótu betepa *dipula* sóro beteró betere whi Pol-né dapó.

² Kótóné ama hañ hamokoróló tao sere ala diñ feané tué yópóló,

ɛpaae tɛtɛróló kaae tawae depa, kaae tarapó dere fo diǎné wosetu yalépó.

³ Kótóné ama diǎ feapaae mo eraalopó yóló mulale ala take so whi feané kolóló tuɛni, kinóló moletei Kótóné ɛpaae haɛkearóló yó matepa, diǎpaae sawa haɛlekeróló ai aseɣalépó.

⁴ Atéyalepa, ɣalo i dere fo diǎné dosɔaturaalu, Kótóné ama so whi tɛtɛróló kaae tare whi Kerisoné yale ala kinóló mole bete ɣalo tuɛre kaae, diǎnékélé tuɛ yaasepóló dapó.

⁵ Ti ai beteta, mió Deɣi Kepe Wisiné Kótóné ama kae betero betere *aposeɓ* whiraperó Kótóné ama fo eratere koló whirapetamopaae yó male kaae, mo take bitiré wale whirapepaae haɛkearóló yó menipó.

⁶ Ti ai kinóló mole ala i ape. Juda meire fake so whiné kale mió wosetere kisi fo wisi wosóló, Yesu Keriso tuǎmó betepa, Kótóné ama Israel so whipaae melaalopóló tukóló muló betere ɔla, Juda meire fake so whinékélé sóo, diǎ ai Juda faketamo betǎ tikitóro daayóló betóo ereteiné, atimapaae eraalopóló muló betere ala diǎpaaekélé eratepa sóo yaalo ai ape.

⁷ Kótóné ama bole fotokó haɛkearóturaalu, ama hamokoróló tao sere ala ɛpaae haɛ melalépó. Atéreteiné mió kale wosetere kisi fo wisi ɣalo yó melópóló, ɛ ama kutó diratere whi sóro beteralépó.

⁸ Mepaae Kótóné so whi betó mupatei ɛ betǎ doi muni, mo belei sókótei betepa, Kótóné ama haɛ hamokoróló tao sere ala eróturaalu, ɛpaae i kutó dirae yóló melalépó. Ai melale kutóta, Juda meire fake so whipaae Yesu Keriso tuǎmó mole mo doasi ke bole ala wisi turó yó melópóló ɛ sóro beteralépó.

⁹ Tétu, i haeró yó mole ɔla ɔlatamo kaarale Kótó tuǎmó, take bitiré wale alimó kilini kinó betere ala bete mió so whi feané tuɛ yópóló, ɛpaae kaae tawae yóló ɛ sóro beteralépó.

¹⁰ Ama yaai kisipa mole alata etérópó. Mió ama fake so whi tuǎmó

erótu betere alané hepen ere tikimó betó mole tɛtɛróló kaae tare keperó fea ala tɛtɛróló kaae tanópóló male fotokótamoné Kótóné ama kae kae ere fosó fosói ala haɛkearatepa tuɛ yópóló erapó.

¹¹ Atéyaleteita, mo taketi Kótóné ama eraalopóló tukóló munéɓipakale ala da tɛtɛróló kaae tare whi Yesu Keriso tuǎpaae erale alané dokonó beteraipó.

¹² Atéro ǎ tuǎmó bituraalu, ǎpaae kisipa tiki tiró betereiné Kótó beterepaae faaire tu mené sesénipa, halaainé fó betǎ yae.

¹³ Térapa, diǎ tao su betere alamó ɛpaae i erótu betere sekei alarape kilituraalu, diǎ fomo yóló haepaae derepaɔse. Ti noatepae, ama kae ere de wisinaale diǎné mo saaireteiné ai sekei alarape erótu beteraipó.

Efesus so whimó mamarale fo

¹⁴⁻¹⁵ Aya Kótóné ama ai doasi wisi ala eró betereiné ɛ bukutiri teǎro bitu, diǎmó momarótu i betere ape. Ti ó hepen bemó betere naale senaaleró, i haemó betere naale senailetamo feané Aya ǎ betǎ beteraipó.

¹⁶ Atére Aya betere felekemó bukutiri teǎro bitu, momatu betereiné i ape. Mo kae ere ala wisinaale ǎ tuǎmó faanuraalu, diǎné kepe bete tuǎpaae ama Deɣi Kepe Wisiné fotokó bulópóló momarótu beteraipó.

¹⁷ Atéreteita haɛ meipó. Diǎ ǎpaae tuɛ tiki tiró betepa, Yesu Keriso ǎ diǎné hosaa tuǎmó beteroipóló kisipa mutu dapó. ǎ atéro betepa, ni feleke haepaae doropóló diriyóló daatu dere kaae, diǎ Kótóné ama yaala sókó fole ala tuǎmó beteroipóló dapó.

¹⁸ Diǎro Kótóné wisiróló kae betero betere so whitamo fea ama bulatere fotokóné Kerisoné ɔpaae doasi yaala sókó fole ala mo turó diriyóló tuɛ yópóló dapó.

¹⁹ Ti ai yaala sókó fole bete turó da mo whiné tuɛnitei diaaɔ tuɛnékélé,

hosaa tuamókélé mo diriyóló tué duraalu asa yópóló dapó. Até duraalu, Kótó ą tuamó faayóló sure kaae, dią tuamókélé faayóló surópóló momarótu beterapó.

²⁰ Ti da tuamó ama erótu betere fotokónetei, dané kisipané eranée dere alaró moma duraalu wosetere alatamo ama sumó eranérapó.

²¹ ą atei kaae whi betereteiné, da Yesu Keriso tuamó ama fake so whi bitu, ama doi wisinaale mió i alimókélé, take betaaire alimókélé, hale sóró horaté fu beterópóló yae. Mo kée! Teyópóló yae!

4

Yesutamo olekeyóló mo betą tik-itoró daale ala

¹ ęta, Talené ala erótu beteremó *dipula* beteratepa bitu, yalo diąpaae ma fo i dapa wosae. Daaą du betale ala taaróló, Talené ą beterepaae ape depa wóló, ama so whitóró beterapa wisi ala betą erótu betae.

² Talené ama tetéróló kaae tare aqmó bitu bopé faketeré ala ini, ama eraai kisipa mole ala erópóló, naaotei yą tetéróló mo dua betae. Téturaalu, naao no netamo naameyóló dua bitu, me hasókó fole ala ó me sekei ala eratepa hapale tokó meni, mo dua kaae taté fu betae.

³ Téturaalu, kale Deį Kepe Wisiné dią Keriso so whi fea mo betą kisipatoró mulóló beteró beteretei, diąné doróló fake tekeyaqse. Aténi, hosaa muni deyóló mo dua betere alané dią fea dokóló mo betą faketóró beterópóló yae.

⁴ Diąpaae eraalopó yale wisi ala saai ape depa yale haįta, mo betą haįtoró mulure kaae, da fea mo betą tikitóró daayóo, Deį Kepe wisikélé betątoró betóo erapó.

⁵ Atéru, da tetéróló kaae tare Tale betątoró betepa, ąpaae tué tiki tiratere alakélé, ama doimó weį tóputere alakélé, mo betątoró erapó.

⁶ Da tetéróló kaae tare Kótóta, betątoró betepa da fea ama naale senaale beterapó. Atéru, fea ala

amatóró tetéróló kaae tawóo, mo take bitiré wale alimókélé, mió i alimókélé, take nalo waaire alimókélé, deté fu betere ala fea ą tuamótóró yóo, mepaae ere ala tuamókélé ątoró betóo, erapó.

⁷ Atépatei, Yesu Kerisoné ama kisipa mole ala sya furaalu, ama hamokoróló hale tao sere ala da feamó dokoróló melalepó.

⁸ Atére betené Kótóné i fo aseýóló muló beterapó.

“ą kepaayóló mo ópaae huturaalu, wae sóró ama kutó diratere whįrape naase tamo dokóló dapesó furaalu, mepaae wisi wisi ąla ama fake whįrape ąliróló melalepó,” erapó.

⁹ Ti ą “Ópaae holalepó” dere fo noa betené dérópóló, dią kóló kóló yaqsóro i dapa wosae. “Ópaae holalepó” dere fota, folosóro ą mo haepaae derepelepó.

¹⁰ Atéro, kepaayóló momó ópaae huturaalu, fea tiki ątoró suróló, hepen berapekélé tetéróló, mo ó taoró beterale sekęta me kae mei, kale hae aąpaae derepele whi ątorótípó.

¹¹ Atéturaalu, ai sekéné amatóró i kutórape taleróló malepó. Mepaae whįrape ama fo erąle fópóló *aposel* doi melóló sóró beteróo, mepaae so whi Kótóné ama fo eratere kóló whi sóró beteróo, mepaae so whi ti Kótóné fo wosenire so whi yó melópóló sóró beteróo, mepaae ti Kótóné so whi tetéróló kaae tare *pasta* whi sóró beteróo, mepaae ti kale fo wisi yó matere whi sóró beteróo, erapó.

¹² Atéyaleteita, Kótóné ama so whinė mepaae so whįpaae eraaire wisi ala etéro yae yóló yó maté fu beterópóló, yalepó. Atétere alané ama so whi Kerisoné tikitóró daayóló mo dirii so whi beteraté fenérapó.

¹³ Atétu, da fea Talepaae tué tiki tiró betóo, Kótóné naalema etei kaae whįpóló bete mole fo diriyóló kisipa yóo duraalu, mo betą fake alée fóló mo dirii so whi betaalopó. Atéro bitiré furaalu, Keriso ą me ala yąyąni

mo turó fãane whi wisinaale biture kaae, ðakélé até yaalopó.

¹⁴ Atéro dirire whi betereiteimó, keteirapené dere ala kaae ða momó kae yaalo meipó. Beséro weí asyatomóné ni tiki upaae só fu, ipaae só wou dere kaae, u fo wosene i fo wosene yaalomeipó. Ti mepaae whirapené dowi ala yaai mole kisipa u tuapaae hiró bitu, hãle tó mó so whi dilikóló, kae kae yó matere fomó kisipa tiraalo meipó.

¹⁵ Aténi, yaala sókó fóló mo bete mole fotóró duraalu, ða teteróló kaae tare Topo whi Yesu Keriso tuamó doaté horóló, ðané kae kae dere alakélé, fea ama dere alatamotóró sũaalopó.

¹⁶ A atéro betereiteiné, a tuamó bole fotokóné whiné tiki feleke diritamó olekere kaae, ða fea mo betã tikitóró daayóló beterapó. Atéru, Talené ðapaae diyae yale kutó dirótu betepa, ti ða yaala sókó fole tuamó doa deté faalopó.

Talené ðené deyóló betero betere naale senaale kaae betere ala

¹⁷ Térãpa, ða fea Tale tuamó bituraalu, yãlo i dere ma fo sãa fóló mo erae. Kótóné fo woseni hãle betere so whi atima wisi ala yaaire kisipa muniru hõko betere kaae, ðiakélé ai ala momó kae yaõse.

¹⁸ Atima hosaa taruraalu, wisi tuékélé munireiteiné tikikélé dilikiyóló Kótóné mo ti betere ala tuamó bitini, tika kae beterapó.

¹⁹ Atéro, dowi alané hosaa tóruró betereiteiné, atima dere dowi ala taalaaire kisipa muni, tó tikiné feléyóló yaaire ala betã hãle yó tarapó. Ai ala tó mó mepaae kae kae sonaalei alakélé hãle yó taté fu beterapó.

²⁰ Tépatéi, ðã Yesu Keriso kisipa deté waleteita, atimané du betale ala sãa fóló yale tikimó inipó.

²¹ Yesu Kerisoné mo bete mole fotóró mené ðepa ðiaaõ wosóo, a tuamó betepa mené ðiapaae yó melóo, yale fo ðiané wosetu yalepó.

²² Take ðiané du betale alamó tué muturaalu, atimané ðiapaae yó malepó. Tó tikiné ðã dilikitepa ekeleyóló du betale alané ðiaaõ kelaaretei tiki ðerãakele kuti kaae sokóló taae falae.

²³⁻²⁴ Téturaalu, ðiaaõ tué tiki kae muóló, kisi kuti ðerótu dere kaae, kisi whi ðerae. Ti ai kisi whita, Kótó tuamó mo donoi alaró kae ere ðe wisinaaletamo fãanure kaae yóló beterópóló, kaaró beterapó.

²⁵ Atérapã, ai du betere kapala alarape mo ti taaróló, ðiaaõ be whi so whipaae ðã dokõ feané mo alatóró erótu betae. Ti noatepae, hóró naasetamo tikimó botokó wóló, betã tikitóró daalure kaae, ðã Keriso so whi fea touróturaalu, mo betã tikitóró beterapó.

²⁶ “Yã fopaae buturaalu, dowi ala yaõse,” Naa me whitamó atéro butere fopaae hãle bupatei, be ðe hãle kemeyaõsóró yae.

²⁷ Téturaalu, ðiaaõ betere ala tuapaae Satan-né ama tué mole ala eraõsóró tẽ mullaõse.

²⁸ Mepaae õlémi nuku betale whirape ai ala mo taaróló, atima naasenétóró kutó kae dióló õla nõpóló yae. Atéro ðitere kutómó botokotere õla mepaae yãã ðere so whimó melópóló yae.

²⁹ ðiané ðere foné mepaae whi ðoraõsóró naao ðere fo woseturaalu, a tuamó mole sekẽ ó yããre ala wisiraaire fo betãtóró yae. ðianétamo ai ala ðepa, ti ai fo wosetere so whikélé tao senérapó.

³⁰ Take Kótóné ðã dupuróló betero betereiteita, õpaae ðapesó holaalopóló tué muópóló, me õla seperótu dere kaae, Kótóné ðã ama so whipóló ðãle mulóturaalu, ama ðe Kepe Wisi ðã tuamó betero beterapó. Atérapã, ðiané du betere alané ðe Kepe Wisi ðekéné sukutu sekẽ yaõsóró yae.

³¹ Téni, ðe fomaake kisipa mutere alakélé, hapale fopaae buturaalu ðere alakélé, mo hãle fopaae butere alakélé, hõle suraalu fo faketeré alakélé, eratere fokélé, mepaae so

whĩpaae kae kae dei kisipa mutere alakélé, fea taalae.

³² Téturaalu, wisi tuę betą muóló, wisi alatóro eróo, kọlené sukutu u tao su i tao su yóo, du betae. Atéturaalu, dią Yesu Keriso tuąmó betepa, Kótóné diaaọ yale dowi ala kwia kemerótu yale kaae, diąpaae dowi ala eratere whĩné kwiakélé hąle kemerae.

5

¹ Dąta, Aya Kótóné ama hosaa turó muóló, yaala sókó fale naale senaale betereiteiné ama dere alatóro dąné surólo enérápó.

² Ti noatepae, felé kęlaa wisi Kótó beterepaae fópóló simó sukųlaa dalatu dere kaae, Yesu Kerisoné dąpaae yaala furaalu, ama betere bete hąle melólo sukųlepó. Atéreteiné dą yaala sókó fole ala tuąmó bitu, dąné ne nopaaekélé atéro yaala sókó fu betenérápó.

³ Tétu, dią Keriso fake so whĩ tuąmó nópu nokole ala ó, mepaae họko alatamo hosekérolo du betere ala ó me ọla wisi dekeró senée yólo, ekele dere ala mo yaọse. Ti noatepae, ai alarapeta, Kótóné ama kae betero betere so whĩné yaaire ala meipó.

⁴ Ai dosąayale alarape mepaae i ape. Nópu naai kisipa mutu, hąle mulatere alakélé, tuę tekeyólo ini, hąle họko dere fokélé, so whĩ tekanólo dọ nalatere fokélé, momókó yaọse. Ti noatepae, aita dąné enénire alapa, Kótópaae mo kée fo betą du betae.

⁵ I fota, mo dapa diriyólo wosae. Nópu nokole so whĩkélé, kae kae dowi ala hosekéro du betere so whĩkélé, néli whĩ betaairaalu wisi wisi ọla dekeró senée dere so whĩkélé, Yesu Kerisoró Kótótamoné tẹterólo kaae tare aqmó mole wisi wisi ala mo saalomeipó. Ai dosąayale alarape yó tare so whĩta, Kótó aqmó sukólo bitu, ama doi hale sóro horéni, ai alarape aqmó betó moleteiné, ai ọla ọlarape ti atimané Kótó aleró beterápó.

⁶ Térapa, mepaae whĩné bete muni hąle fo duraalu, dią dilikaọsoro yae. Ti noatepae, atei kaae ala deremó,

Kótó ą fopaae buturaalu, ama fo tukólo ai ala du betere so whĩpaae kwia mótu beterápó.

⁷ Térapa, diąkélé atimané ai du betere ala yaọsoro betámó touyólo bitu, mepaae dere ala momókó yaọse.

⁸ Ti taketa, dią diliki tuąmó betaleteti, taarólo mió Talené ama ere dẹ tuąmó ai beterapa, ai dẹné deyólo betero betere naale senaaletóro betae.

⁹ Ti noatepae, wisi niné du wisi oletu dere kaae, dą dẹ tuąmó betepa, ti ai dẹné du olerótu betaalo ai ape. Kae kae wisi ala eratereteikélé, me ala muni, mo donotóro dere alakélé, kapala fo mei motóro dere fokélé, fea ti dẹné dutóro ai ape.

¹⁰ Téturaalu, diąné dere alamó Kótó ą hẹkese yaaire ala démólo, diaaọtei kąae kolólo tuę yae.

¹¹ Tétu, diliki tuąmó betere so whĩrapené du betere alata, du wisi oletumipa atima beterepaae feni, atimané kikiti hirólo du betere alatei so whĩ feané kolólo tuę yópóló hąkearae.

¹² Ti noatepae, Kótóné fo tikitu betere so whĩ tuąmó kikiti hirólo du betere ala mené teraatepa haletóro yaalopó.

¹³ Tétu betepatei, ai hirólo du betere ala fea dẹné hąkearatepa, so whĩné kelenérápó.

¹⁴ Ti dẹnéta, fea ọla fea kolópóló dẹrótu beterápó. Atére betené i fo dapó.

“Dią noke fire so whĩrape-ó, dią sukólo moletei kepaayólo betepa, ti Yesu Kerisoné diąpaae dẹraalo ai ape,” dua dapó.

¹⁵ Térapa, dią kisipa okokore whĩ kaae họko bitini, kisipa dotoróę fóló mole whĩ biture kaae, mo hotowaró betae.

¹⁶ Mió dąta, dowi ala du betere alimó i beterapa, Kótóné ama wisi ala eraaire tẹ mupa, ti ai be dẹ dokọ fea eraté fu betae.

¹⁷ Atéturaalu, kisipa tiki okoko yólo họko bitini, Talené ama kisipa mole ala betą kąae kolólo tuę muae.

18 Topo doyaai kisipa mutu *wain* wẹi mó dekeró naqse. Atéro topo doturaalu, so whi feané keletómó kae kae sonaalei dowi ala kaaratapó. Atei ala ini, Deji Kepe Wisi dija tuámó fãanópóló yae.

19 Atéro bituraalu, Kótóné *buk*-mó aseyóló muló betere wole fokélé yóo, mió betere so whi feané tuęre wole fokélé yóo, mepaae so whipaae Deji Kepe Wisiné yó matere wole fokélé yóo duraalu, u yó mótu i mótu du betae. Atéro, dere wole fo diaaọ kólónékélé, mo hosaa tuámókélé haıtamo Talepaae feléi wole fo du betae.

20 Betere dokọ fea du betere alamó, da teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné doimó Alima Kótópaae mo kée! du betae.

21 Ti Yesu Keriso aıta, doasi doi mole whi beterapóló wituraalu, diasisi me whi aomó bitu dere fo u wosetu i wosetu du betae.

Dokore so whipaae dere ma fo

22 Térapa, whiné dokore sorape-ó, dija da teteróló kaae tare Tale aomó sukóló biture kaae, diaaọ whi aomó betae.

23 Ti noatepae, Yesu Kerisoné ama fake so whıta, ama tikitóro betepa, ą topo bituraalu, atima aluyaqsóro tao su betere whi biture kaae, whi ama soné topo beterapó.

24 Atérapa, Yesu Kerisoné ama fake so whi ą aomó sukóló biture kaae, whiné dokore sorape dija fea ala duraalu, diaaọ whi aomó bitu depa mo wisirapó.

25 Dija so dokore whırape-ó, Yesu Kerisoné ama fake so whipaae yaala sókó furaalu, ama betere bete mótu yale kaae, dijané sopaae yaala sókó fóló, wisi ala erótu betae.

26 ą atéro sukáleteita haıe mei, ama dokaaire so ama fonétei wẹi tópuróló fokale tikimó me dowi alakélé muni, mo kae so beteralepó.

27 Atétu, ama so me dowi alakélé muni, ama ere dené kelaalo mo kokore so beterópóló du beterapó.

28 Atére kaae, so dokore whırape dijané tiki wisiyóló kaae taru dere kaae, dijané so wisiyóló kaae taruraalu, yaala sókó fu betae. Mepaae whiné somapaae yaala sókó fóló, wisi alatamo erótu betepa, ti amatei ą yaala sókó fu beterapó.

29 Whi betanékélé ama tiki hóróló bóe dele ala dumi, wotetepa ọla nóo, me ala yaqsóro amatei hotowayóló kaae tawóo dere ala so whi feané du beterapó. Atétu dere kaae, Yesu Kerisoné fake so whi amatóro mo wisiyóló kaae tarapó.

30 Ti noatepae, daıta ama tikitóro betereteiné ama wisiyóló kaae tarapó.

31 Atére betené i fo aseyóló muló beterapó.

“Whiné ama hama alima taaróló so-tamo dokotepa, ti atimaamo mo betá tikitóro daayóló betaalopó,” erapó.

32 I dere fo beteta tómó muni, mo apaae derepalapó. Tépateti, ọlọ i dere fo Yesu Kerisoró ama fake so whıtamo tuę muturaalu dapó.

33 Ti mo deretei, dija so dokore whi fea diaaọtei dijané tiki yaala sókó fu dere kaae, dijané sokélé wisiyóló kaae taru yaala sókó fóo, sorape diakélé diaaọ whi aomó bitu, wisi ala eróo du betae.

6

Hae ayaró naale senaaletamopaae dere ma fo

1 Naale senaale-ó, dija Talené ere fo sya fóló diaaọ hae ayané dere fo mo betá wosóló erótu betae. Ti aita mo dono ala dapó.

2 Diaaọ hae aya wisi doi mulópóló, dijané wisi alatóro du betae. Ai tukóló muló betere forape kaae sóro dosáate wapa, Talené diapaae wisi ala eraalopó ere foró tukóló muló betere fotamo sọru folosóro mulapó.

3 Dijané hae aya aomó betae yóló muló betere fotamo sya fóló erótu betepa,

“Ti diꞑ i haemó fꞑlo sukamó bitiré fóló, mo wisi alatóro deté fu betaalopó,” erapó.

⁴ Diꞑ naale senaale ali-ó, diaaꞑ naale senaale atima fopaae buꞑpóló hasekaai ala eraꞑse. Aténi, atima Talené fo tuꞑmó doayóló naale senaale wisi beterópóló, ama fo etéro eraalopóló, ma fotamo dua yó maté fu betae.

Tęteróló kaae tare whiraperó wae sóro kutó diratere whirapetamopaae ere fo

⁵ Diꞑ wae sóro kutó diratere whirape-ó, diꞑ Yesu Kerisoné dere fo wosóló, ꞑ aꞑmó biture kaae, i haemó diꞑ tęteróló kaae tare whirape kilitu wiyóló aꞑmó betae. Atétu, atimané yae dere fo wosóló wisi kisipatamo erótu betae.

⁶ Atétu, diꞑ wae sóro kaae tare whirapené diꞑ whi wisipóló dukirópóló, atimané keletómó maaté kutó hatepaa yóló dini, atima alupakélé ó betepakélé, betꞑ alatóro yae. Ti Yesu Kerisoné wae sóro kutó diratere whi kaae bitu, Kótóné ama kisipa mole ala eróturaalu, diaaꞑ hosaa tuꞑmó ketekę buóló dirótu betae.

⁷ Atéturaalu, ita mo whiné kutópóló tuę muni, Talené kutópóló tuę mutu, diaaꞑ hosaa turóné ketekętamó dirótu betae.

⁸ Ti noatepae, wae sóro kutó diratere whi ó hꞑle mo betere whi noa kaae wisi ala ó wisi kutó dirélimó, ti alamó Talené dupu melaalopó ere fo diaaꞑ wosóló ai kisipare ape.

⁹ Tęteróló kaae tare whirape diꞑakélé, atimapaae i yae dere ala kaaetóro duraalu, diaaꞑ kutó diratere whirapepaae mo wisi ala erae. Atimapaae diꞑ i kutó wisiyóló dirénitepa, diꞑpaae i kaae sekei ala eraalopó wiréli fo yaꞑse. Atimakélé diꞑakélé, fea tęteróló kaae tare Tale ó hepen bemó beteretei, diaaꞑ ai kisipare ape. Ti ai sekéta, mepaae so whipaae wisi ala eróo, mepaae so whipaaemo hꞑko ala eróo dere Tale

bitini, mo betꞑ kaae alatóro eratere Talepó.

Kótóné đamó matere boé dele ɔla waseró sepaketamo tawae

¹⁰ Yaꞑlo mo kemeróturaalu dere fo i ape. Diꞑ Tale tuꞑmó bitu, ama bole fotokꞑ sóro betae.

¹¹ Satan-né ama yaai kisipa mole dowi ala eraꞑsóro seséturaalu, bóe dꞑpóló Kótóné matere ɔla ɔla taaréni, mo fea deróló siki siki yóló daayae.

¹² Ti ai bóe dele alata, mo wutiró dikitamo sóro mo so whitamo bóe dae yóló dumipó. Đané bóe dele alata, i haemó diliki tuꞑmó dere ala tęteróló kaae tare topo keperapetamokélé, atima doasiné i ala yae yóló, sóro betéro betere keperapetamokélé, kae kae fotokꞑ bole keperapetamokélé bóe dóo, tó sꞑ tuꞑmó hepen kaae ere tikimó betó mulu, dowi ala eraai doasi fotokꞑ butu betere keperapetamokélé, bóe dóo du beterapóló dapó.

¹³ Tęrapa, bóe whiné dowi ala eraaire be de wapa, diꞑ daale tiki taaróló botokó feni, bóe whiné yaꞑle diꞑ tikimó sene waꞑsóro sesé yaaire ɔla ɔla fea, Kótóné diꞑamó melaletei deróló betae. Atéru, bóe whi wꞑpóló siki siki yóló, kaae tawóló daayae.

¹⁴ Atéro fotokꞑ buóló daalu, mo fo ti to kaae sóo, bóe whiné yaꞑle bopémó saꞑsóro, bóe wase dakerótu dere kaae, Kótóné đꞑ melale donoi ala bopémó dakeróo, Talené ala eraꞑle faairaalu, kale kisi fo wisi hꞑleke be kaae horóo, mo so whiró Kótótamo bóe firóló, hosaa muni deyóló mo dua beteratere fo wisi đané hosaa tuꞑmó mulóo epa, diꞑ siki siki yóló betenérápó.

¹⁵⁻¹⁶ Ai alarapetamo touróturaalu i alakélé yae. Dowi kepené đꞑ siritu betere si dokole yaꞑlené đꞑ tikimó saꞑsóro sesé dere bóe waseta, tuę tiki tiratere alapa, ai ala wase kaae fosókó tawóló daayae.

¹⁷ Kótóné đꞑ aluyaꞑsóro tao sere alata, bóe daai derótua dere topo tao kaae deróo, kale Dei Kepe Wisiné

fosóratere sepake tawóló daayóo yae. Ai sepaketa, ti Kótóné ama fo wisipó.

¹⁸ Atéruraalu, kale Dèi Kepe Wisiné dià fotokóratepa, betere dokó fea kae kae dere alapaaekélé, kae kae wale sekei alamókélé, Kótópaae i ala erae yóló momakélé yó tawae. Atei kaae dere moma kutirimó mulóló tué yó taru, dià noke kele ini, kele diriyóló bituraalu, Kótóné kae beteró betere so whikélé fea tao sópóló momaraterere ala hãle yó tawae.

¹⁹ Atétu, kale fo wisi yãlo yó melaaire sukamó Talené ama fo bete epaae yó melópóló emókélé momarae. Atétepa, ti e halaaainé daalu, kale fo wisi yó matereteiné Kótóné ama hiróló mole ala hãkearaalopó.

²⁰ Ai fo wisi yó melópóló sóró beteró betere whitei, atima e sein képiné dokóló *dipula* beteró beterapó. Ti aita, epaae dirae yóló melale kutó ereteiné e wikélé ini, halaaainé daalu yó melaai dapa, emó momarótu betae.

Kemeróturaalu kóleó dere fo

²¹ Yãlo mo hosaa mole no Tikikasta, Talené ala erótu betere whi wisipó. Amata, yãlo du betere alaró e betere alatamo etérapóló, diãpaae depa wosóló tué yaasepóló, a diã beterepaae ai dotonaterere ape.

²² Ti a doteyaaai dere beteta, da betere ala diãné kisipa yóo, diã keteké buópóló, ama fotokóratere fo yóo, yópóló dotonaaai dapó.

²³ Diã ai be huluamó betó mole no nerape-ó, da teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoró Alima Kótótamo tuãmó kaayóló wale hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, tué tiki tiratere tuãmó kaayóló wale yaala sókó fole alakélé, diã feapaae erópóló yae.

²⁴ Da teteróló kaae tare whi Yesu Kerisopaae yaala sókó fole ala yó tare so whi feapaae Kótóné hãle hamokoróló tao sere ala erópóló yae.

Filipai

¹ I dere așeta, Yesuné kutó diratere whi Pol-ró Timotitamóné diã Filipai be huluaamó Tale Yesu Kerisoné kae betero betere so whirapepaaekélé, Keriso so whi teteróló kaae tare whirapepaaekélé, mepaae Keriso fake so whi sekei ala depa taosu betere whirapepaaekélé, dapa wosae.

² Dãné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamo tuãmó kaaróló wou betere hãle hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo diãpaae erótu beteroípóló yae.

Mo kée yóló Talepaae momayale fo

³⁻⁴ Yãlo diã tué yó taruraalu, ę teteróló kaae tare Kótópaae mo kée yóló moma yó tare dokọ ę hekesené sukutu, diã feamó momarótu beteroípó.

⁵ Ti noatepae, take ę diã beterepaae sókó wóló Yesuné mió wosetere kisi fo wisi diãtamo fea betãmó titiyóló bitu, yó maté fu betepa diaaę ę tao siré wóló miókélé ai alatóró yó tapa, mo kée yóló hajné sukutu beteroípó.

⁶ Diã tuãpaae ai erótu betere wisi ala kaarale sekénétei mo ti eraté fóló tuãmó taaréni, Yesu Keriso wale sukamó sókó fóló kemeraalopóló, yãlo mo diriyóló tuęrapó.

⁷ Diã fea yãlo hosaa tuãmó muluraalu, diaaę du betere ala kolóló ę hekesené sukutu betere alata doni, mo wisirapóló kisipa mutapó. Ti noa betené meipó. Ę *sein* képiné dokóló *dipula* bitukélé ó belapaae mo kuturaalukélé, Kótóné mió wosetere fo wisi hãle fo nisiyóló só deróló aluyaşóró, mo diriyóló tuę muópóló momó du momó du yó tapakélé, Kótóné ama hãle hamokoróló tao sere ala diã feané ępaaekélé eróo, yãlokélé diãpaae eróo, du betere ala hãle yó tarapó. Ti atéro titiyóló bitu du betere ala kilituraalu, ę hekesené sukutapó.

⁸ Yesu Kerisoné yaala sókó fu betere ala ę tuãmó muluraalu, diãtamo betenée yóló hosaamó su beteroípó. Até enée yóló mutere kisipa Kótóné kolóló ama mopó enérapó.

⁹ Yãlo diãmó momatu betere bete i ape. Kótóné ama ere alata, tómó mole nisi yaşóró, ę betemó kaaróló wale ala wisinaale mo turó kisipa duraalu, diaaę yaala sókó fu betere ala mo ti fakeraté fópóló momarótu beteroípó.

¹⁰ Diã até deté fu bituraalu, kae kae yaaire alarape mupatei, mo bete mole ala tué yópóló momarótu beteroípó. Ai du betere alata, me alatamo hosekényi, mo wisi alamaaté yó taté fóló, Yesu Keriso wale sukamó me alakélé muni, mo donore so whi beteroípó yópóló, momarótu beteroípó.

¹¹ Yesu Keriso tuãmó kaaróló sókó wale ala wisi nokole ęla ke bulure kaae, diã tuãmó mo donoi ala wisi atéro buóló faapa so whi feané kilitu, Kótóné ama kae ere de wisinaale mulapóló ama doi hale horaalopó.

Pol dipula beterales alané Talené fo yó melaairetei fakeralepó

¹² Térapa norape-ó, ępaae erale alané Kótóné mió wosetere fo wisi kejrényi, mo ti fakeraté fu betaletei diaaę tué yaasepóló i dapa wosae.

¹³ Ę Yesu Kerisoné fo erótu betale alamó, atimané ę *sein* képiné dokóló *dipula* beteraletei, topo whi bitua dere be wisimó betó mole diki tare whiraperó mo whirape featamoné kolóló kisipa yalepó.

¹⁴ Talené ala tuãmó betó mole mepaae norapené ę *sein* képiné dokóló *dipula* beterales ala kolóló, atima wiyóló taarényi, halaaainé bituraalu, Kótóné fo eraai doasi keteke butu beteroípó.

¹⁵ Tétu betepatei, mepaae whirapené dei tué muóló alale suraalu, Yesu Kerisoné dere ala i ape yóló yó mótu betóo, mepaaené ti mo wisi tuętóró muóló yó melóo du betereitea, mo dapó.

16 Ai wisi tuę mulu yó mótu betere whırapené kale mió wosetere fo wisi eraairaalu, ę *dipula* beteró beterapóló tuęru, yaala sókó fóló yó mótu beterapó.

17 Tétu betepatei, kale dei tuę mutere whırapené hosaa tuamó atima doi sóró horaaire kisipa mulu, Yesu Kerisoné ala eratere aqyóló yó mótu beterapó. Ti aita hãle mei, ę *sein* képiné dokóló *dipula* betepa, ępaae sekęi ala eraalo nisiyóló, du beterapó.

18 Tépatei kapala ala depakélé, ó mo dere alakélé ó kae kae ala depakélé, aita me ęlameipa, mo doasi topo ala betã i ape. Yesu Kerisoné dere ala i ape yóló so whı feapaae yó mótu betere alata, mo doasi bete mulapó. Atétu betere alamó ę hajné sukutu betteretei taaréni, mo hãle yótóro tawaalopó.

19 Ti noatepae, diãné moma yó tare alaró Yesu Kerisoné dotęyale Dęi Kepe wisitamóné tao sóró erótu bettereteimó, ępaae erale ala fea deté wóló kemene wouraalu, ti ę *dipula* betteretei taaróló, hãle fópóló sokaalopóló kisipa mutapó.

20 Ę betepa ó sukutepakélé Talené halaaratepa halenipó. Aténi, take bitiré wou yale kaae, mió yãlo tikimó erótu betere ala so whıné kilitu, Yesu Kerisoné doi hale sóró horateretei kelenée kisipa mutu beterapó.

21 Ti noatepae, yãlo kisipané ę betere beteta, ti Yesu Keriso atórótıpó. Ę sukutepakélé me ęlameipóló mo kée yaalopó. Mió i hajtu betere ala bosenóló mo doa hajné sukutu betaalopóló kisipa mutu, mo kée du beterapó.

22 Ę etéro hãle bitirétamo fu betepa, ti yãlo i ditu betere kutó mo du oleraaló ai ape. Ti etei kisipa motei, tu tamó moleteiné mé tųpaae faaloró ę mo diriyóló tuęnipó.

23 Atéro mutere kisipané yãlo tiki tuamó tekétamo dapó. Tépatei, yãlo kisipané mo doasi alata, ę sukóló fóló Yesu Kerisotamo betepa, ti mo wisirapó kisipa mutapó.

24 Ténépatei, yãlo diã yãyãre ala tao

saairaalu, ę diãtamo betere ala doni, mo wisirapó.

25 Ę sukuni, diã featamo betamó bitiré faaireteiné diã hajné sukuturaalu, diaaę tuę tiki tiratere alakélé mo diri deté faalopóló kisipa mutapó.

26 Atéturaalu, ę diãtamo betamó bettereteiné, ę kilitu Yesu Kerisoné yale ala wisimó ę dukiróturaalu hajtere ala diã tuamó mo ti faayaalopó.

27 Me noa alakó ępaae eratepakélé diaaę ai du betere ala taaréni Yesu Kerisoné mió wosetere fo wisi sya fóló eratere whıtóro betae. Atépa, diaaę ę alupa yale ala ó ę diã betterepaae wapakélé kelerãlemó me ala kae ini, mo betã alatóro epa kelaalopó. Diã fea betã kisipa muóló diriyóló betóo, diã mo betã whı kaaetóro bitu, Talepaae tuę tiki tiratere ala etérópóló yó melóo, du betteretei yãlo kisipa yaalopó.

28 Atéru, diãtamo bóe du betere whırapené diãpaae kae kae sekęi alarape eratepakélé wiyaalomeipó. Atétere ala atimané kilitu, Kótóné dã mo ti doróo, atima aluyaqsóro tao sóo, yaairemó dere fareyópupóló atima kisipa yaalopó.

29 Ti noatepae, Kerisoné ala eróturaalu, ępaae tuę tiki tiratere ala maaté yópóló ini, ama doimó doasi sekęi alakélé sópóló melalepó.

30 Ti ę Kótóné ala erótu betteremótei, ępaae kae kae sekęi ala eraletei diaaę kelalepó. Miókélé betã kaae sekętóro su beterapó dere fo diaaę ai wosetere ape. Diãpaaekélé atei alatóro erótu beterapó.

2

Kerisoné ama yale ala sųróló enérápóló ere fo

1-2 Diã Yesu Kerisotamo touyóló betamó bettereteiné ketekę bulatere ala eróo, ama yaala sókó fole alané dã haj kisipa mulóo, Dęi Kepe Wisi dã fea tuamó bettereteiné mo betã alatóro eróo, kęlené sukutu naameyóló mo dua betóo epa, ti ę mo

doa haꝝ yóꝑóló, i ala yaaseꝑóló dapó. Diꝝ fea Talené ala eróturaalu kae kae tuꝝ muni, dere alakélé yaala sókó fole alakélé, ketekꝝ bole alakélé, mo betꝝ alatóró yaaseꝑóló dapó.

³ Diaaꝝ me ala duraalu, ętóróti doasi whꝝ betaai dapóló kisipa mutu, u tęterótu i tęterótu dere ala ó me bete munipatei ę betꝝ mo whꝝ wisi beteraꝑóló kisipa muaꝝsé. Téni, naaotei ya tęteróló dua bitu, mepaae so whꝝ dukiróló atima aꝑmó beteraꝑó kisipa muae.

⁴ Diaaꝝ séle séle dere alamaaté kisipa muóló kaae tani, diꝝné dere ala wisiyóló kaae taru dere kaae, mepaae so whꝝkélé tao sóró atima kisipa mole alakélé wisiyóló kaae tawae.

⁵ Diaaꝝ hosaa tuꝝmó mole kisipata, Yesu Kerisoné kisipa kaaetóró muóló betae.

⁶⁻⁷ Ti ęta, ama ere ala kae mei mo take betere Kótó bitu, ama ere alakélé Kótótamo betꝝ ala eretei, atéro bitirétóró fu betaaitaꝑóló kisipa muni, amatei ę belei alée fóló, mo kutó diratere whꝝ sꝝ betaleꝑó.

Atéro betepa, mo so whꝝné ę kilituraalu, mo whꝝꝑóló kisipa mualeꝑó. Atéro ama dere ala fea amatei ę haepaae deróló betereꝑó.

⁸ Atéru, Kótóné fo aꝑmó sukóló bitiré fóló sukutere alapaae sókó feleꝑó.

Ą atéro sukuturaalukélé mo whꝝ sukutu dere kaae ini, atimané ępaae kisipa tiki mo fomaakei ala eróló, filipaaró betere ni tómó sukꝝleꝑó.

⁹ Amatei ę atéro derale betené, Kótóné ę tao sóró fea ala fea ama tęteróló kaae tanóꝑóló beteraꝑóturaalu, kae kae doasi doirape mupatei, ama doi doasi Tale mulaleꝑó.

¹⁰⁻¹¹ Até yale betené mené Yesuné doi depa, hepen bemó betó mole *ensel*-nékélé i haemó betó mole so whꝝnékélé, i hae aꝑró betó mole so whꝝnékélé, ama doi

woseturaalu, bukutiri tearó bitu, Yesu Keriso ęta Taleꝑó yaalopó.

Téturaalu, Alima Kótóné ama ere ala wisinaale haꝝkeamó mu-laalo ai ape.

Diꝝ tuꝝmó hꝝrené de kaae deyó falóꝑóló yae

¹² Térapa, yaꝝo mo hosaa mole no nerape-ó, Kótóné ama diꝝ tuꝝpaae eraai kisipa mole ala wisi ai erótu betere ape. Diꝝ ętamo betꝝmó bitu, diaaꝝ yaꝝo dere fo wosóló eraté wale kaae, mió ę alupa diꝝsisi bitukélé, Kótópaae wiyóló ę aꝑmó sukóló bitu, diꝝ aluyaꝝsóró tao sere ala du wisi oleyóꝑóló eraté fu betae.

¹³ Ti noatepae, Kótóné kisipa mole ala sya furaalu, ama fo wosóló eraaire kisipa wisiró ketekętamó amatei diꝝ tuꝝpaae mo sꝝrótu beteraꝑó.

¹⁴ Diꝝ Talené ala eróturaalu, mené dere ala kilitu hꝝko dapóló eratere foró fonétei u só derótu i só derótu dere alatamo momókó yaꝝse.

¹⁵⁻¹⁶ Ti aita haꝝle mei, me alatamo hosekéni mo wisi ala maaté du betere so whꝝ betepa kilitu, Kótóné naale senaale beteraꝑó yóꝑóló i dere ape. Diꝝ atéro betepa, mió i alimó betó mole so whꝝ wuliné tuꝝ kaae kotereteiné atima dere alakélé mo sonaalérapó. Diꝝ atei kaae so whꝝ tuꝝmó bitu, mo ti betaaire fo wisi so whꝝ feané wosóꝑóló haꝝkeamó yó mótu betepa, ti diꝝ ó saꝑmó daae mole hꝝre deꝝu ere kaae, atima tuꝝmó deꝝótu betenéraꝑó. Atépa, ti Yesu Keriso wale sukamó, ę bopé fakeyóló halaa yaaire beteta, ti diꝝ tuꝝmó yaꝝo diale kutó haꝝle ini, du wisi olerapó yóꝑóló kisipa mutu dapó.

¹⁷ Atéꝑatei, diaaꝝ tuꝝ tiki mo ti tiró bitu Kótóné ala eraté fꝝꝑóló, Talené fo diꝝpaae eraté feleꝑó. Atéyale alata, *wain* weꝝi felé keꝝlaa Talené kuꝝlumupaae fꝝꝑóló sipaae sunée falótu dere kaae, yaꝝo betere bete diꝝ tao suraalu sukutepa ti me ęla mei, diꝝtamó haꝝné sukóló mo kée yaalo ai ape.

18 Atérapa, diákélé ẹ dere kaae hajné sukutu mo kée du betenérápó.

Timotiró Epararataitas-tamo dotonaai yale fo

19 Tépatéi, da tẹteróló kaae tare whị Yesuné kisipanétamo Timoti dià beterepaae wópóló epa, ti ẹ hapale wópóló dotẹyaai kisipa mutapó. Ti ẹta, diaaọ du betere ala kolóló ẹpaae ene wapa wosetu, ẹ hajné sukąai dapó.

20 Ti Timoti ẹta, dià mo wisiyóló beteropóló kisipa mutu betere whípó. Ama kisipa kaae mole whị mekókélé ẹtamo imó bitinipó.

21 Ti noatepae, i betó mole so whị feata, Yesu Kerisoné ala eraai kisipa muni, mo atimané yaaitere alamaaté kisipa mutu beterapó.

22 Téretei, Timotiné ama du betere ala diaaọ kaae kolóló kisiparapó. Ti ẹta, betą naale ama alimatamo kutó betámó ditu betere kaae, ẹdamo wusuró Talené mió wosetere fo wisi ketekẹ buóló erótu beterapó.

23 Atérené ẹpaae eraaire alapi kolóló, kílippaeta ti ẹ dià beterepaae hapale tėti dotẹyaai kisipa mutapó.

24 Téró, ẹkélé Talepaae tuẹ tiki tiróló bitu, dià beterepaae mo hapale waai kisipa mutapó.

25 Atéyaaitéi, yalo no Epararataitas dià beterepaae fesaae wópóló, mo dotonaai kisipa mutapó. Ti ẹta mo whị mei, ẹdamo betą kutó ditere whị bitu, Talené alamó bóe daai ẹtamo titi du betere seképo. Ti ẹta, ẹ seke yaosóro, mepaae yayare alarape tao sene wópóló diaaọ ẹ beterepaae dotẹyale whị wisinaale ai ape.

26 Ti ama dià fea kelenée kisipa mupatei, diaaọ Epararataitas ẹ kisiné sukóló mulapó yale fo wosaletéiné ama tuẹ sekeyalépo.

27 Ti aita mopó. A mo felekemó sukąai yaletei, Kótóné kolené sukuturaaalu tao sale alata, ẹpaae maaté erénitei, ẹ dekené sukutere ala dekaaporóló muaosóro Kótóné ẹkélé kolené sukutu, ẹ tao sóro kepaaraleteiné mo kée dapó.

28 Atéreteiné, ẹ mo miótitei dià beterepaae wópóló dotẹyaairaaalu, kisipa mutapó. Ti hajlé mei, diaaọ ẹ kolóló hajné sukóo, ẹkélé whaalia du betereitei sawa feléyóló betóo, yaai dapó.

29 A wapata, dià Talené ala tuámó hajné sukutu bitu, kọléo yóló ẹ mo wisiyóló dape sae. Atéturaaalu, atei kaae whị doasi doi muópóló hale sóro horae.

30 Ti noatepae, Yesu Kerisoné ala eraai wóputu bituraaalu, ẹ mo felekemó sukąai yalépo. Ti noa betené meipó. Diaaọ ẹ tao senépatéi, tao saaire tu meipa, ama ẹ tao sene wóló, ama betere betemó kisipa muni, sukutepakélé me ọla meipóló ẹ tao sere ala betą du betalépo.

3

Tó tikiné dere alamó ẹané kisipa tirótumipó ere fo

1 Yalo norape-ó, kemeróturaaalu dere fo i ape. Tale tuámó bituraaalu, hajné sukutu betae. Take yalo aseyalé fo kaae momó i dereteita, sekenipó. Me alané dià só deraosóro seséturaaalu i dere ape. Ai haorapené dià tukó naosóro mo hotowayóló kaae tawae.

2 Ti atimata, dowi alamaaté hajlé yó taruraaalu, whiné tikimóte i siri eróló, tiki dorótu betere whirapepo.

3 Ti noatepae, take Kótóné ama so whípóló tiki sekaẹ tukóló sirirótu yale kaae, mió ẹkélé ama so whípóló siriró beterapó. Da atéro betere so whị Kótóné Dẹi Kepe Wisiné fotokratepa, ẹ aomó sukóló bituraaalu, doa Tale-ó yóló hale sóro horótu beterapó. Ti ẹta, me ala ó me whị kolóló bopé fake dumitei, da tẹteróló kaae tare whị Yesu Kerisoné doi hale sóro horóturaaalu, ama ere alamó da bopé faketu beterapó. Atétu, i haemó ayarapené kae kae mara mole alaró tó tikimó du betere alatamo mupatei, ai alarape mo bete mulapóló ẹané tuẹ tiki tirótumipó.

4 Ẹ atei kaae tó tikimó bopé fake yaaire bete doasi mulapó. Mepaae whị dené ama du betere alarape bete

mulapóló kisipa tiki tiratepa, ti yało i haemó dere alanétei atimané du betere ala fea mo teraae felénérápó.

⁵ Ti ęta, hoko deale whi mei, yało haené deóló bitiré wóló, bokó wale be de sókó wapa, ti yało tikimó siriralepó. ęta, be kae whi mei, mo Hibru be fo bole Israel whikó Benjamin fakepó. ęta, da Hibru so whiné ayarapené mara mole ala taaréni, mo wisiyóló sya fu beterepó. Atéroó bitu, Kótóné yóló muló betere fo dosayóló bete mo wisiyóló sya fu betaleteiné ę betę Farisi whi beterepó.

⁶ Atéruraalu, me kae kisi alané dané ayarapené du betale ala aluraqsóró, mo keteke buóló Keriso fake so whitamó bóe dóló susupurótu betalepó. Atéturaalu, Kótóné tukóló muló betere fo yało eraté fu betepa so whiné kilitu, me ala hasókó fele whipó fo ępaae mo inipó.

⁷ Atétu betale whitei, take yało doi muale alarape taaróló mió Yesu Kerisoné ala sya fóló eróturaalu, ai alarape fea hale ęla aęralepó.

⁸ Ai alamaaté meitei, ę tetéroó kaae tare whi Tale Yesu Keriso ęta, mo bete mole alané Talepóló, ę tuę yaaitere ala doasi keteke buóló deté furaalu, mepaae ęla ęla fea bete muni, mo hale taae fatere ęla kaaené kelerapó. Ti Yesu Keriso ę yało Talepóló sóró beteroturaalu, yało tare ęla ęla fea taaróló, mo ti kisipa keteralepó.

⁹ Kale tukóló muló betere fo sya fóló yało erótu betaleteimó, Talené ępaae donoi whipó yópoló kisipa tirótumipó. Tényi, Yesu Keriso tuámó bitu ępaae tuę tiki tiratere kilitu, Kótóné ępaae donoi whipó erané yóló doasi kisipa mutapó. Ti ai donoi alata, Yesu Kerisopaae tuę tiki tiratere betené Kótó tuámó wou beterepó.

¹⁰ Yało hosaa tuámó Yesu Keriso mo diriyóló kisipa yaai dapó. Atéru, ę sukóló momó kepaayale fotokę kisipa yóo, ama tikimó sale kae kae sekei ala ępaaekélé eratepa sóo, ę mo dowi hale sóró sukutu yale kaae,

ękélé atéroó sukai tuę mutereteiné Talené ę mo surópóló kisipa mutapó.

¹¹ Téroó, ę momó kepaayóló mo ti betere bete su yale kaae, ękélé atéroó momó kepaayóló mo ti betaaire bete saalopóló kisipa mutu dapó.

Dale molemó sókó faai sururu yóló fole ala

¹² Ti Talené ama ępaae eraai tukóló mulale alarape fea mió sóró tani, teórapó. Kótóné yało du betere alakélé wisirótu betereitei mo ti wisirényi, teópó. Yesu Kerisoné ę tuępaae eraaire ala mupa, ama ę tawóló dape salepó. Até yaleteiné, ama ai eraaire ala hale muaqsóró ę dekeyóló hale bitini, ai ala saairaalu doasi keteke butu beterepó.

¹³⁻¹⁴ Norape-ó, yało ai saai du betere alata, mo turó sóró tanipóló kisipa mutapó. Tépatéi, yało du betere ala betę i ape. Take deté wale alarape kisipa keteróló, tukóló muló betere dalemó sókó faairaalu, keteķetamo folepaaetóró fu beterepó. Aita hale mei, ę Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné ępaae hepen bemó mole ala wisi saai ape eretei saairaalu, muló betere dalemó sókó faai keteke buóló fu beterepó.

¹⁵ Talené ala mo diriyóló tuęre so whi da fea, atei kisipatóró muóló betae. Diakó mepaae whiné yało i du betere fo tuámó me fokó hasókó falapóló kisipa mutepa, ti atére alakélé diaaę kisipa yópoló, Kótóné hakearaalopó.

¹⁶ Atéyaaipa kaae taru, dané kisipa sere dalemótóró erótu betaalopa sae.

¹⁷ Norape-ó, mepaae whirapené yało du betere ala kolóló sya wou betere kaae, diakélé atétóró yae. Dané yó matere fo wosóló sya fu betere so whiné dere ala kolóló tuę muae.

¹⁸ Ti noatepae, take yało diępaae yó maté wou betale fo kaae, miókéle diępaae momó woletamo i dere ape. Mepaae so whiné dere alané Yesu Keriso dóló olerale nitamo bóe du beterepó.

19 Ti ai whīrape atima ai ala deté fóló, mo ti aluyaaire tikipaae sókó faalopó. Atima tēteróló kaae tare kótóta, ti ọla naai ekẹlere ala ai ape. Atima haleni, mo sonaalei alatei, bete mulapóló bopé faketu beterapó. Atimané kisipa tikikélé haemó mole ala-paae mutu beterapó.

20 Tétu betepatei, dané turuku beta hepen ereteiné so whī aluyaqsóro tao saaire Tale Yesu Keriso ą hepen be taaróló i haepaae wópóló, da faairaalu ketekẹ buóló kaae tawóló beterapó.

21 Ti ai seké tuamóta, fea ala ama tēteróló kaae tawaaire fotokọ mo turó bulapó. Da i haemó mo whīné daale tiki taaróló, ama mo kae daale deī tiki wisinaale kaae daalópóló er-aalopó.

4

1 Yalo hosaa mole no nerape-ó, diapaae yaala sókó fóló mulu yalo diā mo kelenée du beterapó. Ti diāta, sururu yóló fóló, folosóro fole whīné topo tao suraalu, haīné sukutu dere kaae, diaaq du betere ala kolóló ẹ mo haīné sukutapó. Atéyaalopa, yalo diapaae ai yale fotóro sya furaalu, Tale tuamó mo diriyóló atérótóro be-tae.

Alale sere alamó yale ma fo

2 Yalo ne Yuodiaró Sinteketamo-ó, diaamosisitei u tēterótu i tēterótu dere ala taaróló, Tale tuamó mo betā kisipatóro muóló betaeyóló di-aamopaae mo dirii ma fo i dere ape.

3 Atimaamota atérapa, sekei ala ẹtamo wusuró beletu betere whī no kamale-ó, yalo yapaae ai so tamo mo wisiyóló tao sae yóló i dere ape. Atimaamota, Klemen-kélé, mepaae ẹtamo betā kutó ditere so whīkélé, da fea Talené mió wosetere fo wisi er-aairaalu, betāmó bõe belerale fu dere kaae yale so tamopó. Ai so whīné doita, mo ti betó tare buk-mó asęrapó.

4 Betere dokọ fea diā Tale tuamó bituraalu, haīné sukutu betae. Momó dapa wosae, haīné sukutere ala haile yó tawae.

5 Tale felekemó ai beterapa, so whī feapaae diaaq mo dua naameyóló du betere ala erótu betae.

6 Diā mepaae ọla ó alarape netéro yaaloé? yóló whaalía du betaqse. Tēni, diaaq yaya tu betere ala fea Kótóné erópóló, ąpaae yó móturaalu mo kée yóló, moma dere ala betā yó tawae.

7 Atétere betené diā Yesu Keriso tuamó betepa, me alané diaaq hosaaró tuẹ tikitamo doraqsóro Kótóné hosaa muni deyóló dua betere alanéte, diā tipi yóló kaae tawaalopó. Ai hosaa muni deyóló dua betere ala wisinaale mo doasi sikipaae horeteiné fea so whīné tuẹ yaaire mo sunipó.

8 Norape-ó, mo kemerótu i dere fo wosae. Mo ala dereteikélé, wisi kisipa maaté mole so whīné dere alakélé, mo donoi alakélé, me alatamo hoseké inire alakélé, kelaalo mo kokọi alakélé, so whīné kolóló dukiraaire alakélé, ai dosayale alarape taleralemó, naao yaai dere alatamo betā kaae epa, ti kelaalo mo kokoreteiné dukiraaire alapóló kisipa mutepa, ai ala erótu betae.

9 Yalo diapaae yó matepa wosale fo ó ašemó yale fo ó yalo haile ekei depa wosalete, ó yalo mo du betere ala kelené kelaleteikélé fea sya fóló erótu betae. Até depa, ti hosaa muni deóló mo dua betere ala matere Kótó diātamo betaalo ai ape.

Haile tao sóro matere alamó mo kée dere fo

10 Take diaaq ẹ kọleturaalu, tao sere ala deté waleteti sawa taaróló bitiré wóló, momó tao sereteiné mo kée yóló ẹ Tale tuamó bitu, haīné sukutapó. Ti ita mo dapó. Take diaaq ẹ tao suatei, tao saaire tu me munipa tao sinipó.

11 I dere fota, ẹ me ọla yaya tepa du-mitei, mepaae kae kae sekei alarape wapakélé me ọla meipóló, hepée taae faróló bitiré wou betaletuiné mió ẹ kisipa sóro asarapóló dapó.

12 Atéro ọla ọla sumó mupa betere alakélé yalo kisipa yóo, yaya re tuamó

betere alakélé, kisipa yóo erapó. Ola sumó nukulé fío, munipa hãle bitiré fío, kae kae felei ala ó sekëi ala wapakélé, faleyóló betaaire kisipa saleteiné mo sumó hãle betenérápó.

¹³ Ti ẹ fotokọ mótú betere seké tuámó bituraalu, ai dosayale alarape fea yalo mo sumó enérápó.

¹⁴ Tépatéi, ẹpaae wou betale sekëi alarape diaaọ kolóló hosaamó suraalu, dą feané tikimó eratapóló kisipa muóló ẹ tao su betale alata, mo wisirapó.

¹⁵ Ti ai alamaaté mei, ẹ Masedonia hae kwia taaróló dią Filipai bemó betó mole so whi beterepaae wua yóló, kale mió wosetere kisi fo wisi yó melaai kaae salepó. Atéyale sukamó, mepaae be hulua Keriso fake so whiné ẹ tao sóró u mótú i mótú dere ala ini, diané maaté ẹ tao su betale ala diaaọ ai kisipare ape.

¹⁶ Ti noatepaae, ẹ Tesalonaika bemó betepa yaya du betale ọla ọla diaaọ ẹ tao sóró dotonótua yó tarepó.

¹⁷ Ti i dere fota, diané ẹmó me ọlakó melópóló dumitei, diaaọ take saaire dupumó kisipa mutu dapó.

¹⁸ Diaaọ Epararataitas-paae ẹmó melale fae yale ọla ọla fea yalo sumó saleteiné mió mo dekéro mulapó. Aita ẹmó maletéi, Talepaae hãle móturaalu simó bilitepa felé kẹlaa hotere kaae depa, Kótó ą felé kisipa mutu betérápó.

¹⁹ Yesu Keriso tuámó Kótóné ama kae ere dẹ wisinaale faane wisi wisi ọla mo turó mulapó. Atére wisi ọla ẹ teteróló kaae tare Kótóné dią yayarétefei fea mo sumó melaalopó.

²⁰ Dąné Aya Kótó ąta, ama kae ere dẹ wisinaale tuámó betereiteiné ama doi doasi mulatere ala kemekélé ini, mo ti muó tanópóló yae. Mo kée.

Mo kemeróturaalu kọléo yale fo

²¹ Yesu Keriso tuámó kae betéro betere so whipaae kọléo yae. Ẹtamo betámó betó mole Keriso ne no-rapénékélé diapaae kọléo dapó.

²² Kótóné ala erópóló ama kae betéro betere so whiné diapaae kọléo

deretei, so whi fea teteróló kaae tare doasi topo whi Sisané bemó betere so whinéta, mo doa kọléo dapó.

²³ Térapa, Tale Yesu Kerisoné hãle hamokoróló tao sere ala diané kepe bete tuapaae erópóló yae. Mo kée.

Kolosi

1-2 E Pol-ta, Yesu Kerisoné ala eraḷe fópóló, Kótóné ama tuénétei, *apospel* whi sóró beteralepó. I dere aṣeta, ḍané no Timoti ḍamo wusuró bitu, ḍiḷ Kolosi bemó betó mole no nerapepaae ḍapó. ḍiḷ Yesu Keriso tuamó betepa, Kótóné ama so whipóló kae beteró betereiteiné diaaḷ ama ala ḷale eró tarapó. ḍané Aya Kótóné hamokoróló ḷale tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo ḍiḷpaae erópóló yae.

Talepaae mo kée yóló moma yaleteti

3 ḍa ṭeteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótópaae momatu-raalu, ḍiḷ keteréni kisipa ḷale yó taru, Kótópaae mo kée du beteralepó.

4 Ti noatepae, ḍiḷ Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró bitu, Kótóné kae beteró betere so whipaae yaala sókó fu beteralepó dere fo ḍané wosalepó.

5 Diaaḷ tué tiki tiratere alaró yaala sókó fole alatamo ḷale dumitei, take nalopaae eraaire wisi ala hepen bemó mulapóló kisipa mutu du beteralepó. Ti ai eraalopó dere alata, mené ḍiḷpaae bete mole fo i ape yóló yó male fo wisi wosale betené kisipa yalepó.

6 Take mené kale fo wisi ḍiḷpaae yó matepa wosaleiteiné, Kótóné bete mole mo fo tuamó bole ama ḷale hamokoróló tao sere ala mo turó diaaḷ kisipa yalepó. Atéyale sukamó kaae sóró, ai fo ḍiḷ tuamó fakeraté fóló du wisi oleté walepó. Atére kaae i hae kwia feamó betó mole so whi tuamókélé ai fo wisi du oleyóló fakerótu beteralepó.

7 Ai fo wisita, Epapas-né ḍiḷpaae yó matepa wosalepó. Ai seké ḷta, ḍa betḷ kutó diratere hosaa mole no bitu, ḍané ḍiḷ tao saalopó yale kaae, Kerisoné ala wisiyóló eró taru, ama ḍiḷ taosu beteralepó.

8 Téru, kale ḍeḷ Kepe Wisiné ḍiḷ tuapaae eratere yaala sókó fole ala

ḍiḷnémo mepaae so whipaae erótu beteralepó fo ḍapaae ene walepó.

9 Atére betené, diaaḷ du betere ala ḍané wosale be ḍemó kaae saletei, miókélé ḍiamó moma dere ala ḷale eró tarapó. Kótóné ḍeḷ Kepe Wisiné diaaḷ kepe bete tuapaae mo bete mole fo diriyóló kisipa dere alaró ama kisipa mole ala eraaire fosó fosói kisipatamo ḍiḷ tuapaae mo ti sūrópóló, momarótu beteralepó.

10 Ti ḍané momatu betere alata, ḍiḷ Talené ama so whi sūrótó beterópóló du beteralepó. ḍiḷ ateḷ so whi bitu, diaaḷ du betere alakélé fea ama kisipa feléyaaire ala eraalopó. Tétu, kae kae wisi ala deremó du wisi oleyóo, Tale ḷ etei kaae Kótópóló kisipa deté fóo yaalopó.

11 ḍiḷ Talené ala eraai ḷóni, ḷale eraté fóló wisi kisipatamo dua kaae taté fópóló, Talené ama kae ere ala tuamó bole fotokóné ḍiḷ sūrhaalopó.

12 ḍiḷ Ayané ṭeteróló kaae tare aḷmó mole ḍe wisinaale tuamó, Kótóné kae beteró betere so whimó ama muló betere ḷla wisi ḍiakélé atimatamo betamó bitu sópóló, Ayané ḍiḷ sūratelya ḷaitamo ḷpaae mo kée yaalopó.

13 Dowi kisipatamo ḷoko ṭeteróló kaae tare diliki tuamó ḍa betepa, Kótóné tao sóró ama hosaa mole naalené ṭeteróló kaae tare aḷmó beterópóló dape salepó.

14 ḍa ḷ tuamó atéro betereiteiné dowi alané ḍa dokóló mupa, ama dupuróló ḷale fópóló eralepó. Atétu, ḍané dowi alamó saai yale kwia fea ama ḷale kemeró beteralepó.

Yesu Kerisoné ama ere alané mepaae whi ó ere ala fea bosené falapó

15 Yesu Kerisota, mo whiné kelené kilinire Kótóné ḷ ere ala kolópóló ḷakearó betere asotóro beteralepó. Téru, ḷla ḷla fea aleyaapatei, ḷ mo taketi ḷale bitu, fea ala ama ṭeteróló ḷ topo whi beteralepó.

16 I haemókélé, ó hepen bemókélé yó mole ḷla ḷla mo fea Kótóné Yesu Keriso tuamótóro kaarélipakalepó.

Dané kelené kelere ɔla ɔlakélé, kelenire ɔla ɔlakélé, tɛtɛróló kaae tare doasi topo keperapekélé, atimané tɛtɛróló kaae tare alarapekélé, atima aɔmó bitu, mepaae ala tɛtɛróló kaae tare keperapekélé mepaae kutó tɛtɛróló kaae tare whɛrapekélé fea amatóro alipakalepó. Aleyóló muló betere ɔla ɔla fea Kótóné ɔpaae aleyae yóló ama naase tuámó mulatepa alipakalepó. Ti ai ɔla ɔla fea aleyóló muló betereitea, Yesu Kerisoné ama kisipa mole alatóro erópóló erapó.

¹⁷ Fea ɔla fea aleyaaipatei, ɔ mo taketi haɓe bitipakalepó. Aleyóló muló betere ɔlakélé, betó mole ɔlakélé fea ɔ tuámó yó moletei, atima dokɔ feané yaai dere ala du beteraapó.

¹⁸ Yesu Keriso ɔ topo bitu, da Keriso fake so whɛ ama tikitóro betepa, ama tɛtɛróló kaae tarapó. Ti folosóro ɔ sukóló momó kepaareteiné da kélé ɔ yale kaaetóro yaalo ai ape. Atéreteiné mió ɔ fea ala fea tɛtɛróló folosóro fale topo whɛ beteraapó.

¹⁹ Ti noatepae, Kótóné ama ere ala mo turó ɔ tuámó faanópóló wisi kisipatamo eralepó.

²⁰ Atéturaalu, Kótóné Yesu Keriso tuámó erale alané hepen bemókélé ó i haemókélé fea alatamo touyóló betámó wisiyóló beteraapóló, ama naalema filipaa ni tómó sókó fararale sameané bóe firalepó.

²¹ Take diɔ Kótótamo betámó bitini kae bitu, diaaɔ du betale dowi alané tué tuámóte i Kótótamo bóe du betalepó.

²² Tépatéi, mió Keriso ɔ mo whɛ tiki daayóló sukaleteiné bóe firóló diɔ Kótótamo betámó beteraalepó. Ti aita, Kótóné keletómó me alakélé muni, mo kae so whɛ betóo, ha sókó felepóló só deraaire bete munire so whɛ betóo, yópóló yalepó.

²³ Ti Take diaaɔ woseté wou betale fo wisipaae kisipa tiró betereitei taaréni, miókélé ai fo tuámó diriyóló bitu, nalopaae mo wisi ala ke-laalopóló haɓtamo kaae taté bu betepa, ti Talené keletómó ama kae

beteró betere so whɛ ai ape. Ai fo wisita, mepaaené diɔpaae yó matepa wosóo, Kótóné i hae kwia dokómó betero betere so whɛ feapaae yó maté kweyóo, ɛ Pol-kélé ai fo yó melópóló kutó diratere whɛ sóro beteroo yalepó.

Pol ɔ so whɛ tao saaire kutó dirótu betale ala

²⁴ Yesu Kerisoné so whɛta ama tikitóro betepa, atima tao saairaalu, ama tikimó doasi seke salepó. Ama tikimó ai sale sekei ala kwia daaletei, mo ti kemeraairaalu, mió ya lokélé diɔpaae kale fo wisi yó mótu betereiné, mepaae whɛrapené ɛpaae sekei ala eraleteimó mo kée du beteraapó.

²⁵ ɛta, Kótóné ama so whɛ tao sóro kutó diratere whɛ bitu, ama bete mole fo mo turó diɔpaae yó melópóló, Talené ɛ sóro beteraalepó.

²⁶ Ai fota, mo taketi bitiré wale so whɛné kelaɔsóro kinóló moletei, mió Kótóné kae betero betere so whɛné kolópóló ha kearó beteraapó.

²⁷ Juda meire fake so whɛ tuámó kae betero betere so whɛpaae ai kinóló mole ala, de faanu ke wisi bulapóló tué yópóló Kótóné ama kisipanéte i ha kearalepó. Ai ke bole wisi ɔlata, diɔ tuámó betere whɛ Yesu Keriso ai ape. Ai seké diɔ tuámó betereiteiné, take nalopaae wisi de tuámó betaalopóló haɓtamo beteraapó.

²⁸ Diɔ fea Yesu Keriso tuámó me ala ha sókó feni, mo donore so whɛ betepa, Kótóné keletómó yó melaai kisipa mutu, Yesu ɔ etei kaae whɛpóló dané yó mótu beteraapó. Tétu, diaaɔ du betere hɔko ala taaróló wisi tuɔpaae fae yóló ma fo yóo, Kótóné matere fosó fosói kisipatamo ama bete mole fo etéropóló yó melóo, du beteraapó.

²⁹ Ai ala yaalopóló kisipa mutu, Yesu Kerisoné ama kutó ketekétamo depe tukówei ala i du betere ape.

2

¹ Diã Kolosi bemó betó mole Keriso so whikélé, Laodisia bemó betó mole so whikélé, yało kelepaa kilinire no nerapekélé, Talené tao sópóló kisipa mutu, ę depe tukówei ala du betereitei diaaę kisipa yaasepóló i dere ape.

²⁻³ Yało yaai kisipa mutere ala i ape. Atima haepaae derepéni, yaala sókó fole alané atima fea dokóló, mo betã tuętóró mulu, ketekę buóló beteropóló dapó. Aita hałe mei, mo bete mole fo sóró taru, Kótóné ama hiró betere ala wisi mo turó tuę yópóló du beterapó. Ai hiró betere ala haķearale whıta, me kae mei, Keriso ątórótípó. Kótóné fosó fosói kisiparó bete mole ala wisitamo ą tuámó kinóló mulapó.

⁴ Yało diãpaae i dere fota, mepaae whıné diã dilikituraalu, kisipa tiki tiranére fo depa mo nisiyóló sya faşóró dapó.

⁵ Ti noatepae, ęta diãtamo betámó bitini, tika kae bitutei diã kisipa keteréni, yało hosaa tuámó tuę hałe yó tarapó. Yesu Kerisopaae diaaę tuę tiki mo ti diriyóló tiratere alakélé, mepaae du betere alakélé hoko ini, donotóró du beterapó dere fo yało woseturaalu, mo kée yóló ę haıne sukutu beterapó.

Dãta mo hae whıné dere ala sya fumi, Yesu Kerisotamo betámó beterapó

⁶ Take diaaę Yesu Keriso diã tęteróló kaae tare Tale beterótu yale kaae, mió ama fo wosóló ą tuámó bitu, ama erae dere alatóró sya fóló erótu betae.

⁷ Atétepa, ti diaaę betere bete mo turó Yesu Keriso tuãpaae muló betereitei ni feleke haepaae durupu dere kaae yaalopó. Diã ą tuámó atéró bitu, take mepaae whırapené diãpaae yó melale mo fo bete tuę yó taru, ąpaae tuę tiki tiratere ala mo ti faketé fóló, mo dirii whı betenérápó. Talené diãpaae ai erale alarapemó kisipa mutu, mo kée dere fo dekeró yó tawae.

⁸ I haemó doasi kisipa mole whırapené mepaae bete munire fotei, bete mole fo aęróló diã dilikóló mo fo wisi taaróló, kapala fo du betere tuámó atimatamo beteraai wae saşóró hotowaró kaae tawae. Ti atei kaae fota, Yesu Keriso tuámó kaayóló dumitei, mo whıne tuęre alaró i haemó tęteróló kaae tare fotokę bole kepetamoné kaarótu beterapó.

⁹ Ti noatepae, Yesu Keriso ą mo whı tikitóró daalutei, mo Kótótóró betereiteine, Kótóné ere ala ą tuámó mo şuró beterapó.

¹⁰ Atépa, diãkélé Yesu Keriso tuámó betereiteine mepaae ala yaıanı, ama ere ala diã tuámó faınóló mo şuró beterapó. Atéru, ó şaró i haetamo tuámó betere mepaae tęteróló kaae tare keperaperó doasi doi mole keperapetamokélé, fea ama tęteróló kaae taru, ą topo whı beterapó.

¹¹ Mo take bitiré wale Juda fake whıne mo tiki sekaę tukóló sirirótu yale kaae, diã Yesu Keriso tuãpaae bitı wale sukamó ama so whıpóló siriró beterapó. Ti ai sirita, mo whıne naasené eréni, Keriso ą filipaa ni tómó sukãleteine đané tó tikimó bole ekęlere ala tukóló taae faralepó.

¹² Diã węi tópualeteita, Yesu Kerisotamo betámó douralepó. Yesu Keriso ą mo ti sukãletei momó kepaaróló beterale Kótópaae diãne tuę tiki tiró betereiteine, diãkélé kisi betere bete sópóló ątamó betámó kepaaróló beteró beterapó.

¹³ Diãne tó tikiné ekęlere ala tukóló taae falaai hałe muóo, take dowi ala du betóo, yale betené diã sukóló molepó. Tépa, Kótóné diãkélé Yesu Kerisotamo betámó kepaaróló beteróturaalu, đané dowi alamó saai yale kwia mo fea ama tokóló aluralepó.

¹⁴ Đané yale dowi alamó đã só de-raai dapóló kwia betãpaaeróló mutę huturaalu deãle dukę Kótóné Yesu Keriso filipaa ni tómó oleróturaalu mo ti doróló aluralepó.

15 Atéyaleteiné kale tẹteróló kaae tare keperaperó doasi doi mole topo keperapetamoné tare bóe dele ọla ọla Kótóné fasó salepó. Atéroro Yesu Keriso filipaa ni tómó sukuturaalu so whị feané keletómó atima só deróló mo doasi haleralépó.

16 Atérapa, mepaae whịné dià só deraairaalu, nokole ọla ó wẹi ó tukóló mole be dẹ ó kisi wélié sókó wapa ọla deteremó ó kutó diyaqsóró tukóló muló betere be dẹkélé, wisiyóló sya fumipóló só deratere fo momókó wosaqse.

17 Ti ai dosayale alarapeta mo ala mei, Kótóné dapaae eraaire wisi alané aso maaté erélipakalépó. Mo bete mole ọlata, ti Yesu Kerisopó.

18 Mepaae so whị tuámó bopé faketera ala bulutei, naameyóló dua betere aq yóo, *ensel*-rape aqmó bitu, atima doi sóró horóo, du betera. Térapa, dià Talené muló betere ọla wisi saasepóló, atei ala ekẹle yóló du betere so whị momókó sya faqse. Atei kaae so whị atima i doasi ala kelalépóló, fọlo sjiyóló deté fu betera. Atima tuékélé Dẹi Kepe Wisiné meni, hoko bete munira kae kae dowi kisipa maaté faturaalu, bopé faketu betera.

19 Yesu Keriso ata, tikiné topo betepatei, atima atétu betere alané atamo betámó olekenipó. Data ama tiki bitu, ai topomó bole fotokóné tiki turó diriyóló daalópóló olekeratere feleke diriró betera. Atépa, ai tiki doatere alata Kótóné amatei erótu betera.

20-21 Dià i haemó mara mole alarape tẹteróló kaae tare keperapené dere fo sya fóló du betaletei, Yesu Kerisotamo betámó sukale alané mo ti kemeró betera. Téreteiné mió dià ai ala tuámó betepapakó, "I ọla naqse! ó I ọla tawaqse! ó i ọla olaa yaqse!" yóló ere fo aqmó bitu, sya fóló eraalóé? Mo meipó.

22 Ti noatepae, mo whịné tuéneitei i ala yaqse ó i ọla naqse yóló yó mótu betere fota, bete muni mo aluyaalópó.

23 Atei kaae ala du betere so whị atima kisipa mole ala sya fóló, Tale aqmó etéroro betaalópóló yó melóo, bopé fake du bitutei naameyóló dua betere aqyóo, atima tikimó felé dere ala ini, mo hapólui ala maaté yóo, du betera. Atére alata, fosó fosó ere fo aqatei, da hae whịné dowi ala yaai ekẹlere ala sesé yaaire fotokó mo bunipó.

3

Kerisotamo kepaayóló betereiteiné tu wisi sya fae ere fo

1 Diata, Yesu Kerisotamo betámó kepaayóló betera, diaaq hosaa mo turó ó hepen be tuámó mole alapaetóró muló bitu, kisipa yó tawae. Ti aimóta, Yesu Keriso a Kótóné turu naase eró betere fakeró betera.

2 I haemó mole alapaee kisipa muni, ó hepen bemó mole alapaee maaté kisipa mutu betae.

3 Ti noatepae, Yesu Keriso sukale sukamó diakélé atamo sukóló, mió diaaq betere bete Yesu Kerisotamo Kótó betere tuámó kinóló mulapó.

4 Dià betere bete Yesu Keriso ama ere dẹ wisinaaletamo sókó wale sukamó, diakélé ai dẹ tuámó betepa so whị feané kelaalo ai ape.

5 Térapa, da so whịné tó tikiné i haemó mole alarape yaai ekẹlere ala mo ti dóló alurae. Aita, so nópu nokole alakélé, sonaalei dowi alatamo hosekétere alakélé, me ọla senée yóló au nokole alakélé, dowi kisipa mutere alakélé momókó yaqse. I haemó mole wisi wisi ọla senée yóló ekẹlere alata, kapala kótópaae moma dere aqrapó.

6 So whịné ai alatamo hale du betepa, ti Kótóné fopaae buturaalu dowi kwia melaalópó.

7 Take dià mo hae whị doi muóló betale sukamóta, ai dosayale alarape sya fóló du betalepó.

8 Téyaletei mióta, ai du betale dowi alarape derakele kuti sokóló taae fótu dere kaae, mo ti taae falae. Ai alarape i ape. Fopaae butere alakélé,

fopaae buturaalu me whīpaae er-
atere dowi alakélé, dei kisipa mutu
me whīpaae eratere sekēi alakélé, me
whī eróló doi doratere alakélé, dowi
teka fokélé, mo taalae.

⁹⁻¹⁰ Téturaalu, diā take daayóló be-
tale tikiró yale alatamo sókóló taae
faróló, mo bete mole fo tuē siré fu-
raalu, kisi whī aleraté fu beterapó.
Ai kisi whī kaarale sekéné asotóró
beterapa, diāsisī kapala fo yaōse.

¹¹ Dā mió i betere kisi ala tuāmó
mepaae whī Juda fake betepa ó Juda
meire fake betepakélé, me ọla meipó.
Mepaae whī tiki sekaē tukóló siriró
betepa ó siriró bitinipakélé, me ọla
meipó. Krik be fo buni, kae hae
kwiamó wale whī ó me ọla kisipani,
mo belei sókó deyóló betere whīkélé,
kutó dirópóló wae sóró betero betere
whīkélé, ó wae sini mo hāle betere
whīkélé, me ọla meipó. Mo doasi bete
mole alata me kae mei, dā fea tuāmó
betere whī Yesu Keriso ątóró ai ape.

¹² Atépa, Kótóné diā yaala sókó
furaalu, mo kae so whī beterópóló
sókó su erapó. Térapa, mepaae
so whīpaae yaala sókó fu kọlené
sukutere alakélé, mo wisi ala maaté
eratereteikélé, deróló mo dua betere
alakélé, ama enére ala taaróló, naame
yóló mo dua betere alakélé, fopaae
butere ala hapale ini, sekēi ala hāle
beleyóló kaae taté fu betereteikélé, ai
dosāyale alarape feata, kuti derótu
dere kaae yóló betae.

¹³ Mepaae whī hāsókó fóló dere
alamó sekē kisipa muóló, foné hapale
só deratere ala ini, me ọla meipóló
kisipa keteróló, sekētei beleté fu be-
tae. Ti noatepae, Talené diaaọ dowi
ala fea me ọla meipóló kemerótu
yale kaae, mepaae whīné diāpaae me
kwia muló betepa, me ọla meipóló
hāle kemerae.

¹⁴ Ai alarape fea tēteró betere doasi
bete mole ala i ape. Kutiné tiki turó
husirótu dere kaae, ne nopaae kọlené
sukóló yaala sókó fole ala betā hāle yó
tawae. Ti ai yaala sókó fole alanéta,
kale dosątá wale wisi alarape fea
touróló dokorapó. Atére alané dā fea

wisi kisipa muóló beterópóló, mo ti
suró beterapó.

¹⁵ Atéru, Yesu Kerisoné mótu betere
hosaa muni deyóló mo dua betere
alané diaaọ hosaa tuāmó mole kae
kae ala fea taleyóló tēteróló kaae
tanópóló yae. Ti noatepae, Talené
diā fea ą beterepaae ape yóló, mo
betā tikitóró daaróló betero beter-
apó. Atére alata, diaaọ mole kisi-
pakélé mo betątóró muóló beterópóló
erapó. Térapa, diaaọ hosaa tuāmó
Talepaae mo kée dere ala suka fea
hāle yó tawae.

¹⁶ So whī bemó suka fea bitu dere
kaae, Yesu Kerisoné ama fo diaaọ
hosaa tuāmó mo ti muóló surópóló
yae. Atéru, Talené ala eraairaalu, mo
wisi kisipatóró muóló, u yó mótu i
yó mótu dere alakélé, tų wisi sya fo-
letei hāsókó fóló dée naaitere tųpaae
faqsóró, ma fo u du i du dere alakélé
hāle yó tawae. Tétu, Kótópaae wole fo
duraalu, ama *buk*-mó aseýóló muló
betere wole fokélé yóo, mió i alimó
du betere wole fokélé yóo, mepaae so
whīpaae Dēi Kepe Wisiné yó matere
wole fokélé yóo duraalu, hātamó di-
aaọ hosaa turóné Kótópaae mo kée du
betae.

¹⁷ Atétu, diaaọ mepaae dere ala
ó dere fokélé fea dā tēteróló kaae
tare whī Yesu Kerisoné doi doasi
mulóturaalu, ai sekéné ama doimó
Aya Kótópaae mo kée du betae.

*Keriso so whī atima naale senaale-
tamo wisiyóló betae yóló dere ma fo*

¹⁸ Diā whīné dokore sorape-ó, di-
aaọ dere ala mo Talené só whīné
dere ala kaaetóró yaasepóló, diaaọ
whīrapené dere fo wosóló aqmó be-
tae.

¹⁹ Diā so dokore whīrape-ó, diaaọ
sorapepaae hapólui ala ó deterai fo
ini, yaala sókó fole alatóró yó tawae.

²⁰ Diā naale senaale-ó, diaaọ hae
ayané dere fo wosóló aqmó betae.
Atétere ala Talené kilituraalu, ą
hēkesetu beterapó.

²¹ Naale senaale alimarape-ó, di-
aaọ naale senaale atima fomaake
kisipa muaqsóró hasekai ala eraōse.

²² Kutó dirópóló wae sere whirape-ó, i haemó diā tēteróló kaae tare whirape aomó bitu, atimané erae dere ala fea erótu betae. Atimané kisipa tiki felé yópóló, atima keletómó maaté kutó hatepaa yóló ini, betepa ó alupakélé, betā alatóró yó tawae. Atimané diāpaae dirae dere kutó diróturaalu, wisi kisipa betatóró muóló, Talepaae witamo dirótu betae.

²³⁻²⁴ Diā tēteróló kaae tare whīta mo whītei, yało i ditu betere kutómó Talené dupu wisi melaalopóló, wisi kisipatamo ketekē buóló dirótu betae. Ti naao ai ditere kutóta, ya tēteróló kaae tare whī Yesu Kerisoné kutópóló kisipa muae.

²⁵ Téretei, Talené keletómó diaaḡ me dowi alatamo depa, ti ai alamó mo dowi duputóró tokó melaalo ai ape. Ti noatepae, Kótóné taleturaalu, mepaae whirape tao sóo, mepaae whirapemo só deróo ini, mo betā kaae alatóró eraalopó.

4

¹ Wae sóró kutó diratere whī tēteróló kaae tare whirape-ó, diākélé tēteróló kaae tare doasi hepen bemó beterapóló kisipa mutu, Kótóné donoi ala eróturaalu, diaaḡ wae sóró kutó diratere whirape atimakélé, diā kaae mo whītóró beterapa, wisi alatóró erótua yae.

Mepaae dere alarape hotowaró duraalu moma yae dere fo

² Diaaḡ momaturaalu, noke kēleiné ini, kele diriyóló bitu, hosaa tuamó Talepaae mo kée yóló betere dokó fea moma dere ala hāle yó tawae.

³ Téturaalu, Tale Kótóné ama kinóló mole fo so whī feapaae yó melaaire tu tukiyópóló, dāpaaekélé moma dere ala hāle yó tawae. Ti ai kinóló mole foné, Yesu Kerisoné diā Juda meire fake so whīkélé tao saalopó. Atéyaaire fo wisi yó maté kutu betepa, atimané ę *dipula* sóró i betero betere ape.

⁴ Talené fo yało yó matepa, so whī feané wosóló bete mo wisiyóló kisipa

yaaire fotóró yó melópóló momarótu betae.

⁵ Keriso meiyóló, hāle belapaae betere so whītamo diaaḡ mepaae ala duraalu, Talené matere wisi kisipatamo ama ala eraaire be de mepaae hāle kemeraḡsóró, ama alatóró erótu betae.

⁶ Atéturaalu, mepaae mo so whītamo diaaḡ dere fokélé, Talené hamokoróló tao sere ala mo faayóló sūru, naao ai dere fo atima feané wosetepa, kó felé kaae dapó yópóló yae. Atéturaalu, mepaae so whīné diāpaae kae kae wosetere fo depa, tokó melaaire fo kóló kóló ini, mo donotóró tokó melaalopó.

Mo kemeróturaalu kōleó dere fo

⁷ Yało mo hosaa mole no Tikikas-né ę betere ala etérapóló diāpaae yaalo ai ape. Ti āta, ętamo Talené kutó diratere whī wisinaale betepa, diā beterepaae wópóló dotēyaai dapó.

⁸ A atéro wouraalu, dāné du betere alakélé diāpaae yóo, diā fotokó bulatere alakélé yóo, yópóló dotonatapó.

⁹ Diaaḡ be whīkó dāné mo hosaa mole no Onesimas-kélé, Talené kutó diratere whī wisinaale Tikikas-tamo wópóló dotēyaai dapó. Dāné imó du betere ala fea ti atimaamoné diāpaae yaalo ai ape.

¹⁰ ętamo betāmó *dipula* betere whī Aristarkus-né diāpaae kōleó dapó. Banabas-né belema Mark-nékélé diāpaae kōleó dapó. Ai sekémó kisipa mutu yało take diāpaae yale fo diaaḡ kisiparapa, a wisiyóló dape sae.

¹¹ Dā tēteróló kaae tare whī Yesuné yakoma Yesu doi mupatei, Jastus-pó du betere whīnékélé diāpaae kōleó dapó. Talené tēteróló kaae tare tuamó mole ala erótu betere whirape kuamó ętamo kutó ditere Juda fake whirapekó sore betā beterapó. Aita Mark, Jastus, Aristarkus atimané yało kisipa felérotu betalepó.

¹² Diā be whīkó Yesu Kerisoné kutó diratere whī Epapras-né diāpaae kōleó dapó. Betere dokó ama diāmó momatu betereitei i ape. Kótóné diā

fotokọ bulóo, ama diapaae eraaire ala turó eróló suróo, Kótóné ama kisipa mole ala mo turó diaaọ tuẹ yóo yópóló, ketekẹ buóló momarótu beterańó.

¹³ Yalo diapaae mo i dere ape. Ai sekéné diámókélé, Laodisia beró Hierapolis be huluatamomó betó mole Keriso so whipaaekélé, me sekei ala eraosóro, ama hosaamó suraalu kutó ditu beterańó.

¹⁴ Dáne hosaa mole no *Dokta* whi Luk-ró Demas-tamoné diapaae kọleó dapó.

¹⁵ Laodisia bemó betó mole dáne Keriso ne nopaaekélé, kale so Nimparó ama bemó touróló bitua dere Keriso so whitamopaaekélé, yalo kọleó dapó yae.

¹⁶ Yalo i dotonaterere ase diaaọ dosayóló kemetepa, ti Laodisia Keriso so whinékélé dosayópóló melae. Yalo atimapaae dotonale ase diaaokélé dosayayae.

¹⁷ Artipus-paae Talené yapaae dirae yale kutó diróló, mo ti kemerae yae.

¹⁸ Eta, Pol-né dapó. Yalo diapaae kọleó yóló i aseterere fota, mo yalo naasenétóro ai erapa kelae. E *sein* képiné dokóló *dipula* betereitei kisipa keteréni, kisipatóro hẹle yó tawae. Kótóné hẹle hamokoróló tao sere ala diẹ tuamó mulópóló yae.

1 Tesalonaika

¹ I dere așeta, ę Pol-né dapó. Sailas-ró, Timotitamokélé da fea betamó bituraalu, dię Tesalonaika be huluamó betó mole Keriso so whıpaae i dapa wosae. Dię Keriso fake Aya Kótóro Tale Yesu Kerisotamoné ala tuamó betepa, Kótóné ama hamokoróló tao sere ala wisinaaleró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo dię tuamó mulópóló yae.

Tesalonaika so whı Talepaae tuę tiki tiró betepa, Pol-né mo kée yale fo

² Dię fea dané kutiri tuamó muó taru, mo kée yóló Talepaae moma dere ala haęe yó tarapó.

³ Atéro, Aya Kótóné keletómó moma yó tare alata, diaaę kisipa tiki tiró betere alané kaarale kutórapekélé, kolené sukóló yaala sókó fole alané kaarale depe tukó wei alakélé, take nalo waaire sukamó, Tale Yesu Keriso tuamó wisi ala mupa ke-laalopóló kisipa mutu, hókélé ini, haęe eró tare alamókélé, mo kée yóló Talepaae moma du beteraapó.

⁴⁻⁵ Kótóné yaala sókó fu betere norape-ó, Talené dię fopeyóló sókó suyóló betero betereitei, dané tuęrapó. Ti noatepae, mió wosetere kisi fo wisi dané diępaae Kótóné fotokotamo yó matepa dięné wosetu-raalu, haęe tó tiki né maaté wosetere ala inipó. Mo bete mole fopóló Deį Kepe Wisi dię tuamó faayóló sureteiné diaaę hosaa betemó salepó. Dię wisiyóló betero póóló kisipa mutu, da diętamó betaleteti dięné ai kisi pare ape.

⁶ Atéturaalu, dapaae kélé, Talepaae kélé, dua yale dowi sekeį ala kaae, diępaae kélé erótua yalepó. Atétepatei, me ęla meipóló hepée taae faróló, Deį Kepe Wisiné matere haętere ala mulu, kale fo wisi mo wisiyóló wosetu betalepó.

⁷ Atére ala Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiatamomó Yesupaae kisipa tiróló beteraapó dere fo wosetu,

atimakélé, atéro betaai dapóló kisipa mualepó.

⁸ Talené ama fo wisi, dię betere tikimó kaayóló, Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiatamopaaekélé yó melaté fóló fakeralepó. Atéturaalu, dię Tale Kótópaae kisipa tiki tiró beteraapó dere fo hae kwia feamó betó mole so whıné wosalepó. Atéyaleteiné dané me kae enénipó.

⁹ Ti noatepae, ai be huluamó betó mole so whı diaaę da wisiyóló dape sale ala atimanétei mepaae so whıpaae yalepó. Dię kapala kótóné ala erótu betaleteti taaróló, ti betere Kótóné ala eraai walepó.

¹⁰ Atéru, ama kepaaróló hepenmó betero betere Naale wópóló kaae tawóló beteraapó dere fokélé so whı feané wosalepó. Ti ai sekę Aęa, Kótóné fopaae buturaalu kwia melaaire ala dapaae eraşsóro, tao su betere whı Yesupó.

2

Pol Tesalonaika be huluamó fo yó maté kwęale fo

¹ Norape-ó, take da diętamó sawa haęleke sukamó bitu, eraai wale ala haşsóko feni, mo eraletei diaaę ai kisi pare ape.

² Take diaaę bepaae wai, Filipai be huluamó betepa erale sekeį alaró, halerale alatamo dięné kisi parapó. Téatei, dané Aya Kótóné da tao su betepa, halainé diępaae ama fo wisi yó mótu betalepó. Ai ala du betere mó, mepaae whırapené da daai ketekę butepatei, wiyóló taaréni, haęe yó matere ala betę du betalepó.

³ Ti noatepae, dané diępaae du betere bete mole fota, hoko ala tuamó kaayóló ini, mopóló diaaę sya faasepóló dapó. I foné dię dilikóló me ęla saai ó dię doraaire kisipa muluraalu dumi, motóro i dere ape.

⁴ Tényi, Kótóné ama fo wisi yó melópóló, da ama fopeyóló sóro betero betepa, ama fo wisi dané diępaae i yó mótu betere ape. Dané i du betere ala, mo whırapené

kilitu, wisi ala dapóló dā dukirópóló dumitei, dāné hosaa tuámó mole ala k̄aae keletere Kótóné kolóló, wisirapó yópóló du betera-pó.

⁵ Dāné diāpaae Kótóné fo yó móturaalu, diāné me ɔla ɔla saai dapóló fonétei diā h̄ale mulóló, dilikiniyale ala diaaɔkélé kisipa yóo, Kótónékélé kisipa yóo erapó. Ti noatepae, dāné du betere ala feata, Kótóné ama kele tómótóró du betera-pó.

⁶ Ti dāné i du betere alata, diaaɔ ó mepaae wh̄irapenékélé wosóló dā dukirópóló dumipó. Ti dāta, Kerisoné ama sóró betero betere yó matere wh̄irape bituraalu, dā fiyaaire be ó naaitere ɔla diāpaae tao sae yaalopóló yaleteti, diā seke yaosóró kisipa mutu taaralepó.

⁷ Téturaalu, betā soné ama naale senaale aw̄a nópóló dua bitu dere kaae, dā diātamo naameiné dua beterepó.

⁸ Dāné diā yaala sókó fole ala mo turó mulu, Kótóné kisi fo wisi yó matere ala maaté ini, diā tao saai wisi kisipatamo dāné betere betekélé malepó. Ti noatepae, diā dāné hosaa mo turó mole ne no alée feleteinépó.

⁹ Norape-ó, dā diātamo bituraalu yale alarape fea kisipa muae. Kótóné fo wisi yó mótu bitu, mepaae dāné naaire ɔla ó be diāpaae maaté seke eraalomeipóló kisipa mutu, d̄etamokélé, d̄ikitamokélé, dānétei doasi depe tukó wei ala du betaleteti diaaɔ ai kisipare ape.

¹⁰ Tétu, diā kisipa tiki tiró betere so wh̄i tuámó dā betale ala diānékélé Kótónékélé, kolóló ai kisipare ape. Kótóné ama sóró kae betero betere wh̄irapené dere ala yóo, mo donoi ala maaté dere wh̄irape betóo, me dowi alakélé munire wh̄i betóo, erapó.

¹¹ Ti noatepae, wh̄i betāné ama naale senaale kaae tatu dere kaae, dāné diā dok̄o fea atéró kaae taté fu betalepó.

¹² Até yaleteti diā Kótóné ama t̄eteróló kaae tare alaró ama kae ere ala wisitamo tuámó betaai ape

yalepó. Atéru, ai sekéné mo ama so wh̄i s̄u betero-póló kisipa mutu, dāné diā fotok̄oróló ketek̄e bulatere fo yóo, sekei alané só deraosóró h̄iratere fo yóo, duraalu, sētere ala du betalepó.

¹³ Téturaalu, miókélé Kótópaae mo kée yó tare alata, noa betené meipó. Dāné diāpaae yó matepa, wosetu betale fota, mo wh̄iné fo yó matapóló kisipa muni, Kótóné ama fotóró yó matapóló hosaamó salepó. Ai fota, diā tué tiki tiró betere so wh̄i tuámó muluraalu, ai fonétei Kótóné ama kisipa mole erótu betera-pó.

¹⁴ Norape-ó, Judia haemó Yesu Keriso tuámó betere Kótóné fake so wh̄ipaae erale sekei alamó kisipa muae. Ti atimapaee ai erale susupui alata, atima Juda fakenétei eralepó. Atétu yale kaae, diaaɔ be wh̄inétei, diāpaaekélé ai alatóró eralepó.

¹⁵ Ti ai Juda wh̄irapenéta, Tale Yesu Keriso dóo, Kótóné ama k̄oló wh̄irapekélé dóló kemeróo, d̄akélé i fo wisi atimapaee yó melaosóró h̄okó falóo yalepó. Juda fake mei, kae fake so wh̄i mo ti aluyaosóró Kótóné tao s̄ópóló dāné atimapaee kale fo wisi yó mótu betepatei, atimané sesétu betalepó. Atétere alané so wh̄i featamo bóe dóo, Kótókélé fopaae bulóo, yalepó.

¹⁶ Atéturaalu, atimané ai du betere dowi ala mo ti muté hutu betepa, Kótóné fopaae buóló kwia melaai doasi ketek̄e butu betale ala kemerale wouraalu mo ai melale ape.

Pol ɔ Tesalonaika so wh̄i k̄ele fenée du betaleteti

¹⁷ Térapa norape-ó, dāta diātamo betámó betaai yalemó, bóe dóló foya yaletiné dā kae betóo, diā kae betóo, ai ere ape. Téretei, dāné diā kisipa keteró bitini, h̄ale kisipa yó tarapó. Téruraalu, dāné diā kelenée yóló kisipa mutu, diā beterepaae waaire t̄u k̄ikitu betale supó.

¹⁸ Ti noatepae, dā diā beterepaae waii dapóló ɛ Pol-né t̄u dekéró k̄ikitu betaleteti, Satan-né dā waaire t̄u seséyalepó.

19-20 Ti noatepae, take waaire alimó wisi ala kelaai dapóló hajné sukutere beteta, me ɔla kae mei, diátórótípó. Tale Yesu ɔ waaire sukamó da fea ɔtamo betámó betó muluraalu, noa ala epa kilitu da hajné sukóló bopé fake yaaloé? Ti atéro hajné sukóló bopé fake yaaitere alata, diátóró kilitu, doasi doi sóró hajné sukáalopó. Atéro, mepaae ɔla wisi saairaalu whi fea sururu yóló foleteti, betá folosóró sókó fole whiné topo tao sóró hekesené sinitu bopé faketu dere kaae, danékélé diá kilitu atei kaae ala yóló, mo kée yaalo ai ape.

3

1 Téro da Atenis be huluamó betó mulu, diá netéro beterérópóló, da whaaliatu betalepó. Tétu, dasisi taleyóló damo i Atenis bemó bituraalu, Timoti diá beterepaae ai doteyale ape.

2 Dané no Timoti ɔta, Yesu Kerisoné mió i wosetere kisi fo wisi so whipaae eróló fakeraté fópóló, dɔtamo betámó bituraalu, Kótóné kutó diratere whípó. Ti ai seké diá beterepaae dotonatereteita, hɔle meipó. Diaaɔ kisi pa tiki tiróló betereitei, mió ai wou betere sekéi alarapéné haepaae só deraqsóró ɔ diátamo bitu, diá fotokɔ bulatere ala yópóló ai dotonale ape.

3 Mió da feapaae i erótu betere sekéi alarape, mené dapaae eratepa, beleyópóló Talenéitei tukóló muló betereitei diaaɔ mo kisiparapó.

4 Ti i dere fota kapala mei, da take diátamo bituraalu, doasi sekéi ala mo waalopóló diapaae inié? Ai yale fo motóró dokonóturaalu yale alata, diaaɔ mo wisiyóló tuérápó.

5 Atétere betemó, diáné kisi pa tiki tiró betere ala netéréró, ai sekéné keɔle wópóló ai dotonale ape. Ti noatepae, kópaae fópóló dée nalatere sekéné diá dée nanóló, dané diapaae erale alarape hɔle besekéróló doralemóló whaaliatempa keɔle wópóló kale seké ai dotonale ape.

Timotiné ene wale fo wosetu, Talepaae mo yaleitei

6 Téyaleitei, Timoti momó da beterepaae fesaae wóló i betere ape. Atéro ama diá betere alaró, diáné tué tiki tiróló yaala sókó fole alatamo du beterapó ene wale fo wosetu, dané mo kée du beterapó. Ai seké ɔ mo miótóró da beterepaae sókó wóló i fo yalepó. Betere dokɔ fea diáné da tué yó taru, wisi kisi pa muóló betóo, dané diá keɔle wolée du betere kaae, diaaɔkélé da keɔle fenée du beterapóló dapaae ene wóo, yalepó.

7 Norape-ó, diá atétu beterapó dere fo wosaleiteiné da imó bituraalu, kae kae susupui alaró, sekéi alatamo wou betepatei, diaaɔ kisi pa tiki tiró beterapó, dere fo woseturaalu, dané hosaa muni deyóló, mo kée fo du beterapó.

8 Ti noatepae, diá Talené ala tuámó mo diriyóló bitiré waleitei, miókélé hɔle betótóró tarapó, dere fo woseturaalu, mo kée yóló dakélé hajné sukutu beterapó.

9 Da Kótóné keletómó bituraalu, diáné du betere ala kolóló hajné sukutere ala mo turó faanapó. Atére alamó, Kótópaae mo kée dere fo yaaireitei sunipó. Ti noatepae, hajné sukutere ala da tuámó mo suró beterapó.

10 Diaaɔ tué tiki tiró betere tuámó, mepaae yaɔɔre alarape diá tao sóró yó male waii, dikitamokélé detamokélé dané mo dirii moma yó tarapó.

11 Térapa, mió da diá beterepaae waaire tɔta, dané Aya Kótóró Tale Yesutamóné alerópóló yae.

12 Dané diapaae yaala sókó fu dere kaae, diaaɔ yaala sókó fole alakélé, mo ti faayóló wéi feleyóló futere kaae yópóló, diásisitei u yó mótu i yó mótu du betae. Téturaalu, mepaae so whipaae yaala sókó fole alakélé Talené amatóró erópóló yae.

13 Tale Yesuró ama kae betere betere whirapetamo wale sukamó, dané Aya Kótóné keletómó me ala munipa kilitu, mo ama kae betere so

whipóló, Kótóné amatei diaaḡ hosaa dirirópóló yae.

4

Kótóné ḡa betere ala kilitu, a hekeseyópóló etéró betae yóló dere ma fo

¹ Norape-ó, ḡané diḡpaae ke-meróturaalu dere fo i ape. Kótóné keletómó wisirapó yópóló, etéró betae yóló take ḡané diḡpaae yó mótu betalepó. Ai yale fo mo dapóló diaaḡ wosóló eraté ai wou betere ape. ḡa fea Tale Yesu tuḡmó bitu, ai du betere alatóró fakerae yóló, mió ḡané ḡa ketekeḡ bulatere fo i dere ape.

² Ti noa betené meipó. Tale Yesuné fea ala amatóró sḡmó teteróló kaae taru, ḡapaae erae depa, ḡanémo diḡpaae i ala yae yóló, yó mótu betale forape diaaḡ ai tuḡre ape.

³ Atéreteiné, ḡa fea dowi ala mo betakélé muni, mo kae so whi beterópóló Kótóné ama kisipa mutu beterapó. Térené, whiné so ḡlémi nokole alakélé, soné whi ḡlémi nokole alakélé, diḡpaae yaḡse yóló dapó.

⁴ Térapa, ḡané kisipa tiki séle séle wisiyóló teteróló kaae tare ala mo so whinékelé, Kótónékelé kilituraalu, mo kae beteró betere so whi beterapóló dukirópóló ḡané tó tiki di-aaḡtei wisiyóló kaae tawae.

⁵ Kótó tuḡni, mo ḡale betere so whiné, au nóló ḡlémi naairaalu ekeḡe dere ala kaae yaḡse.

⁶ Ti atéró ḡlémi nuku betere alata, me whiné kelaalomeipóló kinóló naao no ḡlémi nó matere ala mo yaḡse. Atei dowi ala deremó, Talené doasi kwia melaalopó. Téyaḡsóró, atei kaae ala momókó yaḡse yóló, take ḡané ḡa kisipa mulóló ma fo ai yale ape.

⁷ Ti noatepae, wisi alaró dowi alatamo hosekéyóló beterópóló Kótóné ḡa a beterepaae ape fo ini, mo ama kae so whi beterópóló ape yalepó.

⁸ Térapa, whi me denétamo i du betere ma fo woseni nisiyóló

hórótu betepa, ti mo whiné dere fo hórótumitei, ḡa Ḋeḡ Kepe Wisi mótu betere Kótóné fotei hórótu beterapó.

⁹ Téró, diaaḡ mo notamo dere kaae hekesené sinóló yaala sókó fu betere ala yópóló, Kótónétei yó male ala ḡané kisiparapó. Atérené ḡané diḡpaae me noa fo kae aseḡ yaalomeipó.

¹⁰ Ti aita, mo dapó. Masedonia hae kwiamó betó mole Keriso no-rapepaae diaaḡ yaala sókó fu beterapó. Tépatei, ai ala mo ti fakerae yóló ḡané ḡa ketekeḡ bulatere fo i dere ape.

¹¹⁻¹² Diaaḡ betere dokḡ du betere ala fea mo ḡale betere whirapené kilituraalu, atimané i du betere alata, mo wisirapó fo yópóló yae. Diaaḡ yaḡatu betere ḡla me whiné melópólópó yóló deḡayóló ḡale bitini, ḡa mo dua bitu kae depe tukó wei ala du betae. ḡané diḡpaae yae yóló, yó male alatóróti sya fóló mené yaaire alamó kisipa muni, diaaḡ yaaire ala betḡ kisipa muóló du betae.

Tale wouraalu yaaire alamó ere fo

¹³ Norape-ó, sukḡle so whi atima neté yaalorópó yóló, ḡóló ḡóló du betaḡsóró, diḡpaae i dapa wosae. Take waaire alimó mo wisi ala kelaalopó yóló kisipa muóló, ḡané sukutu betae. Mo so whi ai ala kisipa muniru, doa deḡené sini molótu dere kaae, di-aaḡkéle yaḡsóró kisipa mutu dapó. Ti atimané wole dere alata, ama kaepó.

¹⁴ Yesu mo ti sukḡletei, momó kepaayóló beterapó dere fo ḡané woseturaalu, tuḡ tiki tiró beterapó. Atéreteiné, mepaae Yesuné ala tuḡmó betepa, sukutere so whikélé, Yesu-tamo betḡmó Kótóné dapesó waalopó ere fomó ḡa kisipa tiki tiró beterapó.

¹⁵ Talené ḡapaae i ala eraalopóló ere fo ḡanémo diḡpaae i dapa wosae. Tale waaire be ḡe teópatei, sinale so whi taaróló, ḡa sukuni ḡale betó mole so whirapepi folosóró faalomeipó.

¹⁶ Ti noatepae, Tale ḡtóróti ó hepen be taaróló dorowouraalu, i ala yae yóló fo fakeyóló yóo, doasi topo

ensel-né fo yóo, Kótóné ukulumó wuti haletere ala yóo, yaalopó. Ai ala deremó, Keriso betero sinale so whipi turukó holaalo ai ape.

¹⁷ Atéyale sisópaae ti da sukuni hale betó mole so whi tokó sóró, sako tuamó atima sinale so whitamó hokolaayóló, fea touyóló huturaalu, hale tó tuamómo Taletamo hokolaa yaalopó. Atéro holóló, suka fea da Taletamo betamó mo titóro betó tawaalopó.

¹⁸ Atéyaalopa, i dere foné, diá fotokó butere ala yópóló diásisitei u yó mótu i yó mótu du betae.

5

¹⁻² Térapa, norape-ó, waaire ali ó be derape diané kisipa inipapakó, dané diápaae aseyaalomeipó. Ti noatepae, Tale waaire be deta, dikitamó qlémi nokole whi woutere kaae yóló waairetei, diaaó mo diriyóló ai tuére ape.

³ Mo so whiné duraalu, “Dapaae me ala eraalomei, mo dua beterapó,” fo du betepatei, beta soné naale saai, sisó nukutere kaae, atimapaakéké eraalopó. Téturaalu, be ọla ọla doratere ala mo hapale tétitóro sókó wóló, kilita eraalo ai ape. Atéyaaire alata, mo hasókó faalomeipó.

⁴ Téyaalotei, norape-ó, diá diliki dolomó mokọleyaayóló betepapakó, qlémi nokole whi sókó walemó me whi kilita sókó fu dere kaae, diá atéro kilita sókó faalomeipó.

⁵ Diá feata, deró sukutamó tuamó betó mole so whi ai betere ape. Data, dikitamó ó diliki dolomó betere so whi meipó.

⁶ Térapa, da mepaae noke fire whi kaae fió muni, kele diriyóló betere so whitóro bitu, danétei da betere bete mo hotowaró kaae tanérapó.

⁷ Ti noatepae, atima dikitamó noke fitere so whita, ti fitua yóo, topo dotere wei nokole so whikélé dilikitamó nólo topo doyóló hoko bitua yóo, dapó.

⁸ Data, detamo betere so whipa, da betere bete danétei hotowayóló

kaae tawóló bitiépe. Téruraalu, bóe daai kuti wase su dere kaae, kisipa tiki tiró betere alaró yaala sókó fole alatamo atéro sóró betaalopó. Talené da aluyaqsóro tao saaire alamó tué muturaalu hainé sukutere alata, bóe daai deratere dirii topo tao kaae deróló betenérápó.

⁹ Ti noatepae, da so whita, Kótó a fopaae buturaalu, kwia melóló susupu eraai dapóló, sóró beterenitei, Tale Yesu Keriso tuamó betepa, tao sóró wisiraii kisipa mutu sóró beteralepó.

¹⁰ Da tao saai a sukaleteita, da mo betere so whi ó sukale so whikélé fea atamo betamó beterópóló kisipa mutu, yalepó.

¹¹ Térapa, mió diané ai du betere alatóro hale yó taruraalu, diá Talené ala tuamó mo dirii Keriso so whi betaasepóló, diásisitei u tao su i tao su yóló, keteké bulatere alakélé mo ti deté fu betae.

Mo kemeróturaalu i alarape yae yóló dere ma fo

¹² Norape-ó, Talené ala tuamó bitu, diá tetéroló kaae taruraalu, depe tukó wei kutó ditu betere whirapené dere ma fo wosóló, atima aomó sukóló betae yóló i dere ape.

¹³ Térapa, atima ai kutó ditu betereiteimó, diá yaala sókó furaalu, atimané doi sóró horótu betae. Atéru, diaaó no netamo hosaa muni deyóló dua betó muae.

¹⁴ Norape-ó, mepaae kutó dini, dekeyóló hale betere so whipaae dirii ma fo yóo, hasókó fole ala yaqsóro witu, fo tekeni kekóló fi betere so whi tao sóró keteké bulóo, fotokó buni, bére so whi tao sóo, yae. Tétu, mepaae so whi hasókó fole ala depa, hapale foné só deréni, dua kaae taté fóo, mepaae dere ala so whi feapaae eróo dua yae.

¹⁵ Téturaalu, mepaae so whiné yapaae me dowi ala eratepa, naaomo apaae tokó matere ala momókó yaose. Téni, suka fea diásisitei wisi ala yó taru, u tao su i tao su

dere ala, mepaae hãle betó mole so whĩpaaekélé eraté fu betae.

¹⁶⁻¹⁸ Kae kae noa kaae ala diã tuãpaae eratepakélé taaréni, hãiné sukutere alakélé, momatere alakélé, Talepaae mo kée dere fokélé hãle yó tawae. Ti noatepae, Kótóné ama kisi-pané diã fea Yesu Keriso tuãmó bitu, ai alarape yópóló kisipa mulapó.

¹⁹⁻²⁰ Kale Deĩ Kepe Wisiné dó tare si surukó faréni yóo, Kótóné kóló whĩrapené so whĩpaae yó matere fo bete munire ɔla aɔróló faleyoó du betaqse.

²¹ Ai dere fo fea wisirémóló kãae kolóló, taleyóló mo bete mole fo maaté wosóló eró tawae.

²² Ai du betere kae kae dowi alané diã só deraɔsórópa, hotowayóló kaae taruraalu, woleyóló betae.

²³ Tétu, hosaa muni deyoóló dua betere ala eratere Tale Kótóné amatei, diaaɔ betere ala mo turó wisiróló, mo kae betere so whĩ beterópóló yae. Ti atétere alata, diaaɔ kepekélé, asoró mo tikitamokélé, mo turó me dowi alatamo hosekényi, mo donoi so whĩ bitiré fóló, dã teteróló kaae tare whĩ Yesu Keriso wale alimó sókó fópóló yae.

²⁴ Diãpaae ape du betere sekényi ama diãmó eraalopó du betere ala hãsókó feni, mo eraalo ai ape.

²⁵⁻²⁶ No nerape-ó, Talené dã tao sópóló, momatere ala du betae. Aimó betó mole no nerapepaae kóleó du-raalu, dowi ala mo betakélé munire so whĩné apuóló kóló tukó nokole ala du betae.

²⁷ I aseta, ai be huluamó betó mole Keriso no nerape feané wosópóló, dosãayae yóló Talené keletómó, yãlo diãpaae i dere ape.

²⁸ Dã teteróló kaae tare whĩ Yesu Kerisoné hamokoróló hãle tao sere ala wisi diã tuãmó mulópóló yae.

2 Tesalonaika

¹ I dere așeta, ę Pol, Sailas, Timotikélé dą fea betamó bituraalu, dąné aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné yó tare ala tuamó betere Tesalonaika Keriso so whıpaae dapó.

² Dąné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamo tuamó kaaróló wou betere hąle hamokoróló tao sere ala wisiró, hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo dią tuamó muó tawópoló yae.

Talené eraterere alamó Kótópaae mo kée yóló moma dere fo

³ Norape-ó, dąné diamó tuę muraalu Kótópaae betere dokó fea mo kée du betere fota, mo donopó. Ti noatepae, diaaę kisipa tiki tiróló betere alaró diąsisi yaala sókó fóló hękesené sukutere alatamo mo ti fakeraté fu betereiteinépó.

⁴ Tęrapa, dią tuąpaae kae kae susupui alaró seķei alarapetamo erótu betepatei, dią hýyóló dekani, Kótóné ala hąle eró taru kisipa tiki tiraté fu betere ala kilitu, dą Kótóné Keriso fake so whı betó mole tuamó kuturaalu, diaaę du betere ala atimapaee yó melóló dukirótu beterapó.

⁵ Dią tuamó ai erótu betere ala Kótóné taleyóló dowi alamókélé, wisi alamókélé, kwia materetei mo donorapóló kisipa mutapó. Atéró, talarąlemó dią Kótóné ama tęteróló kaae tare aęmó mo șumó betenére so whıpóló kisipa muaalopó. Ti Kótóné ama tęteróló kaae tare aęmó betaaireteimó dią doasi seķei ala su beterapó.

⁶ Kótó ąta, fo tokótamo yóló taletere ala hașókókélé feni, mo donotóróti taleyóló dupu mótu betere Talepó. Mepaae whırapené diąpaae me seķei ala eratepa, ti diąpaae ai eraterere ala kaae, Kótóné amamo atimapaekélé tokó melaalopó.

⁷ Téyaalotei, diąpaae mió ai erótu betere seķei ala siré fu betaęsóró,

Kótóné seséyóló feléi ala eraalopó. Dąpaaekélé ai kaae alatóróti eraalopó. Ti ai alata, Tale Yesu hepen be taaróló dorowouraalu, hąle duku betere simiró ama doakale fotokę bole *ensel*-rapetamo hąkeamó dorowale sukamó so whı feané kelaalo ai ape.

⁸ Kótó ą mo beterapóló tuę muni, dą tęteróló kaae tare Tale Yesuné mió wosetere fo wisi wosóló sya fóló erénitere so whıta, ti Kótóné dowi dupu melaalo ai ape.

⁹ Atétere so whıné saaitere duputa, kemekélé ini mo sótóró tawaaire dupu suraalu, mo ti doraalo ai ape. Ti ai so whıta, Tale betere felekemó bitu, ama ere dę wisinaale tuamó bole fotokę doasi kelaęsóró, atima kae beterópóló hókó faraalopó.

¹⁰ Ti ai alata, metéli yaaloé? ą waaire be demótóró yaalopó. Ai be demó ama kae beteró betere so whı tuamó ama ere ala wisinaale hąkearaalopó. Tęturaalu, ąpaae kisipa tiki tiraté wou betale so whıné Tale kilitu, ą dukiróló sira yaalo ai ape. Dąné diąpaae yó male bete mole fo wosóló, tuę tiraté waletuiné diąkélé ai so whıtamo touyóló betaalopó.

¹¹ Ai alarape mo yaalopóló kisipa mutu, dią Kótóné ą beterepaae ape ere so whı șutóró beterópóló, betere dokó dąné moma yó tarapó. Tęturaalu, diaaę tuę tiki tiró betere betené kaarale mo du betere alaró, yaai kisipa mole ala wisitamo Kótóné ama fotokęné dią șuratepa, diąné mo erópóló momarótu beterapó.

¹² I du betere momata, dą tęteróló kaae tare Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hamokoróló tao sere ala sya furaalu, ama dią tuamó erótu betere ala kilitu, dą kaae tare whı Yesuné doi hale horóo, diąkélé ą tuamó bitu, ama ere ala wisi hąkearóo, yópoló dapó.

2

Kótótamo bóe du betere whı waalopóló ere fo

¹ Norape-ó, dą tęteróló kaae tare Tale Yesu Keriso wóló betepa, dą

à betere mó touróló betaaire alamó kisipa mutu i dapa, wosae.

² Mepaae whiné diàpaae duraalu, “Pol sépiné asemó Tale waaire be de take ai wale ape,” dere fo wosóló mo dere nisyóló tué tiki tiraqse. Atei kaae fo dāné asemókélé ó mo kólónékélé inipó. Aita, Kótóné ama kóló whípóló kapala dilikitere whirapené dere fopa, whaalia yóló, diri furu furu yaqse.

³ Mepaae whiné kae kae dere alaró kapala dilikóló dere fotamo wosóló mo dapóló sya faqse. Ti noatepae, atéyaaire be de waai teópatei, i haemó betó mole so whiné Tale aqmó betereitei hóróló, bóe dele ala du betaalopó. Kótóné ama yóló muló betere fo aqmó bitini, tikitu betere whita, mió kinóló betereitei, take mo hakeamó betepa kelaalopó. Atétere whi doraai tukóló muló betere alata, mo hasókó feni, motóróti eraalo ai ape.

⁴ Ai whiné, i haemó betó mole so whiné Kótó-ó yóló momatu betere alatamo bóe dóló, ama doitei sóró horaalopó. Téturaalu, à Kótóné momatere bemó amatei à sóró beteróló duraalu, eta Kótótóró htipó yaalopó.

⁵ E diatamo betámó bituraalu, i alarape eraalo ai ape yóló du betale fo diaaq kisipanié?

⁶ Ti ai kale whi so whi feané keletómó sókó waqsóró, mené à sesétu betereitei, diaaq ai tuére ape. Ti atétu betereitei hale mei, take ama tukóló muló betere be demótóróti hakearatepa kolópóló du beterapó.

⁷ Ti noatepae, kale yóló muló betere fo tikitu betere fotokota, mió hale yó tareitei hakeamó ini, kinóló du beterapó. Até deté fu betepatei, à waqsóró mené sesétere ala yó tarapó. Ai sesétu betere sekéta, take nalo mené à tokó saalopó. À tokó saai teópa, ti ama ai sesétu betere alatóró hale yó tawaalopó.

⁸ Atétu betepa, Kótóné kale yóló muló betere fo faletu betere seké hakearóló sókó wapa, Tale Yesu wouraalu kóló momunéitei, dóló

hepée taae falóo, ama tikimó yóló wale kokqi alané à mo ti doróo yaalopó.

⁹ Téturaalu, kale yóló muló betere fo faletu betere seké wouraalu, Satan-né du betere ala kaaetóróti yóló waalopó. Kapala dilikóló dere alamóitei so whiné mo dapóló kisipa tirópóló, kae kae kelemei alarapekélé eróo, Kótónéitei eratapóló kisipa muópóló eratere alakélé eróo, so whi feané kolóló sira yaaitere alakélé eróo, yaalo ai ape.

¹⁰ Téturaalu, ai sekéné ama kae kae dowi alané, sukóló mo ti aluyaaire so whi, dilikóló kópaae faraalopó. Atéro aluyaaire dereteita, atima aluyaqsóró tao saaire mo bete mole fo woseni hōraleteinépó.

¹¹ Atétere betené atima kale kapala fotei mo nisyópóló, Kótóné doasi fotokqi dilikitere ala dotonaalopó.

¹² Atétepa, dowi ala mo ekele yóló duraalu, mo bete mole fo wosóló tué tiki tirénire so whi fea só deraalopó.

Talené ala tuámó diriyóló betae yóló dere fo

¹³ Tépatéi, Talené ama hosaa mole norape-ó, betere dokq fea dāné diámó kisipa muturaalu, Kótópaae mo kée du betere fota doni, mo wisirapóló kisipa mutapó. Ti noatepae, take kaae sale sukamóitei dià Kótóné ama so whípóló sókó sóró kae beteró beterapó. Téturaalu, me dowi alatamo hoseké yaqsóró kale Deji Kepe Wisinéitei, dià tao sóró kae beteróo, diaaq mo fo bete wosóló kisipa tiróo, du betereiteiné Kótóné dià aluyaqsóró tao su beterapó.

¹⁴ Dià ai ala tuámó beterópóló, mió i wosetu betere fo wisinéitei à beterepaae ape yalepó. Atéro yale fota, hale mei, da teteróló kaae tare Tale Yesu Kerisoné ama doasi ere de tuámó beterópóló yalepó.

¹⁵ Térapa norape-ó, tué tiki diriyóló bituraalu, dāné diàpaae yó male fo kólóné ó asemó yaletéi kisipa keteréni, mo wisiyóló wosóló tuéruraalu erótu betae.

¹⁶ Dá tẹteróló kaae tare Tale Yesu Kerisoró Aya Kótótamoné dąpaae yaala sókó fu beterapó. Téturaalu, ama hamokoróló hąle tao sere alanétei, dą fomoné sukóló haepaae derepaqsóró, tuę tiki diriraterere ala mo ti eró tawóo, take nalo waaire alimó wisi ala tuámó betaalopóló kisipa mutu, hosaa muni deyóló hajné sukóló beterópóló eróo dere alata, Talené amatei erópóló yae.

¹⁷ Ti ai sekę tamoné dią ketekę bulóló fotokratepa, wisi alaró wisi fotamo betere dokọ fea yó tanópóló yae.

3

Pol-sępi atimamó momarae yale fo

¹ Norape-ó, yało kemeróturaalu dere fo diąpaae i dapa wosae. Dą diątamo bitu, Talené fo mo bete mulapóló, hąle betere so whinė wosóló mo hapale fakeraté fu yale kaae, dą i betere bemókélé ai alatóró du beterópóló, dąpaae momarótu betae.

² Téturaalu, dei tuę mulu dowi ala du betere whırapené dąpaae me sekę ala eraqsóró momatu betae. Ti noatepae, mepaae so whı tuę tiki tiró bitinipó.

³ Tępatei, Talené ama du betere wisi ala hąle yó taru, dowi ala erótu betere sekéné dią doraqsóró, dią ama seséyóló fotokọ bulaalopó.

⁴ Dą Talepaae tuę tiki tiró bitu, diąpaae erae dere fo diaaę wosóló mió erótu betere kaae, nalokélé hąle deté fu betenęrapóló kisipa mutapó.

⁵ Diaaę hosaa ó kisipa kae alapaee muaqsóró, Kótóné ama yaala sókó fóló mole tuámótóró muluraalu, Yesu Kerisopaae wou betale sekę ala ama beleté fu betale kaae, diaaękélé ai alatóró deté fu betepa, Talenétei bete mole ala i ape yóló, yó mótu beterópóló yae.

Dekayóló hąle betaęse yóló dere mafo

⁶ Norape-ó, Tale Yesu Kerisoné doimó dąné diąpaae i ala yae yóló

i mulatere ape. Dąné diąpaae yó mótu betale fotamo, mepaae Keriso norapené wosóló sya fóló eréni, deka yóló hąle betó mole whırapetamo touyóló bitini, atima kae beterópóló dią kae betae.

⁷ Ti noatepae, dąné i du betere ala diaaę kolóló sųróló du betepa, ti ai ala doni, donorapóló diaaętei ai tuęre ape. Ti dą diątamo betale sukamó dekeyóló hąle bitu, mepaae whırapené ęla hąle nukuani, dupuyóló nukua du betalepó.

⁸ Até yaleteita, dąné naaitere ęlamó dią sekeęaqsóró, dıkıtamokélé detamokélé, dąné naaitere ęlamó kisipa mutu depe tukó wei ala du betalepó.

⁹ Dąné até dua yaleteita, diaaę dą taosóró matere ęla nenępatei, dąné dere ala diaaę kolóló sya fępóló kisipa mutu yalepó.

¹⁰ Ti dą diątamo betale sukamó, diąpaae i ala yae yóló, etei dirii ma fo yalepó. “Mepaae whıtamo kutó dini, dekeyóló hąle betepa, ti atétere whımó naaitere ęlakó melaęse,” fo ai yale ape.

¹¹ Diąkó mepaae whırape kutó dini hąle bitutei, kutó ditu betere nisiyópóló dakeró beterapó dere fo dąné wosalepó.

¹² Atei kaae so whıpaae dą Tale Yesu Keriso tuámó bitu, i ala yae yóló seę fo i dere ape. Hąle họko betere ala taaróló, tamoyóló bitu, diaaę ęla nokole sųtóró kutókélé atéró diyae.

¹³ Térapa, mió dią depe tukó wei kutó ditu betere norape-ó, diaaę ai du betere ala wisi taaréni, ai alatóró yó tawae.

¹⁴ Mepaae whı denétamo dąné i ašemó ere fo sya fóló erénitepata, ti atétere whinė noa alakó déró ke-laasepóló mo wisiyóló kaae tawae. Ti noatepae, ama dere alamó ątóró hale yępólópa, ątamo betámó betere ala ó kotere alakélé ini, ą ama kae beterópóló dią kae betae.

¹⁵ Tętutei, ąpaae diaaę bóe whıpaae eratere ala kaae ini, diaaę notóró

beterópóló, atei ala ekesé yóló ąpaae dirii ma fotei yae.

Mo kemerótu kọleó yale fo

¹⁶ Téró yálo kemeróturaalu dere fo i ape. Betere dokọ fea diaaọ noa alakó yaaitepa, ti hosaa muni deyóló dua betere bete Talené diąpaae eróturaalu, Tale dią featamo betámó betó tawópóló yae.

¹⁷ Ita, Yálo naasenétei aseýóló diąpaae kọleó dere fota, ẹ Pol-né dapó. Yálo be hulua dokọ feapaae faletua dere ase diaaọ kilituraalu, ita Pol-né naasené erapóló tuẹ muópóló dapó. Itei kaae naase daapa kilitu, ẹtóró ẹtipóló kisipa yae.

¹⁸ Térapa, dané Tale Yesu Kerisoné ama ẹle hamokoróló tao sere ala wisinaale dią featamo mulópóló yae.

1 Timoti

¹ Ẹta ɗa aluyaɓsóri tao sale Kótóro ɗa take mo wisiyóló betaaire bete Tale Yesu Kerisotamoné kale fo wisi erale fae yóló doteyale whi Pol-né i asẹ dere ape.

² Ti i dere fota, Yesu Kerisoné ala tuamó beterópóló, yalo deyóló beteró betere naale Timotipaae dapa, ɗané Aya Kótóro Tale Yesu Kerisotamo tuamó kaaróló wó tare hãle hamokoróló eratere alakélé, kolené sukóló tao sere alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, yapaee erópóló yae.

Tukóló muló betere fo yó matere whirapené dere fo wosaqse yale fo

³ Ẹ Masedonia hae kwiapaae faairaalu, yapaee i ala yae yóló sētu betale fo kaae momó dapa wosae. Mepaae whirapené kapala fotei Kótóné fo i ape yóló yó mótu beteretei foné sóro sesé du betaasepóló, ya Epesus be taaróló feni, aimótóro betae dere fota hãle meipó.

⁴ Mepaae dolaa fo ó noutererapené doi mole alarape wosaairaalu ketekẹ butu betaqsóri sesé du betaasepóló, dapó. Ai alarapénéta, Kótóné so whi mo betã kisipa muóló beteréni, kae kae kisipa muóló betere ala kaarótu beterapó. Atétere alané Kótóné erae dere ala erótumitei, mo kisipa tiki tiratere alané betã Kótóné kutó dirótu beterapó.

⁵ Yalo yapaee i alarape yae yóló sẹ dere fota, noa ala yaasepóló dumipó. ɗa fea yaala sókó fole alatóróti du betaai dapó. Ti ai yaala sókó fole ala kaaraterere beterape i ape. Hosaa tuamó me alatamo hosekényi, mo wisi alatóróti muóo, mepaae yale dowi alarape hakeamó yó melóló mo wisi kisipa betã muóo, tué tiki tiratere alakélé tómó ini, mo ti tiróo, du betereteiné yaala sókó fole ala kaarótu beterapó.

⁶ Mepaae whirapeta bete muleire fo wosaairaalu, i bete mole fo wisi taaróló ai fele ape.

⁷ Ti ai whirape atimata, Kótóné kale yóló muló betere fo yó matere whi betaaitapó du beteretei, atimané yó mótu betere foró ai fo betetamo atima wisiyóló tué irumeitei, hãle foné maaté mo diriyóló kisiparapó du beterapó.

⁸ Ti Kótóné yae yóló tukóló muló betere fo mepaae whiné mo donoyóló erótu betepa, ti doni mo wisirapó.

⁹⁻¹¹ Ti Kótóné ama i ala yae yóló muló betere fota, mo donoyóló fole whirapené dosayópóló tukóló muló bitinitei, Kótóné yóló muló betere fo tukóló dowi alarape du betere whirapené dosayópóló tukóló muló beteretei ɗané kisiparapó. Ti ai whirapené du betere alarape i ape. Yaqse yóló muló betere fo tikitere alakélé, teteróló kaae tare whirape aqmó bitini hóraterere alakélé kótó bitinipóló ama ala eraalo hórereiteikélé, mo sonaalei dowi ala du betereteikélé, wisi ala ini, dowi alatóró hãle yó tareteikélé, kótóné fo wosetere alaró apaae momatere alatamo initereteikélé, hae aya ó mo so whi dóló sukunatere alakélé sotamo, nópu nokole alakélé, so ó whi hamomatamotei nópu nokele alakélé, kutó diratere whi beteraai dotonóló duputere alakélé, kapala fo dere alakélé, me whipaae i ala eraalopó yólóte i mo erényi, dilikitere alakélé, mepaae kae kae dere alarapénékélé, Kótóné fo wisitamo bée dóló só derótu betere ala mo dorapó. Mepaae whirapené yó mótu betere foró kale mió wosetu betere fo wisitamo betã alatóró epa mo wisirapó. Ti ai fota, mo wisi alamaaté erótu betere Kótóné epaae naao wisiyóló kaae taru, so whipaae yó melale fae yalepó.

Talené Pol hamokoróló tao suraalu erale ala

¹² Ẹ fotokọ bulale seké ɗané Tale Yesu Kerisoné ama kutó dirótóro

tawaalopóló kisipa mutu, ę fopeyóló sóró beteró betereteiné, yało mo kée du beterapó.

¹³ Take ęta, Kótóné doi doróló faletere whi betóo, ama so whi dóló susupuraterere alakélé yóo, hapale fopaae buóló hęle fo dere whi betóo epatei, Talené kolené sukuturaalu ę tao salepó. Ti noatepaae, ę ępaae kisipa tiki tiréni yaleteiné kóló kóló iru, ai alarape hoko du betalepó.

¹⁴ Dę tetéróló kaae tare Talené hęle hamokoróló tao sere ala wisinaale ępaae mo dekéro eró tawóo, ai alatamo touróturaalu Yesu Keriso tuamó kaayóló wou betere kisipa tiki tiraterere alaró yaala sókó fu betere alatamokélé, ępaae eróo du betalepó.

¹⁵ I fota, so whi feané wosóló mo bete mole fo dapóló tuę tiki tiraaire fopa, wosae. Yesu Keriso i haepaae waleteita, dowi ala du betere so whi aluyaqsóro tao saai walepó. Yało du betale dowi alané mepaae so whiné du betale dowi ala tetéróló mo doasi dowi ala du betalepó.

¹⁶ Atéyale betené take yało du betale dowi alamó Yesu Kerisoné ama ę kwia matere ala folo hapale ini, kolené sukuturaalu kaae taté fóló, nalo tao salepó. Ti até yale beteta, hęle meipó. Take nalo Talepaae tuę tiki tiróló, mo ti betó tawaaire bete saaire so whiné ępaae erale ala tuę muturaalu Taleta, atei kaae Tale beterapóló tuę muópóló eralepó.

¹⁷ Térapa, dę tetéróló kaae tare mo doasi topo whita sukókélé ini yóo, whi betanékélé mo kilini yóo, iruraalu, mo ti hęle betó tare Kótó betatóro beterapa, mo ama kae ere ala wisinaale eraté furaalu, ama doi doasi doi mulópóló yae. Mo kée! Téyópóló yae.

¹⁸ Yało hosaa mole naale Timotió, Kótóné mepaae whirapepaae yó matepa atimanémo, ya tuę muóló yale fo kaae mió yalokélé yapaee i asemó dere fo wisiyóló dosayóló kisiparu sya fae. Naaotamo ai fo wisiyóló sya fóló eró tapata, ti dané bóe whitamo bóe wisiyóló dóo, tuę

tiki tiraterere alakélé yó tawóo, naao tiki tuapaae me hasókó fole alakélé muni yóo, yaalo ai ape.

¹⁹ Mepaae whirapeta, ai alarape sya fóló eréni, hóratereteiné kale węi nuku fetée fóló dotu dere kaae, atimané tuę tiki tiraté fu betale alakélé haepaae derepelepó.

²⁰ Atéyale whirapekó whi tamo Haimeneasiró Aleksandatamo beterapó. Ai sekętamóné du betere alané Kótóné doi wisinaale doraterere ala hęle deté fu betaqsóro, yalotei Satané naase tuapaae mulalepó. Ti atéyaleteita hęle meipó. Atimaamo sekęi ala suraalu, atimaamonétei yale alamó dapóló kisipa feteyóló, Kótópaae wópóló eralepó.

2

Talené doi sóró horaterere ala etéro yae yóló yó male fo

¹⁻² I haemó betó mole so whi feamó momaróturaalu, tetéróló betere topo whirapemókélé, atimané mepaae alarape tetéróló kaae tanópóló sóró beteró betere whirapemókélé momarótu betae. Atéro momaróturaalu, Kótópaae me alakó erae yóló woseterere fokélé yóo, mepaae so whi Kótóné tao sópóló momaraterere alakélé yóo, Talepaae mo kée dere fokélé yóo, du betaasepóló dapó. Ti noa ala yópóló dumipó. Dę Kótóné mo ama kae beteró betere so whi bituraalu, ama ala erótu betepa mepaae whirapené bóe dóló sesétere ala yaqsóro, mo dua beterópóló momatu betae.

³ Ti atéro momatu betere alata doni, mo wisipa dę aluyaqsóro tao su betere Kótóné kolóló, donoi ala du beterapó kisipa mutapó.

⁴⁻⁶ Ti Kótóné amata, so whi feané mo fo bete wisiyóló tuępa, aluyaqsóro tao saai du betere ape. Ti noatepaae, Kótóta betatóro bituraalu, Kótóro so whitamo tuamó betere whi Yesu Keriso ęta, mo whitóro beterapó. So whi feané kilituraalu ita Kótónépó yópóló, kale tukóló mulale be demótóro so whi fea sukóló

aluyaqsóro tao suraalu, ama betere betené duputamoroló sukálepó.

⁷ Atére ala bete yó melópóló, Kótóné ę sóro betero betera. I du betere fota, kapala mei mo fo dapó. Juda fake mei, kae fake so whıpaae kale doasi topo whıne fo i ape yóló yó matere *aposo* whı betóo, Kótóné kutó dirane fae yóló dotonatepa ama kutó diratere whı betóo, kale mo fo betekélé so whı feané wosóló kisipa tiki tirópóló yó matere whı betóo erópóló, Kótónétei ę sóro beteralepó.

⁸⁻¹⁰ Yalo i dere ma fota, dię whırapené Talepaae momaturaalu, momatere bemómaaté ini, kae kae hoko tikimókélé du betae. Atéturaalu, fopaae buóló hęle sere ala ini, mo ama kae betero betere so whı bitu, naase horóló Talepaae momatu beterópóló dapó. I dere ma fo kaae dię sorapepaaekélé dapa wosae. Dię Tale aqmó sukóló bitu, ama doi hale sóro horóló momatu ai betera, diaaę tó tikimó deraai doasi *moniné* duputere kuti ó meleke ó au yaaire *kold kapané* aleale ęla ęla ó mepaae topo niki dokotere ęla ęlapaae doasi kisipa muaqsé. Dię Kótóné fo wosetere sukamó ó momayairaalu, whıne au nópóló deratere kuti deréni, Talené ala sya fu betere sorapené kuti derótu dere kaae yóló deratepata, ti mo so whı feané kolóló mo donoi kuti deró betera. Dię Kótóné kisipa muaalopó. Diaaę tó tiki maaté aurai kisipa muni, tó tikiné dere wisi alané tiki tuapaaekélé aurótu betae. Ai ala epa Kótóné kilitu, kelaalo mo kokrapó yópóló yae.

¹¹⁻¹² Diętamó betó mole Keriso sorapené Talené ala tuę yaai dere alata, ti kaae tare whı aqmó sukóló hipa fi dua beterópóló yae. Mepaae sorapené whı yó matere ala ó whı tetéroló kaae tatere ala ini yóo, whıne dere fokélé tikini yóo yóló, whırape aqmó sukóló mo dua beterópóló yae.

¹³ Ti noa betené meipó. Folosóro Kótóné Adam-pi aleyóló nalo so Ipi alipakalepó.

¹⁴ Wuliné soró whıtamó dilikale sukamó whı Adam dilikinitei, kale so Ipi dilikipakalepó. Tétepa kale soné mo dere nisiyóló, wosóló sya feleteiné dowa ala ipakalepó.

¹⁵ Atépatei, sorape atimata mo kisipa tiki tiratere ala yóo, yaala sókó fole alakélé yóo, ama mo kae betero betere sorape bituraalu, mo donoi alakélé deté fu betóo iru, naale senaale deté fu betepakélé Talené atima aluyaqsóro tao saalopó.

3

Téteróló kaae tare whı disiró dikon whırapetamomó dere fo

¹ I dere fota, mo tuę tiki tiróló betaaire fopa wosae. Mepaae whı detamo Kótóné so whı tetéroló kaae tawaaire whı betaai kisipa mutupata, ti ai whıne mo kutó wisinaalepóló diyaai tuę mutu dapó.

²⁻³ Kótóné so whı tetéroló kaae tawaaire whı sóro beteraitepata, ti i alarape sya fóló du betere whı sóro beteranérapó. So whı feané keletómó me alakélé ini, mo wisiyóló dua betóo, betę sotóro dokóló betóo, topo doyóló keyaa fópóló, *wain* węi mo dekéro nélitere whı betóo, mepaae ala yaairaalu hapale ini, tetéroló mo dua kisipa tekeyóló yóo, so whı feané kolóló wisi ala dere whı betera. Dię Kótóné fo yó melaai fosó fosóre whı betóo, topo dotere węi nóló keyaa fenitere whı betóo, fopaae buóló hęle sere ala hapale ini, mo dua naame yóló betere whı betóo, me whıtamó fonétei u só derótu i só derótu yóló dokó dokó ini, mo dua betóo, *monimó* ekele yóló hosaa fake initere whı betóo epa, ti atére whı sóro beterae.

⁴⁻⁵ Atéroló bituraalu, ama so naale senaale mo wisiyóló tetéroló kaae tapa, naale senaalenékélé alimané dere fo wosóló mo dua bitu, ama alimané doi sóro horaaitere alamaaté du betepa, ti atei kaae whı mo sumó sóro beteranérapó. Mepaae whınetamo ama so naale senaale

wisiyóló tẹteróló kaae tawaaire kisipa initepa, ti Kótóné so whíkélé netéro wisiyóló kaae tawaaló?

⁶ Teó wale Keriso whítei so whi kaae tanópóló sóró beteraose. Ti noatepa meipó. Atei kaae whiné kaae taru ẹ so whi tẹteróló kaae tare doasi whípóló, bopé faketu betepa, Kótóné fo tokótamo yóló Satan só deróló kwia materetei atétere whi ẹkélé saosóró dapó. Téyaosóró, belapaae hale betere so whitamokélé mo dua bitu, wisi ala du betepa, ti ai whiné so whi kaae tanópóló sóró beterae. Ti noa ala yaosóró dumipó. Ama yale dowi alamó, ẹ haleturaalu Satan-né hemó daosóró dapó.

⁷⁻⁹ *Dikon* whirape sóró beteraai depata, ti u kale whirape du betere kaae, atimané dere ala so whi feané kolóló i whita mo wisirapó depa, ti ai whi *dikon* sóró beteranérápó. Kapala fo dekaaporóló ini yóo, topo dotere *wain* wẹi dekéro nokole alakélé ini yóo, kapala mepaae whirape dilikóló *moni* sere ala ini yóo, hosaa tuámó me ala muni tuẹ tiki tiróló bitu, take kinóló muale bete mole fo diriyóló yó tare whi sumó sóró beteranérápó.

¹⁰ Atéro sóró beteraai, ama dere alapi kaae keleralemótamo, ama ditere kutó ó dere ala hasókó fóló me dowi ala initepa, ti Kótóné ki diyópóló sóró beterae.

¹¹ Atére kaae, kale *dikon* whirapené somarapekélé mo so whiné kilituraalu ita, mo so wisipó yópóló yae. Atimané mepaae so whi eratere fo ini yóo, *wain* wẹi mo dekéro néni mo tóróti nóo, fea ala duraalukélé hoko ini, mo wisiyóló yó tawóo, du betere so beteropóló yae.

¹²⁻¹³ Diánétamo whi betakó *dikon* sóró beteraai depa, ti so betatóró dokóo, ama naale senaalekélé, ẹtamo betámó betere so whíkélé, mo wisiyóló tẹteróló kaae tawóo epa, ti atei kaae whi sumó sóró beteranérápó. Ai sóró beteratere whirapené kutó mo wisiyóló dité fu betere kilituraalu, i whirapeta mo wisi ala du beterapóló doi sóró

horateremó wikélé ini, halaatere ala mo ti fakeraté fóló asane furaalu, Yesu Kerisopaae kisipa tiró betere whirape betaalo ai ape.

¹⁴⁻¹⁵ Ẹta felekemó diẹ beterepaae waai kisipa mutupatei, ẹ waaire tu mepaae alané sesépa, diẹ fea hoko bitini, mo wisiyóló Kótóné naale senaaletóro beteropóló i asetu betere ape. Kótóné so whi fea ti betá bemó betere sẹ ai betere ape. Atéro touróló betere so whita, mo ti betó tare Kótóné kale mo fo wisi hale muaosóró, be mo diriyóló daalópóló hulua elekéro iru elekétamo kaae, ai dere ape.

¹⁶ I dere bete mole fota, so whi feané mo diriyóló tuẹre fopa wosae. Kótóné ama mo doạ ere ala wisinaale hale tómó mole kwia maaté dané kisi-paretei, kinóló mole bete turó netéro kisipa yaaloé?

Ti ẹ mo so whiné kolópóló mo whi tiki daayóló wóo,

so whiné ẹ kilitu mo whimaaté nisi yaosóró,

Kótótóro beterapó yópóló Dẹi Kepe Wisinétei eróo,

ensel-rapenékélé ẹ mo kolóo,

kae kae tiki daae mole so whinékéle ẹ kisipa yópóló yó maté kweyóo,

hae kwia feamó betóló fale so whiné ama dere fo wosóló kisipa tiki tiróo,

Kótóné ama kae ere dẹ tuámó beteraai dapesó holóo, erapó.

4

Timotipaae i ala yaeró yale ma fo

¹ Kale Dẹi Kepe Wisiné hakeamó yó mótu betere fo i dapa wosae. Kemeyaaire sukamó mepaae so whirape Kótópaae tuẹ tiki tiró betereitei taaróló, kapala dilikitere keperapené i fo yae yóló yó mótu betere whirapené dere fo wosóló sya faalo ai ape.

² Ai fo yó mótu betere whirapeta, kapala fo bole whirapetei, Talené fo yó matere whirape aorapó. Atéro yó mótu betere whirapeta, atimané deté fu betere dowi alané haletere

ala ó witere ala ini, atima hosaa mo tóruyóló hãle ɔla nisiró beteraþó.

³ Atimané mo so whĩpaae so dokotere alakélé yaɔse yóo, mepaae nokole ɔlakélé naɔse yóo du beteraþó. Ti ai naɔse yóló sesétu betere ɔlata, mo fo bete tuéruraalu Kótópaae tué tiki tiróló betere so whĩné mo kée yóló nópóló Kótónétei ai ɔla ɔla aleyóló muló beteraþó.

⁴ Ti noatepa meipó. Kótóné aleyóló muló betere ɔla feata, dorapóló taae faréni, mo wisirapóló Talepaae mo kée yóló nenérapó.

⁵ Ti noatepa meipó. Kótóné fo dosayóló tuéruraalu moma yó tareteiné fea ɔla Talené wisiróló, ama kae tukóló muló beteraþó.

⁶ Ti yaða, tué tiki tiraaire fo wisi mepaae whĩrapené yó matepa wosóló, ai fo wisi tuamó doayalepó. Téyaleteiné yało yapaae kale yale forape Kereso no nerapené wosópóló yó mótu betepa, ti ya Yesu Kerisoné Kutó diratere whĩ wisi betaalo ai ape.

⁷ Térapa, Kótóné ala aluraairaaalu, mepaae bete munire kae kae dolaa foró, so disirapené bete munire fotamo du betepa, mo nisiyóló sya faɔse. Téni, Kótóné ala wisinaale betã ya tuapaae erópóló, naaotei fotokó bulatere alatóro yó tawae.

⁸ Ti noatepaae, hãle tó tiki fotokó buópóló deté fu betere alata, ti sawa hãleke sukamómaaté yóló kemeyaalotei, Kótóné ama ere ala wisi ya tuamó moleteiné kae kae ala ya tuapaae eratepa, ai eratere ala tuapaaekélé, wisi alatóro erótu beteraþó. Ti mió ðã i haemó betere alimó mo ti betere bete sóro tawóo, take nalo waaire alimókélé wisi alatóro mupa kolóo yaalopó.

⁹ Yało yapaae i dere fota, so whĩ feané wosóló mopóló tué tiki tirópóló dapó. Take waaire alimó ðané mo wisi ala wisi kelaalopóló kisipa mutu, mo ti betó tare Kótópaae kisipa tiratapó.

¹⁰ Ti aða, so whĩ fea aluyaɔsóro tao saaire Kótó betere teiné mo apaae tué tiki tiró betere so whĩrape betã tao su

beteraþó. Atétu betere alamó tué muraalu, ðã keteke buóló depe tukó wei ala i du betere ape.

¹¹ Yało i yó melale forape so whĩ feané wosóló deté fu beteraþó yó mótu betae.

¹² Mepaae whĩrapené ya teó kokopei whĩpóló kisipa mutu, naao yó mótu betere fo wosaalomeipóló faleyaɔsóro, naao du betere fokélé, betere alakélé, yaala sókó fu betere alakélé, kisipa tiki tiró betere alakélé, me dowi alatamo hosekéni, mo kae betere ala Keriso so whĩ feané kolóló, mo wisirapóló naao du betere ala sya wóló du beteraþó yae.

¹³ E ya beterepaae waai teópatei, mepaae kae kae alarape fea naao taaróló, Kótóné asemó yóló muló betere fo betã so whĩ feané wosópóló hãkeamó dosayóo, so whĩ dekeyóló haepaae derepaɔsóro keteke bulatere fokélé yó melóo, Kótóné bete mole fo i ape yóló, yó matere alakélé taaréni mo yó tawae.

¹⁴ Atétu bitu, kale Keriso so whĩ tetéróló kaae tanópóló sóro beteraþó betere whĩrapené naao tikimó naase mulóló momarótu betepa, Kótóné me whĩpaae i fo yae depa yale sukamó, Ðei Kepe Wisiné wisi ɔla wisi yamó hãle melalepó.

¹⁵ So whĩ feané naao ai du betere wisi ala wisi fakeraté fu betere tei kolóló, mo wisirapó yópóló kisipa keteréni, ai alapaaetóro keteke buóló erótu betae.

¹⁶ Téturaalu, naao betere alaró yó mótu betere fotamo mo hotowayóló kaae taru, naao ai yó tare ala dekeyóló taaréni, hãle yótóro tawae. Ai alatamo yó tapa, ti yakélé, naao yó mótu betere so whĩkélé aluyaɔsóro, tao saalopó.

5

Whĩ disiraperó wulia sorapetamo, wae sóro kutó diratere whĩrapekélé feapaae i ala yae yale fo

1 Yáta teó wh̄ipa, ma fo duraalu mepaae wh̄i disirape foné sóró deteraainé ini, mo naao ayapaae dere ma fo kaae dua yae.

2 Teó kokopei wh̄irapepaaekélé, naao no apupaae eratere ala kaaetóro eróo, mepaae so disipaaekélé mo naao haepaae dere ala kaae eróo, teó seimale sorapepaaekélé, mo naao ne apupaae dere ala kaaetóro eróo duraalu, mo wisi kisipa bet̄a muóló erótu betae.

3 Naale senaale mei, mo doasi ȳaȳatu betere wulia sorape keteréni mo wisiyóló tao sua yae.

4 Tétu bet̄a wulia soné ama naale senaale ó ama naale senaalené deale naale senaale betepata, ti ai naale senaalené Kótóné ala eróturaalu, atimané hama alima kaae tatu yale kaae, atimané auma serekélé atéro kaae tapa, ti Kótóné mo wisirapó kisipa muaalopó.

5 Téretei, mepaae wulia so tao saaire so wh̄i bitini, mo ȳaȳatu bitutei Kótópaae tūé tiki tiróló, take nalo betaaire alimó wisi ala wisi kelaalopóló kaae tawóló bitu, dilikitamokélé, d̄etamokélé, Kótópaae tao sae yóló moma yó tarapó.

6 Tétu betepatei, mepaae wulia so ama tó tikiné ek̄elere alamaaté du betepata, ti ai so ̄a mo betepatei sukune wh̄i ārapó.

7 I ala yae yóló du betere forapekélé, mo so wh̄i feané wosóló sya f̄ópóló yae. Ti noa ȳópóló dumipó. Mepaae Keriso so wh̄iné wisi ala dumipóló eratere fo yaqsóro dapó.

8 Mepaae wh̄irapenétamo ama kili wh̄i so tao sóró kaae tani yóo, ama soró naale senaale tamokélé wisiyóló kaae tani yóo depa, ti atétere wh̄iné Kótópaae tūé tiki tiró betere ala amatei faleyóló, i wisi ala inipóló dere fo yaqsóro, mo wh̄irapené du betere alakélé t̄eteraasepóló dapó.

9 Dīa Keriso so wh̄iné mepaae wulia betere sorape ̄la ̄la ȳaȳatepa, tao saaire fo i dapa wosae. Diaāq mepaae wulia sorape tao saairaaalu, doi mole tikimó bet̄a wulia so 60 ba fotamo

kemenipa, ti kale sorapené doi mole tikimó touróló mulāqse.

10 Motamo ama oma āqmótóro bitu, wisi ala erótu betale doi mole so betepa, ti ai soné doi as̄enérápó. Ti ai erótu betale wisi alarapeta etérópó. Naale senaale wisiyóló kaae taté fu betale alakélé, uké wale wh̄irape wisiyóló dape su betale alakélé, mepaae sorapené naale senaalené di dasutu dere kaae, Kótóné so wh̄i tao sóró erótu betale wisi alakélé, mepaae kae kae sek̄etere so wh̄i tao suayale alakélé, kae kae du betere wisi alatamo touróló du betepata, ti atei kaae wulia soné doi as̄enérápó.

11 Tétu, mepaae wulia betere teó sorapené doi mepaae doi mole wulia sorapetamo touróló mulāqse. Ti noa yaqsóro dumipó. Atima Yesu Kerisoné kutó diraalopóló yóló mulale fo t̄eteróló, nalomo wh̄i kaetamo furaalu, tikaqsóro dapó.

12 Atéro wh̄itamo furaalu, folosóro yóló mulale fo tikale betené dowi dupu saqsóro pá.

13 Ti ai alamaaté meitei, atima kutókélé dini, de kayóló h̄ale bitu, mené bepe bitiré kotere alamaaté dua dapó. Atéro h̄oko bitiré kuturaalu, kutó ditere nisi ȳópóló dere alakélé, mepaae so wh̄i eratere fokélé, mo enénire fokélé h̄oko deté kutu beterapó.

14 Mepaae wulia betere teó sorapepaaekélé, ma fo i dapa wosae. Me wh̄iné dīa dokóló naale senaale deyóló dīané be ó nokole ̄la ó mepaae ̄larapekélé wisiyóló kaae tapa, d̄ané bóe wh̄i Satan-né d̄a Keriso fake so wh̄i faleyóló só deraaire t̄u muaqsóro yae.

15 Mepaae wulia sorapeta, ti kale t̄u wisi taaróló Satan-né ala eraairaaalu, ai t̄u ai sya fele ape.

16 Mepaae kisipa tiki tiró betere soné ama kekelé sotamo atima tūamó betepa, ti ai soné atei wulia so mo wisiyóló kaae tanérápó. Ti noayaqsóro meipó. Kale Keriso so wh̄irape atima mepaae kekelé meire wulia sorape tao suraaalu,

kekelé betere wulia sorapetamo bipi yaqsóro, kekelé betó mole wulia sorapeta, ti atima kekelénétóro tao sua yópóló yae.

¹⁷ Fo meta i ape. Kale Keriso so whi teteróló kaae tanópóló, sóro beteró betere whirape atima Kótóné so whi mo wisiyóló dapesó fu betepata, ti atima doi mulatere ala mo ti tómó beleróló mo doa doi mulópóló yae. Atépatei, mepaae teteróló kaae tare whirape atimané diyópóló tukóló muló betere kutóta, ti Kótóné fo yó mótu betere alaró Keriso whi keteke bulatere fotamo eró tare whirape, ti mo doa doi mulópóló hale sóro horótu betae.

¹⁸ Ti noatepae, i aseýóló muló betere fo tué muae. Kale *bulmakau* hupurapené whiti ne ó *bali* ne ke whiné naairetei sókó fópóló, teiya teiya duraalu mepaae ke naqsórópóló kulumu faaraose. Ai dere fo kaae me i ape. Kutó diratere whiné ama diale kutómó dupu sópóló melae fo aseýóló muló beterapó.

¹⁹ Térapa, me fo i ape. Beta whiné duraalu, kale teteróló kaae tare whiné i dowi ala depa kelalepó, dere fo wosaose. Motamo, tamo ó sore whiné kelalepó depa, ti ai kale dowi ala yale whi so whi feané keletómó foné sae.

²⁰ Ti noa yópóló meipó. Mepaae whirapekélé ai dere ala kolóló wiyópólópó.

²¹ Yalo i dosayale alarape yae yóló yapaae du betere fo hasókó feni, mo eró taruraalu naao hosaa mole so whipaaemo wisi ala eróo, mepaae so whipaae kae ala eróo yaose. Tétu, mené dere fo bete wisinipatei taleturaalu, atimané take du betale alamó kisipa mutu, miókélé i ala mo du yalepóló tao sere ala ó só deratere ala momókó yaose. Ti i dere fota, Kótóné kele tómókélé, Yesu Kerisoné kele tómókélé, ama kae sóro beteró betere *ensel*-rapené kele tómókélé, yalo yapaae i ala mo yae yóló i mulatere ape.

²² Mepaae whi Kótóné so whi

teteróló kaae tanópóló sóro beteraai depata, ti hapale hoko sóro beteréni, ama betere alapi kaae kolóló, sawa kaae taté fae. Téralémó, ama dere alatamo mo wisipa, ti ama tikimó naase mulóló sóro beterae. Mepaae whirape dowi ala du betepa, naotamo ai ala ekesé yóló sesétere fo initepata, ti yakélé ai dowi ala kwia ai sere ape. Téyaqsóro, naao du betere wisi ala me dowi alatamo hosekéné, mo wisi alamaaté du betere whi betae.

²³ Téruraalu, ya suka fea daló tare kae kae kisiró depe tuamó daale kisi betetamo wisiyópóló, mo weimaaté néni *wain* weikélé sawa téti nukua yae.

²⁴ Mepaae so whi atimané hakeamó du betere dowi alata, so whi feané kolóló tuérapó. Atéreteiné ai du betere dowi alamó fo tokótamo yóló kwia saaire be de teópatei, atima só deró beterapóló, so whi feané kolóló tuérapó. Mepaae so whi atimané kinóló deté fu betere dowi ala take fo tokótamo yóló taletere sukamó hakearatepa kelaalopó.

²⁵ Atétere kaae, mepaae hakeamó deté fu betere wisi alakélé, ti so whi feané kelerapó. Mepaae kikititi deté fu betere wisi alarapekélé ti so whi feané keletómó hiranénipó.

6

¹ Kutó dirópóló wae sóro beteró betere whirape feapaae dere fo i ape. Kótóné doiró dané yó mótu betere fotamo mepaae so whiné faleýóló doka doka yaqsóro, ai whirape atima wae sóro dupuyale whi aomó sukóló bitu, kutó mó wisióló diraté fu beterópóló yae.

² Mepaae wae sale whi talerapeta, ti Keriso whirapepó. Ai whirapeta, kale wae sale whirape atimané nopóló kisipa muóló, atima aomó betere hýyóló deka kutó dini, mo doa keteke buóló dirópóló yae. Ti noatepa meipó. Atima ai ditu betere kutómó botokotere olata, ti Kótópaae kisipa tiki tiróló betere Keriso no apunétóro naalo ai ape. Térapa, i yae

yóló du betere fo yó móturaalu, mo dirii ma fo du betae.

Moni-mó hosaa muaqse yóló ere fo

³ Mepaae whirapenétamo kapala fotei Kótóné fo i ape yóló yó mótu betepata, ti ai whiné Tale Yesu Kerisoné yó matere fo wisiró Kótóné ala i ape yóló yó matere fotamo sya fumipó. Ti ai whiné ama dere alata, wisirapóló bopé faketu betereteiné betá alakókélé mo kisipanipó. Ama nomarapetamo betá tué muóló bitini, mo sawa fomótei doasi fo nisyóló dóroi du betere alaró u teterótu i teterótu dere alatamo du betereteiné ama kisipa tiki wisini, mo dorapó.

⁴ Atéturaalu, mepaae whiné dere ala kolóló ekélé até enée yóló dei kisipa mutereteikélé, kae kae qlamó alale suraalu hõle sere alakélé, me whi dei tué muópóló kae kae eratere fokélé, me whiné me dowi ala depa kilinitei, yalemolópóló hãletei eratere fokélé, dua dapó.

⁵ Ti ai alarape du betere whirapeta, mo foné bete sawakélé atima tuãmó muni, mo dowi kisipatóró muluraalu atimasisitei hõle fomaaté yó tarapó. Téturaalu, Kótóné ala erateretei doasi *moni* sere tu mole nisyóló du beterapó.

⁶ Tépateti, Kótóné ala erótu bitu mepaae q̄la q̄la mo dekéró saaitapóló kisipa muni, téti suraalu, ita Talené matere q̄la supóló supata, ti mo doasi ala ai ape.

⁷ Ti noatepae, dã haené depemó beteró i haepaae wouraalu mo betá qlakélé tawóló wénitu dere kaae, dã i hae taaróló fukélé me q̄la tawóló faalomeipó.

⁸ Téyaalopa, dã mió bituraalukélé nokole qlaró deraaire kutitamo téti mupata, ti mo kée yóló wisi tué muóló betenérápó.

⁹ Mepaae so whinétamo ẽ doasi *moni* sóró néli whi betenée yóló kisipa mutupata, ti dowi alamó dée nõpóló sũ sere alané kisipa okokoróló alisoró fulapó. Téturaalu, na hemó duku

dere kaae dowi alané atima dóló sukunótua dapó. Atéró doasi *monimó* ekẽle yóló néli whi betenée du betere alanétei kae kae hõko alaró dowi alatamo kaaróló, so whi doakale hapisãa sélímó durupu dere kaae, dowi alané atima betere bete mo ti doróló só derótu beterapó.

¹⁰ Ti noatepae, kae kae du betere dowi alata, ti doasi *monikó* senée yóló ekẽle du betere alané kaarótu beterapó. Mepaae so whi doasi *moni* saaitapóló ketekẽ buturaalu, Kótópaae kisipa tiki tiratere ala taaróló kópaae ai fu betere ape. Ti aita, atimané yale alanétei betere bete mo doróló dei fomaake kisipa mutu beterapó.

Pol-né Timoti fotokõ bulóturaalu yale fo

¹¹ Kótóné ala erótu betere whi wisió, ai du betere alarapené yã dorãsoró botokó fóló i alarape sya fu betae. Me dowi alakélé muni, mo donoyóló fole alakélé, Kótóné ala wisitoró eraté fu betere alakélé, tué tiki tiróló bitu naao no netamo yaala sókó fu betere alakélé, me sekei ala wapatei me q̄la meipóló fotokõ buóló Kótóné alatóró eró taru, naameyóló mo dua betae.

¹² Atéró Kótópaae kisipa tiki tiróló bitu, ama ala erótu beteremó bõe whiné ai wisi alatamo bõe dupata, ti fotokõ buóló du betae. So whi feané keletómó naao duraalu, Kótópaae tué tiki tiróló beterapó yale sukamó Kótóné, yã mo ti betere bete tuãpaae bitũ ape, yalepó. Téyalepa, ai ti betere bete mo diriyóló tao tapatei fóló, kemene fole kwiamó sókó faasepóló dapó.

¹³⁻¹⁴ Fea kae kae betere qlaró ere qlatamo betere bete mótu betere Kótóné kele tómókélé, Pontias Pailat betere felekemó halaaíné daalu, mo donoi fomaaté yale sekẽ Yesu Kerisoné kele tómókélé, i ala yae yóló mulatere fo hãsóké fole ala ó dowi ala yalepóló só deratere alakélé ini, mo hotowayóló eraté fu beteró, dã teteróló kaae tare Tale Yesu Keriso

wale sukamó sókó faasepóló, yálo yapaae mo dirii ma fo i yóló mulatere ape.

¹⁵ Tale waaire be deṭa, mené ali tanitei, Kótóné ama tukóló muló betere be demótóro waalopó. Fea ala feata, ti amatóro teteróló kaae taru, mo wisi alamaaté fānuraalu i haemó betó mole doasi topo whiraperó mepaae ọla ọla teteróló kaae tare talerapetamo teteró betere Taleta ọtórotipó.

¹⁶ A betā mo kaayólókélé ó kemekélé ini, mo ti betó tare Kótó betera-pó. A ama kae ere de tuamó betepa, mo whi betakélé, a betere felekepaae fenénipó. Mo whi betané kolókélé inireteiné miókélé a kelenénipó. Ai seké ọtóro dukiróló, mo doasi fotokọ bole doi kemekélé ini, mo hāle muó taté fu beterópóló yae. Mo kée! Térópóló yae.

¹⁷ I haemó doasi *moni* tare néli whirapené i ala yópóló, ma fo i yóló mulatere ape. Atimané ai tare doasi *monimó* bopé faketuraalu, take nalo ai *moniné* atima tao saalopóló kisipa mutu betaqsóro yae. Ti noatepae, ai *monita*, ti muó tawaaire ọlapakó kisipa tiki tiraalomeipó. Ọla ọla fea mótu betere beteta, ti Kótótóro betera-pó. Ai Kótóné hamokoróló damó ọla ọla fea sumó mótu betera-pó. Atéro matere ọla ọla suraalu, mo kée yóló da hainé sukóló só tarapó. Tétu betera-pa, take nalo waaire alimó dapaae mo wisi ala eraalopóló kisipa mutu, apaae betā kisipa tiki tiróló beterópóló yae.

¹⁸ Atimapaee diā doasi *moni* tare néli whi biture kaae, diaaq du betere wisi alamaaté diā tuamó fānu néli whi beterópóló yae. Atéro bitu, diaaq tare ọla ọla bukóló mepaae yayare so whimó hamokoróló hāle mótua yae.

¹⁹ Atétu betere alanétei, take waaire alimó mo diriyóló beterópóló, doasi bete muaaire wisi wisi ọla muté muté horaalo ai ape. Téyaalopa, atima mo ti betere bete mo diriyóló taru du beterópóló, i ala yae yóló yó mótu betae.

²⁰ Timoti-ó, ya melale ọla wisi me alané ó me whiné doraqsóropa, hotowayóló kaae tawae. Me bete munire hāle hoko fotei, so whiné mo bete mole fo nisyópóló kisipa tiraaire fo depa, aita Kótóné bete mole fotamo bóe dilapa, kisipa keteróló sisópaae erae.

²¹ Mepaae whirapené ai fo mo dere nisyóló Kótópaae tué tiki tiróló betereitei taaróló ai fele ape. Térapa, yálo mo hosaa mole no-ó, Talené hāle hamokoróló tao sere ala ya tuamó muó tanópóló yae.

2 Timoti

¹⁻² I dere asęta, Kótóné ama tuęre ala sya furaalu, dotonale *apospel* whi Pol-né dapó. Yalo hosaa mole naale Timoti ya paae Aya Kótóro Tale Yesu Kerisotamo tuamó kaaróló wou betere kolené sukuturaalu hęle tao sere alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, ya tuamó muó tanópóló yae.

Talené fo aqmó sukóló bitu erótu betae ere fo

³ Yalo ayarape deale whirape me dowi ala ini, tuę wisi muluraalu, Kótóné ama ala eraté wale kaae, mió yalokélé Yesu Keriso tuamó mo ti betere bete mulapóló kisipa mutu, ę ama kutó i dirótu betere ape.

Tétu dętamokélé, dikitamokélé, ya kisipa keteréni, momatóró yó taruraalu, Talepaae mo kée dapó.

⁴ Naao kelemó dorowou betere wole kaapemó kisipa mutu, ę hajné sukaii ya kele wolée i du betere ape.

⁵ Yalo tuę mutupa naao tuę tiki tiratere alata, tómó ini, folosóro naao ausere Lois-ró naao hae Yunis-tamo tuamó iru yale kaae, mió ya tuamókélé mo atérapóló kisipa mutapó.

⁶ Atęrapa, naao tikimó yalo naase mulale sukamó Kótóné yapaae melale ala mo hęle muaqsóropa, si mi holópóló filitu dere kaae, mo doa ketekę buóló erótu betaasepóló, ma fo i dapa wosae.

⁷ Ti noatepae, Kótóné da melale kepe beteta, wiratere kepe męnitei, da mo halaaiyóló, yaala sókó fole ala yóo, da tuamó kae kae mole kisipa tiki hasókó fóló dowi ala yaqsóro, mo wisiyóló tęteróló kaae tawóo yópóló, fotokę bole kepe wisi melalepó.

⁸ Tęrapa, so whi feané keletómó da tęteróló kaae tare Talené ala etérópóló yó móturaalu, halaaíné erótu betae. Ama ala erótu betepa, *dipula* bemó beteró betere whi ę kilitukélé hale yaqse. Tęni, kale

mió i wosetu betere fo wisi yó mótu betepa, ę su betere sekę kaae mené yapaaekélé eratepa, belée tawae. Ti ai sere sekęta, Kótóné damopaae mótu betere fotokę tuamó betepa, ti sumó belenęrapó.

⁹ Ti ai sekęné amatei da aluyaqsóro tao sóro ama kae beteró betere so whi beterópóló ę beterepaae ape yaleteita, ti dané me wisi ala dere kolóló initei, Kótóné ama mo eraalopó yóló muló betere ala sya furaalu, hęle hamokoróló tao salepó. Da atéro Yesu Keriso tuamó betepa melale hęle hamokoróló tao sere alata, i haeró sętamo aleyaaipatei meló betęrapó.

¹⁰ Ai alata, da tao sere whi Yesu Keriso wale sukamó hękeamó eratepa, so whi feané kelalepó. Ti ai sekęnéta, sukutere ala ama sóro mo ti aluróo, mo ti betó tawaaire ala dę tuamó mupa so whiné kolóo yópóló, mió i wosetere kisi fo wisi yó mótu betęreteiné hękearalepó.

¹¹ Mió i wosetu betere kisi fo wisi kae kae be huluaamó betó mole so whiné wosópóló Kótóné fo i ape yóló yó melóo, bete mole fokélé yó melóo yópóló, amatei ę dotęyaaairaaalu sóro betęralepó.

¹² Atétu betere alamó ę sekę su betepatei, wiyóló haletere alakélé dumipó. Ti noatepae, ę tuę tiki tiróló betere sekęta, yalo mo diriyóló tuęrapó. Atęru, mo hotowayóló kaae tawae yale ala mió i betere alimókélé amatei kaae taté fóló, take kemene fole sukamókélé ama mo sumó kaae tanęrapóló kisipa mutapó.

¹³ Yalo yó matepa wosale fo mo diriyóló tuę mulu, naao yó mótukélé ai fo kaaetóroti yó mótu betae. Atéro yó móturaalu, Yesu Keriso tuamó bitu, kisipa tiki tiratere alakélé, yaala sókó fole alakélé, yó tawae.

¹⁴ Mené yapaae wisiyóló kaae tawae yóló melale ęla wisi me ala yaqsóro da tuamó betere Dęi Kepe Wisiné ya fotokęratepa, mo hotowayóló kaae tawae.

¹⁵ Esia hae kwiamó betó mole

whirape feané ę taaróló fupa, Fikelus-ró Hermosenes-tamokélé ę taaróló feletei naao ai tuére ape.

¹⁶ Onesiporus-ró ama be whitamopaae, Talené kolené sukóló tao sere ala erópóló yae. Ti noatepae, ę *sein* képiné dokóló *dipula* bemó betepa kilitu, atima wiyóló hale ini, wisi ala eraté fu betepa, ę kisipa feléyóló betalepó.

¹⁷ A Rom be huluapaae wóló, ę momó beterérópóló kelaai kikitu wikélé ó hókélé ini, mo ketekę buóló keketé kutu beteró nalo ę kelalepó.

¹⁸ Take Tale waaire be demó ama kolené sukóló tao saaire ala wisi-naale apaae erópóló yae. Dąmo Epe-sus bemó betepa, ama ę tao suraalu, kae kae ala eraletei naao ai tuére ape.

2

¹⁻² Térapa, Yalo naale-ó, Yesu Kerisoné hale hamokoróló tao sere ala tuámó fotokę buóló betae. Atéró bitu, so whi feané keletómó yalo yó mótu betepa wosale fo naao mepaae mo wisi ala yó tare whirapepaae i kale fo wisi mo wisiyóló kaae tawae yóló sóró beterae. Ti ai whirapeta, hale whirape meitei, mo so whipaae Kótóné fo yó melaai mo sure whirapetóró sóró beterae.

³ Dąta, Yesu Kerisoné sóró beteró betere diki tare whi wisirape su beterapa, sekei ala wapakélé me ęla meipa, dąmo betámó titiyóló bitu, hale belée tawae. I haemó betó mole diki tare whirapené dere ala tuę muae.

⁴ Atima tetéróló kaae tare whinė kisipa tiki feléraaire alatóró yó taru, mo so whiné kae kae du betere alatamo hosekéyóló dumipó.

⁵ Atétu dere kaae, mepaae whirape sururu yóló furaalu, i yae yóló muló betere fo wisiyóló sya fenitepata, ti kale folosóró fole whirapené derótua dere topo tao saalomeipó.

⁶ Kutó dituraalu, depe tukó wei ala du betere whinéta, folosóró ęlumé dere ęla amapi senérapó.

⁷ Yalo i dere fo bete wosóló, noa fo betené dérópóló kisipa tekeyae. Atétepata, ti ai forapené bete Talené yapaae yó melaalopó.

⁸ Yalo i yó mótu betere kisi fo wisita, kale Depit-né deté wale whi Yesu Keriso sukóló momó kepaayóló beterapóló du betere fo mo diriyóló wosóló, kisipa muae.

⁹ Ai fo erótu beteremó, ę mo dowi ala yale whi kaae *sein* képiné dokóló *dipula* bitu, mo seke su beterapó. Téretei Kótóné fota *sein* képiné dokóló munipó.

¹⁰ Atérapa, Kótóné sorokó su yóló kae beteró betere so whirapeta, Yesu Kerisoné tao sóró mo ti betó tawaaire de tuámó beterópóló kisipa mutu, ę kae kae sekei ala sótóró tarapó.

¹¹ I dere fota, mopóló kisipa tiraaire fopa wosae.

Dą ątamo sukutepa, ti dą momó kepaayóló ątamo betámó be-taalopó.

¹² Mió i betere alimó dąpaae sekei ala wapakélé, hepée taae faróló fupa, ti take nalo waaire alimókélé, fea ala fea ama kaae tare kaae, dąkélé ątamo betámó bitu, tetéróló kaae tawaalopó.

Dąnéta mo ą tuęnipó depa, ti amakélé dąpaae diąkélé ą tuęnipó fo yaalo ai ape.

¹³ Dąnéta mo ama ala erótu beteretei hýyóló taalatepa, ti ama dąné dere kaae yaalomeitei, ama yó tare ala hale yótóró tawaalopó. Ti noatepae, ama ere ala am-atei doróló me kae ala enénipó. Ama du betere ala wisitóró hale yó tarapó.

Kótóné ama kutó diratere whi wisipó yópóló kutó wisiyóló dirae ere fo

¹⁴ Kótóné fo wisi erótu betere so whirapené kisipa keteraqsóró yó maté fu betae. Tétu, hale mo sawa fomótei doasi bete mole fo nisiyóló alale sóró u só derótu i só derótu yaqsóró, Kótóné keletómó mo dirii ma fo du betae. Ti noatepae, atei

bete munire fo wosetere wh̄irapené kisipa tiki dorótu beterapó.

¹⁵ Naao Kótóné kutó ditu betteretei, h̄oko dirateremó haleyaqsóró, mo bete mole fo wisi donotóró yó mótu betae. Atétepa, Kótóné naao ai ditu bettere kutó wisiyóló k̄aae kolóló mo wh̄i wisipóló dukiraterere fo yópóló, mo doa ketek̄e buóló erótu betae.

¹⁶ Kótó sisópaae eróló, h̄ale h̄oko forape wosaaitapóló faq̄se. Ti noatepa meipó. Atei fo du bettere so wh̄ita Kótó kisipa keteróló sisópaae mulóló mo ti aluraté faalo ai ape.

¹⁷ Ai wh̄irapené yó matere fota, dowi humu fakeyóló k̄elaaté furaalu, wh̄iné tiki turó dorótu dere k̄aae, so wh̄i feané kisipa tiki mo ti doraalo ai apé.

¹⁸ Ai fo yó mótu bettere wh̄irapekó Haimeniasisró Piletus-tamo kale mo fo wisi taaróló ai fele ape. Ti atimaa-moné etei fo du beterapó. D̄a Keriso so wh̄ita, take kepaayóló betteretei, momómo k̄ae kepaayaalomeipó du beterapó. Atétere foné mepaae so wh̄iné tué tiki tiró bettere ala mo dorótu beterapó.

¹⁹ Tétepatei, Kótóné mo ti muó tawaaire bete tukóló muló bettere kapo fake tó móte i fo aseýóló muló beterapó.

“Talené ama naale senaaleta, ti amatóró tuérapó.”

Fo me i ape.

“Talené ama ala erótu bettere so wh̄i feata, ti ama so wh̄ipa, dowi ala mo taaróló k̄ae betae.”

²⁰⁻²¹ Bet̄a néli wh̄iné ama doakale t̄ene be dolomó, *kold kaparó silpa kapatamoné* aleale wisi wisi ɔla muóo, mepaae mo ni fakeró haetamoné aleale ɔla ɔlakélé muóo, erapó. Atére ɔla ɔla mepaae mo wisi kutó maaté diyaaairaaalu bukóló k̄ae mulóo, mepaae ɔla ɔla, ti h̄ale h̄oko kutó diyaaai saaitapóló k̄ae mulóo, dua dapó. Mepaae wh̄i dené h̄ale bete munire ala sisópaae mulóló, me alakélé munipa, ti mepaae k̄ae k̄ae wisi ala ai wh̄iné sumó eranérapóló

kisipa mutu, Talené taleyóló k̄ae beteró beteratapó.

²² Teó so wh̄iné ekele yóló du bettere dowi ala yapaaekélé eraqsóró, mo hotowayóló k̄aae tawae. Atéro, Kótóné so wh̄i atima hosaa tuamó mo wisi kisipa bet̄a mulu, Talepaae momatu bettere so wh̄itamo yakélé bet̄amó bitu, mo donoi alamaaté yó tawóo, tué tiki tiraterere alakélé yóo, yaala sókó fóló hosaa muni deyóló dua betóo iru, ketek̄e buóló eraté fu betae.

²³ Topo doyóló okokoi kisipa mole wh̄irapené u só derótu i só derótu dere k̄aae momókó yaq̄se. Ti noatepae, atétere alané h̄ole sere ala kaarótu betteretei naao ai tuére ape.

²⁴ Ti atei k̄aae ala Talené kutó diraterere wh̄iné dere ala meipa, mo yaq̄se. Téni, so wh̄i featamo mo dua naameyóló bitu, Kótóné fo wisi bet̄a yó melaterere fosó fosóre wh̄i betae. Menétamo yapaae dowi ala eratepa, apaae kwia tokó melaai kisipa muni, mo donoi ala bet̄a erótu betae.

²⁵ Kótóné kutó diraterere wh̄irapetamo bóe du bettere wh̄irapepaae Kótóné fo wisi mo dua naameyóló yó mótu betae. Ti ai bóe du bettere alata, h̄ale meipó. Satan-né ama kisipa mole ala erópóló, atima ama hemó ai daló bettere ape. Atérapa, ai yó matere fo wisi woseté furaalu, Kótóné atima kisipa tiki feterópóló dua yó mótu betae.

²⁶ Atéro feteratepa, mo foné bete diriyóló tuéturaalu momómo kisipa wisi muóló, Satan-né hemó doló muatei sokóló h̄ale fópóló eraalopó.

3

Kemeterere be demó Kótó h̄ýróló bóe daaitere ala

¹⁻⁵ I dere fo mo diriyóló wosae. Kemeyaaitere alimó mo dowi sekei ala wapa so wh̄i feané i alarape du betaalo ai ape. Atimatei atima yaala sókó fole ala yóo, *monimó* ekele dere ala yóo, bopé fake dere ala yóo, amatei a h̄ale horaterere ala yóo, dowi teka fo yóo, atimané h̄ae aya aqmó sukóló bitini yóo, mené wisi

ala eratepatei mo kée dere fo ini yóo, Kótóné ama kae beteró betere so whi bitini yóo, mepaae so whipaae yaala sókó fole ala ini yóo, me whitamó hõle saletei hapale kemeraaire tué muni, dowaae fole ala yóo, erateré fo yóo, atimané ekelere ala teteréni yóo, kõle dere alakélé ini, susupurateré alamaaté eróo, me whipaae wisi ala eraa tué muni yóo, mo no apu nisirutei eleké deyóló dóo, yaaitere ala kisipa tekeyóló ini hõko yóo, mené kolóló dukirópóló nene dere ala yóo, tó tikiné yaaitere ala ekele yóló duraalu, Kótópaae yaala sókó fole ala ini yóo, atima Kótóné ala erateré whirape aqrutei ai ala eraaire fotokõ meitepa, atimanétei hõyóló taaralepó. Atei ala du betere so whitamó fulumu yóló bitini tika kae betae.

⁶ Ai ala du betere whirapené wisi ala yaai tué munire sorapené bepaae kikiti dua sókó fóló kale sorapené kisipa tiki doróló i ala yae yóló yó mótu beterapó. Ti ai sorape atima du betere dowi alané atima só deróló atimané kisipa tikikélé beséné ni upaae só fua ipaae só wua dere kaae, kae kae dowi ala yaai ekele yóló du beterapó.

⁷ Atimané kale fo wisi saalopóló su betepatei mo foné bete wisiyóló kisipa mutumipó.

⁸ Take Moses-né Kótóné fo i ape yóló yó mótu betepatei, Janes-ró Jamperes-tamoné ai fotamo bóe du bitu yale kaae, ai whirapénékélé mo fotamo bóe du bitu, dowi ala yaaire kisipatóró fãanuraalu, Talepaae tué tiki tiró betaaire ala sunipa, Kótóné atima taaralepó.

⁹ Kale u whi tamopaae yale kaae, ai whirapené hõko ala du betere bete so whi feané kolópóló hãkearatepa fõlo sukamó deté fu betaalomeipó.

Pol-né Timotipaae i ala yae yóló ketekẽ bulale fo

¹⁰⁻¹¹ Tépatei, yãlo yó mótu betere fokélé, e betere alakélé, yãlo yaai tué mutere alakélé, kisipa tiki tiró betere alakélé, sekẽ beleté fu betere

alakélé, yaala sókó fole alakélé, sekẽ ala wapatei hepée taae faróló hãle yó tare alakélé, susupui ala erótu betepakélé, kae kae su betere sekẽ alakélé, e Antiok beró Ikoniam betamomó betepakélé, Listra bemó betepakélé, epaae kae kae susupui ala erótu betaletei, fea naao ai tuére ape. Ai alarapené e só deraõsóró Talené e tao salepó.

¹² I fota mo dapó. Mepaae whi detamo Yesu Keriso tuãmó bitu, Kótóné ala eraai kisipa muóló erótu betepatei mo whirapené atimapaee sekẽ ala erótu betaalopó.

¹³ Ai ala erótu betere whiraperó mepaae wisi ala du betere nisi dere whirapetamo atimatei dilikitu yale kaae, atimané mo so whikélé dilikitu beterapó. Atimané atéro du betere dowi ala mo ti faketuraalu, atima mo doraalopó.

¹⁴⁻¹⁵ Atimata ai ala du betepatei, yãta kaepa, yãpaae ai fo yó melale so whirape naao tuéru atimané yó melale fo tuétóro yó tawae. Kótóné mo ama kae aseýóló muló betere fota, yã mo ketemó bitu woseté waletéi naao mo tuérapó. Ti yã Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiraté fu betereiné aluyaõsóró ai fonétei mo tao saaire bete wisiyóló tué yópóló, yó melanérapó.

¹⁶ Kótóné aseýmó yóló muló betere fo feata, ama bole fomo sókó faraleteiné eró beterapó. Ti aita noa ala yópóló meipó. Kótóné ala erateré whiné kae kae wisi ala erótu beterópóló kisipa mutu, yóló muló beterapó.

¹⁷ Tétu, ai fonétei mo so whipaae yó matere ala yóo, dowi ala depa foné sere ala yóo, me hõko ala depa donorateré ala yóo, Kótóné ama donoi alamaaté mo sumó wisiyóló eraté fõo enérapó.

4

¹ Kótóné kele tómókélé, dã betere so whiró sukãle so whitamó fo tokótamo yóló tale yaaire whi Yesu Kerisoné kele tómókélé, a waaire be

dęró ama tęteróló betere alatomomó tuę muturaalu, yąło yąpaae i ala yae yóló dirii fo i dere ape. Kale fo wisinaaleta so whi feané wosópóló i ape yóló yó mótu betae.

² Ai fo yó melaai tukóló muló betere be demókélé, ó mo hąle be demókélé, naao yó melaaire fo ali ali yaqsóro taleyóló kisipa muóló betae. Atétu, mepaae whirapené hasókó fupa donoratere alakélé yóo, me dowi ala depa taalae yóló, foné sóro ketekę bulatere fotei yóo du betae. Atéro yó matere fo wisiyóló sya fenitepa, foné sóro hapale só deréni, dua kaae taté fu bitu, kale bete mole fo betą mo hotowayóló yó mótu betae.

³ Ti noatepae, mepaae whinė kale mo bete mole fo wisi yó mótu betepatei, so whinė wosetere hóraaire ali waalo ai ape. Ai fo wisi wosetere hóróló, atimané yaai kisipa mole ala sya furaalu, diąné yó mótu betere fo wosaalo hóróló atima woséliné ekęle yóló wosetu betere fo wosaaitapóló, atei kaae fo yó matere whirapepaae ape depa, atima fea wóló touraalopó.

⁴ Ti mo bete mole fo wisi atima wosetere hóróló sisópaae eróló, bete munire doląa fo wosaairaaalu ekęle yaalopó.

⁵ Ai alata mo du betaalotei, yąpaae kae kae ala wapa, furu furu ini, kisipa diri iruraalu halaaiyóló betae. Mepaae sekęi ala wapakélé belée taruraalu, kale mió wosetere fo wisi betą yó mótu bitu, Kótóné yąpaae erae yóló muló betere ala fea taaréni eró tawae.

⁶ Ti noatepae, mo so whinė Talepaae momaturaalu, kale *wain* węi momatere kapo fake tómó sunée derótu dere kaae, yąło betere bete mió i kemeratere ape. Ti ę i hae taaróló faaire be dę mió i sókó waaitere ape. Kale bóe dale alakélé yąło mo wisiyóló dóo, sururu yóló fóló sókó fópóló muló betere dąlemó sókó fóo, Yesu Kerisopaae tuę tiki tiratere alakélé hąle yó tawóo yalepó.

⁷⁻⁸ Téyaleteiné mió yąło doimó muló

betere topo tao mulapó. Ti aita hąle topo tao meitei, dą feané yale alamó fo tokótamo yóló mo donotóro taletere Talené ita, mo donoi ala du betere whi i ape yóló melaaire topo taopó. Ti aita, yąlomaaté saalomeitei, Tale waaire be dę sókó wópóló kaae taté fu betale so whi feané saalopó.

Pol-né Timotipaae hapale ape yale fo

⁹⁻¹² Fo me i ape. Yą ę beterepaae hapale waasepólópó. Ti noatepae, Demas ą i haemó du betere alamó hosaa muturaalu, ę taaróló Tesalonaika bepaae ai fele ape. Tétu, Kresens-kélé Kalesia bepaae fóo, Taitus-kélé Dalmesia bepaae fóo depa, Luk betą ętamo i betere ape. Ti Mark ąta, ę Talené kutó diratepa tao su betere whi wisipa, yą wou ą dapesó ape. Tikikas ąta Epesus bepaae fópóló, yąło dotęyalepó.

¹³ Tétu, yąło bukutere kuti Troas bemó yąło no Karpus-tamo mupa walepa, yą wou sóro ape. Yąło bopeyóló mulale asętere sókurape sóro wou, kale hupu sekaęné aleale asętere sókurapekélé ai mulapa, taaróló wéni, mó sóro ape.

¹⁴ *Kapa* diriné ąla ąla aletu betere whi Aleksandané doasi bóe dóló ępaae sekęi ala eralepó. Atéyale kwiata, ąpaae Talenétei tokó melaalopó.

¹⁵ Ai sekéne dąné yó mótu betere fotamo doasi bóe dalepa, yątamokélé bóe dóló me dowi ala eraqsóro mo hotowayóló kae tawae.

¹⁶ ętamo fo tokótamo yóló só deraai kaae sóro taleyale sukamó me whinė ę tao sere fo yaai ani, atima feané ę taaróló felepó. Atimané atei ala yale kwia Talené alurópóló yae.

¹⁷ Tépatei, Tale ętamo betámó daalu fotokę sýmó bulateitea, kale fo wisi yąło mo diriyóló eratepa Juda fake mei, kae fake so whi feané wosópóló eralepó. Téteremó, atimané ę mo felekemó dóló aluraletei, Talené tao salepó.

¹⁸ Mepaae wh̄rapené kae kae dowi ala epaae eraḡsóró, Talené ę tao sóró ama tẹteróló betere hepen bemó ere ala wisi tuamó beterópóló, mo wisiyóló dapesó fóló beteraalopó. Ama doi betā mo doasi doi muó taté fópóló yae. Mo kée! Téryópóló yae.

Mo kemerótu kọleó yale fo

¹⁹ Prisila-ró oma Akuila-tamopaaekélé, Onesiporus-ró ama kekelé so wh̄tamopaaekélé kọleó yae.

²⁰ Erastus Korin bemó betóo, Tropimus ą Miletus bemó heponé sukóló muóo epa taaróló walepó.

²¹ Yata, sosóli ali waaipatei, ipaae hapale waasepóló dapó. Yupulus-nékélé, Pudens-nékélé, Linus-nékélé, Klodianékélé, mepaae Keriso norape feanékélé, yapaae kọleó dapó.

²² Térapa, Tale naao kepe bete tuamó bitu, ama h̄le hamokoróló tao sere ala yā tuamó surópóló yae.

Taitus

¹ Ẹ Kótóné kutó diratere whi bitu, Yesu Kerisoné doteyale *apospel* whi Pol-né dapó. Atéro doteyaleteita hãle mei, Kótóné ama sorokó su yóló beteró betere so whiné Talepaae tué tiki tiróo, kale bete mole fo tué yóo, yópóló ẹ doteyalepó. Ai bete mole mo fo wisi diriyóló kisiparu, tué tiki tiróló Talené ala eraté fu beterapó.

² Ti tué tiki tiratere alaró mo bete mole fo diriyóló kisipare alata-mota, take nalopaae mo wisi ala tuámó betaalopóló, mutere tué tó mó belerapó. Ti ai alata, kapala fo mo sawakélé eneitere Kótóné sãró haetamo kaaraai teópa, mo taketitei yóló munélipakalepó.

³ Dã aluyaqsóró tao su betere Kótóné ama fo wisi ẹpaae mo wisiyóló kaae taru, so whipaae yó male fae depa, yãlo yó maleteiné Kótóné ama mo eraalopóló tukóló muló betere be demótóró ama yóló mulale fo hãkearalepó.

⁴ Taitus-ó, yãlo i dere așeta, dãmó wusuró mo betã fotóró wosóló Talepaae tué tiki tiró betere alakélé betã ala ereteiné yã yãlo hosaa mo turó mole naalepa i dere ape. Dãné aya Kótóró dã tao sóró wisiró betere whi Yesu Kerisotamoné hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deóló dua betere alatamo yã tuãpaae erópóló yae.

Atimané diyaaai yale kutórape kemérópóló Tatus Krit-mó beteraale fo

⁵ Ẹ faairaalu, yã wëiné bopéro daaló betere hae Krit-mó beteróló fele bete i ape. Mepaae diyóló kemeréni, kwia mupa taarale kutórape naao donoróló diyóló kemeróo, ai hae kwiamó tẹ mole be huluamó betere Keriso so whi teteróló kaae tawaaire whi disirape sóró beteraté kwęyóo, yópóló taaróló felepó.

⁶ So whi teteróló kaae tawaaire whi disi sóró beteratepa, i ala ere whi sóró beterae. Me dowi ala

yalepóló só derénitere whi betóo, sokélé mo betatóró dokóo, ama naale senaalekélé Talepaae tué tiki tiró betóo, mepaae so whiné ama naale senaale hama alima aomó bitini dowãae fóló, atimané tó tiki felé yaaire ala du betepa, só deratere fo ini yóo, dere whi sóró beterae.

⁷ Atéro beteratere whita, Kótóné ama dirae yale kutó teteróló kaae tareteiné mepaae whiné me dowi ala yalepóló só deratere fo ó mepaae whiné dere fo woseni dowãae furaalu, ama kisipa mole alatóró sya fole whi ó hapale fopaae butere whi ó *wain* wëi mo dekéro nokole whi ó hapale fopaae buturaalu hõle sere whi ó doasi *moni* saai ekęleru, kapala ala du betepa, ti atétere whi beteranénipó.

⁸ Ai dosãayale alarape ini, uké whi wisiyóló dape sóo, wisi ala maaté yaai ekęle yóo, ama tikiné ekęlere ala ini, ą amatei teteróló kaae tawóo, ama dere ala fea mo donotóró yóo, Talené ama ala erópóló, kaae beteró betere whi betóo, yaaitere alarape taleyóló mo bete mole alatóró yó tare whi betóo epa, ti so whi teteróló kaae tanópóló, sóró beterae.

⁹ Térapa, kale bete mole mo fo mené yãpaae yó melaletèi diriyóló tuęru, mepaae so whi ketekę bulóo, ai fotamo bóe du betere so whi donoróo, enére whitóró sóró beterae.

¹⁰ Ti hãle hõko whi sóró beterașe dere fota, ti i betené dapó. Kale mo fo wisitamo bóe du betere whirapekélé, bete muni hãle hõko fo du betere whirapekélé, kapala fo yóló so whi dilikitu betere whirapekélé fea betó mole tuámó tiki sekaę tikaie du betere whirape mo dekéro betó moletèiné dapó.

¹¹ Atimané du betere alata, enénire fotei ai yó mótu betere ape. Aita hãle dumi, kapala so whi dilikóló *moni* saai du beterapó. Atéro yó mótu betere foné betã whiné ama soró naale senaaletamokélé, ama fake whikélé, atima fea betã be dolomó betó moletèi ai dorótu betere ape.

Atétu betere ala momó kae yaqsóro, mo taalae yóló foné sae.

¹² Ti ai Krit haemó betó mole whirape atimané fo eratere kóló whi betané i fo erapó. “Wéiné bopéro daaló betere Kiriti haemó betó mole so whi fea kapala fo buóo, hupu haóné dere kaae, dowi ala hakeamó hoko yóo, dekeyóló bitu ɔla maaté dekéro naai ekéle yóo, du beterapó,”

¹³⁻¹⁴ Atimané fo eratere kóló whiné i alarape du betepa kelalepó dere fota ti mo dapó. Térapa, Taitus-ó, naao teteróló kaae tare so whi atimané tué tiki mo diriyóló tirópóló, Juda fake so whiné doláa foró kale mo bete mole fo hórle whirapené i ala yae dere fotamo wosaqsóro, mo deteraa yóló atima foné sóro ma yae.

¹⁵ Mepaae wisi tuétóro mole whi atimané dere alaró dere fotamokélé, mo wisiyóló du beterapó. Téretei, mepaae whi tué tiki tiró bitiniru, atimané hosaa tuámó dowi kisipa mupa, ti ama dere foró dere alata-mokélé wisini, mo turó dorapó. Ti i dere fota, mo dapó. Atimané tué tikiró hosaa tuámó mole alatamota, wuliné api fulukó fóló ɔla wisi dorótu dere kaae, dowi alané atima mo ti doró beterapó.

¹⁶ Ti Kótó tuérapó du betepatei, atimané dere alané ti Kótó tuénipóló hakeamó yó matapó. Atima mo sonaalei ala du betere so whi betóo, dere fokélé woseni, tikóo du bitu, wisi ala yaaire mo sunipó.

2

Sere otere ó teó so whipaae Talené bete mole fo etéro yó manérapóló ere fo

¹ Naao fo yó móturaalu, kae kae fotamo touróló yó meni, Kótóné mo bete mole fotóro erótu betae.

² Atéro yó móturaalu, mepaae hãle Keriso maaté betere whi disirape atimané dere ala sawa tétitóro yóo, nokole ɔlakélé kisipa tekeyóló tétitóro nóo, so whiné atima dere ala kilituraalu, mo donoi ala dapóló doi mulóo, atimané mepaae ala yaai fopaae hapale buni, hotowaró kaae

taru, tué tekeyóló yóo, Talepaae tué tiki tiratere alakélé, yaala sókó fole alakélé, Talené ala taaréni, hãle yó tare alakélé mo diriyóló kisiparu, erótu betere whitóro beterópóló, ma fo yae.

³ Até dere kaae, so disirapepaaekélé, atimané dere ala Talené so whiné dere alatóro du beterópóló yae. Téturaalu, so whi eratere fo ó *wain* wéi dekéro naai ekéle ini, mo wisi fo maaté yó mótu beterópóló ma yae.

⁴ Téturaalu, ai so disirapenemo mepaae teó sorape atimané whiró naale senaaletamopaae yaala sókó fole ala du beterópóló, etéro yae yóló yó manérapó.

⁵ Atimané me ala yaai fopaae butere ala hapale ini, hotowaró kaae taru, tué tekeyóló mo wisi alatóro yóo, bemó ɔla bilitere alakélé, naale senaale kaae tatere alakélé, be kaae tatere alakélé, mo kelaalo kokoi alaró hosaa tuámó me kisipa muni, mo wisi kisipa betá muóló, atimané whi aomó beterópóló ma fo yae. Ama fo yae deretei hãle meipó. Atimané du betere ala mepaae so whiné kilituraalu, Kótóné fo bete muni nisiyóló doka doka yóló faleyaqsóro dapó.

⁶ Whi disiró so disitamopaae yale fo kaae, teó whipaaekélé atimané mepaae ala yaai tué tekeyóló hotowaró yópóló, ma fo yae.

⁷ Naao du betere wisi ala so whiné kolóló, atimané tokóló yópóló, yó mótu folosóro naaopi yae. Atéro, naao yó matere fomo kae yóo, dere alakélé kae yóo ini, mo betá alatóro erópóló yae. Téturaalu, i ala tómó mole ala kaae aqréni, mo bete mole alapóló tué muóló yó mótu betae.

⁸ Atétepa, ti naao yó matere fo atimané wosaalomeipóló, mené só deratere ala enénipó. Ti noa yaqsóro du meipó. Yátamo bóe du betere whirapené dá hásókó fole ala initepa kilitu, atimané yale fomó atimatei hale yópóló dapó.

9-10 Atéturaalu, wae sóró kutó diratere so whirapepaaekélé atima teteróló kaae tare whi aqomó bitu, atimané tué tiki felé yópóló kutó wisiyóló dirae yóló ma fo du betae. Kutó diratere whirapené atima teteróló kaae tare whiné dere fo woseni dowaae fóo, atimané mepaae ɔla ɔlakélé ɔlémi sóo yaqsóro yae. Aténi, atima teteróló kaae tare whirapené me ɔla ɔlémi nokole ala ini yóo, erae dere alakélé mo wisiyóló eróo depa kilituraalu, kutó diratere whi wisipóló tué muaalopó. Atéro atimané mepaae alarape duraalu, i dere ma fo sya fóló eratepa, ama fo woseturaalu, ama fo wisita mo bete mulapóló, Tale dukirópóló dapó.

11 Ti noatepae, so whi aluyaqsóro Kótóné ama hamokoróló tao sere ala mió i alimó betere so whi feané kolópóló hakearó beterapó.

12 Kótó bitini nisi yóló du betere alaró i haemó ekɛleyóló du betere alatamo yae yóló setepa, ai ala mo yaalo meipó yóo, mió i betere alimó mepaae ala yaai kisipa tekeyóló yóo, mepaae dere alakélé mo donotóro yóo, Kótóné ama ala hale eró tawóo yópóló, ai fo wisinéte i dapaae yó mótu beterapó.

13 Dá noa wisi ala kelaai hekesetamo kaae tawóló betere? Dá tao sere whi Yesu Keriso ata, dá teteróló kaae tare doasi Kótó beterapóló, ama kae ere de wisinaaletamo wale ala kelaairaaalu, dá haitamo kaae tawóló i betere ape.

14 Dá dowi alané dokóló muló betepa, ai sekéné ama betere betené dá dupuróló a sukaleteita, hale meipó. Dá dowi ala mo sawakélé muni, mo ama so whitóro bitu, mo wisi alamaaté ekɛle yóló deté fu beterópóló, erapó.

15 Atérapa, ai dosayayale alarapetamo naao yó mótu betepa, ti mo wisirapó. So whiné mepaae hoko alarape taalae yóló foné sóo, du betere wisi ala taaréni ketekɛ bulóo yae. Ti yaata, Talenéte i ama ala erópóló, sóro betero beterapa,

mepaae so whiné ya belei aleróló só deratepa, ai dere fo woseni, ai bete mole fo yó matere ala betá du betae.

3

Mo wisi ala betá erótu betae ere fo

1-2 So whi teteróló kaae tare Gavman whiraperó mepaae ala kaae tanópóló sóro betero betere whirapetamo aqomó betae yóló Kótóné so whipaae ma fo yae.

Atéturaalu, atima kale teteróló kaae tare whirapené yae dere ala sya fóló eróo, mepaae wisi ala ketekɛ buóo, me whi eratere fokélé ini yóo, mepaae so whitamó naameyóló mo dua betóo, me whi hamomané kisipa sekɛ yaqsóro dere ala kisipa tekeyóló yóo, bopé fake ini, deróló dua betóo erópóló ma fo du betae.

3 Take betale alimó dakélé kisipa okoko yóló hoko bitu, ai fo wisi wosóló aqomó bitini, dowaae fóló du betale alané dá dilikitu betalepó. Atétepa, dané tó tikiné ekɛle du betale alaró kae kae du betale feléi alatamoné dá dokóló wae sóro kutó diratere whi betero beterepó. Dané no nené dere ala kilitu, dakélé ai ala ené yóló dei kisipa muturaalu, dané atima hóróo, atimanékélé dá hóróo, deté fu betalepó.

4 Tépatéi, dá teteróló kaae tare Kótóné ama ere wisi alaró yaala sóro fole alatamo hakearale sukamótóroti, dá aluyaqsóro ama tao salepó.

5 Ti ama dá tao saleteita, dané me donoi ala depa kolóló initei, a koléné sukutu tao sere bete bitu, tao salepó. Téturaalu, Talené ama fokóló dá ama naale senaale deyóló beteroó, Dei Kepe Wisiné kisi whi aleróló beteroó erapó.

6 Talené ai Dei Kepe Wisita, dá so whi fea tao sere whi Yesu Keriso tuamó betepa, Talené dapaae mo turó suniyalepó.

7 Atére alata, Talené ama hamokoróló tao sóro, mo donoi so whipó ereteiné dá ai mo ti betere bete sóro taru, ama wisi wisi ala Yesumó matere kaaetóro damókélé

matepa saalopóló haıtamo kaae taté fu beterópóló erapó.

⁸ Ai fota, mo bete mulapóló tué tiki tiraaire fopa, mió Kótópaae tué tiki tiró betere so whíkélé keteké buóló mo wisi alatóro du beterópóló, ai fo naao mo diriyóló tuéru, donotóro yó mótu betepa, mo wisirapó. Ti ai dosaaté wale alarape feata, wisi alatóro ereteiné so whı fea tao sóro wisiranérapó.

⁹ Tépatéi, kisipa okokoi whırapené dóroi duraalu hãle hõko dere fokélé, dã deyaairaaalu deté wale nouterape dosaaté wou betale alakélé, Moses-né yóló muló betere fomó alale sere alaró hõle sere alatamoné dere fo mo wosaqse. Ai alarapéné, so whı tao sóro wisiraaire bete mo munipó.

¹⁰ Diã betã kisipa muóló betere ala mepaae whıné tekeratepa, taalae yóló foné sae. Atéro foné senaalemó, naao dere fo wosenitepa, kale yale kaae momó foné sae. Ténalemókélé mo ti wosenitepa, momó kae ini, ama enére ala deté fu beterópóló mo ti taalae.

¹¹ Atétere whıta, dowi ala ą tuãmó fãanuraaalu, dowãae fóló du betere alané amatei ą ai só derótu betere ape.

Mo kemeróturaaalu Pol-né Taituspaae ape yale fo

¹² Artemas ó Tikikas yãlo yã beterepaae ai dotonatapa, ątamo yã beteremó sókó wapa, ti yã dãmó Nikapolis be huluamó hokola yaaalopa fae. Ti mió i waaire sosóli alita, dãmó ai bemó betepa kemeyópóló faai kisipa mutapó.

¹³ Fo tokótamo depa tao sóro fo erateré whı Senas-ró Apolos-tamo uké furaalu sóro faaire mepaae ęla ęlakó yãyãtepa, ti atimaamo tao sóro melae yóló i dere ape.

¹⁴ Yãtamo aimó betere dã Keriso fake so whı atima betere dokó nokole ęla ó mepaae so whı tao saaire ęla ęla yãyãni, mo sũmó mulópóló, kutó keteké buóló diae yóló ma fo du betae.

¹⁵ Imó ętamo betó mole so whıné yãpaae kęleó dapó. Talepaae kisipa tiki tiró bitu, dãpaae yaala sókó fu betere so whıpaae kęleó yae. Térapa, Talené hamokoróló tao sere ala diã feapaae erópóló yae.

Filimon

¹ Ẹta, Yesu Kerisoné ala yó mótu beteremóteí, *dipula* beteró betere whì Pol, òdáné no Timoti òdámò wusuró bitu dapó. Ita, òdà fea betà kutó ditere whì Filimon-paae dapó.

²⁻³ Ẹdáné ne Apiapaaekélé, òdà Kótóné alamó betámó bóe beler-aterere whì Artipus-paaekélé, Filimon naao bepaae tourále wua du betere Keriso so whì feapaaekélé, òdáné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hálè hamòkoróló tao sere ala wisiró hosaa muni deyóló mo òdua betere alatamo òdià tuámó mulópóló yae.

Talepaae mo kée yóló moma yale fo

⁴⁻⁵ Ẹ tẹteróló kaae tare Kótópaae momatere sukamó yà kisipa yó taru, Talepaae mo kée fo du beterapó. Ti noatapa meipó. So whì feané yàta, Tale Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betóo, Kótóné wisiróló kae beteró betere so whì feapaaekélé yaala sókó fòo, du beterapó deté fole fo yàlo wosetereteiné dapó.

⁶ Naao tué tiki tiratere ala mepaae so whìpaae yó materetei atima tuámó mo du oleyópóló yàlo yà momarótu beterapó. Atétu, Keriso tuámó mole wisi wisi ala fea òdáné sóró tarapóló mo diriyóló tué yaalopó.

⁷ No-ó, Kótóné wisiróló kae beteró betere so whìpaae naao wisi ala erótu betaleteiné, atimané kisipa felérótua yalepó. Naao atéro yaala sókó fole alané yàlo hosaa diriróló, ẹ mo òdoa hainé sukunótua yalepó.

Pol-né Onesimas wisiyóló dape sópóló yale fo

⁸⁻¹⁰ Táyalepóló, òdámò Keriso tuámó bituraalu, yàlo yàpaae i ala yae yóló halaainé enépatei, taaróló yaala sókó fole ala betené yàpaae òdua woser-atapó. Ẹta Pol-né dapó. Ẹ otere yóló bitiré fòo, miókélé Yesu Kerisoné ala erótu beteremó *dipula* sóró beteró

betóo iruraalu, yàlo naale Onesimas-mó kisipa mutu woseratapó. Ẹta, mo dirii képiné dokóló *dipula* betepa, à yàlo naale aleyóló beterepó.

¹¹ Take bitiré wouraalu, ama yà faşóló naao erae dere ala fea ama wisiyóló eréni, hálè hòko beterepó. Atéyaletei, mió òdámò wusuróné dere fo wosóló, òdámò aqmó sukóló bituraalu, erae dere ala fea ama şumó eranérápó.

¹² Ti àta, mo yàlo hosaa mole naaletei, yà beterepaae wópóló momó dotonatapó.

¹³ Yesuné fo wisi yó mótu betalemó, *dipula* bemó dirii képiné dokóló beteró betepa, naao ẹ tao su betere kaae, yà betere sirimó à bituraalu, ẹ tao sópóló ẹtamo betaai kisipa mualetèi taaróló yà beterepaae dotonatapó.

¹⁴ Atéro à ẹtamo bituàteí, naao ai ala yae dere fo woseniruraalu, à yàlo tanénipó. Naao àpaae eraaire ala yàlo yà şerateremó ini, naao kòleaané àpaae hosaa muóló wisi ala eraasepóló, naao naase tuà i mulatere ape.

¹⁵ Kale seké à yàtamo betaletèi, yà taaróló kae bitì fele beteta, ti take yàtamo betámó mo titóro beterópóló, kapala asiri kae beterótu yalepó.

¹⁶ I sekéta naao kutó diratere whì betepatei, ai tó mó mió naao hosaa turó mole nopóló wisiyóló dape sae. Ti noatepae, àta mo whìkélé betóo, Keriso nokélé betóo ereteiné à mo yàlo hosaa mole notóro beterapó. Téreteiné naao à kilituraalu, àpaae hosaa mo turó mulaalo ai ape.

¹⁷ Atérené naaotamo òdámò Kótóné alamó betà kutó ditere whìpóló kisipa mutupa, ti naao ẹ wisiyóló dape saai yale şu à wisiyóló dape sae.

¹⁸ I sekénétamo me dowi ala ó naao ọlakó ọlémi sale kwia mupa, ti yàlotei tokó melaalopa, ẹpaae yae.

¹⁹ Ẹta, Pol-né mo yàlo naasenéteí i aşè dapa kelae. Ai kale kwia yàlotei melaalo ai ape. Ti yà betere beteta, naaotei tué muae. Yàlo yàpaae erale ala eróluşameisóro, ti yà atéro

bituameipó. Atéyale alané yapaae kwia mupa hakearóló uatei, me ọla meipóló taalatapó.

²⁰ No-ó, ọamo wusuró Talené ala tuamó bituraalu, yalo enée yóló mutere kisipa mió naaomo epaae eraasepólópó. Atétepa, ti ọamo Yesu Keriso tuamó bitu, yalo kisipa tiki felératere ala yaalo ai ape.

²¹ Yalo dere fo naao mo wosóló eraalopóló kisipa muturaalu, yapaae i asétere ape. Ti noatepa meipó. Yalo i eraasepé dere fo naao mo wosóló eróturaalu, naaomo tómó beleróló eraalopóló kisipa mutapó.

²² Téró, fo meta i ape. Ẹta waalopa, fiyaaire tiki betọ donoróló mulae. Ti noatepae, naao Talepaae momayale ala Kótóné wosóló, take ọamo wusuró betamó bitu yale kaae, miókélé atéro betamó betaai kisipa mutapó.

²³ Yesu Kerisoné ala erótu betepa, ẹtamo betamó *dipula* sóró beteró betere whị Epapras-nékélé yapaae kọléo dapó.

²⁴ Ẹtamo betọ kutó ditere whịrape Mark, Aristarkus, Demas, Luk ai whịrape atimanékélé diapaae kọléo fo i dere ape.

²⁵ Tale Yesu Kerisoné ama hẹle hamokoróló tao sere ala wisinaale, naao kepe bete tuamó mulópóló yae.

Hibru

Whinë Naalemané ensel-rape teteró beterapó

¹ Mo take bitiré wouraalu, Kótóné fo kae kae tumó, ama kóló whirapepaae mo dekeró félimó depa, atimanémo da Juda fakené nouterapepaae dua ipakalepó.

² Téyaleteti, mió i kemeratere alimó, ti Kótóné dere fo ama Naalemané dapaae yalepó. Ti fea ọla ọla ai naalené amatóró sópóló yóo, saro haetamo ó ere ọla ọlakélé fea ama aleyópóló, Kótóné ai sekéné naase tuamó mulóo, yalepó.

³ Kótóné ama mo kae ere de wisa-naale ai naale tuamó deyó faleteti, mo so whi feané kolópóló hakearó beterapó. So whinë ai naale kilitu, ama alima ere alatóro erapóló tuénérapó. Samó ó i haemó betere ọla ó ere ọla feané du betere ala hale deté fu beterópóló, ai naalené doasi fotokọ bole foné hale eratétóro fu beterapó. So whi feané dowi ala fokóló kemetepa, a hepen-paae fóló, wisi wisi ala fea teteróló betere Doasi betere turu naase demó betalepó.

⁴ Atéturaalu, Kótóné a mulale doiné *ensel-rape* mulale doi teteró biture kaae, a sóro beterale alanékélé, *ensel-rape* sóro beterale ala mo bosenóló teraae falapó.

⁵ Ti noatepae, Kótóné i fo erapó. “Yata, yalo Naale betóo, e mió naao Aya alée fóo, i dere ape.” Me fo ipó.

“E ama Alima betóo, a yalo Naale betóo yaalopó,” ere fo-a, mé *ensel-paae* yaleé?

⁶ Téró ai fo kaae, Kótóné ama topo naale betá i haepaae dapesó wouraalu, i fo dapó.

“Kótóné *ensel-rape* fea a aomó sukóló bitu, ama doi betá hale sóro horótu betae,” erapó.

⁷ Tépateti, Talené ama *ensel-rapemó* tué muturaalu, i fo dapó.

“*Ensel-rape* ama fo erale fópóló, besé tiki alée falóo, ama kutó diratere whirape simi alée falóo dua dapó,” erapó.

⁸ Tépateti, kale Naalemamó tué mutu i fo erapó.

“Kótóo, naao so whi teteróló kaae tare ala kemekélé ini, hale yó tawóo, naao so whi teteróló kaae tawaaire alakélé, mo donoi alané kaae tawóo yaalopó.

⁹ Naao hosaa mo donoi alapaae muóo, dowi ala ya mo hoyóo yalepó.

Atéyaletiné, ya teteróló kaae tare Kótónétóro ya mo taoró beteróturaalu, naao fulumu whirape ti ya aomó beterópóló, hai faane *wel wei* naao topomó suniyóló, ya sóro beteralepó,” erapó.

¹⁰ Tétu, ama i fokélé dapó.

“Tale-ó, mo take keké nale alimó bete kaayóló fótuku mulóturaalu, haeró saramo naao naasenétóro alerapó.

¹¹ Ai aleyóló muló betere ọla feata, doyóló aluyaalotei, ya ti hale betó tarapó.

Ai ọla ọla feata, deróló sókó fatere kuti derakele yóló turukó fu dere kaae, doyóló mo ti kemeyaalopó.

¹² Whinë deró betere derakele kuti sokóló ó me ọla bopetu dere kaae, mió i ere saro haetamo naao bopée sóro, kuti kisi kae derótu dere kaae, kisi saro haetamo aleyóló mulaalopó.

Téyaalotei, yata ai ere kaetóro hale betó taru, bitiré faaire ba fo mo kemekélé yaalo meipó,” erapó.

¹³ Me fo i ape.

“Naao bóe whirape fea yalo dóló teteróló, naao hó aomó beteraaire be de sókó wópóló, ya yalo turu naase eró betere tikimó kaae tawóló betae,” ere fo-a, Kótóné mé *ensel-paae* yaleé?

14 Ti *ensel*-rape feata, Kótóné kutó diróturaalu, mo ti betaaire so whi tao sene fae yóló, doteyale keperape meié?

2

Wisiyóló kaae taru, kale fo wisi wosae ere fo

¹ Térapa, da feané wosale mo bete mole fo keteróló, da kópaae faqsóro ai fo kutiri mulóló, mo hotowaró kaae tawaalopóló i dere ape.

² Ti noatepae, mo take Talené ama fo so whipaae yó melale fae yóló, *ensel*-rapepaaepi melalepó. Me whinétamo ai fo tikitepa, ó sya feni hórataepa, ti ai whipaae dowi kwia mo donotóro mótua yalepó.

³ Mió danékélétamo Talené doasi tao sere ala keteróló, hale ọla kaae aqrataepa, ti dakélé netéro hasókó faaloé? Ti ai doasi tao sere alata, Talené amatóro folosóro so whipaae yalepó. Ai fo wosale so whi atimanémo, mopóló dapaae diriyóló yó melalepó.

⁴ Ai whirapené yó matere fo mopóló tué tiki tirópóló, atimané yó male fotamo touróló kótóné, me ala yairemó eratere alarapekélé, kolóló siratere alarapekélé, kae kae kelemei alarapekélé fea eralepó. Atéturaalu, Kótóné ama kisipa mole ala sya fóló, Dei Kepe Wisiné hale matere alakélé atimamó dokoróló mo suralepó.

Yesu a ama no nerape kaae alé fele fo

⁵ Take nalopaae da bití faalopóló i bopetu betere tikita, *ensel*-rapepaae tetéroló kaae tawae inipó.

⁶ Tépatéi, Talené fo asere tuámó whi mené etei kaae fo erapó.

“Mo whi-a, noa kaae doasi bete mupa apaae kisipa mutu betere?

Whiné naalemakélé hosaa muóló kaae tare-a, a noa doi mole whi betepa de?

⁷⁻⁸ Naao a i haemó beterale sukamó, *ensel*-rape aqmó beterópóló yalepó.

Téyaletei, doasi doi mole alaró, mo kae ere de wisinaaletamo apaae eróló, a sóro horalepó.

Téturaalu, fea ala amatóro tetéroló kaae tawópóló, naaotei eralepó,” erapó.

Kótóné ai alarape fea ama tetéroló kaae tare aqmó mulaletéi, mo betakókélé hale munipó. Atére ala mió dané kelené kilinipó.

⁹ Tépatéi, Yesupaae eró betere ala kisipa muae. Taketa, Talené *ensel*-rape aqmó mo sawa sukamó beteraletéi, ama tikimó susupu sóro sukale betené, mió Talené a topo whi beteróturaalu, doasi doi mutere alaró mo kae ere de wisinaaletamo apaae eró betepa kelerapó. Aita, Kótóné hamokoróló hale tao sere ala dapaae eróturaalu, sukutere ala dapaae waqsóro, mo turó ama tikimótóro serapó.

¹⁰ Kótó ata fea ala bete tale bitu, fea ọla ọlané ama kisipa mole alatóro erópóló, aleyóló muló beterapó. Atére sekéné ama mo dekeró betó mole naale senaale aluni, mo kae ere de tuapaae alisóro faaire whi Yesu a mené dóló sukunópóló yalepó. A atéro seke siré fóló, asane feleteiné so whi tao saai mo sure topo whi beterapó. Ti Kótóné apaae ai eró betere ala fea dané kilituraalu, mo dono ala erapóló kisipa mutapó.

¹¹ Me alatamo hosekényi, Talené ama kae beteró betere so whiró atima fokóló kae beteratere sekétamo, Kótóné mo beta faketóro aleró betereteiné Yesuné atimapaee no nerape-ó yaaire a hale dumipó.

¹² Ama i fo dapó.

“Yalo no nerapené naao doi tué yópóló, yalo hakeamó yóo, touró betere so whi feané keletómó naao doi sóro horóturaalu, wole fokélé yóo yaalopó,” erapó.

¹³ Me dere fo i ape.

“Yalo apaae tué tiki tiraalopó,” erapó. Ai fo kaae ama momó dapó.

“Èkélé, Kótóné ama epaae melale naale senaalekélé, da fea i betere ape,” erapó.

¹⁴ Ti Kótóné epaae kaae tawae yóló melale naale senaaleta, mo hae whítóro betereiteiné, akélé atima daale mo tikitóro alée felepó. Aita hãle mei, sukutere fotokó bete tale Satan doraai yalepó.

¹⁵ Tétu, sukaqsóro witere alané wae sóro dokóló muló betere so whi a sukuturaalu, teraayóló hãle fópóló eralepó.

¹⁶ Ti ama ai ere doasi alata, *enselrape* tao saai ini, Abraham-né deté fele naale senaale tao saai yalepó.

¹⁷ Atére betené Yesu a Talené ala eróturaalu, so whi kolené sukóló, tao sóro momaratero topo whi bitu, so whiné du betale dowi alamó, Kótóné atima kwia melaqsóro sesé yaairaalu, a ama no nerapené daale tikitóro alée felepó.

¹⁸ Ti noatepae, su sere alaró kae kae susupui alatamo siré fóló mo asareiteiné, mepaae so whi dowi ala yópóló su sere sukamó, atima dée naqsóro ama mo sumó tao senérapó.

3

Yesuné Moses tetéro beteropó ere fo

¹ Térapa, dowi ala fokóló kae beteropó betere no nerape-ó, dakélé diakéle Kótóné hepen bepaae faai ape yóló mo betã kaae fotóro erapa, diãné tué tiki mo turó Yesupaaetóro muló betae. Ti ata, Kótóné ama fo yó melópóló doteyale whi betóo, damó momaratero topo whi betóo erapóló dané i du betere ape.

² Moses-né Kótóné ama fake so whi mo wisiyóló kaae taru yale kaae, Yesunékélé a sóro beteralesekéné epaae erae yale ala fea mo turó eraté fu betalepó.

³ Betã be tetere whiné be wisinaale tãpa, so whiné ai be siratua dapó. Tépatéi, ai be tãyale whi dukiratero foné be wisinaale tãnapóló, siratero ala tetéro beteropó. Atétu dere kaae,

Yesuné doasi doi mole alané Moses-né doi muale ala, mo bosene falapó.

⁴ Be fea tetetei ama kãleaané daani, whiné tãyóló mulótua erapó. Atére kaae, òla òla fea Kótóné amatóro aleyóló muló beteropó.

⁵ Ti Moses a Kótóné kutó diratero whi bitu, Talené so whi mo wisiyóló kaae taté fu bitipakalepó. Tétu, ama du betere alata, take nalopaae Talené mo eraalopóló, ama hãkearóló yó mótu bitipakalepó.

⁶ Téyaletei, Keriso a Kótóné naalematóro bitu, Talené ama fake so whi fea mo hotowayóló kaae taté fu beteropó. Atétu, take nalo waaire be demó Talené dapaae wisi ala eraalopóló, hãtamo kaae taru, halaaíné ama ala hãle eró tãpa, ti da Kótóné ama fake so whítóro beteropóló kispaae muae.

Kisipa tirénire so whipaae wisiyóló kaae tawae ere fo

⁷⁻⁸ Atéreteiné Dãi Kepe Wisiné i fo dapó.

“Whi bitini hãle kópu kãae fi tikimó, Kótóné diaaã noutererape su sóro kãae kelalemó, ama dere fo woseni, dowãae fóló hosaa tã ipakalepó.

Atéyale kaae, mió diaaãkélé ama fotamo wosetepa, diãné hosaa tã yaqsóro yae.

⁹ Diaaã noutererape atima atéro kulturaalu, 40 ba fo tuãmó e kãae kolóló su siré fu betepa, yãlo erótu betale ala atimané kilitu betalepó.

¹⁰ Atéyale betené ai alimó betale so whítamo fopaae butu, yãlo i fo yalepó.

‘Atimané hosaa mo turó kae tikipaae muluraalu, yãlo erótu betere ala mo tuékélé inipó,’

¹¹ Atétepa, e fopaae butu etei dirii fo yóló mulalepó.

‘Yãlo hosaa muni deyóló dua betere ala tuãmó, atima sókókélé mo waalomeipó,’ erapó.

¹² No nerape-ó, diaãkó mepaae whiné hosaa tuãmó mole dowi

alaró, mo ti betere Kótópaae tué tiki tirénitere alatamo iru, Kótó taarólo faqsóro, hotowaró kaae tawae.

¹³ Téturaalu, miópó du betere be de kemeyaa epatei, dowi alané diá dilikólo diaaḡ hosaa taḡaqsóro, betere dokḡ diásisi ketekḡ u bulótu i bulótu du betae.

¹⁴ Folosóro kaae suraalu, dané tué tiki tirale ala tuámó taaréni, mo diriyólo bitiré fóló, kemene fole kwiamó sókó fupa, ti Keriso tuámó mole ala danékélé serapó.

¹⁵ Kótóné ai fo ereteiné dané u deté wale fo momó i dere ape.

“Whi bitini haḡe kópu kaae fi tikimó, diaaḡ noutererapené Kótóné dere fo woseni, hosaa taýólo dowaae fu betale kaae, mió diakéle ama fo wosetepa, diaaḡ hosaa ta ýólo dowaae faqsóro yae.”

¹⁶ Talené atimapaee yale fo wosaalo hýyólo dowaae fele so whi-a, deé? Aita, Isip hae taarólo, Moses-né dapesó fele so whitórótipó.

¹⁷ 40 ba fo tuámó, Kótóné fopaae bualetei-a, detamo maaté yaleé? Aita dowi ala yaletéiné kópu kaae fi tikimó, haḡe sisiraae fele so whitórótipó.

¹⁸ Kótóné ama dirii malo duraalu, “Yaḡo hosaa muni deyólo dua betere tikimó, atima betakókélé mo sókó waalomeipó,” ere fo depaae maaté yaleé? Aita, ama fo tikitú betere so whipaaetóro erapó.

¹⁹ Ti atima Kótóné dua betere ala tuapaae sókó fenire beteta, Kótóné fo wosólo, tué tiki tiréni yaletéiné erapó.

4

Kótóné so whi sa nópólo tukólo muló betere be de mulapólo ere fo

¹ Ti Kótóné ama so whi sa nóló bití wópólópó ere fo kemeni, haḡe mulapó. Atérapa, ai tuapaae bití faairetei dá ha sókó faqsóro, witamo hotowaró kaae tawae.

² Ti noatepae, mené atima Juda fake so whipaae yó melale fo wisi dapaaekélé yó melalepó. Atimané

ai fo wosóta yaletéi, mopólo tué tiki tiréni yale betené atima tuámó me dukélé olenipó.

³ Ti ai fo mopólo mió tué tiki tiró betere so whi dáta, Kótóné ama sa nokole tikipaae sókó fu beterapó. Tépatéi, kisipa tirénire so whipaae Kótóné i fo erapó.

“Atétepa, ḡ fopaae buturaalu, etei dirii fo yólo mulalepó. ‘Yaḡo sa nóló betere tikipaae atima wóló betókélé mo yaalomeipó,’” erapó.

Take Moses betale alimó Kótóné ai fo mo epatei, saḡo haetamokélé, ere ḡa ḡlakélé, fea Kótóné ama aleyólo kemerélipakalepó.

⁴ Ti noatepae, wéike be demó Kótó ḡ sa nale fo mepaae aḡe tuámó eretei dosaaetepa tuénérápó.

“Kótóné ama diyale kutó fea kemeróló, wéike be demó ti ḡ sa nalepó,” erapó.

⁵ Kale yale fo momó i dapa, wosae.

“Atima yaḡo sa nóló betere tikipaae wóló betókélé mo yaalomeipó,” erapó.

⁶ Atére betené mió mepaae so whi sa nóló betaalopólo, i bopetu betere tuámó sókó fóló betenérápó. Ti take betale so whi Talené fo wisi mené yó matepa wosetua yaletéi, ai fo aḡmó sukólo bitini, tikitú betaletéiné sa nóló betere ala tuapaae sókó fenipó.

⁷ Atéro bitiré fóló, mepaae ba forape keme itikimó, ti Kótóné be de kae dále mulóló, miópó doi mulóturaalu so whipaae i fo yae yóló, Depit-paae ipakalepó.

“Mió ama fotamo wosetepa, ti diaaḡ hosaa taýólo dowaae fu betaqsóro yae,” erapó.

⁸ Ti noatepae, Josuané Talené so whi sa nalóló beteróluasóro, ti nalo me be demó Kótóné sa nóló betaalopó fo uameipó.

⁹ Atérené Kótóné ama kutó kemeróló ḡ sa naleteita, take ama so whi sa nóló beteraaire alamó kisipa mutu ereteiné, diá ai sa nóló betere ala tuapaae bití fenérápó.

10 Ti noatepae, Kótó a ama kutó diyóló kemeróló, sãa nóló bitu yale kaae, mepaae so whi de Kótóné sãa nóló betere tikipaae sókó fupa, ti so whikélé atimané ditere kutókélé taaróló, sãa nóló hãle betenérápó.

11 Atérapa, atima Kótóné fo tukóló dowãae fu betere ala sãa furaalu, ðakélé dée naqsóró, ai sãa nóló betere tikipaae ketekę buóló sókó faalopa siępe.

12 Ti Kótóné fota, beteró betere fotokotamo fãayóló mo sũrapó. Ai fota, tamo fakeró fosó daale bóe dele sepakené fosókélé mo teraae falapó. Atéru, whinė asoró kepetamo tuãmó tekeyóló sonaae fóo, diri tamo olekereteikélé tuãmó tekeyóló sonaae fóo, dua dapó. Atérené whinė hosaa tuãmó ere alaró mole tuę tikitamo, Kótóné ai fonétei kãae kolóló talenérápó.

13 Kótóné aleyóló muló betere ęla ęla fea ama keletómó hiró bitini, mo fopa hãkeamó mulapó. Atére sekéné keletómó, ðané du betere ala fea mo betãkélé hiraalomeipo.

Yesuta Talepaae momaraterere topo whi beterapó ere fo

14 Ða tao sóró momarótu betere doasi topo whi Kótóné naalema Yesu a sã tuãmó fóló hepen-mó betera, ama fo wisi ðané wosóló mopóló ępaae tuę tiki tiraterere ala taaréni, mo ti tiró betae.

15 Ti ðata, mo hae whi betereiteiné mepaae sekei ala ó dowi ala yópóló sũ supa, diriyóló daayaaire fotokó mo bunipó. Tépateti, ðamó momarótu betere topo whinė ai alarape fea ama hosaamó suraalu, ða tao senérápó. Ti mió ðapaae i wou betere seke ó dowi ala yópóló, sũ sere ala fea ępaaekélé wua yalepó. Téyaleteti, a dowi ala mo betãkélé inipó.

16 Atérapa, ðapaae sekei ala wale sukamó ða kęleturaalu, ama tao sópóló hamokoróló hãle tao sere ala tęteróló kaae tare tikipaae faaire wini, halaainé faalopa siępe.

5

1 So whimó Talepaae momaraterere topo whi sóró beteraai, whirape fea fopeyóló beta whitóró sóró beterotua dapó. Ai whita, so whiró Kótótamo tuãmó bitu, so whinė yale dowi ala Kótóné tokóló alurópóló, simó sukũlaa dalaterere alaró hãle matere alatamo dua dapó.

2 Ti kóló kólóru, kóppaae fole so whi ða tao saai ai tuę whi ękélé hae whitóró ereteiné naameyóló mo dua bitu enérápó.

3 Ti ękélé dowi ala dere whi beterapóló kisipa mutu, ama yale dowi alapi Talené wisirópóló, simó sukũlaa dalóo, nalo ti mo so whinė dowi ala wisirópóló sukũlaa dalóo, dua dapó.

4 Mepaae whi momaterere topo whi betaai doi sere alata, ama kęleaané enénitei, Kótóné Eron-paae ape yóló momaraterere topo whi sóró beterotu yale kaae, Kótónétóró ai whi sóró beteranérápó.

5 Atére kaae, Keriso a doasi doi saai kisipa mutu, amatei momaraterere topo whi bitinipó. Tėni, Kótóné ępaae duraalu,

“Yãta, yãlo naalepó. Ęta, mió naao aya alée fulapó,” erapó.

6 Ai fo kaae, me asę tuãmó i fo dapó. “Melkisedek a momaraterere whi bitu deté fele ala naao tęteróló kaae taru, momaterere ala hãle yó taté fu beterópóló, yãlo yã sóró i beteratere ape,” erapó.

7 Yesu i haemó bitiré fele sukamó, a sinaqsóró tao saaire sekępaae me sukamó a wole yóo, me sukamó a tao sae yóló moma fakeyóló yóo dua yalepó. A atéró Tale aomó sukóló betaletuiné ama erae yóló kematerere moma Kótóné wosóló, mo eralepó.

8 Ti a Kótóné naalema bitutei, seke hãle beleté feleteiné Kótó aomó sukóló betere ala mo asane felepó.

9 Ai ala deté fóló, a momaraterere whi wisi bitę felepó. Atétu, ama fo wosóló eraterere so whi fea aluni, mo ti betó tanópóló, tao su betere bete tale alée felepó.

10 Ti aita hãle mei, Kótóné ąpaae duraalu, “Melkisedek-né deté fele ala tuąmó yą momatere whı beteratapó,” yale betené yalepó.

Talené ala taaróló sisópaae eratepa mo wió yae dere fo

11 I bopeyale alarape dekéro mletei diąpaae uąmó, ai fo bete di-aaą wosaaire hapólureteiné, diąpaae yaairekélé dirirapó.

12 Ita mo fo dapó. Dią mo take kaae sóró Kótóné ama bete mole fo woseté waletéiné, mió dią Kótóné fo yó matere whırape mo sųmó bituąpó. Até uątei, ama bete mole fo dią tuę inipa, take kaae sóró yó malepaae fesaae fóló, mené dią momó yó manérapó. Dią dirii ąla naaire sųni, keteirape mo awątóró naai ekeletu dere kaae erapó.

13 Mepaae so whı de awątóró ekeleyóló nuku betepa, ti ai so whı mó ketei kaae bitu, Kótóné mo donoi ala erateretei tuęni, kóló kólórapó.

14 Tépatei dirii ąlata, disire so whıné nópóló muló beterapó. Atére so whı ti Talené fo wosetere dokọ fea ama alatóró eró tareteiné asa duraalu, dowi alaró wisi alatamo sųmó kaae kolóló, talenérapó.

6

1-2 Atére betené Kerisoné ala i ape yóló, teómó kaae suraalu, yó matere fo momó kae yó melaalomeipó. Até yaletéi taaróló, mió mo dirii fo diąpaae i dapa wosae. Take kaae sóró yó melale fota, whırapené be teteróturaalu, folosóró iru eleké detu dere kaae yóló, yó male alarape i ape. Sukutere alapaae ąlisóró fole dowi ala taaróló, tu wisipaae fole alakélé, Kótópaae tuę tiki tiratere alakélé, węi tópuratere alakélé, me whı Talené kutó dirópóló, ama tikimó naase mulatere alakélé, sukutere so whı kepaayóló betaaire alakélé, so whı feané yale ala taleyóló mo ti muó tawaaire kwia melaalopó ere fokélé, take folosóró kaae suraalu yó maté waletéi, momó kae yó melaalomeipó.

3 Kótóné wisirapa, dirii fo yó melae depa, ti dąné mo yó menanérapó.

4-6 Mepaae so whı atima diliki tuąmó betereitei taaróló, de tuąpaae bitı fóo, hepen bemó mole wisi wisi ąla atima sóró asa yóo, Deı Kepe Wisiné erótu betere alakélé atima sóo, Kótóné bete mole fo tuąmó bole wisi ala atima kisipa yóo, take waaire alimó teteróló kaae tawaaire fotokókélé atimané tuę yóló asa yóo ere so whıtei, Talené ala taaróló fupa, ti momó kae kisipa feteyóló fesaae wonénipó. Téturaalu, atima ai du betere alané Kótóné naalema so whı feané keletómó doasi hale seróló, ą filipaa ni tómó momó oleratere aąrapó.

7 Hali wouraalu, wisi fe bulatere haemó ąla wisiyóló holóló, ai kutó talené ąla supa, ti ai hae tiki Kótóné wisiraalopó.

8 Tépatei, ąla wisiyóló huni, mu daai képiró dowi netamo hotere hae ti fe buni, dowi deké bulapó dua dapó. Atére haeta, ai kutó talené doróló, kemeróturaalu simó néli biliyaalopó.

9 Dąné hosaa mole no nerape-ó, i deté wale fota, dią tuąmó ere alamó dumipó. Ti diąta, Talené ama so whı aluyaąsóró tao sale ala tuąmó betere ala dąné kisiparapó.

10 Ti Kótó ąta, so whı feané du betere alarape hoko taleyóló kwia mótumipó. Atérapa, diaaą ama kutó diratere alakélé, Kótó ąpaae yaala sókó furaalu, ama kae beteró betere so whı tao sere alakélé, nalo tao siré faaire alakélé, fea ama tuę yó taru, kwia mo donotóró melaalopó.

11 Talené dią dokọ feapaae melaalopó yale ąla mo saasepólópa, keteke buóló mió diaaą ai du betere alatóró hãle yó taté fóló, kemene fole kwiamó sókó fae.

12 Dią Kótóné ala erótu betereitei deka yóló taaréni, mepaae so whı atima tuę tiki tiratere alaró sekeı ala wapatei, hãle yó tare alatamo su beterapó. Diąkélé ai ala yaasepóló, atimané dere alatóró sųróló yae.

Kótóné eraalopó dere ala hasókó fēni mo eraalopó

¹³⁻¹⁴ Kótóné ama eraalopó yóló mulale fo Abraham-né mopó yópóló, Tale ą teteró betere Doasi me bitinipa, amatei ą doi yóló dirii malo duraalu,

“Yalo ya wisiratereteiné, naao detere naalené deté fole naale senaalekélé doakale fake firaterere ala hasókó feni, mo yaalopó,” ipakalepó.

¹⁵ Atétepa, Abraham ą whaaliani, dua kaae taté fóló, nalo Kótóné ąpaae melaalopó yóló mulale ąla mo salepó.

¹⁶ Me whiné mepaae so whipaae i ala eraalopóló mulatere fo diriróturaalu, atimané doi yóló dirii malo dumi, atima teteró betere doasi whiné doi yóló, ó Talené doi yóló malo dua dapó. Atéro dirii malo dereteita hąle mei, nalomo ai fo inipóló foné u só derótu, i só derótu yaqsóró dapó.

¹⁷ Ti Kótóné ama eraalopó dere fo diriróturaalu, amatei ą doi yóló dirii malo yaleteita hąle meipó. Ama ai eraterere ala saaire so whiné ama yóló mulatere fo kisipa feteyóló taaréni, mo dokonatapó kisipa muópóló yalepó.

¹⁸ Ti Kótóné ama eraalopó yóló mulale foró dirii malotamo epatei taaróló, ama kisipa feteyóló me kae ala eranénipó. Kótóné ai ala yaleteita hąle mei, da dowi alamó kwia sóró aluyaqsóró, Talené tao sóró mo wisiyóló beteraalopó yale fo wosóló hosaa tuámó muló bitu, tué tiki tiraté fu betere so whi da ketekę buópóló yalepó. Ai so whita, ti datóró i ape.

¹⁹⁻²⁰ Take nalo da mo wisiyóló betaalopóló haıtu betere ala mepaae sekę ó whaalıa dere alané só deróló doraqsóró, ai haıtere alané da diriróló, turuku kaae derapó. Ai turukuta, hoko tikimó dini, satąle yóló kuti oleró betere tiki bosenóló, Kótóné mo kae aleyóló muló betere be ke tuámó erapó. Ai be ke tuapaae so whi nalo wópóló, da tao sere whi

Yesu ąpi folosóró sóró falapó. Ai sekęta, Melkisedek betale kaae, so whimó momaraterere topo whi alée fóló, ai ala hąle deté fu beterapó.

7

Melkisedek momaraterere topo whi betere fo

¹ Ti Melkisedek ąta, Salem be hulua teteróló kaae tare topo whi betóo, mo taoró betere Kótópaae momaraterere whikélé betóo, ipakalepó. Abraham ą mepaae topo whırapetamo bóe fóló, bóe whırape dóló kemeróló momó fesaae wouraalu, tuámó Melkisedek-tamo hokolaa yóló, Abraham wisiraterere fo erapó.

² Atétepa, Abraham-né ama bóe dóló sale ąla ąla naase tamo moletei dekeyóló, betą Melkisedek-mó melalepó. Melkisedek-né doi bete tamo mulapó. Folosóró doiné bete, “Donoi ala dere topo whıpó,” Me doi bete, “Salem be hulua teteróló kaae tare topo whıpó,” Ai doi feteyóló, “Hosaa muni deyóló dua betere ala teteróló kaae tare topo whıpó,” erapó.

³ ą deyale soró whıtamóné doikélé, ą kaayale noutererapéné doikélé, ą deyale be dekéle, sukąle be dekéle, asemó muni, Kótóné naalema biture kaae, ą so whimó momaraterere topo whi hąle betó tarapó.

⁴ Ai sekę ą doasi whıpóló ere ala tuę muae. Dąné noutere Abraham-nékélé ama bóe dóló sóró wale naase tamo ąla ąla dekeyóló betą Melkisedek meló beterapó.

⁵ Kótóné ama tukóló muló betere fo tuámó i ala yae erapó. Lipai fake whırapekó so whimó momarópóló sóró beteró betere whırapéné mo so whiné mole naase tamo ąla ąla dekeyóló, betą siré kwęyae yóló munélipakalepó. Ti atéro kotere whırapekélé, matere so whikélé, atima fea Abraham-né deté fele fake no nerape epatei, atima tuámókélé siré kwęipakalepó.

⁶ Melkisedek-ta, Lipainé deale whi meitei, Abraham-né naasetamo ąla ąla dekeyóló betą ą melalepó. ąta,

Kótóné wisi ala eraalopó yóló mulale whítei, ai ọla ọla matepa sale seké Melkisedek-né ama foné ẹ wisir-alepó.

⁷ Ita mo dua dere alapó. Doasi whiné ẹ aomó betere whi ama foné wisirótua dapó.

⁸ Atétere kaae, so whiné naase tamo ọla ọla dekeyóló betẹ siré fu betepatei, ai whirape sukutua yalepó. Atéyaletei, kale doasi whi Melkisedek-né naase tamo ọla dekeyóló betẹ ama saletei, ẹ sukalepó fo munipó.

⁹ Mené etei kaae fo sumó enérapó. Naase tamo ọla ọla moletei, betẹ dekeyóló siré kotere whi Lipai ẹ Abraham tuamó, ni du ke kaae bolepo. Atépa, Abraham-né ọla ọla dekeyóló betẹ Melkisedek-mó matepa, Lipainé amakélé meló betérapó.

¹⁰ Ti Melkisedek-ró Abraham-tamo hokolaa yaleteita, Lipai ẹ deyaai ama tikimó teó bupa yalepó.

Melkisedek momaraterere whi betale kaae, Yesukélé momaraterere whi betó tarapó

¹¹ Lipainé deale whirape mo so whimó momaterere topo whi betere tuamó Kótóné tukóló muló betere fo sókó walepó. Tétu, atima ai alimó momarótu betale alané Kótóné so whi mo ti wisirólúasóró, momaraterere topo whi me kae waalopó fo uameipó. Ti ai momaraterere topo whita, Eron-né deale naalené deté fele whi mei, Melkisedek bitu yale kaae du betaalopó, erapó.

¹² Ti noatepae, mo so whimó Talepaae momaraterere whirapéné du betere ala taaróló, Talené me kae alatamo tukóló mulatepa, ti ai ala sumó enérapó. Meitepa, ti enénipó.

¹³ Ai ere fo dokonó betere whita, Lipai fake mei, kae fake whipó. Ai fake mo betanékélé so whimó Talepaae simó sukulaa dalóló, momaterere ala inipó.

¹⁴ Dẹ teteróló kaae tare whi Yesu ẹ Juda fakené dealepóló, so whi feané kisiparapó. Ti betẹ Juda fake whikó

so whimó momaraterere topo whi betaalopóló Moses-né asemó inipó.

¹⁵ Melkisedek betale sirimó, whi me kaetamo sókó hotepa, ti dané i deté wou betere fo bete mo hakearatapó.

¹⁶ Ti noatepae, ai whi ẹ so whimó Talepaae momaraterere topo whi sóró beteraleteita, Lipainé deté fele whirape maaté sóró beteranérapó, ere fo sya furaalu inipó. Ai seké ẹ tuamó doasi fotokọ bulu, mo ti betó tareteiné dóló sukunaaire sunipa, Talené ẹ momaraterere topo whi sóró beteralepó.

¹⁷ Ti ai fo kaae me asẹ tuamó i fo erapó.

“Yata, momaraterere topo whi Melkisedek-né du betale ala naao teteróló kaae taru, yó taté fu betéropóló, yalo yá sóró beteratapó,” erapó.

¹⁸ Kale folosóró yóló mulale fota, me ala yaaire suni bépa, hale ọla kaae aoróló taalatapó.

¹⁹ Ti noatepae, kale tukóló muló betere foné so whiró Kótótamo betamó wisiyóló betéropóló, mo turó wisiranénipó. Kale folosóró yale ala taaróló, mió Talené ama so whi wisiyóló beteraalopó ere foné betẹ Kótó betere felekepaae alisóró fenérapó.

²⁰ Ti ẹ momaterere whi sóró betéroturaalu, dirii malo yóló sóró beteralepó. Téyaletei, mepaae momaraterere whirapeta, hale foné maaté sóró betérotua dapó.

²¹ Téyaletei, Kótóné i seké momaraterere whi sóró betéroturaalu, ẹpaae i malo yalepó.

“Talené ama kisipa feteyaalomei, yá so whimó momaraterere whi mo ti betó tanópóló, yalo yá sóró beteratapó,” erapó.

²² Ti atéro dirii malo yaletéiné Yesu ẹ Kótóné ama so whi tao saalopóló, yóló mulale fo diriraterere bete alé felepó. Ama so whi tao saalopóló kisi yóló mulale foné folosóró yale fo teraae falapó.

²³ Ti mo so whimó momaratere whirape dekéro bitiré waletai, ai whi sukutepa, me whinémo teteroló kaae tatua yalemó, ai whirapekéle fea sukutua yalepó.

²⁴ Téyaletei, Yesu a mo ti betó tareteiné, so whimó momarótu betere ala hale yó taté fu beterapó.

²⁵ Atérené Kótótamo betámó be-taai kisipa mutu, Yesuné ama yale ala tuámó fu betere so whi mo ti beterópóló, Yesuné ama mo sumó tao senérapó. Ti noatepae, ata so whiró Kótótamo tuá whi bitu, Kótópaae atima tao sae dere fo hale yótóro tarapó.

²⁶ Yesu a atéro, momaratere topo whi bitu, da yayare ala fea ama mo sumó tao sóro eranérapó. Ti ata, Kótóné mo kae beteró bettereiné mené a só deraaire bete muni yóo, a me dowi alatamo hosekéni yóo, dowi ala du betere so whitamo betámó bitini, kae betóo, ó saró hepen betamokélé fea amatóro teteroló kae tawóo erapó.

²⁷ Mepaae momaratere topo whirape betere dokó fea atimané dowi alapi kemerópóló, *sipsip* o *bulmakau* hupu simó sukúlaa daróló, nalo ti mo so whiné dowi alamó sukúlaa dalatere ala suka fea hale yó taté fu beterapó. Atima ai dere ala kaae, a tuámó me noa dowi alakó mupa atéyaaloé? Ti ama betere bete Kótópaae mo beta félimótóro melóló, mo so whiné dowi ala kwia ama tokóló aluróló wisiralepó.

²⁸ Ti kale tukóló muló betere fo sya furaalu, mo hae whitei, momaratere topo whi sóro beterótua yalepó. Téyaletei, nalo sókó wale dirii malo fo tuámó ti Talené naalema momaratere topo whi sóro beteralépó. Ai whi ata, me alakélé mo yayani, so whi tao sere alatóro hale yó tanópóló, Kótóné a mo turó suróló beteralépó.

8

Yesuta momaratere topo whi bitu, mió kisi ere fo diriró betere Talepó

¹ Dáne i deté wou betere fo tuámó bete mole mo topo fo i ape. Da tao sóro momaratere etei kaae topo whita, hepen bemó Doasiné teteroló kaae tare tikimó, ama turu naase eró betere demó fóló betalepó.

² Take kaae sóro tēyale momatere kuti bemó, Talené ama kae ere ala erótu beterapó. Ai beta, mo whiné naasené tēni, Talené amatóro tēnapó.

³ Ti mepaae mo so whimó momaratere topo whirapené Talepaae hale matere alaró simó sukúlaa dalatere alatamo yópóló, Talené sóro beterótua dapó. Atétere kaae, mió da tao sóro momarótu betere sekékélé, Kótó betterepaae hale faalomei, me ọla sóro ti sumó fenérapó.

⁴ Atamo i haemó bituásóro, ti so whimó momaratere whi bituameipó. Ti noatepae, Kótóné tukóló muló betere foné Talepaae hale melae ere fo sya furaalu, mótua dere whirape sóro beteró beterapó.

⁵ Ai whirape atimata, ó hepenmó ere mo ti momatere be suróló, i haemó tēne mo kuti bemó Talené ala erótu beterapó. Moses-né ai momatere kuti be tēyaaitepa, Talené apaae i ma fo erapó.

“Naao ai be tēturaalu hoko tēni, damo hasi fosómó bitu, yalo yapaae yó melale be sutoró mo hotowaró tēyae,” yóló ipakalepó.

⁶ Téyaletei, Talené ama so whi tao saalópóló, yóló mulale dirii fo Yesu a tuámó erótu beterapó. Atére kaae, i haemó mepaae momatere whirapénékéle ai ala du beterapó. Tépatēi, mió kisi yóló mulale dirii foné take yóló mulale fo teraae falapó. Atére kaae, Yesuné Kótóné so whi tao sóro ditu betere kutóné atimané ditu betale kutó mo teraae falapó. Ti ai kisi dirii fo tuámóta, Kótóné ama so whipaae eraalópóló, mulale wisi ala fānuraalu, take yale ala mo hale ọla aqró beterapó.

⁷ Ti noatepae, Talené take folosóro yale dirii fotamo mo surapó uasóro,

ti nalo ama eraaire me dirii fo kae uameipó.

⁸ Tépatei, Kótóné ama so whi fopeyalemó, mepaae hasókó fole ala kolóló i fo yalepó.

“Ēta, Talené i dapa wosae. Take waaire ba fomó Israel so whiró Juda so whitamó yalo tao saai, kisi dirii fo kae yóló mulaalopóló diapaae i dere ape.

⁹ Ti mió yalo kae yóló mulaaire kisi dirii fota, take atimané noumatererape Isip hae kwiamó betepa, yalo dapesó wale sukamó, yóló mulale dirii fo kae meipó. Atimané yalo yóló mulale fo sya fóló eró tanitepa, yalo atima tao saai yaletai taaróló, sisópaae eralepó.

¹⁰ Ēta, Talené i dapa wosae. Ai ala yóló kilipaae Israel so whitamó yalo etei dirii fo yóló mulaalopó. Yalo tukóló mulatere fo tikaosóró, atimané tué tiki tuamó mulóo, hosaa tuamókélé aseýoo yaalopó. Téturaalu, ę atima tetéróló kaae tare Kótó betóo, atima ti yalo so whi betóo yaalopó.

¹¹ Atétere alimó, me whiné ama be whi so whipaae ó ama nomapaae duraalu, “Tale tué muóló betae’ dere fo momó kae yaalomeipó. Ti noatepae, ai be demó mepaae sókó deyóló betere so whinékéle, doasi doi mole so whinékéle ę mo tué yaalopó.

¹² Atétepa, yalo koleturaalu, atimané du betere sonaalei alaró mepaae dowi alatamomó, kwia melaai yaletai yalo kisipa keteróló aluraalopó,” erapó.

¹³ Ti Talené ama i yóló mulaaire dirii fota, “Kisipó” doi mulóturaalu, take folosóró yóló mulale dirii fo bete muni hale ęla kaae aępa, kisi foné mió mo felekemó kemeróló aluraai dapó.

9

I haemó kapala tene kuti bemó momatu betere ala

¹ Take folosóró diaaę noutererapepaae Talené ama ala eróturaalu, ępaae momatere alakélé etéro yae yóló yó melóo, ama ala eraaire momatere bekélé etéro tęyae yóló yó melóo, ipakalepó.

² Atétepa, so whiné Talepaae moma yaairaalu, kuti be tęyóló, u tuamó be ke tamo aleyóló munélipakalepó. Folosóró sókó fole be ke ti arai kutiné sataę erepó. Ai be kemó ti *lamp* sa daalóo, ęla mulatere ni fakeró Talené keletómó mulótua dere *bred* otamo muóo erepó. Ai be kené doita, Kótómó kae tukóló muló betere tikipó.

³ Me aleyóló muló betere be keta, hapólui kutiné sataę erepó. Ai be kené doita, Kótóné ama ala betę eraai mo kae tukóló muló betere tikipó.

⁴ Ai be ke tuamó felé kęlaa wale fetera kaae ęla biliyaaire tiki *kold kapané* aleyóló daalóo, Kótóné ama so whipaae wisi ala eraalopóló ere dirii fo aseýóló buló betere *bokis-kélé* mulóo erepó. Ai *bokis* husiróló *kold kapa* datekęaró beterapó. Ai *bokis* dolomó, *kold kapané* aleale wutimó *mana* o deróló mulóo, Eron-né dotó tiki aę sokoretei mulóo, Kótóné dirii fo aęere kane fake tamokélé bulóo erepó.

⁵ Ai *bokis* tómó, Kótóné ama mo kae ere de fęane *serupim ensel*-rape suróló aleale ęla me uté daayóo, me ité daayóo erepó. Ai *serupim ensel*-tamoné baase dorokó faróló so whiné dowi ala kemeręleta dere tiki husiró beterepó. Atére alarape fea bete etérapóló, mió mo turó dęné enénipó.

⁶ I bope yale ęla ęla fea atéro taleyóló muló betepa, mo so whimó Talepaae momaratere whirape folosóró ere be kemó, atimané ditere kutó diyaa, hutua yalepó.

⁷ Tétua yaletai, mo u tuamó ere be kepaae ti so whimó Talepaae momaratere doasi topo whi ę maaté betę ba fomó, mo betę félitóró fua

yalepó. Téturaalu, ai be kepaee naase hãle feni, *bulmakau-ró meme* hupu sameatamotóró sóró fua yalepó. Atétua yaleteita, Talené atima kwia melaqsóró seséturaalu, ama yale dowi alapí Talepaee melóo, nalo ti mo so whiné dowi alapóló tuéni, mo ala nisyóló du betale dowi alamó melóo, dua ipakalepó.

⁸ Mió ai be hãle tẽpa, Kótóné mo kae ala ere be tuãpaee sókó faaire tu hãle ai kinapa kelae yóló, so whĩpaee Dẽi Kepe Wisiné hãkearóló yó mótu beterapó.

⁹ Ti take Talepaee me ọla hãle matere alaró hupu simó sukũlaa dalatere alatamoné ai ọla sóró wale so whiné hosaa tuãmó mole sekei ala mo ti wisiranénire ala mió i alimó betere so whiné tué yópóló, hãkearóló yó matapó.

¹⁰ Atéró, ọla nokole alakélé, wẽi nokole alakélé, Kótóné wisirapó yópóló, kae kae ala yóló wẽiné fokutu betere alakélé feata, mo tó tiki maaté wisiróturaalu du beterapó. Talené ama dã tẽteróló kaae tawaaire kisi alané tó tiki maaté wisiróló ai du betere alarape fea mo ti kemeraalopó.

Yesu Kerisoné samea suné farale ala

¹¹ Mió dãpaee i eró betere wisi alarape eraai, Keriso ą so whĩmó Talepaee momaratere topo whĩ bitĩ furaalu, folosóró ą doasi momatere kuti be wisimó buó dealepó. Ai beta, i haemó mo whiné naasenékélé ó mepaae ọla ọla aleale sukamókélé tẽni, mo taketi Tale ą betere tikimó hãle tẽne bepó.

¹² Keriso ą Kótóné ai kae tukóló muló betere tikipaae sókó faairaaalu, *meme ó bulmakau* hupu malené samea sóró feni, suka fea mo ti muó tanópóló, ama samea mo betã félimótóró melóló, ą ai be tuãpaee sókó felepó. Tétu, so whĩ fea dowi alané dokóló mupa, ai sameané teraayóló mo ti betó tanópóló dupuró beterapó.

¹³ Mepaae whĩ dené Kótóné yaqse yóló mole fo tukóló, nalo ama ala eraai momatere bepaee faqsóró doasi fo mulapó. Atérené *meme ó bulmakau* wã hupu sameané ó *bulmakau* so utũ hupu simó biliyale fapo terepeyóló, ai yale alapí kemeranérapó. Atéró, nalo ti Talené ala eratepa fõ muni, mo sumó eranérapó. Ti ai alarape feata, hãle tó tiki maaté fukuturaalu dapó.

¹⁴ Tẽyaletẽi, ai du betale alarape bosenóló, mo ti betere Dẽi Kepe Wisiné Keriso ą fotokqratepa, me alakélé munire betere bete wisinaale Kótópaae hãle melalepó. Dãné hosaa tuãmó mole dowi alané sukutere alapaae ąlisóró fu betepa, Kerisoné ama sameané sumó kemeranérapó. Atère beteta, mo ti betere Kótóné ama ala dãné erópóló yalepó.

¹⁵ Keriso ą atẽyale betené Kótóné so whĩ tao saalopóló, kisi yóló mulale dirii fo eraaire tuã whĩ alée felepó. Aita hãle mei, Kótóné ą beterepaee ape yale so whiné ama eraalopóló mulale mo ti muó tawaaire ọla wisi sópóló yalepó. ą atéró sukãle alata, folosóró ere dirii fo aqmó bitu, dowi ala du betale so whĩ dokóló moletẽi, teraayóló hãle fópóló, dupurótu erapó.

¹⁶ Me whĩ ą sukuturaalu, ama mómu ọla taleyóló sae yóló mulatere fo kisipa muae. Ai whĩ ą sukuni hãle betepatei, ama ọla ọla hapale taleyóló sumipó. ą sukutepa, nalo ti ama yóló mulale fotóró sya fóló senérapó.

¹⁷ Ti noatepae, kale whiné ama yóló mulatere fo sya furaalu, ą sukuni hãle betepa, ama ọla ọla taleyóló saalomeitei, ą sinitẽpa ti senérapó.

¹⁸ Atétu dere kaae, Kótóné ama so whĩ tao saalopóló folosóró ere dirii fota, *sipsip ó bulmakau* hupu samea sókó faraleteiné diriralepó.

¹⁹⁻²⁰ Kótóné yae yale fo fea Mosesné mo so whĩpaee yóló kemetepa, i ala yalepó. *Bulmakau* hupu malené samearó mo wẽitamó belere tikipaae fóló, mo sonaare *sipsip* hupu nikiró *hisop* ni teteĩtamomó tópuró

sóro asere sókumókélé so whinė tikimókélé, apuralepó. Ai ala yóló kemetepa, i fo yalepó.

“Ita, Kótóné ama tukóló muló betere dirii fo sya fóló, eró tawae yóló diriróturaalu, eraterere samea i ape,” yalepó.

21 Ai ala kaae, Talepaae momayairaaalu tene kuti bemókélé, ai be tuámó Talené ala eraai mole ọla ọlamókélé, Moses-né ai samea sóro apurótua ipakalepó.

22 Ita, mo dere alapó. Kótóné tukóló muló betere foné fea ọla fea Talené ama ọlapóló ọale mulóturaalu, sameané betá fokonérapó. Samea sókó farénitepa, ti dowi ala tokóló aluranénipó.

23 Hepen bemó ere ala sūróló, i haemó aleale mo ọla ọla Talené amapóló ọale mulóturaalu, samea dilótua yaleteti mo donorapó. Tépateti, hepen bemó mole mo alarape fokaai, ti i haemó mole ọla bosene fale ọla wisinaalené sūmó fokonérapó.

24 Ti Keriso ọ sukóló kepaayóló furaalu, hepen be sūróló i haemó mo whiné tẹyale bepaae sókó feni, mo hepen bepaaetóró sókó felepó. Atéró fóló, Kótó betere felekemó bitu, mió ọ ọ so whi tao sere tuá whi beterapó.

25 Kale momatere be tẹteróló kaae tare topo whita, whiné tẹyóló ama kae tukóló muló betere be tuapaae ba fo dokọ mo betá féli furaalu, ama samea sóro feni, hupuné samea sóro fua dapó. Ai whirapené dere kaae, Keriso ọ hepen-paae momó fu, momó fu ini, mo betá félimótóró ama tiki Talepaae hẹle melóló, sókó felepó.

26 Keriso ọ hepen bepaae dekéro félimó fuasóro, ti i haemó ere ọla ọla fea keké nale alimó kaae sóro, sekei ala dekéro félimó beleté fu bituapó. Těni, i kemetere alimó ọ Kótó beterepaae mo betá félitóró sókó fóló, dowi ala mo ti kemeróturaalu, ama betere bete Talepaae hẹle malepó.

27 Ọ so whita, Talené ere fo dokonóturaalu, bitiré fóló betá fapotóró sukutua dapó. Atéró sukale

kilipaae, ti ọané yale ala Talené taleyaalopó.

28 Ọ betá féli sukutere kaae, so whi feané dowi ala tokóló aluraai, Kerisoné ama betere bete Talepaae mo betá félimótóró melalepó. Atéró mió ọ momó waaireteita, dowi ala tokóló aluraai waalomeitei, ọ wópóló kaae tawóló betere so whi tao sóro mo ti wisiyóló beteraai dapesene waalopó.

10

So whiné dowi alamó Yesuné betere bete mo betá félitóró male ala

1 Kótóné tukóló muló betere fota, mo ti muaaire ala mei, take nalo waaire wisi wisi alané aso maaté erapó. Atére betené kale tukóló mole fo sya furaalu, ba fo dokọ hupu dóló moma yó tare alané Kótó betere felekemó bitu faaire so whiné sekei ala mo ti wisiranénipó.

2 Ai alanétamo so whiné hosaa tuámó mole kisipa tiki fea mo betá félitóró wisirólúasóro, ti atima etei kaae dowi ala yalepóló, atimatei Talepaae momaratere ala dekéro yó ta uameipó. Ti noatepae, atima etei kaae dowi ala yalepó tué muameipó.

3 Atérené ba fo dokómó hupu dóló momatere ala hẹle deté fu betere kilitu, dowi ala kementi, atima tuámó hẹle mulapóló hẹkearóló yó matapó.

4 Ti noatepae, wá *bulmakau* ó *meme* hupu sameané dowi ala tokóló mo aluranénipó.

5 Atérené Keriso ọ i haepaae wóló i fo yalepó.

“Hupu dóló momatere alaró hẹle matere alatamo naao hẹkese inipa, naotei ẹ mo whiné tiki daaróló beteralepó.

6 Simó sukulaa daróló momatere alaró dowi alamó Talepaae hẹle matere alatamo kilituraalu, naao kisipa felénipó.

7 Atétepa yalo duraalu, Ẹ tẹteróló kaae tare Kótó, kale bopeyóló mole asẹ tuámó ere fo mo dokonóturaalu, naao kisipa

mole ala eraai ẹ wóló i betere ape,' ” erapó.

⁸ Folosóró ama duraalu,

“Kótóné tukóló muló betere foné i ala yae yóló mupatei, hupu dóló simó sukɔ́laa dalatere alaró Talepaae matere alatamokélé, dowi alamó matere alakélé, fea naao kolóló hekesenipó,” erapó.

⁹ Ai alarape yale sisópaae ama duraalu,

“Naao kisipa mole ala eraairaalu, ẹ i wale ape,” yalepó.

Atéroró, folosóró hupu dóló du betale alarape tokóló taae faróló, ai sirimó ẹ sukale ala mo ti yó tanópóló eralepó.

¹⁰ Yesu Kerisoné ama tiki Talepaae mo betɔ́ félitóró hɔ́le melóló sukaleteiné, Talené ama kisipa mole alatóró sya furaalu, dɔ́ ama so whípóló mo kae beteralepó.

¹¹ Be deṭere dokọ fea momatere be kae tare whirapené Talepaae hupu dóló momaraterere ala hɔ́le yó tarapó. Atétere alané dowi ala mo ti tokóló aluranénipó.

¹² Tépatéi, mió i bopetu betere momaraterere doasi topo whi Yesuné dɔ́né dowi ala tokóló aluraairaalu, ama betere bete Talepaae mo betɔ́ félitóró hɔ́le malepó. Atéyale kɔ́lipaae ɔ́ ama alima Kótóné turu naase eró betere tikimó fóló betalepó.

¹³ Ai alarape kemeróló, mió ɔ́tamo bóe du betere whi fea ama ṭeteróló só deraaire ala betɔ́ Kótónétei erópóló, kae tawóló beterapó.

¹⁴ Ti noatepae, mo betɔ́ félimótóró ɔ́ sukuturaalu, Talepaae ama hɔ́le male alané wisiróló, mo kae so whi betó tanópóló yalepó.

¹⁵⁻¹⁶ Deji Kepe Wisinékélé Talené ai ere ala dɔ́paae yó móturaalu, folosóró i fo dapó.

“Ai alarape yóló kɔ́lipaae yɔ́lo atima tao saairaalu, yóló mulatere diri fo i ape.

Yɔ́lo tukóló muló betere forape atima hosaa tuámó mulóo, atima kisipa keteni tué

yó tanópóló yɔ́lotei eróo yaalopóló,” Talené erapó.

¹⁷ Ai fo tómó me beleróló duraalu,

“So whi Kótóné fo aomó bitini, atima kisipa mole ala maaté sya fu betere alaró mepaae dowi alatamomó kwia meni, yɔ́lo aluróló kisipa keteraalopó,” erapó.

¹⁸ Ai dowi alarape feata, Talené mo ti kemeró betepa, hupu dóló Talepaae matere ala momó kae hɔ́le noatepa yaaloé?

Talené ala taaréni, hɔ́le eró tawae ere fo

¹⁹ Térapa, no nerape-ó, dɔ́paae Yesuné ama samea sókó faló betereteiné Kótóné mo kae ere be tuɔ́paae faaire wini, mo halaaíné sókó fenérapó.

²⁰ Taketa, ai be ke satale yóló oleró betere kuti tuámó sókó fua yalepó. Mió Yesu sukóló ɔ́ mo ti betere bete matere kisi tu alée faleteiné ɔ́ tuámótóró sókó fenérapó.

²¹⁻²² Ai ala maaté mei, Kótóné fake so whi tao sóró, momaraterere doasi topo whikélé betepa, dɔ́ ɔ́paae tué tiki tiróló bitu, hosaa tuámó haɔ́tamo Kótó betere felekepaae fenérapó. Atéturaalu, dɔ́né i dowi ala yalepóló hosaa tuámó sekei kisipa muteretei ama sameané fokóló feléroo, dɔ́né tikikélé mo kikisi wejíné fokoo, ereteiné mo halaaíné fenérapó.

²³ Ti noatepae, Kótó ɔ́ta, dɔ́ so whipaae eraalopó dere wisi ala hɔ́sókó fóló taaréni, mo eraalopóló dɔ́né so whipaae du beteretei taaróló haepaae derepaalomei, haɔ́tamo yó tawaalopa sae.

²⁴ Dɔ́né no nepaae yaala sókó fole alaró wisi alatamo fakeyópóló, ketekẹ u bulótu i bulótu dere alatamo netéro yaaloé yóló, tué teketu betae.

²⁵ Mepaae so whi atima Keriso fake tourótua dere tikipaae wale hótu dere kae, dɔ́ momókó yaqse. Téní, Talené dɔ́ dape saaire be de felekemó walapa, betere dokọ ama ala erateretei taaréni, ketekẹ u bulótu i

bulótu dere ala mo ti fakeróló deté fu bitiépe.

²⁶ I bete mole mo fo dāné wosóló tuérutei dowāae fóló, dowi alatamo hāle yó tapa, ti ai ala kemerópóló Talepaae melaaire ɔla me kae munipó.

²⁷ Kótótamo atéró bóe duraalu, du betere dowi ala hāle yó tapa, Talené fo tokótamo yóló só deraaitere alaró ai whīrape dalaaire sitamo kolóló, mo wió yae.

²⁸ Take mepaae whīné Moses-né aseyóló muló betere fo tukóló yale ala, tamo ó sore whīné kolóló mopó depa, ti ai whī kōletere ala ini, mo ti sinópóló dua ipakalepó.

²⁹ Mepaae so whī dené Kótóné naalema belei ɔla kae aɔróló tēiya tēiya yóo, Talené ama fo dirirale sameané fokóló kae beteró betepatei, ai samea hāle ɔla kae aɔróo, Talené ai whī hāle hamokoróló tao supatei, ai ala erótu betere Kepe Wisi faleyoó depa, ti atétere whī ɔ kwia saairetei hāsókó faalopóló de? Ti folosóro Moses-né yale fo tikitepa, dowi kwia mo salepó. Atéyaletei, mió ai alarape dere whīné saaire kwiata, folosóro sale kwia bosenóló mo doasi saalopó.

³⁰ Ti noatepae,
“Kwia tokó matere ala hāsókó feni,
mo yalotei yaalopó,” yale sekéta, dāné kisiparapó.

Me fo i ape.

“Talené so whīné du betere ala mo amatóro taleyaalopó,” erapó.

³¹ Mo ti betere Kótóné naase tuāpaae foleteita, wi alapa mo wió yae.

³² Diāta, mo take bitiré wale sukamó, Kótóné fo woseté waletéiné diā tuāmó deyoó falapó. Atéremó, diāpaae kae kae sekēi ala wapatei, diā wiyóló botokó feni, mo diriyóló betale ala kisipa muae.

³³ Ai maaté mei, me sukamó diā so whī feané keletómó sóro daalóló, susupui alaró haleraterere alatamo eróo, me sukamó diā sere sekē kaae, diaaɔ no nerapepaaekélé eratepa, diākélé atimatamo betāmó titiyóló daalu beleyóo, dua yalepó.

³⁴ Atére kaae, atimané diaaɔ ne norape *dipula* beteratepa, kōle duraalu, atima tao sua yalepó. Atimané diaaɔ mole ɔlakélé fasó supa, mo ti muó tawaaire ɔla wisinaale saai dapóló hāituraalu, atima sópóló taalatua yalepó.

³⁵ Térapa, ai ala deté furaalu, diaaɔ kisipa tiki tiró betteretei hāle ɔla kaae taae faréni, mo hotowaró tao tawae. Atétepa, ti mo dupu wisinaale saalo ai ape.

³⁶ Kótóné ama kisipa mole alatamo eratepa, ti ama diāmó melaai dapóló bopere ɔla saasepólópa, diāné kisipa tiki tiróló, diaaɔ du betere alatóro hāle yó tanérapó.

³⁷ Ti noatepae, Talené i fo erapó.
“Mo hāleke sukamó waalopó ere seké ɔ waaitere be de hīliki faréni, ai be demótóro mo waalopó.

³⁸ Téyaalotei, yalo donoi alatóro erótu betere whīta, ti kisipa tiki tiratere alanétóro betaalopó.

Ama kisipa tiró betere ala momó wotāale depa, ti ai whītamo yalo kisipa felé yaalo meipó,” erapó.

³⁹ Tépatei, dā atei kaae wotāale yóló aluyaaire so whītamo touyóló bitini, āpaae kisipa tiki tiró betepa, dā aluyaqsóro Kótóné tao serapó.

11

Kisipa tiratere alané mo betenérápó

¹ Tué tiki tiróló betere so whīné nalopaae yaaire wisi ala mió kilinitei, take mo kelaalopóló diriyóló kisiparuraalu, hāitu beterapó.

² Mo take betale so whīné atei ala deremó, Kótóné mo wisirapóló atima dukiró beterapó.

³ Kótóné i ala yó fae depa, ere ɔla ó betere ɔla ɔlakélé fea motóro yó fipakalepó. Ti mió kelené keletere ɔla ɔla feata, kelere ɔla sóro aleni, ama fotokó bole fonétóro kaaró beterapóló, dā Talepaae tué tiki tiró bettereteiné mo diriyóló kisiparapó.

⁴ Ebel ɔ tué tiki tiró bituraalu, Talepaae mo wisiyóló hāle maletéiné noma Kein-né male ɔla

teterélipakalepó. Ti Ebel a kisipa tiki tiró bitu matere ɔla Talené kilitu, wisirapóló a dukiróló mo donoi whípó erapó. Ebel aṭa, take sukupatei, Talepaae ama kisipa tirale ala asemó mulu, dapaae haḷe du beteraṭpó.

⁵ Inoke Talepaae kisipa tiki tirale betené a sukuni, itéro mo betepatei, Talené hepen-paae dapesó horapó. Mepaae whirapené a kekalemó, Kótóné dapesó feleteiné mo koló fenipó. Kótóné *buk*-mó duraalu, Inoke a hepen-paae faai i haemó haḷe bitu, Kótóné ama kisipa mole ala erótu betepa, a mo hekesené sinipakalepó.

⁶ Mepaae kisipa tirénire so whinə Kótó a hekesé yaaire ala mo eranénipó. Ti noatepae, mepaae so whi de Kótó beterepaae wapa, ti a mo beteraṭpóló kisipa tiróo, Kótó a i betere ape yóló yó melaalopóló keteketamo kekita betere so whi kilitu, Kótó a mo hekeserapó.

⁷ Talené Noapaae take naao kilini yale ala nalopaae mo eraalopó yale fo Noané mopóló kisipa tiralepó. Atéru, a tuamó Kótópaae mo kae wi yóló, ama naaleraperó atimané sorapetamo yóo, ama soma atimaamo yóo yóló betá aluyaqsóro, tué tiki tiró bitu nuku alipakalepó. Atéyaleteiné ai alimó betale so whinə dowaae fóló du betale ala mo só deralepó. A atéro tué tiki tiratere ala Kótóné kilitu, mo donoi whípó yaaire doi melalepó.

⁸ Talené nalopaae Abraham a melaaire hae kwiapaae fópóló, doteyaai apaae ape yalepó. Ai fo depa, a faaire tiki kisipa inirutei, tué tiki tiró betere alané Kótóné dere fo mo betá wosóló felepó.

⁹ Kótóné Abraham apaae yale fo mo eraalopóló tué tiki tiróló, a melaalopó ere hae tikimóte i uké whi kaae bitu, kuti be torokóló teté kutu betalepó. Ama naale Aisak-kélé, Jekop-kélé, ama ere fo dokonóturaalu, ai hae tiki saaire whirapetei, Abraham a yale kaaetóro deté kutu betalepó.

¹⁰ Abraham-ta, a betere haemó kisipa muni, take nalopaae dirii ɔla sóro tene mo ti bemó betaalopóló kisipa mutu, kaae tawóló bitipakalepó. Ai be teyaai daḷe sóo, be teyóo yale sekéta, Kótó atórotipó.

¹¹ Abraham a mo ti otere yóo, soma Serakélé haḷe ni daayóló sere yóo epatei, tué tiki tiró betere ala Talené kilitu, naale deyaaire fotokó bulalepó. Ti ai ala eraalopó yóló mulale sekéné fo mopóló kisipa tiki tiraleteiné yalepó.

¹² Ai betá whitei a otereyóló mo felekemó sinaai du bitutei, ama deale naalené kaaróló, naale senaale mo haḷe ɔla kaae deté felepó. Ai naale senaaleta, samó daale hōreró wei atikātamó kaae ereteiné dosāyaaire mo sunipó.

¹³ I dosāyale whirape atima fea kisipa tiki tiratere ala haḷe deté fu betepatei, sukutua yalepó. Ti atima haḷe betale alimó kale melaalopóló muló betere ɔla atimané sinitei, mo umó teó wou betepa, tuéné maaté kolóló mo kée deté fu betalepó. Atétu, atimané duraalu, “Daṭa haemó betepatei, i hae tale mei, uké whi kaae i betere ape,” du betalepó.

¹⁴ Atei kaae fo dere whirape atima mo ti betaaire hae tiki kekita beteraṭpóló haḷearóló yó matapó.

¹⁵ Ti atimané atei kaae dere fotamo, take taaróló wale hae tikimó uasóro, ti atima turuku bepóló kisipa mutu, momó fesaae fole ala uapó.

¹⁶ Aténi, mo ti betaaire hae wisipaae fenée kisipa mutu beterepó. Ai hae tikita, me kae mei, mo hepen betórotipó. Atéreteiné atima Kótópaae duraalu, yaṭa da tetéroló kaae tare Talepó depa, ai fo wosetu Kótó a haleni, mo dono dapó kisipa mutapó. Ti noatepae, ai be huluata atima mo wisiyóló beteraṭpóló, ama taketi donoróló muló beteraṭpó.

¹⁷ Abraham-né kisipa tiki tiró betere ala Kótóné kaae kolóló, su sale sukamó, Abraham a kisipa tiró bitu, ama naalema Aisak dóló simó sukūlaa dalóló Talepaae haḷe

melaai yalepó. Kótóné ɔpaae wisi ala eraalopó yale fo tuɛrutei, ama mo betɔ betere naale daai yalepó.

¹⁸ Take Kótóné ɔpaae duraalu, “Naao naale Aisak-né detere naalené naao doi muaaire fake fi-raalopó,” erapó.

¹⁹ Ti Abraham-né ama ai ala yaleteita, mo ti sukutere whi Kótóné ama sumó kepaaraalopóló kisipa mutu yalepó. Até yaleteti, ama naalema Aisak ɔ sukóló momó kepaayale whi kaae aɔpa dape salepó.

²⁰ Aisak ɔ Talepaae kisipa tiró bituraalu, ama naale Jekop-ró Isotamo nalopaae betaaire alamó kisipa mutu, foné atimaamo wisiralepó.

²¹ Atéyale kaaetóro, Jekop ɔ Talepaae tuɛ tiki tiró bitu, ɔ felekemó sukɔairaalu, ama dotó tiki tómó tiróló daalu, naalema Josep-né naale tamo foné wisiróló, Talepaae mo kée yóló momayalepó.

²² Josep kisipa tiróló bitu, ɔ sukɔaire be de feleke depa, kale Israel fake so whi Isip hae kwia taaróló, torokó faalopóló kisipa mutu, atimapaae ama diri sóro fae yalepó.

²³ Isip hae kwia tɛteróló kaae tare topo whiné Israel so whiné naalerape dae yóló tukóló mulélipakalepó. Ai fo epatei, Moses-né hamaró alimatamo wini, Talepaae betɔ tuɛ tiki tiró bitu, ai naale wisinaale daɔsóró, wélié sore tuɔmó ɔ hyó mulalepó.

²⁴ Moses doayóló Talepaae kisipa tiki tiró bitu, ɔ topo whi Fero senaalemané naalepó yaɔse yóló fo mulalepó.

²⁵ Moses ɔ sawa sukamó maaté tó tikimó felétere dowi ala yaai kisipa muni, Kótóné so whipaae erótu betere seké ala ɔpaaekélé erópóló kisipa mutu, Talené so whitamotei touné felepó.

²⁶ Moses ɔ so whi tɛteróló kaae tare seké Kerisoné ala erótu beteremó, faleyóló haleraterere ala kolósu, Isip haemó mole wisi wisi ɔla kolósu yalemó, Kerisotamo betere ala mo doasi ke boleteiné take nalopaae

Kótóné dupu wisi melaalopóló kisipa mutu, ɔ ai ala sya felepó.

²⁷ Moses ɔ Talepaae kisipa tiró bitu, kale Isip hae kwia tɛteróló kaae tare topo whi fopaae buóló, ɔpaae seké ala eraɔsórópóló wini, Isip kwia taaróló felepó. Ti noatepaae, aita kelené kelenire seké ama kelereteiné, ama yaai dere ala betɔ hale yó taruraalu yalepó.

²⁸ ɔ Talepaae kisipa tiró bitu, Kótóné dotɛyale whi dele *ensel*-né Israel fakené topo naalerape daɔsóró, bosene fele be demó ɔla detere alaró wɔ *sipsip* hupu malené samea dilaterere alatamo, Talené ɔpaae yae ala deté fu betalepó.

²⁹ Kótóné so whi Talepaae kisipa tiró bitu, sonaai wéi kɛla tuɔmó tukóló, mo ere hae tiki kaaemó atima tɛyóló felepó. Tétepa, Isip fake atimakélé Israel fake yale kaae tɛyóló felemó, wéiné atimatei mo ti alurélipakalepó.

³⁰ Talepaae kisipa tiró bitu, Israel fake so whi wéikeró be demó, Jeriko be hulua bopére dopóku bolaa aɔró bopé yóló kutu betalepó. Atéyalemó, kale doasi dopóku ama kɔleaanétei kolokóló derepelepó.

³¹ *Moni* saairaalu nópu nuku betale so Rahab ɔ Talepaae kisipa tiró bitu, kale bóe sɔ fele whirape ama bepaae wisiyóló dape salepó. Téyaletéiné Talené fo tukóló dowɔae fu betale so whi fea dóló kemeróturaalu, ɔ betɔ haɔsókó felepó.

³² Atimané ai yale alarapemó yaɔ kae me noa fo yaaloé? Kale doasi doi mole kisipa tirale whirape Kideon, Barak, Samson, Jepta, Depit, Samuel, mepaae Kótóné kóló whirapené yale alakélé fea diɔpaae dekéro uɔtei, yaaitere be de dekéro munipa taalatapó.

³³ Ai whirape atima Talepaae kisipa tiró bitu, mepaae tɛteróló kaae tare topo whirapetamo bóe dóló atima tɛteróo, so whi mo wisiyóló kaae taru donoi ala eróo, Talené atimapaae melaalopó yale ɔla mo sóo yalepó. Atéro Talepaae kisipa tiró

bituraalu, whi dó nokole haq *layon*-rape kulumu faaralepó.

³⁴ Whi dokole doasi simi surukó fóo, whi dele fosói sepakekélé hasókó fóo, dua erapó. Atima mo whi bépatei, Kótóné doasi fotokq bulalepó. Tétu, atima bóe duraalu doasi fotokqoné kae kae hae kwiamó wale bóe whirape dóló mo ti kemeratepa, mepaae hasókó fele whirape ti botokó dapo yalepó.

³⁵ Mepaae sorape atimané naale senaale ó omarape sukaletei, momó kepaaratepa atimatamo betamó bitua yalepó. Mepaae so whi atima kisipa tiró betepa, mené doasi susupui ala eróturaalu, diq teraayóló faraalopa, Talepaae dowi teka fo yae yóló setua yalepó. Ai ala depatei, atima sukutepa, momó kepaayóló Taletamo wisiyóló betaalopóló kisipa mutu, atei kaae fo yaalo meipó, dua ipakalepó.

³⁶ Mepaae so whi faleyóló fokosoi ala yóo, mepaae so whi ti dirii képiné dokóló *dipula* beteróo dua yalepó.

³⁷ Mepaae so whi kapo duné dóo, mepaae ti ni tikitere *saw* fosóné fosóné tuamó tekéetamo yóo, mepaae bóe dele sepakené dóo, dua ipakalepó. Mepaae so whi hoko kuturaalu kutikélé nokole q̄la ó bekélé meitepa, *sipsip* ó *meme* hupu sekaq̄ bukutua yóo, Atima mo yoleale betepa, susupui alaró kae kae dowi alatamo eróo dua yalepó.

³⁸ Atima atei kaae seke su be-tale so whi kolósu, i haemó betó mole mo so whi kolósu depa, seke sere so whiné atima mo belei aq̄róló teraae falapó. Seke sere so whi atima torokq̄ kuturaalu, kópu kaae fi tikimókélé, hasi fosómókélé, kapo dolomókélé, hae dolomókélé, hoko fité kutua ipakalepó.

³⁹ Ai dosayale so whi atimakó mo betq̄ whinékélele Talené melaalopó yale q̄la sinipatei, kisipa tiró betere ala kilitu, Talené mo wisirapóló atima dukiralepó.

⁴⁰ Atimapaee erale alaró dapaee

eraterere alatamo, touróló eraté fóló mo ti kemerópóló, Kótóné atimapaee erale ala bosenóló, dapaee eraaire ala wisinaale ama tukóló mulalepó.

12

Kótóné ama naale senaale kópaee fupa, donoróló deké sua dapó

¹ Térapa, Kótóné doasi alarape eratepa kelalepóló u bope deté wale so whiné dā bopéro beterapó. Atérapa, Talené atima tao sóró erale alamó kisipa tiraterere kilitu, dā sururu yóló furaalu, mepaae bi pire q̄la q̄la taae falóo, dā hapale dée nópóló ekeleper-aterere dowi ala taalóo, yaalopó. Tétu, Talené muló betere dālemó sókó faairaalu, naase hāle sururu yóló fótóro tawiépe.

² Atéro furaalu, kisipa tiraterere alakélé amatóro kaaróló, mo ti kemeraterere alakélé Yesunétóro dua dapó. Térapa, dané kelené ai seké atóro kikéyóló kaae tawiépe. Ti take nalopaae hātere ala mo eratepa kelaalopóló kisipa mutu, ai seké q̄ filipaa ni tómo doasi sekei ala sóo, halei ala eratepakélé me q̄la meipóló hāle siré fóo yalepó. Atéyale qilipaae q̄ hepen-paae fóló, Kótóné fea ala teteróló kaae tare tikimó, ama turu naase demó betalepó.

³ Ti take dowi ala dere whirapené Yesutamo bóe duraalu, sekei ala apaae eratepatei, hāle beleté fu betalepó. Atérapa, diāpaaekélé sekei ala eratepa, diā fomoyóló haepaae derepaqsóro, ama ai ere alatóro kisipa muae.

⁴ Mepaae whirapené dowi ala fak-erótu betepa, atei kaae dowi ala dorapóló diāné sesé deremó, diā dóló samea sókó fatere ala ini, teópó.

⁵ Ti diāta, Talené ama naalepóló ketekē bulótu, ere fo diaaq̄ kisipa keteró beterapó. Ai fo i ape.

“Yālo naale-ó, Talené ya donoróturaalu dóló supuratepa, ai bete mu-nire ala dere nisi yaq̄se.

Aita, diaaq̄ du betere dowi alamó diā foné sirapa, seke duraalu, hōyóló taalaq̄se.

6 Ti noatepae, Talené ama hosaa mulu yaala sókó fu betere so whi donoróturaalu dóló supuróo,

ama naalepóló dape sere naalerape atimané hasókó fole alamó kwia melóo, dua dapó,” erapó.

7 Diapaae sekei ala erótu betepa, ti aita diá Talené ama naale donoróturaalu dere alapóló kisipa mutu, beleté fu betae. Ti mé naalekó donoi tūpaae fópóló, ama alimané foné sóró dele ala dumié?

8 Kótóné naale senaale fea hasókó fupa donoróturaalu, supuróló dua dapó. Diá hasókó folemó, Talené dóló supurénitepa, ti diá ama naale senaale bitini, hōko naale senaale ai ape.

9 Ai fotamo olekeyóló me dere fo i ape. Dā fea kōpaae fole sukamókélé, mo hāle betere sukamókélé, sekei ala beleyópóló fotokō bulóturaalu, i haemó betere ayarapéné dā donoróló supurótua deretei kisipa muae. Atétere alata, atimané mo dono dapóló kisipa mualepó. Ai ala mo ti bosenóló, dāné kepe tēteróló kaae tare Ayané dā donoróturaalu dóló supuratepa, ti ama erópóló ā aomó sukóló betenérápó.

10 I haemó betere dāné mo ayarapéné dā tū wisipaae fópóló kisipa mutu, donoróturaalu sawa sukamó maaté dóló supurótua dapó. Tépatēi, dā Kótóné ama kae ere wisi ala tuāmó beterópóló kisipa mutu, dā kōpaae fupa ama donorótu beterapó.

11 Donoi tūpaae fópóló, supuratepa sukamó felé dumi, supu dua dapó. Téyaalotei, ai alané donoróló asa dere so whiā, take nalopaae hosaa muni deyóló mo dua betere alaró, mo donoi alatamo atima tuāmó epa ke-laalopó.

12 Térapa, sekei alané diá fótururóló Talené ala diaaō erótu betteretei haepaae derepaōsóró, bére hó naase fotokō bulatere ala du betae.

13 Diaaō doalére hó mo ti doyaōsóró, diá kwēyaaire tū mo wisiyóló aleyae.

Kótó hōróló sisópaae eraōsóró hotowaró kaae tawae

14 So whi featamo bōe dóló hōle sere ala ini, Kótóné ama hosaa muni deyóló dua betere alaró ama kae ere alatamo, diā tuāpaae erópóló, ketekē butu betae. Ti Kótóné ama mo kae ere ala munire so whiā, Tale mo ke-laalomeipó.

15 Diākó me whi ama hēkesere ala sya furaalu, Kótóné hamokoróló hāle tao sere ala hasókó faōsóró yae. Tétu, diaaō ne notamo mutere dowi hasekai kisipa so whi feapaae tokóló, me whi doraōsóró, mo hotowaró kaae tawae.

16 Diākó mepaae so whi nōpu nokole ala ó Kótó faleyóló hōko betale whi Iso kaae betaōse. Ti Iso āta, alimané mómu ōla ōla saaire topo naaletei, ā wotēpa ai mómu ōlané betā be demó naaire ōla nomatamo dupuyalepó.

17 Atéyale kilipaae kale sekéné ama alimapaae ākélé wisiraterē fo yae yóló woletamo yaletēi, alimané ama dere fo mo wosenipó. Atétepa, ā woletamo yalemókélé, ama tuē tiki feteyaaire sūni, mo hapólu yalepó.

18 Take Talené so whi fea touyóló bitu, kelené kolóló olaa dere hasi fosó erepó. Ai hasi fosómó si dōo, be mo diliki yōo, doasi beséró hali tikitamo wōo, mepaae mo winé sini alakélé eróo, dua yalepó. Ti diāta, atēre hasi fosópaae wénipó.

19 Ai hasi fosómóta, ukulumó wuti hale yōo, mené fo fakeyóló depa wosóo duraalu, atima atēi kaae fo woseterē hōrapa, me yaōse du be-talepó.

20 Ti noatepae, Talené atimapaae yóló mulóturaalu,

“Ai hasi daale felekepaae so whi ó hupu, na ó kae kae ōla fupa, ti kapo duné dóló sukunae,”

ere fo atima wosaletēiné faalo wiyalepó.

21 Moses-né ai hasi fosómó mo winé sini ala du betēpa kolóló, i fo erapó.

“Ē mo winé sukuturaalu diri furu furu dapó.”

²² Ti diąta, atéyale hasi fosómó wóló bitini, mió dią betere hasiné doita, Saion-pó. Ti dią wóló ai betere tikita, hepen bemó Kótóné ama tẹteróló kaae tare doasi Jerusalem be hulu-apó. Ti diąta, *ensel*-rape ni sóku kaae mo dekéró touró bitu, hẹkesetu betere tuámó wóló ai betere ape.

²³ Aita, Talené ama topo naale senaalepóló sóró betero betere so whị fea touró betere tikipó. Ti ai so whịné doita, hepen-mó aseyóló muló betera. Ti diąta, so whị feané dere ala taletere Kótó beterepaae wóló, ama take donoróló betera so whịné keperape betere tikimó, ai betere ape.

²⁴ Diąta, ama so whị tao saalopóló yóló mulale kisi fo dirirale tuą whị Yesu beterepaae walepó. Ti ai sekéné ama samea so whịné tikimó apuróturaalu yale foné Abelné sameané dora yale fo tẹteró betera.

²⁵ Diąpaae ai fo du betere seké diąné sisópaae eraşóró yae. Ti noatepae, Kótóné kutó dirale mo hae whịné so whịpaae duraalu, “Diaaọ hoko du betere ala taarénitepa, ti Kótóné kwia melaalopó,” dere fo woseni, sisópaae eraleteiné dowi kwia matere ala atimané mo salepó. Atérapa, hepen bemó betere sekéné dere fo sisópaae erateremó, atimapaee ai erale ala mo bosenóló, dąpaae melaaire dowi kwia netéro hşsóko faaloé?

²⁶ Take Talené ama fo yalemótei hae wore ipakalepó. Téyaletei, mió ama i ala yaalopóló muló betera.

“Taketa, hae maaté yalo woreraletei, mió ti şaró haetamo wusuró woreraalopó,” erapó.

²⁷ Momó woreraalopó dere fo bete i ape. Wore ini, dirire alaró ọla ọlatamo ti enópóló, Kótóné aleyóló muló betere ọla ọla whaaló yóló wore deretei, ti ama woreróló mo aluraalopó.

²⁸⁻²⁹ Kótóné ama tẹteróló kaae tare alata, mené wore worekélé mo eranénipó. Ti dąta, atére ala tuąpaae

fóló betera, Talepaae mo kée yóló, dą witamo ą aomó sukóló bitu, hẹkese yaaire ala betą du betaalopa sae.

“Ti noatepae, dą tẹteróló kaae tare Kótó ąta, ọla ọla fea doló kemeratere si şu betera,” erapó.

13

Mo kemeróturaalu ketekę bulatere fo

¹ Mepaae no netamo yaala sóko fole ala hosaa mo turóné yó tawae.

² Uké wale whị diaaọ bepaae wisiyóló dape sóró, ọla melóló firatere ala taaréni, mo yó tawae. Ti noatepae, take mepaae whırape atima mo kọleaa whịné *ensel*-rapetei, mo whị nisiyóló dape sua erapó.

³ Mepaae no nerape *dipula* betepa, ti diąkélé atimatamo *dipula* betere aọ yóló, atima kisipa hąle yó tawae. Tétu, mepaae whırapené naao no nepaae sekei ala eratepa, diąkélé ai seke sere aọ yóló, atima kisipa hąle yó tawae.

⁴ Soró whıtamo dokotere alata, mo donoi alapa dią feané hale horótu betae. Whıró sotamo dokore ala folokole yaşóró, so whị kaetamo fiyóo, whıkéle so kaetamo fiyóo momókó yaşse. Ti noatepae, atei kaae nópu nokole alaró kae kae nópu nokole alatamo du betere so whıta, Kótóné taleyóló dowi kwia melaalopó.

⁵ Dią betere tuámó *moni* mo doasi bete mole ọla nisiyóló diąné tué tiki turó ai ọlapaae momókó mulaşse. Téni, meteró ọla ọla mupa, ti aitoró şupóló kisipa muae. Ti noatepae, Kótóné duraalu,

“Ę diątamo betereitei taaróló, metikpaae mo faalomeipó. Téturaalu, yalo dią tao su betere alakélé hąle yótóro tawaalopó,” erapó.

⁶ Ai fo wosetu dą whaaliani, halaainé i fo dua dapó.

“Talené ama ę tao sóró mo wisiyóló kaae tareteiné, mo whịné

ɛpaae noa kaae sekɛi ala eratepa ɛ wiyaalomeipó.”

7 Take Talené alamó folosóró fóló, diɛpaae Kótóné fo i ape yóló yó melale whɛrape atima Talepaae kisipa tiró bitu du betere ala kaae kolóló, noa kaae du wisi olepa, ti ai ala diɛnɛkélé sɛróló yae.

8 Yesu Kerisoné ere alata, take bitiré walepaaekélé, mió i betere alimókélé, nalo betaaire alimókélé, mo betɛ kaae alatóró hɛle yó tarapó.

9 Térapa, mió diaaɔ wosetu betere fo wisi taaróló, kópaae falaairaaalu, mepaae whɛrapené kaae fo yó matepa, mo dere nisiyóló wosaɔse. Kótóné keletómó wisirapó yópóló, ɛpaae moma yóló nuku betere ɔlané atima fotokɔ bulóló wisiraaire fotokɔ bunipó. Tépaitei, ɔ fotokɔ buóló wisiyóló beterópóló, Talené hamokoróló tao sere ala ɔ tuɛpaae eratepa, ai ke bole alané betɛ ɔ mo wisiranérapó.

10 I haemó mo so whɛmó Talepaae momaraterere whɛrapené ɔané momaterere kapo tómó bilitere ɔla naaire sunipó.

11 Mo so whɛmó Talepaae momaraterere topo whɛ *bulmakau* hupu samea sóró Kótópaae momaraai, mo kaae tukóló muló betere be kepaae fóló, so whɛiné dowi ala kemerópóló ai samea dilótua dapó. Tétua deretei, mo hupuné tikita, ti so whɛ betere tiki taaróló, be bela demó sukɔlaa dalótua dapó.

12 Atétere kaae, Yesuné ama sameanétóró so whɛiné dowi ala kemeróló, mo kaae so whɛ betereóturaalu, ɔ doasi sekɛi ala sóró doasi be hulua bolaare dopóku aɔmó sukɔlepó.

13 Térapa, ama tikimó sale halei ala ɔɛpaaekélé erópóló, be taaróló ɔ sukɔle tikipaae faalopa fiépe.

14 Ti noatepaae, ɔ mo ti betaaire doasi be hulua mekó i haemó tenipó. Téretei, take ɔ mo ti betaaire doasi be hulua kelaai kisipa mutu, ɔ kaae tawóló i betere ape.

15 Térapa, Yesuné ɔ fotokɔ bulatepa, mo wisi ɔla Kótópaae mótu

dere kaae, Kótóné ama doi sóró horaterere ala suka fea yó tawaalopa sae. Ti ɔ tetéroló kaae tare Kótó ɔ etei kaae Tale beterapóló, ama doi sóró horaterere alata, kutómó ɔla wisi su dere kaae erapó.

16 Mepaae ɔla ɔla yaɔterere so whɛ tao sóró matere alaró eraterere wisi alatamo kisipa keteréni, hɛle yó tawae. Ti atei kaae alata, Talepaae hɛle matere ɔla wisi kaaepóló Kótó ɔ mo hɛkeserapó.

17 Diɛ Keriso so whɛ kaae tare whɛrapené dere fo wosóló, atimané tetéroló kaae tare aɔmó betae. Take nalo Talené atimapaee so whɛ netéro kaae tawaleé? yóló wosetepa, atima etéro kaae tawalepóló tokó melaalopó. Atima kutó hɛkesetamo diyópóló atimané dere fo wosóló sya fae. Ai ala initepa, ti atimakélé kisipa sekɛtamo dituraalu, atimané ditere kutóné diɛ tao sere alakélé yaalomeipó.

18 Talené ɔ ɔ tao sópóló momarótu betae. ɔané du betere ala ɔanéitei taleyalemó, so whɛ dilikitere ala me bunipó. ɔané du betere ala fea so whɛiné taleyóló, mo dono ala dapó yópóló, i ditu betere ape.

19 Yaɔlo diɛpaae i dere fota, ɛ diɛtamo betaai hapale wópóló, momarae yóló dapó.

20 Kótóné so whɛ tao sóró mo ti muó tawaaire fo, Yesuné ama sameané diriróló mulalepó. Atéreteiné, bóe firóló mo dua betere ala kaarótu betere Kótóné, ɔ tetéroló kaae tare whɛ Yesu ɔ momó kepaaró beterapó. Atéro kepaarale seké ɔta, Talené *sip-sip* hupurape kaae tare doasi fotokɔ bole topo whɛ beterapó.

21 Ai Kótóné ama kisipa mole ala diaaɔ mo sumó erópóló, amatei wisi wisi alaró wisi tuétamo diɛ tuɛpaae mo sɛraalo ai ape. Atétu, Kótóné ɔ hɛkese yaaire ala Yesu Kerisoné ɔ tuɛpaae erópóló yae. Ai sekéné doi doasi mulóló, hale sóró horaterere ala hɛle deté fu betae. Mo kée téyópóló yae.

²² No nerape-ó, yálo hálekeróló i dere asęta, diaaę wosóló kisipa yaaitere sų i dere ape. Térapa, Kótóné ala etéró erae yóló ašemó ketekeę bulóturaalu, i deté wou betere ma fo wosaalo hę yaęse.

²³ Dąné no Timoti *dipula* sókó wóló beterepóló, diąpaae i dere ape. A ę beterepaae hapale wapa, ti dąmo wusuró dią kęle waai kisipa mutapó.

²⁴ Dią tęteróló kaae tare whįraperó Kótóné mo kaae beteró betere so whį featamopaae yálo kęleó dapó yae. Itali hae kwiamó wale Keriso so whįnékélé diąpaae kęleó dapó.

²⁵ Talené ama hamokoróló tao sere ala dią fea tuąmó muó tanópoló yae.

Jems

¹ I dere așeta, Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné kutó diratere whi Jems-né dapó. Diã Kótóné ama 12 fake so whirapetei torokó faróló, kae kae tiki daae mole so whi kuamó betó mole no nerapepaae kōleó fo i dere ape.

Sekēi alané dāné tué tiki tiiró betere ala kaae kolóló sū sirapó

² Yało hosaa mole no nerape-ó, mepaae kae kae sekēi alarape diãpaae wapa, ita ę kaae kelaai dapóló hainé sukutu betae.

³ Ti noatepae, ai wou betere sekēi alarapenéta, diaaę Kótópaae tué tiki tiró betepa kaae kólóló sū ai sere ape. Ai sū sere alanéta, diaaę du betere wisi ala taaréni, yótóróti tawópóló fotokó bulótu betereitei, diāné ai tuére ape.

⁴ Ti atétu betere alanétei, diaaę hosaa tuamó wisi ala mulu, whi wisinaale beteraté fole ala tuamó tikini, hāle deté fóló kemene fole kwiamó sókó fópóló yae. Téturaalu, me alakókélé yaḡani, mo turó sū yaalo ai ape.

⁵ Diakó mepaae so whi detamo Kótóné ala eraairaalu fosó fosó kisipa tiki wisi yaḡatepa, ti mo turó mótu betere Kótópaae wosae. Atétepa, Kótóné wosóló taaréni, ą mo hamokore seké betereiteiné diã feamó mo melaalo ai ape.

⁶ Téyaalotei, mepaae whiné Kótópaae woseturaalutamo ępaae i ala eraalopé neyaalorópó yóló kisipa tamo muni, mo ąpaaetóróti kisipa tiki tiró bitu wosae. Ti atei kaae kisipa tamo mutere so whita, beséné wēi upaae só fua, ipaae só wuatere kaaené kelerapó.

⁷ Atei kaae kisipa mutere whiné Talepaae kematere ęla mo betakókélé saalo nisi yaḡse.

⁸ Ti ai sekéné ama kisipa tamo moleiteiné, ama dere alarape fea diriyóló

bitu ini, hāle tómó dakeró bitu dua dapó.

⁹ ęla ęla meiyóló hāle yoleale betere Keriso nota, doasi doi mulapóló haituraalu bopé faketu betae.

¹⁰ ąta atétu betaalotei, fea ęla ęla tare néli whita, doasi doi muni, sókó dei beterepóló bopé faketu betae. Ti noatepae, néli whiné ama dere alata, kale hāle yó mole ne fua hapale dulukó fu dere kaae yaalo ai ape.

¹¹ Atétere kaae dirii suka duraalu, suka supuné ere ęla sóku botó yóló dulukó durupuraalu, ama ere au kelené kelaalo kokę yaletēi dotua dapó. Atétere kaae, néli whiné ama du betere ala deté fu betepatei, alu deté fu betaalo ape.

¹² Whi me de ąpaae doakale sekēi ala wapatei, haepaae derepéni, beléetóró tare whita, Kótóné wisiró betereiteiné hainé sukutu beterepó. Ti noatepae, ai sekēi alané kaae kelaai sū siré fu beteró kemene folepaaekélé haepaae derepéni, diriyóló daapa, ti atétere whi sururu yóló fu folosóró sókó fole whiné topo tao su dere kaae, mo ti betere bete saalo ai ape. Ti ai betere beteta, Kótóné ąpaae yaala sókó fole so whimó melaalopóló, taketi ere ęlapó.

¹³ Me dowi ala yópóló sū seremó me whiné duraalu, ita ępaae Kótónétei eratapó fo ekesé. Ti noatepae, Kótó ą dowi ala yópóló, me alané sū seni yóo, amakélé me whi dowi ala yópóló sū sóo, dumipó.

¹⁴ Tétumitei, hupu dópóló he tenóló ama eķleyóló nokole ęla he dolomó mulótu dere kaae, dą so whi dokę feané hosaa tuamó mutere kisipanétei dowi ala yaai eķleyóló, au nuku beterepó.

¹⁵ Atéró au nóló kisipa sere alané sorape naale derótu dere kaae dowi ala kaaratapó. Atéró naale yóló ęlumétepa ditu dere kaae, ti kale dowi ala foparóló hākeamó depa kilitua dapó. Atéró kale naale doayóló mo doasi whi bitu dere kaaeta, dowi ala faketuraalu sukutere ala kaaratapó.

16 Yalo hosaa mole ne norape-ó, mené kapala fonétei diá dilikaqsóro yae.

17 Djané Aya a ó hepen bemó ere de wisinaale tuámó bituraalu, da i haemó betere so whipaae wisi alaró wisi qlatamo betere dokó fea mo turó mótua dapó. Ai sekéné ama dere alata, whi sukamó daatepa aso haleketu, fлотu dere kaae dumipó. Betere dokó fea ama erótu betere alata, mo betá kaae alatóróti eró tarapó.

18 Djané kale mo fo wisi woseté fu betereiteiné, ama naale senaale beteraai dapólo, amatei da sóro beteralepó. Taketi Talené ama kaarólo muló betere qla fea yó mupatei, data folosóro doasi topo qla beterópólopó yólo kisipa mutu, deyólo beteralepó. Atéreteiné data mo ama so whitóro beteralepó.

Dere fo wosólo taaréni, sya fae

19 Yalo hosaa mole no nerape-ó, i dere fo mo wisiyólo wosólo tué muae. Diá feané kale fo wisi woseturaalu, deka ini, keteke buólo mo wisiyólo wosae. Mepaae fo yaairaaalu, hapale hoko ini, mo dua tué tekeyólo yóo, me whiné ya fopaae buópólo sesemer- atere fo depakélé, kisipa tekeyólo me qla meipólo mo dua betóo, yae.

20 Ti noatepae, mo whiné atéro fopaae butere alané Kótóné ama mo donoi naale senaale beteranée yólo mole kisipa eranénipó.

21 Térapa, Kótóné keletómó mo kelaalo sonaalei dowi alaró i hae kwiamó mole kae kae dowi alatamo momó kae ini, mo ti taarólo kisipa keterae. Atéturaalu Kótóné fota, da aluyaqsóro tao saaire fopa, qla wae hae wisimó bitu dere kaae, naao tiki tuapaae derepópólo mo keteke buólo sae.

22 Kale fo hale woséliné maaté wosólo taalatepa, ti naaotei kapala ya ai dilikitu betere ape. Ai ala ini, ama yapaae erae du betere fotóróti mo eró tawae.

23 Mepaae whi dené Kótóné fo wosóta deretei, ama yae dere ala

mopólo erénitepata, ti etei ala dere kaaepó. Whi betané ama kelepaa *klas*-mó fopeyólo, a faaire tikipaae fulapó.

24 Atéro furaalu, ama kelepaa etei daapa kelalepólo kisipa yó tani, mo hapale téti keterótua dapó.

25 Téretei, Kótóné ama tukólo muló betere fo dokonaletiné so whi dokólo moletei hale fópólo erótu beteralepó. Mepaae whi dené ai fo wosólo kisipa keteréni kutirimó mulólo eraté fu betepa, ti até dere whiné ama du betere ala tuámó Kótóné a wisiraalopó.

26 Téretei, mepaae whi denétamo a Kótóné ala erótu betere whipó du bitutei, ama dere fo fea wisiyólo tué tekeyólo ini, dowi fotamo dekaaporólo du betepa, ti ama ai dere fonétei a dilikólo, Kótóné ala erótu betereiteikélé mo hale qla kaae alerat- apó.

27 Djané Aya Kótóné keletómó so whiné Talené ala eróturaalu, kae kae alatamo hosekényi, mo donoi alata, i ape. Bokonaale naale senaaleró wulia sorapetamo seke yaqsóro tao sóo, depa, ti Kótóné ama mo donorapólo kisipa muaalopó.

2

Doi mole whi wisiyólo dape suraalu, doi munire so whi sisópaae eraqse ere fo

1 Yalo no nerape-ó, da tetéroló kaae tare Tale Yesu Kerisota, Kótóné ama kae ere de wisi naale a tuámó fanapó. Atéro betepa da apaae tué tiki tirólo betere so whiné, mepaae doasi doi mole whirape dape suraalu, mepaae sókótei betere so whirape wisiyólo dape sinitere ala yaqse.

2-4 Atéturaalu, diá betapaae touratere sukamó *kold kapané* aleyale bi naasemó bulólo kutikélé kelaalo kokqi derólo wale whi wisiyólo dape sóro ni fake wisimó beteroo, dowi derakele kuti derólo wale yoleale whimo tumó daayae ó e betere aq keya tómó hoko betae yóo, dere-a diá Talere kaae kele fosóru,

tale du bitute? Diaaḡ atétere alanétei dowi kisipa mutu me whi só deratere whi sḡ ai betere ape.

⁵ Yaḡo hosaa mole no nerape-ó, i dere fo mo wisiyóló wosae. I haemó betó mole so whirapené duraalu, ai whirapeta, me ḡlakélé meiyóló mo yoleale yóló beterapó dua dapó. Tépateti, ai whi kisipa tiki tiratere ala mo turó yḡpóló Kótóné amatei sorokó su yóló kae beteró beterapó. Atéru, Kótópaae yaala sókó fu betere so whirapené ti Kótóné teteróló betere ala sḡpólópó yóló muló betere fo dokonóturaalu, take atimané mo saalópó.

⁶ Tépateti, diaaḡ yale alané atima yoleale yóló betere whirape hale seróló só ai derale ape. Kale doasi *moni* tare néli whirapené noa alamaaté diḡpaae erótua déró, diaaḡteiti tué tekeyae. Diḡ dilikóló diaaḡ tare ḡla sua yóo, diḡtamo fo tokótamo yóló só derótua yóo dere-a, némaaté dua de?

⁷ Ai whirapeta, diaaḡ tikimó muló betere Talené doi wisinaale dorótu betere ape.

⁸ Da teteróló kaae tare Tale doasi whiné ašemó yae yóló muló betere fo wisinaale i ape. Naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, mepaae so whipaaekélé atéro yaala sókó fu betae. Atétu betepata, ti mo wisi ala ai du betere ape.

⁹ Tétu bitutei, me whimo wisiyóló dape sóró wisi ala eróo, me whimo wisiyóló dape sini yóo depata, ti kale yóló muló betere fo tukóló dowi ala ai dere ape. Atéturaalu, ai kale yóló muló betere fonétei ya só deró beterapó.

¹⁰ Ti noatepae, Kótóné yae yóló muló betere fo fea mo wisiyóló sya fóló erótu bitutei, betḡ alakó ḡasókó fóló depata, ti Kótóné yae yóló muló betere forape turó ai tikire ape.

¹¹ Ti noatepae, fo yóló mulóturaalu, so ḡlémi naḡse dere sekénétei whi daḡse fokélé tukóló muló beterapó. Mepaae whiné so ḡlémi nokole ala ini, whi dele alamaaté depa, ti ai

whiḡa kale yóló muló betere fo tikitu betere whi ai betere ape.

¹² Mepaae whinétamó i yae yóló tukóló muló betere fo sya fóló erótu betepa, ti ai whi me dowi alané só deréni, wisi kisipa betḡ muóló ḡale fḡpóló eraalo ai ape. Atéro ḡale fḡpóló eratere alané take waaire sukamó doasiné yóló muló betere fo kolósu ḡané du betale alaró du betale fotamo kolósu yóló taleyaalópó. Téyaalopa, diaaḡ dere foró du betere alatamo hotowayóló kaae taru, kisipa tekeyóló du betae.

¹³ Ti noa yaḡsóró meipó. Mepaae whiné me whi ḡletere alakélé ini, dupumaaté saalópó du betepa, take doa Talené taletere sukamó ḡpaae ḡletere alakélé ini, ama yale dowi alamó kwia tokḡ mótu mo donotóro melaalo ai ape. Téyaalotei, mepaae whi dené me whi ḡlené sukuturaalu me ḡla meipóló taalatepata, ti ama yale dowi alamó dupu melaai yaleteti, teteróló aluraalo ai ape.

Tué tiki tiratere ala sya fóló mo erae

¹⁴ Yaḡo norape-ó, whi betané duraalutamo ḡta Kótópaae tué tiki tiró beterapó du bitutei, ama me wisi alakó initepa, ti ama ai du betere ala wisirapóló tué mute? Atei kaae tué tiki tiratere alané ḡ aluyaḡsóró sḡmó tao senénipó.

¹⁵⁻¹⁶ Motamo mepaae no ó nené ama deraaire kutiró naaire ḡlatamo meipa kilirutei, diḡkó betḡ whiné ḡpaae duraalu, “Ya mo wisiyóló fóló ḡla nóló, noke fitukélé wisiyóló fiyae,” fo dutei, ama yaḡḡare ḡlarape tao sóró menénitepata, ti naao ai dere ala fea wisirapóló kisipa mute?

¹⁷ Atérapa, naao mo dere alakélé tué tiki tiratere alatamo sḡrḡpóló dekaa-poróló ini, tué tiki tiró betere alamaaté epa, ti ai tué tiki tiró betere ala sukóló mo ḡale ḡla kaaené kelerapó.

¹⁸ Térapa, whi mené etei kaae fo yaalo ai ape. “Naao du ya Kótópaae tué tiki tiró beterapó fota ai dapa, yaḡlokélé wisi ala erótu beteretei kḡae

kelaai dāmo i ala yaalopó. Wisi ala mekókélé initei, nao tué tiki tiró betere ala kelaalopa, ɛpaae yó ɔlae. Yalokélé Kótópaae tué tiki tiratere ala nao kelaasepóló, wisi ala eróturaalu yapaee yó melaalopó,” fo enérapó.

¹⁹ Mo beta Kótótóróti beterapóló, nao tué tiki tiró betereitea, ti wisirapó. Kale dowi keperapenékélé Kótó mo beterapó kisipa muturaalu, wiyóló diri furu furu ai du betere ape.

²⁰ Kisipa tiki okoko yóló betere whirape-ó, diaaɔ me wisi alakó inituraalutei tué tiki tiratere alamaaté epata, bete muni mo hãle ɔla kaaené kelepa diriyóló tué muópóló, yaalo me noa alakó yó melaaloé?

²¹ Dãné noutere Abraham-né yale ala tué muae. Ama naale Aisak Talepaae hãle melaairaaalu, Kótópaae hãle matere ɔla sukulaa dalaai aleyóló muló betere kane fake tómó beleralepó. Atépa Kótóné kólóló, “Ata, mo donoi whípó,” erapó.

²² Ti ama kisipa tiki tiróló betere alaró du betale alatamo touróturaalu yale ala kólóló kisipa muae. Ama yale alanétei Kótópaae tué tiki tirale ala mo turó eralepó.

²³ Até yaleteita, ašemó yóló muló betere fo mo dokonóturaalu erapó. Abraham-né Kótóné dere fo wosóló tué tiki tiró betepa, Kótóné kolóló i whita, mo donoi whípó, fo yóló mulalepó. A atéro betere ala kilituraalu, i whita Kótóné mo ama hosaa mole fulumu whi ai betere ape dua yalepó.

²⁴ Ti ai yale ala tué muae. Kótóné mepaae whiné tué tiki tiró betere alamaaté kolóló, i whita mo donoyóló fole whípó fo dumi, kale whiné dere alakélé kolóló i whita, mo donoyóló fole whípó du beterapó.

²⁵ Até yale kaae, kale nópu nuku betale so Rahab-né kale bóe sa fele whirape ama bepaae dape sóró firóló, ai kale be hulua whiné atima daqsóro kae turó fópóló doteyale ala Kótóné kolóló i sota, mo donoyóló fole sopó yóló mulalepó.

²⁶ Atérené sukune whi tuámó kepe bete bitinire kaae, Kótópaae kisipa

tiki tiróló bitutei, wisi ala initepa, ti ai kale sukune whi aɔrapó.

3

Hape mo hotowaró teteróló kaae tawae

¹ Yaalo norape-ó, diákó me whi Kótóné fo yó matere ala wisiyóló kisipa inirutei, da fea fo yó matere whípóló hãle hoko yó mótu betaɔse. Ti noatepae, Talené fo yó matere whirape daa, mepaae fo hãsóko fóló yó melótu beteremó, nalo ama taleturaalu mo doa kwia melaairetei diaaɔ ai kisipare ape.

² Da fea kae kae hãsóko fole alané dée nalatua dapó. Me whiné ama dere forape hãsóko fóló dée nanénitepa, ti a me alakélé ini, mo whi wisinaale bitu, ama betere bete turó amatei wisiyóló kaae tanérapó.

³ Atéruraalu, kale hos hupu da whiné faai kisipa mutere tikipaae fópóló hos hupuné ama hape teteraaire dirii ɔla kólómó hamunótua dapó. Ai hamunale ɔlanétei, whiné kisipa mutere tikipaae fópóló, ama tiki turó donorótua dapó.

⁴ Meta i ape. Kale mo doakale weji kalamó kotere doasi nuku tué muae. Ti ai nukuta doasi ɔla muoo, ama fole alakélé besé tiki fotokónétei faloo depatei, kale nuku só kotere whiné ama faai fole tikipaae fópóló, mo sawatamo néli fetetepa kutua dapó.

⁵ Atéru ere kaae, whiné tiki tuámó daale hapeta sawatamo ɔlatei, bopé fake duraalu ɛta doasi ɔlapó dua dapó. Mo sawatamo si kelenétei kaaróló doakale si fakeyóló dukuraalu, ɔla ɔla fea kuló dokoleteti tué muae.

⁶ Atétere kaae, da whi tiki tuámó kae kae ɔlarape daaletei dãné hape betaata, mo si kaaetóróti dukuraalu, kae kae dowi ala kaarótu betere ɔlapó. Kale wuliné api fulukó furaalu, naaitere mi dorótu dere kaae, hapenétei dãné tiki turó dorótua dapó. Kale sawa si kelenétei fakeyóló doasi si duku dere kaae, hapené

whiné betere bete turó dorótu beterapó. Ai hapemó dokole si-a momó deýaleé? Mo apaae derepale dolomó dó tare dowi simó ai deýale ape.

⁷ Fea kae kae betó mole na, hupu, wuli, kou, ó ba, doa wẹi kẹla tuámó betó mole ọlakélé feata, whiné whaayóló bérótua yóo, mió i alimókélé whaayóló béroo du beterapó.

⁸ Téteretei, hape betata whiné dere fo wosóló aomó beterópóló mené béránípó. Ti hapeta, dowi ala yaai ketekeḅ bulu, whi dóló suku-natere herei kaae buóló ẹanuraalu, ama yaaitere ala taaréni hẹle yótóro tarapó.

⁹ Ti dané kọlómó sókó wale fonétei, da tẹteróló kaae tare Taleró Alimata-moné doi hale sóró horótu bitutei, Kótóné ama aso súróló aleyale so whikélé foné só deróló dorótu beterapó.

¹⁰ Betá kọlómótei Talené doi sóró horatere fo yóo, whi fale yóló doi doratere fo yóo, ai du betere ape. Yalo norapé-ó, aita mo enei ala meitei, diaaḅ ai du beterepa taalae.

¹¹ Betá wẹi amalemótei, wisi wẹiró dowi atukụ wẹitamo wale?

¹² Yalo norape-ó, nose tikimó *Olip* du ó kae ni du oleyaaloé? *Wain* kẹpimó nose du oletua de? Meipó. Dowi atukụtamo wale wẹi amalemó wisi wẹi sókó wómipó.

Haemó mole fosó fosói kisiparó Tale betemó wale fosó fosói kisipatamó

¹³ Diakó mé whi Kótóné bete mole fo mo wisiyóló tuẹ muluraalu, ama kisipa mole ala eraai fosó fosóere? Atéro mole kisipa wisi, so whi feané kolópóló wisi alarape hakeamó erótu betae. Téturaalu, Kótóné tuẹ wisi tuámó kaaróló sókó wale mo dua hemée deyóló bitu du betere wisi alané ai fosó fosóre ala hakearatapó.

¹⁴ Tépatei, diaaḅ hosaa tuámó dei kisipa muóló alale suraalu, ẹkélé u whi kaae doasi betaai dapó kisipa mutepa, ai wisi ala nisiyóló bopé fake yaḅe. Atétu betereteiné kale mo bete

mole fo kapala nisiyóló faletu beterapó.

¹⁵ Atei kaae fosó fosói kisipa mutereteita, ó hepen bemó kaayóló dorowómitei, i haemó betere dowi keperapené mulatere kisipa ai ape. Ti ai kisipata, Dẹi Kepe Wisiné kaaréni, i haemó mo whiné kaaratere kisipapó.

¹⁶ Ti noatepae, ẹtóró doasi topo whi betaaitapóló, ama yaaitere alamaaté kisipa muóló alale su betere tuámó hẹle họko alarape duraalu, kae kae dowi alarape sókó wapa kelaalo ai ape.

¹⁷ Téretei, hepen bemó kaayóló dorowou betere fosó fosói kisipa tikiné dere alata etérópó. Me kisipatamo hosekényi mo betá alatóróti yó tare alata, mo folosóro bete mole ala ai ape. Ai alané sisópaae fopaae fokélé ini, mo dua betere ala yóo, mepaae whiné tuẹ tiki sekẹ yaḅsóró tuẹ tekeyóló dua du betere ala yóo, doasiné dere fo wosóló aomó sukóló dua betere ala yóo, kọlené sukóló wisi alamaaté eratere ala yóo, mepaae doa doi mole whirapepaae eratere ala kaae, họko sókó dei betó mole so whipaaekélé betá alatóróti eróo dere alata, me kapala fotamo dekaaporóló ini, mo fotóróti buluraalu dua dapó.

¹⁸ Họle sere ala taaróló, mo dua betaalopó yóló hẹle filitere whirapeta, hosaa muni deóló mo dua betere ala tuámó bitu, kutómó ọla wae wisi bilitu dere kaae du beterapó. Atéro ọla ọlumétepa su dere kaae, so whi feané me alakélé muni, mo donoi alatóró yaalo ai ape.

4

Kótóné tẹteróló kaae tare aomó dua betae

¹ Diá tuámó fopaae buturaalu, hẹle sere alaró huri dere alatamo-a, noa betené kaarótu betere? Aita hẹle kaani, kae kae alakó enée yóló ekele du betere alanétei diaaḅ tuẹ tiki tuámó bóe dolótu betepa, hẹle sere alaró huri dere alatamo ai du betere ape.

² Dīaaḡ mēpaae ḡlakó senée yóló kisipa mutu betepatei sini yóo, diḡané au nóló whī du bitutei dīaaḡ kisipané senée dere ḡla mo sini yóo, diḡ huri yóló fopaae buturaalu ḡle su betóo, du beterapó. Dīaaḡ kisipa mutere ḡla saaitapóló Kótópaae wosenitereteiné ai senée dere ḡla sumipó.

³ Dīaaḡ Kótópaae me ḡlakó ḡlae yóló wosetu betepatei, ai ḡla sumipó. Ti noatepae, diḡané ekḡle yóló senée du betere ḡla saairaalu ḡpaae wosetu betepa ama matepa sórómo, dīaaḡ ekḡlere ala yaai mole kisipa ama kil-itu mótumipó.

⁴ Diḡ i haemó kae kae du betere alatamo nópu nuku betere so whīrape-ó, i haemó du betere alatamo fulumu du betere betené Kótó ḡróló bóe du beteretei dīaaḡ kisipanié? Mēpaae whī de i haemó mole alatamo fulumu kisipa mutupa, ti Kótóné bóe whī ai alée fole ape.

⁵ Kótóné ašemó yóló muló betere fo i ape. Dḡ tuḡmó betere Dēi Kepe Wisiné dḡ Kótóné ama dokore sopa, whī me kaetamo fulumu ini, ḡtamotóro fulumu yóló beterópóló doasi ketekḡ butu beterapó, ere fo-a bete munipa ḡle aseyaleé?

⁶ Téretei, Talené dḡ ama ḡle hamokoróló tao su betere tómó beleróló miókélé ḡle tao suatóro yó tarapó. Atétere betené i fo aseyóló muló beterapó.

“Bopé fake du betere so whī atima yaai dere ala yaḡsóró Kótóné sesé yóo, haemó sókó deyóló betere so whī ti ama ḡle hamokoróló tao sóo, du beterapó,” erapó.

⁷ Kótóné ama diḡpaae eraai kisipa mutere ala erópóló, ama tḡteróló betere aḡmó sukóló mo dua betae. Dowi ala yópóló dée nalatere topo daale kepené diḡ dée nópóló sḡ sere ala ai du beterapa, sesétu betae. Atétepata, ti diḡ taaróló ḡ botokó faalo ai ape.

⁸ Atéro diḡ Kótó betere felekepaae bitī wapa, ti ḡkélé diḡ betere felekepaae wóló betaalopó. Diḡ dowi

ala du betere so whī-ó, dīaaḡ bólure naase wisiyóló fukutu betae. Tuḡ tiki dekaaporóló betó mole so whī-ó, diḡané mutere dowi kisipa taaróló, wisi kisipa betḡ dīaaḡ hosaa tuḡmó muóló betó muae.

⁹ Atéro, dīaaḡ du betere dowi alamó kisipa mutu, deḡné sukóló moló yóló wole du betae. Diḡ ḡkeseturaalu dḡ nokole ala taaróló, fomaake kisipa mutu deḡné sukutu moló du betae.

¹⁰ Atéturaalu, Talené keletómó di-aaḡtei mo dua sókó deyóló betepa, ti amatei diḡ sóro horaalo ai ape.

¹¹ Norape-ó diḡsisitei eratere fo yaḡse. Whī me denétamo ama no só deratere fo ó eratere fo depata, ti Kótóné yae yóló tukóló muló betere fotei, faleturaalu taleyóló só deratapó. Ti dīaaḡ atéro kale tukóló muló betere fo taletu betepata, ti atétere sukamó diḡ ai fo aḡmó sukóló bitini, ai fotei tḡteróló taleyóló só derótu beterapó.

¹² I ala yae u ala yaḡse yóló tukóló muló betere fo bete Tale mo betḡtóróti bituraalu, so whī feané yale ala fea amatei taleyóló kwia melaalo ai ape. Ai sekéné amatei so whī aluyaḡsóró tao sere ala yóo, mo ti doratere alakélé eróo enérápó. Téyaalopa, naao be whī so whī taleyóló só derótu betere fo-a, ya Tale kaae bituraalu du bitu de?

Bopé faketuraalu, nalopaae i ala yaalopóló foné ḡle ḡko yaḡse

¹³ Térapa, i dere fo mo wisiyóló wosae. Diḡ mēpaae whīrapené etei kaae fo dua dapó. Mió ó dó dḡ me doasi be huluapaae fóló bituraalu, *moni* saai kae kae kutórape ditu betepa, ba fo betḡ kemeraalopó dua dapó.

¹⁴ Ti dīaaḡ dó yaaire ala tuḡ inirutei du beterapó. Diḡné betere beteta, noa ala kaaené kelere? ḡḡka epo mupa suka sókó huturaalu, epo ḡpale turukó falótu dere kaae, diḡné betere betekélé ai ala erapó.

¹⁵ Ti ai yaalopó dere fo taaróló, i fo depa wisirapó. Talené ama kisipa

mole alapata, ti dā bitiré furaalu, ai ala mo yaalo ai ape.

¹⁶ Ti diaaḡ atei ala yaalopó du betere fota, diḡ bopé fake duraalu dapó. Atéro du betere fo feata, ti dowi alapó.

¹⁷ Térapa, mepaae whiné eranére wisi ala mupatei erénitepa, ti aita dowi ala ai ape.

5

Néli whiné mepaae yolealere whirape sekei ala eraḡse ere fo

¹ Atérapa, diḡ doasi wisi wisi ḡla tare néli so whirape-ó, diaaḡ i dere fo wosae. Diḡpaae waaire sekei alamó kisipa muturaalu, wole yóló moló du betae.

² Diḡané tare wisi wisi néli ḡlarape fea kēlaa yóló, kutikélé ero siné turukóló mo ti ai doró betere ape.

³ Diḡané tare, *kold kaparó silpa kapatamokélé* hoti dakóló ai do yale ape. Take taletere sukamó kale hotinétei diḡ só deróturaalu, diaaḡ tiki mi mo siné kaae dukulé fu beteró kemeraalopó. Até yaaireteita, diaaḡ wisi wisi néli ḡlarape ukusituraalu, betapaae yóló muté hutu betaletinépó. Atéyaaire be dē teópatei, mió kaae sóró seke ai su betere ape.

⁴ Diaaḡ kutórapemó yó mole ḡla ulumétepa siré kotere whirapené saaire *moni* turó meni, mepaae kwia diaaḡ kemei dekée sale *moninétei* diḡ só deróturaalu, fo fake yóló ai du beterapa wosae! Ai kutómó ḡla siré kotere whirape atimané dupu sunipóló dere fo Talené ama mo wosetu beterapó.

⁵ Diḡ i haemó bitiré wale sukamó wisi wisi ḡlarape diḡmaaté ekēleyóló nukulé ai fu betale ape. Até deté fu betaletiné, daaire hupu whaaturaaalu, seraayópóló ḡla wisiyóló mótu dere kaae, diaaḡ du betale alanétei diaaḡ tiki ai botokorótu betale ape.

⁶ Atéturaalu, diḡ néli whirapené me dowi ala inire whirapetei, diaaḡ só deróló du betalepó. Diaaḡ atétepa, atima sesé yaairekélé mo sunipó.

Sekei ala eratepa haepaae derepéni, hḡle belée tawae

⁷ Yḡlo norape-ó, Tale waaire be dē teópa, mo dua bitu kaae taté fu betae. Kutó ditere whiné kutómó ḡla wae biliyóló sukaró halitamo wópóló kaae taruraalu, ama ke kutómó ḡla wisi saai kisipa mutu, kaae tawóló betere ala kisipa muae.

⁸ Atétu dere kaae, Tale mo felekemó waalopa, diḡkélé mo hotowayóló kaae taruraalu diriyóló betae.

⁹ Norape-ó, diaaḡ mepaaené dere fo wosetere hóturaalu, no hamoma dokó dokó yaḡse. Diaaḡtamo ai ala depa, ti fo tokótamo yóló diḡkélé só deraalo ai ape. Atéro tale dere seké, ti mo felekemó sókó wai tḡ serekemó ai daale ape.

¹⁰ Norape-ó, take betale Kótóné kḡló whirapené Talené fo erótu beteremó doasi seke wapa me ḡla meipóló beleté fu bitipakalepó. Atérapa mió diḡpaaekélé sekei ala wapa, atimané yale ala kaaetóro sya fóló yae.

¹¹ Take betale whirapepaae sekei ala wou betepa, faleyóló bitu Kótóné erae dere ala yó taté fu betale whirape atimané yale ala kisipa mutu, dā mió betere so whiné atima doi hale sóró horóturaalu, Talené tao sóró wisiró betere whirapepó du beterapó. Kale whi Job-paae kae kae sekei ala wapatei, faleyóló bitiré fóló nalo kemene folepaae Talené ḡpaae erale ala diaaḡ ai kisipa ere ape. Tale ḡta, kḡlené sukuturaalu, dā so whi tao sere ala mo turó faanapó.

¹² Norape-ó, ó hepen bemó betere Talené doi yóló ó i haemó ere ala doi yóló ó mepaae ḡla ḡlarape doi yóló diḡané dere fo diriróturaalu malo momókó yaḡse. Diḡané motóro yaaitepata, ti épó, yaalopó fotóroti yae. Motamo meipó duraalu, ti mo meipótóro yae. Ténitamo, naao yale fo fotokḡróturaalu, kae kae fotamo dekaaporóló depata, ti ai yale fomó Kótóné ya só deraalopó.

Tuḡ tiki tiróló dere moma

¹³ Diakó mepaae whi detamo me sekei alané só deraai depata, ti ai whiné Talepaae moma yópóló yae. Mepaae whi detamo hainé sukutu betepata, ti ai whiné Talené doi hale sóró horatere wole forape du beterópóló yae.

¹⁴ Diakó mepaae whitamó hepo daae mupa, ti amatei kale Keriso so whi teteróló kaae tanópóló sóró betero betere whirapepaae momarale wópóló yae. Atima wóló a boperóló daalu, ama tikimó Talené doimó *wel* wei dilóló moma erópóló yae.

¹⁵ Ti atima Talepaae tué tiki tiró bitu momatepa, ai whiné hepo mo wisi yaalopó. Atéturaalu Talené a kepaaraalopó. Ai whinétamo me dowi alakó ipata, Talené ama yale dowi ala kwia me ɔla meipóló hale kemeraalopó.

¹⁶ Atérapa, diaaɔ hepo bete wisirópóló, diané du betere dowi ala diasisitei u yó mótu i yó mótu yóló, momatere alakélé u erale i erale du betae. Mo donoi alamaaté du betere whiné dere momata, fotokɔ boleteiné hasókó feni, dokonótu mó eraalo ai ape.

¹⁷ Ti Ilaija akélé da kaae mo whi bitutei, atima betere haepaae hali waqsóro ketekɔ buóló momatóro yó tawalepó. Atétu betaletéiné, ba fo sore kemeyóló dou ba fo tuamó halikélé ani, hale bitiré fipa kalepó.

¹⁸ Atéro bitiré fóló, momómo hali wópóló momayalemó, hepen bemó betere Kótóné hali momó anóló, atima betere haemó ere ɔla ɔla sokipakalepó.

¹⁹⁻²⁰ Yalo norape-ó, diakó whi beta kale mo fo wisi taaróló kópaae fupa, mené a momó dapesó wapa i dere fo kisipa muae.

Mepaae whiné atétere whipaae nó, yaɔa kɔ tupaae ai fulapa, tu wisi i mole ape yóló yó matepata, ti atétere whiné ama noma dowi alané mo ti alutere tikipaae faqsóro tao sóo, mo dekéro yó tare dowi alakélé mo ti aluróo, yaalo ai ape.

1 Pita

¹ I dere așeta, Yesu Kerisoné doteyale *apotel* whi Pitané dapó. I fota, Pontus, Kalesia, Kapadosia, Esia, Bitinia, i dosayayale hae kwiara-pepaae dapo dapo yóló betó mole so whipaae dapó. Ti diata, Kótóné ama sókó su yóló kae beteró bettereiné, i haemó uké wale so whi kaae ai betere ape.

² Atéru, Aya Kótóné diā kaaraai teópa, ama tuénétei mo ama so whítóro beterópóló sokósu erapó. Kótóné ama so whípóló atéro kae beterale alata, Deji Kepe Wisinétei eró beterapó. Aita, noa ala yaai ini, Yesu Kerisoné ama dere fo wosóló sya fóo, diā Talené ama so whípóló dāle mulótu, Yesuné samea apuróo yópóló erapó. Kótóné ama hamokoróló hale tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, mo turó diā tuāpaae eraté fu beterópóló yae.

Nalo mo ti betere bete saalopóló haitamo Kótóné doi sóró horótu betae

³ Dā teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótóné doi doasi mulópóló, hale sóró horae. Ama dā doasi kōleyóló tao suraalu, kisi so whi deyóló beteralepó. Atétere alata, Kótóné Yesu Keriso kepaaróló beteraleteiné, take waaire alimó dāpaaekélé Talené mo ti beteraaire ala wisi eraalopóló haitamo bitiré fu beterópóló erapó.

⁴ Atéro bitu, Kótóné dāpaae eraaire wisi alaró melaaire qlatamo hepen bemó ama mo wisiyóló kaae tarapó. Ai wisi wisi qlata aluyóló doni, mo ti hale muó tawaalopó.

⁵ Take kemetere alimó dā aluyaqsóro, Kótóné mo ti betaaire ala hakearaai donoró betere be de teópatei āpaae tué tiki tiró betepa, me alané dā doraqsóro Kótóné ama fokō wase kaae diru, sesétu beterapó.

⁶ Mió i betere alimó, kae kae sekei alané diā kaae kólóló sū seremó dekené sukutepatei, mió ai waaire

wisi ala saai dapóló kisipa mutu, diā doasi haitu beterapó.

⁷ Ti diāpaae ai wale sekei alané diaaō tué tiki tiró betere ala mo erapó yópóló, kaae kolóló sū sirapó. Doasi *moni* sere qla *kold kapa* simó biliyóló mo qla alerótu dere kaae, sekei alané diaaō kisipa tiki tiró betere ala kaae kolóló sū su beterapó. Kisipa tiki tiratere ala kolósu, *kold kapa* kolósu depa, kisipa tiratere ala doasi bete moleteiné *kold kapata*, ti doyóló mo aluyaalopó. Yesu Keriso wouraalu hakearatere sukamó, atéro tué tiki tiró betere so whi feané kilitu, ita Talené ama kae ere de wisinaaleró fokōtamo eratapóló doasi doi mulóló, hale sóró horaalo ai ape.

⁸ Take bitiré wou diaaō ā kelené kilinirutei, āpaae hosaa muóo, miókélé kelené kilinipatei, kisipa tiróo erapó. Atéru, Kótó tuamó bole hāi wisinaale diā tuamó faanetei, ai bete etérapóló me whiné yó melaairetei mo sūnipó.

⁹ Ti noatepae, tué tiki tiraté fóló kemene furaalu, saaire kwia ti mió diaaō mo su beterapó. Ti aita me kae mei, diā aluni tao sóró mo ti betaaire bete ai ape.

¹⁰⁻¹¹ Ai kale bopeyale tao sere alata, mo take Kótóné fo erale kōló whirapepaae kale Deji Kepe Wisiné Kerisopaae eraaire ala i ape yóló yó matepa, atimanémo mo so whipaae deté wou bitipakalepó. Ai fo dokonóturaalu, Kerisopaae sekei ala mo eróo, ai kīlipaae hepen bemó doasi doi mulatere alaró mepaae wisi alatamo āpaae eróo yaletēi, mepaae ala ti eraai teórapó. Ai ala eraai teópa, kale kōló whirapené me noa alatamo touróló eraalorópóló kaae tawóo, ai ala metéli eraaloé yóló kaae taru, bete kekitu betóo, ipakalepó. Ai kale kōló whirapené bopeyale Kótóné hamokoróló tao sere ala mo dokonóturaalu, diāpaae eratepa diaaō mo su beterapó.

¹² Talené ama kōló whirapepaae i fo hakearóló erapó. Diaaō ai ditu betere kutóta, diā maaté tao

saai dumi, take nalo betaaire so whikélé tao saaire kutó ai ditere ape yalepó. Mió ai kale fo wisi yó matere whirape, ó hepen bemó betere sekéné dotonale Dēi Kepe Wisiné fotokorátepa, atimanémo diápaae yó melalepó. Ai fota me kae mei, take betale Kótóné koló whirapené yó melale fotórótípó. Ai ala bete *enselrape* atimakélé tué inireteiné, atima kelenée du beterapó.

Kótóné kele tómo mo kae so whi betae

¹³ Térapa, diaaḡtei diá tēteróló kaae taru, Talené ala eraaire tué betá muó, Yesu Keriso ḡ haḡeamó wouraalu diá hamokoróló tao saaire alapaae betá hosaa muó iru, siki siki yóló ama ala betá erótu betae.

¹⁴ Take diá mo fo bete tuéni hōko bitu, tó tikiné ekēle yóló du betale bete munire ala momó kae yaḡse. Tēni, diá ḡ beterepaae ape yale seké ḡ mo kae biture kaae, diḡkélé atēru, naale senaale hama alimané dere fo mo betá wosóló, aḡmó betere kaae yae.

¹⁵ Tétu, diápaae ape yale Kótó ḡta, me dowi alakélé muni mo kae biture kaae, diḡkélé me dowi alatamo hosekēni mo kae bitu, ama ala wisi maaté erótu betae.

¹⁶ Ti noatepae, aḡmó ere fo i ape. “ḡ me dowi alatamo hosekēni mo kae beterapa, diḡkélé ḡ ere kaae mo kae betae,” erapó.

¹⁷ Diaaḡ Aya-ó, dā tao sae du betere seké ḡta, so whi feané du betere ala taleturaalu, mepaae so whi wisiyóló kolóo, mepaae so whi wisiyóló kilini yóo, dere Tale meipó. ḡta mo feapaae betá kaae alatóró erótu betere Tale beterapa, diá i haemó uké wale so whi kaae bitu, ḡ kolóló witamo ama ala betá erótu betae.

¹⁸⁻¹⁹ Ti noatepae, take diaaḡ ayarapené yó tawale mepaae bete munire alarape diaaḡ tokóló hōko deté faḡsóró, Kótóné diá dupuyóló tao salepó. Diá atéró dupuyaletēta, doyóló aluyaaire ḡla *silpa kapa* ó *kold kapané* dupuni, mo whiné *sipsip*

hupu fopeyóló tikimó siri ó me ala inire hupu male Talepaae matere kaae, Keriso ḡ sukuturaalu sókó fele mo doasi ke bole sameanétóró, diá aluyaaḡsóró dupuyalepó.

²⁰ Atei wisi ala Yesuné ama erópóló, haeró ere ḡlatamo kaaraai irutei, Kótóné ḡ sókó sóró tukóló kaae beterélipakalepó. Tēyaletēi, mió i kemetere alimó ama diá tao saai dotēyale whipóló, so whi feané ḡ kolópóló haḡearó beterapó.

²¹ Kótóné Yesu Keriso kepaaróló hepen bemó, mo kae ere dē wisi-naale tuámó beteró beterapó. Yesu Kerisoné ama ai yale alané diá Kótópaae tué tiki tiró beterapó. Tēru, take nalo Kótóné diápaae eraaire wisi alaró kisipa tiki tiratere alatamo Kótó tuámó ai ere ape.

²² Diaaḡ mió Kótóné bete mole mo fo wosóló sya foletēimó, diḡné dowi ala fea fokóló wisiró beterapa, diaaḡ no nepaae yaala sókó fole ala diḡné hosaa mo turóné du betae.

²³ Ti noatepae, diá Kótóné ama naale senaale deyóló beteró beterapó. Atéreteita, kēlaa yóló alutere kené deni, kēlaa initere kené derapó. Ti ai keta me kae mei, betere bete mulu Kótóné mo ti muó tare fonétóró diá kisi so whi deyóló beteró beterapó.

²⁴⁻²⁵ Ti noatepae, “So whi fea i haemó betere alata, ne sélitu dere kaae yóo, atimané tikimó ere au wisi-naalekélé haemó yó mole ne fua kaae yóo, erapó.

Nekélé hapale séli yóo, ne fuakélé hapale dulukó fóo deretei, Talené ama fota, ti haḡe muótóró tarapó,” erapó.

Aita me kae mei, mepaae whiné diápaae yó male fotóró ai ape.

2

¹ Atérapa, Keriso so whi diḡsisi me so whipaae dei tué mutere alakélé, me whi dilikitere alakélé, wisire nisiyóló tó tikiné haḡe sikili dere alakélé, mepaae whiné dere wisi

alamó dei tué mutere alakélé, me whi hamoma kae kae eratere fo yóló, só deratere alakélé, fea diá tuámó muaqsóró yae.

²⁻³ Ti Yesu áta, etei kaae Tale wisi beterapóló diaaq kaae kolóló ai kisi-parapa, diá mo teó deyóló betere naale senaale awa naai ekele du dere kaae, Kótóné diá aluyaqsóró tao sere ala wisi mo ti doa yópóló, Deji Kepe Wisiné matere ọla betatóró ekele yóló nukulé fu betae.

Áta mo ti betere kane epa, data ama sókó sóró kae beteró beterapó

⁴ Ti Yesu Kerisota, be hulua eleké dere kane fake kaae daalu, betere bete atóró ereteiné, diá a beterepaae walapó. Mo so whinéta, ai kane fake hale ọla kaae taae fatepa, Kótóné ama ti be teterere kane fake wisipóló, a tokó sóró kae beteralépó.

⁵ Atérapa, whiné mo be tetu dere kaae, diá Kótóné ama ala eratere be daalópóló, diakélé ai kane fake kaae ereteiné, a beterepaae wóló, ai ti betere kane fake tómó olekeyóló tetu beterapó. Aita, whiné kelené keletere be meitei, Kótóné mo kae tene momatere be daalu, diá fea ama kae beteró betere momaratere fakatóró aleró beterapó. Atéró, diá Yesu Kerisoné fotokoratepa, so whiné mo ọla Talepaae hale mótu dere kaae, Deji Kepe Wisiné da tuapaae eratepa, danémo Talené doi hale horóló, ama ala erótua dapó. Ai alarape Kótóné kilitu, mo wisirapóló a doasi hekesetu beterapó.

⁶ Ti noatepae, asé tuámó Talené i fo dapó.

“E betere be hulua Saion-mó be tēyaaí fótukuróló kane fake wisinaale yałotei fopeyóló sókó sóró i mulatapa kelae.

Mepaae so whi detamo apaae tué tiki tiró betepa, ti ai so whi hale dere alakélé mo yaalomeipó,” erapó.

⁷ Tué tiki tiró betere so whi diánéta, ai kane fake wisinaale mo doasi bete mulapó, dua dapó. Tēpatei, tué tiki

tirénire so whimó kisipa mutu, i fo aserapó.

“Be teterere whirapené dorapóló hale ọla kaae taae farale kane faketei, be tēyaaire kane fake wisinaale alée felepó,” erapó.

⁸ Me fo i ape.

“Ai kane fakené whi kotóo sóró, dée nalóo, dua dapó,” erapó.

Atéró dée nokole alata, hale mei, Kótóné ama fo wisi wosóló sya feni dereteiné, atima dée nukua dapó. Aita, hale mei, Kótóné i ala yaalopóló, ere fo dokonóturaalu dapó.

⁹ Atima ai ala erapa, diá take diliki tuámó betteretei taaróló, mo kae ere de wisinaale tuámó betaai ape yale sekéné doi hale horópóló, diá ama sókósu yóló kae beteró beterapó. Téru, diá teteróló kaae tare topo whi Yesuné tué mole ala eróturaalu, momaratere so whi betóo, ama kae betere teteróló kaae tare ala tuámó so whi betóo, Kótóné mo ama so whitóro betóo, erapó.

¹⁰ Taketa, diá Kótóné so whi bitinitei, mió ama so whitóro betóo, take Kótóné diá kọleyóló tao sinitei, mió ama kọleturaalu, tao sóo, erapó.

¹¹ Yało mo hosaa mole no nerapeó, diá i haemó uké wale so whi kaae betepa, tó tiki ekeleyóló du betere dowi ala yaqsóró, tika kae betae yóló, diapaae mo dirii ma fo i dere ape. Ti ai dowi alanéta, diaaq tiki tuámó betere kepetei só deróló dorótu beterapó.

¹² Diá i haemó mo so whitamo hosekéyóló ai betepa, mo wisi alatóro erótu betae. Mo hale betere so whiné diá dowi ala dapóló ai só derótu betere ape. Ai fo du betere so whi atima diáné dere wisi ala kilitu, kisipa feteyóló Talepaae wapa, Kótó da beterepaae wale sukamó atétere so whinéteí, ama doi doasi munaalo ai ape.

Doasi topo whiró teteróló kaae whirapetamo aqmó betae

¹³⁻¹⁴ Ti Tale áta, fea ala amatóro teteró betepa, diá ama doi sóró

horaai, i haemó mepaae kae kae ala teteróló kaae tanópóló sóró betero betere whirape aomó betó muae. Téru, teteróló kaae tare topo whi aomókélé betóo, ai sekéné dotonaterere mepaae ala teteróló kaae tare whirape aomókélé betóo, yae. Ti ai whirapeta, dowi ala du betere so whimó dowi kwia melóo, wisi ala du betere so whi ti dukiróo yópóló, sóró betero beterao.

¹⁵ Ti noatepae, Kótóné ama kisi-panéta, diaaḡ du betere wisi alanétei, ai topo dore whirapené diā só deróturaalu du betere hoḡo forape alurópóló kisipa mutapó.

¹⁶ Ti diāta, dowi alané dokóló *dipula* kaae betero bitini, haḡe betere whi ai beterao, atérótóro betae. Atéro haḡe beterao kisipa mutu, diaaḡ me dowi ala yaai mole tuḡ tiki so whiné kelaḡsóro, me alané diā teteró kaae tanipó dere foné husuraḡse. Aténi, Kótóné ama kutó diraterere so whitóro betae.

¹⁷ So whi feapaae fo ó mepaae alarape erótu, atima mo whipóló kisipa muóló, mo donoi alatóro erótu betae. Atéturaalu, diā fea beta alatóro iru, kisipa tiki tiró betere hamomatamo hosaa mo turó mulu, yaala sókó fu betae. Kótó aḡa, doasi Tale beterao, a kilitu wiyóló betae. Téturaalu, kale teteróló kaae tare topo whiné doikélé sóró horótu betae.

¹⁸ Wae sóró kutó diraterere so whi-ó, diā teteróló kaae tare whirapené dere fo wosóló, atima aomó betó muae. Naameyóló mo dua bitu, wisi ala dere whirape aomó maaté bitini, mepaae deteraa ere whirape aomókélé dua betae.

¹⁹ Ti noatepae, me whi dowi alakélé inipatei, mené a fokosói ala depa, ai sekei alané a só deréni, Kótó mo beterao kisipa mutu, haḡe beletétóro fu betepa, ti wisi ala dapóló ai whi dukiranérapó.

²⁰ Tépatei, me whi ama yale dowi alamó a fokosói ala depakélé haḡe beleté fu betereomó so whiné a duki-ranéni. Diaaḡ wisi ala deremó

mené diāpaae eraterere sekei ala haḡe beleté fu betepa, ti Kótóné keletómó mo wisi ala dapóló dukiranérapó.

²¹ Diā Talené a beterepaae ape yaleteita, ai ala yaasepóló yalepó. Ti noatepae, ama yale ala diané kolóló suróló yópóló kisipa mutu, diā tao suraalu Keriso a doasi sekei salepó.

²² Amó kisipa mutu i fo aserapó. “Aḡa, dowi ala mo betaakélé ini yóo, so whi dilikóló kapala fo sawakélé ini yóo, yalepó,” erapó.

²³ Atimané a só deróló mo dowi faleterere ala depatei, amamo atimapaee tokó matere ala mo inipó. A doasi sekei suraalu, diaaḡ epaae etei kaae ala eralemó, yaḡo diāpaae tokó mótu, i ala eraalopó fo inipó. Tokó matere ala taalaturaalu, mo donoyóló talere sekéné a kaae tawópóló, ama betere bete Kótóné ama naase tuamó mulalepó.

²⁴ Dané dowi ala yaai mutere kisipata, ti whi mo sukutu dere kaae sukóo, Talené mo donoi ala yaairaalu, ti whi mo biture kaae betóo, yópóló, dané dowi ala ama tikimó sóró, a filipaa ni tómó sukalepó. Téturaalu, ama tikimó kae kae susupu saleteiné, dowi alané diā sukunaai yale ala mo ti kemeró beterao.

²⁵ Ti diāta, *sipsip* hupu fokó fu dere kaae, take diā kópaae feletei, mió diā momó ai hupu kaae tare whi aomó betaai, fesaae walepó. Ai seké aḡa, diané kepe betekélé teteróló kaae tare whipó.

3

Dokore so whipaae dere ma fo

¹⁻² Atére kaae, whiné dokore sorape diakélé diaaḡ whirape aomó betae. Ti noa ala yaai meipó. Diā dokore whirape mekó Talené fo wosóló tuḡ tiki tirénipa, diaaḡte i ala yae yóló se yaḡse. Téni, diané dere ala me alatamo hosekény yóo, Tale mo beterao aomó bitu, mo wisi ala maaté yóo dere kilituraalu, atima

kõleaanétei kisipa feteyóló Talepaae tué tiki tiranérápó.

³ Mepaae so whiné, diã sorape diaaõ tó tikimó ere au kilitu, mo kokõrapó yõpóló tó tiki maaté aurótu betaõse. Kae kae õlané diãné topo niki dokóo, *kold kapané* aleyale naase bi ó depa dere meleke ó oleratere kao ó doasi *moniné* duputere kuti wisi-naale horóo deretei, doasi bete mole nisyóló atei kaae õla õlané aurótu betaõse.

⁴ Téni, diã kokõ yõpóló dere auta, ti mo hosaa tuãmó erõpóló yae. Ti aita, naameyóló mo dua betere ala naao kepe tuãmó epa Kótóné kilituraalu, ita mo bete mole kokõ au erapóló kisipa mutapó. Ti atei kaae kokõ auta, doyóló alu deté feni, mo ti yó tawaalopó.

⁵ Take mo kae beteró betere sorapekélé nalo Kótóné atimapaee wisi ala eraalopóló kisipa mutu, atei kaae kokõ au dua ipakalepó.

⁶ Ti Serané oma Abraham-paae ą tetéróló kaae tare whi-ó yóló, oma aõmó bitu yale kaae, mepaae mo kae beteró betere sorapekélé, atimané whi aõmó bitipakalepó. Sera ą atéró oma aõmó bitu yale kaae, diã wiyóló furu furu ini, wisi alatóró eraté fu betepa, ti Serané ama senaaler-apepóró ai betere ape.

⁷ Diã so dokore whirape-ó, sorapepaae yale fo kaae, diãpaaekélé i dere ape. Diã diaaõ sotamo betãmó bitu, sota whitamó sõi bérápóló kisipa mutu, tao sóró wisi ala maaté erótua yae. Ti noatepae, naao so diaamo wusuró Talené hamokoróló hãle matere mo ti betere bete saaireteiné, diaamoné momatere ala me alané seséyaõsóró, ma fo i dere ape.

Mepaae sekei ala eratepa tokó meni, wisi ala betã erótu betae

⁸ Kemerótu dere ma fo me i ape. Me õlamó arale sóró huri dere ala ini, diã fea mo betã tué muóló, dua betó muae. Atéru, me whi hamoma seke supa, ó dekené sukutepa, ti diaaõ hosaamókélé suraalu, kõle yóló

tao sae. Tétu, diãtei deróló mo dua bitu, no netamo yaala sókó fu betae.

⁹ Menétamo diãpaae dowi ala eratepa, diaaõmo atimapaee tokó melaõse. Ti noatepae, Talené ama wisiratere ala diãné sõpóló kisipa mutu, ą beterepaae ape yalepó. Atérapa, mené diã eratere fo depakélé tokó meni, Talepaae atimatei wisirae fotei yae.

¹⁰ Ti noatepae,

“Diã mepaae so whi de wisiyóló hẽseketamo bitiré faai depa, ti ai so ó whi ama dere dowi foró kapala fotamo ini, kisipa tekeyóló mo hotowaró betenérápó.

¹¹ Téru, dowi ala yaaire tũpaae feni, woleyóló wisi ala maaté du bitu, hosaa muni deyóló mo dua betae. Aita, mo doasi topo alapa, Talené diã tuãpaae erõpóló, ketekẽ butu betae.

¹² Ti noatepae, donoi ala du betere so whita, Talené wisi kisipatamo kaae tawóo, atimané dere momakélé wosóo, dua dapó. Tépateti, mepaae so whiné du betere dowi alamó Kótó ą felé inipa, ama atima sisópaae erótua dapó,” erapó.

¹³ Diaaõ wisi ala yaai ketekẽ bupa, ti né diã doraaloé?

¹⁴ Tépateti, diaaõ mo donoi ala deremótei, mené diãpaae sekei ala eratepa, me õla meipó, Talené ą wisiró beterapó kisipa muae. Ti aseõmó i fo erapó.

“Atima me sekei ala kolóló witeretei diãné kilitu, ai alamó diã wiyaõse,” erapó.

¹⁵ Téni, diaaõ hosaa tuãmó Keriso ąta, ą tetéróló kaae tare Talepóló, diã ą aõmó sukóló betae. Atépa, mepaae whiné diãpaae woseturaalu, take nalo wisi ala kelaalopóló suka fea hãtu betere-a, noa betené de? depa, atimapaee tokó melaaire fo donoróló tawae. Atimané atéró wosetere fo tokó móturaalu, ąkélé Talené aleyóló beteró beterapóló kisipa mutu, naameiné mo dua yae.

16 Ti noa yópóló meipó. Diã Keriso tuãmó bitu, du betere wisi ala mepaae whiné kilitu, dei tué muóló diã só deraalotei, nalo atimané yale ala kisipa duraalu, hõko ala yalepóló atima haleyaalopó. Até yópóló diaaõ hosaa tuãmó me ala dekaaporóló muni, mo wisi tuétamo mo alatóróti erótu betae.

17 Diã dowi ala deremó seké supa, aita dukiraterere ala meipó. Kótóné ama kisipa mole ala wisi erateremó diãpaae sekéi ala eratepa, ti wisirapóló kisipa muae.

18 Ti noatepae, donoi ala initere so whiné dowi ala kwia tokóló aluraairaalu, kale donoi ala dere seké Keriso ă mo betã félitóro sukãletei, momó kae sukãalomeipó. ă atéro sukãleteita, diã dapesó fóló, Kótótamo betãmó beteraai yalepó. ă sukópóló dele alata, ti mo hae whi tiki daayóló betepa daletei, momó kepaayóló beteraleteita, ti mo kepené dere ala tuãmó kepaaralepó.

19 ăkélé kepetóro bitu, kepené dere ala sya fóló, kale *dipula* betero betere keperapepaae fo yó melale felepó.

20 Ti ai keperapeta, Noané nuku aleyale sukamó Kótóné fo tikitu betepa, ama atima hapale kwia matere ala ini, dua kaae taté fu bitipakalepó. Ai alimó betale so whi mo fea weiné aluróló, 8-ró so whi maaté hãsóko fóló, weiné sóro kutu betepa atima aluyaõsóro, Kótóné tao serapó.

21 Ti take Noa betale alimó, weiné so whi aluraleteita, dã mió i alimó Yesu tuãmó wei tóputere so whi aluyaõsóro, Kótóné tao saaire alapaee dó faróló erapó. Ti wei tóputere alata, tó tikimó ere bólu fokaa du-mitei, dãné hosaa tuãmó mole tué tiki Kótóné ama keletómó mo wisirapó yópóló, dãle mulótu beterapó. Ti Yesu Keriso ă kepaayóló betereiteiné diã aluyaõsóro tao su beterapó.

22 Ai seké ă hepen-paae fóló, Kótóné turu naase demó betepa, *ensel*-rapekélé, mepaae ala tetéroló kaae tare doasi doi mole keperapekélé,

doasi fotokõ bole keperapekélé fea ă aomó sukóló betó mulapó.

4

Sekéi ala wapakélé Talené ala betã hãle erótu betae

1 Térapa, Keriso ă mo hae whi tiki daayóló bitu, doasi sekéi ala serapa, diãkélé ama muale tué kaaetóro muóló siki siki yóló betae. Ti noatepae, mepaae whi sekéi ala supa, ti ama du betale dowi ala momó kae enénipó.

2 Ai sekéi ala sale whi i haemó hãle bituraalu, tó tikiné ekelere dowi ala yaai kisipa muni, Kótóné kisipa mole ala eraai bitiré faalopó.

3 Ti noatepae, diã take Kótóné fo woseni hãle betale sukamó, mo hãle betere so whi atima kisané yaaitere ala sya fóló du betale kaae diaaõkélé du betalepó. Ti atei ala diaaõ sumó yalepa, mió mo ti taalae. Ti hãle betere so whiné dere alarapeta, i ape. Hãkeamó mo sonaalei nópu nokole alakélé, au nokole alakélé, wei dekéro nólo dere dowi alakélé, touróló õla deteremó õlaró weitamó dekéro nokole alatamokélé, hãle hõko du betere kae kae dowi alakélé, kuturaalu hõko deté kotere dowi alakélé, bete muni sonaalei kapala kótópaae moma dere alakélé, fea deté fu beterapó.

4 Atima betero betere sere õla õlatamo hãle hõko sonaalei ala du betereiteiné, hãle besekérotua dapó. Ai ala diãnekélé tokóló initepa, atimané diã faleyóló kae kae eraterere forape mo dekéro du beterapó.

5 Ti ai ala du betere so whi taleyaaire ala hãsóko feni, mió betere so whiro sukãle so whitamó taleyaai donoró betere sekéné taleturaalu, atimapaee diãné yale ala fea yae depa, me alakó hiraaire tã muni, mo fea hãkeamó enérápó.

6 Atére betené, sukãle so whi atima sukãai hãle betepatei, mené kale fo wisi atimapaee yó malepó. Ti aita hãle mei, i haemó tó tikiné dere ala sya fóló, taletu betere so whi

taleyóló só deróo, kepené dere ala tuámó betepa, Kótóné ama taletere ala atimapaae eraleteiné mo betóo yaalopó.

⁷ Mió i haemó mole alarape fea kemetere be de felekemó sókó waai dapó. Térapa, Talepaae momatere ala mo wisiyóló yaasepóló diaaḡ kisipa mo diriyóló bitu, tó tikiné yaaitere ala yaḡsóró mo hotowaró teteróló kaae tawae.

⁸ Fea ala teteró betere doasi topo ala i ape. Diaaḡ hosaa mo turóné diāsisi yaala sókó fu betae. Ti noatepae, yaala sókó fole alanéta, fea dowi ala munire aḡróló husiratapó.

⁹ Diaaḡ bepaae wale uké whḡrape dape suraalu me fo ini, mo wisi kisi-patamo dape sae.

¹⁰ Diḡ feané kae kae wisi ala erópóló, Kótóné diḡ ḡale matere ala wisi séle séle dokḡralepó. Atérapa, Kótóné yaḡpaae noa alakó eró betepa, ti naaomo ḡale hamokoróló matere ala taaréni, so whḡ mo wisiyóló tao sóró erótua yae.

¹¹ Mepaae whḡnétamo, Kótóné fo yó mótu betepa, ḡale ḡoko fotamo touréni, Kótóné ama mo fotóró kutirimó mulóló, mo hotowaró yó mótu betae. Mepaae whḡnétamo Kótóné so whḡ tao saai depa, ti Kótóné ḡ matere fotokḡné tao sóró erótua enérápó. Ti aita, diaaḡ kae kae du betere ala fea mepaae so whḡné kilituraalu, ita Yesu Kerisoné yale alané erapóló Kótóné doi hale sóró horópóló dapó. Ti ḡta, mo kae ere de wisinaaleró doasi fotokḡtamo bole Talepa, ama doi hale horóló suka fea mo ti muó tanópóló yae. Mo kée. Táyópóló yae.

Kerisopaae erale sekḡi ala kaae, yaḡpaaekélé eratepa kilita sókó faḡse

¹² Yaḡo hósaa mole no nerape-ó, me whḡné diḡpaae susupui ala eratepa, aita diḡné tuḡ tiki tiró beteretei kaae kilitu dere alapa, kisi ala nisiyóló diḡ kilita sókó faḡse.

¹³ Téní, take Kerisopaae erale sekḡi ala kaaetóró, mió diḡpaaekélé ai erata-pa, mo kée yóló ḡainé sukutu betae.

Ti noa ala yaai mei, take nalo Keriso wale sukamó, ama kae ere de wisinaale ḡakearatepa kilitu, mo kée yóló doasi ḡainé sukḡalopóló kisipa mutu dapó.

¹⁴ Kerisoné doi diaaḡ tikimó dak-eró betereteiné, mené diḡ faleyóló eratere fo depa, Talené ya wisiró beterapóló kisipa muae. Ti noatepae, Kótóné mo kae ere de wisinaale faane Kepe Wisi diḡ tuámó beteró beterapó.

¹⁵ Tépatéi, diḡkó me whḡnétamo whḡ dóló sukunatere ala ó, ḡlémi nokole ala ó, kaae tare whḡrapené fo tukóló kae kae dere dowi ala ó, mené dere ala fasóló deremó diḡpaae sekḡi ala eratepa, aita Keriso so whḡné dere ala meipóló haleturaalu wi yae.

¹⁶ Tépatéi, Kerisoné ala erótu beteremó, mené diḡpaae sekḡi ala eratepa, hale yaḡse. Téní, diaaḡ tikimó Kerisoné doi moleteiné dapa, Kótóné doi betḡ hale sóró horótu betae.

¹⁷ Ti noatepae, da Kótóné ama naale senaale bitu du betere ala tale yaaire be de kaae sere aḡrapó. Ama taleyóló kwia matere ala kaae suraalu daḡpaaepi eróló, nalo kemerótu ti Kótóné ama fo woseni, dowḡae fóló tikitu betere so whḡpaae, mo doasi sekḡi ala eraalo meipóló kisipa mute?

¹⁸ I fo erapó.

“Donoi so whḡtamo sekḡi ala su betepa, Talené ama tao saaire ala hapólupa, ti Kótóné fo woseni, dowḡae fóló dowi ala yó tare so whḡ tao saaire ala mo doasi hapólunipóló kisipa mute?” erapó.

¹⁹ Térapa, Kótóné ama kisipa mole ala erateremó, sekḡi ala su betere so whḡ diḡ kaaróló beterale sekḡéné ama diḡ tao saalopóló kisipa mutu, ḡpaae tuḡ tiróló wisi ala betḡ yó tanérápó.

5

So whḡ kaae tare whḡ disiraperó teyó whḡrapetamopaae dere fo

¹ Dià tuámó betere so whì tẹteróló kaae tare whì disirapepaae dirii ma fo i dapa wosae. Èkélé dià ere kaae, so whì tẹteróló kaae tare whì disì bitu, Kerisopaae erale sekèi ala yàlo kelené mo kelaletèi, so whìpaae yó mótu betèrapó. Atéru, Kótóné ama kae ere dẹ wisinaale so whìné kolópóló hakearaterè be dẹmó, èkélé ai dẹ wisinaale saaire whì bitu, diàpaae dere ma fo i dapa wosae.

² Kótóné ama so whì tẹteróló kaae tawae yóló dià sóró ai betèró betèrapa, ai so whì me ala yaqsóró mo hotowayóló kaae tawae. Me whìné diàpaae i ala yae yóló sẹtere fo woseni, Kótóné ama kisipané diaaọ yópólópó ere ala betà tuẹ muóló, wisi kisipatamo erótu betae. Doasi *moni* saai dapóló ekele dere ala ini, so whì hãle tao saaire ketekẹ betà bulu du betae.

³ Talené diàpaae kaae tawae ere so whì kaae taru, dià doasi topo whì aoyóló kaae tani, mepaae Keriso so whìné diaaọ du betere wisi ala kolóló dià sya wópóló, wisi ala diaaọpi kaae sóró yae.

⁴ Atéró betèpa, Kótóné *sipsip* hupu kaae tare topo whì ẹ sókó wouraalu, Kótóné ama kae ere dẹ fãane doi mole topo tao diámó matepa saalo ai ape. Ti ai kokọi au wisinaale ere topo tao dokélé ini, mo ti muó tawaalopó.

⁵ Dià teó whìrape-ó, kale whì disirape Tale aomó sukóló biture kaae, diàkélé ai whì disì aomó betae. So whì diàsisì u tẹterótu i tẹterótu ini, naameyóló dua betere ala kuti kaae deróló betae. Ti noatepae, asemó i fo erapó.

“Mepaae bopé faketerè so whìné yaaitere ala Kótóné ama sesé yóo,
naameyóló dua betere so whì ti ama hamokoróló tao sóo, dua dapó,” erapó.

⁶ Tèrapa, Kótóné ama kisipa mole sukamó dià tao sóró dukirópóló, ama fotokóné tẹteróló betere aomó naameyóló mo dua betae.

⁷ Diàta, Kótóné hosaa mole naale senaale betereiné, ama dià mo wisiyóló kaae tarapa, diaaọ enée yóló whaalia du betere sekèi ala fea ama wisi eraté fu betèrópóló ọpaae melae.

⁸ Diaaọ tó tikiné du betere ala hotowaró tẹteróló kaae taru, kele diriyóló betae. Kale whì dó nokole bete haọ *laiyon*-né whì dóló naai keketé kutu dere kaae, diàné bóe whì Satan-né dià doraaire tẹ keketé kutu betèrapó.

⁹ Ai sekéné ama kisipa mole ala diàpaae eraqsóró, wisiyóló kaae taru, Talepaae tuẹ tiki tiró betere alané dirii tipi kaae yae. Ti noatepae, ai kaae sekèta, diàpaae maaté mei, i hae kwia feamó betó mole diàné no nerapekélé betà kaae sekétóró su betereitei diaaọ kisipa muae.

¹⁰ Ti dià Yesu Keriso tuámó betèpa, Kótóné ama hamokoróló tao sere ala, mo dekéro erótu betèrapó. Ai ala du betere Kótóné kae ere dẹ wisinaale tuámó betaasepóló, dià ape yalepó. Sawa sukamó dià mepaae sekẹ siré fu betèpa, atéyale sekéné dià haepaae derepéni diriyóló betèrópóló, amatóró dià fotokọ bulóló, mo ti sұraalopó.

¹¹ Ti ọta, mo doasi fotokọ bole Tale betèrapa, so whì feané ẹ dukiraterè ala hãle yó tanópóló yae. Mo kée. Teyópóló yae.

Mo kemeróturaalu kọlé dere fo

¹² Yàlo kisipané Sailas ọta yàlo mo no bitu, Talené ala eró tare whì wisipó. Atéru, ama ẹ tao supa, yàlo diàpaae mo hãlekeróló aseyalopó. Yàlo ai yale aseeta, Kótóné hamokoróló tao sere ala diàné tuẹ yópóló yó melóo, Talené ala erópóló ketekẹ bulóo yalepó. Teyalepa, Dià ama ai hamokoróló tao sere ala tuámó diriyóló betae.

¹³ Talené sókó su yóló diàtamo betámó betèró betere no nerape atima Babilon be huluamó bitu, diàpaae kọléo dapó. Yesuné yale ala tuámó yàlo naale sұtóró betere whì Mark-nékélé diàpaae kọléo dapó.

¹⁴ Diàsisì yaala sókó furaalu, kọléo yóló aputu betae. Talené hosaa muni

deyóló dua betere ala Keriso tuámó
betó mole so whị diạ fea tuámó
mulópóló yae.

2 Pita

¹ I aseta, Yesu Kerisoné ama kutó dirópóló doteyale *apotel* whi Saimon Pitané dapó. Yesu Keriso ata mo Kótótóro bitu, da aluyaqsóro tao su betere whipó. Téru, ama ere mo donoi ala sya furaalu, mo doasi ke bole beta kaae kisipa tiki tiratere ala damókélé, diámókélé matepa salepó.

² Kótóro da tetéroló kaae tare whi Yesutamo diriyóló kisipa dereteiné, atimaamoné erótu betere hamokoróló hale tao sere alaró hosaa muni deyóló dua betere alatamo mo turó diá tuámó mulópóló yae.

Kótóné a beterepaae ape ere fo diriyóló kisipa muae

³ Kótó sya fóló ama ala eróturaalu, fea ala yayá yaqsóro ama doasi fotokóné dapaae mo suró beterapó. Ti aita, ama kae ere deró wisi alatamo faanu, dapaae ape yale seké a kisipa deté fole betené su beterapó.

⁴ Ai doasi fotokoi ala dapaae eróturaalu, etei kaae bete mole alarape diapaakélé eraalopóló muló beterapó. Ai eraalopóló ere fo wosóló, dané tué tiki tiratempa, ti Kótó a tuámó ere ala wisinaaletóro dapaae tokó melóo, i haemó betó mole so whirapené ekéle yóló hoko du betere sonalei dowi ala dapaae tokó meni yóo, yaalopó.

⁵ Atéro doasi ala ere betené, diaaó tué tiki tiró betere ala tómó beleróló wisi ala mo keteké buóló du betae. Ai wisi ala tómó, Talené ama bete mole fo diriyóló tué yae.

⁶ Ai ala tómó, tó tikiné ekélere ala yaqsóro tetéroló kaae tawae. Ai ala tómó, sekéi ala wapakélé hale beletétóro fu betae. Ai ala tómó, Kótó tuámó ere ala wisi suróló du betae.

⁷ Ai ala tómó, diaaó ne no kóleturaalu, hosaa muóló betae. Ai ala tómó, mepaae so whi kólené sukóló hosaa mo turóné yaala sókó fu betae.

⁸ Ti ai alarape diá tuámó muluraalu fakeraté fu betepa, ti da tetéroló kaae tare whi Yesu Keriso tué deté faalopó. Atérruraalu, diá hale bitini, Talené ala eraté fóló, diá tuámó mo du wisi woleyaalopó.

⁹ Tépatéi, mepaae whi tuámó ai alarape munipa, ti mepaae bete mole ala ama diriyóló kilini, kele dilikirapó. Atéru, ama take yale dowi ala Talené fokóló kemeró betereitei kisipani, mo ti kisipa keteró beterapó.

¹⁰ Atérapa yálo no nerape-ó, diáta Kótóné ama sókó su yóló a beterepaae ape yale so whitamo betámó biturapa, diaaóte hotowayóló kelae. Ti noatepae, diaaó ai alarapetamo deté fu betepa, ti diá dée nóló haepaae derepéni, mo diriyóló bitiré faalopó.

¹¹ Atéro bitiré furaalu, da aluyaqsóro tao sale whi Yesu Kerisoné ama mo ti mole ala tetéroló kaae tare tuámó diá beterópóló, ama mo hekesetamo wisiyóló dape saalopó.

Kótóné kóló whirapené asere fo

¹² Kale bete mole mo fo diané wosóló diriyóló tué yóo, diapaee yae yóló bope yale alarapekélé diaaó tué yóo epatei, kisipa keteni tué yó tanópóló diapaee yaaireitei e hóni, hale yó tawaalopó.

¹³ E sukairaaalu kapala asiri haemó i daale mo tikita, kuti be fisikaai kapala asiri tenure kaae, e i haemó kapala beterapó. E sukai hale bitutei, yálo i bope yale alarape diaaó kutiri tuámó hale muó tanópóló momó du momó du deretei, mo dono dapóló kisipa mutapó.

¹⁴ Ti noatepae, da tetéroló kaae tare whi Yesu Kerisoné epaae ya betere kuti be mo felekemó fisikaai dapóló, haeamó yó maletéi yálo kisiparapó.

¹⁵ Yálo mió i du betere forape e sukítikimó diané kisipa keteni, tué yó tanópóló e doasi keteké buluraalu, aseró fotamo diapaee i du betere ape.

¹⁶ Ti da tetéroló kaae tare whi Yesu Keriso a doasi fotokótamo waalopóló, dané diapaee yó melale fota dané

kekeme nóló hãle dolãa fo kaae inipó. Ama mo kae ere ala wisinaaletóro ðané kelené mo kelaletèi diãpaae yalepó.

¹⁷ Ti Alima Kótóné ama mo kae ere ðe wisinaale tuãmó naalema betepa kolóló, i fo yalepó. “Àta, yãlo hosaa mo turó mole naale ai ape. Ama du betere alamó ẽ mo doasi hẽkesené sukutu beterapó,” erapó. Alimané ai fo yaletèiné, ą tuãmó mo kae ere ðe hãkearóturaalu, ą doasi doi mulatere ala yalepó.

¹⁸ Ai fota, ama kae ere hasi fosómó ða Yesutamo bituraalu, hepen bemó Kótóné ai fo deretei mo ðanétóro wosalepó.

¹⁹ Ai hasi fosómó yale fo wose-turaalu, take betale Kótóné kóló whĩrapené yale fo Yesu tuãmó mo dokonatapóló ðané mo diriyóló kisiparapó. Diliki tuãmó ðeró betere sa ðeyó taru ere kaae, diaaą kisipa ai kóló whĩrapené ere fopaaetóro muló bitu, diãné hosaa tuãmó be ðeyó hotu dere kaae yóo, hĩka ðeyó tare hõre kolóo yaaipatei, ti ai eró betere alapaetóro kelené kikéyóló kaae tapa mo wisirapó.

²⁰ Ai deté wale forape tómó, me doasi bete mole dirii fokélé i dapa wosae. Kótóné ama kóló whĩrapené yale fo asẽ tuãmó molete, atima kisi-pané kekeme nóló inipó.

²¹ Atimané yale fota, mo whĩné kisipa sya furaalu kaaróló ini, Ðe Kepe Wisiné kale kóló whĩrape fotokõratepa, so whĩpaae Kótóné fo i ape yóló yó maaté kwẽyalepó.

2

Kemeratere be ðemó so whĩ dilikóló kópaae falatere whĩrape mo ti dowi kwia saalopó

¹ Téyalete, atéyale alimó Kótóné fo yó matere kóló whĩrape nisi yópóló kapala fo yó matere kóló whĩrapekélé beterepó. Téyale kaae, mió diã tuãmókélé atéro kapala fo yó matere whĩrape betaalopó. Ai whĩrapené Talené fo yó matere aqyóló, so whĩ dilikóló doraaire fotei

yó melaalo ai ape. Téturaalu, atima dupu yale sekéné atima tẽteróló kaae tapatei, atima Talené dupu yóló tẽteróló kaae tanipó yaalo ai ape. Atétere betené atima kwia móturaalu, dóló aluraaire tũ atimanéte aletu beterapó.

² Atimané ai du betere mo sonaalei ala diã mepaae so whĩné sya fóló yaalo ai ape. Atéremó, mepaae belamó hãle betere so whĩné mo bete mole fo sya fole ala faleyaalopó.

³ Atéro kapala fo yó mótu betere whĩrapené diaaą ąla ąla saairaalu, diã dilikóló kapala seraai fo atimanétei kekeme nóló yaalo ai ape. Atimané atei kaae yale dowi alamó, atima fea só deróló mo ti doraairaalu Tale ą noke fini, kwia melaai ama taketi taleyóló muló beterapó.

⁴ Ti noatepae, *ensel*-rapekélé dowi ala depa Kótóné kõle duraalu bokó sini, dowi kwia saaire dolopaae taae deralepó. Aita hãle mei, Talené ama taleyaaire be ðe sókó waai teópa kaae taru, dowi diliki tuãmó bitiré fu beterópóló, mo apaae derepale osono dolomó *dipula* beteró beterapó.

⁵ Mo take betale so whĩrapekélé, Kótóné kõle duraalu dowi kwia matere ala bokó sóro taarénipó. Kótóné ama mo donoi ala i ape yóló yó mótu betale seké Noaró mepaae wẽikeró so whĩtamo betã Kótóné tao sipa kalepó. Téyalete, ai so whĩné Kótóné fo wosóló sya feni dowãae fu betepa, Kótóné mo doasi wẽi anóló so whĩ fea doróló alurélipakalepó.

⁶ Atéro bitiré fóló, nalo Kótóné Sodom be huluaró Komora be hulu-atamo siné doló kemeróló, kili alée faralepó. Kótóné ai ala eraleteita, nalo betaaire so whĩnékélé ama fo wosóló sya feni dowãae fu betepa, atei kaae kwia melaalopóló tué yópóló eralepó.

⁷ Téyalete, Sodom be huluamó betó mole so whĩ Kótóné dóló aluróturaalu, Lot sinaqsóro ama tao salepó. Ti Lot ąta, mo donoi whĩ bitu, ątamo betó mole so whĩné kae kae du betere sonaalei dowi alaró Talené fo woseni

tikitu betere alatamo kilituraalu, ʔ hasekʔa kisipa mutu felé yóló bitinipó.

⁸ Ti ʔatamo betó mole so whĩné yaqse ere fo tukóló, dowi ala dó mió yóló hʔle yó tapa kolóo, dowi fokélé wosóo du betaleteiné, mo donoi ala du betale whĩ Lot ʔ felé kisipa muni, ama hosaa tuʔamó deletamo bitiré fu betalepó.

⁹ Até yale ala kilituraalu, dowi ala du betere so whĩ Kótóné kwia melóo, ama ala erótu betere so whĩ sekęi alané só deraqsóro tao sóo, dere ala Tale ʔ mo asaru mo donotóro dua dapó. Atéro kwia matere ala taaréni, hʔle yó taté fóló ama taletere be demó sókó faalopó.

¹⁰ Ti ama kwia matere alata, mepaae dowi ala yaai ekęle du betere so whĩró Talené ama teteróló kaae tare aqmó betere hóyóló dowʔae fu betere so whĩtamo, ti Talené mo doasi hapólui ala erótu betaalopó. Ai ala du betere so whĩrape mo halaainé atima bopé fakeyóló nene duraalu, Talené ama kae ere de fʔane *ensel-rape* faletu beterapó.

¹¹ Tépatei, *ensel-rape*né bole fotokóné ai kapala fō yó mótu betere whĩrapené bole fotokę teteró beterapó. Atére *ensel-rape* Kótóné keletómó mo kae ere de fʔane sekęrape faleyóló só derótimipó.

¹² Ai kapala ala yó matere whĩrapené mole tuę tikita, mo whĩné mole tuę tiki kaae muni, mepaae betere ęla hupu ó haq atima tuę muni hʔle hoko betó mole kaae, ai whĩrapekélé atérapó. Ti na huputa, whĩné dóló nópóló Talené aleyóló betero beterapó. Ai whĩrapené i kale sekęrapené bole doasi fotokę bete tuę iniruraalu, atima Tale doka doka yóló eratere fo dua dapó. Whĩné hʔle hoko betó mole ęla naró huputamó dóló nuku dere kaae, ai ala du betere whĩrape Kótóné dóló aluraalopó.

¹³ Aita mepaae so whĩ do-rale alamó, Kótóné atima kwia melaalopó. Atimané tó tikimó feléyaaire dowi ala ekęleyóló, be

deʔamotei hʔkeamó du beterapó. Atéro du betere alané, diʔtamo touyóló bitu ęla deyóló nokole sukamó, diaaq doiró du betere wisi alatamo folokoleróló dorótu beterapó.

¹⁴ Ai so whĩrape atima nópu naaire tuę muluraalu, me so ó whĩ kelené kolóló au nukua dapó. Atei kaae dowi ala ekęleyóló du betereitei mo kemekélé ini, hʔle yó tarapó. Mepaae whĩ wisi ala yaaire tuę meiyóló, bére so whĩ dowi ala yópóló, atimané ęlisóro fua dapó. Mepaae so whĩ dilikóló wisi wisi ęla sua yaleteiné ai ala atima mo asarapó. Ai ala du betere whĩrape ti Talené mo doróló mokoraairaaalu, tukóló muló betera-
apó.

¹⁵ Ai whĩrapeta, kale Beor naalema Balam dowi hoko ala duraalu doasi *moni* saai ekęle du yale kaae, atimakélé donoi tu taaróló kępaae felepó.

¹⁶ Ti Balam ʔ tu tuʔamó keyaa fole whĩ kaae fu betepa, ʔ faqsóro sesé duraalu, ama *donki* hupunéitei mo whĩné fo kaae yóló ʔ foné sipakalepó. Atéyaletaita, Balam-né ama yale dowi ala hʔkearótu yalepó.

¹⁷ Ti ai whĩrapené du betere alata, mo fole weĩ dikĩtu dere kaae yóo, dirii suka dere alimó sʔako dilikitepa hali waai dapóló whĩrape hęseke yóo du betepatei, beséne hali kaepaae sóro fu dere kaae atimané dere alakélé atérapó. Atétu betere whĩrape atima diliki tuʔamó mo ti betó tanópóló, Talené tukóló muló beterapó.

¹⁸ Ai whĩrape atima me bete munipatei, wisi ala dapóló atimatei doi sóro horóló, bopé faketu betera-
apó. Kapala ala tuʔamó betó mole so whĩtamo touyóló betaletei, mo dótitóro ai ala taaróló wale so whĩ tó tikiné ekęlere ala sya fóló dowi ala yópóló, ai whĩrapené atima kapala dilikóló ęlisó fulapó.

¹⁹ Ai whĩrapené mo so whĩpaae ęané dere fotamo diaaq wosóló sya fupa, ti diʔ mené kutó diratere so whĩ betaalo meipó du beterapó. Ai

fo du betere wh̄rape atimatei, mo sonaalei dowi alané wae sóró kutó diratere wh̄i beteró beterapó. Mepaae wh̄itamo me alané ʔ t̄eteróló kaae taru ʔlisóró kutu betepa, ti ʔ ai alané wae kutó diratere wh̄i ai betere ape.

²⁰ Téru, mepaae so wh̄i i haemó mole mo sonaalei dowi alané dokóló muló betepa, ʔ aluyaʔsóró taosóró t̄eteróló kaae tare wh̄i Yesu Keriso tué yaletiné, atima teraayóló h̄ale beteralepó. Atéretei taaróló, take du betale dowi alapaae momótamo fesaee fupa, ti mió betere alané take betale ala t̄eteróló ʔ mo ti dorótu beterapó.

²¹ Mepaae so wh̄i Talené ala eróturaalu, donoi t̄u s̄ya feni h̄ale h̄oko betepa, ti dorapó. Tépatei, mepaae so wh̄ipaae Kótóné ama yae yóló kae muló betere fo wisi mené atimapaee yó matepa tué yóló, donoi t̄u s̄ya feletei taalóo, kale fo wisikélé h̄ale ʔla kaae taae falóo depa, ti ai so wh̄i atima betere ala mo turó dorótu beterapó.

²² Ai so wh̄iné du betere alata, i mara mole fo tamoné s̄uratapó. “Yuwiné ama soraaiti momó nukua dapó,” Me i fokélé erapó. “Hupu biki biki epa mené ʔ w̄ei fokoteretei momó fesaee fóló biki biki dua dapó,” erapó.

3

Tale waaire be ʔe

¹ ʔalo mo hosaa mole no nerape-ó, mió ʔalo ʔiapaae tamo dakeróló i as̄e dere ape. Folosóró yale as̄eró mió i dere as̄etamota, ʔiané kutiri tuamó wisi ala yaaire tué h̄ale muó tanópóló, diaaʔ kisipa disiróturaalu, dapó.

² Ti h̄ale meipó. Kótóné take mo kae beterale kóló wh̄rapené yale foró, ʔ alu yaʔsóró tao sóró t̄eteróló kaae tare sekéné ama *aposel* wh̄rapepaae yae yóló yó melale fotamo, diaaʔ kisipa keteréni, tué yó tanópóló dapó.

³ ʔalo ʔiapaae folosóró dere fota, nalo kemetere alimó tó tikiné du betere dowi ala s̄ya furaalu, Tale

faletu betere so wh̄i wóló, Talené ala eratere so wh̄i faleyaalopó.

⁴ Téturaalu, atimané etei kaae fo yaalo ai ape. “ʔ waalopóló, tukóló muló betere fo-a metéli yaaloé? ʔané ayarape suk̄ale alimótei kaae sóró wóló, Kótóné ama kaarale ʔla ʔla fea me ala kae ini, kale alatóró h̄ale erapó,” yaalopó.

⁵ Tépatei, folosóró Kótóné ama foné s̄aró haetamo kaarélipakalepó. Kótóné hae aleturaalu, w̄ei tuamó hae sókó holae depa, w̄ei betapaae maane fóló, hae sókó holipakalepó.

⁶ Ai alimó ere hae tikiró ʔla ʔlatamo fea Talené ama fonétei belere w̄ei anóló dorae depa, mo dorélipakalepó. Ai yale ala fea atimané tuérutei, dowaae fóló ai fo sisópaae erótu beterapó.

⁷ Ti Kótóné ama ʔla ʔla kaarale fonétei, mió i alimó ere s̄aró haetamokélé siné doló aluraalopóló tukóló muló beterapó. Tétu, Kótó tuéni h̄oróló betó mole so wh̄ikélé, Talené taleyóló kwia mótu siné doló aluraaire be ʔe sókó wópóló, ʔla ʔla kaarótu yale kaae, ai fonétóró ʔale mulóló, kaae tarapó.

⁸ Térapa, ʔalo hosaa mole no nerape-ó, i ala bet̄a kisipa keteréni, diaaʔ kutiri tuamó muó tanópóló yae. Talené ala eróturaalu, 1000 ba fo kolósu, bet̄a be ʔe kolósu depa, me ala kae ini, mo bet̄a alatóró erapó. Kótóné ama keletepa 1000 ba fota, bet̄a be ʔe kaae aʔrapó.

⁹ Mepaae so wh̄iné kisipanéta, Talené ama eraalopó yóló mulatere ala kese kese dere nisi dapó. Ti ʔta atéro kese kese dumi, so wh̄i mo bet̄akókélé aluyaʔsóró kisipa mutu, diaaʔ du betere dowi ala taaróló, fea ʔ beterepaae wópóló, ama dua kaae taté fu beterapó.

¹⁰ Téretei, Tale ʔ momó fesaee waaire be ʔeta, ʔlémi nokole wh̄i wou dere kaae yaalo ai ape. S̄aró samó yó mole ʔlatamo aluróturaalu, doasi be sapalaa hale kaae yóo, haeró haemó yó mole ʔla ʔlatamo fea siné doló kemeróo, yaalopó. Téturaalu, i

haemó yó mole ɔlakélé fea siné doló kemberóló, hae tiki mo hɔleraalopó.

¹¹ Ti ɔla ɔla feata atéro aluraalopa, diɔ noa kaae so whi betaai kisipa mute? Ti diɔta, Kótóné ama mo kae beteró betere so whi ereteiné ama ala erótu betepa mo wisirapó.

¹² Diɔ atéro mo kaae so whi bitu, Kótóné tukóló muló betere be de kelenée yóló ketekɛ butu betere alané, Tale waaire be de hapale felekeratapó. Atétere be demó, samó ere ɔlaró i haemó yó mole dirii ɔla ɔlatamo, mepaae siné doló wei kaae alée faraalopó.

¹³ Téyaalotei dɔta, Talené ama haeró sɔtamo kisi kae aleyaalopó ere fo tué muturaalu, ai donoi ala mole be kelaai dapóló ketekɛtamo kaae taté fu beterapó.

¹⁴ Atérapa, yɔlo hosaa mole no nerape-ó, diɔta ai alarape kelaai kaae tarapa, Tale tuamó bitu, me só deraaire ala ó haletere ala ini, ama bóe firó bettereteiné, ɔtamo betamó betaai kisipa mutu, ketekɛ buóló mo dua betae.

¹⁵ So whi atimané du betere dowi ala taaróló, Tale ɔ betterepaae wópóló ama kaae taté fu bettereita hale mei, so whi aluyaɔsóró tao saairaalu kaae tarapó, kisipa muae. Ti i fo kaae, dané hosaa mole no Pol-paae Kótóné fosó fosói kisipa matepa amakélé asɛrapó.

¹⁶ Pol-né so whipaae dotonale asɛmó me fo kae ini, yɔlo i du betere fo kaaetóro erapó. Ama yale asɛrape tuamó mepaae ere fo bete tué yaaire mo hapólurapó. Mepaae mo kóló kólóre so whi ró Talené ala tuamó diriyóló bitinire so whitamóné, Kótóné mepaae asɛ tuamó ere fo wérótu dere kaae, Pol-né asɛre fokélé atimané bete tokóló donotóro yó meni, wérótu beterapó. Atétere alané atimatei doraaire tu aletu beterapó.

¹⁷ Térapa, yɔlo hosaa mole no nerape-ó, i ala yaalopóló bope yale ala diaaɔ wosóló ai tuérapa, Kótóné tukóló muló betere fo aqmó bitinire so whi kópaae fu betere alané diɔ

ɔlisóró faɔsóró, mo hotowaró kaae tawae. Ti noa yaɔsóró meipó. Diɔ Kótóné ama bete mole ala tuamó mo diriyóló betteretei taaróló, haepaae derepaɔsóró dapó.

¹⁸ Tépatei, dɔ aluyaɔsóró tao sóro tɛtéróló kaae tare whi Yesu Kerisoné hamokoróló hale tao sere alaró ɔ kisipa deté fole alatamo diɔ tuamó mo ti fakeraté fu betae. Mió i betere alimókélé, take betaaire alimókélé, ama doi hale muó tanópóló, sóro horótu betae! Mo kée, téyópóló yae!

1 Jon

Mo ti betere bete mole fo

¹ Mo take keké naale alimótei kaae sóró bitiré wale whị, diápaae hakearóló i dere ape. Ai whịné ama dere fo dané mo wosóo, kelenékélé mo kolóo, dané wisiyóló fopeyóló naasenékélé olaa yóo, yalepó. Dané i dere fota, ai mo ti betere fo bole whị Yesu diá kóló kóló yaqsóro hakearóló dapó.

² Ai kale mo ti betere bete ata, Alimatamo betóló da beterepaee hakearóló sókó wapa, dané mo kelalepó. Atéro hakearale wapa dané kelale mo ti betere bete a i ape yóló, dané mió diápaae yó i matere ape.

³ Diakélé dątamo betą kisipa mutu dere ala fea touyóló yaai dané kelale alaró wosale fotamo yó i matere ape. Até du betere alata, ti dąsisi maaté bitu ini, Alimaró Naalema Yesu Kerisotamokélé da fea touyóló, betą kisipa mutu dere ala du beterepó.

⁴ Dané i asę dereteita, haį dere ala da tuąmó mo ti faayópóló du beterepó.

Talené ama ere de tuąmótóró betae

⁵ Ama dąpaee yó male fo diápaae hakearóló i dapa wosae. Kótó ata mo detóró faanuraalu, a tuąmó diliki ere ala mo sawakélé munipó.

⁶ Da diliki tuąmó bitutei, haį foné maaté daąa Kótótamo mo betą kisipa mutu, dere alarape du beterepó depata, ti kale mo fo bete dané hosaa tuąmó muniruraalu kapala fo du beterepó.

⁷ Tépatei, Yesu a Talené de tuąmó biture kaae, dakélé ai de tuąmó betepa, ti ne notamo mo betą kisipatóró mutu, dere ala fea du beterepó. Atétepa, ama Naalema Yesu Kerisoné fakené dané dowi ala fea fokóló aluró beterepó.

⁸ Dané duraalutamo da tuąmó dowi ala me munipó depata, ti kale

mo fo da tuąmó muniruraalu daąei ai dilikitu betere ape.

⁹ Dané yale dowi alatamo kemerae yóló Kótópaae hakeamó yó matepa, ti ama eraalopó ere fo hasókó feni, ama mo donoi ala sya furaalu, dané du betere dowi ala tokóló aluraalopó. Téturaalu, da fea dowi alatamo hosekeró betaqsóro, ama fokóló mo ti aluraté fu betaalopó.

¹⁰ Dané duraalutamo, daąa dowi ala mekéle munire so whị beterepó depata, ti Kótó a kapala fo bole seke aąratapó. Atétere alané Kótóné ama mo fo da tuąmó sóro mulalénipó.

2

¹ Yało hosaa mo turó mole naale senaale-ó, dią me dowi ala yaqsóro kisipa mutu, asę i dere ape. Tépatei, whị me detamo dowi ala depata, ti ai dowi alané da só deraqsóro, mo donoi ala du betere whị Yesu Kerisoné, tao sere fo ama Alima Kótópaae du beterepó.

² Dané du betere dowi alamó Kótó a fopaae butu, melaai yale kwia dąpaee melaqsóro sesé duraalu, Yesuné ama tikimó seróló a sukalepó. Atére alata, dané du betere dowi ala maaté sóro aluraai initei, i hae kwiamó betó mole so whịné dowi alakélé tokóló kemeraai yalepó.

³ Dané ama ere fo wosóló sya fu betepa, ti Yesu Keriso a mo diriyóló kisiparapóló tuę mutapó.

⁴ Whị me dené duraalu, yało a mo wisiyóló kisiparapó du bitutei, Kótóné ere fo wisiyóló sya feni depata, ti kapala fo du betereiteiné kale mo bete mole fo ai whị tuąmó munipó.

⁵ Tépatei, me whị dené Kótóné ama fo sya fóló eró tapata, ti atétere whị tuąmó Kótóné ama yaala sókó fole ala faayóló mo sųró beterepó.

⁶ Da a tuąmó betere ala etéro kaae kolóló kisipa enérapó. Whị me dené duraalu, ata Kótó tuąmó beterepó depata, ti ai whịné ama dere alakélé Yesuné yale ala kaaetóro enérapó.

⁷ Yalo hosaa mole no nerape-ó, yalo diapaee yae yóló i asetera fota, kisi fo kae dumipó. Mo take kaae sale alimótei, Kótóné yae yóló muló betepa diaaḡ woseté wale fotórótípó. Ti ai yóló muló betere fota, take dané diapaee yó matepa, diaaḡ woseté walepó.

⁸ Tépatei, Kótóné yae yóló muló betere kisi fo yalo diapaee i asē dere ape. Ti ai yae yóló dere foné du ḡ tuamó muóo, diḡ tuamókélé muóo epa so whirapené kilitu, aita mo alapó enérápó. Ti noatepae, doasi dē sókó wóló dēró betereiteiné diliki kemeraté fu beterapó.

⁹ Whi me dené ḡta dē tuamó beterapó du bitutei, ama Keriso no ne hóróló bóe du betepata, ti ai whi ḡ diliki tuamó hāle ai betere ape.

¹⁰ Whi me dené ama ne nopaae yaala sókó fole ala mupa, ti ai whi ḡ dē tuamó betereiteiné me alané ḡ dée nalatere ala mo enénipó.

¹¹ Téretei, whi me de ama no ne hamoma hóróló bóe du betepa, ti ai whi ḡ diliki tuamó bitu ḡ kotere alakélé, diliki tuamótóro kutu beterapó. Atéreteiné ḡ kotere tiki ama kelené kelenénipó.

¹² Yalo hosaa mole naale senaale-ó, diaaḡ yale dowi ala fea Yesuné ama yale alané hāle sóró kemeró beterapóló diapaee asē i dere ape.

¹³ Ayarape-ó, mo take keké nale alimó hāle betó tare seké diaaḡ kisiparapóló yalo diapaee asē i dere ape.

Diḡ teó whirape-ó, dowi Satan-tamo bóe dóló Talené fotokóné diaaḡ ḡ teteró betepa, yalo diapaee i asē dere ape.

Yalo hosaa mole naale senaale-ó, Aya diḡané kisipareiteiné yalo diapaee i asē dere ape.

¹⁴ Ayarape-ó, mo take kaae sale alimó hāle betere seké diḡané kisipareiteiné yalo diapaee asē i dere ape.

Teó whirape-ó, diḡ doasi fotokó buóo, diḡ tuamó Kótóné fo muóo, diḡané dowi Satan doló

teteróo, ereteiné yalo diapaee asē dapó.

Haemó mole ḡla ó alapaee hosaa muóló yaala sókó fu betaḡse ere fo

¹⁵ I haemó mole ḡla ḡlapaae ó dere alarapepaae hekesetu hosaa mo turó mutu betaḡse. Whi me detamo ai ala du betepa, ti atétere whi tuamó Aya Kótóné yaala sókó fole ala munipó.

¹⁶ Ti noatepae, i haemó mole alarape i ape. Whirapené ekeleyóló du betere dowi alakélé, kelené kolóló au nokole alakélé, mepaae du betere alaró ḡla ḡlatamo mole doasi néli whipóló bopé faketu betere alakélé, fea Aya betereimó kaayóló wómitai, i haemó kaaróló du beterapó.

¹⁷ I haeró haemó muó mole ḡlakó senée yóló ekele dere alatamota keme yaalotei, Kótóné ama kisipa mole ala sya fóló erótu betere so whiḡta sukókélé ini, mo ti hāle betó tawaalopó.

Kerisotamo bóe dóló kapala fo yó matere whi waalopóló ere fo

¹⁸ Yalo hosaa mole naale senaale-ó, mió dḡ mo kemetere sukamó beterapóló kḡae kolóló kisipa yaaitere ala i ape. Kale Kerisotamo bóe dele whirape wou beterepó dere fo diaaḡ wosalepó. Ti ai whirapeta, mió wóló i betere ape. Atétere ala kilituraalu, kale kemetere suka felekemó walapóló kisipa muaalopó.

¹⁹ Ai whirape atima take dḡtamo betaletai, dḡ taaróló fele beteta, dḡ fake meiru yalepó. Motamo dḡ faketóro uḡsóró, ti dḡtamo fea betamó betó mulapó. Té uḡtei, atima dḡ taaróló fele betené atima mo betḡ whikókélé dḡkó meipóló hḡkearalepó.

²⁰ Tépatei diḡta, dowi ala mo betakélé munire whi Yesu Kerisoné ama so whipóló Dēi Kepené dḡle muló betereiteiné kale mo foné bete diḡ feané ai kisipare ape.

²¹ Yalo diapaee i dere asēta, kale mo foné bete diḡ kisipanipóló dumipó. Tépatei, ai fo diaaḡ mo turó kisipa yóo, ai fo tuamó kapala fo

mo sawakélé buni yóo, eretei diaaƷ kisipa epa dapó.

²² Doasi kapala fo du betere whi de? Yesuta, Kótóné so whi teteróló kaae tare whi meipóló bóe du betere whipó. Atétere whita, Alima Kótóro Naalema Yesu Kerisotamo bitinipóló faletu betere whi ai ape.

²³ Whi me dené Naalema bitinipóló sisópaae eratapata, ti Alimakélé bitinipóló sisópaae eratapó. Mepaae whi denétamo Naalema mo beterapóló kisipa tiratepa, ti atétere whiné Alimakélé mo beterapóló kisipa tiratapó.

²⁴ Térapa, mo take kaae sale alimótei, diaaƷ woseté wale fo diƷ tuámó muó tanópóló yae. Ai fo diƷ tuámó muó tapa, ti diƷ Naalemaró Alimatamo tuámó betó tawaalo ai ape.

²⁵ Ai ala tuámó betepa, ama dapaae mo eraalopóló ere fo i ape. Sukutere alakélé ini, mo ti betó tawaalopó erapó.

²⁶ Yalo i dere aŷeta, diƷ dée nalaairaalu, kópaae alísóro fu betere whirapené du betere ala diaaƷ kisipa yópóló i dere ape.

²⁷ DiƷ tuámóta, DeƷ Kepe Wisi taketi beteró bettereiné, diƷ yó melaaire whi me kae yaƷanipó. Ti noatepae, kale DeƷ Kepe Wisiné fea ala bete diƷpaae yó mótu beterapó. Ai DeƷ Kepe Wisiné diƷ tuámó ai eró betere Ʒleta kapala mei, mo ti eró betepa, ama diƷpaae yó matere fo sya furaalu, Yesu Keriso tuámó betó tawae.

Kótóné naale senaalepó ere fo

²⁸ Térapa, yalo hosaa mole naale senaale-ó, Yesu Keriso fesaae wale sukamó Ʒa hale dere ala ini, halainé betepa kolópólópa, diƷ Yesu Keriso tuámó betere ala hale yó tawae.

²⁹ DiaaƷ kisipané Yesu Keriso aƷa, donoi ala du betere whi wisinaale beterapó kisipa mutupa, ti mepaae so whiné du betere wisi ala kilituraalu, ita Kótóné naale senaale beterapóló kisipa muae.

3

¹ ƷaƷa, Kótóné ama naale senaale ereteiné, Aya Kótóné Ʒapaae mo doasi yaala sókó fale ala muluraalu erapa kelere! Ai fo ereteiné Ʒa mo ama naale senaaletóro i betere ape. I haemó betó mole so whiné Kótó tuénireteiné atima Ʒakélé tuénipó.

² Yalo hosaa mole no nerape-ó, ƷaƷa Kótóné mo ama naale senaaletóro beterapó. Take nalopaae Ʒa noa kaae so whi betaaloró mió Ʒa kisipanipó. Tépatei, a sókó wale sukamó mió ere ala kaaetóro yóló wapa Ʒané kelaaireteiné, Ʒakélé a kaaetóro alée fóló betaalopóló kisipa mutapó.

³ Take nalopaae atei ala mo yaalopóló, Yesupaae kisipa tiki tiratere so whi feata, Yesu a me dowi alatamo hoseké inire whi wisi biture kaae, atimakélé dowi alatamo hoseké inire so whi betaairaalu, atimanétei taletu beterapó.

⁴ Mepaae so whi de dowi ala du betepa, ti yaƷse yóló Kótóné tukóló muló betere fo tikitú beterapó. Ti dowi alanéta, Kótóné tukóló muló betere fo munire aƷratapó.

⁵ So whiné du betere dowi ala tokóló aluraai Yesu Keriso waleteti diaaƷ ai kisipare ape. Ti aƷa, dowi ala mo sawakélé munire whipó.

⁶ So whi de Yesu Keriso tuámó betepa, ti atére so whi dowi ala du betaalo meipó. Mepaae so whi de dowi ala hale deté fu betepa, ti ai so whiné a kolókéle ini yóo, kisipakélé ini yóo, erapó.

⁷ Yalo hosaa mole naale senaale-ó, mepaae whirapené diƷ dilikóló kópaae alísó faƷsóro yae. Mepaae whi de mo donoi ala du betepa, ti Yesu Keriso a mo donoi whi biture kaae, ai whikélé atéro beterapó.

⁸ Whi me detamo dowi ala du betepa, ti Satan a tuámó bitu yae depa du beterapó. Ti noatepae, take kaae sale alimótei Satan a dowi ala bete tale bitu, so whi dowi ala yópóló sesemeraté wou betalepó. Kótóné Naalema wale beteta, Satan-né ai du betere ala doraai walepó.

⁹ Mepaae so whi de Kótóné ama ala tuámó deyóló beteró betepa, ti ai so whi dowi ala deté faalo meipó. Ti Kótóné wisi ala kaaraterere ke a tuámó boleteiné me dowi yó tanénipó. Ti noatepae, Kótóné atima deyóló beteró betereteinépó.

¹⁰ Ita Kótóné naale senaale ó Satané naale senaalepóló kaae kolóló tué yaaitere ala i ape. Mepaae so whi donoi ala initepa ó no nepaae yaala sókó fole ala initepa, ti atétere so whi Kótóné naale senaale bitinipó.

Ne notamo yaala sókó fu betae ere fo

¹¹ Diaaḡ mo take kaae sale alimótei, kaae sóró woseté wale fo i ape. Dáné ne no hamomatamo yaala sókó fole ala du betenérápó.

¹² Kale whi Kein a dowi kepené yae dere ala sya furaalu, ama noma dóló sukunótu yale kaae, diaaḡkélé atei kaae ala yaḡse. Ti noa betené Kein-né ama noma dóló sukunaleé? Ama yale ala do yóo, nomané yale alamo dono yóo, yale betené nomatei dalepó.

¹³ Yálo no nerape-ó, i haemó betó mole so whiné diḡ hóróló bóe dele ala depa, ai noa ala du dérópóló, diḡ kilita sókó faḡse.

¹⁴ Dḡta, ne no hamomapaae yaala sókó fole ala du betereteiné sukutere ala tuámó betaletai taaróló, mo ti betere ala tuḡpaae fóló beterapóló kisipa muaalopó. Whi me de yaala sókó fole ala initepa, ti atétere whi sinitere ala tuámó ḡale beterapó.

¹⁵ Whi me dené ama no ne hóróló bóe dupa, ti atétere whi a whi dele whipó. Whi dele whirape tuámóta, mo ti betere bete muniretei diaaḡ ai kisi pare ape.

¹⁶ Yaala sókó fole alané bete dáné kisipa yaaire ala i ape. Yesu Kerisoné dḡ tao suraalu, ama betere bete ḡale melóló sukḡlepó. Até du yale kaae, dánékélé dáné betere bete ne no tao suraalu ḡale melóló sukunérápó.

¹⁷ Whi me de fea ḡla sumó muluraalutei, ama no kḡletu mepaae yaḡḡare ḡla taosóró meni depa, ti

atétere whi tuámó Kótóné yaala sókó fole ala nétéró muaaloé?

¹⁸ Yálo hosaa mole naale senaale-ó, dáné ḡale tó kḡlóné ó foné maaté yaala sókó fole ala ini, hosaa tuámó mo alatóró muluraalu, me whi tao sóró eratere ala yaalopa sae.

¹⁹⁻²⁰ Dánétamo ai ala du betepa, ti dḡ mo fo tuámó beterapóló kisipa yaalopó. Dḡ ḡasókó fole alané hosaa tuámó seḡené mo ti só deraḡsóró, ne nopaae yaala sókó fole ala depa Talené keletómó hosaa muni deyóló dua betere ala enérápó. Ti noatepae, Kótóné fea ala ama tué iruraalu, dáné hosaa tuámó mole seḡei alarape fea ama tḡteró beterapó.

²¹ Yálo hosaa mole no nerape-ó, dáné hosaa tuámó mutere kisipané dḡ só derénitepa, ti Kótóné keletómó halaaainé diriyóló daanérápó.

²² Dáné ama yóló muló betere fo wosóló sya fóo, ama kisipa mole alakélé eróo, du betereteiné dáné mepaae yaḡḡare ḡla ḡpaae wosetepa, ti ama mo melaalopó.

²³ Ama yae yóló muló betere fota i ape. Kótóné ama Naalema Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró bitu, dáné ne nopaae yaala sókó fu betepa, ti aita ama dḡpaae yae yóló muló betere ala ai sya fole ape.

²⁴ Mepaae whi de Kótóné ama yae yóló muló betere fo sya fu betepa, ti atétere whirape Kótó tuámó betóo, Kótó ḡkélé atima tuámó betóo, erapó. Tale dḡ tuámó beterapóló tué dere alata, ama dḡ tuámó beterale Dḡi Kepe Wisiné yó matepa, dáné a kisipanérápó.

4

Kótóné dotḡale Keperó kae keperapetamo kaae kolóló tué yaaitere ala

¹ Yálo hosaa mole no nerape-ó, kae kae keperape fea so whi tuámó ai betó mulapa, ai keperapené dere fo wosóló mo dapóló kisipa tiki tiraḡse. Aténi, ai keperapeta Kótóné dotonatepa walepé whi me kaené dotonatepa walerópóló mo wisiyóló kaae kolóló tale yae. Ti noatepae, Kótóné

fo eratere kóló wh̄ipóló dilikitere wh̄irape i hae kwiamó mo dekeró wóló ai betó mole ape.

² Kótóné dotonale Kepe méré kaae kolóló kiswa yaai dere alata, i ape. Mepaae wh̄irapené duraalu, Yesu Keriso ąta, Kótótei mo wh̄iné tiki daayóló walepó dere keperapeta, ti Kótóné dotonale Kepe ai ape.

³ Atépatei, Yesu Kerisota Kótótei mo wh̄iné tiki daayóló wénipó dere keperapeta, ti Kótóné dotonale keperape meipó. Aita, Yesu Kerisotamo bóe dóló so wh̄i dilikitere wh̄iné keperape waalopó depa take diąné woseté waletéi, mió i haepaae mo wóló ai betere ape.

⁴ Yalo hosaa mole naale senaale-ó, diąta Kótóné ama deyóló beteró betere naale senaaletóró ai betere ape. Atéru, dią tuąmó betere Kepené bóe dóló ama bole fotokóné ai kapala fo du betere wh̄irape tuąmó betere keperape teteró beterapó.

⁵ Ti ai wh̄irape atimata, i haemó kaayóló betereiné atima kisi-pakélé i haemó mole kisipatóró mulapó. Atérené, haemó betó mole so wh̄inékelé atima dere fotoró wosóló sya fu beterapó.

⁶ Dąta, Kótó tuąmó kaayóló betereiné, mepaae Kótó kisipare so wh̄iné ti dąné dere fo mopóló wosetu beterapó. Tépatei, Kótó tuąmó bitinire wh̄irapenáta, ti dąné dere fokélé mopóló wosetimipó. Ti ita mo fo dere Kepe Wisiró kapala fo dere kepetamo taleyóló kiswa yaai dere ala ai ape.

Kótóné dąpaae yaala sókó fu dere kaae, dąnékelé mepaae so wh̄ipaae yaala sókó fae

⁷ Yalo hosaa mole no nerape-ó, dąné ne notamo mo yaala sókó fole ala du betaalopa sae. Ti noatepae, yaala sókó fole alata, Kótó tuąmó kaayóló walapó. Ne nopaae yaala sókó fu betere so wh̄i feata, ti Kótóné deóló beteró betere naale senaale bitu, Kótó mo diriyóló kisiparapó.

⁸ Mepaae wh̄i de tuąmó yaala sókó fole ala munipa, ti atétere wh̄iné Kótó mo tuénipó. Ti noatepae, Kótó ąta yaala sókó fole ala bete ereteinépó.

⁹ Kótóné dąpaae yaala sókó fóló mole ala hakearóturaalu, ere ala i ape. Dą ą tuąmó beterópóló, ama mo betą betere Naale i haepaae wópóló doteyalepó.

¹⁰ Kótóné ama yaala sókó fole alané bete i ape. Folosóró dąné Kótó ąpaae yaala sókó fole ala inipó. Ténitei, amapi dąpaae yaala sókó furaalu, dąné dowi ala kwia tokóló aluraai, ama Naalemané betere bete hąle melóló sukópóló, dotonalepó.

¹¹ Yalo hosaa mole no nerape-ó, Kótóné amapi kaayóló dąpaae yaala sókó fole ala hąle yó tareteiné, dąnékelé ne notamo mo yaala sókó fole ala depa ti mo wisirapó.

¹² Mo betą wh̄iné Kótó kolókelé inipó. Ténitei, dąné ne nopaae yaala sókó fole alatamo du betepa, ti Kótó dą tuąmó bitu, ama yaala sókó fole alakélé dą tuąmó mo suró beterapó.

¹³ Ti ama Kepe Wisi dą tuąmó betereiné, Kótó ą dą tuąmó betóo, dą ą tuąmó betóo, erapóló dąné kisiparapó.

¹⁴ Alima Kótóné ama Naalema i hae kwiamó betó mole so wh̄i aluyaqsóró, tao sere wh̄i beterópóló dotonale ala dąné mo kelalepóló, hakearóló so wh̄ipaae i du betere ape.

¹⁵ Mepaae so wh̄i denétamo Yesu Kerisota Kótóné naalemapóló diriyóló kisiparu, mepaae so wh̄ipaae hakeamó yó matepa, ti ai so wh̄i Kótó tuąmó betóo, Kótókelé ai so wh̄i tuąmó betóo erapó.

¹⁶ Atéru Kótóné dąpaae yaala sókó fole ala dąné tuéreteiné, ąpaae hosaa muóló tiró beterapó.

Ti Kótó ąta yaala sókó fole alané bete Tale beterapó. Wh̄i me de yaala sókó fole ala tuąmó betepa, ti atétere wh̄i Kótó tuąmó betóo, Kótó ąkelé ai wh̄i tuąmó betóo, erapó.

¹⁷ Dą Kótó tuąmó atéró betepa, yaala sókó fole ala dą tuąmó mo turó fąayaalopó. Atéró bitu, take

kemetere alimó fo tokóló taletepa da wikélé ini, mo halaainé daayaalopó. Ti noatepae, Yesu Keriso a ama Alimané kisipa mole ala erótu betale kaae, dakélé i haemó hãle bitu, Yesuné ama kisipa mole ala erótu betereteiné da a kaaetóro beterapó.

¹⁸ Yaala sókó fole ala du betere so whi tuamó witere ala mo sawakélé bunipó. Tépatéi, witere whita ama du betere alamó dowi kwia saalopóló kisipa mutu dapó. Ti atéro witere so whi tuamó Kótóné yaala sókó fole ala fãani teórapó. Ai ala epatei, Kótóné yaala sókó fole ala fãaturaalu, witere ala alurótu beterapó.

¹⁹ Folosóro Kótóné amapi dapaae yaala sókó faleteiné dané apaaekélé, ne nopaaekélé yaala sókó fu beterapó.

²⁰ Whi mené duraalu, a Kótópaae yaala sókó fu beterapó du bitutei, ama no ne hóróló bõe du betepa, ti a kapala fo dere whi ai ape. Ti noatepae, whi me dené ama kilitu betere no nepaae yaala sókó fole ala initepa, ti kelepaa kilinire Kótópaae yaala sókó fole ala mo enénipó.

²¹ Ti Kótóné dapaae yae yóló muló betere fo i ape. Kótópaae yaala sókó fu betere so whinéta, no nepaaekélé yaala sókó fu betenérápó.

5

Yesu Keriso Kótóné Naalemapóló kisipa tirae ere fo

¹ Yesuta, Kótóné so whi tetéroló kaae tare whi Kerisopóló kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whita, Kótóné deyóló beteró beterapó. Mepaae so whi Alimapaae yaala sókó fole ala du betepa, ti atétere so whiné ama naale senaalepaaekélé yaala sókó fu beterapó.

² Dané Kótó apaae yaala sókó furaalu, ama yóló muló betere fo sya fu betepata, ti Kótóné ama naale senaalepaae yaala sókó fu beterapóló dané kisipa enérápó.

³ Kótóné ama yóló muló betere fo sya fóló ai fo aqmó mo dua betere

alata, ti Kótópaae yaala sókó fole alané bete ai ape. Ai fo sya foleteita, mo hapólunipó.

⁴ Ti noatepae, Kótóné deyóló beteró betere naale senaalené i haemó mole alatamo bõe dóló tetéroló beterapó. Ti aita, Yesu Keriso mo beterapóló dané kisipa tiki tiró betereteiné i haemó mole ala fea mo ti dóló tetéroló ai betere ape.

⁵ Noa ala ere so whiné i haemó mole alatamo bõe dóló tetéroló betere? Yesu Keriso ata, Kótóné Naalemapóló kisipa tiki tiróló betere so whiné maaté ai ala tetéroló beterapó.

⁶ Yesu ata Kótóné Naalemapóló hãkearateré alata, weiró sameatamo tuamó walepó. Ata, mo weí tuamó maaté wéni, samearó weítamo tuamó walepó. Kale Deí Kepe Wisi a mo foné bete betereteiné, amakélé Yesu ata, Kótóné Naalemapóló yó mótu beterapó.

⁷ Até yale alata, sore qlarapené etéro hãkearóló yó matapó.

⁸ Kale Deí Kepenekélé, weínekélé, sameanékélé, i sore qlarape atima feané mo betã fotóro dua dapó.

⁹ Mo whiné etei kaae ala depa kelalepóló dere fo dané wosóló mo dapóló kisipa tirótua dapó. Tépatéi, Kótóné ama Naalené ere alamó kisipa mutu, hãkearóló ere foné mo whiné dere fo tetéroló teraae falapó. Ti noatepae, Kótóné ata, mo foné betereteinépo.

¹⁰ Kótóné Naalemapaae kisipa tiki tiró betere so whiné hosaa tuamó, Kótóné ama hãkearóló dere fo mopóló kisipa mutapó. Tépatéi, mepaae whiné Kótóné dere fo wosóló tué tiki tirénitepa, ti atétere so whiné Kótó a kapala fo bole seké aqrapó. Ti noatepae, Kótóné ata ama Naalepó, dere fo wosóló tué tiki tirénitereiteinépo.

¹¹ So whi feané wosóló kisipa tiki tirópóló, Kótóné hãkeamó ere ala i ape. Kótóné ama mo ti betere bete da meló beterapó. Ai ti betere beteta, ama Naalema tuamó mulapó.

12 Kótóné Naalema Yesu Keriso-tamo betámó titiyóló betere so wh̄ita, mo ti betere bete sóró tarapó. Ama Naalematamo titiyóló betenire so wh̄ita, mo ti betere bete sóró tanipó.

Yesu Kerisoné ala tuámó betae yóló mo kemerótu dere fo

13 Yálo i dere așeta, Kótóné Naalema Yesu Kerisoné doimó bitu, ąpaae kisipa tiki tiró betere so wh̄ipaae mo ti betere bete diąné sóró tarapóló kisipa yaasepóló i dere ape.

14 Dą witere ala ini, Kótó betere felekepaae fóló halaainé wosaai dere ala i ape. Dąné tamo ama kisipa mole ala eraai me ąlakó kematepa, ti ama mo wosetua dapó.

15 Dąné wosetere ala ama mo mat- apóló kisipa tiratepa, ti ąpaae noa ąlakó wostepa ama melaalopó.

16 Me wh̄iné ama no netamo sukóló mo ti alu enénire dowi ala du betere keletepa, ti Kótóné ama betere bete melópóló Talepaae moma eranérápó. Yálo i dere fota, alu enénire dowi ala dere so wh̄imó kisipa mutu dapó. Tépateti, mo ti sukutere tikipaae falaaire dowi alata, ti ama kae mulapó. Ai aluyaaire tikipaae faaire dowi ala dere so wh̄imó momarae yóló dumipó.

17 Kótóné yóló muló betere fo tikitere alata, ti ai dowi ala ai ape. Tépateti, mepaae dowi alané so wh̄i sukutere tikipaae ąlisó fumipó.

18 Kótóné deyóló beteró betere so wh̄ita, dowi ala hałe deté fumipóló dąné kisiparapó. Ti ai so wh̄i me ala yaąsóró, Kótóné ama deyóló beteró betere Naalené mo wisiyóló kaae tareteiné, dowi kepené ą doranénipó.

19 Dąta, Kótóné ama naale senaaletóró betere tei dąné kisi- parapó. Tépateti i haemó betó mole so wh̄iró yó mole ąla ąlatamo dowi kepené teteróló kaae tare aqmó mulapó.

20 Kótóné Naalema Yesu Keriso i haepaae waleteti, dą so wh̄i feané ą tuámó mole ala bete kisipa yóo, dąné Kótó ąkélé mo alané betepóló kisipa yóo, yópóló waleteti dąné tuérápó.

Dąta, mo alané bete tale Naalema Yesu Keriso tuámó beterapó. ąta me kae mei, Kótótóró bitu, mo ti betere bete talepó.

21 Yálo hosaa mole naale senaaletó, dią Kótó taaróló, i haemó kae kae betó mole kapala kótópaae faąsóró, mo wisiyóló kaae tawae.

2 Jon

¹ I dere asęta, Kótóné so whi tęteróló kaae tare whi disiné Talené sókó sóró kae beteró betere soró ama naale senaaletamopaae dapó. ę Talené mo ala tuamó bitu, yało diąpaae yaala sókó fu beterapó. Ti ai alata, yało maaté ini, mo fo bete tuęre so whinékélé betą kaae alatóró du beterapó.

² Ti noatepae, mo fo bete Tale miókélé dą tuamó bitu, take nalokélé hałe bitiré faaireteiné diąpaae yaala sókó fu beterapó.

³ Atęrapa, dą mo foró yaala sókó fole alatamo tuamó betepa, Alima Kótóró ama Naalema Yesu Kerisotamo tuamó kaaróló wale hamokoróló tao sere alakélé, kęlené sukutere alakélé, hosaa muni deyóló dua betere alakélé, dą feapaae erópóló yae.

⁴ Aya Kótóné dąpaae erae yóló muló betere mo fo naao naale senaalené sya fóló erótu beterapó dere fo wose-turaalu, ę mo doa haįné sukutu beterapó.

⁵ Tęrapa, yało hosaa mole so wisi-ó, yało yaąpaae duraalu ne no hamomatamo dą yaala sókó fole ala enęrapóló i asętere ape. Ti ai yae yóló muló betere fota, kisi fo kae mei, mo take kaae sale alimótei woseté wale fotórópó.

⁶ Yaala sókó fole alané beteta i ape. Kótóné ama yóló muló betere fo aqmó bitu, sya fóló erótu betere alapó. Mo take kaae sale alimótei diaaq woseté wale foné duraalu, ne no hamomapaee yaala sókó fu betae erapó.

⁷ Yesu Keriso i haepaae mo whinė tiki daayóló węnipóló, so whi dilikóló kapala fo yó matere whįrape mo turó i haemó sų ai ere ape. Atętere whįrape atimata, so whi dilikóló Yesu Kerisotamo bóe ai dele ape.

⁸ Atęrapa, diaaq diale kutómó saaire dupu wisi aluni, turó saasepóló mo hotowayóló kaae tawóló betae.

⁹ Mepaae whi de so whi tęteróló kaae tare whi Kerisoné yó matere fo taaróló, kae fo wosetepata, ti atętere whi Kótómó betamó bitinipó. Tépatei, whi me de Kerisoné yó matere fo mopóló wosóló eró tapa, ti atę dere whi Alimaró Nalematamo fea betamó ai betere ape.

¹⁰ Mepaae whįtamo dią beterepaae wóló mo fo yó meni, kae fo yó matepa, ti atętere whi naao bepaae dape sere ala ó kęleó dere fokélé yaąse.

¹¹ Mepaae whinė atętere whi ama bepaae wisiyóló dape supata, ti ai whinė ama du betere dowi ala yópóló, ketekę ai bulatere ape.

¹² Yało diąpaae yaaire fo mo turó mupatei, naasené *fas*-mó asę dere hętepa, taalatapó. Ti noatepae, ę dią beterepaae wóló kelepaa kęaetamo yóló bitu ekei fo depa, haį dere ala dą tuamó mo faayóló sųrępóló kisipa mutu dapó.

¹³ Kótóné sókó sóró kae beteró betere so naao hamané naale senaalené diąpaae kęleó, dapó.

3 Jon

¹ I dere așeta, Keriso so whi teteróló kaae tare whi disi mo fo tuamó bitu, yało hosaa muóló, yaala sókó fu betere no Kaius-paae dapó.

² Yało hosaa mole no-ó, yało yamó Talepaae momarótu betere ala i ape. Naao kepe bete tuamó wisi ala irure kaae, naao tó tikimókélé me kisi daani, mo wisiyóló bitu, mepaae dere ala fea yópóló kisipa mutu, momarótu beterapó.

³ Mepaae Keriso norape ę beterepaae wóló, ya mo bete mole fo tuamó bitu, ai fotóro eraté fu beterapó dere fo wosaletéiné, ę doasiné hajné sukutu beterapó.

⁴ Yało naale senaale dią mo fo tuamó bitu, ai fo sya fóló erótu beterapó dere fo woseturaalu, dere hajné kae kae alamó dere haj mo bosené falapó.

⁵ Yało hosaa mole no-ó, mepaae naao tuénire whirapekélé, Talené ala eróturaalu, Keriso norapepóló tao su betere alata, mo wisirapó.

⁶ Ya tuamó yaala sókó fole ala mulu, ai whirape wisiyóló dape sale fo atimané i betó mole Keriso so whipaae ene walepó. Térapa, me sukamókélé atéro Talené kutó diratere whirape ya beterepaae wapa, Kótóné ama hamokoróló matere ala sya fóló, atimané yaą dere ąla sumó melóló, atima faaire tikipaae fópóló yae. Aita, mo wisi ala dapó.

⁷ Ti atima be taaróló, Talené doi eraté kotepa, Tale tuénire so whiné atima ya yátere ąla tao sere alakélé inipó.

⁸ Atérapa, da fea touyóló Talené mo bete mole fo eróturaalu, atei kaae whirape mo wisiyóló dape sóro, tao sere ala depa mo wisirapó.

⁹ Keriso so whipaaeta, fea fo aseyóló dotonaletéi, ai so whi teteróló kaae tawaai ekęle du betere whi Diotrepes-né dané dere fo mopóló woseni, dowaae felepó.

¹⁰ Atérapa, ę aipaae wapa, ti ai sekéné dané doi doróló folokol-erótu betere fo diapaae yaalopó. Ai ala maaté mei, mepaae Keriso norapekélé wisiyóló dape sini yóo, mepaae whiné dape saai kisipa mutupa, ti ai so whi atima Keriso so whitamó touyóló betaşóró hokó falóo, du beterapó.

¹¹ Yało hosaa mole no-ó, atei kaae dowi ala şuróló ini, mepaae dere wisi ala ti şuróló yae. Mepaae whi de wisi ala du betepa, ti Kótóné ama whitóro beterapó. Mepaae dowi ala du betere whiné ti Kótó mo kolókélé inipó.

¹² Demitrias-né du betere ala so whi feané kilitu, ą mo whi wisipó du beterapó. Kale mo fonékélé, ama wisi ala dapóló hakearótu beterapó. Ti ama dere ala danékélé mo wisiyóló kolóló, mo betą kaae fotóro dapó. Dané kelale ala diapaae i deretei, motóro dapóló kisipa muae.

¹³ Yało diapaae yaai dere fo dekéro mupatei, ašemó dere hótepa taal- apó.

¹⁴ Ti noatepae, ę dią beterepaae wóló, diątamo kelepaa kęaetamo yaai, mo felekemó waai kisipa mutapó.

Kótóné hosaa muni deyóló mo dua betere ala dią tuamó mulópóló yae. Imó betó mole ne norapénékélé diapaae mo doa kęleó dapó. Aimó betó mole no nerape atima dokó feapaae mo doa kęleó, dapó yae.

Jud

¹ I dere așeta, Yesu Kerisoné kutó diratere whi Jems-né noma Jud-né dapó. Talené a beterepaae ape yóló, Alima Kótóné hosaa muóló yaala sókó fóo, Yesu Kerisoné dapesene waai wisiyóló kaae tawóo, ere so whipaae dapó.

² Ti Kótóné koleturaalu haie tao sere alakélé, hosaa muni deyóló dua betere alakélé, yaala sókó fole alakélé, mo turó dia tuamó mulópóló yae.

Kótó hōratere whīrapenē dere alamó dowi tikipaae faaire ala

³ Yaio hosaa mole no nerape-ó, da fea aluyaqsóro Kótóné tao sere ala bete diané tué yópóló, așeyaa ketekę bualepó. Téyaletei, Talené ama kae beteró betere so whipaae tué tiki tiratere fo mo wisiyóló kaae tawae yóló, mo beta félimótóro melalepó. Ai fo wisi tokóló aluróló mené kae fo depa, taalae yóló foné saasepóló i dere ape.

⁴ Ti noatepaae, mepaae whirape kiki iti wóló dia kuamó betereiteiné dapó. Ai whirape atimané mió ai du betere ala yaai teópa mo taketitei, Kótóné só deró beterepóló așemó erapó. Ti atimata, Kótóné ala erénitere whirape bitu, Kótóné hamokoróló tao sere ala haie ęla aęróló, nópu naaitere ala fo munipa yae du beterepóló. Atéturaalu, da teteróló kaae tare mo doasi Tale Yesu Keriso betatóro betepatei, atima a aęmó betaalo hóróló ama doi doróló faletu beterepóló.

⁵ Mió yaio i yaaitere fo fea diaaę tuépatei, mo diriyóló tué yaasepóló, momó i dapa wosae. Talené ama so whi Isip hae kwiamó betepa, ama tao sóro dapesó waletitei, nalo ama dere fo wosóló tué tiki tiréni yale so whi mo ti dóló sisiraae faralepó.

⁶ Meta, Kótóné mepaae *ensel*-rapepaae kaae tawae yóló melale kutó taalóturaalu, atima betere tikikélé taaralepó. Atétepa, atima

Kótóné dirii *sein* képiné dokóló diliki tuamó mo ti *dipula* beteró beterepóló. Aita haie mei, Talené ama taleyaaire doasi be de sókó wópóló, kaae taru beteró beterepóló.

⁷ Meta, Sodom beró Komora beta-mokélé, ai be hulua tamo felekemó te mole doasi be hularapekélé, doró betereitei kisipa muae. Ai berape huluumó betó mole so whiné nópu nokole alaró kae kae sonalei dowi alatamo mo dekéro haie yó tapa, Talené kwia melalepó. Mió i alimó betere so whiné ai yale ala tué muóló, nalo waaire alimó Talené dowi kwia matere so whi mo ti dó tare simó betereitepa, doasi dele saalópóló kisipa muópóló erapó.

⁸ Ai ala ere kaaetóro, yaio diaapaae yale kapala fo yó matere whirape atima nokené i ala kelalepó du bitutei, nópu nokole alané atimané tikitei doróló folokoleróo, doasi teteróló kaae tare whirape aęmó bitini dowaae fóo, hepen bemó betere sekęrapekélé faleyoó, du beterepóló.

⁹ Tétepatei, doasi topo *ensel* Maikel a halaaíné Satan-paae etei kaae só deratere fo inipó. Moses-né tiki sini né saaloé yóló atimaamo seį seį yaletitei, Maikel-né Satan foné sóro só deréni, “Talené amatei ya foné sóro, só derópóló yae,” fo beta erapó.

¹⁰ Topo *ensel*-né atei faletere fo dumitei, dia tuamó ai betó mole whirape atima diriyóló tué inire alarape fea faletu beterepóló. Tétu, atima topo daanire ęla hupu ó yuwiné dere ala kaae, tó tikiné eķleyóló haie hoko du betere ala atima mo wisiyóló kisiparu, dere alanéitei atima mo dorótu beterepóló.

¹¹ Ai whirape atima doló sukunaaire tuéni, haie hoko du betere alata, Kein a dowaae fóló noma du yale kaaetóro ai du betere ape. Kale whi Balam aķélé doasi *moni* saai eķleyóló kópaae fu yale kaae, ai whirapekélé tué tekeni, *moni* saai dapóló eķle duraalu ai fele ape. Kale whi Kora-kélé Kótóné sóro betereitepa topo whi Moses aęmó

betere hōyóló dowāae fupa, Talené atima doló alurótu yale kaae, ai wh̄rapekélé atéro doraalopó. Téyaalopa ai wh̄rape atima wiyó yae!

¹² Ai wh̄rape atima haleni, Keriso so wh̄i diāsisī yaala sókó furaalu, ɔla deyóló nokole sukamó atimakélé Keriso wh̄rapepóló halaainé, diātamo ɔla betámó nukua dapó. Ai wh̄rape tuāmóta, i ala kaae erapó. Tumó kapo fosó ó ni serake kikiti holó tare kaae, diā doraaire ala atima tuāmó bulapó. Meta, *sipsip* hupu kaae tare wh̄rapené hupurape wisiyóló kaae tani, ɔla atima maaté nuku dere kaae ai wh̄rapené du betere ala atérápó. Hali waairaaalu, sako diliki deretei halimo wéni, beséné kae tikipaae só fu dere kaae dua dapó. Meta, ni du woletere alimó keleralemó, du betakélé woleni, ama felekekélé haepaae derepéni yóló h̄ale tómó beleru, kale ni mo ti sélitu dere kaae atimané dere alaró betere alatamo atérápó.

¹³ Meta, doasi weī dokole sukamó dakeró ɔla ɔla holopetamo sóró wóló weī fókumó mulótu dere kaae, mo sonaané yóló halei alatei, atima mo halaainé du betérápó. Meta, samó h̄ore h̄oko kutu dere kaae, atima mo dowi diliki dolomó atéro betérópóló, eró betérápó.

¹⁴⁻¹⁵ Adam-né deale naalené deté feletei dos̄aturaalu, apo mi dakoróló deale wh̄i Inokepaae Kótóné i fo yae yóló ipakalepó. “Talené ama kae betéro betere *ensel*-rape mo h̄ale ɔla kaae atamo ai walapa kelae. So wh̄i feané ama ala eréni, kae tu s̄ya fóló dowi ala duraalu, Tale faleyóló deteraaire fo du betaleteimó, taleyóló só deraai waalopó,” erapó.

¹⁶ Ai wh̄rape atima Kótóné ala s̄ya faalomeipóló, doka doka yóló faleturaalu, tó tikiné ek̄elere ala s̄ya fóló dowi ala du betérápó. Tétu, atimatei doi sóró horóló bopé faketu betérápó. Mepaae so wh̄iné atimamó me alakó erópóló kisipa mutu, foné so wh̄i h̄ale mulóló dukiraterere fo du betérápó.

Kótóné ala erótu betereitei taaréni, h̄ale eró tawae

¹⁷ Tépatēi, yało hosaa mole no nerape-ó, da t̄eteróló kaae tare wh̄i Yesu Kerisoné dotonale *apose*l wh̄rapené take nalopaae i ala yaalopóló, diāpaae yó melale fo tué muae.

¹⁸ Ai wh̄rapené diāpaae i fo yalepó. “Take kemeterere sukamó Kótóné ala faletu betere so wh̄i atima tó tikiné ek̄elere ala s̄ya fóló, dowi ala maaté du betaalopó,” erapó.

¹⁹ Ti ai ala du betere wh̄rape tuāmó D̄ei Kepe Wisi bitini, mo hae wh̄iné mole tuéró dere alatamo maaté s̄ya furaalu, diā tuāmó fake tekerótu betérápó.

²⁰ Tépatēi, yało hosaa mole no nerape-ó, diā Talené ama so wh̄i bitu apaae tué tiki tiró betereitei mo ti fakeyópóló, ama mo kae ere fo wisi s̄ya fóló erótu betóo, D̄ei Kepe Wisiné diā fotok̄ratepa Talepaae moma yóo, du betae.

²¹ Da t̄eteróló kaae tare wh̄i Yesu Kerisoné k̄letu, tao sóró mo ti betere ala tuāpaae dapesó faaire be d̄e kaae taru, diā Kótóné yaala sókó fole ala tuāmó betó tawae.

²²⁻²³ Atéru, mepaae so wh̄i kisipa tamo muluraalu tué tiki tiraterere ala wot̄alepa, k̄letu tao sae. Téturaalu, mepaae mo felekemó sipaae faaitere so wh̄i atima aluyaqsóro tao sóo, suk̄ale wh̄iné yei kuti bukaalo h̄otu dere kaae, mepaae so wh̄i atimané tó tikimó ek̄leyóló du betere sonaalei ala diāpaae tekaqsóro, wiyóló tika kae bitu k̄leyóló tao sóo yae.

Kótóné doi doasi mulaterere fo

²⁴ Diā dée naqsóro tao senére sekéné doi doasi muópóló, hale sóró horae. Ti diā ai sekéné ama kae ere d̄e tuāpaae dapesó fóló, me alakélé muni mo doasi h̄aī f̄aanuraalu atamo betámó betenérápó.

²⁵ Da t̄eteróló kaae tare Tale Yesu Keriso tuāpaae erale alané so wh̄i aluyaqsóro tao su betérápó. Atére Kótó mo betatóro betérapa, ama doi doasi mulae. Tétu, mo kae ere d̄e

f̄ane alakélé, ama mo kae ere ala
wisinaalekélé, doasi fotok̄kélé, fea
ala t̄eteróló kaae tare betekélé, mo
̄paaetóró er̄ópóló yae. Mo take
keké nale alimókélé, mió i betere
alimókélé, nalo betaaire alimókélé,
ama doi doasi h̄ale muó tan̄ópóló,
sóró horótu betae. Mo kée, téȳópóló
yae!

Kinóló mole ala hąkearaleti

¹ I dere fota, Kótóné Yesu Kerisopaae mo felekemó yaai dere alapa, naao kutó diratere so whinė tuę yópóló, kinóló moletai hąkearóló yó melae, yóló malepó. Ai fo Yesuné wosóló, ama kutó deratere whi Jon beterepaae *ensel* dotonalepó.

² Atétepa, Jon-né ama kelale ala so whi feané tuę yópóló, amamo aseýalepó. Ai fota me kae mei, Kótóné dere foró Yesu Kerisoné ama yale alatamo etérapóló yó male fopó.

³ Take i ala yaalopóló i asęere fo hąkeamó dosąatu betere whi Kótóné wisiró beterapa, hajné sukutu beterópóló yae. Ai dosąatere fo wosóló, hosaa tuąmó mulatere so whikélé, wisiró beterapóló hajné sukutu betenérápó. Ti ai yó male alarape dokonóló yaaire be de mo felekemó sókó waai dapó.

Talené doi hale horatere foró kęleó dere fotamo

⁴ Ęta, Jon-né Esia hae kwiamó betó mole weikeró Keriso fake so whipaae dapó.

Miókélé betóo, takekélé bitiré wóo, nalo waaire alimókélé hąle betóo, yaaire sekéró kale teteróló kaae tare doasi betere tiki felekemó betere weikeró keperapetamo tuąmó kaaróló wale hamokoróló hąle tao sere alaró, hosaa muni deýóló dua betere alatamo diąpaae erópóló yae.

⁵ Ti Yesu Kerisoné yó matere fota, ama mo kelale alatóró du beterapó. Ti ąta, mo sukąletei kepaayóló be-taaire so whimó, tu aleróló folosóró fóló betere whipó. Atéturaalu, i haemó betó mole topo whirapekélé mo fea amatóró teteróló kaae tarapó.

Ai sekéné amatóró diąpaae yaala sókó furaalu, da dowi ala tuąmó betepa, ama sameanétei teraayóló hąle fópóló eró beterapó.

⁶ Téro da ama teteróló kaae tare aąmó sóró beteróló, Alima Kótóné ama ala erópóló, so whimó momaratere whi sóró beteralepó. Téreteiné, ai sekę ama mo kae ere ala wisiró doasi fotokątamo mo hąle muó tanópóló yae! Mo kée, téyópóló yae!

⁷ I dere fo wosae! ą ó hepen bemó ere sąkotamo wapa, so whi mo feanékélé, take ą duraalu wutiné deýale whirapenékélé, kelaalo ai ape.

Atéteremó, i hae kwia feamó betóló fale so whiné doasi wole u yaalopó.

Ti ai alata, motóró yaalo ai ape. Mo kée, téyópóló yae!

⁸ Téro Tale Kótóné duraalu,

“Ęta, *Alaparó Omekatamopó*. Ai fo feteyóló, kaae sereteiró kemer-atereteitamota, ti mo ętórótípó. Take bitiré waleteikélé, mió betereiteikélé, take nalo be-taaireiteikélé, ętóró bitu, fea ąla ąla teteróló kaae tare sekę ętórótípó,” yalepó.

Whiné Naalema aąpa kelale fo

⁹ Ęta, diaąą no Jon-né dapó. Da fea Yesu tuąmó bitu, sekę sere alakélé, ama teteróló kaae tare aąmó betere alakélé, hóni hąle belée tare alakélé, da fea betąmó deté fu betere whipó. Yesuné yale ala i ape yóló yó melóo, Kótóné fo eróo, yalemó atimané ę weiné bopéro daaló betere hae Patmos-mó beteralepó.

¹⁰ Atéro betepa, Talené be demó Deį kepe wisiné fotoką tuąmó bitu, yało kęlipaae doasi fo fake ukulumó wutiné hale kaae depa wosalepó.

¹¹ Atéro dere foné duraalu, “Naao keletere ala fea bopeýóló mole sókumó aseýóló, weikeró Keriso fake so whipaae falae. Ai berape i ape. Efesus, Smerna, Perkamum, Taiyatira, Sardis, Piladelpia, Laodisia, i dosąayale be huluamó betó mole Keriso so whi feapaae aseýóló falae,” yalepó.

¹² Ai fo du betepa, né déro sisópaae fetée fóló kelalemó, *kold kapané* aleale wẹikeró sọ dirirape kelalepó.

¹³ Atépa, ai sọ dirirape duku betere tuą dolomó whi betą Whiné Naalema kaae daapa kelalepó. Atéru, deróló sókó fatere fłoi kuti deróló, *kold kapané* aleale toné ai kuti tẹteróló bopémó sepa kelalepó.

¹⁴ Ama toporó nikitamota, mo yako kaae dẹ wisinaale yóo, ama kekekélé si mi kaae holóo, depa kelalepó.

¹⁵ Ama hóta, ti *brons kapa* siné dóló whaare kaae yóo, ama dere fokélé, wẹi dou kąturaalu dere hu kaae depa wosalepó.

¹⁶ Ama turu naasené wẹikeró hęrerape tawóo, ama kólómó bóe dele sepake fosó tamo daai sókó wóo, ama kelepaakélé, sukané dẹ kaae yóo, epa kelalepó.

¹⁷ Yalo ą kilituraalu, ę ama hó aomó sukále whi kaae deraapisa fóló molepó. Atéro mupa, ama turu naasené ę wolaa yóló duraalu, “Yą wiyaose. Kaae sereteikélé, kemetereiteikélé, mo ętórótípó.

¹⁸ Ęta, mo ti betere seképó. Ę take sukąletei, momó kepaayóló mo titóro betó tarapó. Téruraalu, sukutere alaró sukále so whıtamo betere tu ki yalo i tare ape.

¹⁹ Térapa, naao kelale alakélé, mió i alimó keletere alakélé, nalo betaaire alimó yaaire alakélé aseyaee.

²⁰ Yalo turu naasemó mupa, naao kelale wẹikeró hęreraperó *kold kapané* aleale wẹikeró sọ dirirapetamo kelale bete i ape. Kale hęrerapeta, ti u wẹikeró be huluarapemó betó mole Keriso so whi tao sópóló, dotonale wẹikeró *ensel-rapépó*. Kale wẹikeró sọ dirirapeta, ti wẹikeró be huluamó betó mole Keriso so whıpó,” yalepó.

2

Efesus Keriso so whıpaae aseýóló farale fo

¹ “Efesus be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló dotęyale *ensel-paae* i fo aseýóló falae.

Turu naasené kale wẹikeró hęrerape taruraalu, *kold kapané* aleale wẹikeró sọ dirirape daae mole tuámó kutu betere sekéné dere fo i ape.

² Dią hókélé ini, mepaae du betere alarape yalo tuęnipóló de? Dią hókélé ini, depe tukó wei ala hąle yó tare alakélé, kale dowi ala yó tareiteikélé, whırape diątamo betámó betaosóro hókó fatu betere alakélé, yalo tuęrapó. Mepaae whırapené duraalu, ‘Dąta, Talené dotonatepa wale *apotel* whırapépó,’ dere fomó, diąné atima kaae kolóló duraalu, ‘Diąta kapala fo bole whırapépó dere alakélé kolóló, yalo mo tuęrapó.’

³ Dią yalo so whi betepa, mepaae sekei ala ó faletere alarape wou betepatei dią hóyóló dekani, yalo doimó hąle yó tarapó.

⁴ Tépatei, yalo keletepa wisinire ala betą i ape. Take kaae suraalu diaaę yaala sókó fu betale ala mió taaló beterapó.

⁵ Térapa, take diaaę yaala sókó fu betale ala taaróló, mió dią haepaae ai derepalapa kisipa muae. Atétu, diaaę kisipa tiki feteyóló take du betale ala momó yae. Dią ai alatamo initepa, ti ę dią beterepaae wóló diąné dęrótu betere sọ yalo tokó saalopó.

⁶ Téretei, diaaę du betere alamó yalo i yaaitere fo betą mo wisirapó. Nikolas whırapené hótu betere kaae diaaękélé atétu beterapó.

⁷ Mepaae whi me de wosęli daapa, ti Dęi Kepe Wisiné kae kae Keriso so whıpaae du betere fo feané wosópóló yae. Whi me de tu wisipaae faai fupa, me sekei alané sesé depakélé hepée taae faróló wale whıta, Kótó betere kelaalo mo kokoi tikimó daale kepaayóló mo ti betaaire ni du wisi nópóló yalo melaalopó,” yalepó.

Smerna Keriso so whıpaae aseýóló farale fo

⁸ “Smerna be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló dotonale *ensel-paae* i fo aseýóló falae.

I dere fota, kaae sereteiró kemeřale foleteitamóné bete Tale ą mo ti sukąletei, momó kepaayóló betere sekéné dapó.

⁹ Diąpaae kae kae sekei alarape wou bituraalu, yoleale yóló betere ala ęalo tuęretei, doasi dirii ęla wisinaale betą diąné sóró tareteiné, dią doasi néli whi kaae ai betere ape. Mepaae so whi atima Juda fakepó du betereitei kapala fo dapó. Ti atimata, Satan-né fo wosetere fake bituraalu, dią erótu betere fo ęalo kisiparapó.

¹⁰ Diąpaae sekei ala waairémó wiyaose yóló, ma fo i dapa wosae. Dią betere ala kaae kelaairaaalu, Satan-né dią mepaae so whi *dipula* beteraalo ai ape. Atéró *dipula* betero betepa, sekei ala siré fu bituraalu, naase tamo be đerape kemeyaalo. Dią dupakélé me ęla meipóló, tuę tiki tiraté fu betepa, ti atétere whirapemó bóne whi dolóló kemeratere whiné deratere topo tao su dere kaae, ęalo mo ti betere bete melaalo ai ape.

¹¹ Mepaae whi de wosęli daapata, kale Đei Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae i dere fo wosópóló yae. Whi me de tu wisipaae faai fełalemó sesétepakélé, hepée taae faróló wapata, ti atétere whi ą tamoróló sukutere alané doraalo meipó.”

Pergamum Keriso so whipaae aseýóló farale fo

¹² “Perkamum be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló dotonale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

Fosó tamo daale bóe dele sepake tare sekéné dere fo i ape.

¹³ Diąta, Satan-né ama teđeróló kaae tare tikimó betereitei ęalo kisiparapó. Dią atéro bitutei, ęalo doimó du betere ala taaréni, hałe yó tarapó. Take ęalo ala erótu betale whi Antipas dale alimó, diąné ępaae tuę tiki tiratere ala taaréni, hałe yó tawaleteti ęalo tuęrapó. Ti diąta, Satan betere be huluamó ai betere ape.

¹⁴ Tépatei, diaaę dere mepaae ala ęalo keletómó wisinireitei i ape. Dią betó mole kua dolomó, mepaae

so whi Balam-né hoko yó mótu betale ala kaae du betera. Balam-né Balak-paae Israel fake so whi dowi ala yópóló, etéro yae yóló yó melalepó. Balak-né Israel fake so whi kapala kótópaae moma yóló matere ęlaró nópu nokole alatamo yópóló, ąlisóró fięakalepó.

¹⁵ Atétu betere kaae, dią mepaae whirapekélé Nikolas whirapené yó matere ala sya fu betera.

¹⁶ Térapa, diaaę ai du betere ala taaróló, kisipa tiki feteyóló betae. Diątamo ai ala initepa, ti ę dią beterepaae hapale sókó wóló, dią ai ala du betere whirapetamo ęalo kólómó sókó wale sepakené bóe daalo.

¹⁷ Mepaae whi de wosęli daapata, kale Đei Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae du betere fo wosópóló yae. Whi me de tu wisipaae faai fenalemó sesétepakélé, hepée taae faróló wapa, ti atétere whimó ęalo hyó muló betere mepaae *mana* o nópóló melaalo. Téturaalu, kisi doi aseýóló muló betere đei kane fakekélé melaalo. Ai kane fakemó asere doita, hałe mo whiné tuę yaalo meitei, ai kane fake sere whiné maaté tuę yaalo.

Taiyatira Keriso so whipaae aseýóló farale fo

¹⁸ “Taiyatira be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló, dotonale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

I dere fota, Kótó Naalema ama kele mo si kaae dó taru, hęlekekélé kale *brons kapa* siné dóló kasa kasa kaae ere sekéné dapó.

¹⁹ Diaaę yaala sókó fole alakélé, diaaę tuę tiki tiratere alakélé, ęalo doimó mo so whi tao sóró erótu betere alakélé, seke wapatei beléetóro tare alakélé, diaaę mió du betere alané take kaae suraalu yale ala bosene faletei, fea ęalo tuęrapó.

²⁰ Tépatei, kale so Jesepel ą fópóló mo taketitei hoko faréniyólópó. Ai soné amatei ą Kótóné fo eratere kóló sopó du betera. Téturaalu, ama

yó matere fonétei, yąło kutó diratere whįrape nópu nokole ala yóo, kapala kótópaae momatere ọla nópóló ąlisóró fóo, du beterapó.

²¹ Ai soné nópu nuku betere ala taaróló, kisipa feteyóló wópóló kaae taté fu betepatei, wéni mo dowąae fu beterapó.

²² Até du betereteiné, ą dele sóró fitere tikimótóró fiyó mulópóló, taae deraalopó. Téturaalu, ątamo nópu nuku betere whįrapekélé kale soné atimapaae yó melale dowi ala taaróló, tuę tiki feteyóló anitepa, ti atimakélé kale so dere kaae, dele sópóló taae deraalopó.

²³ Ai soné ama naale senaalekélé sinópóló, yąło mo ti daalopó. Ai ala depa, Keriso fake so whį feané kil-itu, ęta, so whįné hosaa tuámó mole alaró tuę tikitamo taleyóló, atimané yale alamó mo donotóró tokó matere Tale beterapóló kisipa yaalo ai ape.

²⁴ Dią mepaae Taiyatira be huluumó betó mole Keriso so whį kale soné yó matere fo wosóló sya feni yóo, Satan-né mo apaae derepale kinóló mole ala kisipa sini yóo, ere so whįpaae yąło sekei ala kae eraalo meipó.

²⁵ Téyaalomeipa, ę wale alimó sókó faasepóló, diaaą ai du betere wisi alatóró hąle yó taté fo betae.

²⁶ Whį me de tu wisipaae faai fenalemó, me sekei alané sesé depakélé, hepée taae faróló, kemene fole kwiamó sókó fupa, ti atétere whį i hae kwiamó betó mole so whį fea teteróló kaae tanópóló, yąło sóró beteraalopó.

²⁷ Ašemó ere fo i ape.

‘Topo whįné tatere *aiyon kapa*-né aleale dotótiki taru, haené aleale wuti derąketu dere kaae, yąło bóe whįrape ai ala yaalopó,’ erapó.

Yąło Ayané ę so whį teteróló kaae tanópóló sóró beterótu yale kaae, yąłokélé dią sóró beteraalo ai ape.

²⁸ Atéró sóró beteratere so whįpaae hįka be dęteretamo dęyó tare hęrekélé, yąło melaalopó.

²⁹ Mepaae so whį me woséli daa-pata, kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae i du betere fo wosóló tuę muópóló yae,” yalepó.

3

Sardis Keriso so whįpaae aseýóló farale fo

¹ “Sardis be huluumó betó mole Keriso so whį tao sópóló dotęyale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

Kótóné węikeró kepe tawóo, węikeró hęrerape tawóo, ere whįné dere fo i ape. Diąné du betere ala yąło kolóló kisiparapó. Mepaae so whįné dią kilituraalu, i Keriso faketa, Kótóné ala eraai noke fini, mo doa ketekę bulapóló dukiróturaalu, diaaą doi só kutu beterepó. Téretei dią yąło keletepa sukąle whį aąrapó.

² Dią fire whįrape-ó, turukó horóló betae! Diaaą du betale wisi ala fea sisiraae fóló betą betą betteretei felekemó sukąai dapa, fotoką buóló daayae. Ti noatepae, ę teteróló kaae tare Kótóné keletómó diaaą erótu betere ala mo turó kemeróló, ama muló betere dąlemó sókó fenipó.

³ Térapa, diąné take wosóló tuęre fo kisipa muae. Ai fo aąmó sukóló bitu, kisipa feteyóló ai fo sya fóló erótu betae. Ę waaire be dę dią kisi-pani, mokęleyaa yóló betó mupa, ę ọlémi nokole whį kaae, sókó waalo ai ape.

⁴ Téyaalotei, dią Sardis bemó betere whįrape kuamó betą betą so whįné deró betere kuti mo wisiyóló kaae tare tikimó, bólukélé inipó. Ai whįrapeta, dęi kuti deróló ętamo kwęyaalopó. Ti noatepae, atima dere ala wisireteiné ai ala yaaire mo sųrapó.

⁵ Whį me de tu wisipaae faai fenalemó, sesé depakélé hepée taae faróló wale whįta, ti u kale so whįné deró betere dęi kuti kaaetóró der-aalo ai ape. Ai whįné ama doita, mo titóró betó tare *buk*-mó moletei yąło helekókélé yaalo meipó. Těni,

yąlo Ayaró ama *ensel*-rapetamoné keletómó daalu, ita yąlo whįpóló, yó melaalopó.

⁶ Mepaae whį de wosęli daapa, ti kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fak-erapepaae du betere fo wosóló tuę muópoló yae," yalepó.

Filadelpia Keriso so whįpaae aseýóló farale fo

⁷ "Filadelpia be huluamó betó mole Keriso so whį tao sópóló dotęyale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

I dere fota mo fo bete Tale dowi ala betakélé muni, kae betere sekéné dapó. Take betale whį Depit-né *ki* mió yąlo i tare ape. Yąlo kinatere tu me whinė tukjyóo, yąlo tukwę mulatere tu mené kinóo, enénipó.

⁸ Diaaę du betere ala yąlo kisi-parapó. Dią faaire tu yąlo ai tukwę muló betepa kelae. Ai tuąa, whį mené kinatere alakélé mo enénipó. Dią fotokę sawa bulutei, yąlo fo hąle eró tarapó. Téru, mepaae so whinė yąlo doi yóló, dią Talené so whię yóló wosetepa, diąné meipó initeretei yąlo mo kisiparapó.

⁹ Mepaae whį atimata, Juda fakepó du betepatei, Juda fake mei, kapala fo du betepapó. Ai so whįta, dowi Satan-né fo wosetere fake ai ape. Atima dią beterepaae wóló, diaaę hó aomó deraapisa fóló fió muluraalu, i so whįta Yesuné yaala sókó fole ala mulapó yópoló, dere ala yąlo eraalopó.

¹⁰ Yąlo diąpaae sekei ala wapakélé hąle eró tawae yale fo diaaę wosóló eró tawalepó. Téyaleteiné i haemó betó mole so whį fea sų sóró kaae keletere sekę wale sukamó, diąpaae waqsóro yąlo sesé yaalopó.

¹¹ ę mo felekemó walapó. Bóe dóló tetertere whinė sere topo tao diaaę saairetei, mené saqsóro diąné tetertó kaae tanópoló male ęla wisi mo hotowayóló kae tawae.

¹² Whį me de tu wisipaae faai fenalemó, sesé depakélé hepée taae faróló wapa, ti atétere whį ę tetertó

kaae tare Kótóné momatere be hulua eleké sų deyaalopó. Atétere sekę ę ai be taaróló fókélé mo yaalomeipó. Ai whinė tikimó ę tetertó kaae tare Kótóné doiró ama be hulua doitamo aseyaalopó. Ti ai be hulua doita, kisi Jerusalem-pó. Ai be huluata, ę tetertó kaae tare Kótó betere hepen be taaróló, dorowaalo ai ape. Ai whinė tikimó yąlo kisi doikélé aseyaalopó.

¹³ Mepaae whį de wosęli daapa, ti kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fak-erapepaae i dere fo wosóló tuę muópoló yae," yalepó.

Laodisia Keriso so whįpaae aseýóló farale fo

¹⁴ "Laodisia be huluamó betó mole Keriso so whį tao sópóló dotonale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

I dere fota, Mo kée, téyópoló yae! dere bete Tale bitu, mo ala yó taruraalu, ama kelale ala i ape yóló hąkearóló yó mótu betepapó. Aąa, Kótóné aleyóló muló betere ęla ęla fea tetertó kaae tare sekéné dapa wosae.

¹⁵ Diąné du betere alata yąlo tuęretei, sirii ala ó supui ala meiyóló, hąle tuamó betepapó. Ai tamo ala me taaróló betą alatóro uąsóro ti mo wisi wuąpó.

¹⁶ Ti diąta, supukélé meiyóo, sirikélé meiyóo, yóló hį fale ęla kaae epa kilitu, yąlo kólómó hamuóló soraae falatere ęla kaae soraae faraalo ai ape.

¹⁷ Diąné duraalu, 'Dąta, wisi wisi ęla mole néli whį betereiteiné mo betą ęlakélé yaąanipó,' dua dapó. Téretei, Tale Kótóné dią keletepa, mo sonaalei so whį betepa kilitu, kęlerapó du betepapó. Diąta, yolealere alakélé, kele dilikire alakélé tiki daapi hąle betere alakélé, epatei, diaaę kisipané wisire nisi dapó.

¹⁸ Yąlo i dere ma fo wisi wosóló, i sore ęla diąné ętamo dupu yae. Siné biliyaetikimó wisiyóló sókó wale *kold kapa* supa, ti dią mo doasi néli whį betaalo ai ape. Dią tiki hąleretei, kinóló dęi kuti sóró bukae. Diaaę

kele dilikiretei wisiyópóló, yąło i tare *mula mula* sóró dilae.

¹⁹ Yąło yaala sókó fale so whį atima kae kae dowi ala depa kilitu, tų wisipaae fópóló donoróturaalu, yąło atima foné sóró dekésu betepó. Térapa, yąło diąpaae dowi ala taalae du betere fo mopóló, tuę tiki feteyóló Tale Kótóné alamó keteke buóló betae.

²⁰ Ęta, tų sókó walemó daalu, tų du betepó. Whį me denétamo yąło dere fo wosóló tų tukutepa, ti ę ą betere tuąpaae wóló, ątamó ọla betámó nóo, ąkélé ętamo ọla betámó nóo, yaalo ai ape.

²¹ Ę tų wisipaae folemó sekę alané sesé depatei, hepée taae faróló, yąło Ayané ęteróló kaae tare tikimó ątamó betámó betalepó. Atére kaae, diąkélé tų wisipaae fole ala kilitu sesé depatei, hepée taae faróló wapa, ti yąło ęteróló kae tare tikimó ętamo betámó sóró beteraalopó.

²² Mepaae whį de wosęli daapa, ti kale Deį Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae i dere fo feané wosóló tuę muópóló yae,” yalepó.

4

Hepen-mó ęteróló kaae tare tiki

¹ Ai alarape yóló kemetepa kelalemó, hepen be tų tukwę fóló molepó. Atéru, folosóró ukulumó wuti hale kaae yóló fo yale whįnétóró ępaae duraalu “Yą ipaae holae yalepó. Yą hotopa, ti i alarape yóló kemene fupa, nalo yaaire ala yąło yąpaae yó melaalopó,” yalepó.

² Tétepa, mo ai fapotóró Deį Kepe Wisiné ę fotokóratepa kelalemó, hepen bemó ę daalepaae anóló, ęteróló kaae tare topo whį betere *sea* tómó doasi beterepó.

³ Ai *seamó* betere doasi kolóló, *jasparó kanilian* kanetamoné kasa kasa kaae ere doasi beterepó. Ti ai sekę ą betere tikita, sikipa douné bopéró beterepó. Ai sikipa douąta, *emerald* kane kasa kasa kaae epa kelalepó.

⁴ Kale ęteróló kaae tare doasi betere tiki bopéróló, 24 whį disirape 24 *sea* dokoyóló betó molepó. Ai sekęrape atimané deró betere kutita, mo deį wisinaale deróo, atimané topomókélé ęteróló kaae tare doasiné deró betere *kold kapané* aleale topo tao deróo epa kelalepó.

⁵ Ai kale doasi betere tikimó epée fitąa duraalu, be sapalaa yóo, ęteróló kaae tare doasiné kutiriró beterepaae anóló, węikeró są dirirape dó diliki yóo, erepó. Ai są dirirapeta, Kótóné węikeró keperapepó.

⁶ Atéro kelalemó, kale ęteróló kaae tare *sea* mole hosaamó węi kęla wisinaale belerepó. Ai węita, *klas* kasa kasa kaae erepó.

Kale ęteróló kaae tare doasi betere tuąmó, Kótóné aleale douró betere ọlarape ai doasi bopéróló betó molepó. Ai kale douró betere ọlané tikimó hosaapaaekélé sisópaaekélé mo fea keletóró daae molepó.

⁷ Kale douró betere ọlarapené ere ala i ape. Kolosale ọlata, ti *laiyon* kaae beterepó. Kolosale noma ọla ti hae dukįyaa i só kotere *bulmakau* wą hupu kaae beterepó. Dou noma ti whįné kelepa kaae daai ọla beterepó. Dou ti sikimó sę kotere ba dukaa kaae beterepó.

⁸ Ai douró ọlarape atima dokó fea baase apomiró daalepó. Atimané tikimó ere kaae baase aórókélé keletóró daae molepó. Ti ai sekęrape atima deątamokélé dikitamokélé etei fo hąle yótóró tarapó.

“Mo doasi fotokó bole mo kae betere Tale Kótó ą take biteré wóo, miókélé, nalo waaire alimókélé ątóró hąle betó tawaalopó fo,”

momó du momó du, du betalepó.

⁹ Ai douró betere ọlarape atima kale ęteróló kaae tare doasi betere tikimó bitu ama ere doakale doi mole Talepae mo kée yóló dukiratero fo du betepa, kale ęteróló kaae tare 24 whį disirapekélé i ala dua dapó. Atima betere *searape* taaróló, haemó deraapisa fóló mulu, kale ęteróló

kaae tare doasi betere tikimó mo ti betó tare Talepaae mo kée yóló, ą aqmó sukóló bitua dapó.

¹⁰ Ai 24 whį disirape atimané deró betere topo taorape sókó su yóló, tẹteróló kaae tare doasi betere tiki felekemó mulóló duraalu,

¹¹ “Dą tẹteróló kaae tare Tale Kótóo, fea ọla naaotóró aleyóló muló beterapó.

Aita naao kisipa mole alatóró sya furaalu, kaaró betereteiné takekélé miókélé, atima hąle betó tarapó.

Naao fotokóné ai alarape epa ya doasi doi mulatere alakélé, naao doi hale horatere alakélé, dąné yapaae mo sumó er-anérápó,” dua dapó.

5

Bopeyóló muló betere asẹre sókuró Sipsip hupu maletamomó ere fo

¹ Téro yało kelalemó, kale tẹteróló kaae tare doasi ą seamó bitu, betą bopeyóló mole sóku utékélé itékélé asẹretei, ama turu naasené tarepó. Ai asẹ mo whįné kelaşsóró, kinóló wẹikeró dirii ọlané diriróló datekaró betepa kelalepó.

² Atépa, mo doakale fotokọ bole *ensel*-né fo fakeyóló duraalu, “I bopeyóló mole asẹ datekaró betere ọlarape mé whįné dąayóló teraanére?” yalepó.

³ Térené ó hepen bemókélé, i haemókélé, hae aqrókélé, ai bopeyóló muló beteretei teraayóo, u tuámó asẹyóló mole fokélé kolóo yaaire whį mo betąkókélé bitinipó.

⁴ Kale bopeyóló muló betere ọla teraayóo, tuámó asẹyóló muló betere fo kolóo, yaai şure whį mo betąkélé bitinipa kilitu, ẹ dekené sini wole du betalepó.

⁵ Atétu betalemó, kale whį disirapekó betąné ẹpaae duraalu, “Wolekesé. Juda fake tuámó wale *Laiyon*-ta, Depit kaayale bete ai walapa kelae. Ai sekéné ama bóe whį dóló tẹteró betereteiné kale bopeyóló mole asẹ datekaró betere

wẹikeró ọlarape ama betą sumó tukóló dąanérápó,” yalepó.

⁶ Atétepa kelalemó, betą *sipsip* hupu male tẹteróló kaae tare doasi betere tuámó daalepó. Ai *sipsip* hupu maleta, whįné daletikimó sukále nisi erepó. ą doasi betere tuą dolomó, kale douró betere ọlaraperó 24 whį disirapetamoné ą bopéróló daae molepó. Ai tuámó daale *Sipsip* hupu malené topomó wẹikeró sekéró wẹikeró kelerapetamo daae molepó. Ai sekéró keperapetamota, Kótóné i hae kwiamó betó mole so whįpaae dotonale wẹikeró keperapepó.

⁷ Ai seké ą wóló, kale bopeyóló muló betere asẹre sóku, kale tẹteróló kaae tare tikimó betere doasiné turu naasené tapa salepó.

⁸ Kale sekéné asẹre sóku sóró tapa kilitu, douró betere ọlaraperó kale tẹteróló kaae tare 24 whį disirapetamo atima kale *Sipsip* hupu male daale felekemó deraapisa fóló fió molepó. Ai whįrape atima dokọ feané *kita* kaae ọla *harp* tawóo *kold kapané* aleale okopoi nukurape tawóo, erepó. Ai nukurape tómó simó bilitepa felé kẹlaa wisi wale ọlarape belerepó. Ti ai felé kẹlaa wisi wale ọlata, Kótóné ama so whįpóló kae betero betere so whįné momatere fopó.

⁹ Téro atimané kisi wole foné duraalu,

“Yaąa, ai bopeyóló muló betere asẹre sóku teraayaaire mo şurapó.

Ti noatepae, ya dupa sókó fele sameané Kótóné so whį beter-aai, kae kae fakekélé, kae kae be fo bole so whįkélé, kae kae tiki daale so whįkélé, kae kae *Gavman*-né tẹteróló kaae tare so whįkélé, i dosąayale fak-erape tuámó mepaae so whį naao sameané dupuralepó.

¹⁰ Naao dupurale so whį atimata, Kótóné tẹteróló kaae tare aqmó betóo, Kótóné ala eróturaalu moma yóo, yópóló naaotei sóró beterallepó.

Atéyale so whi atimané i hae kwia fea teteróló kaae tawaalo ai ape,” yalepó.

¹¹ Téró yało kelalemó, kale doasi betere sea bopéróló douro betere ularape daayóo, ai sisómó 24 whi disirape daayóo, ai tẹ faróló *enselrape* mo ni sóku kaae (100,000,000) wó mulu, i wole fo du betepa wosalepó.

¹² “Teteróló kaae tare fotokókélé, mepaae wisi wisi ularakélé, fosó fosói kisipakélé, fotokókélé, doasi doi mole alakélé, ama ere ala wisi hąkearatereteikélé, ama doi sóró horatere alakélé, fea dané ąpaae eratepa, kale dale *Sipsip* hupu malené mo sumó senérapó,” du betalepó.

¹³ Téró, Kótóné hepen bemó aleyóló muló betere ularakélé, i hae tómó betó mole ularakélé, hae auro betó mole ularapekélé, wẹi tuámó betó mole ularape feané kóló betapaae touróló i wole fo du betepa yało wosalepó.

“Kale teteróló kaae tare seamó betere sekéro *Sipsip* hupu maletamo dukiróló hale horatere alakélé, doasi doi mulatere alakélé, ama ere ala wisi hąkearaterere alakélé, fotokọ bole alakélé, betere dokọ fea atimaamopaae eraté fu beterópóló yae!” du betalepó.

¹⁴ Atétu betepa, kale douro betere ularapené duraalu, “Mó kée, téyópóló yae,” fo dekeró yó tawalepó. Atimané ai fo depa, kale 24 whi disirape de-raapisa fóló mulu, Talené doi sóró horótu betalepó.

6

Diriróló kinó betere ularape

¹ Téró, kale *Sipsip* hupu malené bopeyóló mole asere sóku diriróló kinó betere wẹikeró ąla betą tukóló teraatepa kaae taremó, ai douro betere ularakó betané “Ape!” dere fo be sapalaa dere kaae yalepó.

² Atétepa kelalemó, betą deį *hos* hupu ę daalepaae anóló mo tumó daalepó. Ai *hos* hupu tómó betere whiné diki tawóo, doasi teteróló kaae tare whiné deratene topo tao mené ą maleti deróo erepó. Atéro deróló, bóe whi dóló torokọ falaai mo doakale ketekę buló felepó.

³ Kale *Sipsip* hupu malené kolosale noma kinóló datekaró betere ąla tukóló daayalemó, kale kolosale noma betere ąlané, “Ape!” yalepó.

⁴ Teró me *hos* hupu sókó wapa kelalemó, mo si mi sonaa kaae erepó. Ai hupu tómó betóló wale whipaae, i haemó mole so whi hosaa muni deyóló dua betere ala fasó sóró, bóe dóló u du i du yópóló, mené fotokọ ąmó malepó. Téturaalu, ąpaae doasi bóe dele sepakekélé mené melalepó.

⁵ Téró, kale *Sipsip* hupu malené dou noma ąla tukóló daayalemó, kale dou noma betere ąlané duraalu, “Ape!” yalepó. Atétepa kaae taremó, dilikii *hos* hupu wóló ę daalepaae anóló daalu, betą sekę dąle sere ąla *skel* tarepó.

⁶ Atétepa, yało wosalemó, kale douro betere ularape kuamó whiné fo kaae yóló duraalu, “Betą whi betą be demó kutó diteremó sere *moniné whit* o betą *lita ó bali* o sore *lita* wuti senérapó. Térapa, nokole *Olip wel* wẹiró *wain* wẹitamo betą doraąsóró hotowaró kaae tawae,” yalepó.

⁷ Téró, kale *Sipsip* hupu malené dou kinó betere ąla tukóló teraatepa kaae taremó, dou betere ąlané duraalu, “Ape!” yalepó.

⁸ Atétepa kelalemó, ę daalepaae anóló betą sini tiki daale *hos* hupu daalepó. Ai *hos* hupu tómóta, sukutere ala bete tare whi beterepó. Ai *hos*-né sisómó sukutere ala betepa, ai hupuné kłimó sukutere so whi betere tiki ama doi *Hedis* wou betalepó. Ai whi tamopaae, hae kwia feamó betóló fale so whi dópóló fotokọ bulalepó. Ti so whi daaireteita, atimaamoné bóe dele sepakenékélé, wote alinékelé, doakale hepo alinékelé, i haemó

betó mole syaae kaae ọlanékélé, dilé kwęyópoló fotokọ sụmó melalepó. Atéro dilé kuturaalu, douró fake beteretei betą fake duraalu, sore fake beterópóló taaraalopó. I hae kwia feamó betóló fale so whị atéro dilé kwęyóló kemerae, yóló fotokọ sụmó matepa tarepó.

⁹ Téro kale *Sipsip* hupu malené apo kinó betere ọla tukóló teraatepa kaae taremó, momatere kapo daale aomó keperape betó mupa kelalepó. Ai keperapeta, Kótóné fọ yó matere alaró Yesu Keriso etei kaae Talepóló yó matere alatamo deremó, mepaae whịné dale keperapó.

¹⁰ Ai sekérape atimané fo fake yóló duraalu, “Mo fo fąanuraalu betere bete tale bitu, fea ala tẹteróló kaae tare Tale-ó, i haemó betó mole so whịné dowi alaró ọ́ duraalu sókó farale sameatamomó tale yóló kwia melaaire be ọ́ wópóló meteró felimó kaae tawóló betaaloé?” yalepó.

¹¹ Atéro atima dokọ feamó deróló sókó fatere ọ́ kuti melóló duraalu, “Dią betą kutó diratere norape atimakélé mené dópóló sawa kaae tawae. Ti noatepae, i dosąayale daaire whịrape fea sụmó dóló kemeréni teópó,” yalepó.

¹² Yalo kaae taremó, apomiró datekaró betere ọ́la tukóló teraayalepó. Atéro teraateremó, doakale bao yóló, suka mo ti diliki yóo, wéliékélé mo samea betąae fo erepó.

¹³ Sámó daae mole họrerapekélé, doakale beséné nose du hara torokó derótu dere kaae torokó deralepó.

¹⁴ Sata, asẹtere sóku bopetu dere kaae bopeté fóló aluné felepó. Hae kwia feamó daae mole hasi fosórapekélé, wẹiné tukóló bopéro betere haerapekélé, daale tiki taaróló, kae tikipaae daane felepó.

¹⁵ Hae kwia fea tẹteróló kaae tare topo whịrapekélé, atima betale sirimó betaaire naalerapekélé, diki tare whịrape tẹteróló kaae tare topo whịrapekélé, néli whịrapekélé, bóe dele fotokọ bole whịrapekélé, wae sóró beteratere whịrapekélé,

kọleaané betó mole whịkélé, kapo dolopaae hyó muni fóo, kapo beléli dolopaae hyó muni fóo yalepó.

¹⁶ Atima atéro fóló bituraalu, hasi fosópaaekélé, kapo fakepaaekélé duraalu, “Kolokó dorowouraalu ọ́ tẹiyane dere ape. Ti noatepae, tẹteróló kaae tare tikimó betere sekéné kelepaaró *Sipsip* hupu maale-tamoné fopaae bole alatamo ọ́nẹ kelaọsóró kinae.

¹⁷ Ti noatepa meipó. Atimaamoné doakale fopaae butu kwia matere be ọ́ ai sókó wale ape. Atétere be ọ́mó de daanére? Mo daayókélé enénipa wiyae,” du betalepó.

7

144,000 so whị sirirale fo

¹ Ai ala yóló kịlipaae i douró hae kwiamó douró *ensel* dokọ yóló daapa kelalepó. Atéro daalu, haepaaekélé, doasi wẹi kẹlapaaekélé, besé tiki waọsóró, atima dokọ feané sesétu beterepó.

²⁻³ Atéro, *ensel* me kae suka hoteró ẹ daalepaae wou betepa kelalepó. Ai *ensel*-né mo ti betere Kótóné siriró betere ọ́la tarepó. Ai *ensel*-né haekélé, wẹi kẹlakélé, doraaire fotokọ bole douró *ensel*-rapepaae fo fakeyóló duraalu, “Kótóné kutó diratere so whịné kutirimó siripi eraaipa, hae tikikélé, wẹi kẹlakélé, niraapekélé, hapale doréni kaae tawae,” yalepó.

⁴ Ai sirirale so whị dosąatepa yalo wosaleti i ape. 144,000 so whịta, Israel fakerapetórótípó.

⁵⁻⁸ Juda fake dosąayóló sirirale so whị dokọ sóró touróturaalu 12,000-rópó.

Ruben-né fake touróturaalu 12,000,

Kad-né fake touróturaalu 12,000,

Aser-né fake touróturaalu 12,000,

Naptaliné fake touróturaalu 12,000,

Manasené fake touróturaalu 12,000,

Simeon-né fake touróturaalu 12,000,

Lipainé fake touróturaalu 12,000,

Isakar-né fake touróturaalu
12,000,
Sepulun-né fake touróturaalu
12,000,
Josep-né fake touróturaalu
12,000,
Benjamin-né fake touróturaalu
12,000-rópó.

So whi hąle ąla kaae deį kuti deróló daae mole fo

⁹ Ai ala yóló kemetepa kese far-alemó, so whi mo hąle ąla kaae daae molepó. Ai daae mole so whita, betą be huluamó maaté wenipó. Kae kae *Gavman*-né tẹteróló kaae tare so whikélé, kae kae tiki daale so whikélé, kae kae be fo bole so whikélé, kae kae fake so whikélé, kale tẹteróló kaae tare tikimó mole *searó Sipsip* hupu maletamo betere hosaamó daae mupa kelalepó. Atéró daae mulu, deį deróló sókó fatere kutirape deróo, olóu dąarape tawóo erepó.

¹⁰ Téró, ai daae mole so whiné doasi fo fakeyóló duraalu,
“Tẹteróló kaae tare *seamó* betere Kótóró *Sipsip* hupu maletamoné dą mo ti aluyaqsóro tao su betere beteta, mo atimaamotórótípó,” yalepó.

¹¹ Ai daae mole *ensel*-rape fea, tẹteróló kaae tare doasi betere tikikélé, kale whi disirapekélé, kale douró betere ąlarapekélé, bopéróló daae molepó. Tẹteróló kaae tare doasi betere *sea* molepaae fetée fóló, Kótó betere aqmó deraapisa fóló fió mulu duraalu,

¹² “Mo dapó.

Téyópóló yae! yóló, hale sóró horatere alakélé, mo deį ala wisikélé, tuę tiki fosó fosó yóló dotoróę fole alakélé,
mo kée du betere alakélé,
doakale doi mulópóló du betere alakélé,
fea ala yaaire fotokọ sumó bole alakélé
dą tẹteróló kaae tare Kótópaae betere dokọ fea yó tanópóló yae.
Mo kée. Téyópóló yae!” du betalepó.

¹³ Téró, kale tẹteróló kaae diliki yó mole whi disirapekó betané ępaae woseturaalu, “I deį fọlo kuti deró betere so whirape-a, demaaté? Mopaae wale so whię?” yóló wosalepó.

¹⁴ Ti fo depa yąlo ąpaae tokọ mótu duraalu, “Doa whi-ó, naao ai tuęre ape,” depa, kale sekéné ępaae duraalu, “I daae mole so whi atimata, doasi sekeį ala hąle beleté waletiné atima deró betere kutikélé *Sipsip* hupu male sameané fokale tikimó mo deį ai erapa kelere?

¹⁵ Atéyale tikimó,
“Tẹteróló kaae tare Kótó ama *seamó* betepa, atima ą beterepaae kese anóló bitu, ama momatere bemó mole ala dętamokélé, dikitamokélé, hąle erótu beteropó. Até du betepa, tẹteróló kaae tare doasi ą betere tikimó bituraalu, ama atima wisiyóló beteropóló, kuti be tẹnótu betaalopó.

¹⁶ Atéru, wote dere alaró weį nokole dere alatamo momó kae yaalomei ai ape.

Suka supunékélé, mo hąle supunékélé atimané tiki mo doraalomeipó.

¹⁷ Ti noatepae, tẹteróló kaae tare doasi betere tuąmó daale *Sipsip* hupu maleta, hupu kaae tare whiné dere kaae, atima mo wisi yóló kaae tarapó.

Atima dape sóró mo ti betere bete tuąmó wó tare weį nópóló ąlisóro faalo ai ape.

Atéró betepa, Kótóné atima kelemó dorowou betere wole kaafe fea helekóló kópuraalopó,” yalepó.

8

Weįke diriróló kinó betere ąla tukóló teraayale fo

¹ Téró, kale *Sipsip* hupu malené kinó betere weįke ąla tukóló teraayalemó, ó hepen bemó fo mo sawakélé

ini, hąle hipa fi betepa suka kele 30-*minit* kemeyalepó.

² Atépa kelalemó, Kótó betere felekemó daae mole wẹikeró *ensel*-rapepaae ukulumó wuti betą betą yóló melalepó.

³ Atéró kelalemó, me *ensel*-né *kold kapané* aleale okopoi nuku tarepó. Ai nuku tómóta, felé kẹlaa wale fetera kaae ọla belerótua dapó. Ai ọla só wóló, simó sukọlaa daróló momatere tikimó daapa, si keletómó biliratepa felé kẹlaa wisi wale ọla mené ọpaae mo dekéro malepó. Ai felé kẹlaa wale ọlaró Talené kae betero betere so whiné dere momatamo touróló, doasi betere *sea* molepaae anóló, *kold kapané* aleale momatere tikimó, Talepaae melaai sóró walepó.

⁴ Téró, kale felé kẹlaa wisi sukuli kaae, *ensel*-né naase taaróló, Kótó beterepaae holalepó.

⁵ Téró, kale *ensel*-né okopoi nuku taruraalu, kale momatere tikimó duku betere si kelerape kaae sóró nuku fąanóló, i haepaae taae deralepó. Téyalemó, epée fitąa yóo, doasi be sapalaa dorowóo, bao doasi yóo yalepó.

Kale wẹikeró ukulumó wutirapené haleraletei

⁶ Wẹikeró *ensel*-rape ukulumó wuti haleraai donoróló daae molepó.

⁷ Kale kolosale *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, hali *ais* kane kaae alée fóló dorowóo, simiró sameatamo hosekéyóló dorowóo, yalepó. Atéyaleteiné hae kwia sore moletei betą siné dukuraalu, tamo hae kwia hąle muni felepó. Niraapekélé atétóro yalepó. Nerapeta, fea siné doló sukọlaa dalepó.

⁸ Téró, kale kolosale noma *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, doasi hasi fosó kaae ọla siné doló kuló di wẹi kẹla tópaae taae deralepó. Atéyalemó, ai wẹi kẹla sore maanetei, tamo hąle belene furaalu, betą samea alée felepó.

⁹ Wẹi kẹla tuámó sore betere ọla fake betą dóló sukunóturaalu tamo betepa taaralepo. Doasi wẹi

tómó kotere nukukélé tamo mupa taalóturaalu betą fake doralepó.

¹⁰ Téró, dou noma *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, samó daale doasi hore betą i haepaae si kaae dukulé dorowóló, doasi fole wẹiró amale wẹitamó tópaae dorowalepó. Atéyale tikimó, sore fake maanetei betą fake doróturaalu, tamo taaralepó.

¹¹ Ai dorowale horené doita, Hakesapó. Ai hakesapare wẹirape nale tikimó, mo dekéro so whi sisiraae felepó.

¹² Téró, kale dou *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, suka ke sore fake dẹretei, betą fake dalemó dilikiyalepó. Horekélé, wéliékélé atétóro yalepó. Be dẹtamokélé tamo fake dẹpatei, betą fake dilikiyóo, diki-tamokélé, tamo fake sawa dẹpatei, betą fake mo ti diliki yóo yalepó.

¹³ Téró, yalo kaae tapatei, betą dukaa ó sa tuámó sẹ kutu bitu fo fakeyóló duraalu, “Kale hąle biti fale sore *ensel*-né ukulumó wuti haletepa, i haemó betó mole so whipaae sekei ala waaiemó mo doasi, ‘Wió yae! Wió yae!’ I haemó betó mole so whirape-ó, dią mo wió yae!” du be-talepó.

9

¹ Téró, kale apo *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, take ó samó i haepaae tokó dorowale horepaae mo apaae derepale wosono dolo tu *ki* mené ọpaae matepa kelalepó.

² Téró, ai sekéné mo apaae derepale wosono dolo tukiyalemó, kutó néli bilitepa, hotere sukuli kaae sokalepó. Atéró holale sukuliné sukaró şatamo kinóló, be mo dilikiyalepó.

³ Téró ai sukuli dolomó, ero nusurape haepaae dorowalepó. Atimané whi tukó nukupa dotopo dẹretei, tọ serekené tukó nukupa dere kaae yópóló, mené ą doasi fotokọ melalepó.

⁴ Ai erorapepaae i fo yóló mulalepó. “I haemó yó mole nerape ó mepaae

ere ęlarape ó nirape momókó do-raęse. I hae kwiamó betere atima kutirimó Kótóné siri erénire so whį maaté tukó nae,” yóló mulalepó.

⁵ Ai ero nusupaae melale fotokęta, so whį mo ti sukópóló tukó neni, doasi dele sóró kaketu beterópóló, aporó wéliémó tuąmó turukóló nukulé fu betae. Atétepa, dere dotopota, tę serekené tukó nukupa, dere kaae yaalopó.

⁶ Atétere sukamó, so whį fea sukąaitere tų keąaalotei, sukutere ala kelaalomeipó. Atima mo ti sukunée deté fu betaalotei, ai tuąmó sukutere ala mo muaalomeipó.

⁷ Téró, kale ero nusurape kelalemó, bóe deęle faairaalu, *hos* hupurape donoróló biture kaae erepó. Atimané topomóta, kale tęteróló kaae tare doasiné deró betere *kold kapané* aleale topo tao kaae deróo, atimané kelepaakélé mo whįné kelepa kaae daayóo erepó.

⁸ Téró kale ero nusurapené topo niki kélé, sorapené niki kaae daayóo, atimané sekékélé *laiyonné* seké kaae daayóo epa kelalepó.

⁹ Atimané bopémó yaęle sene waęsóró, *aiyon kapa* wase kaae dakeró beterepó. Atima burą furaalu dere sépi haleta, *hos* hupuraperó atimané sįyóló só kotere ęlatamo bóe daai furaalu, dere diri fake hale kaae yalepó.

¹⁰ Atima disalené whį tukó nukupa dere dotopota, tę serekené tukó nukupa dere kaae dapó. Atimané so whį tukó nukuraalu, fe deę daalatero dotopomó kaketé fu betepatei, wélié aporó kemeyaalopó.

¹¹ Atima tęteróló kaae tare topo whįta, mo apaae derepale wosono dolomó betere *ensel* daalapó. Ai *ensel*-né ama doi Hibru foné Apadonipó. Krik foné Apolijonipó.

¹² Folosóró waaire sekęmó, wió yae yale ala kemeyalepó. Tépatei, tamo waai haęle mulapó.

¹³ Téró kale apomi *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, Kótó betere felekemó *kold kapané* aleale

momatere tiki kwia dokómó daaté fale sekęrapemó sókó wale fota, mo whįné dere fo kaae depa wosalepó.

¹⁴ Atéró yale foné kale ukulumó wuti tare apomi *ensel*-paae duraalu, “Kale doasi Yupretis fole węimó dokóló muló betere douřó *ensel*-rape haęle fępóló sókó daalae,” yalepó.

¹⁵ Atima ai douřó *ensel*-rapeta, ba fomókélé, wéliémókélé, be deęmókélé, sukakelemókélé, mo tukóló mulóló donoró betere be deęmótóró i hae kwiamó betó mole so whį sore fake betereitei, betą fake dępóló dotonalepó.

¹⁶ Atéró, bóe daai kale *hos* hupu tómó betóló fele whįrape fea, dokę sóró touróturaalu, 200 *milion*-pó (200,000,000) depa wosalepó.

¹⁷ Yaęlo nokenaró dere kaaené i ala epa kelalepó. Kale *hos* hupu tómó betó mole whįrape atima bopémó sere bóe wase mo si kele kaae sonaa yóo, mepaae sukutą yóo, mepaae ti *sulpa* kaae, whé yóo, erepó. Ai *hos* hupuné topota, mo *laiyonné* topo kaae daalapó. Ai hupurapené kęlómó, simiró sukulitamokélé, si dokole kane *sulpa*-kélé atimané kęlómó sókó walepó.

¹⁸ Ai sore ęlarape atimané kęlómó sókó wouraalu, i haemó betó mole so whį sore fake betereitei tamo taaróló, betą fake dóló kemeralepó.

¹⁹ Ai *hos* hupurape atimané fotokęta, kęlóró disaletamomó bulapó. Atimané disalerape mo wuli tiki kaae daalu, ama disale kwiamó topo daalapó. Ainé so whį tukó nukupa, doasi dele sua dapó.

²⁰ Kale whį dele ęlané dóló mepaae taarale so whį atima naasené aleale kapala kótópaae tuę tiki tiratere ala taaréni, haęle yó tarepó. Ti ai kapala kótórapeta, *kold kapanékélé*, *silpa kapakélé*, *brons kapanékélé*, mo kaponékélé, ninékélé, aleyóló daaló betepatei, atima kotere ala ó, wosetere ala ó, keletere alamo dumipó.

²¹ Atimané whį dele alakélé, kae kae hosų fokélé, nópu nokole alakélé,

qlémi nokole alakélé fea taaróló kisipa feteni, hąle yó tarepó.

10

Asęre sóku belekąa male doasi fotokọ bole ensel-né dąae faróló tare fo

¹ Téro, me doasi fotokọ bole *ensel* hepen be taaróló, i haepaae dorowou betepa ąalo kelalepó. Ai sekéné ama kutita, mo sąkotóró deróo, ama topo tó sikimó sikipa dou filipaa yóo, ama kelepaakélé, mo suka de kaae yóo, ama hąleke tamokélé, doasi ni tikimó si dukutere kaae dó tawóo erepó.

² Ai sekéné ama naasené belekąamale *Gavman*-né tęteróló kaae tare so asęre sóku dąae faróló tarepó. Ama turu hąleke doasi weį kęla tómó daalóo, feį hąleke hae tómó daalóo epa kelalepó.

³ Atéru, ai sekéné ama dere fo faketa, *laiyon*-né keterę kaae yalepó. Ama atéro fo faketeremó, weįkeró be sapalaané whinė fo kaae depa wosalepó.

⁴ Atéro weįkeró be sapalaané yale fo ąalo asę yaai yalemó, ó hepen bemó sókó wale foné duraalu, “Kale weįkeró be sapalaané yale fo asęni kinae,” yalepó.

⁵ Take me hąleke weį kęla tómó daalóo, me hąleke hae tómó daalóo, epa kelale *ensel*-né ama turu naase ó hepen-paae horó beterepó.

⁶ Atéru, sąró hepen-tamokélé, haekélé, weį kęlakélé, ai sore tikimó ere ala ó mole ąlatamo, fea aleyale mo ti betó tare Talené doi yóló malotu duraalu, “Kaae taté fole ala momó kaae yaalomeipó.

⁷ Tépattei, nalo kale weįke *ensel*-né ama ukulumó wuti hale yaaire be de teópa kaae taru, i ala yaalopó. Kótóné kinóló mole ala i ape yóló ama kutó diratere kóló whırapepaae deté wale fo dokonóturaalu, mo eróló kemeraalopó,” yalepó.

⁸ Téro, take hepen bemó sókó wapa wosale fonétei epaae momó duraalu, “Kale weį kęlaró haetamomó hó daaló betere *ensel*-né dąae faróló tare asęre sóku sene fae,” yalepó.

⁹ Atétepa, e kale *ensel* daalepaae fóló, naao ai tare asęre sóku kwia sawakó emale melaaloé yóló wosalepó. Tétepa epaae duraalu, “Tao sóró nae. Atéro nukupa, naao kólómóta, meke feį felé kaae yaalotei, depe tuąmó feléni doyaalopó,” yalepó.

¹⁰ Atétepa, kale asęre sóku sawatamo ama naasené tapa, ąalo tao sóró nalemó, kólómó meke feį felé kaae yaletei, depe tuąpaae bitį durupuraalu, ąalo depe mo doyaalopó.

¹¹ Téro, epaae duraalu, “Kae kae tiki daale so whıkélé, kae kae *Gavman*-né tęteróló kaae tare so whıpaakélé, kae kae be fo buó mole so whıpaakélé, kae kae tęteróló kaae tare topo whırapepaaekélé, mo so whıpaakélé, Kótóné eraaire ala i ape yóló, momó yó melae,” yalepó.

11

Kótóné yaaire ala i ape yóló yó matere whı tamoné yale ala

¹ Téro, dąle sere ąla kaae, kape siki mené epaae melóló duraalu, “Yą fóló, Kótópaae momatere beró Talepaae simó sukųlaa dalatere tikitamo dąle sene fae. Téturaalu, ai be tuąmó touróló bitu, Kótóné doi sóró horótu betere so whıkélé dokọ sae,” yalepó.

² Tépattei, kale momatere be bolaare tipi tuą betą dąle saęse. Ti noatepae, ai belata, Juda meire fake so whımó meló betereiteinépó. Kótóné ama mo kae tęne be hulua wisinaale Juda meire fakené folokoleróló, hąko kutu betepatei, 42 wélié kemeyaalopó.

³ Téro, ąalo du betere ala yó matere whı tamo ąalo fotokọ matepa, atimaamo dekęmó deratere yei kuti deróló, Kótóné diąpaae dere fo i ape, yóló yó maté kutu betepa, 1,260 be deęape kemeyaalopó.

⁴ Ti ai sekę tamota, i hae kwia fea tęteróló kaae tare Tale betere felekemó daale *Olip* ni tamo kaae daayóo, są diri tamo kaae daayóo erapó.

⁵ Mepaae whį denétamo atimaamo doraai du betepa, ti atimaamoné kólómó sókó wale siné atima dó sóró mo ti aluraalopó. Mepaae whį dené ai sekę tamo doraai kisipa mutepa, ti atimané ai dere alamó atimatei sukąalo ai ape.

⁶ Kale sekę tamoné bole fotokọ etérópó. Kótóné atimaamopaae dere fo mo so whįpaae yó matere be demó, hali waqsóró kinaaire fotokókélé sumó bolelepó. I haemó belere węikélé samea alée falóo, yaaire fotokókélé sumó buóo, erepó. I haemó betó mole so whįpaae kae kae dowi sekę alarape atimaamoné hekesere be demó sumó eranérápó.

⁷ Atimaamoné kelale ala yó maté fóló kemerateremó, mo a dolopaae derepale wosono dolomó betere dowi syaae kaae ọla sókó huturaalu, bóe dóló atimaamo tẹteróló mo ti sukópóló daalo ai ape.

⁸ Téro, ai sekę tamoné tiki doasi doi mole be hulua tų hąkeamó muaalopó. Ai be huluamótóro atimaamo tẹteróló kaae tare Tale filipaa ni tómó oleróló dalepó. Ai be huluapaae dó faróló, Sodom beró Isip haetamo kaaepó.

⁹ Atimaamoné tiki atéro hąle mupa, kae kae tiki daale so whįnékélé, kae kae fake so whįkélé, kae kae be fo bole so whįnékélé, kae kae *Gavman*-né tẹteróló kaae tare so whįnékélé, sore be de kemeyóló dou be dené suka tuámó kęleta yópólópa दौरaąse.

¹⁰ I hae kwia feamó betóló fale so whįné duraalu, “Atimaamo Kótóné kóló whį bitu, da dóló susupurótu betale sekę tamo ti mulapa kelae yóló doka doka yaalopó. Téturaalu mo kée yóló, atimasisi wisi wisi ọla u mótu i mótu du betaalopó,” yalepó.

¹¹ Tétu betaalotei, sore be de kemeyóló dou be dené suka tuámó daapa, Kótó betemó sókó wale fomo atimaamoné tiki tuąpaae bitį derepaalopó. Téturaalu, kale sekę tamo turukó holóló daane hotere

kilitu, kale so whį atima winé sukóló diri furu furu yalepó.

¹² Atéro turukó holóló daapa, ó hepen bemó atimaamopaae fo fake yóló duraalu, “Ipaee holae!” deremó, atimaamoné bóe whįrapené kaae dilikiyó mupatei, hepen-paae huturaalu, saąko dolomó buó deyalopó.

¹³ Até yale sukakelemótóro doasi bao duraalu, naase tamo be hulua eretei betą kolokó doropuraalu, aporó kemeyóló, me naase douro be hulua fake hąle erepó. Ai bao yaleteiné be kaaturaalu, doló kemerale so whį fea dokọ sóró touróturaalu 7,000 so whįpó. Até deremó, dini hąsókó fele so whį atima winé sukutu, ó hepen bemó betere Kótó mo daalapóló doi sóró horótu betalepó.

¹⁴ Kale kolosale noma wió yae yale sekę wóló kemeyaletei, dou noma wió yae yale sekę betą mo felekemó waalo ai ape.

Węike dakeróló ukulumó wuti hale yaletei

¹⁵ Téro, kale węike *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, ó hepen bemó atimané doasi fo fakeyóló duraalu,

“Take i hae mené tẹteróló kaae taretei, fasó sóró mió da tẹteróló kaae tare Taleró ama so whį tẹteróló kaae tare whį Kerisotamoné tẹteróló kaae tarapó.

Ai sekéné ama kaae tare ala kemeni, hąle yó tawaalopó,” yalepó.

¹⁶⁻¹⁷ Téro Kótó felekemó betere 24 whį disirape, atima tẹteróló kaae taru betere *sea* taaróló, haemó de-raapisa fóló mulu Kótóné doi sóró horóló duraalu,

“Mo doasi fotokọ bole Tale Kótóo, yąta take bitiré wóló, miókélé hąle betereteiné dané yąpaae mo kée dapó.

Ti noatepae, naao doasi bole fotokóné tẹteróló kaae tare ala kaae salepó.

18 I hae kwia feamó betó mole so whiné fopaae butu betepa, naao fopaae bole ala sókó walepó.

Sukale so whikélé, naao kutó diratere kóló whirapekélé, naao kae betero betere so whikélé, yapaae wiyóló naao doi sóró horótu betere so whikélé, mepaae doi munire so whi ó doi mole so whi fea tale yóló kwia melaaire be de sókó wóló i mole ape.

Ai be demótóro i hae dorótu betere so whikélé kwia melóló, doraaoló,” yalepó.

19 Atéyale kilipaae Kótóné hepen-mó tene momatere be tu tukwe fóló molepó. Atépa kelalemó, ai be tuamó ama so whi tao saalopóló, mo dirii fo aseyóló muló betere bokis molepó. Téro, epée fitaa yóo, be sa kili kili yóo, doasi sapalaa dorowóo, bao doasi yóo, ais kaporó doasi besé tikitamo dorowóo yalepó.

12

Dowi wuli disóro beta sotamoné yale ala

1 Mo doasi bete mole ala yaaiemó, me alapaae dó faróló hepen-mó epa kelale ala wisinaale i ape. Beta soné ama deró betere kutita, ti mo sukatóróti deróo, ama hó aomó wélié daayóo, 12 horerape ama topo tao deróo, epa kelalepó.

2 Téro kale soné ama ere naale ulumétepa saairaalu, kakóló sisó nuku beterepó.

3 Téro kale dere kaae, hepen-mó me alapaae dó faaróló depa kelaletai me i ape. Sonaai wuli doasi disó kaae betepa kelalepó. Ama topo weikeró daayóo, seké naase tamo daayóo, weikeró toporapemó doasi tetéroló kaae tare topo whiné deratere topo tao kaae deróo, yó molepó.

4 Ai sekéné ama disale fépo yaletikimó, samó daae mole horerape tamo fake hale daapatei, beta fake haepaae torokó dorowalepó. Atéro, kale soné ere

naale seretamótóro tao sóró nó deraairaalu, mo felekemó melaa yóló beterepó.

5 Atépatei, kale soné naale só mulalepó. Ai naalenéta, *aiyon kapa* fake nópulu tawóló daalu, i hae kwia kae kaemó betóló fale so whi ama tetéroló kaae tawaalopó. Kale soné ama naale seretamótóroti mo hapale Kótóné tao sóró ama tetéroló kaae tare doasi betere tikimó atamo betamó titiyóló beteralepó.

6 Téro kale so a whikélé bitini, hale wópu mole haepaae botokó felepó. Ai haeta, kale so a naale detepa, 1,260 be de tuamó mené a wisiyóló kaae tawópóló, Kótóné tukóló mulale tikipó.

7 Atéro, ó hepen bemó doakale bóe du betalepó. Maikel-né ama *ensel-rape* ipaae kayóo, kale disó kaae wuliné ama *ensel-rape* upaae kayóo, yóló bóe du betalepó.

8 Téyaletei, Maikel-ró ama *ensel-rapetamoné* fotokóné kale disó kaae wuliró ama *ensel-rapetamo* doló tetéroló hepen-mó betere alakélé mo ti kemeralepó.

9 Atéro, kale disó kaae wuli i haepaae sóró taae deralepó. Ai wulita, mo taketi bitiré walepó. Ama doita, bóe dele dowi kepe ó Satanpó. Ai sekénétóro, i hae kwia feamó betó mole so whi, dowi tupaae alisóro fu beterepó. Ai sekéro ama *ensel-rapetamo* i haepaae taae deralepó.

10 Téro, hepen bemó etei fo fakeyóló depa wosalepó.

“Da tetéroló kaae tare Kótóné tao sere alakélé, fotokó bole alakélé, ama so whi tetéroló kaae tare alakélé, ama sóró betero betere whi Kerisoné tetéroló kaae tare alakélé, mió wóló mulapó.

Ti noatepae, betere dokó Kótóné keletómó dané ne norape detamokélé, dikitamokélé só derótu betere seké akélé sóró taae deró beteralepó.

11 Kale *Sipsip* hupu malené samearó Talené atimané betere bete

tuąpaae erótu betere alatamo hąkeamó yó mótu betalepó.

Atétu berteremó, atima dupakélé wiyóló taaréni, Kótóné ala beta hąle eraté fu betaleteiné, ne norapetamo bóe du betale seké mo ti dóló tẹteralepó.

12 Atéremó, hepen be tuąmó betó mole whị dią mo kée yóló hąiné sinitu betae.

Tẹpatei, ą hepen be taaróló diątamo haepaae bitị dorowaletené hąlé hąle eraté fu betaleteiné, ne norapetamo bóe du betale seké mo ti dóló tẹteralepó.

Ti noatepae, ai sekéné ama yaaire ala doa be demó yaalo meipóló kisipa mutu, ą doasi fopaae bu-tapó,” yalepó.

13 Kale dowi disó kaae wuli ą i haepaae sóró taae deró betepa kisipa mutu, kale naale deale so daai sya felepó.

14 Ai so ą bitị fópóló, Talené taketi donoróló muló betere whịkélé bitini, hąle wópu mole tikipaae sẹ fópóló, doakale dukaané baase tamo ą melalepó. Atéro fóló betepa, wuliné ą me ala yaosóró mepaae whịrapené ą mo wisiyóló kaae taté fóló, ba fo sorené dou ba fo tuąmó tukóló kemerópóló malepó.

15 Kale so atéro fupa, ą só fópóló dowi wuliné ama kólómó doasi fotokọi wẹi tiki siriyó analepó.

16 Atéyalemó, kale so tao suraalu, haenétei kóló hąsóró holóló, ai wẹi tiki nó deralepó.

17 Atéteremó, disóné kale sotamo mo doakale fopaae buturaalu, ai soné ama mepaae naale senaaletamo bóe daai felepó. Ti aita, Kótóné ama yae yóló muló betere foró, Yesuné ama yale alatamo mopóló erótu betere naale senaaletamopó.

18 Téro, kale disó kaae wuli ą fóló, wẹi fókumó daalepó.

13

Doasi wẹi kẹla tuąmó sókó holale syaae kaae ọla

1 Téro ai wẹi kẹla tuąmó syaae kaae ọla sókó hotepa kelalemó, topo wẹikeró daayóo, sekẹrapekélé naase tamo daayóo, erepó. Ai sekẹrape tómó tẹteróló kaae tare doasiné deratere topo taorape deró berterepó. Ai toporape dokómó Kótó faletere doirape aseýóló dakerótua yó molepó.

2 Ai syaae kaae ọlata, mo *leapat* kaae aorutei, ama hąleke ti *leané* hąleke kaae daayóo, kólókéle, *laiyonné* kóló kaae daayóo erepó. Téro, kale wuli disóné fotokókélé, ama tẹteróló kaae tare alakélé, fea ala yópóló, sóró berteró betere alakélé, ai kale wẹimó sókó holale ọlapaae malepó.

3 Ai kale syaae kaae ọlané toporapekó betámó, mo ti sukunei tọ daayaleteti, momó duniyale siri mupa kelalepó. Atére ala kilitu i hae kwia feamó betó mole so whị feané “Haió” yóló siraturaalu, kale syaae kaae ọlané ama dere alapaae tuẹ tiki tiróló sya felepó.

4 Ai kale disó kaae wuliné kale syaae kaae ọlané doasi fotokọi ala yópóló sóró daalaterere ala kolóló, so whị feané ai kale disó kilituraalu, “Aąta mo doa Taletóro,” hịtipó yóló, atima ą daale aomó sukóló bituraalu, ama doi hale horalepó. Atétu yale kaae, “I kale wẹimó sókó horale syaae kaae ọlatamo de sụre? Aątamo mené bóe dele alakélé mo enénipó,” yóló dukirótu betalepó.

5 Téro, ai kale syaae kaae ọlané bopé fake dere fokélé, Kótó faletere fokélé, so whị tẹteróló kaae tare alakélé, yópóló mené ą fotokọ sụmó melalepó. Ai seké ą ai ala yópóló sóró berteratepa, eraté fu bituraalu, 42 wélié tuąmó eróló kemerópóló tẹ melalepó.

6 Ama kólómó dere foné Kótó eratere fokélé, Kótóné doi hoko eróló faletere fokélé, Kótóné ama hepen bemó aątamo betere whịrape faletere forapekélé du betalepó.

7 Téturaalu, Kótóné atima dowi ala kemeróló kaae berteró betere so

whıtamo bóe daairaalu, keteke buló só deraaitepa seséni, ama yaaire ala betą yópóló taalalepó. Kae kae fakekélé, kae kae tiki daae mole so whıkéle, kae kae be fo bole so whıkéle, teteróló kaae dilikiyó mole hae kwiarapekélé, mo fea ama teteróló kaae tanópóló mené ąpaae fotokọ malepó.

⁸ I hae kwia feamó betó mole so whıné, kale syaae kaae ọla aomó sukóló bitu, “Yąta Talepó,” du be-taalo ai ape. Ti atimata, kale *sipsip* hupu malené mo ti betó tare *bukmó* doi asenire so whıpó. Ti ai *Sipsip* hupu maleta, i hae kwia keké naaipatei, dópólópó yóló muló betere hupu malepó.

⁹ Mepaae whı de woséli daapata, ti i dere fo wosóló tué muópóló yae.

¹⁰ Whı me detamo bóe duraalu, wae sóró *dipula* beteraalopóló tukóló muló betepa, ti mo atétóró yaalopó.

Whı me de bóe whıné bóe dele sepakené dópólópó yóló muló betepa, ti mo sepakenétóró daalopó.

Até yaairemó, Kótóné kae beteró betere so whıpaae sekei alarape wapakélé, haepaae derepéni, diriyóló bitu, Talené ama ala betą keteke buóló eró tawae.

Hae tuqmó sókó holale syaae kaae ọla

¹¹ Téró yalo kelalemó, hae dolomó syaae kaae ọla me sókó horalepó. Ai sekéné ama topomóta, *Sipsip* hupu malené seké kaae daalutei, ama dere fo wosalemó, kale wuli disóné fo kaae yalepó.

¹² Kale haemó sókó horale syaae kaae ọlapaae folosóró wımó sókó horale sekéné ama teteróló kaae tare ala melalepó. Atétepa, nalo wale sekéné ama teteróló kaae taru, kale folosóró wale sekéné doi eróturaalu, i haemó betó mole so whı feané kale sukıteı tokóló doasi siri mole seképaae Tale-ó, yóló doi sóró horópóló setu betalepó.

¹³ Ai kale sekéné amatei mo doakale kae kae kelemei alarape eróturaalu, so whı feané keletómó sikélé ó hepen be taaróló i haepaae dorowópóló erótua yalepó.

¹⁴ Kale folosóró wale sekéné doi doasi mulópóló mené ą fotokọ sumó matepa, kae kae kelemei alarape erótu betalepó. Téturaalu, i hae kwiamó betó mole so whı fea dilikóló kópaae falatua yalepó. Téró, kale haemó sókó holale sekéné i haemó betó mole so whıpaae duraalu, sepake daayale tikimó doasi siri mole sekéné ama doi doasi muópóló, ama aso suróló aleale ọla daalae, yóló mulalepó.

¹⁵ Téró, kale folosóró wale seké suróló aleale ọlané fo yópóló, fomo bulaaire fotokọ mené haeró sókó holale seképaae malepó. Atépa, i hae kwiamó betó mole so whıné ai asopaae, Tale-ó yóló doi sóró horénitere so whı dópóló, haemó sókó horale sekéné fotokọ sumó bulalepó.

¹⁶ Ai sekéné, doasi doi mole whı ó doi munire whıpaekélé, néli whı ó yoleale whıpaekélé, hąle kọleaané betó mole whı ó wae sóró kutó diratere whıpaekélé, atimané turu naasemó ó kutirimó siri erópóló yae yóló so whı feapaae seyaalepó.

¹⁷ Ai siritamo munipa, ti ọla dupu dere alakélé, ó dotonatere alakélé, mo yaalo meipó. Ti ai sirta, kale syaae kaae ọlané ama doi ó ama doipaae fó faróló ere *nambapó*.

¹⁸ Ti etei alata, mo hąle whıné tuéyaalo meitei, mo tué tiki fosó fosó yóló dotoróę fale whıné betą sumó taleyóló bete tuénérápó. Whı me detamo, ama tué tiki fosópa, ti kale syaae kaae ọlané *namba* taleyóló bete tuénérápó. Ti ai *nambata*, mo whıné *namba*-pó. Ai sekéné ama *nambata* 666-pó.

14

Sipsip hupu maleró 144,000 so whırapetamoné yale ala

¹ Téró yalo kelalemó, ę daale felekepaae anóló Saion hasi fosómó

kale *Sipsip* hupu male daapa kelalepó. Aimó 144,000 whırapekélé, atima betámó daae molepó. Ai whırape atimané kutirimóta, kale hupu malené doikélé, Alimané doikélé aseyóló dakeró beterepó.

² Téro yało wosalemó, hepen bemó sókó wale haleta, weı dou káatu dere hu kaaeró be sapalaa dorowale hale kaaetamo depa wosalepó. Meta, *kita* kaae ọlarapené dere hale kaae depa wosalepó.

³ Téro, u kale whırape atimané kale teteróló kaae tare doasi betere tikipaaekélé, ą bopéróló betó mole douro betere ọlarapepaaekélé, whı disirapepaaekélé, kese anóló daae muluraalu, kae kisi wole fo du betalepó. Ai wole fota, hałe mo whıné tué yóló enénipó. I haemó dowi kwia saqsóró Kótóné tao sóró dupurale 144,000 whırapené betą tué yóló enérapó.

⁴ Ti ai daae mole whırapeta, sorapetamo folokolei ala initu detere kaae, i haemó mole alatamo hosekénire whırapepó. Ti noatepae, atimané betere ala folokole yaqsóró ó me alatamo hoseké yaqsóró mo hotowayóló kaae tawaletéinépó. Ti ai whırapeta, *Sipsip* hupu malené dere ala sya fóló erótu beterepó. Ai whırape atimata, hałe mo so whı kuamó betó mupa, dupuróló Kótóró *Sipsip* hupu maletamopaae kale kutómó folosóró ọlumé dere ọla, Talepaae hałe matere kaae yóló melale 144,000 whırapepó.

⁵ Atimata, kapala fo sawakélé muniru, me haşókó fole alakélé inire whırapepó.

Sore ensel-rapéné yale ala

⁶ Téro yało kelalemó, *ensel* me kae ó samó sę kutu betepa kelalepó. Ai sekénéta, mo titóróti hałe betó tawaaire kisi fo wisi, i hae kwia feamó betó mole so whıpaae yó melaairaaalu, tarepó. Ti ai fota, betą fake so whıpaae maaté yó melaai mei, kae kae *Gavman*-né teteróló kaae tare so whıpaaekélé, kae kae

fake so whıpaaekélé, kae kae be fo bole so whıpaaekélé, kae kae tiki daae mole so whırapepaaekélé, yó melaaire fo wisipó.

⁷ Téro ama fo fake yóló duraalu, “Kótópaae winé sukuturaalu, ama doi betą doasi doi muópóló erae. Ti noatepae, ama fo tokótamo yóló taleturaalu, kwia melaaire suka kele i sókó wale ape. Térapa, ą aqmó sukóló bituraalu, ‘Aya Tale doasi-ó,’ yóló, ama doi betą sóró horótu betae. Ti amata, hepen beró şatamokélé, haekélé, doasi weı kelakélé, fole weırapekélé aleyóló muló betereteinépó,” yalepó.

⁸ Ai fo yale *ensel* folosóró fi tikimó, *ensel* me kae nalo sya fu bitu duraalu, “Kolokóló dorowóló a mole ape. Doakale doi mole Babilon be hulua kolokóló dorowóló mulapó. Ti ai nópu nokole so Babilon-néta, ama nópu nokole alané aleale keyaa fole *wain* weı hae kwia kae kaemó betó mole so whı feané nópóló melótua yale so, mió kolokó dorowóló ai mole ape,” yalepó.

⁹⁻¹⁰ Téro kale dere kaae, ai *ensel*-tamo fi tikimó, *ensel* me kae sya fu fo fakeyóló duraalu, “Mepaae whı detamo, kale syaae kaae ọlapaae ó ama aso kaae ọlapaae, ‘Doa Tale-ó,’ yóló aqmó sukóló bitu, atima kutirimó ó naasemó, ai ọlané siri eró betere whırape ama doakale fopaae buló kwia matere weı nópóló melaalo ai ape. Ai *wain* weı mo weıtamo hoseké ini, mo *wain* weıtóró Kótóné fopaae butu kwia melaairetei, wutimó tepeyóló mulapó.

¹¹ Atéro atima duku bituraalu, hotu betere sukulita, mo hałe holótóró tawaalopó. So whı de kale syaae kae ọlaró ama aso kaae ọlatamoné, doi sóró horóo, ama doi mole siri sóo, ere so whı atima detamo ó dilikitamokélé, şa nóló betere ala mo yaalomeipó,” yalepó.

¹² Kótóné kae betéro betere so whıné, ama yae yóló muló betere fo aqmó sukóló bitu, Yesuné ala eraté fu betaalopó. Ai tuámó i kale

bope yale sekei alarape wapakélé, haepaae doropóló taaréni, hąle beleté fu betereteiné ai ala mo sumó eranérapó.

¹³ Téró, hepen bemó i fo depa yąlo wosalepó. “I fo aseya. Mo mió kaae sóró Taletamo betąmó betere so whi sukutepa, ti atima Talené mo wisiró beterapó,” yalepó. Kale Dęi Kepe Wisiné duraalu, “Mo dapó. Ti atimané depe tukó wei ala du beteretei taaróló, sąa nóló bituraalu, atimané yale alamó dupu saaire ala felekemó yaalo ai ape,” yalepó.

Haemó yó mole ąla ąlumétepa turukóló saairetei

¹⁴ Téró yąlo kelalemó, ę daalepaae anóló mo dęi sąko tómó, whinė naalema kaae betepa kelalepó. Ama topomó, tęteróló kaae tare doasiné deró betere *kold kapané* aleale topo tao deró bituraalu, ama naasené ąla ąlumétepa turukó suatere hekemée wei fosói sepake tarepó.

¹⁵ Tépa, me *ensel* momatere bemó sókó wóló, kale sąko tómó betere seképaae fo fakeyóló duraalu, “Naao tare sepakené kale ąlumére ąlarape turukóló sae. Ti noatepae, mió ąla ąlumépa saaire be dę i sókó wale ape,” yalepó.

¹⁶ Tétepa, kale sekéné tare sepakené i haemó ąlumé yó mole ąlarape fea felesé yóló turukó salepó.

¹⁷ Téró, me *ensel*-nékélé, hekemée wei sepake fosói tawóló, hepen-mó tęne momatere bemó sókó walepó.

¹⁸ Atépa, Talepaae matere ąla sukųlaa dalatere tikimó si kaae tare *ensel* sókó wóló, kale sepake tare *ensel*-paae fo fakeyóló duraalu, “Naao ai tare sepake fosóné i haemó yó mole *wain* képi durape ąlumérapa, sepemó tukóló siré kwęae,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, kale *ensel*-né ama sepakené i haemó yó mole *wain* képi du felesé yóló turukó siré kwęyóló, kale képi du dętere doasi tikipaae taae derale fae. Ti kale képi du dętere tikita, Kótóné ama fopaae bole ala kwia melaairaalu, dętu betere tikipó.

²⁰ Doasi be hulua aąró *wain* węi dętere tikipaae taae deratepa, atimané tęiya tęiya yaletikimó, samea doasi sókó felepó. Atéro sókó fele sameata, węi kaae dukulé holóló, *hos* hupuné ąlo aąmó depa sale dąleta, 300 kilomita supó.

15

Węikeró ensel-rapené węikeró doasi sekei alarape tapa kelaletei

¹ Téró yąlo kelalemó, hepen bemó mo doasi bete mole ala wisinaale yaairemó dere ala epa kelalepó. Ai kale kelale alata, i ape. Węikeró *ensel*-rape dokę mo kemeróturaalu so whi feapaae dowi sekei ala melaaire węikeró tapa kelalepó. Ai kemeróturaalu dere fota, ti Kótóné ama fopaae buóló kwia melaaire alarape mo ti kemeróturaalu, i węikeró alarapené kemeraalopó.

² Téró yąlo kelalemó, *klas*-ró sitamo hosekéróló aleale węi kęla kaae belerepó. Ai węi fóku dęmóta, so whi mo fea hąle ąla kaae daae mupa kelalepó. Ti aimó daae mole so whita, kale syaae kaae ąlaró ą suróló aleale asotamokélé, ama doimó sere *namba*-kélé, ai alarapetamo bóe dóló tęteróló wale so whipó.

³ Kótóné ai daae mole so whipaae male *kita* kaae ąlarape taruraalu, Kótóné kutó diratere whi Moses-ró kale *Sipsip* hupu maletamo doląanóló du betale wole fo i ape.

“Mo doasi fotokę bole Tale Kótóo, naao du betere alata, mo doasi sira yaai dere ala du beterapó.

Take keké nale alimó kaae sóró bitiré waletiekélé, mió i alimó bitiré faaireteiekélé, tęteróló kaae tare Tale-ó, yąta, naao ere alatóró sya furaalu, mo dono taletu beterapó.

⁴ Tale-ó, whi me de yąpaae winé sukutu, naao ere alamó naao doi doasi muaalomeipóló de?

Betą whikélé yą kaae bitini, yąta dowi alakélé muni, mo kae betere Talepó.

Kae kae hae kwiamó betó mole so whı̄ yą̄ beterepaae wóló, yą̄ aq̄mó sukóló bitu, Doa Tale-ó yóló dukirótu betaalo ai ape.

Ti noatepae, naao mo donoyóló taletu betere alarape take hiróló mualetei, mió so whı̄ feané kolóplóló hąkeamó muló betterapó,” yalepó.

⁵ Ai alarape yóló kemetepa kelalemó, ó hepen-mó momatere be tu tukwe fóló molepó. Ai momatere beta, Kótóné ama so whı̄ tao saalopóló dirii fo muló betere kuti bepó.

⁶ Téró kelalemó, kale weı̄keró *ensel*-rape atimané weı̄keró sekeı̄ alarape tawóló ai momatere bemó sókó walepó. Atimané deró betere kutita, mó dę̄ tekée fóló kasa kasai *linen* kuti deróo, *kold kapané* dokale to atimané deró betere kuti tę̄teróló bopemó sóo, epa kelalepó.

⁷ Téró, kale doūró betere ę̄larapekó betané kale weı̄keró *ensel*-rapepaae *kold kapané* aleale weı̄keró okopoi nukurape dokę̄ralepó. Ai nukurapemó, mo ti betó tare Kótóné ama kwia melaaire fopaae butere ala fą̄ayóló molepó.

⁸ Kótóné ama ere ala wisinaale hąkearatere alaró ama doasi fotokę̄tamoné momatere be dolomó sukuli kaaróló fą̄aneteiné, whı̄ fókélé mo enénipó. Kale weı̄keró *ensel*-rapené tare weı̄keró dowi sekeı̄ alarape melóló kemenipatei, ai be dolopaae folo hapale honénipó.

16

Kótóné fopaae bole ala belere okopoi nukurape

¹ Téró yą̄lo wosalemó, momatere bemó sókó wale foné kale weı̄keró *ensel*-rapepaae fo fakeyóló duraalu, “Kótóné fopaae buluraalu kwia melaaire ala okopoi nukumó beleróló diaaę̄ ai taretei, haepaae sunée derą̄le fae,” yalepó.

² Ai fo depa, kale kolosale *ensel* fóló ama tare okopoi nukumó belere ę̄la sóró fóló, haepaae sunée deralemó,

kale syaae kae ę̄lané siri eróló, ama aso aq̄mó sukóló betó mole so whı̄né tikimó, dotopo yóló mo doasi dele su betaaire sonaalei humu fulu deralepó.

³ Téró kolosale noma *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ę̄la doasi weı̄ ę̄lapaae sunée deralemó, kale weı̄ mo sameatóró alée felepó. Ai sameata, mo ti suką̄le whı̄né samea kaae hę̄koloipó. Até yaletikimó, weı̄ ę̄la tuamó betó mole ę̄laraperó ere ę̄larapetamo mo fea sisiraae felepó.

⁴ Téró, kale doū noma *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ę̄la, doasi fole weı̄ró amale weı̄rapetamopaae sunée deralemó, samea alée felepó.

⁵ Téró yą̄lo wosalemó, kale doasi fole weı̄rape kaae tare *ensel*-né duraaalu,

“Naao taletere alata, mo donotóró tale yóló kwia materetei mo wisirapó.

Ti noatepae, yą̄ta takekélé betóo, miókélé betóo iru, dowi ala mo betą̄kélé munire Tale betterapó.

Téru, fo tokę̄tamo yóló tale yóló kwia matere alata, mo donoyólótóróti ai yale ape.

⁶ Ti noatepae, naao kae beteró betere so whı̄ró naao fo eratere kóló whı̄rapetamo dale kwia tokę̄ móturaalu ai sókó fele samea nópóló materetei, mo donorapó,” yalepó.

⁷ Téró yą̄lo wosalemó, Talepaae moma yóló simó sukų̄laa dalatere tikimó etei fo yalepó.

“Mo doakale fotokę̄ bole Tale Kótó-ó, yą̄ta mo fotóró bulu, naao tale yóló kwia matere alakélé mo donotóró dapó,” yalepó.

⁸ Téró, kale doū *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ę̄la suka betepaae sunée deralemó, siné so whı̄ dolo baalu sorokó faaire fotokę̄ mené sımó melalepó.

⁹ Atéró dokole si supuné atima tiki turó baalu sorokó felepó. Até dere supumó, Kótóné doi doróló ą̄ eratere fo du betterepó. Atimapaae

atei kaae susupui ala eratepatei, atimané du betere dowi ala taaróló, tuę tiki fetenipó. Téruraalu, Kótóné doi doasi muópóló eraaire alakélé hýyóló, dowaae fu betalepó.

10 Kale apo *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąła, kale syaae kaae ąlané tętéróló kaae tare tikimó sunée deralemó, ai hae kwia fea dilikiyó felepó. So whį supumó atéró kakutu bitu, atimané hapetei turukóló nuku betalepó.

11 Atimané tikimó daae mole humu dotoporó siné dale deteraatamomó kakutu bituraalu, hepen bemó betere Kótóné doi doróló, tekani fo du betalepó. Tétu, atimané yale dowi ala taaróló tuę tiki feteyóló betaalo hýyóló, dowi ala yaaitei dowaae fu betalepó.

12 Kale apomi *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąła doasi fole Yupretis węipaae sunée deralemó, kale suka hoterepaaeróló tętéróló kaae dilikiyó mole topo whįrape waaire tų mulóturaalu, kale węi tiki dikąlepó.

13 Téró yąło kelalemó, sore dowi keperape sepéerape kaae beterepó. Ai dowi kepe atima, me wuli disóné kólómó sókó wóo, me syaae kaae ąlané kólómó sókó wóo, me Kótóné fopóló kapala fo yó matere whįné kólómó sókó wóo, yalepó.

14 Ti ai keperapeta, kae kae kele-me alarape erótu betere sekęrapepó. Doa fotokọ bole Tale Kótóné ama tukóló muló betere doasi be dęmó, Taletamo bóe daaire whįrape mei yaqsóró, i hae kwia feamó tętéróló kaae dilikiyó mole topo whįrapepaae bóe daalopa ape yóló, dape siré kutu beterapó.

15 “Térapa ęta, ąlémi nokole whį kaae waalo ai ape! Atéyaalopa, whį me de noke fió muni turukó holóló bitu, ama deratere kuti ą betere tikimótóróti muló betae. Atétere whį ą Tal-ené wisiró beterapóló hajné sukąalo ai ape.

Ti noa yaqsóró mei, ama tiki daapi hąle furaalu hale yaqsóró dapó,” yalepó.

16 Téró, atima fóló kale topo whįrape dape siré kweyóló, Israel fake so whįné Hibru foné doi muló betere, Armakedon haepaae tourąle walepó.

17 Téró kale węike *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąła są tó tuąmó sunée deralemó, kale momatere be tuąmó tętéróló kaae tare doasi betere tikimó fo fakeyóló duraalu, “Mió ai kemeyale ape!” yalepó.

18 Ai fo yalemó, epée fitąa yóo, be są kili kili yóo, doasi sapalaa dorowóo, mo doasi bao yóo, yalepó. Take i haemó betale so whįné etei kaae bao depa mo kilinipó.

19 Ai bao duraalu, kale doasi be hulua tekeyóló sore fake daane fóo, i hae kwia feamó tę mole doasi be hularapekélé kolokóló doropóo, yalepó. Kótóné kale doasi doi mole Babilon tuę muturaalu, ama dowi fopaae bole *wain* węi wutimó tepeyóló, kale so nópóló melalepó.

20 Węiné bopéróló daae mole hae kwia fea daani, alu yó molepó. Doasi daae mole hasi fosórapekélé kelalemó daani, aluyó molepó.

21 Ó sąmó doasi *ais* kapo du kaaené whįrape tęiya yaai dorowalepó. Ai dorowale *ais* kanerape sekę dąleta, 50 *kilogram*-pó. Atimapaae atei mo dowi sekęi ala erateremó, Kótó eróló tekani fo du betalepó.

17

Syaae kaae ąła tómó betere somó yale fo

1 Téró, kale węikeró okopoi nuku tare *ensel*-rapekó betą ę beterepaae wóló duraalu, “Kale węirape tómó betere doasi doi mole nópu nokole soné dere alamó, kwia melaairetei yąło yąpaae yó melaalopa ape.

2 Ai sota, i hae kwia fea tętéróló kaae tare topo whįrapetamo nópu nuku betalepó. Téró, kale soné i hae kwiamó betó mole so whįkélé, nópu

nokole *wain* węi melale tikimó topo doyóló keyaa fu betalepó,” yalepó.

³ Téró, ę kale Dęi Kepe Wisi tuamó betepa, *ensel*-né so whikélé bitini hąle kópu kąae fi tikipaae beleyóló sóró felepó. Aimó bituraalu kelalemó, betą so mo sonaa syaae kaae ęla tómó beterepó. Ai syaae kaae ęlané ama tiki turó, Kótó aęratere doirape aseyó bopéroo, węikeró toporape daayóo, naase tamo sekęrape daayóo, epa kelalepó.

⁴ Kale soné ama kutita, mo sonaairó sukutąitamó deróo, ama aure ęlarapekélé, *kold kapané* alealeteiné hęre hęre yóo, mo doasi *moniné* sere kasa kasai kaneró du dui meleketamó sóo, erepó. Ama naasené tare *kold kapané* aleale wuti dolomó kelaalokélé mo sonaalei ęlaraperó ama nópu nokole alané bólutamó deyóló fąanó beterepó.

⁵ Ama kinóló mole doi kutirimó asęretei i ape.

DOASI BABILON-TA, NÓPU NUKU BETERE SORAPERÓ I HAEMÓ MOLE KELAALO MO SONAALEI ALARAPETAMONÉ HAMAPÓ.

⁶ Téró yąlo kelalemó, Kótóné ama kaae beteró betere so whi atimakótei, mepaae Yesuné yale ala i ape yóló yó melateremó dale so whinė samea naletikimó kale so ą topo doyóló keyaa fu beterepó. Atétere ala kolóló, ę sira yale supó.

⁷ Atétepa, kale *ensel*-né ępaae duraaalu, “Yą noatepa siratu bitute? Ai węikeró topo daayóo, naase tamo sekę daayóo, ere syaae kaae ęlaró ama sisó tómó betere sotamoné kinóló mole ala bete yąlo yąpaae hąkearóló yó matapa wosae.

⁸ Naao kelale syaae kaae ęlata, take betaletci, mió bitinipó. Tépatci, take mo apaae derepale wosono dolomó sókó holóló, ą doraai dąle muló betere tikipaae faalo ai ape. Mepaae so whi i haemó bitu, atimané doi take keké nale alimótei mo ti betere *buk*-mó munipó. Atére so whinė kale syaae kaae ęla kilituraalu, doasi sira yaalopó. Ti noatepae, take ą betepa kolóo, mió bitini alu yóo, nalo momó sókó wóo dereteinépó.

⁹ Naao ai kelale alata, mo kisipa tiki fosó fosóyóló dotoróę fale whinė betą bete tokóló kolóló tuęnerapó. Kale węikeró toporapeta, ti kale soné ama ero dée daalóló betere węikeró hae durapepó.

¹⁰ Me beteta, ti kale tęteróló kaae tare węikeró doasi topo whirapepó. Ai węikeró whirapekó, aporó whirape atimané tęteróló kaae tare ala kemeyalepó. Até yóló betą whinė tęteróló kaae tare ala betą hąle erapó. Atépa, nalo me whi wouraaalu, ama tęteróló kaae tare ala sawa sukamó maaté kaae tawaalopó.

¹¹ Ai kale syaae kaae ęla take betaletci, mió bitinipó. ąta kale tęteróló kaae tare węikeró doasi topo whirapekótei, ąkélé atimatamo touróturaalu bokówalerópó. Ai węikeró topo whirapetamo betamó betereitei, ą doraai tukóló muló betere alapaae fu beteraapó.

¹² Naao kelale naase tamo sekęrapené beteta, naase tamo tęteróló kaae tawaaire doasi topo whirapepó. Ti mió atimané tęteróló kaae tawaaire ala sini, téyópó. Take atima doasi doi muópóló mené sóró beteraalopó. Atéro sóró betera-tepa, kale syaae kaae ęlatamo betą bitu, sawa sukamó tęteróló kaae tawaalopó.

¹³ Atima fea mo betą kisipatóró muóló, kale syaae kaae ęlapaae naaotóró kaae tawae yóló, fotokóró tęteróló kaae tare alatamo melaalopó.

¹⁴ Ai fakerape atima touyóló kale *Sipsip* hupu maletamo bóe daalopó. Téyaalotei, kale *Sipsip* hupu malené atimatei dóló tęteraalopó. Ti noatepae, ąta i haemó betó mole talerape tęteróló kaae tare Tale betóo, mepaae hae kwia tęteróló kaae tare topo whirape tęteróló kaae tare topo whi betóo, erapó. Atéru, ą sya fóló ama ala eró tare so whita, ti ątamo betamó betaalopó. Atimata, ama ape yóló sókó su yóló, kae beteró betere so whipó,” yalepó.

¹⁵ Téró, kale *ensel*-né ępaae du-

raalu, “Kale nópu nokole so betere weırapené beteta, i ape. Kae kae tiki daae mole so whıkéle, kae kae touró betere fakekéle, kae kae *Gavman*-né teterólo kaae tare so whıkéle, kae kae be fo bole so whıkéle mo fea tómó, ai so ą beterapó.

¹⁶ Kale syaae kaae ularó naase tamo sekérapetamoné kale nópu nokole so hóróló, bóe daalopó. Atéturaalu, ama kuti fea sorokóló taae faróló tiki daapi hąle betepa, ama tiki mi fea sorokóló nólo diri hąle simó sukulaa dópóló biliraalopó.

¹⁷ Ti noatepae, kale naase tamo sekérape atima fea fo dokóló betą tuę mutu, atima teterólo kaae tare fotokọ kale syaae kaae ularaae melaalopó. Até yaaire alata, Kótóné ama eraalopó yóló muló betere fo dokonótu mo erópóló, atima tuąpaae bulaalopó.

¹⁸ Naao ai kelale sota, i haemó betó mole topo whırape teterólo kaae tare doasi doi mole be huluapó,” yalepó.

18

Babilon kolokóló derepele fo

¹ Ai ala yóló kemetepa, me *en-sel* hepen bemó dorowou betepa kelalepó. Ai sekéné, fea ala ama teterólo kaae tawóló beterópóló, mené ą sóro beteró beterapó. ą tuąmó ere kokóné sini de wisinaale i hae kwia feapaae dęralepó.

² Téro, kale sekéné mo doasi fo fakeyóló fotokóiné duraalu,

“Ai kolokó dorowóló mole ape! Kale doasi doi mole be hulua Babilon kolokóló dorowóló mulapó.

Ti ai sota, dowi keperape betere be alée fóo, mepaae kae kae dowi keperaperó hókolo yóló kelaalo mo sonaalei barapetamo, betere tiki alée fóo erapó.

³ Ti noa betené mei, hae kwia kae kaemó betó mole so whı ai soné ama nópu nokole ala tokóló yateiné *wain* weı nólo,

keyaa fu dere kaae du betalepó.

I hae kwiamó betó mole so whı teterólo kaae tare topo whırapekéle, kale sotamo nópu nukua yalepó.

Ai soné ama doasi nélire alané, i hae kwiamó ąla ąla dotonóló duputu betere so whiné *moni* mo dekeró širé feleteiné néli whı betalepó,” yalepó.

⁴ Téro hepen bemó me i fo depa wosalepó. “Yąlo so whı-ó, ai sotamo betere so whı kua dolomó beteretei taaróló sóko ape.

Ama du betere dowi alarape diąpaae tokó melóturaalu, ama saaire dowi sekęi alarape diąkéle saşsóropa, taaróló ape.

⁵ Ti noatepae, ai soné Kótóné yóló muló betere fo tikale dowi ala muté holóló, hepen bepaae sóko horapó.

Atéremó, melaaire dowi kwia Kótóné keteréni, kisipa hąle yó tarapó.

⁶ Kale soné ama melatua yale weı ąpaae tokó mótu, ama male su tómó me beleróló ątei nópóló melae.

⁷ Kale so ą doasi doi mulapóló, wisi wisi ąla dekeró nuku betale şutóro, susupui alaró dekené sukutere alatamo sópóló melae.

Ama tuę tiki tuąmó bopé fake dere ala bulu, ‘Ęta, mo doasi teterólo kaae tare topo so betereteiné ę wulia so betepapakó woletere ala enénipóló,’ kisipa mutu beterapó.

⁸ Atéreteiné, mo betą sukamó ama sópóló dąle muló betere sekęi alarape haşsóko feni, mo saalo ai ape.

Ai alarapeta, i ape. Sukutere alakéle, dekené sukuturaalu wole yaaire alakéle, wotené sukutere alakéle, tiki siné dóló sukulaa dokole alakéle, ai ala fea mo amatóro saalo ai ape.

Ti noatepae, ai somó dowi kwia melaaire Tale Kótóta, mo doasi fotokọ bole bete Talepó,” yalepó.

⁹ Ai sotamo nópu nokole ala yóo, ama wisi wisi ọla sóo, du betere tẹteróló kaae tare topo whịrapené ai kale so dukuraalu, hotere sukuli ke-lalepó. Atétepa, atima kale so dekené sukóló woletu betaalopó.

¹⁰ Kale so atéro duku bitu, susupu sóró kaketu betere alamó, atima wituraalu, tika mo umó daae mulu, i fo yaalopó.

“Mo doa wió! Doasi doi mole be hulua-ó, wió yae!

Doasi fotokọ bole be hulua Babilon, ya doraalopóló tukóló muló betere alata, betą sukakelemótóró mo ti doróló ai kemeyale ape.”

¹¹ I hae kwia feamó ọla ọla dotonóló duputua yale whịrapené kale so dokole kolóló, dekené sukuturaalu, moló-u yaalopó. Ti noatepae, atimané ọla ọlarape take yale kaae whịrapené momó kae duputimipó.

¹²⁻¹³ Atimané atéro dotonótu betere ọla ọlarape i ape. *Kold kapa, silpa kapa*, doasi *moni* sere kasa kasai kanerape, meleke kaae, du dui ọla, *linen* kuti wisinaale, sukutai kuti, *silk* kuti, sonaai kutikélé, fetera kaae ọla *sitron* nikélé, hupu sekéné aleale kae kae ọlakélé, doasi *moni* sere nikélé, *brons kapa, aiyon kapa*, be tẹtere kane fake wisinaalekélé, *sinamon* fetera kaae ọlaró mepaae kae kae fetera kaae ọlatamokélé, simó bilitepa felé kẹlaa wale ni sekaẹ kaae ọla mura ni fẹkélé, *frenkensense* ni fẹkélé, *wain* wẹikélé, *Olip* ni duné aleale *welkélé, flawa* wisinaaleró *whit*-tamokélé, *bulmakau* hupuró *sipsip* huputamokélé, *hos* hupuró ama sịyóló só kotere ọlatamokélé, wae sóró kutó diratere so whịró hẹle mo betere so whịtamóné tikiró asotamokélé dupu yaalopó.

¹⁴ Atimané i fo yaalopó. “Naao senée du betale ni du mo ti aluyalepó. Naao wisi wisi ọlaró

néli butukutu betale ala wisinaale-tamo aluyaaletiné momó kae ke-laalomeipó.”

¹⁵ Téró, ai kale dosayale ọla ọlarape dotonóló néli botokó fu betale whịrape atima kale so doasi susupu sóró kaketu betere alamó, atima wituraalu, tumó daae mulu, dekené sukóló fakeyóló etei wole fo yaalopó.

¹⁶ “Doasi wió yae! Doi mole doasi be hulua-ó, ya tuamó betó mole so whịné aure ọla ọlarape i ape. *Linen* kuti wisinaalekélé, sukutai kuti, sonaai, *kold kapa*, doasi *moni* sere kaporó du dui mekerapetamoné au wisinaale yóló néli whị betaletei, mió wió yae.

¹⁷ Doasi *moni* sere wisi wisi ọla fea hẹleke sukamótóró doyóló ai kemeyale ape.

Doasi wẹi nuku só kotere so whịkélé, ai nukumó kotere so whịkélé, nuku tuamó kutó ditere so whịkélé, *moni* saaire kutó ditere so whịkélé, mo fea tumó kese anóló daae muaalopó.”

¹⁸ Kale so dukuraalu hotere sukuli kolóló, atimané i fo yaalopó. “Atei kaae doi mole doasi be hulua wisinaaleta, me kae mei, mo betatóró tẹnapó,”

¹⁹ Atétepa, dekené sukuturaalu, atima hae diyóló, etei wole fakeyóló du betaalopó.

“Wió! Doasi doi mole be hulua-ó, wé! naao teyae.

Ai soné doasi wẹi nuku talerape atima *moniné* doasi néli whị beteralepó.

Téyale sotei, hẹleke sukamó ą mo ti doyalepó.

²⁰ Ó hepen bemó betó mole doasirape-ó, ai sopaae eratere alamó dią hajné sukutu betae. Kótóné dowi ala kemeróló kae beterale so whịkélé, *aposel* whịrapekélé, Kótóné fo eratere kóló whịrapekélé, hajné sukutu betae.

Ti noatepae, ai soné diąpaae erale sekei alamó, kwia Kótóné ąpaae tokó melalepóló, dią hajné sukutu betae.”

²¹ Téró, doasi fotokọ bole *ensel*-né mo doasi kane fake tao sóró doasi weį kęla tópaee taae deróló duraalu,

“I doasi kane taae derótu dere kaae, kale doi mole Babilon be hulua kolokó dorowóló, mo ti doratere be, momó kae tęyaalomeipó.

²² Yą tuąmó *kita* kaae ọlané halekélé, wole fokélé, fó wutiné haleró *kapané* aleale ukulumó wutiné haletamo momó kae wosaalomeipó.

Be tętere ala ó nuku wisir-aterere ala ó kae kae fosó fosótere whįrape mo feata, Babilon yą tuąmó mo kolókélé yaalomeipó.

Whiti o du derąketuraalu, kane fakené halekélé, momó kae wosaalomeipó.

²³ Kale *lamp* sané derótu beteretei, momó kae dęraalomeipó.

Soró whįtamo dokóló ọla deturaalu, hękese detere fo momó kaae wosaalomeipó.

Naao ọla ọla dotonóló duputua dere whįrapeta, i haemó doasi doi mole whįrapepó.

Naao isi whįné dere alané kae kae *Gavman*-né tęteróló kaae tare aqmó betó mole so whįkélé, fea kọpaae ąlisóró fu betalepó.

²⁴ Kale so tuąmó, Kótóné fo eratere kóló whįrapekélé,

Kótóné ama kaae beteró betere so whįkélé,

bóné mepaae i haemó betó mole so whį dale sameakélé ą tuąmó mupa kelalepó,” yalepó.

19

Talené doi hale sóró horópoló yae!

¹ Ai ala yóló kemetepa wosalemó, ó hepen bemó so whį mo hąle ọla kaae wó muluraalu fo tiki whaa du betalepó. Atéró duraalu,

“Talené doi hale sóró horae.

Mo ti aluyaąsóró tao sere alakélé, ama ere alané doasi doi mole alakélé, fotokọ doasi bole alakélé, bete Tale dané Aya Kótó ątórótipó.

Ti noatepae, ama taleyóló só deratere ala hoko ini, mo alatóró sya furaalu, dono taletua dapó.

² Atéturaalu, kale doasi doi mole nópu nokole soné ama du betale alané i haemó betó mole so whį kọpaae faróló doralepó. Até yale alamó, Kótóné ama kutó diratere whįrape dóló sókó fale sameamó kwia tokó malepó,” yalepó.

³ Téró atimané momómo fo fakeyóló duraalu,

“Talené doi hale sóró horae.

Kale so duku bituraalu hotere sukuli tukókélé ini, hąle holótóróti tarapó,” yalepó.

⁴ Ai fo deremó, kale 24 whį disir-aperó kale douřó betere ọlarapetamo kale tęteróló kaae tare doasi betere tikimó deraapisa fóló fió mulu fo fakeyóló duraalu,

“Mo kée, Talené doi hale sóró horópoló yae!” yalepó.

⁵ Tétepa, kale tęteróló kaae tare doasi betere tikimó sókó wale foné duraalu,

“Talené kutó diratere so whįrape-ó, dią ąpaae winé sukóló, doasi doi mole so whįró doi munire so whįtamo feané dą tęteróló kaae tare Kótóné doi hale sóró horótu betae,” yalepó.

⁶ Tétepa yalo wosalemó, so whį mo hąle ọla kaae wó muluraalu dere fo tiki whaa, mo doasi weį dou katu dere hu kaaeró doasi be sapalaa dere kaaetamo yóló duraalu,

“Talené doi hale sóró horae.

Dą kaae tare doasi fotokọ bole Kótóné ọla ọla fea amatóró tęteróló kaae tareteiné ama doi hale sóró horae!

⁷ Dą fea hajné sukóló hękeseturaalu, ama doi doasi muópoló hale sóró horaalopa siépe.

Ti noatepae, kale *Sipsip* hupu malené so dokaaire be dę sókó

wapa, kale sekéné dokaaire soné ama auyaaire ọla ọla donoróló muló beterańpó.

⁸ Kale so ą deróńpóló, fokó fale deń *linen* kuti wisinaale melaleńpó,” yaleńpó.

Ti ai kale deń *linen* kuti wisinaaleta, Kótóné ama kae betere so whırapené du betale mo donoi alapaae dó faróló erapó.

⁹ Tétepa, kale *ensel*-né ępaae duraalu, “I fo aseyae. Kale *Sipsip* hupu malené so dokaaıraalu, ọla deyaalopa ape,” yóló dape sere so whı mo doa hańné sinóńpóló yae. Téro ama duraalu, “Ita, Kótóné ama kólómó sókó wale fotóró dapó,” yaleńpó.

¹⁰ Até deremó, ę ama hó ańmó de-raapisa fóló fió mulu, ąpaae moma yaai yaleńpó. Atéyalemó, ama duraalu, “Atékese! Ęta, yańó Yesuné yale ala mopóló eró tare so whırapetamo da betą kutó diratere sekéńpó. Tétepa, Kótó ańmó sukóló bitu, ąpaae betą moma yae. Ti noatepae, Yesuné yale ala etéróńpóló yó matere alané Kótóné kóló whırapené dere fo fea bete hańkearótu beterańpó,” yaleńpó.

Deń hos hupu tóńmó betą seké whı betepa kelale fo

¹¹ Téro yańo kelalemó, hepen be tu tukweń fóló, deń *hos* hupu ę daalepaae anóló daaleńpó. Ai hupu tóńmó betere whı mo foné betetóró bitu, Talené ala eró tare Sekéńpó dua dapó. Ai sekéńéta, fo tokóló taletere alaró bóe dele alatamo, mo donotóró dua dapó.

¹² Ama keleta, mo si mi kaae buóo, ama topomó kale tetérońló kaae tare doasiné deró betere topo taorape deróo, erepó. Ama tikimó aseyóló muló betere doita, mo whı betanékélé tuęni, ama betą tuęrapó.

¹³ Ama deró betere kutita, samea belere dolopaae deróló sókó sale kuti deró betereńpó. Ai sekéńé ama doita, ti Kótóné fopó.

¹⁴ Hepen bemó bóe dele *amirape* atimané deró betere kutita, mo fokó fale tikimó deń *linen* kuti wisinaale

deróló, deń *hos* hupurape tóńmó betóló, kale sekéńé sisómó wó tareńpó.

¹⁵ I hae kwia feamó betó mole so whıtamo bóe dóló teteraairaalu, bóe dele fosói sepake ama kólómó sókó wapa kelaleńpó. “Amata, *aiyon kapané* aleale nópulu taru, haemó betó mole so whı fea ama tetérońló kaae tawaalopó,” Ai sekéńéta, mo doasi fotokọ bole Kótóné dowi fopaae buló, kwia melaaire *wain* képi du weń dọtere tikimó teńya teńya du beterańpó.

¹⁶ Ama deró betere fọloi kutiró *fasatamomó* etei doi aşereńpó.

TĘTERÓLÓ KAAE TARE WHıRAPE KAAE
TARE DOASI BETÓO,
I HAEMÓ DOASI ỌLA ỌLA TALERAPE
TĘTERÓLÓ KAAE TARE TALE BETÓO,
erapó.

¹⁷ Téro yańo kelalemó, betą *ensel* suka ke tóńmó daalu, kale sikimó sę kotere barapepaae fo fakeyóló duraalu, “Kótóné ama doasi ọla deyaalopa, dią fea betąpaae tourale ape.

¹⁸ Ti hańe mei, Kale tetérońló kaae tare doasi whırapekélé, diki tare whırapené topo whırapekélé, mo doasi fotokọ buló bóe dele whırapekélé, *hos* hupuraperó ai hupu tóńmó betóló kotere whırapetamokélé, mo hańe betere so whıraperó wae sóró betere so whırapetamokélé, mo doasi doi mole whıraperó doi muni hańe betó mole so whırapetamokélé, i dosąayale so whırapené tiki mirape dią naaseńpólópa, tourale ape,” yaleńpó.

¹⁹ Téro yańo kelalemó, kale *hos* hupu tóńmó betóló wale whıró ama bóe dele *amirape*tamo atima daae molepaae, kale syaae kaae ọlaró hae kwia fea tetérońló kaae dilikiyó mole doasi topo whırapetamokélé, atimané bóe dele whırapekélé touyóló, bóe daai wou betepa kelaleńpó.

²⁰ Téyaleti, kale syaae kaae ọlaró, Kótóné ama kóló whıńpóló kapala fo yó matere whıtamo tawóló dokóló mulaleńpó.

Ti ai kale kapala fo yó matere kóló whinė kale syaae kaae ọlané doi doasi muópóló kae kae kelemei alarape erótu betalepó. Ti ama ai kelemei alarape yó melaletikimó, syaae kaae ọlané siri sóo, ama aso aqmó sukóló bituraalu, dukiraterere fo yóo, du betale so whirape kópaae fópóló dilikitu betale whípó. Téró, ai kale dokóló mulale seké tamo, betepatei doasi *sulpa* si duku betere weí kẹla belerepaae taae deralepó.

²¹ Téturaalu, atimaamoné bóe dele whirapeta, kale *hos* hupu tómó betóló wale whiné kólómó sókó wale sepak-ené mo fea dóló muó mupa, barapené tiki mi nóló depe watamo fua yalepó.

20

1,000 ba fo tuámó yaaire ala

¹ Téró yálo kelalemó, ó hepen bemó *ensel* dorowou betalepó. Ai sekéné ama naasenéta, mo apaae derepale osono dolo tu kinaaire *kiró* mo doasi *sein* képitamo tarepó.

² Ai *ensel*-né kale wuli disó botokó sóró tawalepó. Ai disóta, mo taketi bitiré wale wulipó. Ama doita, Satan ó Kótótamo bóe du betere dowi kepepó. A dokóló muló betepa 1000 ba fopi kemeraairaalu dokalepó.

³ Téró, *ensel*-né kale wuli disó tawóló, mo apaae derepale osono dolopaae sóró taae deróló, tu kinóló diriraterere ọlané mo ti diriralepó. Ti aita hąle mei, i hae kwiamó betó mole so whi ama momó kae dilikóló kópaae falaqsóró, 1000 ba fo tuámó hąle beteralepó. Ai ba forape kemetepa, kılipaae sawatamo sukamó maaté a sókó daalóló, hąle beterópóló eraalopó.

⁴ Téró yálo kelalemó, teteteróló kaae tare doasi betere *searapemó* fo tokóyóló taletere whirape betó molepó. Aimó, Yesuné yale alarape i ape, yóló yó matere foró Kótóné fotamo yó materemó, depa tikale so whiné keperapekélé, betó mupa kelalepó. Ti ai so whirapeta, syaae kaae ọlaró ama asotamo aqmó sukóló bitu, dukiraterere fo ini yóo, ama

siri atimané kutirimó ó naasemó dakeratere hó dua yóo, yale so whirapené keperapepó. Ai sekérape atimata, kepaayóló bituraalu, Yesu Kerisotamo betámó 1000 ba fo tuámó teteteróló kaae taté fópóló sóró beteralepó.

⁵ Téró, kale hąle sukąle whirape atima hapale kepaani, 1000 ba fo kemeyale kılipaae, ti kepaayóló betó muaalopó. Ti aita, folosóro kepaayóló betereiteipó.

⁶ Ai kale folosóro kepaayóló betere so whita, Kótóné ama kae sóró betero betereiteimó, mo hąné sukóló betó mulapó. Tamo dakoróló sukutere alané atimapaae me sekei ala eranénipó. Tėni, atima Kótóro Yesu Kerisotamopaae momaratere so whi bituraalu, atamo betámó teteteróló kaae taté fóló 1000 ba fo kemeyaalopó.

Satan doasi dele tuámó beteraaire fo

⁷ Téró ai kale 1000 ba fo kemetepa, Satan a *dipula* beteraletei fópóló sókó daalaalopó.

⁸ A atéro sókó daalatepa furaalu, i hae detene fale douro kwiamó betó mole Kok fake so whiro Makok fake so whitamokélé dilikóló, dape siré kweyóló bóe daai, betapaae tourale waalopó. Ti ai so whi, fea touróturaalu, weí atiką supó.

⁹ Ai tourale *amirape* atima, delaapemó daayóló doasi mulure hae tiki mo suróló wou, Kótóné ama so whi betere tiki boperóló betó molepó. Ai so whi betere tikita, ti Kótóné ama yaala sókó fóló mole be huluapó. Atima atéro be naai boperale wóló betó molemó, ó hepen bemó si sókó dorowóló atima mo fea doló kemeralepó.

¹⁰ Ai kale siné doló kemerale so whi dilikąle Kótótamo bóe du betere dowi kepe ata, kale *sulpa* si dó tare weí kẹla belerepaae taae deralepó. Take kale syaae kaae ọlaró Kótóné ama kóló whípóló kapala fo yó male whitamó

taae derale kaae ąkélé atéro taae deralepó. Atima atéro bituraalu, diki-tamokélé, deřtamokélé, doakale dele doasi sóró kaketu betere alata kemekélé ini, hąle yótóroti tawaalopó.

Sukąle so whıtamo fo tokóló tale yaaire fo

¹¹ Téro, kale řeteróló kaae tare doasi betere deř sea kolóo, ai sea tómó betere seké kolóo, yalepó. I haeró řatamota, ai kale doasi kilitu botokó feletei, kinaaire tiki meipó.

¹² Téro yąlo kelalemó, take sisiraae fele doasi doi mole so whı ó doi munire so whı, doasi betere tikipaae anóló daae molepó. Atima atéro daae mole tuąmó, *buk*-rape daae faróló muó molepó. Me daae faróló mole *buk*-ta, mó titóroti betó tare *buk*-pó. Take kale sisiraae fele so whırape atimané yale alarape fea kale *buk*-rapemó aseýóló moletei, kolóló taleyalepó.

¹³ Kale weř nóló sisiraae fua yale so whıta, doasi weř keřlané dotonale holóo, mo sukutere so whırape fóló betere bemó betó mole so whıkéle, ti ai benétei dotonale wóo, sukutere alané tao tare so whırapeta, ti ai alanétei dotonale wóo yalepó. Atéro wóló betó mupa, atima dókọ feané yale ala donotóro taletua yalepó.

¹⁴ Téro, kale sukutere alaró sukąle so whırapetamo betó mole tiki kale doasi si duku betere weř keřla belere dolopaae taae deralepó. Ti ai si duku betere weř keřlapaae taae deraleteita, tamoróló sukutere tikipó.

¹⁵ Téro, mo ti betere *buk*-mó doi munire so whı kale si dó tare weř keřla dolopaae taae deralepó.

21

Kisi Jerusalem be

¹ Téro yąlo kelalemó, me i ala erepó. Take mole haeró hepen betamokélé kemeróturaalu doasi weř keřlakélé kemeralopó. Téturaalu, kisi hepen beró haetamo sókó wóló mupa kelalepó.

² Téro yąlo kelalemó, dowi ala betąkéle munire kisi Jerusalem be

hulua wisinaale, Kótó betere hepen be taaróló dorowou betalepó. Ai be huluané ama ere alata, so seimale ą whıtamo dokaai kolóló kokone sukı kuti wisinaale derótu dere kaae erepó.

³ Téro yąlo wosalemó, kale řeteróló kaae tare doasi betere tikimó fo fakeýóló duraalu, “Mió, Kótó ą betere be dorówóló so whıtamo muóo, ąkélé atimatamo betóo, yaalopó. Atéru, atima ama so whıtóro betepa, Kótó atimatamo betąmó bitu, atima řeteróló tare Tale betaalopó.

⁴ Atéro, so whı feané wole kaape ai sekéne helekóló kópuraalopó. Tétu, sukutere alakélé, deķené sukóló wole dere alakélé, moló hu dere alakélé, dele sere alakélé, momó kae yaalomeipó. Ti noatepae, folosóro yale alarape fea mó ti kemeró betereiteinépó,” yalepó.

⁵ Téro kale řeteróló kaae tare tikimó betere doasiné duraalu, “Fea ąla fea yąlo kae kisi aletu beterapó! Tęrapa, yąlo i yale fo naao aseýae. Ti noatepae, i dere fota, mo yaai dere ala dapóló diaaę tuę tiki tiranęrapó,” yalepó.

⁶ Téro ama eřpaae duraalu, “Ai alarapeta, fea ai yóló kemeyale ape. Eřta, *Alaparó Omekatamo* bituraalu, kaae sereteiró kemeratereteitamo, mo eřtórótípó. Whı me de weř nokole depa, mo ti betó tare tikimó wó tare weř me ąlané dupuni, hąle nópóló yąlo melaalopó.

⁷ Whı me de ą tu wisipaae faai feřalemó, seséřpakélé hepée taae faróló wale whıne i ąla ąlarape fea take ama saalopó. Téturaalu, e ą řeteróló kaae tare Kótó betóo, ą yąlo naale betóo yaalopó.

⁸ Tęretei, atimapaee me seķeř ala eraęsóro witu, e taaróló fele so whıkéle, whıne sotamo dere ala kaae yóló whı hamomatamotei dowi ala du betere so whırapekéle, whı dele whırapekéle, nópu nokole so whıkéle, kapo nipaae momatere alaró herei whéřamoné whı dele so whıkéle, kapala fo dere so whıkéle, mo fea

atima betaaire tikita, *sulpa* si duku betere węi kęła ai ape. Ti aita, atima tamoróló sukąaire alapó,” yalepó.

⁹ Mo kemeróturaalu melaaire węikeró sekęi alarape belere nuku tare węikeró *ensel*-rapekó betané ępaae duraalu, “Kale *Sipsip* hupu malené dokaaire so, yąło yąpaae yó melaalopa, kelaai ape,” yalepó.

¹⁰ Ai fo deremó, Dęi Kepe Wisiné ę fotokę bulatepa, kale *ensel*-né mo doasi sokore hasi fosópaae beleyóló sóró holalepó. Atéro sóró holóló beteró bituraalu, dowi ala mo betąkélé munire be hulua Jerusalem, Kótó betere hepen be taaróló ai dorowou beterapa, kelae yóló yó malepó.

¹¹ Tétepa yąło kelalemó, ai kale be huluata, Kótóné ama ere dę wisinaale dęyó faralepó. Atéro ere dęta, mo doasi *moni* duputere kanené kasa kasare dę kaae erepó. Mo hąle kaponé ere dę kaae mei, *jaspa* kanené dę kaaetórótípó. Mo hųkulkélé ini, *klas* kasa kasa kaae yó fi *jaspa* kane wisinaalené ere dę kaaepó.

¹² Ai be huluata, doasi dopóku ópaae horóló deyóló boperó beterepó. Ai dopóku tuąmóta 12-tų dolorape móo, ai tų kaae diliki yóló 12-*ensel*-rape daa yóo, ai tų serekemó 12-Israel fak- ené doirape asę yóo, erepó.

¹³ Ai dopókumó suka hoterepaaeróló tų sereke sore muóo, suka doropolepaaeróló tų sore muóo, *saot* dępaaeróló sore muóo, *norti* dępaaerólókélé, sore muóo erepó.

¹⁴ Ai kale be hulua boperóló dere dopóku 12-ró kapo fakerapené mukuté mulaté horepó. Ai 12 mukuté mole kane fake tómó, kale *Sipsip* hupu malené sóró beteró betere 12 *aposel* whırapené doi asęrepó.

¹⁵ ętamo kale fo yale *ensel*-né kale be huluakélé, dopóku dereteikélé, tų serekerapekélé fea sųróló dąle saairaalu *kold kapa* né aleale dotó tiki tarepó.

¹⁶ Ai be huluata etéro tęyóló muló beterepó. Filipaaró betereiteiné

dąleró doló faló betereiteiné dąletamota, ti mo betą kaaetórótípó. Kale sekéné ama dąle saai tare dotó tikiné be hulua sųróló dąle saleteita, doló faló betereiteikélé, filipaaró betereiteikélé, ópaae horeiteikélé, mo betą kaaetóro 2200 *kilomitapó*.

¹⁷ Téro kale dopóku hapólu eretei ama dąle saleteita, 65 *mita*-pó. Ti ai *ensel*-né ama dąle sere alata, me kae mei, mo whıné dere kaaetóro yalepó.

¹⁸ Ai kale be hulua boperóló dere dopókuta, *jaspa* kanené aleyóo, be huluata, ti *kold kapa* wisinaalené aleyóo erepó. Ai kale *kold kapata*, hųkulkélé ini, mo kasa kasa yó fipó.

¹⁹⁻²⁰ Ai be hulua boperóló dere dopóku mukuté mulaté hore kapo fakerape auraairaalu, mo doasi *moniné* duputere kae kae kasa kasai kanerapené auró beterepó. Folosóro kaae suraalu, muló betere mukuté *jaspa* kanené auróo, 2 ti *sapaia* kanené auróo, 3 ti, *kalsitoni* kanené auróo, 4 ti *emerald* kanené auróo, 5 ti *sadoniks* kanené auróo, 6 ti *kanilian* kanené auróo, 7 ti *krisolait* kanené auróo, 8 ti *berl* kanené auróo, 9 ti *topas* kanené auróo, 10 ti *krisopres* kanené auróo, 11 ti *jasint* kanené auróo, 12 ti *ametes* kanené auróo, erepó.

²¹ Kale ai dopóku 12 tų serekerapeta, 12- du dui meleke *perl*-né alée molepó. Ai tų sereke dokota, mo betą *perl* doasiné alée mulapó. Be hulua tuąmó fale tųta, *kold kapa* wisinaale mo kasa kasai *klas* kaaené aleyóló molepó.

²² Ai be hulua tuąmó Kótópaae momatere be betą kilinipó. Ti noatepae, doasi fotokę bole Tale Kótóro kale *Sipsip* hupu male atimaamota, ti ai be hulua tuąmó ere momatere betórotípó.

²³ Ai be huluamó Kótóné ama ere alané dęró kale *Sipsip* hupu malené dętamo eró betereiteiné, suka dęró wélié dętamo mo yąyą inipó.

²⁴ Ai be huluamó dęyó fale dęné, i haemó betó mole so whı fea diliki dolomó kutu betaşsóro, ai dęné

dęraalopó. I haemó tęteróló kaae tare topo whįrape, atima mo kelaalo kokoné sini ala wisinaale sóró wóló ai be tuąmó mulaalopó.

²⁵ Ai be hulua tuąpaae faaire tųrape kinókélé ini, mo hąle tukwę faróló muló betaalopó. Ti noatepae, aimó diki dere ala muni, dętóró yó tareteinépó.

²⁶ Kae kae hae kwiamó betó mole so whįné doasi doi mutere alaró, kelaalo kokoi ala wisinaaletamo sóró wóló ai be hulua tuąmó mulaalopó.

²⁷ Dowi ala mole whį ai be hulua tuąmó sókó faalomeipó. Halei ala dere whįraperó, kapala dilikitere so whį betąkélé ai be hulua tuąpaae mo sókó faalomeipó. Kale *Sipsip* hupu malené mo ti betere *buk*-mó doi mole so whį betą ai be huluamó fóló beaalopó.

22

Mo ti betó tawaaire węi

¹ Téró, kale *ensel*-né ępaae mo ti betó tawaaire fu betere kikisi węi kelaai ape yóló yó melalepó. Ai fole węita, Kótóró kale *Sipsip* hupu maletamoné tęteróló kaae tare doasi betere tikimó sorokó wóló, ai be hulua tuąmó fale tų seraa fu betepa kelaalopó.

² Ai węi fóku uté dęró, ité dętamomó mo ti betó tare ni daalepó. Wélié dokoi fea ai niné du oletua dapó. Ai niné ama sókuta, i hae kwiamó betó mole so whį tuąmó mole kae kae sekei alarape fea i ni sóku fotokoné sumó wisiranérapó.

³ Take so whįné yale dowi alamó Kótóné erale sekei ala ai be huluamó momó kae muaalomeipó. Kótóró *Sipsip* hupu maletamoné tęteróló kaae tare tiki ai be huluamó mupa, ama kutó diratere so whįné ama erae dere ala erótu betaalopó.

⁴ Atimané ama kelepaa kolóo, ama doi atimané kutirimó ase yó fóo, yaalopó.

⁵ Aimó be dikitere ala momó kae muaalomeipó. Atima suka dę ó sa dękélé, yaąterere ala mo enénipó. Ti

noatepae, atima dę tuąmó beterópóló Tale Kótóné ama ere dęné dęró beaalopó. Atéró bituraalu, betere dokoi fea atimanékélé, fea ala fea tęteróló kaae taté fu betaalopó.

⁶ Tale ąta, ama kóló whįrapené keperape tęteróló kaae tare Kótó beterapó. Atéru, mo felekemó eraaitere ala ama kutó diratere so whįpaae ene fópóló, ama *ensel* atima beterepaae dotęyalepó, yalepó.

Yesu walapóló ere fo

⁷ “Ę mo felekemó waalo ai ape. Kótóné i ala eraalopóló i *buk*-mó aseere fo eró tare so whįta, Kótóné atima wisiralepóló, hajné sukutu beaaloo ai ape,” yalepó.

⁸ I yale forape wosóo, yale alarape kolóo, yale whįta ę Jon-pó. I alarape yó male kılıpaae ai yó male *ensel* daale tikimó ąpaae moma yaai deraaipisa fóló fió mualepó.

⁹ Téyalemó, ama ępaae duraalu, “Atékesel! Ęta tale mei, dąmo wusuró Talené kutó diratere whįpó. Nonaaorape Kótóné kóló whįrapekélé, kale i *buk*-mó mole fo eró tare so whįkélé, dą fea betą kutó diratere fakepó. Térapa, Kótó aąmó sukóló bitu, ama doi betą sóró horótu betae,” yalepó.

¹⁰ Téró, kale dere kaae ępaae momó duraalu, “Kótóné i ala eraalopó ere fo hąkearóló i *buk*-mó aseýóló muló betere fo kinóló mulaąse.

¹¹ Dowi ala du betere so whįta, atima ai alatóró yó tanópóló yae. Kae kae mo kelaalo sonaalei dowi ala du betere so whįta, ti ai alatóró du beterópóló yae. Mo donoi ala wisi du betere so whįta, ti atimané ai du betere wisi alatóró yó tanópóló yae. Me dowi alatamo hosekény, Kótóné ama kae beteró betere so whį ti atima ai betere kaaetóró betó tanópóló yae,” yalepó.

¹² “I dere fo wosae, ę mo felekemó waalo ai ape!

So whį dokoi feané yale alamó tokó melaai yało i tare duputa, ę wouraalu melaalo ai ape.

- 13 Ęta, *Alaparó Omekatamopó*. Folosóró kaae sóró betaiteiró, kemerąle foloteitamota ętórótipó. Qla ęla fea keké nale betekélé, fea ala touróló kemeratere betekélé, ti mo ętórótipó.
- 14 Deróló sókó fatere fęloi kutu fokotu betere so whįta, Kótóné wusiró beterepa hąiné sukutu betae. Ti atétere so whį be dopóku tu serekemó doasi be huluapaae sókó fóo, mo ti betere ni du tokó nóo, yaairetei, mo sųrapó.
- 15 Kale dopóku aęró haęrape betó mulapó. Ai haęrapeta i ape. Whéró hereitamóné whį dele alakélé, kae kae hosó fó ó isi whįné dere alakélé, nópu nokole alakélé, whį dele alakélé, kapala kótóraperó keperapetamopaae momatere alakélé, kapala fo yóló whį dilikaai ekęle du betere alakélé, i dosąayale alarape du betere so whį atima feata, dopóku aęró betó mulapó.
- 16 Ęta, Yesupó. I kelale alarape Keriso fake so whįné dosąayóló tué yópoló, diąpaae yó male fae yóló yało *ensel* dotęyalepó. Ęta, Depit kaayale betero ama deté fele naalené naaletamopó.
- Atéru, hįka be dęteretamo dęyó tare hęrepó,” yalepó.
- 17 Kale Dęi Kepe Wisiró whįné dokaai du betere sotamoné duraalu, “Ape,” du beterepa. Mepaae i dere fo wosetere so whįnékélé “Ape,” yópoló yae. Mepaae whį de węi nokole depa, ę beterepaae wópoló yae. Mepaae whį dené węi nenée du beterepa, mo ti betó tawaaire węi dupuni, hąle sóró nale wópoló yae.
- 18 Kótóné i ala eraalopóló, *buk*-mó asęre fo wosetu betere so whį feapaae dirii ma fo i dapa wosae. Mepaae so whį denétamo i *buk*-mó mole fo tómó me kae beleróló depa, ti Kótóné i *buk*-mó bopetu betere seķei alarape ai so whįpaae mo turó eraalo ai ape.
- 19 Mepaae whį dené Talené i ala eraalopóló *buk*-mó mole fo mepaae kwia tokóló aluratepa, ti Kótóné atétere whįmó melaalopóló i *buk*-mó bopeyale mo ti betere ni du nóo, kae tęne be huluamó beteroó, yaai yale alatamo ama fasó saalopó.
- 20 I kale asęyóló muló betere alarape kelale whįné duraalu, “Mopó. Ę felekemó walapó,” fo dapó. Tétepa duraalu, “Mo kée Tęyópoló yae. Tale Yesu-ó, ya ape,” dapó.
- 21 Tale Yesuné hąle tao sere ala wisinaale Kótóné so whįpaae wópoló yae. Mo kée. Tęyópoló yae.